

IJA # 3557

חנוך לנער

Ḥinukh le-Na`ar

חנוך לנער

כי לא את עצמו הוא מחלל אלא את היוצא כ"ה ו
את האדם כצלמו ואר רעור האיש אשר לא יחוס
לתתו לכלימה הוא כלי הפונה לא יחוסנס על כבוד א
ויבוא לנרפס ולהקלותם כ"בים והוא עין פלידי אי לואת
בנים שמעו לי להוחר מאד מאד להוקיר ולכבד את נפשו
היקרה להמנע מכל דבר המביא אתכם לירי תיעוב למען יא
יקוצו בכם הבריות ולא תגעל נפשו אתכם והשתדלו חמיד
בכל שיש לאל ידכם למצוא חן ושכל טוב לפניכם להפק רצון
מאתם כי כל מי שרוח הבריות נוחה היטב ויהי המקום נוחה
הימנו :

- א בכל עת יהיו כגדיכם לבנים ונקיים לכל ימצא עליהם לכליך
וטנוף ומים לרחוץ ידכם ופניכם תמיד אל יחסר :
- ב אל תגדלו פרע שער ראשכם ואל תעשו את צפרניכם ומה
טוב ומה נעים אם תתקנום מע"ש לע"ש :
- ג אל תהרגו כינה לפני הבריות ואל תעלו גרה ויאל
כיחה וניעה תמיד לפניהם :
- ד אל תרגילו לאכול רברים המביאים לירי ריח הפה כמו
שומין ובצלין וכרומה להם :
- ה אל תלכו ערום ועריה וחשופי שח ואל תלכשו כגדיים
קרועים וכלויי הסחכות אם יש לאל ידכם ולא תלכו יחפי
ואל תצאו כמנעלים המטוראים כמו יוני זנבי טלאי בימות
החמה לשוקים ולרחובות :
- ו אל תאכלו טרם שתפנו פן תבואו לירי ריח וזחמה והירה
כשבתכם חוץ הוחרו עד מאד לכל תגלו עצמיכם יותר מן
הצורך הייני ספה מאתה וטפחיים מלפנים ואל תאכלו ואל
חשתו ואל תגברו שמה :
- ז אל תאכלו בשוקים וברחובות לפני רוב עם ואל תאכלו
כידים מזוהמות ואל תלקקו אצבעותיכם ואל תאכלו
חבשיל מכלי כף ומלגל :
- ח אל תהיו כסוס המרד אין הבין לשיוק תמיד
ושתייה לרגל ביתו :

חנוך לנער

ידו עצמכם להיות כעלי נפש יקרה למעט ככל

ות מלדבר בדברי אוכל נפש ;

תעמדו בין היושבים ואל תשבו בין העומדים ואל תשמחו

בין הרואנים ואל תדאגו בין השמחים :

אל תלכו בקומה זקופה וכנרון נטוי ולא כנחת לאט לאט

עקב בצד גודל כמו הנשים וגסי הרוח ולא כמרוצה ובכהלה

כמו המשוגעים ואל תכופו כאנמון ראשכם ככעלי חטוורת

רק תלכו ועיניכם למטה כאדם שהוא נחפו ללכת לעסקיו :

יא קבלו את כל אדם כסדר פנים יפות והקרימו בשלום כל

אדם ואפילו לנכרי בשוק :

יב אל תרכו תדברו נכוחה נכוחה לצעוק צעקות גדולות

ולנכוח ככהמות שדה וכחיתו יער רק הרגילו עצמיכם

לדבר כנחת עם הבריות אך לא בראשי נחירכם כאנשי

שחץ וכנסי הרוח :

יג לכם לב טוב ואותות השמחה יראו על פניכם תמיד אך

יד תרחיקו ללכת בדרכי האנשים הפתאים וקלי דעת לעסוק

תמיד בדברי לצון ושחוק ובדברים שאין בהם מועיל :

יד הוהדו ככבוד ריעכם להוקירו ולכברו כפי הראוי לו לשמות

בשמחתו ודראוג ולהצר בצערו אך הוקירו רגליכם מביתו

והגם אם הוא אוהב נאמן לכם וישמח בראייתכם עכ"ו מנעו

עצמיכם מללכת אצלו תמיד פן יקוץ בכם הלא תראו

שהגשם הוא טוב ומועיל לעולם ואם יתמיד לרדת יקוצו בו

הבריות והיה להם לזרה וכאשר תבואו לראות פניו אזי

אל תכנסו לביתו פתאום ואל תשבו לפניו כנאוף וכזו

כאבן דומה וכנכר אשר עברו יין וכאלם לא יפתח פיו רק

להסתכל בקירות הכית ובעמודי החצר כי מי בקש זאת

מידכם רמוס חצידיו גם ל תרכו תדברו רברי הכל ורעות

רוח אשר תקוץ בהם נפש היפה ואל תתעכבו אצלו הרבה

ולטורח ולמשא כבד אשר יכבד ממנו ואל

לראותו בשעת קלקלתו ח"ו ואל תגלו סודו

ואם ירצה לראותו ואל תשחה אוי גכ

אתם

חנוך לנער

ה

בפרך אל תקלו כס על אשר עברים שלכם המה להכביר

עליהם עבודה חנם כי כמוכם כמוהם כנפשכם כנפשם רק

חלף שבר ישרתוכם :

יג אל תבעטו בדרכי גדולים ונגד זקנים מכס לא תעיוז פניכם

אם הוכח יוכיחו אתכם בדבר הענו מפניהם אל תקשו

ערפכם להוכח כס ואל תענים עוות כי אין נבזה מקטן נבזה

בגדולים ולא נמאס מילד מקשה ערפו והיה כי תגדלו

ולמדתם וחכמתם אז תדברו ותעשו כאשר ידע לבבכם

אכן בימי נעורכם הסכתו ושמעו לדברי זקנים מכס כי הם

ידעו יותר מכס קבלו לקח מכל אדם כי מכל מלמדכם

השכירו (ספר מסילת הלימוד) :

יד שוא ודבר כוב הרחיקו מכס כי דובר שקרים לא יכון ועד

ארגיעה לשון שקר להתגלות חרפתו ברכים ואוהביו

ומיודעיו יתרחקו ממנו לבלתי נתון אמון בו גם בדברו

אמת ולמדו לשונכם לדבר אמת כי שפת אמת תכון לעד

ואם תשגו לעשות דברים אשר לא יעשו והוכיח אתכם

אביכם או מורכם אז אל תשימו ככזב מחסיכם להעלים מהם

חטאתכם אך התוודו לפניהם והכטיחו אותם לבלתי שוב

עוד לכסלה והמה יסלחו לכם לבל ענוש אתכם כי מורה

ועווב ירוחם ואם תחידו האמת תחת לשונכם אזי נכונים

לכם צער ויגון ויסיפו ליסרה אתכם שבע על חטאתכם :

(מסל"ה) :

טו אל תרכו תדברו רברי הכל ואל תהגו ריק כי המדברה

דברים מכיא חטא והמה לו לבישת וגם לחרפה בי ברוב

דברים יודע הכסיל ולעולם יהיו דבריכם מועטים ואצור

כתובכם חכמה ודעת :

טז ויותר מאלה בני הוהרו מאד מאד לשמור נפשכם לבל

תובאו חלילה לידי מכאוב ומחלה למען תעמדו תמיד בקו

הבריאות ועברתם את ה' בשמחה וכטוב ל

וחוק ואם יקרה אתכם חלילה איזה חולי

לרפוא מומחה וכטוב אשר נמצא בידו כת

חנוך לנער

מדרש הרפואה אשר באירופא והעתידו לה בעל הסיבות
לפקוח את עיניו לרעת מקור המחלה ולחת לכם מזור
ותרופה ואל תשמעו לעצת נשים הזונות המזורות בלבנה
למסור עצמכם ביד רופאי אליה אוהבי בצע כי הבל המה
ואין כס מועיל רק מקלקלים הגוף ועוברים אותו הנה אתם
נוהרים עד מאד לבל מסור כספכם כי אם לאנשים בטוחים
ואיך לא תחוסו על גופכם היקר למסור אותו ביד כל אדם
אל תרגילו לאכול הרבה מפירות האילן ומפירות שלא
נתשללו כל צרכן מנעו עצמיכם מהם מכל וכל כי המה
קשים לגוף כמו חרבות אל תאכלו ואל תשתו משוירי בעל
חולי ואל תשתמשו בכלים שנשתמש בהם בעל שחין ואל
תניחו בפניכם מטבעות כסף וזהב ולא מולג או מחט ואל
תשתמשו בכלים מאוסים אל תאכלו לשבעה עד אשר יצא
מאפכם והיה לכם לורה ח"ו אל תאכלו ואל תשתו מעומד
והרגילו עצמכם לטייל יום יום לשאיף אויר צח ונקי ואם
בכל הדברים אשר אמרתי אליכם תשמרו או תצליחו את
דרכיכם ותשכילו בכל אשר תעשו עד עולם :

Handwritten notes in Hebrew and Arabic script, including phrases like "כל יום יום" and "אל תאכלו".

חנוך לנער

אתם קחו לכם חלק משמחתו לבל יראו על פניכם
ראנה והניסו מכם יגון ואנחה ותשבו בכבוד וברוך ארץ
ואל תשאלו חלקכם כפיכם ואל תושיטו ידכם לקערה
לאכול קודם מי שגדול מכם ואל תנשכו מאכל כפיכם
ותניחוהו על השלחן ואל תאחזו מאכל כביצה בידכם
אל תכבדו עצמיכם יותר מן הראוי לשבת בין הקרואים
כחתן בחופתו וכמלך במסיבו לחסום את פניכם מכל מאכל
ומשקה ולהסתכל בפני האוכלים וכמתנם גם לא תעמדו
בחוץ הסעודה להפטר לבתיכם :

טו אל תקנחו ידכם במלבושכם ואל תנעו בשער ראשכם
בידים מוזהמות :

טז אם יבואו בני אדם לדרוש מכם עזר וסעד ואין לאל ידכם
להושיע אזי אל תרחום בקש ואל תכלימום רק דברו אחם
דברי פיוס ודברי נוחמים :

שער ג'

בני אהובי לאחר אשר תרגילו לקרות בספר תורת אלהים
מפורש ושום שכל ותשכילו בתלמוד לרעת מה ה' שואל
מעמכם ואיך להתנהג ע"פי התורה והמצוה אוי תכחרו לכם
אימנות נקיה וקלה למען תתפרנסו מיגיע כפיכם ומפרי עבודתכם
תשכעו לחם בכבוד ולא בכיווי ולא תצטרכו לידי מתנות בשור
ורם שמתנתם מעוטה וחרפתם מרובה רק השמרו לכם ושמרתם
נפשכם מאד לבלתי עזוב את תורת ה' התמימה המתכימת
פתי ומדי יום יום קבעו לכם עת ידוע ללמוד שיעור בש"ס או
בש"ע ובספרי מרות ומסור והנה מה טוב חלקיכם ומה יפיה
גורלכם אם תלמדו אומנות יד ומלאכת מחשבת ובררו לכם
מלאכה הנצרכת לכל אדם ככל מקום ככל עת
דבר עם לבבכם ומה לנו ומלאכה ה'
ואינה מעשרת לשל

סוף כפינו כפלך ואת לא זאת בני יקירי ואם ככה אתם
 שבים לא היטבתם לראות אך רעו נא כי יד הרוצים תעשיר
 נאו וראו את בעלי מלאכות אשר באירופא שנמצאים בהם
 בעלי הון ועושר הממלאים בתיהם כסף ועפרות זהב להם ויש
 זכו לשם תפארה להחיצב לפני מלכי ארץ ובין ננידים
 השכם וכן שלמה אמר בחכמתו חיות איש מהיר כמלאכתו
 לפני מלכים יתיצב ועל כל פנים הבעל מלאכה לא ירעב ללחם
 ולא יצמא למים כאשר חכמים הנירו בש"ס ששבע שני הוה כפנא
 ואבבא אומנא לא חליף היינו ששבעה שנים היה רעב בעולם
 ועל פתח האומן לא עבר אך הזהרו מאד מאד להתחזק
 במלאכתכם לעשותה בוריוות ובהכשר דעת וליפותה מבית
 ומחוץ ככל מיני יפוי והדור למען תמצא חן בעיני הבריות
 ויקבצו עליה קונים והמתרפה במלאכתו לעשותה בעצלתים
 ובשכלות ידים גורם לו נקיון שינים ונכונים לו ימי עוני כי מי
 פתי יסור אליו להת לו מלאכה הנחוצה לו ולקבלה ממנו אחר
 ימים כבירים לאחר אשר יעבור המועד והחכם מכל האדם
 אמר בחכמתו שהמתרבה כמלאכתו חבר הוא לאיש משחית כי
 הוא משחית את עצמו ועושר שארו בניו ובנותיו ומחסרם מכל
 טוב ותורתנו הקרושה אמרה למען יברכך ה' ככל אשר תעשה
 ולא ימי שאינו עושה אך הזהרו לכל תלכדו הקונים ברשת
 הרמיה למכור להם דבר שאינו חזק ומתמיד בחוקת דבר
 המחקיים כי הכסף אשר יקנה בעושיק ובמרמה והרכוש אשר
 יאסף בשוא וככוב לא יתמיד ולא יתקיים כי אם עשה יעשה
 לו כנפים כנשר יעוף בשמים ולא יועילו אוצרות רשע וכן
 שלמה אמר בחכמתו לא יחרוך רמיה צידו ולא זה אלא שננע
 וקלון ימצא וחרפתו לא תמחה ואל תהיו בעלי נפש רחבה
 נבהלים להון לרדוף תמיד אחר כסף וזהב לרכוש הון ועושר
 למען תקראו בשם עשירי עם וכנעני ארץ לעמוד בתוך שרים
 ורוננים אך על הבריות אל בני סורו נא מדעת נבער
 ז יגבר איש ואם ה' לא ירנה בית שוא עמלו
 דם תרבוץ הפצכם כי מי
 יאזהב

שאוהב כסף לא ישבע כסף ולא ישיג כי אם כליון עינים וראבון
 נפש ועצתי עליכם זאת עשו וחיו חיים טובים ומאושרים לשום
 כסליכם בהש"ת שהעושר והכבוד שלו ובקשו ממנו לון
 ולכלכל אתכם בנחת ולא בצער ולתת לכם כח לעשות חיל
 להטיב ולהועיל לאחרים ולהושיט להם עזרה בעת צרתם
 א אם המסחר יהיה מנה חלקכם אוי תוהרו עד מאד לייסר
 ולכונן בית מסחרכם על ארני האמת והצדק ולחזקהו
 במסמרי הדעת והתבונה לכל תלכדו ברשת בעלי רמיה
 ואל תחכמו הרבה לבנות לכם סגדלים בשמים אשר יתנועעו
 ברוח קל שירחף עליהם :
 ב אל תקפחו פרנסת אחרים להטיל מום במלאכתם ולתת
 דופי בסחורתם כי לחטאה נרודה תחשב לכם אשר לא
 תוכלו כפרה :
 ג אם תחובו לאחרים כסף או כלים לזמן מונבל אל תאחרו
 המועד לומר להם לכו ושובו ומחר נתן ויש לכם ואם
 תשאו בריעוכם משאת מאומה אל תלחצום ואל תכוואו אל
 ביתם לעבוט עכוטם אם לא יש לאל ידם לשלם :
 ד קנו לכם לב טוב והתרחקו מרחק רב מן התאוה והקנאה
 והכבוד כי הן הנה מרות רעות ומנונות עד מאד ולאיש
 אשר אלה לו לא יראה בחיים וכל ימיו צער ומכאובים :
 ה הזהרו לכלכל דבריכם במשפט לכל תפתחו ידכם לפור
 הרבה יותר מאשר תשיג ידכם ואל תקפצו ידכם למנוע
 עצמיכם מכל טוב ולהסתפק בלחם צר ובמים לחץ רק
 הרגילו עצמיכם ללכת בדרך אמצעי הוא הדרך הטוב
 והישר בעיני אלהים ואדם :
 ו אל תאמינו ברוע ואל תבטחו באלוף לנלות להם סודותיכם
 ומסתרות לבכם ומה גם בדברים הנוגעים לפרנסתכם
 ולמחיתכם כי לא תדעו מה ילד יום ופניו כבוא עת אשר
 יהפכו לכם לאויבים ואז יגלוס לפני העול ויש ארת
 דיחכם ולקפח פרנסתכם :
 ז אל תהיו קלי דעת ונמהרי לכב לעשות מעש

מבני שום לב על התכלית ועל העתיד . רק על ההות ועל הנראה לעינים . זאת לא זאת בני יקירי כי יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות אפס שימו דעתכם לכל הדברים אשר תעשו לראות מה אחריתם ואיזהו חכם הרואה את הנולד :

ח אל תשמעו ואל תשו אוון לכל היועץ אתכם עצה נבערה לפי דרכו להנאתו ולטובתו . כי אם שקלו דבריו במאזני שכליכם . ואם תראו כי טובה עצתו ונכונה אז לכו בה ואם לא חרלו ממנה :

ט סורו נא מעל אהלי הרשעים החטאים בנפשותם רכל קרוב אליהם לכל תלמדו ממעשיהם הרעים . כי האוחז בידו עטרין וזפת לא יבצר שרא יקלוט שמץ מהם . אך אל תריבו אתם חנם ואל תכלימום ברבים לקחת נקמה מהם כי המשפט לאלהים הוא ולא לכם :

י ריעים וריעי אביכם אל תעוובו ואם הולכי רכיל הלשינוהו לפניכם אל תצאו לריב מהר אתו אך הוכיחוהו בפניו בלשון רכה כי אולי שקר ענו בו או מרוב שיחו וכעסו דבר ואין אדם נתפס על צערו :

יא אם תראו מוס בריעכם כסוהו כלילה ולא תשאו חסרונו על שפתכם . אל תלענו על חסרונו ואל תתלוצצו על מומו כי מי יביאכם לראות אשר יהיה כימים הבאים ומי יבטיחכם להמלט מפנע ואסון כל ימי חייכם . אל תבוזו חבר בן מסכן ואל תקלו בו על פחתת בגדיו . ערכוהו על מעשיו ולא ער מעטהו יקרוהו לפי שכלו ולא לפי תארו אר תתנאו על פאר לבושכם ועל הוד יפייכם אל תתרוטמו ועל יחוס משפחתם אל תתנשאו בן יהיר לא ינוה שנוא לכל טכיריו נכה רוח חסר ריעים יודעיו ינורו ממנו ובגובה אפו איש בל ידרשהו :

יב אהיות לכם לבטח תשכו אתם לא תצורו אותם חכם ולא תריבו עמהם חנם ועבר ואמה לא תלחצו לא תדברו אתם קשות ולא תרדו כהם כפרך

תלמוד קטן והוא הלכות ככל יום

בראשית יום ראשון
הלכה ברכות דף י"ב ע"ב

תניא אמר להם בן זומא לחכמים וכי מזכירין יציאת מצרים לימות המשיח והלא כבר נאמר הנה ימים באים נאם ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הכינה את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הרחתים שם . אמרו לו לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא שתהא שעבוד מלכות עיקר ויציאת מצרים טפל לו . כיוצא בו אתה אומר לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך לא שיעקר יעקב ממקומו אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו . וכן הויה אומר אל תזכרו ראשונות וקדמוניות אל תתבוננו . אל תזכרו ראשונות זה שעבוד מלכות וקדמוניות אל תתבוננו זו יציאת מצרים . הנני עושה חדשה עתה תצמח תני רב יוסף זו מלחמת גוג ומגוג . משל למה הדבר דומה לאדם שהיה מהלך בדרך ופנע בו זאב ונצול ממנו והיה מספר והולך מעשה זאב פנע בו ארי ונצול ממנו והיה מספר והולך מעשה ארי פנע בו נחש ונצול ממנו שכח מעשה שניהם והיה מספר והולך מעשה נחש אף כך ישראל צרות אחרונות משכחות את הראשונות :

רש"י לא שיעקר ממקומו . סגרו מליכו שקראו הקב"ה יעקב אתר זאת כדקתו לנצולים שכאמר ויאמר אלהים לישראל ויאמר יעקב ויאמר סכנו : הנני עושה חדשה . כתר על תזכרו ראשונות כתיב :

בראשית יום ב' הלכה שבת דף י"ג ע"א

לא יאכל הזב עם הזבה מפני שהוא הרגל עבירה . איבעייהו להו נדה מהו שתישן עם בעלה הוא בכבודו והיא בכבודתה . תא שמע אל ההרים לא אכל ועינו לא נשא ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדר אשה נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא מן

אסור אף אשתו נדה הוא בכגרו והיא בכגרה אסור חנא רבי
איה מעשה כהלמיר א' ששנה הרבה וקרא הרבה ושמש תלמידי
הכמים הרבה וטת בחצי ימיו והיתה אשתו נוטלת תפיליו ומחורת
בכתי כנסיות וככתי מדרשות ואומרת להם כתוב בתורה כי הוא
חיך ואורך ימיך בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה ושמש תלמידי
הכמים הרבה טפני מה מת בחצי ימיו ולא היה אדם מחוורת
דבר פעם א' נתארחתי אצלה והיתה מסיחה כל אותו מאורע
ואמרתי לה כתי בימי נידוהיך מה הוא אצליך אמרה לי חס
ושדום אפילו באצבע קטנה לא נגע כי בימי לבוניך מהו
אצליך אבל עמי ושחה עמי וישן עמי בקרוב בשר ולא עלתה
דעתו על ד"א ואמרתי לה ברוך המקום שהרגו שלא נשא
פנים לתורה שהרי אמרה תורה ואל אשה כנרת טומאתה לא
תקרב כי אתא רב דימי אמר טטה חרא הואי כמערבא אמרי

אמר רבי יצחק בר יוסף סינר מפסיק בינו לכינה :

רש"י מה אשה רעה וכו' דאסור לן ייחוד מן הקורא בקירוסין פ"ד דף פ'
מאחיד כן חמך : שמש ת"ח להסכירו סחומות המשכה וטעמים וכוף
הקרקע נמרח : נדוהיך כל שבעת של דאוס דאשוכה : ליבוניך כנון זכר
הסופרת שבעה נקיים משפסקה וזריכה להיות לוכסת לכנסים לדוקה שמא תראס
ותקטור ספירתה : כנרת טומאתה יעד שפאק כמוס לעכולס הוי ככדקה דמרכיכין
מנההיס ככדקה כהויותה חסא עד שפאק כמוס כקורק כפכוס : מטה חרא הואי
דחכס ולא קירוב כשר הווא וסכר דשרי כסכו : סינר פורליו"כט שהוא חגיגת כו
ומנוע ממחכוס ולמטס :

בראשית יום שלישי הלכה יבמות דף ט"ו ע"א

הלכה צרת בתו וכו' שאלו את רבי יהושע צרת הבת מהו
אמר להם מחלוקת בית שמאי ובית הלל ניפא בימי
רבי דוסא בן הרכינס התירו צרת הבת לאחין והיה הרבר
קשה לחכמים טפני שחכם גדול היה ועיניו קמו מלבא לבית
המדרש אמרו מי ידך ויודיעו אמר לו רבי יהושע אני אלך
ואחריו מי רבי אלעזר בן עזריה ואחריו מי רבי עקיבא
הלכו ועמדו על פתח ביתו נכנסה שפחתה אמרה לו רבי חכמי
ישראל צלך אמר לה יכנסו ונכנסו תפסו לרבי יהושע
מטה שר זהב אמר לו רבי אמור לתלמידך
לו מי הוא רבי אלעזר בן עזריה אמר ויש לו
בן

בן עזריה חברנו קרא עליו המקרא הזה נער הייתי גם זקנתי
ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם תפסו והושיכו על
מטה של זהב אמר לו רבי אמור לתלמידך אחר וישב אמר לו
ומי הוא עקיבא בן יוסף אמר לו אתה הוא עקיבא בן יוסף
ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו שכ בני שב כמותך ורכו
בישראל התחילו מסבכים אותו כהלכות עד שהגיעו לצרת
הבת אמרו לו צרת הבת מהו אמר להם מחלוקת בית שמאי
ובית הלל הלכה כרבני מי אמר להם הלכה ככית הלל
אמרו לו והלא משמך אמרו הלכה ככית שמאי אמר להם
דוסא שמעתם או בן הרכינס שמעתם אמרו לו חיי רבי סתם
שזענו אמר להם אח קטן יש לי בכור שטן הוא ויונתן שמו
והוא מתלמידי שמאי והוזהרו שלא יקפח אתכם בהלכות לפי
שיש עמו ש' תשובות בצרת הבת שהיא מותרת אבל מעיד
אני עלי שמים וארץ שער מרוכה זו ישב חני הנביא ואמר ג'
דברים צרה הבת אסורה עמון ומואב מעשרין מעשר עני
בשביעית ומקבלים גרים מן הקרדוויים ומן התרמורים :

רש"י בימי דוסא התירו אהיו של ר' דוסא שהיה מתלמידי שמאי התימן כדכתיב
לקמן ועשו על פיו ונכנסו בן : שחכם גדול היה וסבורין קבמים שהיא
התימן : קמו עמדו מלחמות : אמר לו ר' יהושע לר' דוסא אמור לתלמידך
אחר וישב : דוסא התימן שמעתם אימרים : או בן הרכינס כלל דוסא : סתם
שמענו בן הרכינס קתם וזמנו לא הוזכר : בכור שטן הוא תריף ועומד על
שמועה ועושה מעשה וזכרו שכ משמועתו לעשות כרכוס : עמון ומואב ישראל
הדרים כארץ עמון ומואב שכיכס משה מסיתון ותקדשו כקדושת א"י ועכשו ככית
שכי כעלה קדושתם וזרעין כשביעית ותקבו להם מעשר ראשון ומעשר עני כשביעית
כדמפרש לקמן מפני פרכסת עניוס שכ"י שאין להם מה לאכול כשביעית לפי
שכעל לקט שכתה ופאה וסולכוס שס וכוטלוס לקט שכתה פאה ומעשר עני :
מקבלים גרים מן הקרדוויים וכו' ולא אמרינן ממזרים הם מכנות ושראל שכחו
עלוסן ככרוס דאיבא רככין דפסלי :

בראשית יום רביעי הלכה ככא קמא דף ט"ו ע"ב

ומועד משלם נזק שלם מן העליה מאי עליה אמר רבי
אלעזר כמעולה שבנכסיו וכן הוא אומר וישכב חזקיהו
עם אכותיו ויקברוהו כמעלה קברי בני דוד ואלעזר
כמעלה אצל מעולים שכמשפחה ומאן ניג
ויקברוהו בקברותיו אשר כרה לו בעיר דוד וי

אשר מלא בשמים וזנים מאי בשמים וזנים רבי אלעזר אומר
זיני זיני רבי שמואל בר נחמני אומר בשמים שכל המריח בהם
בא לירי זמה : (שם רף י"ז) אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן
יוחאי מאי דכתיב אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור
וזהמור כל העוסק בחורה ובנטילות חסדים וזכה לנחלת שני
שבטים שנא' אשריכם זורעי ואין זריעה אלא צדקה שנא' זרעו
לכם לצדקה וקצרו לפי חסד ואין מים אלא תורה שנאמר הוי
כל צמא לכו למים וזוכה לנחלת שני שבטים וזכה לכירה
כיוסף דכתיב בן פורת יוסף בנות צדקה עלי שור וזכה לנחלת
יששכר דכתיב יששכר חמור גרם אית דאמרי אויביו נופלים
לפניו כיוסף דכתיב בהם עמים יננח יחריו אפסי ארץ וזוכה
לבינה כיששכר דכתיב ומכני יששכר יורעי בינה לעתים לדעת
מה יעשה ישראל :

רש"י ויקברוהו במעלה וגו' כחוקיה כתיב כספר דברי הימים : וישכיבוהו
במשכב כחסף מלך יהודה : זיני זיני מוכי מוכי בשמים הרבה
מדתהגמיון לייבשו : זורעי הויכו לרקע וקטר כדמפרש לקמיה : לנחלת שני
שבטים דהכי משמע רגלכם ושלחן כחלק השור והמור יוסף ויששכר : בנות
צדקה עלי שור : הויכו כולם : חמור גרם מתהגמיון עתה ככספין יוסף חוקרי
שור ככור שורו הדר לו :

בראשית יום חמישי הלכה זכחים רף ר' ע"א

כל הזכחים שנוכחו שלא לשמן זכו' מנא דן רבעינן זכיחה
לשמה דאמר קרא ואם זבח שלמים קרבנו שתהא זכיחה
לשם שלמים ורלמא היינו שמייהו מדכתב המקריב את דם
השלמים הזורק את דם השלמים ולא כתב זבח והכא כתב
זבח שמע מינה שתהא זכיחה לשם שלמים אשכחן זכיחה שאר
עבודות מנלן אמר קרא המקריב את דם השלמים שתהא קבלה
לשם שלמים אשכחן שחיטה וקבלה וזריקה מנלן אמר קרא
הזורק את דם השלמים שתהא זריקה לשם שלמים אשכחן
כולהו הולכה מנלן אמר קרא והקריב את הכל המוכחה ואמר
מר זו היינו זכרים לכבש ותניא והקריבו זו קבלת הדרם
ואפי' שון הולכה למימרא דהולכה לא נפקה מכלל
קבלה :

רש"י מנא דן רבעינן זכיחה לשמה לכתחילה דאז ממנאף שפחך לא מופרשי
כיה עבודות ממנא דלעכוין שחיטה קרוי זבח דלמא הויכו שמייהו זבח
שלמים ולא כאמר זבח משום שקיטע : זו קבלת הדרם דהא כתר שחיטה כתיב ולא
אפשר לאוקומיה כהולכה ורע"ג דלשון הולכה הוי כדחזינן כהולכה חזירי דכתיב
כה הקרבה ו' הולכה הוי' הכי גרסינן ואפקיה דחמאף קבלה כלשון הולכה
למימרא דהולכה לא נפקה מכלל קבלה :

נח יום ראשון הלכה ברכות רף י"ד ע"א

בפרקים שואל מפני הכבוד זכו' אמר רב כל הנותן שלום
לחברו קורם שיחפלל כאילו עשאו כמה שנא' חדלו
לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי כמה נחשב הוא אל תקרי
במה אלא כמה ושמואל אמר כמה חשבתו לזה ולא לאלוה'
מתיב רב ששת בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב הרגמא רבי
אבא במשכים לפתחו אמר רבי יונה אמר רבי זירא כל העושה
חפציו קורם שיחפלל כאילו בנה כמה אמר ליה כמה קרא
אמרת אמר ליה לא אסור קאמינא וכדרב אידי בר אבין דאמר
רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן אסור לו לאדם
לעשות חפציו קורם שיחפלל שנאמר צדק לפניו יהלך וישם
לדרך פעמיו ואמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן
כל המתפלל ויוצא לדרך הקב"ה עושה לו חפציו שנאמר צדק
לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו : (שם רף י"ו ע"ב) אמר ר' אלעזר
מאי דכתיב בן אברך בחיי בשמך אשא כפי' בן אברך
בחיי זו קרית שמע' בשמך אשא כפי' זו תפלה ואם עושה
בן עליו הכתוב אומר כמו חלב ורשן תשבע נפשי ולא עוד
אלא שנוחל שני עולמות העולם הזה והעולם הבא שנאמר
ושפתי רננות יהלל פי :

רש"י חדלו לכם מן האדם כשם לכם לעסוק בכבוד המקום אל התעסקו
בכבוד אדם דאז לאו הכי למס ליה לתדול : ושמואל לא דריש לשון
כמה אלא כמשמעו כמה תשכחו לזה שהקדמה כבודו לכבודי : שואל מפני הכבוד
והא ק"ש קורם תפלה הוי וקחי שואל : הרגמא רבי אבא לחא דר' ושמואל
דאסרי : במשכים לפתחו אכל פגעו בדרך שואל : ס"ג ח' רב אידי בר אבין
אמר רב יצחק בר אשיאן אסור לאדם לעשות תפלו עד שיהיה
שמאדוקו לכוראיו והדר וישם פעמיו לדרך תפלו : בן אבן
קראו דאמינו לתדול : רננות שקים

נח יום שני * הלכה שבת דף כ"ה ע"א

רבי ישמעאל אומר וכו' מאי טעמא אמר רבנא מתוך שריתו רע גזירה שמא יניחנה ויצא * אמר ליה אכיו ויצא * אמר ליה שאני אומר הדלקת נר בשבת חובה דאמר רב נחמן בר זבדא ואמרי לה אמר רב נחמן בר רבא אמר רב הדלקת נר בשבת חובה רתיצת ידים ורגלים כחמין ערבית רשות ואני אומר מצוה * מאי מצוה דאמר רב יהודה אמר רב כך היה מנהגו של רבי יהודה בר אלעאי ערב שבת מכיאים לו עריבה מלאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו ומתעטף ויושב בסדינין המצוויצין ורומה למלאך ה' צבאורת והיו תלמידיו מחבין ממנו כנפי כסותן אמר להם בני לא כך שנית לנכס סדין כביצית בית שמאי פוטרין וכית הלל מחייבין והלכה כדברי בית הלל ואינהו סברי גזירה משום כסות לילה * ותונח משלום נפשי נשיתי טובה מאי ותונח משלום נפשי אמר רבי אבהו זו הדלקת נר בשבת נשיתי טובה אמר רבי ירמיה זו בית המרחץ אמר רבי יוחנן זו רתיצת ידים ורגלים כחמין רבי יצחק נפחא אמר זו מטה נאה וכלים נאים שעליה רבי אבהא אמר זו מטה מוצעת ואשה מקושטת לתלמידי חכמים :

רש"י ויצא * מאי חובתה לן : חובה * כבוד שבת הוא חובתה טעורא חובה אלא כמקום אור כעין וממא כפ"כ דיומא : רתיצת ידים ורגלים * ערכות של שבת : בסדינין המצוויצין * סדינים של פשתן וכהם זופות של תכלת כלאים אלא שמתר מן התורה דרשינן סמוכין לא תלבש שעטנז וגו' גדולים תעשא לך : מחבין ממנו * סגור להם סדינים שאינן מצוויצין : כ"ש פוטרין * דלא דרשינן סמוכין : וב"ה מחייבין * דדרשינן סמוכין : משום כסות לילה * שמש יסוה לו כסות המיוחד ללילה ויטול בו זופות וכמלא לובס כלאים שלא כמקום דלות דכסות לילה לא מקויב כלופות דתויב ורתיצת איתו : הדלקת נר בשבת * שלא היה לו ממש להדליק וכמקום שאין נר אין שלים שהולך וככל שהולך כחפלה :

נח יום שלישי * הלכה יבמות דף כ"ב ע"א

איסור מצוה שניות מדברי סופרים אמאי קרי ליה איסור מצוה אמר אכיו מצוה לשמוע דברי חכמים איסור קדושה גרול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואמאי קדושה דכתיב קדושים יהיו לאלהיהם תניא ית איסור מצוה אלמנה לכהן גרול גרושה וחלוצה

וחלוצה לכהן הדיוט ואמאי קרי ליה איסור מצוה דכתיב אלה המצות איסור קרושה שניות מדברי סופרים אמאי קרי ליה איסור קדושה אמר אכיו כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש אמר ליה רבא וכל שאינו מקיים דברי חכמים קדוש הוא דלא מקרי רשע נמי לא מקרי אלא אמר רבנא קדש עצמך במותר לך * רב כהנא אמר מהכא ושמתם את משמרתי עשו משמרת למשמרת * אמר ליה אכיו לרב יוסף הא דאורייתא היא דאורייתא ופרשוהו רבנן כל התורה נמי פרשו רבנן אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא :

רש"י אלה המצות * כסוף תורה כהנים ומשמע דאכולים ספרא קאי וכל אזהרת כהנים תהם כתובת : קדש עצמך * לעמוד ולסודר אף כמנהג לך לסוסוף עלהם שניות המותרות לך על העריות כדו שלא תבא לידי עריות האסורות מן התורה : ושמתם את משמרת * נכו עריות כתוב :

נח יום רביעי * הלכה ככא קמא דף י"ז ע"ב

התרנגולים מוערין וכו' * תנו רבנן תרנגולים שהיו מפרחין ממקום למקום ושברו כלים ככנפיהן משלם נזק שלם * ברוח שככנפיהן משלמין חצי נזק סומכוס אומר נזק שלם * תניא אידך תרנגולין שהיו מהרסין על גבי עיסה ועל גבי פירות וטנפו או נקרו משלם נזק שלם העלו עפר או צרורות משלמין חצי נזק * סומכוס אומר נזק שלם * תניא אידך תרנגול שהיה מפרית ממקום למקום ויצתה רוח מתחת כנפיו ושברה את הכלים משלם חצי נזק * תניא כוותיה דרבא בהמה מוערת לשבר בדרך הלוכה כיצד בהמה שנכנסה לחצר חניוק והזיקה כניפה דרך הלוכה ובשערה דרך הלוכה באוכף שעליה ובשליף שעליה ובפרומכיא שבפירה וכזוג שבצוארה וחמור במשאו ועגלה מושבת בקרון משלם נזק שלם :

רש"י ככנפיהם * שנגעו ככנפיהם ככלו : רוח שככנפיהם * היינו צרורות דכתו סוף : מהרסין * מרקדן : או נקרו * כחמית שלם שקולין כיוק"ו : העלו עפר * מן הארץ לעושה : אוכף * שול"א כלע"ו : שלוף * משאיו שבאמקת ומלפסין : כפרומכיא * רסן : זוג * אש * אטף :

נח יום חמישי * הלכה זכחים דף י"ד

ושלא רחץ ידים ורגלים * אחיא חוקה חוקה

תנו רבנן כהן גדול שלא טבל ושלא קידש בין בנדר לבנדר ובין עבודה לעבודה ועבד עבודתו כשרה ואחר כהן גדול ואחר כהן הריזו שלא קדש ידיו ורגליו שחרית ועבד עבודתו פסולה אמר ליה רב אסי לרבי יונתן מכרי חמש טבילות ועשרה קדושין דאורייתא וחוקה כתיב בהו ליעכבו אמר ליה אמר קרא ולבשם לבישה מעכבת ואין דבר אחר מעכב צהבו פניו אמר ליה וי"ו אאופתא כתיב לך אי הכי דצפרא נמי אמר חוקיה אמר קרא והיתרה להם חק עולם לו ולזרעו לרורותם דבר המעכב בזרעו מעכב בו דבר שאינו מעכב בזרעו אינו מעכב בו רבי יונתן אמר מהכא ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו דבר המעכב בבניו מעכב בו דבר שאינו מעכב בבניו אינו מעכב בו רבי יונתן מאי טעמא לא אמר מדחוקיה אמר לך ההוא לדורות הויא דכתיב ואידך מאי טעמא לא אמר מהאי מיבעי ליה לכדרבי יוסי בר חנינא דאמר רבי יוסי בר חנינא כל כיוור שאין בו כרי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו שנא ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו :

רש"י כהן גדול וכו' כגון כחמש עבודות של יום הכפורים דלפניו כסדר יומא שהיא משכה ומכנידי זכב לכנדי לכן ומכנידי לכן לכנדי זכב ולרין לכל חילוף טבילה ושני קדושין מן המקרא חס לא טבל ולא קידש עבודתו כשרה שחרית כן כיום הכפורים כן ככל שכה עבודתו פסולה כדלפנין חיקס חוקה מנתוקסר כנדים דאורייתא דקתיב ורחץ את כשרו כמים ולבשם וחסה וליף לכולא מלתא וחוקה כתיב בהו לאחר שנמר כל הפרשה כתיב וקדש להם לקחת עולם וכו' אמר קרא ולבשם שוכה התיב כלבושה לעכב דקתיב ולבשם ולבשם ולהכי כתיב הכא עכובא למיעוטי עכובא דחוקה דלא קיימא אחאי קרא דאיוורי כדקילס ולבישה אלא אשאר (שכו) דכרים האמורים כפרשה ואין דבר אחר כפסוק זה מעכב צהבו פניו של רבי אסי מפני שמתה כסבור טעם הנון טעם ז"ו אאופתא כתיב לך כתיב לך וי"ו על הכקעת אות שאינה כרתה מפני שורות הכקעת שמפסקות כה הפסקות הרכה לשון אחר השורות עלמין קרי להו ויון שדומין לה כלומר אין זה טעם דאיכא לאקשווי חס כן אפילו קידוש של שחרית של יום הכפורים כמי לא ליעכב כיה דהא אימעיט כו"כ מולבשם והיתה להם חק עולם כקדוש כתיב בזרעו ככהנים הריזוים דהיונו קידוש שצטע ככוסה שכותב ככל הכהנים מעכבת באהרן כו"כ דהא חיקה כתיב לרורות הוא דכתיב אהרן לבקוב חוקה זו זרעו אהרן ולאו להיקשא אהא שאין בו שאין מתוק מים כשינין קידושין משה ואהרן הריזו וכניו תרין חלק משם כהן הים כצטע ומי המולבשם :

אמר רחבה אמר רב יהודה כל הרואה את המת ואינו מלוהו עובר משום דוענ לרש חרף עושהו ואם הלוהו מה שכרו אמר רב אסי עליו הכתוב אמר מלוה ה' חונן רל ומכברו חונן אביו רבי חייא ורבי יונתן הוו שקלי ואולי בבית הקברות הוה קשריאל תכלתיה דרבי יונתן אמר ליה רבי חייא דלייה כרי שלא יאמרו למחר באין אצלנו ועכשו מחרפין אותנו אמר ליה ומי ידעי כולי האי והא כתיב והמתים אינם יודעים מאומה אמר ליה אם קרית לא שנית ואם שנית לא שלשת ואם שלשת לא פירשו לך כי החיים יודעים שימותו אלו צדיקים שבמיחתן נקראו חיים שנאמר ובניהו בן יהוידע בן איש חי רב פעלים טקבצאל הוא הכה את שני אריאל כואב והוא ירד והכה את הארי בחיך הכור ביום השלג בן איש חי אטו כולי עלמא בני מתי ניהו אלא בן איש חי שאפילו במיתתו קרוי חי רב פעלים טקבצאל שריבה וקבץ פעלים לתורה והוא הכה את שני אריאל מואב שלא הניח כמותו לא במקדש ראשון ולא במקדש שני והוא ירד והכה את הארי בחיך הכור ביום השלג ואיכא דאמרי דתבר נזיו דברדא ונחת וטבל ואיכא דאמרי דתנא ספרא דבי רב ביוםא דסתוא :

רש"י מלוה ה' חונן רל קרי כיה מלוה את המקום מי שחוכן את הדל ואין לך דל מן המת והמלוה איתו כאלו מלוה את המקום דלייה הנכסו לא שנית לא חזקה עליו פעם שנית כדי שתהוכן בו אלו צדיקים ומאי יודעים שימותו כוהנים אל לבם יום המיתה ומושבים ידיתם מן העבירה ורשעים אינם יודעים מאומה שיעוים עלמם כאינם יודעים וקוטאים והוא הכה השפיל את השנים של דורות משכי מקדשים שלא היה בהם כמותו אריאל זו כות המקדש שנקמר או ארואל ארואל קרית חכה דוד מואב על שם שכלאו דוד דאיה מרות המואבים נזיו דברדא יתקוה של כרד והקדש שקרין נלכ"ה כלעז והיונו כיום השלג ונחת וטבל לקריו כדי לעסוק בחוקה דהנא ספרא דבי רב הורה כהנים :

רבי זירא קא משתמיט מדרב יהודה דבעי ל דאריעא דישראל דאמר רב יהודה כל העולד ישראל עובר כעשה שנאמר בכלה יבאו וי

לך לך יום שני

איזיל ואשמע מיניה מלתא ואיתי ואסק אול אשכחיה דקאי
כי באני וקאמר ליה לשמעיה הביאו לי נתר והביאו לי
מסרק פתחו פומייכו ואפיקו הכלא ואשתו ממאי דכי באני אמר
אלמלא לא באתי אלך לשמוע דבר זה די בשלמא הביאו
נתר והביאו מסרק קא משמע לן דברים של חוד מותר לאומרם
בלשון הקדש פתחו פומייכו ואפיקו הכלא נמי כרשמואל
דאמר שמואל הכלא מפיק הכלא אלא אשתו מיה דכי באני מאי
מעליותא דתניא אבל ולא שחה אכילתו דם וזהו תחלת חולי
מעיס אבל ולא הלך ארבע אמות אכילתו מרקבת וזהו תחלת
ריח רע הנצרך לנקביו ואכל דומה לתנור שהסיקוהו על גבי
אפרו וזהו תחלת ריח זוהמא רחץ בחמין ולא שתה מהם
דומה לתנור שהסיקוהו מכחוזן ולא הסיקוהו מכפנים רחץ
בחמין ולא נשתטף בצונן דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא
הכניסוהו לצונן רחץ ולא סך דומה למים על גבי הבית :

רש"י משחמיש"י סיס ורח לירחא לי מצום דקום בעי רבי וירא למוסק לקרעא
דירשאל ורכ וקודם לא סקודא לום וירא פן ונזיר עליו מלולך : בכלה
יובאו ושמה יהיו עד יום פקדו וכו' ורכו וירא אמר לך הני קרף ככלי שרת כתיב
כדאמרובן כתיבות : הביאו לו נתר לחוף את דאש וקאמר לחו כלשון סקדש :
פתחו פומייכו ויכנס הכל בית המרחץ לחוף הנוף ויראוי הכל של זיעה ואשקה מן
מים המון ואפילו לא הסיקו אלף לרחוקא : מותר לאומרם : ככות המרחץ ואפילו
כל"ס : הכלא : למרחץ הסכסך לך ספה : מפיק הכלא : דומה : ולא הלך
ארבע אמות : קודם שיושן : מרקבת : איכה מתעכלת לעשות זבל : ריח רע :
רוח טפה : ריח זוהמא : כל גופו מנוחם כזועם קמיד : ולא הסיקוהו מכפנים :
שאינו מנוח לכלום : ולא הכניסוהו לצונן : סתן מהזיקין את הכרזל : למים על
גבי הבית : על שליו ודדו שאינם ככסוס לקובו :

לך לך יום שלישי הלכה יבמות דף ל"ע"א

שני אחים נשואים וכו' אמר רב יהודה אמר רב כל יבמה
שאין אני קורא בה בשעת נפילה יבמה יבא עליה הרי
היא כאשת אח שיש לה בנים ואסורה מאי קא משמע לן תנינן
הרי זו אסורה עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת
מהו דתימא הני מלי היכא דלא איחויא ליה בנפילה ראשונה
אבל הרי דאיחויא לה בנפילה ראשונה אימא תשתרי
ק"ו : הא נמי תנינא שני אחים נשואים שתי אחיות
ואחר כך מתה אשתו של שני הרי זו אסורה
עליו

לך לך יום שלישי

עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת מהו דתימא
התם הוא דאדחי לה מהאי ביתא לנמרי אבל הכא דלא אדחי
ליה מהאי ביתא לנמרי אימא מנו דחויא להאי נשוי נכרית חויא
נמי להאי קא משמע לן :

רש"י הרי היא כאשת אח וכו' ואע"ג דסדר חוקות : בנפילה ראשונה
כל זמן כפולס דאשכח סתם אשתו קיימת סתם אשתה : אבל היכא
דאיחויא בנפילה ראשונה : כגון שמהא אשתו אחר מיתת אחיו ולא ככסה כשוי
ככרות : דאדחי לה מהאי ביתא לנמרי : שנפלה ואין להן אחר אלא זה כעל
אשתה כדתיק וכפטרס לשוק ואין עליו עד זיקה עור : אבל היכא דלא אדחי
לה מהאי ביתא לנמרי : כשעת כפולס סתם שם כשוי ככרות וזיקה ליום :
אימא מנו דחויא : לכשוי ככרות עדין זיקתה עליו וכי מקם אשתה ועודם ככפולס
תקובס לום ככפולס : קא משמע לן : רכ וקודם דלא :

לך לך יום רביעי הלכה בבא קמא דף ל"ב ע"א

שניהם פטורים מתניתין דלא כאיסי בן יהודה דתניא איסי
בן יהודה אומר רץ חייב מפני שהוא משונה ומורה
איסי בערב שבת בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות
אמר רבי יוחנן הלכה כאיסי בן יהודה ומי אמר רבי יוחנן הכי
והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן אחד רץ ואחד מהלך
או שהיו שניהם רצין פטורים מתניתין בערב שבת בין השמשות
ממאי מדקתני או שהיו שניהם רצין פטורים הא תו למה לי
השתא אחד רץ ואחד מהלך פטור שניהם רצין מכעיא אלא
דכי קאמר אחד רץ ואחד מהלך פטור במה דברים אמורים
בערב שבת בין השמשות אבל בחול אחד רץ ואחד מהלך
חייב שניהם רצין אפילו בחול פטורים אמר מר ומורה איסי
בערב שבת בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות
בע"ש מאי ברשות איכא כדרכי חנינא דאמר רבי חנינא כוואו
ונצא לקראת כלה מלכתא ואמרי לה לקראת שבת כלה מלכתא
דרכי נאי מתעטף וקאי ואמר כוואי כלה כוואי כלה :

רש"י מפני שרץ ברשות : מפרש לקמן : הא תו למה לי השתא אחד רץ
ואחד מהלך : רץ שוכה ומשלך לא שוכה פטור שוכה רצין מכעיא :
כוואו ונצא : כאדם המקבל פני המלך :

לך לך יום חמישי הלכה זכאים דף

כל הפסולין ששחטו וכו' שחטו דיעבד אי

ורמינהי ושחט שחיטה בור כשרה שהשחיטה כשרה כורים
בנשים ובעבדים ובטמאין ואפילו בקדשי קרשים או אינו אלא
בבהנים אמרת וכי מאין באתה מכלל שנאמר אתה ובניך אתך
חשמרו את כהונתכם לכל דבר המוכח יכול אף בשחיטה
הלמוד לומר ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו וגו' מקבלה
ואידך מצות כהונה לימר על השחיטה שכשרה בכל אדם הוא
הדין דאפילו לכתחילה נמי ומשום דקא בעי למתני טמאיים
דלכתחילה לא גזירה שמא יגעו בכשר חנא ששחטו וטמא
דיעבד שפיר דמי ורמינהי וסמך ושחט מה סמיכה כטהורים
אף שחיטה כטהורים מדרבנן מאי שנא סמיכה דכתיב לפני ה'
שחיטה נמי הכתיב לפני ה' אפשר דעביד סכין ארוכה ושחיט
סמיכה נמי אפשר דמעיל ידיה וסמך קסבר ביאה במקצת
שמה ביאה' רב חסדא מהני איפכא וסמך ושחט מה שחיטה
בטהורים אף סמיכה כטהורים מאי שנא שחיטה דכתיב לפני
ה' סמיכה נמי כתיב לפני ה' אפשר דמעיל ידיה וסמך שחיטה
נמי אפשר דעביד סכין ארוכה ושחיט הא מני שמעון התמני
היא דתניא ושחט את בן הבקר לפני ה' בן הבקר לפני ה' ולא
השוחט לפני ה' שזעון התמני אומר מנין שיהיו ידיו של שוחט
לפנים מן הנשחט תלמוד לומר ושחט את בן הבקר לפני ה'
שוחט את בן הבקר יהיה לפני ה' :

רש"י ה"ג ורמינהי ושחט שחיטה בור כשרה • מדלף כתיב ושחט הכהן :
ובי מאין באה • לומר שפריכה כהונה והלא לא נאמר כה כהן • והקריבו
הכהנים • ומדכתיב בקבלה כהונה וכשחיטה לא כתב לומר על השחיטה שכשרה
בור • מה סמיכה בטהורים • כדמפרש לקמיה • מדרבנן • שמא יגעו בכשר •
מאי שנא סמיכה • דכטהורים מדאורייתא • דכתיב לפני ה' • ושחט את בן הבקר
לפני ה' • וכיון דכתיב חקף לקמינה שחיטה חון סמיכה מכתף ושחיטה מכתפיה
אלא אף סמיכה כפניה וקין עמא ככס לעזרה • ואין השוחט לפני ה' • שאם
רפה עומר קון לעזרה ושחט כסכין ארוכה • לפני מן הנשחט • לפנים מן
הכהנה :

וירא יום ראשון • הלכה ברכות דף כ"ח ע"ב

רבי נתן • תקנה היה מתפלל וכו' • תנו רבנן בכניסתו
יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא יארע דבר
א אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא
אומר

אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא ולא יכשלו חבירי
בדבר הלכה ואשמח בהם • ביציאתו מהו אומר מודה אני לפניך
ה' אלהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי
מיושבי קרנות שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי
תורה והם משכימים לרבנים בטלים אני עמל והם עמלים אני
עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אני רץ והם
רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת' חנו
רבנן כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו אמרו לו רבינו
למדנו ארחות חיים ונוכה בהם לחיי העולם הבא • אמר להם
חזרו בכבוד חביריכם ומנעו בניכם מן ההגיון והושיבוכם בין
ברכי ת"ח וכשאתם מתפללין דעו לפני מי אתם עומדים ובשביל
כך תזכו לחיי העולם הבא :

רש"י ולא אכשל • ושמחו חבירי על כשלוכי הרי רעות שהם שוכרו על ידי
שאגרום להם שיעבדו • מיושבי קרנות • תנוכיהם חו עמנו חלקן ששוקקין
כדברי שוחם • מן ההגיון • לא תרגלים כמקרא וחקר מדאי משום דמשכח לושח
אקרינא משיחא חילויס • דעו לפני מי וכו' • כדי שתתפללו כיראם וככוונתם :

וירא יום שני • הלכה שבת דף מ"ט ע"א

אמר רבי ינאי תפילין צריכין נוף נקי כאלישע בעל כנפים
מאי היא אביי אמר שלא יפיה בהן רבא אמר שלא יישן
בהם ואמאי קרי ליה בעל כנפים שפעם אחת גזרה המלכות
גזרה על ישראל שכל המניח תפילין ינקרו את מוחו והיה
אלישע מניחם ויוצא לשוק ראהו קסרור אחד רץ מפניו ורץ
אחריו וכיון שהגיע אצלו נטלן מראשו ואחזן בידו אמר לו מה
זה בירך אמר לו בנפי יונה פשט את ידו ונמצאו כנפי יונה
לפיכך קורין אותו אלישע בעל כנפים ומאי שנא כנפי יונה
משאר עופות משום דאמתילא כנסת ישראל ליונה שנאמר כנפי
יונה נחפה בכסף וגו' מה יונה כנפיה מנינות עליה אף ישראל
מצות מנינות עליהן :

רש"י שלא יפיה • שכול לסעמוד עלמנו כשעת קריה • שלא יישן בהם • שמת
יפוח או ירעה קרו • אכל קס יכול לתזהר שלא יישן בהם • יושבים כקאים
כשפתם שכולים לסעמוד עלמנו • ינקרו את מוחו • שחוף ק • ונקרו
לשון ניקור עיכוי • קסרור • מנ' שערקל שחוס ממוכס על כך
לקמיה מפני שסס מלות קס מגינים לשרקל והויא לקס ק

לכנסים: בנפיה מנינות עליה מן היום ומכל עוף ואדם הכא עליה הוה כלקמח ומכא כרלש נפיה מק שאין כן כשאר עופות:

וירא יום שלישי הלכה וכמות דף ט"ל ע"ב

הנן התם מצות יבום קודמת למצות חליצה בראשונה שהיו מתכונין לשם מצוה עכשו שאין מתכונין לשם מצוה אמרו מצות חליצה קודמת למצות יבום אמר רמי בר חמא אמר רבי יצחק חזרו לומר מצות יבום קודמת למצות חליצה אמר ליה רב נחמן בר יצחק אכשור דרי מעיקרא סברי לה כאבא שאול ולבסוף סברי לה כרבנן דתניא אבא שאול אומר הכונס את יבמתו לשם נוי ולשם אישות ולשם דבר אחר כאלו פוגע בערוה וקרוב אני בעיני להיות הולך ממור וחכמים אומרים יבמה יבא עליה מכל מקום מאן תנא להא דתנו רבנן יבמה יבא עליה מצוה שבתחילה היתה עליו בכלל היתה נאסרה וחורה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון תלמוד לומר לומר יבמה יבא עליה מצוה מאן תנא אמר רבי יצחק בר אכרימי אבא שאול היא והכי קאמר יבמה יבא עליה מצוה שבתחילה היתה עליו בכלל היתה חורה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון תלמוד לומר לומר יבמה יבא עליה למצוה רבא אמר אפילו תימא רבנן והכי קאמר יבמה יבא עליה מצוה שבתחילה היתה בכלל היתה רצה כונסה רצה אינו כונסה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון רצה כונסה רצה אינו כונסה רצה אינו כונסה הא אנידא ביה בכרי תפוק אלא אימא רצה כונסה רצה חולין לה תלמוד לומר יבמה יבא עליה מצוה:

רש"י אכשור דרי. בקמיה וכי נקשרו סדורות: יבמה יבא עליה מצוה. גרסינן ולא גרסינן סבא למלוה חלק לקמן כתיבא דרב יצחק בר אכרימי: שבתחלה. עה חלק קדשה חתני: נאסרה. כקדשה חתני. וחורה והותרה: כשמת כלל כניס: יכול תחזור להיתירה הראשון. מפרש לקמן: מאן תנא. ומאי קאמר: אבא שאול היא. והכי קאמר וכמה יבא עליה למלוה משמע לשם מלוה וכי. זכי ויבמה: רבא אמר אפילו תימא רבנן. ולא תוקמי למלוה חלק מכות. יבא עליה מצוה. מלוה עליו ליכנס. ותר מן חלוקה: יכול חתני. ותר לא דאי כתיב לא כניס לא תלמוד לומר וכמה יבא עליה חתני. מלוה: בכרי תפוק. בקמיה:

וירא יום רביעי הלכה ככא קמא דף ל"ה ע"א

הניא נמי הכי שור של ישראל שנח שור של נכרי פטור. שור של נכרי שנח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נוק שלם שנא' עמד וימורד ארץ ראה ויתר גוים ואומר הופיע מהר פארן מאי ואומר וכי תימא האי עמד וימורד ארץ מבעי לכדרכ מתנא וכדרכ יוסף תא שמע הופיע מהר פארן מפארן הופיע ממנום לישראל מאי דרב מתנא רבא אמר רב מתנא עמד וימורד ארץ ראה ויתר גוים מה ראה ראה ז' מצות שנצטוו עליהם בני נח ולא קיימום עמד והגלה אותם מעל אדמתם ומאי משמע דהאי ויתר לישנא דאגלוי הוא כתיב הכא ויתר גוים וכתיב התם לנתר כהן על הארץ ומתרגמינן לקפצא כהן על ארעא מאי דרב יוסף דאמר רב יוסף עמד וימורד ארץ ראה ויתר גוים מה ראה ראה שבע מצות שקבלו עליהם בני נח ולא קיימו עמד והתירן להם איתגורי איתגור א"כ מצינו חוטא נשבר אמר מר ברית דרבינא לומר שאפילו מקיימין אותן אין מקבלין עליהן שבר ולא והתניא ר"מ אומר שאפילו גוי ועוסק בתו' שהוא ככ"ג ת"ל אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כהנים ולוים וישראל לא נא' אלא אדם הא למדת שאפילו גוי ועוסק בתורה הרי הוא ככ"ג אמרי אין מקבלין עליהם שבר כמצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה דא"ר חנינא גרוד המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה:

רש"י הופיע. גולג ממנום וסתורו: מפארן. כשקובץ וסתור את הסורס על כל סקומות ולא קבלים: והגלה אותם. כגון כסתורים סולקום מכתור וכגון וכשעיר ושכו סקורים וגו' וכן לוינות סרכס: לומר שאפי' מקיימין אותם וכו'. סקרו איכס מלויים חכל מעוסכס לא פטרס:

וירא יום חמישי הלכה וכחיס דף מ"ט ע"א

דרש רבא מאי דכתיב וילך דוד ושמואל וישכו בניית ברמה וכי מה ענין ניוות אצל רמה אלא שהיו יושבים ברמה ועוסקים בניוית של עולם אמרי כתיב וקמת ועלתי צד המקום מלמד שבי"המק גבוה מכל ארץ ישראל וארץ ישראל גבוהה מכל הארצות לא הו' ידעי דוכתיב היכא איתו ספר

כתיב וירד ועלה הנכול ותאר הנכול כשכט בנימין ועלה כתיב וירד לא כתיב אמרי שמע מינה הכא הוא מקומו סבור למכניית בעין עיטס דמרלי אמרי נחתה ביה קליד כרתיב ובין כתפיו שכן ואיבעית אימא גמירי דסנהדרין בחלקו דיהודה ושכיננה גחלקו דבנימין ואי מדלינן ליה מתפליג טובא מוטב דניחתה ביה פורתא כרתיב ובין כתפיו שכן ועל דבר זה נתקנא רואנ האדומי כדור כרתיב כי קנאת ביהך אכלהני וכתיב זכור ה' לרוד את כל ענותו אשר נשבע לה' וגו' אם אבא באהל ביתי וגו' אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' וגו' הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדי יער הנה שמענוה באפרתה זה יהושע דקאתי מאפרים מצאנוה בשדי יער זה

בנימין דכתיב בנימין זאב ישראל :

רש"י שהן יושבין ברמה כעירו של שמואל : כנויות של עולם למאז מקום לכות הנקודים מן החורה : ועלית . ככל שערך קרו עליוס ומסס לכות המקדש מלמד שכיט המקדש סיה נכוח מכל ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות . לא מנעו לן הכא ולאו מהכא כפקא לן אלא מקדש אחריתא דכתיב לא יקנה יורד חי וגו' כי אם חו"ס אשר העלה ואשר הכיף את בני ישראל מארץ ספרן ומכל המקומות אשר דרתיקום שם וגו' : דוכתיב . מקומו סוכן מקום הנכות כח"י נככול מו הוף : אייתו ספר יהושע * לכדוק כגבולו השכטום ולא פרשו שם אד מכל השכטום פקוק גבולותם לארבע רוחותיהם ומקפועותיהם : כתיב ועלה הנכול שגפרשו שם כל הנכולים מסוככין כרוחותיהם ומקפועותיהם : כתיב ועלה הנכול ולא כתיב וירד . ועוד כתיב כעליוס אקת מירושלים עד ראש ההר על פני גוף כן הכוס ומסס עד הים שהוף לרוק מערב כחכ והאר הנכול וירד הנכול : ולא כתיב ועלה . וכחלת כנומין ככוכבה של כחלת יהודה וגבול כנכ לכנומין הוף נכול כמכנה ליהודה אלא שאין אורך כחלה כנומין מן המזרח ועד הים אלא עד ירושלים ועד ההר אשר על גוף כן הכוס ועד קריה וערוס : כתיב ועלה והאר ולא כתיב וירד . והאר אינה לא עליוס ולא וירד למדכו שראש ההר על גוף כן הכוס הוף נכוח מן הכל ולמעלה מירושלים דמירושלים ולשם כתיב ועלה : סבור למכניית בעין עיטס * כראש כעיוס שהוף מעין מו ככחוק האמור שם אחר עליוס ההר אשר על פני גוף כן הכוס אשר לא ככחכ וירדה ככחוס : נחתה ביה קליד . כעסס איתו כמוך מעט וככחכ כירושלים שהוף למעט כדכתיב כחפיו ולא כתיב ראשו : ואיכא דאמרי . הוף דלא ככחכ כעין עיטס משום דרחוק שם כחלת כנומין מכחלת יהודה ויהר משיעור הר הכיה ופי אפטר לכמוך לשכת הכויה לעזרה ואכן כעין סנהדרין כעורה דכתיב וקמת ועלות וגו' ולרובה להיות כחלקו של יהודה כדמפרש ואזיל גמירי כסנהדרין כחלקו של יהודה כדכתיב ומקוק מוכן רגליו : את כל ענותו * עלמנו לפסוק ולדעה וכשכט וכד חס אפך כחלק וגו' :

ה' יום ראשון * הלכה ברכות דף ל"ד ע"ב

ישה שחלה בנו של רבן גמלואל שיגר שני תלמידי

חכמים אצל רבי הנינא בן דוסא לבקש עליו רחמים כיון שראה אותם עלה לעלייה ובקש עליו רחמים בירידתו אמר להם לכו שחלצתו חמה אמרו לו וכי נביא אתה אמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך מקובלני אם שנורה תפילתי כפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף ישבו וכתבו וכינונו אותה שעה וכשבאו אצל רבן גמליאל אמר להם העבירה לא חסרתם ולא הותרתם אלא כך היה מעשרה באותה שעה חלצתו חמה ושאל לנו מים לשתות ושוב מעשה ברבי הנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבן יוחנן בן זכאי וחלה בנו של רבן יוחנן בן זכאי אמר לו הנינא בני בקש עליו רחמים ויחיה הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים וחיה אמר רבן יוחנן בן זכאי אלמלא הטיח כן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כלו לא היו משניחין עליו אמרה לו אשתו וכי הנינא גדול ממך אמר לה לאו אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך ואמר רבי היא בר אבא א"ר יוחנן א יתפלל ארס לא בבית שיש שם חלונות שנאמר וכיון פתיחן ליה בעליתיה ננר ירושלם אמר רב כהנא חציף עלי מאן דמצלי בבקחא ואמר רב כהנא חציף עלי מאן דמפרש חטאיה שנאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאיה :

רש"י חלצתו חמה * שלפתו כיעלה מנופו סתמם הוף החולי הקידתי חלפתו לשון חלץ מנס : לא חסרתם * שעה : כעבד : כן כית ככנס ויולף שלף כרשומה : כשר לפני המלך * שאינו רגול לכא לפכיו : חלונות * שגורמון לו שיוון לנו שהוף מסתכל כלפי שמים ולכי כככע : דמצלי בבקחא * ככקעה שכשהוף כמקום לכיעות חלה עליו אימת מלך ולכו כשכר :

חיי שרה יום שני * הלכה שבת דף נ"ד ע"ב

פרתו של רבי אלעזר בן עזריה וכו' : וחרא פרה הויא ליה . והא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב תריסר אלפי עגלי הוה מעשר רבי אלעזר בן עזריה מערריה כל שתא ושתא * תנא לא שלו היתה אלא של שכנתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו * רב ורבי הנינא ורבי יוחנן ורב חביבא מחנו בכורי סדר טועד כל כי האי זוגא חלופי רבי יוחנן ומעילי רבי יוחנן כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולג

מיחה נתפס על אנשי ביתו כאנשי עירו נתפס על אנשי עירו
בכל העולם נתפס על כל העולם כלו אמר רב פפא והני רבי
ריש גלוחא נתפסין על כוליה עלמא כי הא דאמר רבי חנינא
מאי דכתיב ה' כסשפט יבא עם זקני עמו ושריו אם שרים
הטאו זקנים מה הטאו לא אימא על זקנים שלא מיחו בשרים
רב יהודה הורה יתיב קמיה דשמואל אתאי ההיא איתתא קא
צוחת קמיה ולא הוה משנח בה אמר ליה לא סבר לה מר
אוטם אזנו מועקת דל נם הוא יקרא ולא יענה אמר ליה שיננא
רישך בקרירי רישא דרישך בחסימי הא יתיב מר עוקבא אב
בית דין דכתיב בית דוד כה אמר ה' דינו לבקר משפט והצילו
גזול מיד עשוק וגו'

רש"י מתנו בכוליה סדר מועד כל כי האי זוגא חרבעתן יחד : חלופי רבי
יוחנן יש מקליפין רבי יוחנן ומעוולי רבי יוחנן : נתפס כעכש על
טכורו סכורו : בכל העולם כולו ככל ישראל כנון מלך וכשיא שפטר לו למחות
שיראים מפכו ומקיימין דבריו : זקנים סכהדרין : רישך בקרירי : אי שזכי רבך
לזכי בכוס חבל מר עוקבא סמיה דאש לוי ולך ואכ בית דין יכיה כחמין : דכתיב
בית דוד וגו' לא עכש חלק מו סכורו לשמוע :

חיי שרה יום שלישי יבמות רף ס' ע"ב

חניא רבי שמעון בן יוחאי אומר גיורת פחותה מבת ששים
שנים ויום אחד כשרה לכהונה שנאמר וכל הטף בנשים
אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם והרי פנחס עשהם ורבנן
לעכרים ולשפחות אי הכי בת שלש שנים ויום אחד נמי כדרכ
הונא דרב הונא רמי כתיב כל אשה יודעת איש למשכב זכר
הרוגו הא אינה יודעת קיימו מכלל דהטף בין ידעו בין לא
ידעו קיימו וכתיב וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר
החיו לכם הא ידעו הרוגו הוי אומר בראויה ליבעל הכתיב
מדבר תניא נמי הכי וכל אשה יודעת איש בראויה ליבעל
הכתוב מדבר אחא אומר בראויה ליבעל או אינו אלא נבעלה
ממש כשהוא אומר וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר
הוי אומר בראויה ליבעל הכתוב מדבר מנא ידעי אמר רב
הונא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסירא העבירוס לפני הציץ
כל שפניה מוריקות בידוע שהיא ראויה ליבעל וכל שאין פניה
מוריקות

מוריקות בידוע שאינה ראויה ליבעל אמר רב נחמן סימן
לעבירה הדרוקן כיוצא בדבר אתה אומר וימצאו מיושבי יבש
גלעד ארבע מאות נערה בתולה אשר לא ידעה איש למשכב
זכר מנא ידעי אמר רב כהנא הושיבום על פי חבירת של יין
בעולה ריחה נודף בתולה אין ריחה נודף ונעכרינהו לפני הציץ
אמר רב כהנא בריה דרב נתן לרצון להם כתיב לרצון ולא
לפורענות אי הכי כמדון נמי אמר רב אשי להם כתיב להם
לרצון ולא לפורענות ולעובדי אלילים אפילו לפורענות אמר
רבי יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי שמעון
בן יוחאי :

רש"י כשרה לכהונה לא מחזקינן לה כזוכה : אי הכי אפילו בה שלש שנים
נמי ליתקשר לה ולכלך שלא תהא כבעלת דהא קרא חכ כעלת הוי דקא
קמיר ליה וקאמר כל שזוכה כבעלת סתיו לבס : כדרכ הונא לא מפלת חמרת דכה
שלש סכוס לימא קרא סתיו : דרב הונא רמי אשה משמע גדולה וקאמר קרא יודעת
הרוגו וסזוכה יודעת סתיו מכלל דטף לא שכת סכי ולא שכת סכי סתיו וכתוב וכל
הטף וגו' : הוי אומר מדרקשו קראי חסדיו ע"כ יודעת דקרא ואשר לא ידעו לאו
ידועים ממש קאמר דאם כן לא מתרפא דיוקא דקרא חלק כדאזים ליבעל סכתוב
מדבר דכל אשה סתיויה לידע הרוגו והשתא משמע אשה אפילו טף כת שלש דקאזים
לידע ולא הידוק סף טף כיון ידעו כיון לא ידעו סתיו דסא כדאזים קא משתעי קרא
חלמא סתיו לבס דקאמר דחמכא כפתיחה מכת שלש קאמר : בראויה ליבעל חף
על פי שלא כבעלה : כשהוא אומר וכל הטף אשר לא ידעו החיו : סא אשה אפי
שלא ידעה הרוגו סוי כדאזים ליבעל קא משתעי קרא : פניה מוריקות : כס סיה :
הדרוקן : פנוסס מוריקות של עוכרי טכורס : מאנשי יבש גלעד : כימו פלגז
כנכסס סכהרנו כל אכשי וכש גלעד למי שלא פאו להלקס כשכט ככימין כשאר חתים
וקתיו כל שלא כבעלה וכתכוס לכותרים משכט ככימין לכשס :

חיי שרה יום רביעי הלכה כנא קמא רף ז' ע"א

הנו רבנן חפר ופתח ומסר לרבים פטור חפר ופתח ולא מסר
לרבים חייב וכן מנהגו של נחוניא חופר בורות שיחין
ומערות שהיה חופר ופותח ומסר לרבים וכששמעו חכמים
בדבר אמרו קיים זה הלכה זו הלכה זו ותו לא אלא אימא אף
הלגה זו הנו רבנן מעשרה בכתו של נחוניא חופר שיחין
שנפלה לבור גדול באו והוריעו את רבי חנינא בן רוסא שערה
ראשונה אמר להם שלום שניה אמר להם שלום שלישית
אמר להם עלתה אמרו לר מי העלך אמרה להם זכר שר
רחלים נזרמן לו וזקן א' מנתיגו אטרו לו נביא אתה אמר להם לא
נביא

נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך אמרת דבר שאותו צדיק מצטער בו ישל בו ורעו אמר רבי אחא אף על פי כן מת בנו בצמא שנאמר וסביביו נשערה מאד מלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו אפילו כחוט השערה רבי נחוניא אמר מהכא אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו אמר רבי חנינא כל האומר הקדוש ברוך הוא ותרו חיו שנאמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אמר רב חנא ואיחייא רבי שמואל בר נחמני מאי דכתיב ארך אפים ולא כתיב ארך אף ארך אפים לצדיקים ורשעים :

רש"י ומסר לרבים דאמר לכני עורו הכור זה שפסקו פריך לכס לסקות מני נשמים המתקבצים עם רחויין לסקות כהמות מהם הרי הוה מסור לכס : חופר שיחין לעולו רגלים כדרכים : שעה ראשונה : עדין הוה רחוק לקויה קום כחך המים : אמר להם שלום תעלם וכן שבים : שלישי : דהוה לה שחוק שתלף כפסא חס ושכח עם : אמר להם : כנר עלתה ורחו כדאמרין לקמן דפשיעו ליה דלף תמות עם : ובר של רחלים : אלו של יצחק : וזקן כנהניו : אברהם : מצטער בו : לקפור כורות ומערות לעולו רגלים : עם סביביו : מטייל חומת משפטיו נשערה מאד : לשון חוט השערה : ונורא על כל סביביו : מטייל חומת משפטיו טליסם : וחרן : לעבור על כל פשעים : יוהרו חיו : יופקרו קיוו וגופו שמונה אל הכרית לטעו : ארך אף : משמע מאריך רוגז וממתין מליפסע : ארך אפים : משמע שני רגליים חתה של עוכה וחתה של רעם : לצדיקים : מלשלא שר עובד לחלק : ולרשעים : מליפסע מהם לחלק :

חיי שרה יום חמישי הלכה זכחים דף נ"ז ע"ב

חנו רבנן מנין לבכור שנאכל לשני ימים ולילה אחד שנאמר ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין הקישו הכתוב לחזה ושוק של שלמים מה שלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד וזו שאלה נשאלה לפני חכמים בכרם ביבנה בכור לכמה נאכל נענה רבי טרפון ואמר לשני ימים ולילה אחד היה שם תלמיד אחד שבא לבית המדרש לפני חכמים תחלה ורבי יוסי הגלילי שמו אמר לו רבי מנין לך אמר לו בני שלמים קדשים קלים ובכור קדשים קלים מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד אמר לו רבי בכור מתנה לכהן וחטאת ואשם מתנה לכהן מה חטאת ואשם ליום ולילה אף בכור ליום ולילה אמר לו נדון דבר מ (הוך) דבר ונלמד

דבר מ (הוך) דבר מה שלמים אין כאים על חטא אף בכור אינו בא על חטא מה שלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד אמר לו רבי נדון דבר מדבר וילמד דבר מדבר חטאת ואשם מתנה לכהן ובכור מתנה לכהן מה חטאת ואשם אין כאים בגדר ונדבה אף בכור אינו בא בגדר ונדבה מה חטאת ואשם נאכלים ליום אחד אף בכור נאכל ליום אחד קפץ רבי עקיבא ונסתלק רבי טרפון אמר לו הרי הוא אומר ובשרם יהיה לך הקישן הכתיב לחזה ושוק של שלמים מה שלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד :

רש"י ובשרם יהיה לך בכור קהיב : לחזה ושוק של שלמים : ולקמיה פריך לשל תורה אקשינן : בכרם : תלמודי קמיה יושבים שירות שורות בכרם כך מפירש בכרית ירושלמי : שבא לבית המדרש החילה : הוה חתה תחילת כותפו לפניהם כיבנה : חטאת ואשם מתנה לכהן : אכל שלמים לבעלים : נדון דבר מדבר : כלומר שכמותו ודומה לו : אין באין על חטא : כחטאת וקאשם : אינו בא בגדר ובנדבה : לאפוקי שלמים דכתיב בכור וכדכרם : ונסתלק : כסתק : הקישו הכתיב : ואין משיכין על הסיק :

תולדות יום ראשון הלכה ברכות דף ל"ה ע"א

אמר רב יהודה אמר שמואל כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו נהנה מקדשי שמים שנאמר לה הארץ ומלוואה רבי לוי רמי כתיב לה הארץ ומלוואה וכתיב השמים שמים לה והארץ נתן לבני אדם לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה אמר רבי חנינא בר פפא כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו נוזל להקדוש ב"ה וכנסת ישראל שנאמר נוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוה לאיש משחית ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר הלא הוה אביך קנך ואין אמו אלא כנסת ישראל שנאמר שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אבך מאי חבר הוא לאיש משחית אמר רבי חנינא בר פפא חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים רבי חנינא בר פפא רמי כתיב ולקחתי דגני בעתו וגו' וכתיב ואספת דגנך וגו' לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצינו של מקום : כאן בזמן שאין ישראל

הנלאי כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמתה בלא ברכה
 בלא טובה בלא שמתה דכתיב ושמחת אתה וביחך בלא
 ברכה דכתיב להניח ברכה אל ביחך בלא טובה דכתיב לא
 טוב היות האדם לכדו במערבא אמרי בלא תורה בלא חומה
 בלא תורה דכתיב האם אין עורתי כי ותושיה נדחה ממני
 בלא חומה דכתיב נקבה תסוכב גבר רבא בר עולא אמר
 בלא שרום דכתיב וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא
 אמר רבי יהושע בן לוי כל היודע באשתו שהיא יראת שמים
 ואינו פוקדה נקרא חוטא שנאמר וידעת כי שלום אהלך וגו'
 ואמר רבי יהושע בן לוי חייב אדם לפקוד את אשתו בשערה
 שהוא יוצא לדרך שנאמר וידעת כי שלום אהלך וגו' הא מהכא
 נפקא מהתם נפקא ואל אישך תשוקתך מלמד שהאשה
 משתוקקת על בעלה בשעה שהוא יוצא לדרך אמר רב יוסף
 לא נצרכה אלא סמוך לוסתה וכמה אמר רבה עונה והני מילי
 לרבר הרשות אבל לרבר מצוה מיטריד תנו רבנן האוחז את
 אשתו כנופו והמכבדה יותר מנופו והמדריך בניו וכנותיו בדרך
 ישרה והמשיאן סמוך לפרקן עליו הכתיב ואמר וידעת כי שלום
 אהלך האוחז את שכניו והמקרב את קרוביו והנושא את בת
 אחותו והמלוה סלע לעני בשעת דוחקו עליו הכתוב ואמר אז
 תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני :

רש"י מתניחין דקחין אלא אם כן וגו' הא אם יש לו ויכיל דלא כר' יוסע :
 לערב לעת זקנתו : איזה יבשר איזה זרע יסוף הנון וירא שמים
 ומתקיים : ביחך : האם אין עורתי כי אשתו דכתיב עור כנגדו מיר תוסוס
 כדסה ממני שרין לעסוק בפרכו כתיב ותלמודו משתבח : וידעת כי שלום אהלך
 כומן שיש לך אהל ואין אהלו אלא אשתו שנאמר טובי לכם לאהלהם ואינו פוקדה
 כתשמיש כעת עובתה : כי שלום אהלך שלימה כדכתיב שמים : בשעה שיוצא
 לדרך משום שמחזיקים לה כחותה שעה ויחר : השוקתך תחותך : הכי נמי לא
 נצרכה אלא סמוך לוסתה אף על גב דאגור רבנן חייב אדם לפרוש מאשתו וגו'
 ואפילו הכי כשיוצא לדרך ופקדה : עונה : אם הגולה לראות כיוס אסורה כל היום
 ואם הגולה לראות כלילה אסורה כל הלילה והני מילי דקייב לפקדה כי אזיל
 לדבר הרשות אבל לרבר מצוה לא משום דטריד כמלכות או כמי מנעריד כתשמיש
 ויכיל מנעום : ויחר מנופו דזילתה דתתתה קשה מדנכחל : והנושא בת
 אחותו נענועי אדם רבין על אשתו ויחר מן אשו ומתוך כך כמלא מתכח את
 אשתו : אז תקרא לעיל מוכיח כתיב כי תראה ערום ובסותו סייבו דוחק סעבו
 ומכשרך לא תתעלם סייבו תוכיח את שכניו שם כקרוכו ומקרב את קרוביו
 וכושף

וכושף כת דוחקו :

תולדות יום רביעי הלכה ככא קמא דף ס' ע"א

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יהונתן אין פורענות
 באה לעולם אלא בזמן שהרשעים בעולם ואינה
 מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר כי תצא אש ומצאה
 קוצים אימתי אש יוצאה בזמן שקוצין מצויין לה ואינה מתחלת
 אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר ונאכל גדיש ואכל גדיש לא
 נאמר אלא ונאכל גדיש שנאכל גדיש כבר אמר רב יהודה
 אמר רב לעולם יכנס אדם ככי טוב ויצא ככי טוב שנאמר
 ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר תנו רבנן דבר
 בעיר כנס רנליך שנאמר ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד
 בקר ואומר לך עמי כא כחדריך וסגור דלתך בערך ואומר
 מחוץ תשכל חרב ומחררים אימה מאי ואומר וכי תימא הני
 מילי בליליא אבל ביממא לא תא שמע לך עמי וגו' וכי תימא
 הני מילי דליכא אימה מנואי אבל היכא דאיכא אימה מנואי כי
 נפיק יתיב כיני אינשי בצווחא בעלמא טפי מעלי תא שמע
 מחוץ תשכל חרב ומחררים אימה אף על גב דמחררים אימה
 מחוץ תשכל חרב רבא בעידן ריתחא הוה סבר כוי דכתיב כי
 עלה מות בחלונינו תנו רבנן רעב בעיר פור רגלך שנאמר
 ויהי רעב בארץ וירד אכרס מצרימה ויגר שם ואומר אם אמרנו
 נבא העיר והרעב בעיר וגו' מאי ואומר וכי תימא הני מילי
 היכא דליכא ספק נפשות אבל היכא דאיכא ספק נפשות לא
 תא שמע לכו ונפילה אל מחנה ארם וגו' תנו רבנן דבר בעיר
 איהך אדם באמצע הדרך מפני שמלאך המות מהך באמצע
 הדרכים דכיון דיהיבא ליה רשותא מסני להדיא שלום בעיר
 אל יהך בצירי דרכים דכיון דלית ליה רשותא מהאי חבוי
 ומסני תנו רבנן דבר בעיר אל יכנס אדם יחד לבית הכנסת
 שמלאך המות מפקיד שם כליו והני מילי היכא דלא קרו ביה
 דרדקי ולא מצלו ביה עשרה תנו רבנן כלבים בוכים מלאך
 המות בא לעיר כלבים משחקים אליהו בא לעיר :

רש"י כבי טוב * בעוד תמה זורקת ולין כמלין ולא ימתין עד שתשך ולכך
לא ישכים ללכת עד שיאיר כי טוב לישכח מעליו הקור כי טוב כלומר
טוב הוא ללכת כי ולכנס כי מפני המזיקין והלשטים : חרב : חרבו של מלאך
המית : אימה : אימת מות של מלאך ולא כנלוו כל כך : רחא : דבר : סבר
כיו : סתם חלוקת : אמרנו וכו' כדרכה אכזים מלועים : דליבא ספק נפשות *
כמקום שהגלה סם : הא שמע * סיפיה דקרא ועתה לכו וכפלה אל מקום ארם
אם יתווכו כקום וכו' :

תולדות יום חמישי * הלכה זכחים דף ס"ד ע"ב

חנו רבנו והוזה מרס החטאת מגוף החטאת הא כיצד אוהו
בראש ובנוף ומה על קיר המזבח ולא על קיר הכבש
ולא על קיר היכל ולא על קיר אולם ואיזה זה קיר התחתון *
או אינו אלא קיר העליון * ורין הוא ומה בהמה שעולתה למטה
חטאתה למעלה * עוף שעולתו למעלה אינו רין שחטאתו
למעלה תלמוד לומר והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח *
קיר שהשיריון שלו מתמצין ליסוד ואיזה זה קיר התחתון * ונעביר
מעלאי והרר נעביר מתתאי * אשר רב מי כתיב ימצה ימצה
כתיב דממילא משמע אמר רב וזשאר בר טוביה אמר רב כיצד
מולקין חטאת העוף אוהו גפיו בשתי אצבעות ושתי רגליו
בשתי אצבעות ומותח צוארה על רוחב גודלו ומולק כמתניתא
תנא ציפרא מלבר אוהו גפיו בשתי אצבעות ושתי רגליו בשתי
אצבעות ומותח צוארה על רוחב שתי אצבעותיו ומולק ווו
עבורה קשה שבמקדש וו היא ותו לא והאיכא קמיצה וחפינה
אלא אימא וו עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש :

רש"י מגוף של חטאת * שלא וס לא ככלי ולא כאלכע אלא אוקו כעוף עלמנו
ומזו : קיר התחתון * שלמטה מן הקיט : באמה שעולתה למטה *
כדאמרן בפרק קמח דכתוב כחטאת כהמס הממטא אוקה אוקה דמה למעלה ואין
אחרת דמה למעלה : חטאתה למעלה * דקרכות כקונו כס : עוף שעולתה
למעלה * כדילוף לקמן בפירקין : שהשיריון שלו * כשמוס הדס שוקה ומתמלס
ליסוד וחזונו זס קיר התחתון * (ס"א דאי קיר העליון) פעמים שהוף מתמלס
לסוככ כשהוף עושה למעלה מן הסוככ דמן הסוכע עד הקרכות קיר העליון הוא *
אל קיר התחתון כולו למטה מן הסוככ שהחיו למטה מן הסוככ אמה : ונעביר
מעילאי * הוזהה יעשה למעלה והדין כוחן כדאמרן וסר כעבוד מולוי מתקתי
כדכתוב : מי ברוי ימצה ימצה כתיב * אי הוה כתיב ימצה הוה משמע שמוסר
זה הססן שחזור ומלס אחר הוזה * שהתף דכתיב ומלס משמע כמו לעבין הוזה
דממולק יהוה דס מלוו אלל חיסוד : אוהו שני גפיה בשתי אצבעות * גף העוף
על כפי מכפכוס ומככוס שני רגליו כין אלכע קטנה הוזה לקמולס ושני
גפיו

גפיו כין אמה לאכע * ומותח צוארה * גדוכה התחתון מותח על רוחב הקיפון של
גודל שמככוס הפוזר כין אלכע לגודל כמלס הגרון ללד גודלו ומתחו על גודלו
והעורף מלמעלה וחולק : ציפרא מלבר * כמו שזכו עושין על גב סוד אלס שהופך
פכיו של עוף על גב ידו שיסוף העיף למעלה : מותח צוארו * הגרון על רוחב
הפכיו על שתי אצבעותיו אלכע ואמה * גכו קמולס כמו תניא זו הוה עבודה קשה
שדרך למתוק בגודלו מלמעלה וכאלכעו קטנה למטה שלס והוף הקומין מכורך וכן
כתפוכת ור"ס כמו תניא זו עבודה קשה והדוויסו כסדר יומא כפרק הוולפו לו :
עבודה קשה מעבודות קשות * כלימר אהת מעבודות קשות שבמקדש :

ויצא יום ראשון * הלכה ברכות דף מ"ט ע"ב

אמר שמואל לעולם אל יוציא אדם עצמו מן הכלל * תנן
בשדשה והוא אומר ברכו * אימא אף ברכו ומכל מקום
נכרך עריף ראמר רב אדא בר אהבה אמרי כי רב תנינא ששה
נחלקין עד עשרה אי אמרת בשלמא נכרך עריף משום הכי
נחלקין * אלא אי אמרת ברכו עריף אמאי נחלקין אלא לאו
שמע מינה נכרך עריף שמע מינה * תניא נמי הכי בין שאמר
ברכו בין שאמר נכרך אין תופסין אותו על כך והגקדנין תופסין
אותו על כך ומכרכותיו של אדם ניכר אם תלמיד חכם הוא אם
לאו * כיצד רבי אומר ובטיבו הרי זה תלמיד חכם ומטובו הרי
זה בור * אמר ליה אביי לרב דימי והכתיב ומכרכחך יכרך
את בית עכרך לעולם * כשאלה ששני בשאלה נמי הכתיב
הרחב פיך ואמלאהו * ההוא ברכרי תורה כתיב * תניא רבי
אומר כטיבו חיינו הרי זה תלמיד חכם * חיים הרי זה בור *
נהרבלאי מתני איפכא ולית הלכתא כנהרבלאי * אמר ר' יוחנן
נכרך שאכלנו משלו הרי זה תלמיד חכם למי שאכלנו משלו
הרי זה בור * אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי והא
אמרין למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הניסים האלו אמר
ליה התם מוכחא מלתא מאן עכיד ניסי קודשא בריך הוא *
אמר רבי יוחנן כרוך שאכלנו משלו הרי זה תלמיד חכם * על
המוזן שאכלנו הרי זה בור * אמר רב הונא בריה דרב יהושע
לא אמרן אלא בשדשה דליכא שם שמים * אבל בעשרה דאיכא
שם שמים מוכחא מלתא כרחנן כענין שהוא מכרך כך עונין
אחריו כרוך ה' אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על
המוזן שאכלנו :

רש"י אל ויצא עצמו * חף על פני שנתכרעתה הוא רשאי לומר לשלש כרכו
טוב לו שיאמר כדרך ואל ויצא עצמו מכלל המכרכים : תנן בשלשה והוא
אומר ברכו * אלמא הכי עדיף כלומר רכוס חס וחסילו איכו עמס : אף ברכו *
שפיר דמי ומיהו טוב לו להיות ככלל המכרכים : תנינא * קויעתא לשמואל : ששה
נחלקין * אם ראו ליתקן לשתי חבורות ולזמן אלו לעמון ואלו לעמון רשאיין הן
שתי וזו זמן כחן וכחן : ער עשרה * כלומר וכן שכנה וכן שמוכה לשתי חבורות
וכן השעה לכ' חבורות או לשלשה עד עשרה אבל אם היו ו' קלה עליהם הזכרת השם
ואם נתקנו לא ויהיה שם הזכרה ואין נחלקין עד שיהיו שם עשרים * ה"ג ואי אמרת
כרכו עדיף אמאי ששה כחלקים אם ירבו הן מעיקרא וכולין לומר כרכו והשקא תו
לא אמרי : אלא לאו שמע מינה * חף כרכו קאמר מתכתיין וכיון דמתכתיין חף
כרכו קאמר מתכרח הויא שטוב לו לאדם להיות מן המכרכים וקויעתא דשמואל
וגורסא הכי איתא ו' עד ו' ואי אמרת כרכו דוקא אמאי ו' כחלקים אלא לאו שמע
מניה חף כרכו שמע מניה : תנינא נמי הכי * דמתכתיין חף כרכו קאמר : והגדננין *
דיוקנין תופסיין איתו על שהוציא עצמו מן הכלל : ומשובי הרי זה בור * שממעט
כתגמוליו של מקום דמעט דבר מועט כדי קיים : בשאלה שאני * שהשאל שואל
כעני על פתח שתיכני מרום ראש לשאל שאלה גדולה : הרחב פיך * לשאל כל
תפוח : חיים הרי זה בור * שהוציא עצמו מן הכלל : מתני איפכא * קיים עדיף
שכולל חף כל כחי עולם : נכרך שאכלנו משלו * משמע שהוא יתיר שהכל איכילים
משלו : למי שאכלנו משלו * משמע מדוכין הן זה זה זה חף זה חף זה חף ולפי
דכרו מנכר חף כעל חכיה : החם מוכחא מילתא * דמעט כוסים לוכא למימר
מרוכין : כרחנן על המזון שאכלנו * ולא דכתי משלו :

ויצא יום שני * הלכה שנת דף ס"ט ע"ב

אמר רב הונא היה מהלך בדרך או במדבר ואינו יודע אימתי
שבת מונה ששת ימים ומשמר יום אחד * חייא בר רב
אומר משמר יום אחד ומונה ששה * במאי קא מפלגי מר סבר
כברייתו של עולם * ומר סבר כאדם הראשון * מתיבי היה
מהלך בדרך ואינו יודע אימתי שבת משמר יום אחד לששה *
מאי לאו מונה ששה ומשמר יום אחד לא משמר יום אחד
ומונה ששה * אי הכי משמר יום אחד לששה משמר יום אחד
ומונה ששה מכעי ליה ועוד תניא היה מהלך בדרך או במדבר
ואינו יודע אימתי שבת מונה ששה ומשמר יום אחד תיובתא
דרכי חייא בר רב תיובתא * אמר רבא בכל יום ויום עושה (לו)
כדי פרנסתו בר מההוא יומא * וההוא יומא לימות * לעביד
מאתמול שתי פרנסות * ודילמא מאתמול שבת הוא * אלא כל
יום ויום עושה לו פרנסתו אפילו ההוא יומא * וההוא יומא
במאי מנכר ליה בקרושא ואברלתא * אמר רבא אם היה מכיר
מקצת

מקצת היום שיצא בו עושה מלאכה כל היום כולו פשיטא מהו
דתימא כיון דשבת לא נפיק כמעלי שבתא נמי לא נפיק והאי
א"נ בחמשה בשבתא נפיק לישתרי ליה למעבד מלאכה תרי
יומי קא משמע דן זמנין דמשבח שיירתא ומקרי ונפיק :

רש"י מונה ששה * מיום ששם אל לבו שכתו ומשמר השכיבו : משמר יום
אחד ומינה ששה * וכל יום ששם אל לבו איכו משמר דשמא עשה מלאכה
אבל יום המתרחק משמר ולקמן מפרש דכהכך דאיכו משמר לא עביד כמו מלאכה
אלא כדי פרכה היום : כברייתו של עולם * ימי קול כמו חלק : באדם
הראשון * שכרח ערב שבת ויום ראשון למכויכו שבת היום : יום א' לששה * משמע
לששה שבכרו : וההוא יומא לימות * בתמיה : ודילמא אתמול שבת הוה * וכמלא
מתלב שבת שלא לפקוד כפס : בקרושא ואברלתא * לזכרון כעלמא שיהא לו שם
יום חלוק משאר ימים ולא ישכח שבת ממנו : אם היה מכיר מקצת יום שיצא בו *
לא שזכר חיות יום שכנת היום אלא זכר שהיום יום ג' ליוצאתו או ד' ליוצאתו ומתוך
כך ידע ח' ליוצאתו עושה מלאכה כל יום ח' וכן לעולם ודאי זהו יום שיצא בו וקום
ליה דשבת לא יפא שהיו כשזכר לא שבת חף השבת : כמעלי שבתא נמי לא נפיק *
דאין דרך ללכת מפני כבוד השבת ועל כרחין כל יום ח' וט' ליוצאתו לישתרי דלכא
לסקוויכסו כשבת :

ויצא יום שלישי * הלכה יבמות דף ס"ג ע"ב

כתב בספר בן סירה אשה טובה מתנה טובה לבעלה וכתב
אשה טובה כחיק ירא אלהים תנתן * אשה רעה צרעת
לבעלה מאי חקנתיה יגרשנה ויתרפא מצרעתו * אשה יפה אשרי
בעלה מספר ימיו כפדים העולם עניך מאשרת הן פן תלכר
במצורתה אל תט אצל בעלה לסמוך עמו יין ושכר כי בתאר
אשה יפה רבים הושחתו ועצומים כל הרוגיה רבים היו פצעי
דוכל המרגילים לדבר ערוה בניצוין מבעיר נחלת ככלוב מלא
עוף כן בתיהם מלאים מרמה א הצר צרת מחר כי לא תדע מה
ילד יום שמא מחר בא ואיננו נמצא מצטער על עולם שאינו שרו
מנע רבים מתוך ביהך ולא הכל תביא ביהך רבים יהיו דורשי
שלומך גיה סוד לאחד טארף * אמר רב אסי אין בן דוד בא עד
שיכלו כל הנשמות שבנוף שנא' כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני
עשיתי * תניא רבי אליעזר אומר כל יהודי שאינו עוסק בפריה
ורביה בארו שופך דמים * שנאמר שופך דם האדם באדם דמו
ישפך וכתוב בתרית ואתם פרו ורבו * רבי יעקב אומר כאילו
טמעט הדמות שנאמר כי בצלם אלהים עשה את האדם וכתוב

בתריה

בתריה ואתם פרו ורבו ונו' בן עזאי אומר כאלו שופך דמים וממעט הרמות שנאמר ואתם פרו ורבו אמרו לו לכן עזאי יש נאה דורש ונאה מקיים נאה מקיים ואין נאה דורש ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים אמר להם בן עזאי ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם שיתקיים על ידי אחרים תניא אידך ר' אליעזר אומר כל מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאלו שופך דמים שנאמר שופך דם האדם וסמך ליה ואתם פרו ורבו רבי אלעזר בן עזריה אומר כאלו ממעט את הדמות בן עזאי אומר וכולי אמרו לו לכן עזאי וכולי תנו רבנן ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל מלמד שאין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושתי רבבות מישראל הרי שהיו ישראל שני אלפים ושתי רבבות חסר אחד וזה לא עסק בפריה ורביה לא נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל אבא חנן אמר משום רבי אלעזר חייב מיתה שנאמר ובנים לא היו להם האם היו להם בנים לא מתו אחרים אומרים גורם לשכינה שתסתלק מישראל שנאמר להיות לך לאלהים ולזרעך אחרוך בומן שזרעך אחרוך שכינה שורה עליכם אין זרעך אחרוך שכינה על מי שורה על העצים ועל האבנים :

רש"י מספר ימיו כפלים כלומר שמת כחלקו ודומה לו כאלו ומיו כפלים : מאשת חן של אחרים : רובל המוכר כשמים לכסם להקטע כהם ומאוי כו כיוסף וכא כעלם ופאעו : בניצוי אש המבעיר גחלת כן יארו מנעירו : ככלוב קן עופות : מחר : מא : ואינו כעולם ולא יראה איתה דאנה שהיא מולד וירא ודואנ עליה וכמלאך שכלעזר אהמול על עולם שאינו שלו : גוף פרגוד שקופץ כון שכינה למלאכים ושם לוחות וכשמות כחכות שכתאוי משעת ימיו כראשית העתידות להכתן כנופים העתידים להכריות : שנאמר כי רוח מלפני יעשף הנאילה וכשמות שאני עשיתי : יעשף לשון עכבה שכתאמר והיה הענפים ללכן ורושא משעתו כנאולה כו לא לעולם אריכו ונו' : ואתם פרו ורבו כתרוס דתרוויסו כתוב הולך כמו שעשה שהותן הו' :

ויצא יום רביעי הלכה ככא קמא רף פ' ע"א

ת"ר מעשה בחסיר אחר שהיה גונח מלכו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שיינק חלב דותה משחרית לשחרית והביאו לו עוקשרו לו בכרעי המטה והיה יונק ממנה משחרית לשחרית לימים נכנסו חבריו לבקריו כיון שראו אותה

אותה העו קשורה בכרעי המטה חורו לאחוריהם ואמרו לסטים מזויין בכיתו של זה ואנו נכנסים אצלו ושבו ובדקו ולא מצאו בו אלא אותו עין של אותה העו ואף הוא בשעת מיתתו אמר יודע אני שאין כי עין אלא עין אותה העו שעברתי על דברי חברי : (פ"ג א') הנו רבנן לא יגרל אדם את הכלב אלא אם כן קשור בשלשלת אבל מגדל הוא כעיר הסמוכה לספר וקושרו כיום ומתירו בלידה תניא רבי אליעזר הגדול אומר המגדל כלבים כמגדל חזירים למאי נפקא מינה למיקם עליה כארור א"ר יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ככל כעיר הסמוכה לספר דמי תרנמא נהרדעא דרש רבי הוסתאי דמן בירי ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל דלמדך שאין שכינה שורה על ישראל פחות משני אלפים ושתי רבבות חסר אחת והיתה אשה מעוברת ביניהם וראויה להשלים ונכתבה כרב והפילה נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל התיא איתתא דעלת למיפא בההוא ביתא נכתבה כרבא אמר לה מריה לא תסתפי מיניה שקילי ניביה אמרה ליה שקילי טיבותיך ושדיא אחיורי כבר נד ולר :

רש"י גונח פלו' דרף לוועק מפניו כאש הלכלא הים יכול להשיב רוחו : ליסטים מזויין רועה כשדות אחרים וגו' את הרבים : לספר מרקא כון ושראל לגוים ולרובה שימור : כארור כדחכיף לעול ארור אדם מגדל חזירים : ככל שם המדינה ועיר אחת שכה כקדשה כהרדעא וקדשה העיר סמוכה לספר ושאמעינן רב כחמן דהואיל ויש ככלל ישוכ קבוע וישראל הרכה מותר לגדל כלבים כעיר הסמוכה לספר כאלו היא מא' : ניבי יכו' כים ל' אחר ד' שיכו הכלב החרובות שכתן כושך כך שמעתי (ככבורות) : שקילי טיבותיך כטולה היא טובתך ומיטלה על הקיאים (שלא קשרה את הכלב) מה שאתה מכתמני הכל : כבר נד ולר כעקר ממקומו :

ויצא יום חמישי הלכה זכחים רף ס"א ע"ב

חנן החם וכשערו בני הגולה הוסיפו עליו ארבע אמורת מן הדרום וארבע אמות מן המערב כמין נמא מאי טעמא אמר רב יוסף משום דלא ספיק אמר ליה אביי השתא מקדש ראשון דכתיב ביה יהודה וישראל רבים כחול אשר על שפת הים ספיק מקדש שני דכתיב ביה כל הקהל כאחד ארבע רבוא לא ספיק אמר ליה החם אש של שמים מסייעתן הכא אין אש של

של שמים מס יעתן כי אחא רבין אמר רבי שמעון בן פוי משום בר קפרא שיתין הוסיפו מעיקרא סבור מוכח אדמה שהוא אטום באדמה ולבסוף סבור שתיה כאכילה ומאי מוכח אדמה שהוא מחובר באדמה שלא יבננו לא על גבי כיפיים ולא על גבי מחילות אמר רב יוסף לאו היינו דתניא ויבינו את המזבח על מכוונותיו שהגיעו לסוף מדותיו והכתוב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל אלא אמר רב יוסף קרא אשכח ודרש ויאמר דור זהו בית ה' האלהים וזה מזבח לעולה לישראל כי בית מה בית ששים אמה אף מזבח ששים אמה בשלמא בית מנכרא צורתו אלא מזבח מנא ידעי אמר רבי אלעזר ראו מזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו ורבי יצחק נפחא אמר אפרו של יצחק ראו שמונה באותו מקום ורבי שמואל בר נחמני אמר מכל הבית כלו הריחו ריח קטורת משם הריחו ריח איברים אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן שלשה נביאים עלו עמהם מן הגולה אחד שהעיד עליהם על המזבח ואחד שהעיד עליהם על מקום המזבח ואחד שהעיד להם שמקריבין אף על פי שאין בית במתניתא תנא רבי אליעזר בן יעקב אומר שלשה נביאים עלו עמהם מן הגולה אחד שהעיד להם על המזבח ועל מקום המזבח ואחד שהעיד להם שמקריבין אף על פי שאין בית ואחד שהעיד להם על החורה שתכתב אשורית :

רש"י תנן ההם במסכת מדות רבי יוסי אומר וכו' וכשעלו כני הגולה הוסיפו עליו וכו' במלך וסודו ל"ב על ל"ב ומקום מערכתו כ"ד על כ"ד נמא גומל וזכות עשויה כמין כף פשוטה שלכו כדפשוטה דרום ומערב : הכא במקדש שכי אין אש של שמים מסויעהו כדילפוכין כפ"ק דיומא וזרעה כי וזכבר מחסר ה' חלו חמשה דכרום שחבר מקדש שכי ואש אחד מהן ואמריכון תתס מניחוס הוה סיועי לך מסויעה שיתין הוסיפו קרן מערכת דרומית הוסיפו למזכח לדרום ולמערב שש היו מכסכין כסכין כדאמרין (תתס) כמתכותין דלקמן וכווננו שלמה הוה כמנון כור כרוי חלל המזבח כאותה זות לירד הסככים כתזכו ויורדין מן המזבח ולרפסה ושותתין שם והס לקטו אותה סבור לתוך המזבח ועשו בקים כגנן כראש המזבח לירד הסככים שם : אטום באדמה שלף יוסף קלול : שתייה באבילה מה אבילה מתעכלת כמזבח אף שהיוה הכלע כמזבח : אמר רב יוסף לאו היינו דתניא וכו' רב יוסף חלה ובעקק למודו ופעמים שאמר דבר וזכר ששכ הסך וקור כי וסכף הכי אמר תוכי אמריכון לעול משום דאש של שמים מסויעהו לך הולככו ליוחק : לאו היינו דתניא : אכשוי כנסת הגדולה הגיעו לסיף מדותיו שלסס כנלס מקום המקדש המזבח

למזבח מה שלף כנלס לשלמה : והכתוב הכל בכתב שכל מקומות הקדושות ומידותיהן ככתבו לדוד אלמנא כמקדש ראשון כמי הו' דלא עשאוי גדול לחו משום דלא כנלס לשלמה המקום כמדותיו : לא אמר רב יוסף קרא אשכח ודרש : שכתב לדוד ששים אמה כמקום המזבח ושלמה לא הכין לדורשו וס' דרשיו והוסיפו עליו לפי הסודך להם ולששים אמה לא הו' דאמריכון לקמן מידה חרבו ורחבו וקומתו חיו מעכשין : מה בית ששים אמה כדכתוב ששים אמה חרבו אף מזבח עד ששים אמה ראוי לו ומקדש המקום אס ירלו : בשלמא בית ידעי אכשוי כנסת הגדולה מה קדוש לעזרה ומה קדוש להיכל : שניכרים צורתו וסודות החומות : מנא ידעי : מקומו היכא : שלשה נביאים קנו זכרים ומלאכי : אחר העיד להם על המזבח : שש לו מקום להוסיף עד ששים אמה : על מקום המזבח : היכן הוה : שמקריבין אף על פי שאין בית וקדושת הכיה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא : שתכתב אשורית : שמתחילה כותבת להם ככתב עברי כתב ליוכנאס כדאמריכון כסכהרין :

וישלח יום ראשון הלכה ברכות דף נ"ג ע"ב

מי שאכל ושכח ולא כרך בית שמאי אומרים יחזור למקומו ויברך ובית הלל אומרים יברך במקום שנוכר אמר רב זבד ואי תימא רב דימי בר אבא מחלוקת בשכח אכל במזיד דברי הכל יחזור למקומו ויברך פשיטא ושכח תנן מהו דתימא הוא הרין אפילו במזיד והאי דקתני ושכח להודיעך כתיב דבית שמאי קא משמעין ד' תניא אמרו להם בית הלל לבית שמאי לדבריהם מי שאכל בראש הכירה ושכח וירר ולא בירך יחזור לראש הכירה ויברך אמרו להם בית שמאי לבית הלל לדבריהם מי ששכח ארנקי בראש הכירה לא יעלה ויטלנה לכבוד עצמו הוא עולה לכבוד שמים לא כל שבן הנהו תרי תלמידי חד עבד בשוגג ככית שמאי ואשכח ארנקא דרהבא וחד עבד במזיד ככית הלל ואכליה אריא רבה בר בר חנה הוה קאזיל בשירתא אכיל ואשתלי ולא בריך אמר היכי איעבד אי אמינא להו אנשאי לברך אמרי לי בריך כל היכא דמברכת לרחמנא מברכת מוטב דאמינא להו אנשאי יונה דרהבא אמר להו אנשרו לי דאנשאי יונה דרהבא אזיל וברך ואשכח יונה דרהבא מאי שנא יונה דמתילא כנסת ישראל ליונה דכתיב כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ מה יונה אינה ניצולת אלא בכנפיה אף ישראל אינן ניצולין אלא כמצות :

רש"י חר עבר בשוגג בבית שמאי אף על פי שגב ובעקק מן המקום על ידו שכתב התורה על עולמו ככות שמאי וקור למקום שאלל וכוונן : חר עבר

עבר במזיר • עקר ממקום שכל כמוזר כדי לכתך כמקום אחר שהולך לילך •
אנשי יונה דרהבא • שכתו ויבא של זסכ : יונה אינה ניצולה אלא בכנפיה •
או בורחא או כלמנת כראשו אנפיה :

וישלה יום שני • הלכה שכת רף ק"ח ע"ב

אמר רב יהודה אמר רב כל המענג את השבת נותנין לו
משאלות לבו • שנאמר והתענג על ה' ויתן לך משאלות
לכך • ענג זה אינו יודע מהו כשהוא אומר וקראת לשבת ענג
הוי אומר זה ענג שבת • כמה מענגו רב יהודה ברביה דרב
שמואל בר שילת משמיה דרב אמר כתבשיל של תרדין ורגים
גדולים וראשי שומין • רב חייא בר אשי אמר רב אפילו דבר
מועט ולכבוד שבת עשאו הרי זה ענג • מאי היא אמר רב פפא
כסא דהרסנא • אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל
המשמר שבת כהלכתה אפילו עבר עבודה זרה כדור אנוש
מוחלין לו שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת וכן ארס יחויק ברה
שומר שבת מחללו אל תקרי מחללו אלא מחול לו • אמר רבי
יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אלמלא משמרין ישראל שתי
שבתות כהלכתן מיד ננאלין שנאמר כה אמר ה' לסריסים אשר
ישמרו את שבתותי וכתוב כתריה והביאותים אל הר קדשי
וגו' (רף ק"ט ע"א) רבי חנינא מיעטף וקאי אפניא דמעלי שבתא
אמר בואו ונצא לקראת שבת המלכה • רבי ינאי לביש מאניה
מעלי שבתא ואמר באי כלה באי כלה • רבי אבהו הוה יתיב
אתכתקא דשנא ומושיף נורא • רב ספרא מחריך רישא • רבא
מלח שיבוטא • רב הונא מדליק שרני • רב פפא נדיל פתילהא •
רב חסרא פרים סלקא • רבה ורב יוסף מצלחי ציבי • רבי זירא
מצחת צחותי • רב נחמן בר יצחק מכחף ועייל מכחף ונפיק •
אמר אילו מקלעין לי ר' אמי ור' אסי מי לא מכתפינא קמיהו :

רש"י המשול של הרדין • תשוב הויא : ראשי שומין • תשובין סו להס :
כסא דהרסנא • דנים קטנים מטוגנים כשומן קריכתן וכמנת : דור
אנוש • התחילו לע"ז דכתוב אז ונתל לקרוף ונו' : מתעטף • כנגדים כאוס :
בואי כלה • סני קרו ליה לשבתא שכת מתוך תכיות : אחכתקא רשינא •
פסערו"ל של שן שתשוב הוי ועשור : ומושיף נורא • כופת מנס כורף לכבוד
השבת ורכיכו לוי גרוס אחתקתק דשאנא תדסי : מחריך רישא • חס הוי שס ראש
כתמה לקרוף מתרפו הוי כעלמו : פרים • ל' פריגוס מתקן : מצחת צחותי •
מלית

מלית סאור כעלום דקוס : מכחף ועייל מכחף ונפיק • כע"ש וולף וכנס
לכתוב תמיד משאלות כלי השמים וכנדי כופש ומגדים כארס שמקבל חת דכו
ככיתו ומגלה לו שהוי תשוב עליו וקוד לכנודו לערות ולהכיות כשכילו :

וישלה יום שלישי • הלכה יבמות דף ו' ע"ב

תניא יכול אמר לו אביו הטמא או שאמר לו אל תחזיר יכול
ישמע לו תלמוד לומר לומר איש אמו ואביו תיראו ואת
שבתותי תשמורו כלכם חייבים בכבודי • תניא יכול יהא בנין
בית המקדש דוחה שבת תלמוד לומר את שבתותי תשמורו
ומקדשי תיראו • נאסרה שמירה בשבת ונאמרה מורא במקדש
מה שמירה האסורה בשבת לא משבת אתה מתיירא אלא ממי
שהזהיר על השבת • אף מורא האמורה במקדש לא במקדש
אתה מתיירא אלא ממי שהזהיר על המקדש • ואיזו היא מורת
מקדש לא יבנס ארס בהר הכית כסקלו וכמנעלו וכפונדתו
ובאבק שעל גבי רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה מקל וחומר
ואין די אלא בזמן שבת המקדש קיים • בזמן שאין בית המקדש
קיים מנין תלמוד לומר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו
מה שמירה האמורה בשבת לעולם אף מורא האמורה במקדש
לעולם :

רש"י אמר לו אביו • לכתן : הטמא • ככית סקרות לסזכ אכידה או שהיה
עומדת כחך וקמר לו אל תחזיר יכול ושמע לו תלמוד לומר לומר איש אמו
ואביו וילפיכן לאו דעומתא ולא דסכתא אכידה מלאו דשכת : נאמרה שמירה
בשבת ומורא במקדש • וקיסין סכתו ככסוק אחר : לא משבת אתה מתיירא •
דלא כתיב כוס מורא : פונדתו • ארכי שחור כו מתכוו : קפנדריא • לקל
סילוכו של לקסוק ויכנס כפתח וס וולף כשכנודו וולף לשם עבודה אלא לעשות
לרכיו : מקל וחומר • מפרש ככרות כפ' סרוחא מכו אין לכא אל שער סמלך כלכוס
שק שזיכו מאוס קל וסומר לרוק שהוי מאוס לפני הקב"ס :

וישלה יום רביעי • הלכה ככא קמא דף צ"ב ע"א

תנו רבנן כל אלו שאמרו דמי בושתי אבל צערו אפילו הביא
כל אילי נביות שבעולם אין נמחל לו עד שיבקש ממנו
שנאמר השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בערך • ראשת
נביא בעי אהדורי אשת אחר לא בעי אהדורי אמר רבי שמואל
בר נחמני אמר רבי יונתן השב אשת האיש מכל מקום ודקא
אמרת הגוי גם צדיק תהרוג הלא הוא אמר לי אחותי היא והיא

גם היא אמרה אחי הוזה וכבר למד אכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה ושתייה שואלין אותו או על עסקי אשתו שואלין אותו אשהך היא אחותך היא מכאן לכן נח שנהרג שהיה לו ללמוד ולא למד כי עצור עצר ה' אמר רבי אלעזר שתי עצירות הללו למה אחת באיש שכבת זרע שתיים באשה שכבת זרע ולידה במתניתא תנא שתיים שכבת זרע וקטנים שלשה באשה שכבת זרע וקטנים ולידה רבינא אמר שלש באיש שכבת זרע וקטנים ופי טבעת ארכעה באשה שכבת זרע וקטנים ופי טבעת ולידה בעד כל רחם אמרי רבי רבי ינאי אפילו תרנגולת של אבימלך לא הטילה ביצתה אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הוה מלתא דאמור רבנן כל המבקש רחמים על חבירו והוה צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה אמר ליה דכתיב וה' שב את שכות אויב כהתפללו בעד רעהו אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהבא ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו וילדו וכתיב וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו' כאשר אמר אברהם אבימלך

רש"י כל אלו שאמרו סלע מנא ומאחזים וזרע מאחז דמי כושה הן אבל צער שרוחב על כושה אינו כמחל לו שהיה לו ללמוד דרך חרץ ולא למד מודקאמר ליה רחמנא כבית הוה דמשמע אין ממש כדכתיב ורחוי אתם ליהרגו שכבת זרע שמעתי אשה לא יכול לפלוט פי טבעת נקב הנדולים לפנות פקד מודל כתיב ופקוד את שרה וכתיב פקד ככר תקולס לאכזמלך

וישלה יום חמישי הלכה זכאים דף פ"ה ע"א

הנו רבנן כלי קדש שניקבו אין מתיבין אותם ואין מתיבין לתוכן אבר נפנמו אין מתקנין אותן סכין שנפנס אין משחזין את פנימחה נשמטה אין מחזירין אותה אבא שאור אומר סבין מטרפת היתה במקדש ונמנו עליה כהנים ונגווה תנו רבנן כנרי כהונה אין עושין אותן מעשה מחט אלא מעשה אורג שנאמר מעשה אורג נתעלו אין מכבסין לא בנתר ולא באהל הא כמים מכבסין אמר אביי ה"ק הוגעו למים מכבסין אותן בנתר ואהל הוגעו לנתר ואהל אף במים אין מכבסין ויש אומרים אין מכבסין אותן כל עיקר שאין עניות במקום עשירות תנו רבנן מעיל כולו של חבלת היה שנאמר ויעש

את

את מעיל האפוד כליל חבלת שוליו כיצד מביא חבלת ואינמן ותולעת שני שזורין ועושה אותו כמין רמונים שלא פיתחו פיהן וכמין קונאות של קנסורה שבראשי תינוקות ומביא שבעים ושנים זגין שבהם שבעים ושנים ענבלין ותולה בהן שלשים וששה בצד זה ושלשים וששה בצד זה רבי רוסא אומר משום רבי יהודה שלשים וששה היו שמונה עשר מצד זה ושמונה עשר מצד זה אמר רבי ענני בר ששון כמחלוקת כאן כך מחלוקת במראות ננעים דתנן מראות ננעים רבי רוסא בן הרבנים אומר שלשים וששה עקביא בן מהללאל אומר שבעים ושנים

רש"י אין מתיבין אותן כמו שפושין למדות מנוקבות שמתיבין אותן ככיוות חקב וכסתה חקב ואין מתיבין לתוכן אבר לשהם חקב וכולהו משום דמתין כעניות ולאו אורח ארעא נפנמו פנימה גדולה שתיקון השחוקה כיור סבין מטרפת סתיק רכה לופנס פנימות דקוה תמיד ומטרפת את הקדשים אין עושין אותן מעשה מחט לאורגו כמין ידועה ולעשותו אהרי בן לכיש קפור כמתט אלא כמין מלכוס אורגין אותן ככלייהם אהל מין כיכוס הוה שמעכור את הניעול וכן כהר הא במים מכבסין כתמיה כיון דטעמא משום דמיתין כעניות הוה מה לי כהר מה לי מים הרי כהגעלו וככסן כל שכן דכי לא נקטור להו שפיר גביעני טפי הוגעו למים כלומר אם הוה גיועולן מויעט ולא הוזקקו אלא לכבוס מים מכבסין אותן אף ככהר ואהל הוגעו לנתר ואהל שכהגעלו גיועול רב שהגיעו לזוקק לכבוס כהר ואהל הו לא מתקן להו כלל אף במים לאו ל רכותא הוה אלא למימרא דכהר ואהל דקטע לאו לעבין כוכוס נקט דסוכא דאסיר אסיר לנמרי וסוכא דשרי שרי לנמרי אלא לעבין גיועול כ"ל וה"ק כהגעלו אין מכבסין אותן כלל אם הוזקקו לכהר ואהל נראה בעיני דה"ג שוליו כיצד היה מביא וכו' דכרמזים כאמרו שלש ככעיס שלא פיתחו פיהם דרך רמזים כשפושין באילן אזור נמר כושולן מהפחין מאלוהן כדרך שפושין קליפי אלוהים החיוביות וכמין קונאות כוטי"כש עשויון כמין תיק של כשת שפושין כוה יד הרומה שקירין ארוש"עליו"ל ומשקל קיכוי ריושכי ככוס וסחיפוכות חולין אותן כראשי כוכבי ככרים שפושין אותן למלתמתן שקירין חול"מש קנסות שבראשי תינוקות לשון וקלסא דכשת ועל רויסה זגין איככל"ט ענבלין מה שקליו כחוכן לקשקש ותולה בו אהל הרמון פעמון כדכתיב פעמון ורמון וכחך הרמימים דקרא לאי כחך קלל קאמר אלא כיכוס דפעמון אהר כיון שכי רמזים מפר זס מלככו ומתקרינו מראות ננעים לעמא מפתוכין של לכן אדרמס ולככוס ושל כתיקי ראש וזקן ושל כנעני כתיב

וישב יום ראשון הלכה ברכות דף נ"ד ע"א

מנא הני מילי אמר רבי יוחנן אמר קרא ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל וגו' אינסא דרכים מברכינן אינסא דייח"ד לא מברכינן

מברכינן והא ההוא נכרא דהוה קאזיל בעבר ימינא נפל עליה
אריא אתעביד ליה ניסא ואיתצל מיניה אתא לקמיה דרבנא
ואמר ליה כל אימת דמטיית להתם בריך ברוך שעשה לי נס
במקום הוה ומר ברין דרבינא הוה קאזיל בפקתא דערבות
וצחא למיא אתעביד ליה ניסא איברי ליה עינא דמיא ואישתי
וחו ומנא חרא הוה קאזיל ברסתקא דמחואא ונפל עליה גמלא
פריצא אתפרקא ליה אשיתא עאל לגוה כי מטא דערבות
ברוך ברוך שעשה לי נס בערכות ובנמל כי מטא דרסתקא
דמחואא בריך ברוך שעשה לי נס בנמל ובערכות אמרי אניסא
דרבים כ"ע מחייבי לברוכי אניסא דיתיר איהו חייב לברוכי :

רש"י ס"ג מכלל דמברכינן אכיסא אמר רבי יוחנן דאמר קלף ויזמר וקרו וגו' :
בעבר ימינא י"ט מדינא כדדומו של פרת : בפקתא : כקעס : ערכות :
סס מקום : וצחא למיא : למא למים : ברסתקא : כסוק : גמלא פריצא : נמל
משוגע שעסקו רעים : אתפריקא ליה אשיתא : כפלס חומת הכית שהיו סמוך לו
וככס לתוך הכית מפני הנמל :

וישב יום שני הלכה שבת דף פ"ט ע"ב

כשנים כשני מבעי ליה אמר רבי יצחק אמר להם הקדוש
ברוך הוא לישראל אם יהיו חטאיכם כשנים הללו
שסרורות ובאות מששת ימי בראשית ועד עכשיו כשלג ילבינו
דרש רבא מאי דכתיב לבו נא ונוכחה יאמר ה' לכו נא בואו
נא מבעי ליה יאמר ה' אמר ה' מבעי ליה לעתיד לבא יאמר
להם הקדוש ברוך הוא לישראל לבו נא אצל אבותיכם ויזכרו
אתכם ויאמרו לפניו רבונו של עולם אצל מי נלך אצל אברהם
שאמרת לו ידוע תדע ולא בקש רחמים עלינו אצל יצחק
שבירך את עשו והיה כאשר תריר ולא בקש רחמים עלינו
אצל יעקב שאמרת לו אנכי ארר עשך מצרימיה ולא בקש
רחמים עלינו אצל מי נלך עכשיו יאמר ה' אמר להם
הקדוש ברוך הוא הואיל ותליתם עצמיכם כי אם יהיו חטאיכם
כשנים כשלג ילבינו אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי
יונתן מאי דכתיב כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישאל
לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך לעתיד לבא אומר
לו הקדוש ברוך הוא לאברהם בניך חטאו לי אומר לפניו

רבנו

רבנו של עולם ימחו על קדושת שמך אמר אימא ליה ליעקב
דהוה ליה צער נידול בניס אפטר דבעי רחמי עליהו אומר לו
בניך חטאו אמר לפניו רבונו של עולם ימחו על קדושת
שמך אמר לא בסכי טעמא ולא בררדקי עצה אמר ליצחק
בניך חטאו לי אמר לפניו רבונו של עולם בני ולא בניך
בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי
עכשיו בני ולא בניך ועוד כמה חטאו כמה שנותיו של אדם
שבעים שנה דל עשרים דלא ענשת עליהו פשו להו חמשין
דל חמשה ועשרין דלילוחתא פשו להו חמשה ועשרין דל תרתי
סרי ופלגא דצלווי ומיכל ורבית הכסא פשו לה תרתי סרי
ופלגא אס אתה סוכל את כרם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא
עלך ואם תמצא לומר כולם עלי הא קריבית נפשי קמך פתחו
ואמרו כי אתה אבינו אמר להם יצחק עד שאתם מקלסין לי
קלסו להקדוש ברוך הוא ומחוי להו יצחק קודשא בריך הוא
בעינייהו מיד נושאין עיניהם למרום ואומרים אתה ה' אבינו
גואלנו מעולם שמך :

רש"י בשני מבעי ליה דומיא דכשלג דלא כתיב כשלגים : ארר עמך : אעלך
גם עלה כלן רמו ארבע גלוות גם דוכוויא הוה : יאמר ה' אתה אמר
התוכחה וכך חנו תולין : ימחו : הוהיל שחטאו ותקדש שמך כעולם כשתעשה דין
כעוכרין על דברך : קראת להם בני בכורי ישראל שהיו נלוו לפניהם שהם עתידים
לומר לפניך כסונו כעשה וכשמע לקבל עולך מאהבה ככנים : דל עשרים דלא
ענשת להו : שכן מלכו כדור המדבר שלא עכש הקב"ה אלא מך שכן ומעלה דכתיב
כמדבר הזה ופלו פנדיכס וגו' מנן עשרים שנה ומעלה אשר הליכותם עלי : כי
אתה אבינו : כנגד ולחק אמרו וסוף אימר להם סוף כנגד סוף אכוסם :

וישב יום שלישי הלכה יבמות דף כ"א ע"א

אמר רבא רמו לשניות מן התורה מנין שנאמר כי את כל
התועבות האל עשו אנשי הארץ האל קשות מכלל
דאיכא רכות ומאי נינהו שניות ומאי משמע דהאל לישנא
דקשה הוא דכתיב ואת אילי הארץ לקח לימא פליגא דרבי
לוי דאמר רבי לוי קשה עונשן של מדות יותר מעונשן של עריות
שזה נאמר בהן אל וזה נאמר בהן אלה אל קשה ואלה קשה
מאל נבי עריות נמי הא כתיב אלה ההוא למעוטי מדות
מכרת אלא מאי חומרייהו הני אפשר בחשוכה והני לא אפשר

בחשוכה

בתשובה רב יהודה אמר מהכא ואיזן ותיקן תיקן משלים
הרבה ואמר עולא אמר רבי אלעזר קורם שבא שלמה היתה
חורה דומה לכפיפה שאין לה אזנים עד שבא שלמה ועשה לה
אזנים רבי אושעיא אמר מהכא פרעהו אל תעבור בו שמה
מעליו ועבור אמר רב אשי משל דרבי אושעיא למה הרבר
דומה לאדם משמר פירם משמרו מכחין כולו משתמר משמרו
מכפנים שלפניו משתמר שלאחריו אין משתמר והא דרב אשי
בדוחא היא התם שלפניו מיהא משתמר הכא אי לאו שניות
פגע בערוה גופה רב כהנא אמר מהכא ושמתם את משמרת
עשו משמרת למשמרת א"ל אביי לרב יוסף הא דאורייתא
היא דאורייתא ופירשוה רבנן על התורה נמי פירשוה רבנן
אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא

רש"י כי את כל התועבות האל נכו ערוות כתיב ומשנע התועבות הקשות
מבלל ראיבא רבות וקלות מסן וחסירות אלה כמדות כתיב כי
תועבת ה' אלהיך כל עושה אלה כל עושה עול ומדקאמר יותר משל ערוות מכלל
דמא לאו קשה הוה: הכתיב אלה מכלל התועבות האלה וכברתו: ערוות אפסד
תקפה כל זמן שלא הוליד ממנו ופרוש הומוס ויתקנה אכל מדות גזל זה הכי
סוף ואינו יודע למו וחסור וקף על נכ דקיימא לן ויקן כסא לרבי רבס לאו תשובה
מעליותא הוה: און לשון אובס כדדמי נמך מלתא ממלתא וחסור על דכרי
העם דאגמרה כסימני עעמא וחסרה כדדמי נמך מלתא ממלתא וחסור על דכרי
סופרים כדכתיב ויותר מהמה בני הזהר כדכרי סופרים יותר מדברי תורה וגזר על
השניות: אזנים של קופה לאחור כסן הקופה ומשתמרת של תפול ה"כ על ידו
שניות מתרחקין מן הערוות: פרעהו הגדולה לאיסור וסוסף עליו כדו של
תעבור בו כמו גדל פגע: ושמתם את משמרתו נכו ערוות כתיב:

וישב יום רביעי הלכה בכא קמא דף צ"ר ע"ב

חנו רבנן הגולנין ומלוי ברבית שהחזירו אין מקבלין מהם
והמקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו אמר רבי
יוחנן בימי רבי נשנית משנה זו רתניא מעשה באדם א' שביקש
לעשות תשובה אסרה לו אשתו ריקה אם אתה עושה תשובה
אפילו אכנסו אינו שלך ונמנע ולא עשה תשובה כאותה שעה
אמרו הגולנין ומלוי ברבית שהחזירו אין מקבלין מהן והמקבל
מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו מתיבי הניח להם אביהם
מעות של רבית אף על פי שהן יודעין שהן ריבית אין חייבין
להחזיר אינהו הוא דלא הא אביהם חייב להחזיר כדן הוא
דאביהם

דאביהם נמי אינו חייב להחזיר והא דקתני כדירהו משום דקבעו
למתני ספא הניח להם אביהם פרה וטלית וכל דבר המסויים
חייבין להחזיר מפני כבוד אביהם תנא רישא נמי כדירהו
ומפני כבוד אביהם חייבין להחזיר אקרי כאן ונשיא כעמך לא
תאור בעושה מעשה עמך כראמר רבי פינחס בשעשה תשובה
הכא נמי בשעשה תשובה אי עשה תשובה מאי בעיא גביה
אבעי ליה לאהדרוי שלא הספיק להחזיר: (א"ה כצ"ר)

רש"י אין רוח חכמים נוחה הימנו אין רוח חכמים וחסירות כקרכו: אין
חייבין להחזיר דכתיב והסוכ את סגולה אשר גזל וסוכו לא גזול מודי
דקבוכו כשוכו דקסבר רשות יורש כרשות לוקח דמני: המסויים דבר הכיבוד
לכיס זו הוה סגול פלוני והכנסה ליורשו: בעושה מעשה עמך וזו לא עשה
מעשה עמו ואין חייבין ככדור: רבי פינחס כחומר כקדש:

וישב יום חמישי הלכה זכאים דף פ"ה ע"ב

תנו רבנן והקטיר הכהן את הכל המזבחה לרבות העצמות
והגידים והקרנים והטלפים יכול אפילו פרשו תלמוד
לומר ועשית עולותיך הכשר והדם אי כשר ודם יכול יחלוץ
גידין ועצמות ויעלה בשר לגבי מזבח תלמוד לומר והקטיר
הכהן את הכל הא כיצד מחוברים יעלו פרשו אפי' הם בראש
המזבח ירדו מאן תנא דשמעת ליה דאמר פרשו ירדו רבי
היא דתניא והקטיר הכהן את הכל המזבחה לרבות העצמות
והגידין והקרנים והטלפים אפילו פרשו והלא מה אני מקיים
ועשית עולותיך הכשר והדם לומר דך עיכולי עולה אתה
מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידין ועצמות רבי אומר
כתוב אחד אומר והקטיר הכהן את הכל וכתיב אחד
אומר ועשית עולותיך הכשר והדם מיעט הא כיצד מחוברים
יעלו פרשו אפילו הם בראש המזבח ירדו פרשו לא יעלו
אמר רבי זירא לא שנו אלא שפרשו כלפי מטה אבל כלפי
מעלה קרובי הוא דאקריבו לעיבוד ואפילו פרשו אמר רבה
הכי קאמר לא שנו אלא שפרשו לאחר זריקה אבל פרשו קידם
זריקה אתאי זריקה ושרתינהו אפילו למעבד מנייהו קתא
דסכינא סבר לה כי הא דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל
נאמר לו יהיה בעולה ונאמר לו יהיה באשם מה אשם עצמותיו

מותרים אף עולה עצמותיה מותרים :

רש"י יכול לחלוץ מלום מועלת עליו : מאן שמעת ליה וכו' ומתחילין חלוקים איתין : כלפי מטה דרך ירידה ומתחילין מן המערכה : כלפי מעלה : לפר המערכה און זו פרושה אלא קריבה אלא העיכול של אש : ואפילו פרשו : כדאם בעיניו שחקר מן חני' ולמאן דנריס הכי פירושו ואפילו פרשו כמניס והא מתוכרים ועלו סוף דקאמר : לא שנו דקאמר פרשו וידו ומנוו איתבטו ככלל קדשים אלא שפרשו לאחר זריקה דכיון דכשעת זריקה מתוכרים היו קובעת זריקה למוכר וכו פרשו היו להו קדשים פסולים : אבל פרשו לפני זריקה * דכשעת זריקה לאו ככי מוכר היו אחאי זריקה ושרתיכסו להדיוט : למעבר קחא דסבינא * כו הוכי דזרכון כשר לגבי המוכר דלהכי קאי קשרוף כמו עלמות למאי דקיומו והיינו סתת כסניס כרכי ישמעאל : לו יהיה בעולה . עור העולה אשר הקריב לכהן לו יוס : ונאמר לו יהיה באשם * כתעאח באשם תורה אמת להס לכהן לו יוס : מה אשם עצמותיו מותרים * שהיו אף כשרו מותר ואו משום כותר דכשרופה לא שייך לומר אלא כמניו דבר אכילה כדכתיב וסכותר מכשר הוכס וגו' : לו יהיה יתירה היא דמיו למכתב עור העולה אשר הקריב לכהן לו יוס למא לי :

מקץ יום ראשון . הלכה כרבות דף ה' ע"א

אמר רבי יצחק כל הקורא קרית שמע על מטתו כאלו אוחז חרב של שתי פיות בירו שנאמר רוממות אל בנרונם וחרב פיפיות בידם * מאי משמע אמר מר זוטרא ואי תימא רב אשי מרישא דענינא דכתיב יעלוו חסידים בכבוד ירננו ער משכבותם * וכתיב בתריה רוממות אל בנרונם וחרב פיפיות בידם * ואמר רבי יצחק כל הקורא קרית שמע על מטתו מויקין בדילין הימנו שנאמר ובני רשף ינכיהו עוף ואין עוף אלא תורה שנאמר התעף עניך בו ואיננו * ואין רשף אלא מויקין שנאמר מוי רעב ולחומי רשף וקטב מרירי * אמר רבי שמעון בן לקיש כל העוסק בתורה יסורין בדילין הימנו שנא' ובני רשף ינכיהו עוף ואין עוף אלא תורה שנאמר התעף עניך בו ואיננו * ואין רשף אלא יסורין שנאמר מוי רעב ולחומי רשף * אמר ליה רבי יוחנן הא אפילו תינוקות של בית רבן יודעים אותו שנאמר ויאמר אם שמעו תשמע לקול ה' אלהיך והישר בעיניו העשה והאזנה למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך * אלא כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק הקב"ה מביא עליו יסורין מבערין ועוכרין אותו שנאמר נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי

נעכר

נעכר ואין טוב אלא תורה * שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתא אל תעוובו * אמר רבי זירא ואי תימא רבי חנינא בר פפא בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת כשר ורס * מדת בשר ורס * אדם מוכר חפץ לחבירו מוכר עצב ולוקח שמח * אבל הקב"ה אינו כן נתן להם תורה לישראל ושמח שנא' כי לקח טוב נתתי לכם תורתא אל תעוובו :

רש"י כאלו אוחז חרב פיפיות בירו * להרוב את המויקין : מאי משמע דבקריתא שמע : התעף עניך בו * אס תכשל וסגרת עיניך כהורס סא משתקת ממך : ובני רשף ינכיהו עוף * העוף מסתלק ממך : קטב מרירי * זה שס שד הפסוקים כמסתת פסחים : ולחומי רשף * כתיב כין רעב למויקין כדש לפכיו ולתקוריו וסירון ומויקין : הא אפילו תינוקות של בית רבן יודעין * שהתורה מניכס שלמדוין מספר התומש אס שמוע תשמע כל המתלה אשר שמתו וגו' ואפילו הקטנים של הגיעו עדיון לספר אייב כבר למדו :

מקץ יום שני . הלכה שבת דף ז"ה ע"א

רב נחמן בר גוריא אקלע לנהרדעא בעו מיניה חולב משום מאי מחוייב אמר להו משום חולב * מחכץ משום מאי מחייב אמר להו משום מחכץ * מנבן משום מאי מחייב אמר להו משום מנבן * אמרו ליה רבך קטיל קני באנמא הוה * אחא שאיר כי מדרשא אמרו ליה חולב חייב משום מפרק * מחכץ חייב משום בורר * מנבן חייב משום בונה * המכבר המרכץ והרורה חלות רכש שונג בשבת חייב חטאת * הויר כיום טוב לוקח ארבעים דברי רבי אליעזר * אמר רבי אלעזר מאי טעמא דרבי אליעזר דכתיב ויטבול אותה ביערת הרבש * וכי מה ענין יער אצל רכש * לא לומר לך מה יער התולש ממנו בשבת חייב חטאת אף חלת רכש הרורה ממנו בשבת חייב חטאת * אמר רב שרא וילתא כמחווה אמר טעמא מאי אמור רבנן דילמא אתי לאשוויי גומות הכא ליכא גומות * רבא תוספאה אשכחיה לרבינא דקא מצטער מהבלא * ואמרי ליה מר קשישא בר ריה דרבה אשכחיה לרב אשי דקא מצטער מהבלא אמר ליה לא סבר לה מר להא דתניא הרוצה לרכץ את ביתו בשבת מביא עריבה מליארה מים ורוחץ פניו בוויית זו ידיו בוויית זו ורגליו בוויית זו ונמצא הבית מתרכץ מאליו * א"ל לאו אדעתאי * תנא

אשה

אשה חכמה מרבצת ביתה כשבת והאירנא רסכירא לן כרבי שמעון שרי אפילו לכהחילה :

רש"י קטיל קני באנמא . תוך קניס מן האנס הוה לא ידע לפרש משנה : מפרק . כמו מפרק משאוי שמורק אוכל ממקום שכתבסו בו והוא תולדת דג וזית דאמר תולדה דקופר ולא הוה דלאו מתוכר הוה אלא פקיד ועקיד וקאי כענינו הדר כתובתה כקשה ולשון מפרק כמו לא שייך למומר אלא לשון תולש : בורר . אוכל מתוך פסולת : זולהא . לרכך הכית ורלפת אכנסו היתה ככל העור : מהכלא . שהיה חכך עולה ומרכס הכל : לאו ארעתאי . לא הוהו זכור ורכותו פי' לא סכירא לי : אשה חכמה . אשה ת"ח או כת ת"ח ששמעה מאכניה : מרבצת ביתה . רוחפת קיתוכיות כזוית זו וכוסות כזוית זו : כרבי שמעון . דרבי שאינו מתכוין מותר והמרכך איכו מתכוין להרכיב עפר כגומא ולשמות הכית אלא שלא יעלה חכך :

מקץ יום שלישי . הלכה יבמות דף ט"ז ע"א .

תנו רבנן נר שבא להתנייר בזמן הזה אומרים מה ראית שבאת להתנייר אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דווים רחופים סחופים ומטורפין ויסורין באין עליהם . אם אומר יודע אני ואיני כראי מקבלין אותו מיד ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות ומודיעין אותו עין לקט שכחה ופאה ומעשר עני ומודיעין אותו עונשן של מצות . אומרים לו הוי יודע שעד שלא באת למדרה זו אכלת חלב אי אתה ענוש כרת . חללת שכרת אי אתה ענוש סקילה . ועכשיו אכלת חלב ענוש כרת . חללת שבת ענוש סקילה . וכשם שמודיעין אותו עונשן של מצות כך מודיעין אותו מתן שכרן . אומרים לו הוי יודע שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים וישראל בזמן הזה אינם יכולים לקבל לא רוב טובה ולא רוב פורענות . ואין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו קבל מלין אותו מיד נשתתרו בו ציצין המעכבין את המילה חורין ומלין אותו שניה נתרפא מטכילין אותו מיד ושני תלמידי חכמים עומדין על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות טבל ועלה הרי הוא כישרף לכל דבריו . אשה נשים מושבות אותה במים עד צוארה ושני תלמידי חכמים עומדים לה מבחוץ ומודיעין אותה מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות . אחד גר ואחר עבר משוחרר ובמקום שנה טובלת שם גר ועבר משוחרר

משוחרר טובלין וכל דבר שחוצץ בטכילה חוצץ בנר ובעבר משוחרר ובנדה :

רש"י סחופים . ספלים וכסויין כמו סחופי סחף כפיות הכלו : ואיני כראי . ואינו ראוי להשקפה כפרתן ומי יתן ואזכר לכך : ומודיעים אותו . לקמן מפרש טעמא דכולה מתכותין : לא רוב טובה . לפי שיגר הרע מחזר אחריון כראמריכון כמסכת סוכה ושמא הוה דעתן עליוסו ויתעמי : ואין מרבין עליו . דכרוס לאווס עליו סיפרוס : ציצין . סחופיות כשר שלא כפרעס מוילס כהלכתה : ומודיעין אותו מקצת מצות . דהשתא ע"י טכילה הוה נכנס לכלל גירות הלכך כשעה טכילה מלוס לקבל עליו עול מלוס : אחר גר ואחר עבר משוחרר . לקמן מפרש למאי הלכתא אקושיכחו : ובמקוה שנה טובלת . כמ' סאס : שם גר ועבר משוחרר טובלין . ורע"פ סאין טכילהן משום טומאס וטהרס כשאר טכילות : חוצץ בנר ועבר משוחרר ובנדה . לכעלה ורף על פי סאין טכילהן לעכין מנע טהרות כשאר טכילות :

מקץ יום רביעי . הלכה בכא קמא דף ק"ט ע"ב

רב חסדא הוה ליה ההוא אריסא דהוה תקיל ויהיב תקיל ושקיל סלקיה קרא אנפשיה צפון לצדיק חיל חוטא כי מה תקות חנף כי יבצע כי ישל אלוה נפשו . רב הונא ורב חסדא חד אמר נפשו רננול וחד אמר נפשו של גולן . מאן דאמר נפשו של גולן רכתיב כן ארחות כל כו צע בצע את נפש בעליו יקח . מאן דאמר נפשו של גולן רכתיב אל הגולל דל כי דל הוא ואל תרכא עני כשער כי ה' יריב ריבס וקבע ארז קובעיהם נפש . ואידך נמי רכתיב נפש בעליו יקח מאי בעליו דהשתא . ואידך נמי הכתיב וקבע את קובעיהם נפש מה טעם קאמר . מה טעם וקבע את קובעיהם משום דקבעי נפש . אמר רבי יוחנן כל הגולל את חבירו שוה פרוטה כאלו נוטר נשמתו ממנו שנאמר כן ארחות כל כו צע בצע את נפש בעליו יקח . ואומר ואכל קצירך ולחמך יאכלו בניך ובנותיך ואומר מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצם . ואומר אל שאול ואל בית הרמים על אשר המית את הגבעונים מאי ואומר וכי תיטא נפש דידיה אבל נפש בניו ובנותיו דא . תא שמע כשר בניו ובנותיו . וכי תיטא הני מילי היכא דלא יהיב דמי אבל היכא דיהיב דמי לא . תא שמע מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצם . וכי תיטא הני מילי היכא דקא עביר בידים אבל גרמא לא . תא שמע אל שאול ואל בית הרמים על אשר המית ארז הגבעונים

הנכעונים וכי היכן מצינו שהרג שאול את הנכעונים אלא מתוך שהרג נוב עיר הכהנים שהיו מספקין להם מים ומוזן מעלה עליו הכתוב כאלו הרגן :

רש"י תקול ויהיב לרכ חסדן : תקול ושקול . לכפסום מדרקת כחלוקס ואיכו מוותר מתלקו כלום . לשון אחר מתאם סוס כוועל ודרך שאר האריות לטובל שלוש : קרא אנפשיה . רכ חסדן לדיק וסאריס חועא וכאפן חילי לרכ חסדן דסלקים וכעל חלקי : כי ושל אלוה נפשו . משליך הקב"ה כשמחו ומאכר ממכו כשמם אחת : אל תנוול דל כי רל הוא . אף על פי שדל סוף ואין לו מה לנוולו : א תרכא עני כשער . מעשר עכו ולקט שכתה ופחה תמהחלקין כשעריך אל הדכאחו כס : וקבע את קובעיהם נפש . נוול כפס נווליהם : בעלים רהשתא . גולן כשעס עכשוו בעלום לממון : ואבל קצירך ולחסך . ורומם לך כאוכל ככוד וככוהך לפי שאין לך טוב כמה לפרנסת : מחמם בני יהורה . מגול שעשו מעלה חנו עלוהם כאלו שפכו דם כקו : המות הנכעונים . כדמפרס לקמיה שהמית כהני כוכ שהו מספקין מים ומוזן לנכעונים שהנכעונים היו משמשין למוכת חיעכו עלום ושואכי מים ומעלה עליו כאלו המות הנכעונים : אבל נפש בניו וכנותיו לא . סוף מאה כפס כעליו יקח לן כפקא לן אלא כפס הנוול אכל ככו וככוהו לן כעכש גולן אכפס ככו הכנול : דלא יהיב רמי . תמסן וסיכ דמי וזה לן סוס רופס למכור :

מקץ יום חמישי . הלכה זכחים דף פ"ה ע"א

אמר רבי ענני בר ששון למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בניי כהונה רומר לך מה קרבנות מכפרים אף בניי כהונה מכפרים . כתונת מכפרת על שפיכות דמים שנאמר וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתונת בדם . מכנסים מכפרים על גילוי ערוות שנאמר ועשה להם מכנסי בדר לכסות בשר ערוה . מצנפת מכפרת על נסי הרוח מנין אמר רבי חנינא יבא דבר שבנוכה ויכפר על גובה . אכנט מכפר על הרהור הלב היבא דאיתיה . חשן מכפר על הדינין שנאמר ועשית חשן משפט . אפור מכפר על ע"ו שנאמר אין אפור וחרפים . מעיל מכפר על לשון הרע מנין אמר רבי חנינא יבא דבר שבקור ויכפר על קול הרע . וציץ מכפר על עוורת פנים בציץ כתיב והיה על מצח אהרן וכעוות פנים כתיב ומצח אשה זונה היה לך . איני והא אמר רבי יהושע בן לוי שני דברים רא מצינו להם כפרה בקרבנות ומצינו להם כפרה במקים אחר ואלו הן שפיכות דמים ולשון הרע . שפיכות דמים מענלה ערופה ולשון הרע מקטורת דתני רב חנניה מנין לקטרת שמכפרת שנאמר

שנאמר

שנאמר ויתן את הקטורת ויכפר על העם . ותנא רבי ר' ישמעאל על מה קטורת מכפרת על לשון הרע יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי . קשיא לשון הרע אלשון הרע קשיא שפיכות דמים אשפיכות דמים . ש"ר אש"ר לא קשיא הא דיריע מאן קטליה הא דלא יריע מאן קטליה . אי דיריע מאן קטליה בר קטלא הוא בסויד ולא אתרו ביה . ול"הר אלשון הרע לא נמי קשיא הא בצנעא הא בפרהסיא :

רש"י למה נסמכה . כלו את אהרן וזה הורה העולם וזה הורה התעלה וכו' וסדר קול את אהרן וזה הכנדים : וישכלו את הכתונת . למנו סוף לעקוד שפכה שפכות דמים ככתובת : טבילה . סיוכו כפרס : לכסות בשר ערוה . לחסות על גולוי ערוות : היבא דאיתיה . ססוי חונדיו כנגד אלוה ודיוק דסיוכו כנגד הלכ כדולפיכו כפ"ב מולא ותגרו כיוע : אין אפור . כנלה עין תרפים סוף וש אפור אין תרפים כך שמעתי כמסכת ערכין : דבר שבקול . פעמונים שכו מכפר : על העם . כמתלוקת קרת שהו ל"הר אתם המיחה וכו' : דבר שבחשאי . שהיה לכרו סס כדחתן פירשין כין סאולס ולמוכת כשעה הקטרה וכ"ש מן סהיכל סנאמר וכל אדם לא יהיה וכו' כסדר וימא : יריע מאן קטליה . כתיבת מכפרת על הסכור שלף יעכשו : בר קטלא הוא . וכל כמה דלא קטלוס מיעכשו דכתוב ולא רץ לא יכופר וכו' ומשכי כמזויד ולא אהרו כוס דלאו בר קטלא הוא סילכך ככור מחכפרו ככתובת וסוף כנעיים כקום עליו כדאמריוכו כערכין : בצנעא . דהוה דבר שבחשאי קטורת מכפרת שהו מעשה חשאי : בפרהסיא . שהו דבר שבקול קול פעמונים מכפר עליו :

ויגש יום ראשון . הלכה ברכות דף ה' ע"ב

תניא אבא בנימין אומר על שני דברים הייתי מצטער כל ימי על חפתי שתהא לפני מטתי ועל מטתי שתהא נחונה בין צפון לדרום . על חפתי שתהא לפני מטתי . מאי לפני מטתי אילימא לפני מטתי ממש והאמר רב יהודה אמר רב ואי תימא רבי יהושע בן לוי מנין למתפלל שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין הקיר שנאמר ויסב חוקיהו פניו אל הקיר ויתפלל לא תימא לפני מטתי אלא אימא סמוך למטתי . ועל מטתי שתהא נחונה בין צפון לדרום דאמר רבי חמא ברבי חנינא אמר רבי יצחק כל הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בניס זכרים שנאמר וצפונך תמלא בטנם ישבעו בניס . רב נחמן בר יצחק אמר אף אין אשהו מפרת נפלים כתיב הכא וצפונך תמלא בטנם . וכתיב החם וימלאו ימיה ללדת והנה תומים בכטנה . תניא אבא בנימין שנים שנכנסו להתפלל וקדם אחד מהם להתפלל

להתפלל

להתפלל ולא המתין את חבריו ויצא טורדין לו תפלתו בפניו
שנאמר טורף נפשו באפו הלמענך תעוב ארץ ולא עוד אלא
שגורם לשכינה שתסתלק מישראל שנאמר ויעתק צור מסקומו
ואין צור אלא הקרוש ברוך הוא שנאמר צור ילדך תשי ואם
המתין לו מה שכרו אמר רבי יוסי ברכי חנינא וזכה לכרכות
הללו שנאמר לו הקשבת למצותי ויהי כנחר שלומך וצדקהך
בנלי הים ויהי כחול זרעך וצאצאי מערך וגומר :

רש"י סמוך למטהו כל ימיו כזהרתי שלף לעשות מלאכה ושלף לעסוק בתורה
כשעמדתי ממתני עד שקרא קרית שמע והתפלל : צפון לדרום ראש
ומרגלותיה זה ללפון זה לדרום וכראש כעניו שהשכינה כמורה או כמערכ
לפיכך כהן להסב דרך השמש לרוחות אחרות : וצפונך לשון לפון וסופית
דקרא ושכעו ככיס : תמלא בטנם המלא ימי הריוכה : טורף נפשו באפו לך
אומר אשר גרמה לך לשרוף את כפך כפניך ומה הוה חכפס זו תפלה כמו שכתב
ואשפך את כפסי לפניו : הלמענך תעוב ארץ וכי סבור הוה ששכילך
שילפת הסתלק השכינה ויעזוב את חבורך המתפלל לפניו : לו הקשבת לשון
המתנה הוה : למצותי כשכיל מצותי אשר לויתו לגמול חסד :

ויגש יום שני הלכה שבת רף קי"ג ע"ב

אמר רבי אחא בר אבא אמר רבי יוחנן מנין לשינוי בנדים
מן התורה שנאמר ופשט את כנריו ולבש בנדים
אחרים ותנא רבי רבי ישמעאל לימדך תורה דרך ארץ
בנדים שבישל בהם קדרה לרבו אל ימוג בהם כוס לרבו
אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן גנאי הוא תלמיד חכם
שיצא במנעלין המטולאין לשוק והא רבי אחא בר חנינא נפיק
אמר רבי אחא בר רב נחמן כטרמי על גבי טלאי ואמר
רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רכב
על כנריו חייב מיתה שנאמר כל משנאי אהבו מות אל תקרי
משנאי אלא משנאי רבינא אמר רבד אתמר ולא פליגי הא
בנלימא הא בלבושא ואמר ר' יוחנן איזהו תלמיד חכם ששמנין
אותו פרנס על הצבור זה ששואלין אותו רבד הלכה בכל מקום
ואומר ואפי' במסכת כלה ואמר רבי יוחנן איזהו תלמיד חכם
שכני עירו מצויים לעשות מלאכתו זה שמניח הפציו ועוסק
בחפצי שמים והני מילי למטרח ברפתיה ואמר רבי יוחנן
איזהו תלמיד חכם כל ששואלין אותו הלכה בכל מקום ואומרה

למאי

למאי נפקא מינה למנוייה פרנס על הצבור אי כחדא מסכתא
באתריה ואי בכלויה תנויא בריש מתיבתא :

רש"י מנין לשינוי בנדים שחזק דרך כבוד לפני המקום ולבש בנדים
אחרים וסופית את הדשן הזקוקי הכתוב ללבוש בנדים פתוחים כשעת
הילפת הדשן שפיה עבודה שחובה כדו שלף וימאסו כנריו וקטוים עובד כהן
עבודה אכילה ושתיה כהן קטור וזקוק : ותנא רבי רבי ישמעאל כדרסא
דסחי קרא : בנדים שבישל בהם קדרה לרבו דומיא דסופית הדשן אל
ימוג בהם כוס לרבו לפיכך חזק ללבוש בנדים פתוחים : רבב שומן וחלב :
חייב מיתה שצריך להיות תשיב והגון לכבוד תורתו : משנאי שממאסין עלמן
כעניו הכריות אומרים אוי לך ללומדי התורה שם מאוסים ומנוינים כמלא זה
משכיל את הקורה : רבד אתמר שככה ורע לשון מרכיב רבדו ערשו רבדו
וקטויו כשמים מוכים המכניסים האוה וזקוק לי : בנלימא שחזק עליון
אפילו רכב : בלבושא שחזק חתהון רבד אין רכב לא : בכל מקום ככל ש"ס
ואפי' במסכת כלה דלא רגילי בה איכסי וזו כהן לכו ונרסו מסכת כלה כריותא
הוה כלת בלא כרכה אסורה לבעל כהן : ת"ח שכני עירו מצויין לעשות
מלאכתו כדאמר כפרקא קמא דיומא וכו' : למטרח ברפתיה רבד שפיקו
וכל לערות כו וחיוו תלויין כו אס יודע להשיב כמסכת שחזק עוסק כה ממנון
איתו פרכס כאתרים ואם בכלי חניה דקאי בהא מסכתא ומסדר כמסכתא
אתרתי :

ויגש יום שלישי הלכה יבמות דף ס"ג ע"א

ואמר רבי אלעזר עתידין כל בעלי אוטניות שיעמדו על
הקרקע שנאמר וירדו מאניותיהם כל תופשי משוש
מלחים כל חובלי הים על הארץ יעמדו ואמר רבי אלעזר אין
לך אוטניות פחותה מן הקרקע שנאמר וירדו רבי אלעזר חויא
להווא ארעא דשרי ביה כרכא לפותיא אמר ליה אי תשרייה
לאורכיך הפוכי בעסקא טב מינך רב על לביני שיבלי חונהו
דקא נייפן אמר רבד אי נייפת איתנופי הפוכי בעסקא טב מינך
אמר רבא מאה זווו בעסקא כל יומא בשרא וחמרא מאה זווו
בארעא מילחא וחפורת ולא עוד אלא מנניא ליה אארעא
ומרמיא ליה תנרי אמר רב פפא תורע ולא תובין ואף על גב
דכי הדרי נינהו הני מברכין זבין ולא תיזול הני מילי ביסתרקי
אבל גלימא לא מיתרמיא ליה טיב ולא תשפיץ שפיץ ולא
תיבני שכד העוסק בכנין מתמסכן קפוץ זבין ארעא מתין נסיב
אתתא נחית דרגא נסיב אתתא סק דרגא בחר שושבינא :

רש"י שיעמדו על הקרקע יבמות אומנותם לעסוק כתיב ויבדלו
וגו' על הארץ יעמדו ויבדלו לשון ויבדלו עמות : רשרי ביה כרכא
ורע

זרע כרוכ ל"א כרכא קרישא כמו כרוכ וקבי כמה דמסקי קעלם מני כרכא : לפותיא . לרוכ הערונם : אי תשרייה לאורכיך . כלומר אפילו קתוור וקתרכם לא ויעיל כלום לפי עסקא : דהפוכי בעסקא טוב . להרווח יותר : דקא נייפן . הרוח מכשכת זו כו' : איתנופי . כמה שקורא חכופתי חין תועלת כהן לפי פרקמטוי חכופתו לשון חכופי לי כמניסה : והפורה . שקה שזכרה מועט ואוכל עשכום וקויו כמלת : חפורה . ירק מן הקבואה עד שלח הכיפה ליה : מנניא ליה אארעא . משככת חתוי על הפרך לשומרו כל הלילת . ומרמיא ליה הגרא . כשילה מהקוטע עם כני חרס : חורע . תכואה לאכולת כיהך : ולא תוכין . לא הקכה תכואה מן השוק : אע"ג רבי הררי ניהו . אפילו טעון כוול וקרקעך איכו חשוב ואין לך כשר לפי העתה אפי"ה הכי מהכרכין כרכה מליוס כדכר שאין לוקח כדמים ואין כלה מהר : מברכין . פלי"שון כלעו : זכך ולא הוול . מכור כלי השמושך והשקמט כדמים כפרקמטוי קודם שהכף לידו עכונה : בוסתרקיי . כלי הכית טאפול"ל כלעו : אבל גלימא . שהיו להככר כלכישתה לא ימכור דולמא כי הדר כעני לה לא מהקמטוי ליה הנוכה כמיתה : שום . הרגום של סתום כמו סתום פלשקום עמיכין פלשקום : שום ולא תשפויץ . אם יש לך חור קטן ככותל רעוע סתום חותה מור ולא חרויב ככקב לשפך בו טוט ולכניס הרכה ליפותו : שפויץ . פלס"גור כלעו ואם כעל כפס חתה להכחות כניכך תרחק חקב ושפוטו להיות ופה : ולא תבני . לא תפול חת כל הכותל והכנסו : מתון נסיב אתתא : המתן עד שתבדוק מעצום שלח החף רעס וקבעריות : נחית רגנא נסיב אתתא . לא תקח אשה חשובה ממך שאל לא תתקל עליה : שושבינא . אוסב טוב כתר לך חרס חשוב להרכב חתו :

ויגש יום רביעי . הלכה ככא מציעא דף כ"ט ע"ב

תנו רבנן השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאלנו לאחר פותחו וקורא בו ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו : וכן המפקיד ספר תורה אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו אם בשבילו פתחו אסור . רבי אליעזר בן יעקב אומר אחר זה ואחר זה שנים עשר חדש אסור סר השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאלנו לאחר מאי אריא ספר תורה אפילו כל מילי נמי דאמר רבי שמעון בן לקיש כאן שנה רבי אין השואל רשאי להשאל ואין השוכר רשאי להשכיר ספר תורה איצטריכא ליה מהו דתימא ניהא ליה לאיניש דתעביד מצוה בממוניה קא משמע לן . פותחו וקורא בו פשיטא ולא למאי שייליה מיניה סיפא איצטריכא ליה ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה וכן המפקיד ספר תורה אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו מאי עיבדתיה גביה . ותו אם בשבילו פותחו אסור הא אמרת פותחו וקורא

בו הכי קאמר אם כשהוא גוללו פותחו וקורא בו מותר ואם בשבילו פתחו אסור סומכום אומר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש רבי אליעזר בן יעקב אומר אחר זה ואחר זה שנים עשר חדש רבי אליעזר בן יעקב אומר היינו תנא קמא אלא אימא רבי אליעזר בן יעקב אומר אחר זה ואחר זה שלשים יום אבל לא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו ורמינהי לא יקרא פרשה וישנה ולא יקרא בו פרשה ויתרגם ולא יפתח בו יותר משלשה דפין ולא יקראו בו שלשה בני ארס בכרך אחר הא שנים קורין אמר אביי לא קשיא כאן בענין אחר כאן בשני ענינים :

רש"י גוללו . ככל שנים עשר חדש פעם אחת : אם בשבילו פתחו . כולם מפרש לקמיה : מאי אריא ספר . שהיו כות להקלקל כעשטוס וקריעה : כאן שנה רבי . כמסכת נטון תנן השילת גט בארץ סרי זה משלחו כיד אחר ואם אמר לו טול חפץ פלוני הוימכה לא ישלחנו כיד אחר שאין ראינו שיהא פקדונו כיד אחר ואמר ר"ל עלה כאן שנה רבי כמסכת זו למדנו רבי שסח המשניות חין השאל רשאי וכו' דכאלתו שייך למימר חין ראינו שיהא פקדונו כיד אחר : מאי עבדתיה גביה . קס"ד ללרכו קאמר ולא ללויך ספר תורה דהא ללויך ספר תורה תנא ליה גוללו כל שנים עשר חדש להכי פרכינן מאי עבדתיה דהאי גבי ספר תורה לקרות בו ללויך עצמו : אם כשהוא גוללו . להנאה ספר תורה פתחי וקרא בו מותר : בחדש שלשים יום . שהרש ממחר להתעפש מן הישן : אימא אחר זה ואחר זה שלשים יום . ומתנתנין למי דקחני קורא כהן אחת לשלשים יום ולא מפליג כין וכן לקדש רבי אליעזר בן יעקב הוה : בענין אחר . כפרשה אחת חין קורין : בשני ענינים . זה כדף זה וזה כדף זה קורין דלא חתו לשמוטי מהדרי :

ויגש יום חמישי . הלכה זכחים דף קט"ו ע"ב

תניא ונס הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו . רבי יהושע בן קרחה אומר זו פרישות בכורות . רבי אומר זו פרישות נרב ואביהוא . פשיטא למאן דאמר זו פרישות נרב ואביהוא היינו דכתיב הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש . אלא למאן דאמר זו פרישות בכורות . היכא רמיזא דכתיב ונוערתו שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי . אל תקרי בכבודי אלא במכובדי . דבר זה אמר הקב"ה למשה ולא ידעו עד שמתו בני אהרן כיון שמתו בני אהרן אמר לו אהרן אחי לא מתו בניך אלא להקדיש שמו של הקב"ה כיון שידע אהרן שבניו ידועי מקום הם שתק וקבל שכר שנאמר וידום אהרן וכן כדור הוה אומר

אומר דום לה' והתחולל לו אע"פ שפיל דך חללים חללים את שחוק וכן בשלמה הוא אומר עת לחשות ועת לדבר פעמים ששוחק ומקבל שכר על השתיקה ופעמים שעדבר ומקבל שכר על הדיבור והיינו דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מאי דכתיב נורא אלהים ממקדשיך אר תקרי ממקדשיך אלא ממקדשיך בשעה שעושה דין הקרוש ב"ה בקדושה מתירא ומתעלה ומתהלל :

רש"י זו פרישות בכורות : סוקר את הכורות להפריש מן הסר : זו פרישות נרב ואביהוא . כלומר לא בקראו בכורות כהנים אלא מן הס כהנים סכנשים שהיוהו כהן לפרוש מן הסר וזו כרכ ואלוהוא שבעש כרכו כהנים וס כהנים סכנשים אל ה' להקריב קרבות : היינו דכתיב : כשמת כרכ ואלוהוא הוא אשר דבר וגו' דוקאמר כרכו סן יפרץ כסס ה' וכיון שלף הוזהרו לפרוש מן הסוכל כהקמת המשכן פרץ כסס : אלא מאן דאמר זו פרישות בכורות היבא רמזיא . הכי נרסוכן ולא נרסוכן פרישה כרכ ואלוהוא סוכא רמזיא מיתה כרכ ואלוהוא סוכא רמזיא למשה קדם לבן דקאמר סוף אשר דבר : ונקרש בכבורי . קאמרס לו למשה כיום שכלטויה על מלאכה המשכן ורמז לו שכיום ששרה שכינתו על סוכת וחקדש בכבורו ולא כרמו להכין מה סוף עד שמתו : אלא כרי להתקדש בכור של מקום עליהם . להודיע סוף כורף על ורלו ומיודעו וסו סוף אשר דבר אלי כיום שכלטויה על המשכן ונקדש בכבורי כחותם הסככדים וקרובים לי אקדש : שנאמר וידום אהרן הרי ששתק . וקכול שזכר מפ' ככ"ר שמתוך כך זכר ונקדש עליו סרכור שפאמר אקרו לוהו ענין פרשת סתוי וין ולא סוכר כחותו דכור משס אלא אהרן : נורא אלהים ממקדשיך . אלהים זו מדה הדין אימתי סוף כורף על ודי סוף עושה דין כמקדשין :

ויחי יום ראשון . הלכה כרבות דף ו' ע"ב

חניא אבא בנימין אומר אין תפלה של אדם נשמעת אלא בכית הכנסת שנאמר לשמוע אל הרנה ואל התפלה כמקום רנה שם תהא תפלה אמר רבין בר רב ארא אמר רבי יצחק מנין שהקב"ה מצוי בכית הכנסת שנאמר אלהים נצב בעדת אל ומנין לעשרה שמתפללים ששכינה עמהם שנאמר אלהים נצב בעדת אל . ומנין לשלשה שיושבין בדין ששכינה עמהם שנאמר בקרב אלהים ישפוט . ומנין לשנים שיושבין ועוסקין בתורה ששכינה עמהם שנאמר אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וגו' . מאי ולחושבי שמו אמר רב אשי חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה . ומנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו

שנאמר

שנאמר ככל המקום אשר אוכיר את שמי וגו' וכי מאחר דאפי' חד תרי מבעיא תרי מכתבן מלייהו בספר הזכרונות . חד לא מכתבן מליה בספר הזכרונות . וכי מאחר דאפילו תרי תלתא מבעיא . מהו דתימא דינא שלמא בעלמא הוא ולא אתייה שכינה קמ"ל דדינא נמי היינו תורה . וכי מאחר דאפילו תלתא עשרה מבעיא . עשרה קרמה שכינה ואתיא תלתא עד דיתבי :

רש"י כמקום רנה . ככ"ס שסס אומרים סככור סירות וסאכנות ככעומת קול ערב : כערת אל . ככות מועד שלי : ומנין לעשרה וכו' . ערס קרויס עשרה שפאמר עד מהי לעדה סרעס ואלו יוסע וכלכ : בקרב אלהים ישפוט . ואין כות דין קרויון אלהים אלא כשלס כפ"ק דסכדריין : ויקשב ה' . ממתיין לסס סס : אשר אוכיר את שמי . אשר יזכר שמי על מלותיו ודכרי : אבוא אליך . לשון יתוד סוף : מכתבן מלייהו . כדכתיב ויכתב ספר זכרון לפניו : קרמה שכינה ואתיא . קידס סוקו כל העשרה : אלהים נצב בעדת אל . מעיקולא משמע : עד דיתבי . כדכתיב וישפוט כשעת המשפט :

ויחי יום שני . הלכה שבת דף ק"ה ע"א

כתב אות אחת נוטריקון אמר רבי יוחנן משום ר"י בן זמריא מנין לרשון נוטריקון מן התורה שנאמר כי אב המון גיים נתתיך . אב נתתיך לאומות . כחור נתתיך באומות . המון חביב נתתיך באומות . מדך נתתיך לאומות . ותיק נתתיך באומות . נאמן נתתיך לאומות . רבי יוחנן דיריה אמר אנכי נוטריקון אנא נפשאי כתבית יהבית רבנן אמרי אמירה נעימה כתיבה יהיבה . איכא דאמרי אנכי למפרע יהיבה כתיבה נאמנים אמריה רבי רבי נתן אמרי כי ירט הדרך לנגדי יראה ראתה נטתה רבי רבי ישמעאל תנא כרמל בר מלא . רב אחא בר יעקב אמר והוא קרלני קללה נטרצת נוטריקון נואף הוא סואכי הוא רוצח הוא ציורר הוא תועבה הוא . רב נחמן בר יצחק אמר מה נדבר ומה נצטרק נכונים אנחנו צדיקים אנחנו טהורים אנחנו רכים אנחנו קרושים אנחנו :

רש"י מלך נתתיך . כגוף אלהים אהם : אנכי . מדלף אמר חכי : אנא נפשאי . חכי כעלמי : אמירה . סוף כעיימס : כרמל . נכי מכתת סעומר כתיב נרס כרמל שמכוחס כסוף לסה כעור סקורע כסית וסרל של קס מלך סומכו :

ויחי יום שלישי . הלכה יבמות דף ק"ה ע"א

מנין לגזר דין שיש עמו שבועה שאינו מתקדע

שנאמר

כשמתקבץ : והם יבשוש' איתם שהם ככרום שזכרם ממנו ואינן כקראין על סע
ושאל סע וכשו וישראל ישמחו :

ויחי יום חמישי' הלכה זכחים דף ק"ה ע"א

קדשי קדשים מנא הני מילי אמר רבי אושעיא דאמר קרא
השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה'
בכל מקום אשר תראה אי אתה מעלה אבל אתה אוכל בכל
מקום שאתה רואה' אימא בכל מקום שאתה רואה אי אתה
מעלה' אבל אתה זוכה בכל מקום שתראה' א"ר ינאי אמר
קרא שם תעלה ושם תעשה' רבי אבדימי בר חסא אמר קרא
ולו תאנת שילה מקום שכל הרואה אותו מתאנח עליו על
אכילת קדשים שלו' רבי אבהו אמר קרא בן פורת יוסף בן
פורת עלי עין' עין שלא רצתה ליוון וליהנות מדבר שאינו שלו
חוכה ותאכל כמלא עיניה רבי יוסי בר חנינא אמר ורצון שוכני
סנה עין שלא רצתה ליהנות מדבר שאינו שלו חוכה ותאכר
בין השנואין' הנא רואה שאמרו רואה כולו ולא המפסיק כינו
לבינו' אמר ליה רבי שמעון בן אליקים לרבי אלעזר אסכרא
לי כנון כי כנשתא דמעון' אמר רב פפא רואה שאמרו לא
רואה כולו אלא רואה טקצתו' בעי רב פפא עומר ורואה יושב
ואינו רואה מאי' בעי ר' ירמיה עומר ע"ג הנחל ורואה (יושב)
בתוך הנחל ואינו רואה מאי תיקו :

רש"י השמר לך' משתכחין אל המכותה קאי קרא' ולו תאנת שילה' משמחי
ולא מלאתיו כמקראי אכל מלאתיו ועבר מזרחת חזקת שולם : האנת'
לשון תאכילת וזכרם שהיו מתאכחין ורואין שמעם היו זוכרין אכולת קדשים שהיה
כמקום מרואהו : שאינו שלו' אשה אדוניו : מן פורת יוסף' לשון פרוס ורכוס
מקום אכילת קדשים כתרבה לו ע"ג' ורצון שוכני סנה עין' רואה שאמרו רואה כולו
יוסף ונו' ונטש משכן שילה' רואה שאמרו רואה כולו ולא המפסיק כינו
לבינו' אמר ליה רבי שמעון בן אליקים לרבי אלעזר אסכרא לי כנון כי כנשתא
דמעון' אמר רב פפא רואה שאמרו לא רואה כולו אלא רואה טקצתו' בעי רב פפא
עומר ורואה יושב ואינו רואה מאי' בעי ר' ירמיה עומר ע"ג הנחל ורואה (יושב)
בתוך הנחל ואינו רואה מאי תיקו :

שמות יום ראשון

הלכה ברכות דף ו' ע"ב

אמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק כל הרגיל לבא לבית
הכנסת ולא בא יום א' הקב"ה משאיל בו שנאמר מי
בכס ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נוגה לו'
אם לדבר מצוה הלך נוגה לו ואם לדבר הרשות הלך אין נוגה
לו' יבטח בשם ה' מאי טעמא משום דהוה ליה לבטוח בשם
ה' ולא בטח' אמר רבי יוחנן בשעה שהקב"ה בא בכ"ה הכנ ולא
מצא בו עשרה מיד הוא כועס שנאמר מדוע כאתי ואין איש
קראתי ואין עונה' אמר ר' חלבו אמר רב הונא כל הקובע
מקום לתפלתו אלהי אברהם בעורו' וכשמת אומרים לו אי
עניו אי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו' ואברהם אבינו מנלן
דקבע מקום דכתיב וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד
שם ואין עמידה אלא תפלה שנאמר ויעמוד פניחם ויפלל' אמר
רבי חלבו אמר רב הונא היוצא מבית הכנסת אל יפסיע פסיעה
נסח' אמר אביי לא אמרן אלא למיפק אכל למיעל מצורה
למרהש שנאמר נדרפה לדעת את ה' אמר רבי זירא מריש
כי הוה חוינא להו לרבנן דקא רהטי לפרקא בשבתא אמינא
קא מחליין רבנן שבתא' כיון דשמענא להא דרבי תנחום אמר
ריב"ל דעולם ירוץ אדם לדבר הלכה ואפילו בשבת שנאמר
אחרי ה' ילכו כארציה ישאג ונו' אנה נמי רהיטנא אמר ר' זירא
אנרא דפרקא ריהשא' אמר אביי אנרא דכלה דוחקא' אמר
רבא אנרא דשמעתא סברא :

רש"י משאיל בו' מה טיבו של פלוני למא לא בך : ירא ה' : שהיה רגיל לבא
אליו : אשר הלך חשכים ואין נוגה לו' אשר עתה הלך למקום חשך
אשר מנעו עלמו מלקשכים לפתחי : ואין עונה' שיעור שיוכלו לענות דבר קדוש :
אלהי אברהם' שקבע מקום לתפלתו : בעורו' כדרך שהיה עוזר לתפלתו : אל
יפסיע פסיעה נסח' לפי שמרואה כעלמו שעיכוכ בית הכנסת דומה עליו כמשאיו :
נדרפה' לשון מרופה משמע שהרופך רץ : לפרקא' לשמוע הדרשה : מחליין
רבנן שבתא' דאמר מר אסור לפסוע פסיעה נסה כשכה שאמר אס השיב משכת
דגליך : אנרא דפרקא' עיקר קיכול שבר הכריות הרגום לשמוע דרשה מפי חכם
היא שבר שמרואה שהרי רובם אינם מבינים להעמוד נרסא ולומר שמועה מפי רבן
לאחר זמן שוקבלו שבר לימוד : אנרא דכלה' שכת שלפני הרגל שהכל כאספין
לשמוע

לשמוע הלכות הרגל : אנרא רשמעתא סכרא * סהוף יגע ועורק ומקשכ להכין טעמו של דבר :

שמות יום שני * הלכה שבת רף ק"ה ע"ב

הקורע בחמתו ועל ממו וכל המקלקלין פטורין : והמקלקל על מנת לתקן שיעורו כמתקן : ורמינהי הקורע בחמתו ובאבלו ועל ממו חייב ואף על פי שמחלל את השבת יצא ידי קריעה * לא קשיא הא במת דיריה הא במת דעלמא * והא מתו קתני לעולם במת דיריה ובהנך דלאו בני אכלות ניהו * ואי חכם הוא חייבי מחייב דתניא חכם שמר הכל קרוביו * הכל קרוביו סלקא דעתך * אלא אימא הכל קרוביו הכר קורעין עליו הכל חולצין עליו הכל מברין עליו ברחבה * לא צריכא דלאו חכם הוא * ואי אדם כשר הוא חייבי מחייב דתניא מפני מה מתים בניו ובנותיו של אדם כשהן קטנים כדי שיבכה ויתאבל על אדם כשר כדי שיבכה ערבונא שקלי מיניה אלא מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר שכל הבוכה על אדם כשר מוחלין לו על כל עונותיו כשביל כבוד שעשה * לא צריכא דלאו אדם כשר הוא * ואי דקאי בשעת יציאת נשמה חייבי מחייב דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר העומר על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע הא למה זה דומה לספר תורה שנשרף * לא צריכא דלא קאי בשעת יציאת נשמה * הקורע בחמתו וכו' וכהאי גוונא מי שרי והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום חילפא בר אנרא שאמר משום רבי יוחנן בן נורי המקרע בגדיו בחמתו והמשכר כליו בחמתו והמפור מעותיו בחמתו יהא בעיניך כעובד עבודה זרה שכן אומנותו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובר אמר רבי אבין מאי קראה לא יהיה כך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר איזהו אל זר שיש בנופו של אדם הוי אומר זה יצר הרע לא צריכא דקא עביד למרמא אימתא אינשי כיתה * כי הא דרב יהודה שלוף מצבייתא * רב אחא בר יעקב חבר מאני תכירי * רב ששת רמי לה לאמתיה מוניני ארישה * רבי אבא תבר נכתמא :

רש"י כראש כעניו דה"ג ורמוכסי הקורע בחמתו ובאבלו ועל ממו חייב ואף על פי וכו' ולמאן דגרס הקורע בחמתו ובאבלו ועל ממו חייב לך ודעכא מאי ולא ורי הקריעה שייך למומר אכחמתו ואמאי כקט בחמתו : יצא ידי קריעה * שארס חייב לקרוע על ממו : הא במת דיריה * כדיתא דקתני חייב כמה דידוע שקיב לקרוע עליו הילכך קריעה דידים לאו קלקול הוא אלא היקין : והא מתו * כמו קתני במתכותין : לעולם במת דיריה * שמועל עליו לקוברו ומיניה כהנך דלאו בני אכלות כוכסו שאיכו מאותם האמורים כפ' כסכים אביו ואמו ככו וכתו ואתותו * ופרכינן ואי חכם הוא זס שמת חייכו מתחייב כמו לקרוע וכוון דמתחייב מתקן הוא ואמאי פטור : חולצין * יולצין לפכיו חלוכי כהק חלוקי קריע עד שתיפו חלוכה עדומה : מברין עליו ברחבה * שהיו מברין האכלים כרחבה סעודה ראשונה שאכל איכו איכו משלו ואסור דקאמר ליה דתמא ליתוקאל להס אשמים לא האכל : ערבונא שקלי * קורס שיחטא כעלוי משכינו : לספר תורה שנשרף * הרואה ספר תורה שנסרף חייב לקרוע כדאמרין כמיעד קטן כמנילה שסרף ויהויקיס דכתוב ולא פתרו ולא קרעו את כנדיהס חף כשמת ישראל כניטלת דומס לו שאין לך רק כישראל שאין בו הורה ומלות : מי שרי והתניא וכו' * אלמא לכו מתקן הוא שמלמד ומרגיל את ילדו לכא עליו : כך * משמע כקרנך שאס הוה כך תשתקום לאל ככר לכסוף : שליף מצבייתא * מן הסנר בחמתו להקוות סהוף כועס ויגורו מפניו : מוניני * אור של הניס קעניס : נכתמא * כקוי סכר :

שמות יום שלישי * הלכה יבמות רף ק"ה ע"א

רבי חייא ורבי שמעון בר רבי הוו יתבי פתח חד מנייהו ואמר המתפלל צריך שיתן עיניו למטה שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים * וחר אמר עיניו למעלה שנאמר נשא לבכנו אל כפים * אדהכי אתא רבי ישמעאל בר רבי יוסי לגבייהו אמר להו במאי עסקיתו א"ל בחפלה אמר להו כך אמר אבא המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולכו למעלה כדי שיתקיימו שני מקראות הללו * אדהכי אתא רבי למתיבתא * אינהו דהוי קלילי יתיבו בדוכתייהו * ר' ישמעאל בר רבי יוסי אנב יוקריה הוה מפסע ואויר * אמר ליה אבדן מי הוא זה שטפסע על ראשי עם קרש * א"ל אני ישמעאל בר רבי יוסי שבאתי ללמוד תורה מרבי * אמר ליה וכי אתה הגון ללמוד תורה מרבי * א"ל וכי משה היה הגון ללמוד תורה מפי הנכורה * א"ל וכי משה אתה * אמר ליה וכי רבך אלהים הוה * אמר רב יוסף שקליה רבי למטרפסיה דקאמר ליה רבך ולא רבי * אדהכי אתאי יבמה לקמיה דרבי אמר ליה רבי לאבדן פוק בדקה לבתר דנפיק א"ל רבי ישמעאל כך אמר אבא איש כתוב כפרשה אבל אשה

בין גדולה בין קטנה אמר ליה תו לא צריכת ככר הורה זקן קא מפסע אברן ואתי אמר לו רבי ישמעאל ברכי יוסי מי שצריך לו עם קדש יפסע על ראשי עם קדש מי שאין צריך לו עם קדש היאך יפסע על ראשי עם קדש א"ר רבי לאברן קום בדוכתיך תאנא באותה שעה נצטרע אברן וטבעו שני בניו ומיאנו ב' כלותיו אמר רב נחמן בר יצחק בריך רחמנא דכספיה לאברן כהאי עלטא אמר רבי אמי מדבריו של רבי נלמוד קטנה חולצת במעוטות רבא אמר עד שתניע לעונת נדרים והלכתא עד שתביא שתי שערות :

רש"י עניו למטה כלפי ארץ ישראל משום דשכונם ההם קוימא כדכתיב וסיו עיני ולכו עס : אתא רבי למתיבתא למדרש ואיכעו כל חד למתיבתא דדוכתים : רבי ישמעאל בר רבי יוסי . כעל כשר סוס כדאמרינן כסוכר את הפועלים : מפסע ואזיל . הולך לאט : אברן . הלמידו של רבי הוה : שקליה רבי למטרפסיה . לנמולו על ששמע ולא מיתס : פוק ברכה . אם הכיף שקו שערות : לא צריכת . למכרס : כבר הורה זקן . רבי יוסי : נצטרע אברן . עיכשו של לשון הרע נגעים : מדבריו של רבי ר"י כל כרכו לשון אדם גדול : קטנה חולצת . משתוף כפעוטות כבר שית כבר שבע דתכן כמסכה ניעון הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במלטלסין הולכך לעכוף חליפה הולול ולא כתיב מיעוט כשרה משתוף כפ' הוה שורדעק מעט להכתיבן : לעונת נדרים . שנה אתה קודם לזמן שקו שערות וכו' :

שמות יום רביעי . הלכה ככא מציעא דף מ"ב ע"ב

צרון והפשילן לאחוריו . או שמסרן לבנו ולבתו הקטנים . ונעל בפניהם שלא כראוי חייב . שלא שמר כדרך השומרים . ואם שמר כדרך השומרים פטור : בשלמא כולהו שלא שמר כדרך השומרים אלא צרון והפשילן לאחוריו מאי הוה ליה למעבד אמר רבא אמר רבי יצחק אמר קרא וצרת הכסף בידך אף על פי שצוררין יהיו בידך . ואמר רבי יצחק לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו שנאמר וצרת הכסף בידך ואמר רבי יצחק לעולם ישליש אדם את מעותיו שליש בקרקע ושליש בפרקמטיא ושליש תחת ידו ואמר רבי יצחק אין הברכה מצויה אלא ברבר הסמוי מן העין שנאמר יצו ה' אחך את הברכה באסמך . תנא רבי רבי ישמעאל אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו שנאמר יצו ה' אחך את הברכה

הברכה באסמך תנו רבנן ההולך למור את גרנו אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתשלח ברכה במעשה ידינו . התחיל למור אומר ברוך השולח ברכה בכרי הוה . מדר ואחר כך בידך הרי זו תפלת שוא . לפי שאין הברכה מצויה לא בדבר השקול ולא בדבר המדור ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר יצו ה' אתך את הברכה באסמך . אמר שמואל כספים אין להם שמירה אלא בקרקע אמר רבא ומורה שמואל בערב שבת בין השמשות דלא אטרחהו רבנן . ואי שהא למוצאי שבת שיעיר למקברינהו ולא קברינהו מחייב . ואי צורכא מרבנן הוא סבר דילמא מכעי ליה וזוי לאברלתא . והאידנא דשכיחי נשואי אין להם שמירה אלא בשמי קורה . והאידנא דשכיחי פרומאי אין להם שמירה אלא ביני אורבי . אמר רבא ומורה שמואל ככותל . (אי נמי בין הקרנות) . והאידנא דשכיחי טפוחאי אין להם שמירה אלא בטפח הסמוך לקרקע או בטפח הסמוך לשמי קורה :

רש"י מאי הוה ליה למעבד . הרי ארנן : מצוי בידו . לא יפקיד בו לאתקום כמקום אחר שאם חודמן לו סתורם לשכר וסא מנומן לו : תחת ידו . להיות מנומן לו ללודך ריוח הכא פתאום : אין הברכה . שמתכרך ורבה מאלנו סיוו"שון כלעז : באסמך . דרוש ליה לשון דבר הסמוי מן העין : שאין העין שולטת בו . שנאמר באסמך לשון גבוים : אין להם שמירה וכו' . דאם לא שמרן וכנכו פשיטא הוי : ואי צורכא מרבנן הוא . סמפקיד שהוף קרר על מלות סנדלם על הכוס אומר הסומר דילמא מכעי ליה וזוי לאברלתא להכי לא קברינהו ופטור : בשמי . מנשצין בקרקע כשיפורין של כדול להכיר מקום שתקויו חלל : בשמי קורה . כנג מנתקויו : פרומאי . שוכלי הקרס : ביני אורבי . כון שורות סכנין ככותל : טפוחאי . מטפתין ככותל לידע אם יש עס חלל : או בטפח הסמוך וכו' . וכולן ככותל :

שמות יום חמישי . הלכה זכחים דף ק"ח ע"א

כי אתא רב דימי אמר רבי בשלשה מקומות שרתה שכינה על ישראל בשילה ונוב בנבעון ובית עולמים ובכולן לא שרתה אלא בחלק בנימין שנאמר חופף עליו כל היום כל חפיות לא יהו לא בחלקו של בנימין כי אילו אביי אמרה קמיה דרב יוסף אמר חד כרא הוה ליה לכייליל ולא מיתקן והכתיב ויש משכן שילה וכתוב וימאס באהל יוסף ובשכט אפרים לא כחר . אמר רב ארא מאי קא קשיא ליה דילמא שכינה בחלק בנימין

בנימין וסנהדרין גדולה בחלק יוסף מדמצינו בבית עולמים
דשכינה בחלקו של בנימין וסנהדרין בחלק יהודה אמר הכי
השתא התם מיקרבן נחלות נכי הדדי הכא מי מיקרבן הכא נמי
מיקרבן כדאמר רב חמא בר חנינא רצועה הייה יוצאת מחלקו
של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה היה מובח בנוי והיה
בנימין הצדיק מצטער עליה לכולעה הכא נמי רצועה הייה
יוצאת מחלקו של יוסף לחלקו של בנימין והיינו דכתיב תאנת
שילה כתנאי חופף עליו זה מקדש ראשון כל היום זה מקדש
שני ובין כתפיו שכן אלו ימות המשיח רבי אומר חופף עליו
זה העולם הזה כל היום אלו ימות המשיח ובין כתפיו שכן
זה העולם הכא :

רש"י חר כרא הוה ליה לכיוליל ולא מיתקן כראס כעוני כי אכיו של אכיו
כיוליל שניו מי מיקרבן שילה ונכול כתלת כנימין תאנת שילה
על שסיה כנימין מתאוכן עליו העולם הזה כל מקיס שרתס שניס וקף שילה
וכי וכנימין :

וארא יום ראשון הלכה ברכות רף ו' ע"ב

אמר רב הונא כל המתפלל אחורי בית הכנסת נקרא רשע
שנאמר סביב רשעים יתהלכון אמר אביי לא אמרן
אלא דלא מהדר אפיה לבי כנישתא אבל מהדר אפיה לבי
כנישתא לית לן בה ההוא גברא דהוה מצלי אחורי בי כנישתא
ולא מהדר אפיה לבי כנישתא חלף אליהו חוייה אידמי ליה
כטייעא אמר להו כלו בר קיימת קמיה מרך שלף ספספא
וקטליה א"ל ההוא מרבנן לרב כיבי בר אביי ואמרי לה רב
כיבי לרב נחמן בר יצחק מאי כרום זלות לבני אדם אמר ליה
אלו דברים שעומדים ברומי של עולם וכני אדם מזולזין בהן
רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרווייהו כיון שנצטרך אדם
לבריות פניו משחנות ככרום שנאמר כרום זלות לבני אדם
מאי כרום כי אחא רב דימי אמר עוף אחד יש בכרכי היים
וכרום שמו וכיון שחמה זורחת מתהפך לכמה גוויין רבי אמי
ורבי אסי דאמרי תרווייהו כאלו נדון בשני דינין אש ומים
שנאמר הרכבת אנוש לראשו כאנו באש ובמים ואמר רבי
חלבו אמר רב הונא לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שנא'

יהי

יהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר וגו' ענני ה' ענני
ענני שתדר אש מן השמים וענני שלא יאמרו מעשה כשפים
הם רבי יוחנן אמר אף בתפלת ערבית שנאמר תכון תפלת
קטורת לפניך משאת כפי מנחת ערב רב נחמן בר יצחק אמר
אף תפלת שחרית שנאמר ה' בקר תשמע קולי בקר אערך לך
ואצפה :

רש"י אחורי בית הכנסת כל מקו בית הכנסת היו כמזרח וסני תניא כהוס'
דמנילה מעין מקדש ומשכן פנייה למערב ואקירוס למזרח והמתפלל
אחורי בית הכנסת ואינו מקויר פניו לבית סכנסה כראס ככופר כמו סכסכור
מתפללון לפניו וסא דרב הוכא מוקי לה אכיו כדלא מהדר אפיה לבי כנישתא חלף
וכי כטייעא כותר ערכי כרו בר כרו שחי כר רשות כי סא דאמרי כסוכה
סא דעוילי ככר כרום זלות סופיה קרא דלעיל דברים שעומדים ברומי של
עולם כיון תפלס שעולם למעלה כיון שנצטרך אדם לבריות סוף ול כעניוסס
לראשיו לטות כוסס ככו דמתרגמינן ככוסס כרוס :

וארא יום שני הלכה שבת רף ק"ז ע"א

תנו רבנן כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת שלש רבי
חידקא אומר ארבע אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד
דרשו ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה היום לא
תמצאוהו בשדה רבי חידקא סבר הני תלתא היום לבר מאורתא
ורבנן סברי בהרי דאורתא חנן נפלה דליקה בלילי שבת
מצידין מזון שלש סעודות מאי לאו דלא אכל שחרית
מצילין מזון שתי סעודות מאי לאו דלא אכל במנחה
מצילין מזון סעודה אחת מאי לאו דלא אכל לא דאכל והא
מדקתני סיפא רבי יוסי אומר לעולם מצילין מזון שלש סעודות
מכלל דתנא קמא שלשה סבירא ליה אלא מחוורתא מתניתין
דלא כרבי חידקא אמר רבי שמעון בן פוי אמר רבי יהושע
בן לוי משום בר קפרא כל המקיים שלש סעודות בשבת ניצול
משלש פורעניות מחבלו של משיח ומדינה של גיהנם וממלחמת
גוג ומגוג מחבלו של משיח כתיב הכא יום וכתיב התם הנרה
אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום וגו' מדינה של
גיהנם כתיב הכא יום וכתיב התם יום עברה היום ההוא
ממלחמת גוג ומגוג כתיב הכא יום וכתיב התם כיום בא גוג
אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי כל המענג את השבת ניתנין לו

נחלה

נחלה בלא מצרים שנאמר אז תתענג על ה' והרכבתך על
במתי ארץ והאכלתך נחלת יעקב אביך ונו' לא כאברהם
שכתוב בו קום התהלך בארץ לארכה ונו' ולא כיצחק שכתוב
בו כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל לא כיעקב שכתוב
בו ופרצת ימה וקרמיה וצפונה ונגבה' רב נחמן בר יצחק אמר
ניצול משעבוד מלכויות כתיב הכא והרכבתך על במתי ארץ

וכתיב התם ואתה על במותימו תדרוך :

רש"י תלתא היום . למכין שלש סעודות כא : לעולם מצילין מזון שלש
סעודות . מדלף אמר ארכע לית ליה דרכי תירקא ; מכלל דתנא קמא
שלש סעודות סבירא ליה . דכתיב לא חלבינו חלב דתבא קמנא סכר מה שעבר כבר
לא יוכל ולרכי ויסי ויול : חבלו של משיח . כדאמרינן ככתובות דור סכן דור כא
כו קטניגוריא כקלמוריה חכמים שזאמר ועוד כה עשיריה ונו' : חבלו . לשון חבלו
יולדס : בלא מצרים . כלומר אין לה קץ : אז תתענג . כהר וקראת לשכת עוכב
כתוב : נחלת יעקב . ולא כחלה אברהם ויזחק : לארכה ולרחבה . ארץ זו ולא
יותר : הארצות האל . וקו לא :

וארא יום שלישי . הלכה יבמות דף ק"ט ע"א

תני בר קפרא לעולם ירבק אדם בשלשה דברים בחליצה
כאבא שאול דתניא אבא שאול אומר הכונס את יבמתו
לשם נוי לשם אישות לשם רבר אחר כאלו פוגע בערוה וקרוב
בעיני להיות הולד ממור . בהבאת שלום דכתיב בקש שלום
ורדפהו ואמר רבי אבהו אתיא רדיפה רדיפה כתיב הכא
ורדפהו וכתיב התם הורף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד
בהפרת נדרים כו' נתן דתניא רבי נתן אומר הנודר כאלו כנה
במה והמקיימו כאלו הקריב עליה קרבן . ויתרחק משלשה
דברים מן המיאונים דילמא גדלה ומיחרטה בה ומן הפקרונות
כבר מתא רבייתיה כי בייתיה דמי . מן הערכון בערב שלציון
דאמר רבי יצחק מאי דכתיב רע ידוע כי ערב זר רעה אחר
רעה חבא למקבלי גרים ולערכי שלציון ולתוקע עצמו לרבר
הלכה . מקבלי גרים כרבי חלבו דאמר רבי חלבו קשים גרים
לישראל כספחת בעור . ערכי שלציון דעברי שלוף דויץ . תוקע
עצמו לרבר הלכה דתניא רבי יוסי אומר כל האומר אין לו
תורה אין לו תורה פשיטא אלא כל האומר אין לו אלא תורה
אין לו אלא תורה . הא נמי פשיטא אלא דאפילו תורה אין לו

מאי טעמא אמר רב פפא אמר קרא ולמדחם ועשיתם כל שיטנו
בעשייה ישנו כלמירה וכל שאינו בעשייה אינו כלמירה . ואי
בעית אימא לעולם כדאמרינן מעיקרא כל האומר אין לו אלא
תורה אין לו אלא תורה לא צריכא דקא מנמר לאחריני ואולי
ועברי מהו דתימא אית ליה אנרא דרדיה קא משמע לן . ואי
בעית אימא תוקע עצמו לרבר הלכה כד"נא דאתי דינא לקמיה
ונמר הלכה ומדמי מלחא למלחא ואית ליה רבה ולא אויל
משאיל . דאמר רבי שאול בר נחמני לעולם יראה ריין עצמו
כאלו חרב מונחת לו בין ורכותיו וניהנס פתוחה לו מתחתיו
שנאמר הנה מטתו שלשלמה ששים נבורים סביב לה ונו' מפחד
בילות מפחדה של גיהנם הרומה לרילה :

רש"י כאבא שאול . פרק החולץ סביבם וכמוהו לשם כוי וכו' : וא"ר אבהו .
כמסכת קידושין : אתיא רדיפה רדיפה . תלמוד שבר גדול להכאת
שלום שאוכל פירוהוס כעולם חוס והקרן קיומא לעו"ה ככ נגמילות חסדים דכתיב
כחו וימלא חיים דרקא כעולם סכא וכבוד כעולם חוס : כאלו כנה במה . נשעת
אוסור הכמות דחוטף הוא דכתיב וכי תמול לכדור וכו' סא לא תמול יוסה כהן חטא :
באלו הקריב קרבן . שעבר עליו חטי עכורות חלא ילך חלא חס וימורכו כדו חלא
יחא רגול ככה : כבר מתא . לא יקבל פקדון מכן עירו : רכיותיה כי בייתיה
דמי . שרגול חלא ויטול חא שלו ויקזור ויתעכו : שלציון . שם מקום שמכתיבים
היום והוספין הערב לישבא אחרונא שלציון קודמים שם הערכון על שם נוערין
שלוף דויץ שולף עצמו מן הלוח ותוקע עצמו על הערב : דויץ . לשון תוקע כדאמ'
דלח שלפס : רע ידוע . רעה אחר רעה : כי ערב זר . הנעכר זרים כושראל
והככס כערכון כמו משמע : ולתוקע עצמו . סופיה דקרא וסוכא תוקעים כועת
וכולה מפרש לה : תוקע עצמו לרבר הלכה . שאומר הריני שוכס ואינו מקיים
ואקבל שבר למור : קשים גרים . שאין בקיאות כישראל כדקדוקי מלות ולומדים
ישאל ממעשיהן : כספחת . לישבא דקרא כקט וכלוח הנר עליוס וכספתו על כות
ועקב : אין לו תורה . אינו עוסק בחוים : אין לו תורה . אינו מקבל שבר
לומור : אלא תורה . ואין מקיים : אפילו תורה . אפילו שבר לומור אין לו :
ואבע"א . כדמעיקר' אין לו חלא חוס ודקאמרת חאי כמו פשיטא לא לרובא וכו' :
אית ליה אנרא . דעשייה : ונמר הלכה . יודע הלכה חלא שאין דומס לדין סכא
לפניו כל כך ומדמי מלחא למלחא ולא משאיל לרכוס וסיוכו תוקע שקומך וכשען
על סלפס שחא יודע : נבורים . דיוכים : שלשלמה . ששלום שלי : מטהו .
כיה המקרא שס לשכת הנזות :

וארא יום רביעי . הלכה ככא מציעא דף נ"ח ע"ב

תנו רבנן לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הכתוב
מדבר אתה אומר באונאת דברים או אינו אלא באונאת
ממון כשהוא אומר וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה ביד
עמיתך

עמיחך הרי אונאת ממון אמור הא מה אני מקיים לא חנוני איש את עמיתו באונאת דברים הא כיצד אם היה בעל השוכה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם היה בן גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך אם היה גר וכא דלמוד תורה לא יאמר לו פה שאכל נבלות וטרפות שקצים ורמשים כא דלמוד תורה שנאמרה מפני הנכורה אם היו חמרים מכקשים תכואה ממנו לא יאמר להם לכו אצל פלוני שהוא מוכר תכואה ויודע בו שלא סבר מעולם רבי יהודה אומר אף לא יתלך עיניו על המקח בשעה שאין לו דמים שהרי הדבר מסור ללב וכל דבר המסור ללב נאמר בו וירארה מאלהיך אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי גרול אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו וירארה מאלהיך וזה לא נאמר וירארה מאלהיך ורבי אליעזר אמר זה כגופו וזה כממונו רבי שמואל בר נחמני אמר זה ניתן להשבין וזה לא ניתן להשבין הני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק כל המלכין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים אמר ליה שפיר קאמרת דחוינא ליה דאזיל סומקא ואתי חיורא אמר ליה אביי לרב דימי כמערכא במאי זהירי אמר ליה כאחורוי אפי דאמר רבי יצחק הכל יורדים לגיהנם חוץ משלשה הכל סלקא דעתך אלא אימא כל היורדים לגיהנם עולים חוץ משלשה שיורדין ואין עולים ואלו הם הבא על אשת איש והמלכין פני חבירו ברבים והמכנה שם רע לחבירו מכנה היינו מלכין אף על גב דרש ביה בשמיה :

רש"י שיהי דבר המסור ללב ולפניו נאמר בו וירארה מאלהיך הרי שהרי ניתן עיניו לדעתו כקט ליה והכי קאמר שהרי כל הדברים הללו חין עיניו ודעתו מסורה להכיר אלף ללבו של עושה הוא וודע אם לעקל אם לעקלקלות ויכול הוא לומר לא עשיתי כי אם לעובד קויתי סבור שיש לך הכוח למכיר או הויתי חסן לקנות מקח זה וכל דבר המסור ללב של אדם נאמר בו וירארה מאלהיך סוי ורף מן הוודע מחשבות אס לעובד אס לאונאת : הכל סלקא דעתך וכי הכל יורדין : ה"ג כל היורדים לגיהנם עולים : דרש ביה ככל הדינל ככך שמכנים אוחו כן ואין פכיו מתלככות ומ"מ זה לסכלומו מתכוון :

וארא יום חמישי הלכה זכאים רף ק"ט ע"א באו לירושלם נאסרו הכמות ולא היה להם עוד היתר והיא היתה נחלה : תנו רבנן כי לא באתם עד עתה למנוחה

ואל הנחלה מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלם ואומר היתה לי נחלתי כאריה כיער ואומר העיש צבוע נחלתי לי העיש סביב עליה דברי רבי יהודה ר"ש אומר מנוחה זו ירושלם נחלה זו שילה ואומר זאת מנוחתי עדי עד פרה אשב כי אותיה ואומר כי בחר ה' בציון אוה למושב לו בשלמא למאן דאמר מנוחה זו שילה היינו דכתיב אל המנוחה ואל הנחלה אלא למ"ד מנוחה זו ירושלם נחלה זו שילה אל הנחלה ואל המנוחה מכעי ליה הכי קאמר לא טבעיא מנוחה דלא מטיחו אלא אפילו לנחלה נמי לא מטיחו תנא דבי רבי ישמעאל זו וזו שילה רשב"י אומר זו וזו ירושלם בשלמא למ"ד מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלם אי נמי איפכא היינו דכתיב אל המנוחה ואל הנחלה אלא למ"ד זו וזו שילה או זו וזו ירושלם מנוחה ונחלה מכעי ליה קשיא בשלמא למ"ד זו וזו שילה מנוחה דנחו מביכוש נחלה זו דפלגו התם נחלות דכתיב ויחלק להם יהושע ויפל להם גורל בשילה על פי ה' אלא למ"ד זו וזו ירושלם בשלמא נחלה נחלת עולמים אלא מנוחה מאי מנוחה מנוחה ארון דכתיב ויהי כנוח הארון בשלמא למ"ד זו וזו ירושלם אבל שילה הוה שריא כמות היינו דכתיב ויקח מנוח את גדי העוים ואת המנוחה ויעל על הצור לה' אלא למ"ד זו וזו שילה וכמות הוה אסירן מאי ויקח מנוח הוראת שעה היתה תנא דבי רבי ישמעאל כרשב"י דאמר זו וזו ירושלם וסימנך משכי גברא לגברי :

רש"י נוב ובענין קרא תשובה : זו וזו שילה ואפילו הכי יש הוקר כקריס דקסבר קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא וכקדושה ירושלים נופא ק"ל דיש חקירות הוקר כדאמרין כמגילה שמעתי שמקריבין ככית חובין בזמן הזה ואוקימנא לרבי ישמעאל : זו וזו ירושלים ועד שזכנס הכית לא כאסרו הכמות : ויהי כנוח הארון קשקשו ולא מאלהיו ואס חובו ככתובים וש לו מנקה חקר כדכתיב הימים בשלמה קומה ה' אלהים לכוך חסה וארון עוזך : מנוח : כינוי שילה הוה שהרי לא תרבה עד שמת עליו : ה"ג תנא דבי ר' ישמעאל כרשב"י כריותא כמאלה ככות מדרשו של ר"ש שהיו תלמידיו ר' ישמעאל שזכר כמותו : משכינהו גברא לגברי : ר' שמעון שהו יסודו משך את תלמידיו רבי ישמעאל להכות דכרו רכס שאמר זו וזו שילה :

בא יום ראשון הלכה ברכות דף ו' ע"ב ואמר רבי הלכו אמר רב הונא כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו

משמחו עובר בחמשה קולות שנאמר קול ששון וקול שמחה
קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות ואם
משמחו מה שכרו אמר רבי יהושע בן לוי זוכה לתורה שניתנה
בחמשה קולות שנאמר ויהי ביום השלישי כהיות הכקר ויהי
קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר וגו' ויהי קול
השופר וגו' והאלהים יעננו בקול איני והכתיב וכל העם רואים
את הקולות אותן קולות דקודם מתן תורה הווי רבי אבהו
אמר כאלו הקריב תורה שנאמר מביאים תורה בית ה' רב
נחמן בר יצחק אמר כאלו בנה אחת מחרבות ירושלם שנאמר
כי אשיב את שבות הארץ ככראשונה אמר ה' ואמר רבי
חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו
נשמעין שנאמר סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא וגו'
מאי זה כל האדם אמר רבי אלעזר אמר הקדוש ברוך הוא כל
העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה רבי אבא בר כהנא
אמר שקול זה כנגד כל העולם כילו רבי שמעון בן עזאי אומר
ואמרי לה רבי שמעון בן זוטא אומר כל העולם כולו לא נברא
אלא לצוות לזה ואמר רבי חלבו אמר רב הונא כל שירדע
בחבירו שהוא רגיל ליתן לו שלום יקדים לו שלום שנאמר בקש
שלום ורדפהו ואם נתן לו ולא החזיר נקרא גולן שנאמר ואחס
בערתם הכרם גולת העני בכתיבם :

רש"י עובר בה' קולות - מולול כה' קולות שכוין בהן הקב"ה את ישראל : אותן
קולות דקודם מתן תורה הווי - סגן קולות כהרלי סויכו סגן דאזינו כהו
לעול וקאמר דכרליו סווי ורף על פי שסכול אזינו כרלס זס כרלס : מביאים תורה
בית ה' - כי אשיב את שבות סופיה דקרא דה' קולות דלעול הווי : כשביל זה -
שיכרף זס : לצוות - שליו"ץ כלעו : גולת העני - וסלף רף גולת העשיר גולת סוף
אלף גולת העני שזין לו כלום לגזול ממנו אלף אלף לקשוכ על סלומי :

בא יום שני - הלכה שבת דף קי"ג ע"א

מקפלין את הכלים - אפילו ארבעה וחמשה פעמים ומציעין
את המטות מלילי שבת לשבת אבל לא משבת
למוצאי שבת : אמרי רבי רבי ינאי לא שנו אלא כאדם אחד
אבל בשני בני אדם לא ובאדם אחד נמי לא אמרן אלא בחדשים
אבל בישנים ראוי וחדשים נמי לא אמרן אלא בלכנים אבל
בצבועים

בצבועים לא - ולא אמרן אלא שאין לו להחליף אבל יש לו
להחליף לא - תנא שר בית רבן גמליאל לא היו מקפלין כלי
לכן שלהן מפני שהיה להן להחליף - אמר רב הונא אם יש לו
להחליף יחליף ואם אין לו להחליף ישלשל בגריו מתקף לה
רב ספרא והא מתחוי כרמות רוחא - כיון דכל יומא לא קא
עכיד והאידינא הוא דקא עכיד לא מתחוי כרמות רוחא וכברתו
מעשות דרכיך וכברתו שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך
של חוד וכי הא דרבי יוחנן קרי למאניה מכבודתיה - מעשות
דרכיך שלא יהא הלוכך של שבת כהלוכך של חול - מטצוא
חפצך חפצך אסורים - חפצי שמים מותרים - ודבר דבר שלא
יהא דבורך של שבת כדבורך של חול דבור אסור הרהור מותר -
כשלמא כולוהו לחיי אלא שלא יהא הלוכך של שבת כהלוכך
של חול מאי היא - כדבעא מניה רבי מרבי ישמעאל בר רבי
יוסי מהו לפסוע פסיעה גסה בשבת - אמר ריה וכי בחול מי
הותרה - שאני אומר פסיעה גסה נוטלת אחר מחמש מאות
ממאור עיניו של אדם ומהדר ליה בקידושא רבי שמשי :

רש"י בשני בני אדם - כשמקפלין איהו מפסעין קמטוין וכלאין כמהקנין :
ישנים - קפולן מתקנין יותר מן החדשים שהחדשים קשין מאליון ואין
ממחרין לקמיט : צבועין - קפולן מהקנין : יש לו - אחרים להחליף סוויס לא : כלי
לכן שלהן - רכותא נקט וכ"ס לכויע : יש לו להחליף יחליף - מי שיש לו כנדים
לכד מאותן שלכס כחול יחליפם כשנת : ישלשל בגריו - כלפי מטע שרליו ארוכים
והויא מרת עשירים סוויסכים ככותס ואיכן לרויכוין לסלק כנדיסם מן הארץ כשביל
מלאכה וכבוד שנת הווי : מכבודתי - שמכודין כעליון : שלא יהא הלוכך וכו' -
לקמן מפרש להו : ממוצאי חפצך - כי סוויא דאמרתי כעורוכין לא וטויל אדם לסוף
שרסו כשנת לידע מה סוויא לרויכס לאתך שנת : חפצי שמים מותרים - כגון
פוסקוים דרקס ומשדכין על סוויכוקות ליתרס : שלא יהא דבורך של שבת כדבורך
של חול - כגון מקס וממכר ותשכוכות : הרהור מותר - להסרר כלכו כן וכך
ולאיות אזי לרויכס על שרס זו : מהו לפסוע פסיעה גסה - מי עכר משוס
מעשות דרכיך - פסיעה גסה יותר מאמה פסיעה כיכוכית אמה : קידושא רבי
שמשי - שנתה מוין של קידוש כלילי שבתות :

בא יום שלישי - הלכה יבמות דף קכ"א ע"א

תניא אמר רבן גמליאל פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי
ספינה א' שנשכרה והייתי מצטער על וולמיד חכם שבה
ומנו רבי עקיבא ובשעליתי כיבשה בא וישב ורן לפני בהלכה
אמרתי

אמרתי לו בני מי העלך אמר לי דף של ספינה נודמן לי וכל
גל ונל שבא עלי נענעתי לו ראשי מכאן אמרו חכמים אם
יבואו רשעים על אדם ינענע להן ראשו אמרתי באותה שעה
כמה גדולים דברי חכמים שאמרו מים שיש להם סוף מותרת
מים שאין להם סוף אסורה תניא אמר רבי עקיבא פעם אחת
הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בים והייתי
מצטער על תלמיד חכם שברה ומנו רבי מאיר כשעליתי
למדינת קפוטקיא בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי
העלך אמר לי גל טרדני לחבירו וחבירו לחבירו עד שתקיאני
ליבשה אמרתי באותה שעה כמה גדולים דברי חכמים שאמרו
מים שיש להם סוף אשתו מותרת מים שאין להם סוף אשתו
אסורה :

רש"י נענעתי לו ראשי ועכר על נכו וסלך לו : ינענע להן ראשו ודמם
מפכו חשעם ולק יתגרה כהן :

בא יום רביעי הלכה ככא מציעא דף נ"ט ע"א

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי נוח לו לאדם
שיפול עצמו לכבשן האש ואל ילכין פני חבירו ברכים
מנא דן מתמר דכתיב היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה אמר
רב חנינא ברית דרב אירי מאי דכתיב לא תינו איש את עמיתו
עם שאתך בתורה ובמצות אל תונהו אמר רב לעולם יהא
אדם זהיר באונאת אשתו שמתוך שדמעה מצויה אונאתה
קרובה אמר רבי אליעזר מיום שנחרב בית המקדש ננעלו
שערי תפלה שנאמר גם כי אצעק ואשוע שתם הפלתי ואף על
פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו שנאמר שמעה
תפלתי ה' ושועתי האוינה אל דמעתי אל תחרש ואמר רב כל
ההולך בעצת אשתו נופל בניהנם שנאמר רק לא היה כאחאב
וגו' אמר ליה רב פפא לאכיי והא אמרי אינשי איתתך ניצא
גחין ותלחוש לה לא קשיא הא במילי דעלמא והא במילי
דכיתא לישנא אחרניא הא במילי דשמיא והא במילי דעלמא
אמר רב חסדא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה שנאמר
הנה ה' נצב על חומת אנך וכידו אנך אמר רבי אלעזר הכל
נפרע

נפרע כירי שליח חוץ מאונאה שנאמר וכידו אנך אמר רבי
אבהו שלשה אין הפרגוד ננעל בפניהם אונאה וגול ועבודה
זרה אונאה דכתיב וכידו אנך גול דכתיב חמס ושוד ישמע
בה על פני תמיד עבודה זרה דכתיב העם המכעיסים אותי
על פני תמיד ואמר רבי חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד
אשתו שאין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשכיל
אשתו שנאמר ולאברם הטיב בעבודה והיינו דאמר להו רבא
לכני מחווא אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו :

רש"י היא מוצאת והיא שלחה חט"פ סהיו מוליחין אותם לדרוסה לא חמס
לסם ליתודם ככעלקו חלף שלחה לו למנו שללה לו ואכזי דרס וחט וודם
סוף מעלמו וודם : עמיתו עם אהו : באונאת אשתו : כאונאת דכרוס לבערה
אונאתה קרובה : לכוף פירענות חוכמה ממסר לכף : שמעה הפלתי : חין
לשכותו מלשון קשה שמקש מלת הקדוש כרוך הוא שישמע הפלכו חלף אל חרש
יש לשכותו מלשון קשה ולומר כו אכי כועט חין דרך לשחוק חלף להקדוש
וכו : רק לא היה כאחאב : סיפוס דקרקל אשר הסתה איהו חיוכל חשתי :
כל השערים : של חללה כנעלו : חוץ משערי אונאה : סוועק על חוכמת
דכרוס חין השער כנעל כפכו : הכל על ירי שליח : כפרעין על כל עבודות ע"י
שלות : וכירו : לא מקרה לשלוח : פרגוד : מקיפה סבון שכינה לפתך מרום :
אינו ננעל : להפסיק ראייתו מן המקום חלף חמיר רואה אותם עד שופרע : וכירו
אנך : משמע שהיא חמיר חללו ומשמע כס : על פני : לפני חין מקושה כוכי לכין
סעכיות : מחווא : עיר שהיו רכף דר כתובה כך שמה : אוקירו לנשיכו : ככרו
כשחוקס :

בא יום חמישי הלכה מנחות דף ו' ע"ב

אמר ליה אכיי לרבא כיצד קומצין אמר ליה כדקמצי אינשי
איתכיה זו ורת זו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גודל אלא
להשוות (כדומר קומץ מלא היד כדי שלא יהא חסר ואחר כך
מוחק באצבע קטנה מלמטה) היכי עכיד אמר רב זוטרא בר
טוביא אמר רב חופה שלש אצבעותיו עד שמגיע על פס ידו
וקומץ תניא נמי הכי מלא קומצו יכול מבורץ תלמוד לומר
בקומצו אי בקומצו יכול כראשי אצבעותיו ת"ל מלא קומצו
הא כיצד חופה שלש אצבעותיו על פס ידו וקומץ במחבת
ובמרחשת מוחק כנודרו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה
וזהו עבודה קשה שבמקדש וזהו ותו לא והאיכא מליקרא
והאיכא חפינה אלא וזהו אחת מעבודות קשות שבמקדש א"ר

פפא פשיטא לי מלא קומצו כדקמצי אינשי בעי רב פפא קמין
בראשי אצבעותיו מאי מן הצרדין מאי מטטה למעלה מאי תיקו
אמר רב פפא פשיטא לי מלא חפניו כדחפני אינשי בעי רב
פפא חפן בראשי אצבעותיו מהו מן הצרדין מהו חפן כוון וכוון
וקרבן זו אצל זו מהו תיקו בעי רב פפא דבקיה לקומץ
כדופניה דמנא מאי חוך כרי בעינן והאיכא או דילמא הנחה
בתוכו בעינן וליכא תיקו בעי מר בר רב אשי הפכיה למנא
ורבקה לקומץ בארעיתא דמנא מאי הנחה בתוכו בעינן והאיכא
אי דילמא כתקנו בעינן וליכא תיקו :

רש"י כדקמצי אינשי משמע ככל האלכעוץ : זרת . אלכע קטנה ממנה
מתחיל כזרת ונפקא מינה למדה חסן זרת ארזו : זו קמיצה . ממנה
מתחיל הקומץ מאותו אלכע שאלל הקטנה : זו אמה . ממנה מודדין כל אמות
הכנין והכלים לפי שהיא ארוכה מכולן וכ' אמות היו כששן הכורה כ' מקלות ססן
אמה וכן מודדין אמות הכנין ואותן מקלות כמדדו כאותה שהיא ארוכה . זו
אצבע . לטבל סהון אלכעו כרס : זו גודל . לכסכות רמזורה אלמא קמיטא
קומץ ולא זרת . ומשכו כי אמרוכין דכולהו אלכעוץ כעיוכין לקמיטא : להשוות .
דאם יולף קמט למטה מן הקומץ מוקדו ומשוקו כאלכע קטנה שלף יחא נכורץ
וכן מלמעלה כגודל : היכי עביר . אמתהיתון מסדר דקתני זו קמיטא דממנה
מתחיל הקומץ : תלמוד לומר בקומצו : וקרום ממנו קומצו : בראשי אצבעותיו .
מעט שלף יגיע עד פס ידו : במחבה כמרחשת . דמעטסו אפיוון דאמר לקמן
כפרק אלו מנחות קמלוה דלאתר ססן אפיוון פוהתן וקומץ הולכך אי אפסר
לפוהתן דקתן כל כך וכשהוא קומץ ואלאות חוץ למקומו הולכך מוקח כגודלו
מלמעלה ובאלכעו קטנה מלמעלה : וזו היא עבודה קשה שבמקדש . שבקושי גדול
הוא משה שלף יחא לא חסר ולא יתר : מליקה . אמר כפרק קדשי קדשים זו היא
עבודה קשה : ובחפינה . כמו אמרוכין כפ' סוליאן כמסקת וימא איתן את ססון
כראשי אלכעוהו ומעלה כגודלו וכו' וזו היא עבודה קשה : כדקמצי אינשי .
מכניס לידו אלכעוהו ודוחק הקמץ והקמץ ככנס כתוך ידו : בראשי אצבעותיו :
שהכניס ראשו אלכעוהו כקמץ ופס ידו כלשו קמץ וקומץ מלא קומצו עד פס ידו
כתקנו מהו : מן הצרדין . שזוהן נכ ידו על הקמץ והולך ידו עד שכתס הקמץ
דרך לידו לתוך ידו . לישנא אחריוכא מן הסרדין מלידו הכלים שלף קמץ כאלמע
הכלי : מלמטה למעלה . שהכניס אלכעוהו כקמץ וככ היר ככנר הקמץ וקומץ :
מלא חפניו . דה"ה קטרה דקס : כדחפי אינשי . שמכניסין לידו ידוהו והפניס :
מן הצרדין . שהכניס קטורה כחפניו דרך כיון גודל לאלכע ל"א מן הסרדין של
כלי : דבקה לקומץ . כשעת קידושו לכלי כדופני דמנא מכפניס : בארעיתא
דמנא . כגון שהיה לכלי כיה קביל מאחוריו כמו שיש בקערות :

בשלח יום ראשון . הלכה ברכות דף י' ע"א

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון כן יוחאי מאי רכתוב ואני
תפלתו לך ה' עת רצון אימתי עת רצון בשעה שהצבור
מתפללין

מתפללין . רבי יוסי ברכי חנינא אמר מהכא כה אמר ה' בעת
רצון עניתך . רבי אחא ברכי חנינא אמר מהכא הן לכביר לא
ימאס . וכתוב פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברכים היו עמדי
חנינא נמי הכי רבי נתן אומר מנין שאין הקב"ה מואס בחפלתן
של רבים שנאמר הן אל כביר לא ימאס וכתוב פדה בשלום
נפשי מקרב לי וגו' . אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובנמילות
חסדים ומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו כאלו פראני לי
ולבני מבין אומות העולם . אמר ר"ל כל מי שיש לו בית
הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל נקרא שכן רע שנאמר
כה אמר ה' על שכני הרעים הנוגעים בנחלה אשר הנחלת את
עמי את ישראל ולא עור אלא שגורם גרות לו ולבניו שנאמר
הנני נותשם מעל אדמתם ואת בית יהודה אתוש מתוכם .
אמרו ליה לרבי יוחנן איכא סבי בכבל תמה ואמר למען ירכו
ימיכם וימי בניכם עד הארמה כתיב אבל בחוצה לארץ לא .
כיון דאמרי ליה מקדמי ומחשבי לבי כנישתא אמר היינו דאהני
להו כדאמר רבי יהושע בן לוי לבניו קדימו וחשיכו ועיילו לבי
כנישתא כי היכי דתורכו חיי . אמר רב אחא ברכי חנינא מאי
קראה אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום לשמור
מוזוות פתחי וכתוב בתריה כי מוצאי מצא חיים :

רש"י עת רצון . אלמא יש טעה שהיא של רצון : כביר לא ימאס . תפלת
הרכים לא ימאס : מקרב לי . ממלכתמות הכחות עליו : כי ברכים היו
עמדי . שהתפללו עמי : פדה בשלום . זה שעסק בדרכיו שלום דהיינו קורה דקתוב
וכל כתיבותיו שלום וכן נמילות חסדים כמי שלום הוא שמתוך שגומל חסד כנפשו
לכבודו הוא מכיר שהוא אהובו וכל לודי אהוה ושלום : הנני נותשם מעל אדמתם .
קסוים דקראת הוא : מקדמי . מחשבי . ערכות כלומר מאחוריו ככות
הכנסת :

בשלח יום שני . הלכה שבת דף קב"ב ע"א

עשה גוי כבש לירד בו . יורד אחריו ישראל . ואם בשביל
ישראל אסור : וצריכא דאי אשזועינן נר משום דנר
לאחר נר למאה אלא ליגזר דילמא אתי לאפוישי בשביל ישראל
וכבש למה לי מעשה דרבן גמליאל וזקנים קא משמע לן . חנו
רבנן נכרי שלוקט עשבים מאכיל אחריו ישראל . ואם בשביל
ישראל

ישראל אסור מלא מים להשקות בהמתו משקה אחריו ישראל
 ואם בשביל ישראל אסור במה דברים אמורים שאין מכירו
 אבל מכירו אסור איני והאמר רב הונא אמר רב חנינא מעמיד
 ארס בהמתו על גבי עשבים בשבת אבל לא על גבי מוקצה
 בשבת רקאים לה באפה ואולא איהי ואכלה אמר מר כמה
 דברים אמורים שאין מכירו אבל מכירו אסור הא רבן גמליאל
 מכירו הוה אמר אביי שלא בפניו הוה רבא אמר אפילו
 תימא בפניו נר לאחד נר למאה מתיבי אמר להן רבן
 גמליאל הואיל ושלא בפנינו עשאו נרד בו אימא הואיל ועשאו
 נרד בו תא שמע עיר שישאל ונכרים דרים בתוכה והיתה
 בה מרחץ המרחצת בשבת אם רוב נכרים מותר לרחוץ
 בה מיד אם רוב ישראל ימתין בכרי שיחמו חמין התם כי
 מחממי ארעתא דרובא מחממי תא שמע נר הדלוק במסיכה
 אם רוב נכרים מותר להשתמש לאורה אם רוב ישראל אסור
 סחצה על סחצה אסור התם נמי כי מדלקי ארעתא דרובא
 מדלקי שמואל אקלע לבי אבין תורן אתא ההוא נכרי אדליק
 שרנא אהדרינהו שמואל לאפיה כיון דחוא דאייתי שטר וקא
 קרי אמר ארעתא דנפשיה הוה דאדליק אהדרינהו איהו
 לאפיה נבי שרנא :

רש"י נר לאחד נר למאה כיון דגוי לזכרי דלוקו לזכא למומר דכשול
 ישראל אפיס : ככש למה לי הן דומיא דנר הוא ככש לאחד ככש
 למאה : מאכיל אחריו ישראל את כהמתו ואתריו דוקא קט ככולהו דככרי
 לזורן עלמו עמד : אבל מכירו אסור קא סלקא דעתך דעכיד כמו ארעתא
 דיריס : מעמיד ארס בהמתו על גבי עשבים מוקדמים : בשבת לרעות
 וליכא למגור שמא והליש ויאכיל : ואינו מעמיד על גבי מוקצה שמא יטול
 כירו ויאכיל והא כמו פוקצין כוכה לגבי טלטול דתתמוט סיו מתיכרין : דקאים
 לה באפה שלא תפנה ממקום למקום אחר : ואולה ואכלה חלל הוא אינו עומד
 על העשבים קרוב להם וכיוצא לשמא ויטול ויאכיל : מכירו הוה שהרי כספיקה
 היה כל עמו : שלא בפניו הוה כשעשו לא היה רבן גמליאל שם דכיוון ליה :
 נר לאחד נר למאה וככש לאחד ככש למאה חלל נבי עשבים כשהוא מכירו
 מרכה כשכילו : הואיל ושלא בפניו וכו' קשוי לרבא דשמעון מניכוס דככרו
 אסור וקע"פ שאין כאן מרכה כשכילו : אימא הואיל ועשאו נרד בו וטעמו לאן
 משום שלא בפניו הוא חלל הכי הוה מעשה : מותר לרחוץ בו מיד למולאי שבת :
 בכרי שיחמו חמין שלא יסכה כמה שהקדימו להם כשבת וכן ככל מעשה שבת
 כתבו חכמים שיעור להמתין לערב ככרו שיעשו והא סבא דקומס לאחד קומים
 למאה דככת אסת מקממין וקתני אס רוב ישראל דהו דומיא דמכירו דמסק
 ארעתא

ארעתא לעשות אף כשכילו אסור וקע"פ כין לאכיו כין לרבא :
 ארעתא דרובא מחממי ועיקר תולול השבת כשכיל חלל ככרו וישראל דככרו
 ארעתא דנפשיה הוא דעכיד שרי לאכיו שלא ככרו ולרבא אפילו ככרו : נר
 הדלוק במסיכה של כנו ארס : אם רוב ישראל אסור והא סבא דהו דומיא
 דמכירו סוף ורובא כיכסו אסוק דעתא להדליק אף כשכילם וקתני אסור :
 ארעתא דרובא סולך ישראל עוקר ומחלה על מחלה כמו ליכא למקס עלם
 דמלתא דאיכא למומר עוקר דעתא דמדליק כשכיל ישראל ואיכא למומר עוקר
 דעתא דמדליק כשכיל נכרים חלל ככרו וישראל והמדליק עלמו משתמש לאורה
 ודאי עוקר ארעתא דיריס עכד וכיון דכר לאחד כר למאה שרי : תורן מקום :
 דאייתי שטר הסוף דלדלקס :

בשלח יום שלישי הלכה יבמות דף קכ"ב ע"ב

מעשה בכני לוי שהלכו לצוער עיר התמרים וחלה אחד מהם
 בדרך והביאוהו בפונדק ובחורתם אצרו לפונדקית
 איה חברנו אמרה להם מה וקברתיו והשיאו את אשתו
 אמרו לו ולא תהא כהנת כפונדקית אמר להם לכשתהא
 פונדקית נאמנת הפונדקית הוציאה להם מקלו ותרמילו וס"ת
 שהיה כידו מאי גריעותא דפונדקית אמר רב כהנא פונדקית
 נכרית היתה ומסיחת לפי תומה היתה זה מקלו וזה תרמילו וזה
 קבר שקברתיו בו וכן הני אבא בריה דרב מניומי בר חייה
 פונדקית נכרית היתה ומסיחת לפי תומה היתה זה מקלו וזה
 תרמילו וזה קבר שקברתיו בו והא איה חברנו קאמרי לה
 כיון דחזיתנהו בכיא אמרו לה איה חברנו אמרה להם מרת
 וקברתיו תניא מעשה באדם אחר שבא לפני ר' טרפון להעיד
 עדות אשה אמר לו בני היאך אתה יודע עדות זו אמר לו אני
 והוא היינו הולכין בדרך ורדף אחרינו ניים ונתלה בייחור תאנה
 ופשחו והחזיר את הניים לאחוריו אמרתי לו יישר כחך אריה
 אמר לי יפה כוונת לשמי שכך קורין אותי בערי יוחנן בן יונתן
 אריה דמכפר שיחיא לימים חלה ומת אמר לו לא כך אמרת
 לי יוחנן בן יונתן דמכפר שיחיא אריה אמר ליה לא אלא כך
 אמרתי דך יוחנן בן יונתן אריה דמכפר שיחיא ודקדק עליו
 שנים ושלשה פעמים וכיון את דבריו והשיא רבי טרפון את
 אשתו אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים
 שדום בעולם שנאמר וכל בניך למורי ה' ורב שלום בניך :

רש"י והא איה חכמינו קאמרי לה . חלמא לאו לפי קומה סוף : כביא . והיוכו לפי קומה דקודם ששאלום התקילה לומר : ונתלה בייחוד של האנה . אחו כניף של תלמה ופשוטו לעשות ממנו מקל : פשחו . כתקו : יישר כתך אריה . נכור חיל ולב ארום יש לך : יפה כיוונת את שמי אריה . שך קורין איתו כעניו : לא כך אמרת לו יוחנן בן יונתן . דורש וסוקר סוף חילי . יספוד זה דבריו לא כך אמרת לו דמכפר שיתא ארום שהכפר סוף קורין ארום ולא איתו :

בשלה יום רביעי . הלכה ככא מציעא דף ע"ה ע"ב

תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר מנין לנושה בחבירו מנה ואינו רגיל להקדים לו שלום שאסור להקדים לו שלום תלמוד לומר נשך כל דבר אשר ישך אפילו דבור אסור . ואלו עוברין וכולי . אמר אביי מלוח עובר בכולן לוח עובר משום לא תשיך לא אחיך ולא אחיך לא תשיך ולפני עור לא תתן מכשול ערב והעדים אינן עוברין אלא משום לא תשימון עליו נשך . תנא ר' שמעון אומר מלוי רבית יותר ממה שמרויחין מפסידין . ולא עור אלא שמימים משה רבינו חכם ותורתו אמת ואומרים אילו היה יודע משה רבינו שהיה ריוח בדבר לא היה כותבו . כי אתא רב דימי אמר מנין לנושה בחבירו מנה ויודע שאין לו שאסור לעבור לפניו תלמוד לומר לא תהיה לו בנושה . רבי אמי ורבי אסי דאמרי תרווייהו כאלו דנו בשני דיינים שנאמר הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים . אמר רב יהודה אמר רב כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא בעדים עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול וריש לקיש אמר גורם קללה לעצמו שנאמר תאלמנה שפתי שקר הרוברות על צדיק עתק . אמרו ליה רבנן רב אשי קא מקיים רבינא כל מה דאמור רבנן שלח ליה בהרי פניא דמעלי שבתא לישדר לי מר עשרה וווי דאתרמי לי קטינא דארעא למזבן . שלח ליה ניתי מר סהדי ונכתב כתבא . שלח ליה אפילו אנא נמי שלח ליה כל שבן מר דטריר בנרסיה משתלי וגורם קללה לעצמי . תנו רבנן שלשה צועקים ואינם נענים . ואלו הן מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא בעדים והקונה ארון לעצמו ומי שאשתו מושלת עליו . קונה ארון לעצמו מאי היא איכא דאמרי תולה נכסיו בניו . ואיכא דאמרי הכותב נכסיו לבניו כתייו . ואיכא דאמרי דביש ליה

ליה בהאי מתא ולא אויל למתא אחריתי :

רש"י מלוח עובר בכולן . ככל סני דתשיב כמתכיתין דהויא כותן כנשך כשעת הלואה והוא לוקח כשעת פריעון והוא לו כנוסס כשחובעו ודוקא והוא שם עליו כשך כשעת פוסוק התנאי וכותן מכשול לפני סלום להעבירו על לא תשיך לאחיון שהוא אזהרה ללוה . מפסידין . כדאמר כפרקין מטמוטעין לעולם : משה חכם . לושכא מעליא קטע : לא תהיה לו בנושה . לא תלחם כעניו כנוסס כו שיראה ויכוס : לראשנו . לשון כווסס כדמתרגמינן כדשיא סרי אבו כאיס ככא וכמוס : עובר משום לפני עור . שיעול על רוקו של לוח לכפור : קללה . כשחובעו וזה כופר הכל מקלליו איתו ואומר שהוא דובר על צדיק עתק : ומשתלי . ושכח הלויתו ואנרום קללה לעלמי : צועקין . ככיה דין של מוטס : ואינן נענין . שהיו הם נרמזו לעלמן : קונה ארון לעצמו . מפרש לקמן : תולה מעותיו בנכרי . אומר מעות שאני משתמש בהן של פלוני ככרו הם שלך להשכיע עלמנו ופעמיים שככרו שומע ומעמור ערום וקובעו כדיוכוס :

בשלה יום חמישי . הלכה מנחות דף כ"ט ע"א

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב ער המנורה הטהורה שירדו מעשיה ממקום טהרה . אלא מעתה על השלחן הטהור שירדו מעשיו ממקום טהור אלא טהור מכלל שהוא טמא . הכא נמי טהורה מכלל שהיא טמאה בשלמא התם כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב על השלחן הטהור מכלל שהוא טמא כלי עץ העשוי לנחת הוא וכל כלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה אלא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ומראין להם לחם הפנים ואומרים להם ראו חבתכם לפני המקום מאי חבתכם כדרכי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים סלוקו כסדרו שנאמר לשום לחם חס ביום הלקחו . אלא הכא טהורה מכלל שהיא טמאה פשיטא כלי מתכות ניהו וכלי מתכות מקבלין טומאה אלא שירדו מעשיה ממקום טהרה . תניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר ארון של אש ושלחן של אש ומנורה של אש ירדו מן השמים וראה משה ועשה כמותן שנאמר וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר . אלא מעתה והקמת את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר הכי נמי . הכא כתיב כמשפטו התם כתיב בתבניתם אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן נבריא ל חנור כמין פסיקא היה והראה לו למשה מעשה מנורה דכתיב וזה מעשה המנורה . תנא רבי רבי ישמעאל שלשה

שלשה דברים היו קשין לו למשה עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא באצבעו ואלו הן מנורה וראש חדש ושרצים מנורה דכתיב וזה מעשה המנורה וראש חדש רכתיב החדש הזה לכם ראש חדשים שרצים רכתיב וזה לכם הטמא ויש אומרים אף הלכות שחיטה שנאמר וזה אשר תעשה על המזבח:

רש"י ממקום טהרה. מן השמים הראו למשה לכבד המנורה: מכלל שהוא טמא. כלומר מקבל טומאה: בשלמא ההם. נבוי שלחן אלטרויך לאשמועינן דמקבל טומאה משום פרכא דרוש לקוש: לנחת. שאיכו מטלטל כלו עין העשוי לכתת איכו מקבל טומאה דכתיב נבוי שרצים מכל כלו עין או עור או שק מה שק מטלטל מלא וריקן: שמכניחין אותו. הילכך מטלטל מלא וריקס סוף: חום כיום הלקחו. משמע כשמסקין סיס חום: בתכניתם. כארון ושלחן ומנורה כתיב איתו אשר אתה מראה כסר אלמא הראו: הבא נמי. דמשכן של אש ירד מן השמים כקמיה: הבא כתיב כושפטו. משמע הלכותיו נאמרו לו: התם כתיב בתכניתם. משמע דהכאוסו כמותם: חגור כמין פסיקא. אזור כרוך אימננס שרצים לעשות מלאכה כלה חוגרין עלמן שלח וסיו כגרוין כגרויהם: ראש חדש. כשעת מולד לככה איכה כראית כי אש מעע וזיכה כוכבת כדאמרין כח"ה הכוס הראה או כזה ראיהם: שרצים. לא סיס מכיר איזה טמא ואיזה טהור: הלכות שחיטה. לא סיס מכין מהיכן סוף מוגרמת: וזה אשר תעשה על המזבח ועשיתם תקלת זכיתם וכתיב וזה אלמא הראו כאלכס:

יתרו יום ראשון. הלכה ברכות דף ז' ע"ב

אמר ליה רבא דרפרם בר פפא ליטא דין מר טהני מילי מעלייתא דאמרת משמיה דרב חסדא כמילי דבי כנישתא אמר ליה הכי אמר רב חסדא מאי רכתיב אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב. אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ומכתי מדרשות. והיינו דאמר רבי חייה בר אמי משמיה דעולא מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד. ואמר אבוי מריש הוה גריסנא בנו ביתא ומצלינא בכי כנישתא כיון דשמענא להא דאמר ר' חייה בר אמי משמיה דעולא מיום שחרב ב"התק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד לא הוה מצלינא אלא היכא דגריסנא ר' אמיר' אסי אע"ג דהוה דהו תליסר כי כנישתא בטבריה לא מצלו אלא בני עמודי היכא דהו גרסי ואמר רבי חייה בר אמי משמיה דעולא גרוד הנהנה מיניעו יותר מירא שמים דאילו גבי ירא שמים כתיב אשרי איש

ירא

ירא את ה' ואילו גבי נהנה מיניעו כתיב יניע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. ולנבי ירא שמים וטוב לך לא כתיב ביה ואמר רבי חייה בר אמי משמיה דעולא לעולם ידור ארס במקום רבו שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא שלמה את בת פרעה והא תניא אל ידור לא קשיא הא דכ"ף ליה הא דלא כ"ף ליה. אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי מנחם אמר רבי אמי מאי רכתיב ועוזבי ה' יכלו זה המניח ספר תורה ויוצא רבי אבהו נפיק בין נברא לנברא. בעי רב פפא בין פסיקא לפסיקא מהו תיקו:

רש"י המצויינים. ליון ואסופות לכור: בני עמירי. שנית המדרש כיון עליהם מלמעלה: שכל זמן ששמעי בן גרא קיים וכו'. דסמיך למנות שמעי כתיב ויתחקן שלמה את כת פרעה: רכ"ף ליה. אש כפיך לרכו לקבל תוכחתו ידור אללו וקס ללו עוב לסתרחק ממנו ויסי שונג ואל יסי מזוד:

יתרו יום שני. הלכה שבת דף ק"ט ע"א

אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו שני מלאכי השרת המלווים לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו וסר עונך וחטאתך תכופר. תניא רבי יוסי בר יהודה אומר שני מלאכי השרת מלווין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו אחד טוב ואחד רע. וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומסתו מוצעת מלאך טוב אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כן. ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו. ואם לאו מלאך רע אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כן ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו. אשר רבי אלעזר לעולם יסדר ארס שלחנו בערב שבת אף על פי שאינו צריך אלא לכזית. ואמר רבי חנינא לעולם יסדר ארס שלחנו במוצאי שבת אף על פי שאינו צריך אלא לכזית. חמין במוצאי שבת מלונמא פת חמה במ"ש מלונמא. ר' אבהו הו עברין ליה כאפוקי שבתא עינלא תילתא הוה אכיל מניה כוליתא כי גדל אבימי בריה אמר ליה למה לך לאפסירי כולי האי נשכוק כוליתא ממעלי שבתא. שבקוה ואתא אריא אכליה אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיה רבא ככל

כחו

כחו קורעים לו נזר דינו שנאמר בפרוע פרעות בישראל כהתנרב עם ברכו ה' מאי טעמא בפרוע פרעות משום דברכו ה' רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן אפילו יש בו שמץ של עבירת אלילים מוחלין לו נתיב הכא בפרוע פרעות וכתב החס כי פרוע הוא אמר ריש לקיש כל העונה אמן בכל כחו פוחחין לו שערי גן עדן שנאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים אל תקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן מאי אמן אמר רבי חנינא אל מלך נאמן :

רש"י יסרר אדם שולחנו בערב שבת ללילי שבת במוציא שבת כמו כבוד שבת הוא ללוותו כולותו דרך כבוד כהן המלוה את המלך כהןו מן סעוד : חמין : לשנות ולרקון : מלוגמא : רפואה : אבליה אריא : לעגל הרחוי לגשקע : בכל כחו : ככל כוונתי : בפרוע פרעות : כעול פורעניות כגון פרוע דמתרגמיון כעול : בהתנרב עם ברכו : כשמקדכין ושראל לברך את כוראם : כי פרוע : כי פרעס אהרן ע"ל וסכי קאמר כהעל פרועות ע"ל שהשקע והשחכת שלף וזכר עוכם משום התנרב עם הוא : אל מלך נאמן : כך מעוד על כוראן שהיא אל מלך כאמן :

יתרו יום שלישי הלכה כתובות דף ה' ע"א

דרש בר קפרא גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ דאילו במעשה שמים וארץ כתיב אף ידי יסדרה ארץ וימיני טפחה שמים ואילו במעשה יריהם של צדיקים כתיב מכוון לשבתך פעלת ה' מקדשה' כוננו ירך' השיב בבלי אחד ורבי חייא שמו ויבשת ידיו יצרו ירו כתיב והכתיב יצרו אמר רב נחמן בר יצחק יצרו אצבעותיו כדכתיב כי ארארה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת' מתיבי השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע הכי קאמר מעשה יריהם של צדיקים מי מגיד הרקיע ומאי נינהו מטר' דרש בר קפרא מאי דכתיב ויתר תהיה על אוניך אל תקרי אוניך אלא על אוניך שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעו באוניו והיינו דאמר ר' אלעזר מפני מה אצבעותיו של אדם דומות ליתרות מאי טעמא אילימא משום דמחלקן כל חדא וחדא למילתיה עבירא דאמר מר זו זרת וזו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גורל : אלא מה טעם משופות כיתירות שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעותיו באוניו תנא רבי

רבי ישמעאל מפני מה און כולה קשה והאליה רכה שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף אליה לחוכה ת"ר אל ישמיע אדם לאוניו דברים בטרים מפני שהן נכוות תחלה לאברים :

רש"י גדולים מעשה צדיקים ממעשה יצורה שמים וארץ ומשום כר קפרא כקט לה דאיוורו לעיל כאגדה : אף ירי : קרא יד : מקדש : מעשה ידו פדוקים הוא : והכי קאמר : סחי מעשה ידיו כמעשה הפדוקים כתיב שקרויין מעשה שלחם מעשה ידיו של הקב"ה וה"ק ומעשה ידיו הוא מעשה הפדוקים מגיד הרקיע שהרקיע מעור עלוהם לכריות שהם פדוקים שמתפללים על השמים ומטר וורד : יתר' קבול"וואל כלעז : יניח אצבעו : שהיא שפוייה כיתר : מ"ט : כלומר כמאי דומות כיתרות : אי נימא רמחלקן : שמתלקות זו מווי ואינן מתקורות יחד : חדא וחדא למילתיה : קישוף הוא כל אהת ואתה יש כה לורך ואלף כדרכי גבוים : זו זרת' מן הקטע מורדין זרת של חושן : זו קמיצה : מאכבע : שאלל הקטע מהחילין לקמין קופה נ' אכבעותיו על פס ידו הקמילה והאמה והאכבע וקומין : זו אמה : מהגדולה מורדין אמה ככין ואמה כלים : זו אצבע : למתן דמוס של קטאת דכתיב כוס האכבעו : זו גורל : לכהן יד דאשרן ומלוארע : משופות : אנושיו"דש כלעז : אליה : כשר שסוף חלון : נכוות תחלה לאברים : רכות ודקית ליכוות מכולם : וסכי כמו אמרינן בע"ז סחי ככרי דתריך רישא שרי למנוכל מרוש אדרכים ואלף על פי שממחר לכשל :

יתרו יום רביעי הלכה בכא מציעא דף ע"א ע"א

תני רב יוסף אם כסף תלוה את עמי את העני עמך עמי ונכרי עמי קודם עמי ועשיר עמי קודם : ענייך ועניי עירך ענייך קודמין : עניי עירך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין : אמר מר עמי ונכרי עמי קודם : פשיטא אמר רב נחמן אמר לי הונא לא נצרכא דאפילו לנכרי כרבית ולישראל בהנם : תניא אמר רבי יוסי בא וראה כמה סמיות עיניהם של מלוי בריבית אדם קורא לחבירו רשע יורד עמו לחייו והם מכיאים עדים ולכלר וקולטום ודיו וכוחבים והותמים פלוני זה כפר באלהי ישראל : תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ומלות איתם שלא כרבית עליו הכתוב אומר כספו לא נתן בנשך ושחר על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם הא למדת שכל המלוה בריבית נכסיו מתמוטטין והא קא חוינן דלא מוזפי בריבית וקא מתמוטטין : אמר רבי אלעזר הללו מתמוטטין ועולין והללו מתמוטטין ואינן עולין : תנו רבנן אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לו ערב : ערב דמאן אילימא ערב לישראל והתנן אלו עוברים בלא תעשה המלוה והלואה

הערב והערים אלא לנכרי וכיון דדיניה דנכרי דאזיל בתר
ערב איהו ניהו דקא שקיל מיניה ריביתא אמר רב ששרת
שקבל עליו דרון בדיני ישראל אי קבל עליו דרון בדיני
ישראל רבית נמי לא לשקול אמר רב ששת שקבל עליו רוו
ולא קיבל עליו רוו:

רש"י אם כסף הלוא את עמי עמי ונכרי כאין ללוות עמי קורס: עניך
ועני עירך עניך שהם קרוכין וממשפחה: עניך קורמין דכתיב
עמך הקרוכים לך: עני עירך קורמין לעני עיר אחרת דהכך הוה עמך עמי:
יורד עמו לחיו רגיל להקטוט עמו כאלו הנהו וכאילו בל להורגו ואזי שמעתו
רשאי לירד לקח אומנותו של חבירו ולמעט מוונותיו של חבירו וקסא כעובי שיתירו
תכמים לישאל להקס ולנמול רעה ועוד דאמרוכין כהכות עד שהם עשרה
סנה מתגלגל אדם עם כנו מכאן וחלך יורד עמו לקויו ומאן יורד לקוח אומנותו
איכא הן ליוסרו ולכופו לקורס קאמר: פלוני כפר שקלו לישאל כרוכות:
מהמוטטין דוק הכי עושה אלה לא ימוט הן אס כהן ככשך ימוט: הללו
מהמוטטין ועולים והללו וכו'. והכי משמע קרא כל עושה אלה לא ימוט לעולם
כלומר ואם ימוט און מוונתו מוונת עולם אבל כהן ככשך ימוט לעולם: אבל
אתה נעשה לו ערב ערכו של לוח ככנר המלוה: ערב למאן מי הוא המלוה
שאינו מקור לעשות לו ערב: אלו עוברין משום לא השימון: והא כיון דנכרי
בהר ערבא אזיל אינו תובע אלא את הערב: הוא ניהו דשקול ריבית. ערב
זה הלוי מן הנכרי וקורס והלוה לישאל: לרון בדיני ישראל יתבע מן הלוי
הקלה וכשלא ימלא חלבו יבסע מן הערב והשקל און הערב לוח מהקלה הולכך כי
פרע לככרי הוה שקל דאזופס לחכמים ומאן דמוויף ליה שקיל מנייה:

יתרו יום חמישי הלכה מנחות דף ל"ח ע"ב

אמר רב יהודה קשר של תפילין צריך שיהא למעלה כרי
שיהיו ישראל למעלה ולא למטה וצריך שיהא כרפי
פנים כרי שיהיו ישראל לפנים ולא לאחור אמר רב שמואל בר
בידרי אמר רב ואמרי לה אמר רבי אחא אריבא אמר רב הונא
ואמרי לה אמר רב מנשיא אמר שמואל תפילין מאימתי מכרך
עליהן בשעת הנחתן איני והא אמר רב יהודה אמר שמואל כל
המצות כולן מכרך עליהן עובר לעשייתן אביי ורבא דאמרי
תרווייהו משעת הנחה ועד שעת קשירה אמר רב חסרא סה כין
הפלה לתפלה חוזר ומכרך סה אין לא סה לא והא שרת רב
חייא כריה דרב הונא משמיה דרבי יוחנן על תפלה של יד
אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצינו להניח תפילין על
תפילין של ראש אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצינו על

מצות

מצות תפילין אביי ורבא דאמרי תרווייהו לא סה מכרך אחת
סה מכרך שתיס תנא סה בין תפלה לתפלה עכירה היא בידו
וחוזר עליה מעורכי המלחמה תנא כשהוא מניח מניח של יד
ואחר כך מניח של ראש וכשהוא חולץ חולץ של ראש ואחר
כך חולץ של יד בשלמא כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך
מניח של ראש דכתיב וקשרתם לאות על ירך והדר והיו
למוטפות כין עניך אלא כשהוא חולץ חולץ של ראש ואח"ך
חולץ של יד מנא לן אמר רבה בר רב הונא אסכרא לי אמר
קרא והיו למוטפות כין עניך כל זמן שכין עניך יהיו שתיס:

רש"י למעלה כיוצא בזה ולא למטה ככאמר: כלפי פנים ממול עורף
ולא ככדורי הראש לישאל אפריכא כלפי פנים שיהא הקשר מכפסו והכו
של דל"ת מכתיב כדאמרוכין וכוונתן לכר: בירוי סס: מאימתי מכרך עליהן
משעת הנחתן משמע לאתר שהכותן: אביי ורבא דאמרי תרווייהו מאן משמע
הנחתן דקאמר משעת הנחה ועד שעת קשירה דכיון דעדיין לא קשרן עובר
לעשייתן הוה: כין של יד לשל ראש דסיפד קורס סיכות און
על הראש: להניח דכש יד מתקול להכות: מצות תפילין דעכשו נומר את
המצות: לא סה און מכרך אלא על של יד כלכר: סה מכרך שתיס כדשלת
רב חייא: סה כין תפלה לתפלה ולא כיוך על של ראש אלא סמך על כרסה
האשכס: עכירה היא בידו וקוור עלום מעורכי המלחמה כדאמרוכין ככרך
משום מלחמה הוה וך הלכך מעכירות שכרו: והוה משמע שהם כל זמן שהיו
כין עניך יהיו שתיס כל זמן שאותן של ראש מוכתין אותן של יד כמי מוכתין אותן
דראש קלין כדשף:

משפטים יום ראשון הלכה ברכות דף ח' ע"ב

אמר רב הונא בר יהודה אמר רב אמי לעולם ישלים אדם
פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחר תרגום ואפילו
עטרות ודיבון שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו
ימיו ושנותיו רב כיכי בר אביי סבר לאשדומיניהו לפרשייתא
דכולא שחא כמעלי יומא דכפורי תנא ליה חייא בר רב סרפתי
כתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב וכי בתשעה
מתענין והלא בעשרה מתענין אלא לומר לך כל האוכל ושותה
בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאלו מתענה תשיעי ועשירי סבר
דאקדומיניהו אמר ליה ההוא סכא תנינא ובלכר שלא יקדים
ושלא יאחר כדאמר להו רבי יהושע בן לוי לבניה אשלימו
פרשיותיכו עם הצבור שנים מקרא וא' תרגום והזהרו בוודיין

כרכי

כרבי יהודה דתני רבי יהודה אומר עד שישחוט את הוורדין והותרו בוקן ששכח תלמודו מחמת אונסו דאמרין לוחות ושברי לוחות מונחים בארון אמר רבא רבא לכניה כשאתם חותכין בשר אל תחתכו ע"ג היר איכא דאמרי משום סכנה ואיכא דאמרי משום קלקול סעורה ואל תשבו על מטת ארמית ואל תעברו אחורי בית הכנסת בשעה שהצבור מתפללין אל תשבו על מטת ארמית איכא דאמרי לא הגנו בלא קריאת שמע ואיכא דאמרי דלא תנסכו ניורתא ואיכא דאמרי ארמית ממש ומשום מעשה דרב פפא דרב פפא אול לגבי ארמית הוציאה לו טטה אמרה לו שב אמר לה איני יושב עד שתנכיהו את המטה הנכיהו את המטה ומצאו שם חינוק מת מכאן אמרו

חכמים אסור לישב על מטת ארמית :

רש"י ישרים פרשיותיו של כל שכת ושכת : ואפילו עשרות וריבון שליון כו חרסום : מעלה עליו הכתוב וכו' והכי קאמר קרא סכיכו עלמכס כהשעת לעכו המהרת והרי הוא כעוכו כעוכו סיום : לאקדומינהו לקדו כל הפרשיות שכת חתה או כשתי שכתה : עד שישחוט את הוורדין כרו שוא כל הדם ולא חמר כן חלף כעוף הויל וולסו כולקו כקד : מחמת אונסו שחלס או כעטר כדוק מנוכות הסודו כו לכבודו : שכרי לוחות מונחים בארון דכתיב אשר שכת ושמתה בארון חף השכרים השים בארון : משום סכנה של יקץ ידו : משום קלקול סעורה חף כבודו קענס יואף דס וילכלך את המאכל וימאס את המסוכין : בלא קריאת שמע שחף מטהך דומס למטת ארמי : ארמית ממש על מטת נוי : מעשה דרב פפא שאמרה לו שכ על המטת והיא ככה מת מוטל עליו והוא רואה להעליל עליו ולומר שישב עליו וחרגו :

משפטים יום שני הלכה שכת רף קב"ו ע"ב

מפנין אפירו ארבע וחמש קופות של חבן ושד תבואה מפני האורחים מפני האורחין וכו' אמר רבי יוחנן גדולה הכנסת אורחין כהשכמת בית המדרש דקתני מפני האורחין ומפני ביטול בית המדרש ורב דימי מנהרדעא אמר יותר מהשכמת בית המדרש דקתני מפני האורחין והדר ומפני ביטול בית המדרש אמר רב יהודה אמר רב גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכניה דכתיב ויאמר ה' אם נא מצאתי הן כענין אל נא העבור וגו' אמר רבי אלעזר בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אין קטן יכול לומר לגדול המהן

עד שאבא אצלך ואילו בהקב"ה כתיב ויאמר ה' אם נא מצאתי וגו' אמר רב יהודה בר שילא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן ששה דברים אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הם הכנסת אורחים וביקור חולים ועיון תפלה והשכמת בית המדרש והמגדל בניו לתלמוד תורה והרן את חבירו לכף זכות איני והא אנן תנן אלו דברים שאדם עושה אותם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הם כבוד אב ואם וגמילות חסדים והכאת שלום בין אדם לחבירו ותלמוד תורה כנגד כלם הני אין מידי אחרינא לא הני נמי (כגמילות חסדים שייכי לישנא אחרינא הני) בהני שייכי תנו רבנן הדין חבירו לכף זכות רנין אותו לזכות ת"ר מעשה בחסיד א' שפדה ריבה אחת בת ישראל ולמלון השכיבה תחת מרגלותיו למחר יוד ושכל ושנה לתלמידיו אמר להם בשעה שהשכבתיה תחת מרגלותי במה חשדתוני אמרנו שמה יש בנו תלמיד שאינו ברוך לרבי בשעה שירדתי וטבלתי במה חשדתוני אמרנו שמה מפני טורח הדרך אירע קרי לרבי אמר להם העבודה כך היה ואתם כשם שדנתוני לכף זכות המקום ירין אתכם לכף זכות :

רש"י בהשכמת בית המדרש מרשו להו כמתניתין כו חרדי : מהשכמת בית המדרש דהכא דידן הקדמה כדוסף : אל נא תעבור והסוקו והלך לקבל האורחים : ועיון תפלה : לכיון תפלתו : ה"ג הכי נמי בהני שייכי : הכנסת אורחים וביקור חולים גמילות חסדים ועיון תפלה סייכו ככלל בגמילות חסדים דכתיב נומל כפשו איז חסד השכמה בית המדרש ונידול ככיס לתלמוד תורה סייכו תלמוד תורה דן את חבירו לכף זכות ככלל סכח שלום דמתוך שהוא מוכרעו לזכות ואומר לא חטא לי כזאת חכים הים או לעולם כחביון וש שלום כיכוסה ור"ן לפרש לך חתא דככלל ג' דמתניתין איתכסו לחבך ו' ואיכא כמי לכבוד חב ואם גר"י לא פלוג עליהם : ריבה : כערס : שאינו ברוך לרבי : שאיכו מכור כמדותיו לסמוך עליו ולסמיכה אללכו :

משפטים יום שלישי הלכה כתיבות רף כ"ב ע"א

אמר רבי אמי מנין להפה שאסר הוא הפה שהתיר מן התורה שנאמר את בתי נתתי לאיש הוה לאשה לאיש אסרה הוה התירה למה לי קרא סברא היא הוא אסרה והוא שרי לה אלא כי אצטרך קרא לכררוב הונא דאמר רב הונא אמר

רב מנין לאב שנאמן לאסור את בתו מן התורה שנאמר את
בתי נתתי לאיש הוזה למה לי טבעי לכרתני רבי יונה דתני רבי
יונה את בתי נתתי לאיש הוזה הוזה ולא ליבם תנו רבנן האשה
שאמרה אשת איש אני וחורה ואמרה פנויה אני נאמנת והא
שוויה לנפשה חתיכה דאיסורא אמר רבא בר רב הונא כנון
שנתנה אמתלא לרבריה תניא נמי הכי אמרה אשת איש אני
וחורה ואמרה פנויה אני אינרה נאמנת ואם נתנה אמתלא
לרבריה נאמנת ומעשה נמי באשה אחת גדולה שהיתה גדולה
בנוי וקפצו עליה בני אדם לקדשה ואמרה להם מקודשת אני
לימים עמדה וקדשה את עצמה אמרו לה חכמים מה ראית
לעשותו כן אמרה להם כתחילה שכאו עלי אנשים שאינם
מהוגנים אמרתי מקודשת אני עכשיו שכאו עלי אנשים מהוגנים
עמדתי וקדשתי את עצמי וזו הלכה העלה רב אחא שר הכירה
לפני חכמים באושא ואמרו אם נתנה אמתלא לרבריה נאמנת
בעא מיניה שמואל מרב אמרה טמאה אני וחורה ואמרה טהורה
אני מהו אמר ליה אף כזו אם נתנה אמתלא לרבריה נאמנת
הנא מיניה ארבעין ומנין אפילו הכי לא עבר שמואל עוכדא
בנפשיה :

רש"י נתתי לאיש אסרה לכל העולם דלא ידעו כן למאן וכי אמר סוס הקורס
לו : שנאמן לאסור את בתו כשהיא קטנה או כערו שנידו לקדשה
כדאמרו כפרק כערו שכהפחה מנין שם אמר קדשהו לפלוני סוף כלמן
לקוסרם על הכל : את בתי נתתי אלמא כדודים קליא כהונה והומכוס קרא
למומר הכי : הוזה למה לי כיון דלאו להספא שפטר מעבי ליה : ולא ליבם . אם
היולא שם רע על נישואי אהו שחין מוכס כידון כמופוא שם רע ליעבס כמאס
כספ וכוו מוכס לקמן כפ' כערה : אמתלא . משל ועעס למה אמרה חתלה מקודשת
אני : אם נתנה אמתלא לרבריה סוף וכהנס אמתלא לרבנים כהמנת
אמרה טמאה אני אמרה לבעלה כדס אנו : טהורה אני . לא הויתו כדס :
לא עבר שמואל עוכדא בנפשיה פעם אחת אמרה לו אהו כן וכהנס אמתלא
לרבנים ופירש הימנע עד שעכלה :

משפטים יום רביעי . הלכה כנא מציעא דף פ"ה ע"א

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל המלמד את
בן חבירו תורה וזכה ויושב בישיבה של מעלה שנאמר
אם תשיב ואשיבך לפני תעמוד וכל המלמד את בן עם הארץ
תורה

תורה אפילו הקדוש ברוך הוא גזיר טבטלה בשבילו
שנאמר ואם תוציא יקר מוולל כפי תהיה אמר רבי פרנך א"ר
יוחנן כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם
שיב אין תורה פוסקת מורעו לעולם שנא' ואני זאת בריתי ונו'
לא ימוש מפך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד
עולם מאי אמר ה' אמר הקדוש ברוך הוא אני ערב לך כדבר
זה מאי מעתה ועד עולם אמר רבי ירמיה מכאן ואילך תורה
מחורת על אכסניא שלה רב יוסף יתיב ארבעין תעניתא
ואקרייה לא ימוש מפך ומפי זרעך יתיב ארבעין תעניתא ואקרייה
לא ימוש מפך ומפי זרעך יתיב מאה תעניתא אחרני אתא
ואקרייה לא ימוש מפך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר מכאן
ואילך לא צריכנא תורה מחורת על אכסניא שלה . (ע"ב) אמר
רבי חמא מאי דכתיב כלב נכון תנוח חכמה ובקרב כסילים
תודע כלב נכון תנוח חכמה זה תלמיד חכם בן תלמיד חכם
ובקרב כסילים תודע זה תלמיד חכם בן עם הארץ אמר עולא
היינו דאמרי אנשי אסתיר בלגינא קיש קיש קריא אמר ליה רבי
ירמיה לרבי זירא מאי דכתיב קטון וגדול שם הוא ועבר הפשי
מאדוניו אטו לא ידעינן דקטון וגדול שם הוא אלא כל המקטין
עצמו על דברי תורה בעולם הוזה נעשה גדול לעולם הכא וכל
המשים עצמו כעבר על דברי תורה בעולם הוזה נעשה הפשי
לעולם הכא :

רש"י אם תשוב . ישראל למנוע כתיבתך ואשיבך עלי ולפני תעמוד הקדוש
כ"ה אמר לי שצמיר ואתקיים לפניו אם יוכל להשיבם : יקר מוולל .
תלמוד חכם מעט הארץ : מפך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד
עולם . הקדוש כ"ה אמר כן אני ערב מעתה שלף ימוש עד עולם : ארבעין
תעניתא . שלף הפסוק תורה מורעו : תודע . מודיע לכל ומתפאר ככתב :
בן עם הארץ . היינו כקרב כסילים משפתת כסילים : אסתירא בלגינא . סלע
אחד בלגין . קיש קיש קריא . מתקשקש ומשמיע קול ואם סוס מלא סלעים לא
סוס משמיע קול :

משפטים יום חמישי . הלכה טנחות דף מ"ג ע"א

תנו רבנן הכל חייבין בציצית כהנים לויים וישראלים גרים
נשים ועבדים רבי שמעון פוטר בנשים מפני שמצות עשה
שהומן גרמא הוא וכל מצות עשה שהומן גרמא נשים פטורות .
אמר

אמר מר הכל חייבין בציצית כהנים לויים וישראלים פשיטת
דאי כהנים לויים וישראלים פטירי מאן ליחייבו כהנים אצטריכא
ליה סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטננו צמר
ופשתים יחרו גדילים תעשה לך מאן דלא אשתרי כלאים לגביה
בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני כהנים הואיל ואשתרי כלאים
לגבייהו לא ליחייבו קא משמע לן נהי דאשתרי בעידן עבודה
בלא עידן עבודה לא אשתרי רבי שמעון פוטר בנשים מאי
טעמא דרבי שמעון דתניא וראיתם אותו פרט לכסות לילה
אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא
כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה
אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות
כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא שישנה
בראייה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראייה
אצל אחרים ורבנן האי וראיתם אותו מאי עבדי ליה מבעי
דהו לכרתניא וראיתם אותו ווכרתם ראה מצוה זו ווכור מצוה
אחרת התלויה בה ואי זו קרית שמע דתנן מאימתי קורין את
שמע בשחרית משיכיר בין הכלת ללבן ותניא אידך וראיתם
אותו ווכרתם ראה מצוה זו ווכור מצוה אחרת הסמוכה לה ואי
זו זו מצות כלאים דכתיב לא תלבש שעטננו צמר ופשתים יחרו
גדילים תעשה לך תניא אידך וראיתם אותו ווכרתם את כל
מצות ה' כיון שנחייב אדם במצוה זו נתחייב בכל המצות

כולן :

רש"י שהומן נרמא הוא דלולס לר"ש לףו זמן לזכות וסויו ווס זמנס : בהנים
אשתרי כלאים לגבייהו . אכנט דכתיב כיה שס וקכלק : כסות סומא .
דתיוב : ורבנן : דזית לסו לולס זמן לזכות וקוו מלוס שלף הזמן נרמא וכסיס
תיובות : זו קרית שמע . דכשהכור מכוין על לזכות קרף זת קרית שמע : כיון
שנתחייב במצוה זו שסלקו סווס כקתיוב ככל המלות דרוכ מלות כוסנות כווס :

תרומה יום ראשון . הלכה ברכות דף י' ע"ב

אמר אבוי ואיתימא רבי יצחק הרוצה ליהנות יהנה כאלישע
ושאינו רוצה ליהנות אל יהנה בשמואל הרמתי שנאמר
ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ואמר רבי יוחנן שכל מקום
שהלך שם ביתו עמו ותאמר אל אישת הנה נא ידעתי כי איש
אלהים

אלהים קדוש הוא אמר רבי יוסי ברכי חנינא מכאן שהאשרה
טכרת באורחים יותר מן האיש קדוש הוא מנא ידעיה רב
ושמואל חד אמר שלא ראתה זכוב עובר על שלחנו וחד אמר
סדין של פשתן הציעה על סטתו ולא ראתה קרי עליו קדוש
הוא אמר רבי יוסי ברכי חנינא הוא קדוש ומשרתו אינו קדוש
(שנאמר) ויגש ניהוי להרפה אמר רבי יוסי ברכי חנינא שאחות
בהור יפיה עובר עלינו תמיד אמר רבי יוסי ברכי חנינא
משום רבי אליעזר בן יעקב כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו
ומהנהו מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מקריב המידין ואמר
רבי יוסי ברכי חנינא משום רבי אליעזר בן יעקב אל יעמוד
אדם במקום נבוה ויתפלל אלא במקום נמוך ויתפלל שנאמר
ממעמקים קראתיך ה' תניא נמי הכי לא יעמוד אדם לא על
גבי כסא ולא על גבי שרפרף ולא במקום נבוה ויתפלל אלא
במקום נמוך ויתפלל לפי שאין נכחות לפני המקום שנאמר
ממעמקים קראתיך ה' וכתיב תפלה לעני כי יעטוף ואמר
רבי יוסי ברכי חנינא משום רבי אליעזר בן יעקב המתפלל
צריך שיכוין רגליו שנאמר ורגליהם רגל ישרה :

רש"י הרוצה ליהנות . משל אחרים : יהנה . ואין איסור בדבר : כאלישע .
כמו שמלכו כאלישע שנהסס : והרוצה שלא ליהנות . משל אחרים :
אל יהנה . ואין בדבר לך משום נקות הרוח ולא משום שפס : כשמואל הרמתי .
כמו שמלכו כשמואל הרמתי שלא רפס ליהנות : כי שם ביתו . לעול מוכס כתיב
והיה מנדי שם כשכס כית אל והמלפס ושפט זת ישראל . וקמונ ליה ותשובתו
הרמתה כי שם ביתו וכי תיכו יודע ששם ביתו אלף אכולתו מקומות דקרא דלעיל
מוכס קאי שכל מקום שהיה הולך שם היה כושף כל כלי השמימי כית עמו וחסל
תכיותו שלא ליהנות מן אחרים : בהור יפיה : כדריס : תפלה לעני . דרך עניות :
יכוין את רגליו : זו אלל זו : ורגליהם רגל ישרה . כלאין כרגל אסת :

תרומה יום שני . הלכה שבת דף קל"ז ע"א

חל ולא פרע את המילה כאלו לא מל : אמר רבי אבינא אמר
רבי ירמיה בר אבא אמר רב כשר החופה את רוב גובהה
אל עטרה ואם היה בעל כשר וכו' אמר שמואל קטן המסורבל
כבשר רואין אותו כל זמן שמתקשה ונראה מהול אינו צריך
למול ואם לאו צריך למול כמתניתא תנא רבן שמעון בן גמלי
אומר קטן המסורבל כבשר רואין אותו כל זמן שמתקשה ואינו

נראה מהול צריך למולו ואם לאו אינו צריך למולו מאי בנייהו
איכא בנייהו נראה ואינו נראה . תנו רבנן המל אומר אשר
קדשנו במצותיו וצונו על המילה . אבי הכן אומר אשר קדשנו
במצותיו וצונו להכניסו בכריתו של אברהם אבינו . העומדים
אוטרים כשם שנכנס לכרית כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים
טובים והמכריך אומר אשר קדש ידיר מבטן וחוק בשארו שם
וצאצאיו חתם באות ברית קדש על כן בשכר זאת אל חי חלקנו
צוה להציל ידירות שארנו משחת למען בריתו אשר שם בכשרנו
בא"י כורת הברית . המל את הגרים אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו
למול את הגרים ולהטיף מהן דם ברית שאלמלא דם ברית לא
נתקיימו שמים וארץ שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות
שמים וארץ לא שמתי ברוך אתה ה' כורת הברית . המל את
העבדים אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה והמכריך
אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו למול את העבדים ולהטיף
מהם דם ברית שאלמלא דם ברית חוקות שמים וארץ לא
נתקיימו שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ
לא שמתי ברוך אתה ה' כורת הברית :

רש"י רוב נוכחה . לא תימא רוב העטרה דקדכו מתכונתו רוב סיקפה אלא
אפילו רוב נוכחה כמקום אחר : קטן המסורבל בכשר . פלג"י בלעז
שמן ועב ולאחר שנימול כראש כמקומו : כל זמן שמתקשה . ומתוך כך קשוי
מהפסט כשרו כדשמואל גרסין ובראש מהול כמתכותא גרסינן ואיכו כראש מהול :
איכא בנייהו נראה ואינו נראה . לשמואל כראש מהול הוא דאין לרין למולי הוא
כראש ואיכו כראש לרין . למתכותא איכו כראש הוא דלרין הוא כראש ואיכו כראש
איכו לרין : אשר קדש ידיר מבטן . יתקן קרו ידיר על שם אשר אהבת : מבטן
דקודם שכולד תקדש למאסו זו דתכוי אכל שרם אשתך וגו' וסקינותו את כריתו
אחר סייכו מילת : בשארו . ככשרו : שם . חק של מילה : וצאצאיו . אחריו :
חתם באות . זו של כרית קדש : צוה להציל ידירות שארנו משחת . מניחוס
דקתיב גם את כדס כריתך שלחתי אסורין מכוז אין סיס כו :

תרומה יום שלישי . הלכה כתובות דף ק"ט ע"א

האונס נותן מיד . והמפתח לכשיוציא . האונס שותה בעציו
והמפתח אם רצה להוציא מוציא : לכשיוציא אשתו
היא אמר אביי אימא לכשלא יכנוס . תניא נמי הכי אף על פי
שאמרו

שאמרו המפתח נותן לכשלא יכנוס כושת ופנס נותן מיד ואחר
האונס ואחר המפתח בין היא ובין אביה יכולין לעכב כשלא
מפתח כתיב אם מאן ימאן אביה אין לי אלא אביה היא עצמה
מנין תלמוד לומר ימאן מכל מקום לא אונס כשלא איהו כתיב
ולו תהיה מדעתה אלא אביה מנלן אמר אביי שלא יהא חוטא
נשכר . רבא אמר קל וחומר ומה מפתח שלא עכר אלא על
דעת אביה כלכד בין היא ובין אביה יכולים לעכב אונס שעכר
על דעת אביה ועל דעת עצמה לא כל שכן רבא לא אמר
כאביי כיון דקא משלם קנס לאו חוטא נשכר הוא . אביי לא
אמר כרבא מפתח דאיהו מצי מעכב אביה נמי מצי מעכב אונס
דאיהו לא מצי מעכב אביה נמי לא מצי מעכב . תניא אידך
אף על פי שאמרו אונס נותן מיד כשיוציא הוא אין לה עליו
כלום . כשיוציא מי מצי מפיק לה . אימא כשיוציא היא אין לה
עליו כלום מת יוצא כסף קנסה ככתובתה רבי יוסי בר יהודה
אומר יש לה כתובה שנה . במאי קמיפלגי רבנן סברי טעמא
מאי תקינו רבנן כתובה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה
והא לא מצי מפיק לה ורבי יוסי ברבי יהודה סבר הא נמי
מצער לה עד דאמרה היא לא בעינא כך .

רש"י אשתו היא . וכי אשתו היא כבר דקאמר לכשיוציא : לכשלא יכנוס .
שהמאן היא או אביה או המפתח עצמו : יכולין לעכב . שלא יכנסה :
תהיה . משמע הוא מהוה את עצמה לו : מצי מעכב . שאם ראה איכו כוכס
כדאמרינן לקמן ומהרה לו מדעתו : אביה נמי לא מצי מעכב . או לאו שלא
יפס חוטא נשכר : אע"פ שאמרו אונס נותן מיד כשיוציאנה אין לו עליו כלום .
ולא אמרינן אין קנסה חתה כתיבתה שהרי לאכניה כותן מיד אלא כסף קנסה הוא
כתיבתה וכן אם יפס חוטא נשכר כקנסה כתיבתה : מי מצי מפיק לה . לא וכל
לשלתה כתיב : כשתצא היא . אם יפס מאתה ותכנסה סימנו גט : טעמא מאי
תקינו רבנן כתובה . לשאר נשים :

תרומה יום רביעי . הלכה ככא מציעא דף ק"ו ע"א

אמר ליה רב יהודה לרבין בר רב נחמן רבין אחי לא תובין
ארעא דסמיכא למתא דאמר רבי אבהו אמר רב הונא
אמר רב אסור לו לאדם שיעמיד על שדה חבירו בשעה
שעומדת בקמתיה איני והא אשכחניהו רבי אבא לתלמידי
דרב אמר להומאי אמר רב כהני קראי ברוך אתה בעיר וברוך
אתה

אתה בשרה ברוך אתה ככאך וברוך אתה בצאחק ואמרו ליה הכי אמר רב ברוך אתה בעיר שיהא ביהך סמוך לבית הכנסת ברוך אתה בשרה שיהו נכסך קרובין לעיר ברוך אתה ככאך שלא תמצא אשתך ספק נדה בשעת ביאתך מן הדרך וברוך אתה בצאחק שיהיו צאצאי מעיק כמותך ואמר רבי יוחנן לא אמר הכי אלא ברוך אתה בעיר שיהא בית הכסא סמוך לשרתנך אבל בית הכנסת לא ורבי יוחנן לטעמיה דאמר שבר פסיעות יש ברוך אתה בשרה שיהו נכסך משולשים שליש בתבואה שליש בויתים ושלש כנפנים ברוך אתה ככאך וברוך אתה בצאחק שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם מה ביאתך לעולם בלא חטא אף יציאתך מן העולם בלא חטא לא קשיא הא דמהדר ליה שורא ורתקא הא דלא מהדר ליה שורא ורתקא והסיר ה' ממך כל חולי אמר רב זו עין רב לטעמיה דרב סליק רבי קברי עבד מאי דעבר אמר תשעים ותשעה בעין רעה ואחר בדרך ארץ ושמואל אמר זו הרוח שמואל לטעמיה דאמר שמואל הכל ברוח ולשמואל הא איכא הרוגי מלכות הנך נמי או דאו זיקא עברי להו סמא וחיי :

רש"י לא חזבין לא תקנה שם הסמוכה לעיר שעין כני אדם שולטת שם קמיר : אסור לאדם וכו' . שלא יפסודנה כעין הרע : קרובים לעיר . שלא יסא עורח להכניס כירות : ספק נדה . וכל שכן ודאי : ואמר רבי רבי אבא רבי יוחנן לא אמר הכי : סמוך לשולחנך . כלומר סמוך לביתך שלא תפטרך לפרחוק שדות והאי דנקט שולחנך שהכל לכרוך עלמך לפני אכילה ולאחר אכילה כדאמרין בשבת כ דתבין הכפרך לכביו ואוכל דומה לתכור שהסוקוה על גבי אפרו ואחר אכילה שהמאכל דתק ומיציף את המעובל ואם יסא ארץ להרתיק פעמים שתעמוד תיור וכו' לירי הדרוקן אכל כ"הכ סמוך לביתו לרבי יוחנן לאו מעליותא הוי : רבי יוחנן לטעמיה דאמר כמסקת סוטה שבר פסיעות יש דאמר למדכו ויקח חטא מכתולה וקבול שבר מאלמנה שאמר לו ולא שבר פסיעות יש אם יש בית הכנסת כשכיתו ואפי' כהן לבית מדרשך להפלה : משולשין : שיש שם שלוקה כנכסים וכויתים ואין לוקה כתביתא ויש שם שלוקה כזו ולא כזו והאי לו פלוטא : לא קשיא רב אדרב : שורא ורתקא . קומה ורתוקה נדר של כלרים כמו קול ותומה : כל חולי . דבר שכל החולאים הולאים בו : זו העין . עון רעה : עבר מה דעבר . וידע מהו ללקוש על הקברות ולהכין על כל קבר וקבר כאילו מיתה מת אם מה כזמנו אם כעין רעה : הכל ברוח . כל החולאים והולאות מיתה על כשיפת הרוח כאים הכל לפי השעה והאדם יש לך אדם שרוח פלוני קשה לו וכשעת פלוני : והאיכא הרוגי מלכות : הרוגי חרב : אי לאו זיקא . שכתב כמכה : עברי סמא וחיי . שם המאכר כשר הובכה ומן העשבים הוא כדאמרין בתמוכר את הקפיוס :

תרומה יום חמישי הלכה מנחות דף מ"ג ע"ב

חניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' שקולרה מצוה זו כנגד כל המצות כולן וחניא אידך וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ראה מביאה לירי זכירה זכירה מביאה לירי עשיה ורבי שמעון בן יוחאי אומר כל הוריו במצוה זו זוכה ומקבל פני שכנה כתיב הכא וראיתם אותו וכתוב התם את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד רבי אליעזר בן יעקב אומר כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בורעו וציצית בכנרו ומוזרה בפתחו הכל בחווק שלא יחטא שנאמר והחוט המשולש לא במהרה ינתק ואומר חונה מלאך ה' סביב ליריאו ויהלצם חניא היה ר' מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר וכתוב כמראה אבן ספיר דמות כסא חניא היה רבי מאיר אומר גדול עונשו של רבן יותר מעונשו של תכלת משל למה הרבר דומה למלך כשר ורם שאמר לשני עבדיו לאחר אמר הבא לי חותם של טיט ולאחר אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם ולא הביאו אי זה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא חניא היר רבי מאיר אומר חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך רב היא כריה דרב אויא בשבתא וביומי טבי טרח וממלי להו באיספרקמי ומגדי :

רש"י שקולה מצוה זו . מדכתיב את כל המצות ועוד דלפ"ה ת כגומערוף ת"ר ותמש קשרים ושמוכה קיטון הרי קרי"ג : ראה . זלפות מביאה לירי זכירת מצות : כתיב הכא וכו' וכתוב התם את ה' וכו' . מה להלן שכיבה אף כאן שכיבה : הכל בחיזוק . מכל וכל עומד כקוה שלא יחטא : המשולש . תפילין וזלפות ומזוזה : סביב ליריאו . העושם מצות וקלאס מחטא : מה נשתנה תכלת . שיוודו סקדוש כרוך הוא למאס : זו : דומה לים . שבעשי בו כסוס לישראל : ורקיע לכסא הכבוד . ומאית התכלת מזכור היוםש על כסא ועוד כהן לישראל שיהא כסאו עליהם שכתבם והתת רגליו וגו' דהיינו רקיע : וכתוב ספיר . וכסא כתיב ספיר חלמא רקיע כמתוס כסא ותכלת לים וים לרקיע ואין קחוינן : גדול עונשו של רבן . למי שאינו מטיל זלפות ותכלת : חותם . הוי עושין לכתמה ולעבר כשקובין אותו לשם סימן עבדות : זה שאמר לו המלך הבא לי חותם של טיט שמלוי הוא ולא הכין עוכשו מרובה : מה ה' אלהיך . קרי כיה מאס : בשבתות

בשבתות וי"ט . דלא מללו שמוכה עשרה : טרח וממלא להו . למאס כרכות :
באספרקמי . כשמים : ומגדו . מוכי מגדוס שטעונוס כרכה :

תצוה יום ראשון . הלכה כרכות דף י"ב ע"א

אמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב כל מי שלא אמר אמת ויצ"ב שחרית ואמת ואשונה ערבית לא יצא ידי חובתו שנאמר להניד בכקר חסרך ואמונתך כלילות ואמר רבה בר חיננא משמיה דרב המתפלל כשהוא כורע כורע בכרוך וכשהוא זוקף זוקף בשם אמר שמואל מאי טעמא דרב דכתיב ה' זוקף כפופים מתיכי ומפני שמי נחת הוא מי כתיב בשמי מפני שמי כתיב . אמר ליה שמואל לחייא בר רב בר אוריין הא ואימא לך מילתא מעלייתא דאמר אכרך דהכי אמר אכרך כשהוא כורע כורע בכרוך וכשהוא זוקף זוקף בשם . רב ששת כי כרע כרע כחיוורא . כי קא זקיף זקיף בחיויא . ואמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב כל השנה כולה אדם מתפלל האל הקדוש סרך אוהב צדקה ומשפט חוץ מעשרה ימים שבין ראש השנה ויום הכפורים שמתפלל המלך הקדוש והמלך המשפט ורבי אלעזר אמר אפילו אמר האל הקדוש יצא שנאמר וינבה ה' צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה אימתי וינבה ה' צבאות במשפט אלו עשרה ימים שמראש השנה עד יום הכפורים וקאמר האל הקדוש מאי הוה עלה אמר רב יוסף האל הקדוש וסלך אוהב צדקה ומשפט . רבה אמר המלך הקדוש והמלך המשפט והלכתא כרבה :

רש"י כל מי שלא אמר ברכת אמת ויצ"ב . כמו שחקכות וכן אמת ואמונה בערכות לא יצא : שנאמר להניד בכקר חסרך . וכרכת אמת ויציב כולה על חסד עשה עם חבוביו חוץ שהיפאס ממארוס וכקע להס חוס והעכורס . וכרכת אמת ואמונה מדרכ כה חף על העתידות שאנו מלפוס שוקוים לנו הכענתה ואמונתה לנאלכו מוד מלכוס ומוד ערוואוס ולשוס כפסכו וחסרוככו על כמות חובוכו כל אלה הסכוס הסדורוס המוד : כשהוא כורע . כלכות וכסודאס כורע בכרוך וזוקף את עלמו כשהוא מוכיר את השס על שס ה' זוקף כפופים : נחת . לשון הכעס : בחורא . שכת כוד אדם וקווכטו כלפי מטה ככת אתה : זקיף בחיויא . ככתה רחשו תקלה ואת"כ גופו שלק תראה כרועתו עליו כמשאוי : בחיויא . ככתש חוס כשהוא זוקף עלמו מנכוס סרלש תקלה וכוקף מעט מעט : המלך הקדוש . לפי שכומים הללו חוץ מרקה מלכותו לשפוט את העולם : המלך המשפט . כמו מלך המשפט כמו כושאי סארון סכרות כמו ארון סכרות וכו' :

אמר

תצוה יום שני . הלכה שכת דף ק"מ ע"ב

אמר רב קטינא העומד באמצע המטה כאלו עומד בכריסה של אשה ואמר רב חסדא בר בי רב דלא נפישא ליה ריפתא לא ליכול ירקא משום דגריר . ואמר רב חסדא אנא לא בעניותי אכלי ירקא ולא בעתירותי אכלי ירקא . בעניותי משום דגריר . בעתירותי דאמינא היבא דעייל ירקא ליעול בשרא וכוורי . ואמר רב חסדא האי מאן דאפשר ליה למיכל נהמא דשערי ואכיל רהיטי קעבר משום כל תשחית . ואמר רב פפא האי מאן דאפשר למשתי שיכרא ושתי חמרא עבר משום כל תשחית . ולא מילתא היא כל תשחית דגופא עדיף . ואמר רב חסדא בר בי רב דובין אומצא ליובין אונקא דאית ביה תלתא מיני בשרא . ואמר רב חסדא בר בי רב לא ליתיב אציפתא חדתא דמכליא מאניה . ואמר רב חסדא בר בי רב לא ישדר מאניה לאושפיויה לחווריה ליה דלאו אורח ארעא דילמא חוי ביה מדי ואתי למגניא אמר להו רב חסדא לבנתיה תיהוין צניעתן באפי נברייכו לא תיכלון נהשא באפי נברייכו לא תיכלון ירקא בלדיא לא תיכלון חמרי בלדיא ולא תשתון שיכרא בלדיא . ולא תיפנון היבא דמפני נברייכו וכי קא קארי איניש אבכא לא תימרון מנו אלא מני :

רש"י באמצע המטה . שאוס וקטרו רגילון כהן ליטן : כאלו עומד וכו' . דמסרסר : לא ליכול ירקא . ירק חו כרושין פיר"סול ושוקלוים : משום דגריר . ליבא ומאכילו לחס סרכה וקין לו : אונקא . פוקד : תלתא מיני בשרא . יטעוס כו נ' מוכי מטעמים שמן וכקוס וכיד סלוקר : אציפתא חרתא . מקללת חדשה של גמי לק ולקלוקות סגמי מנלה סכנדים : לאושפיויה . לפוכדקות שלו לק ושלח חלוקי ללכנ : דילמא חוי ביה . קרו ומנכין עליה : לא תיכלון נהמא באפי נברייכו . פעמוס תקבל סרכה ותתנ כס עליו : לא תיכלון ירקא בלדיא . מפני רוח הפס : שיכרא ותמרי . משלשלין ומכילין לידו הפס : היבא דמפני נברייכו . כגולבו כפכוסה כשדות וקפילו שלק כפכוסה סמכיר מקימו ומקומכס ומכוסקס לו כווכרו : לא תימרון מפני . מי סוף ל' זכר לק תרגילו לשוככס לדכר עם זכרוס : אלא מני . מי סוף :

תצוה יום שלישי . הלכה כתובות דף נ' ע"א

אמר רבי אילעא באושה התקינה המכובד אל יכובד יותר מחומש . תניא נמי הכי המכובד אל יכובד יותר מחומש

שמא

שלא יצטרך לבריות ומעשה באחד שבקש לכובו יותר מחומש
 ולא הניח לו חבירו ומנו רבי ישבב ואמרי לה ר' ישבב ולא
 הניחו חבירו ומנו רבי עקיבא אמר רב נחמן ואיתימא רב אחא
 בר יעקב מאי קראה וכל אשר חתן לי עשר אעשרנו לך והא
 לא דמי עישורא בתרא לעשורא קמא אמר רב אשי אעשרנו
 לבתרא כי קמא אמר רב יצחק באושא התקינו שיהא אדם
 מתנלגל עם בנו עד שתיים עשרה שנה מכאן ואילך יורד עמו
 לחייו איני והא אמר ליה רב לרב שמואל בר שילה כציר
 מכר שית לא תקביל בר שית קביל וספי ליה כתורא אין
 ספי ליה כתורא מיהו אינו יורד עמו לחייו עד לאחר שתיים
 עשרה שנה ואי בעית אימא לא קשיא הא למקרא הא למשנה
 דאמר אכיו אמרה לי אם בר שית למקרא בר עשר למשנה בר
 תליסר לתעניתא מעת לעת ובתינוקת בר תריסר אמר רב
 קטינא כל המכניס את בנו פחות מכן שש רץ אחריו ואינו מגיעו
 איכא דאמרי חביריו רצין אחריו ואין מגיעין אותו ותרווייהו
 איתנהו חליש ונמיד איבעית אימא הא דכחיש הא דבריא אשרי
 שומרי משפט עושה צדקה בכל עת וכי אפשר לו לאדם לעשות
 צדקה בכל עת דרשו רבותינו שביבנה ואמרי לה רבי אליעזר
 זה הון בניו ובנותיו כשהם קטנים רבי שמואל בר נחמני אמר
 זה המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו ומשיאן הון ועושר בביתו
 וצדקתו עומדת לעד רב הונא ורב חסדא חד אמר זה הלומד
 תורה ומלמדה וחד אמר זה הכותב תורה נביאים וכתובים
 ומשאינן לאחרים וראה בניס לבניך שלום על ישראל אמר רבי
 יהושע בן לוי כיון שכניס לבניך שלום על ישראל דלא אתו
 לידו חליצה ויבום רבי שמואל בר נחמני אמר כיון שבניס
 לבניך שלום על דיני ישראל דלא אתו לאינצויי :

רש"י המוכזב לענין : מחומש שככסו שלך ופטרך לכרוך : עשר
 אעשרנו שני עשורין הוה להי חומש : והא לא דמי בתרא לקמא רבי
 שקלת לקמא פשו להו חשע וכי הדרת מדלות מעשר דודסו לאו כי קמא הוה ואין
 כאן חומש כשכנס : אעשרנו מדלף כתיב עשר אעשר לך הכי קאמר אעשרנו
 לראשון כלומר מעשר שני והא כראשון : מתנלגל עם בנו אם מסרב מללמוד ונלגל
 עמו ככתב וכדברים רבים : יורד עמו לחייו לדרותו כדלועס וכקוסר לקס : רב
 שמואל בר שילה מלמד תינוקות הוה : וספי ליה כיתורא תלעטתו תורה כשור
 שאתה

שאתה מלעניו ואוכסו מאכל : לתעניתא מעת לעת לתעניתא כל היום והכוכב
 לשעות קודם לכן שכתום כדאמרינן כיומא : ובתינוקת שהיא ממסרת להכין כח
 שאיכס מתשת כח כלומר תורה וי"כ דקאמר שכה ו"כ בופא קאמר דאי כח ו"כ ויום
 אחר דאורייתא הוה שמכילתא שתי שערות וכן עובדים ואין פורך לנו ללמוד ממכירתו
 של אכיו : המכניס את בנו ללמוד תורה : רץ אחריו להכרוחו ולקיתו : ואין
 מגיעו מסוכן הוה למות מרוכ תולשתי : חביריו רצין אחריו להיות פקוקו כקורס
 כמותו : הא דכחיש אל וכנסו שמסוכן הוה פן יתלש וימות : דבריא וכנסו
 לפי שמקפיק : זה הון בניו ובנותיו קטנים שמגיד ווס ולילס הן עליו והיא
 פדקה שאינו תובק עליו כסס : הון ועושר בביתו שאין הממון כלל ואל"פ כי כן
 פדקתו עומדת לעד : זה הלומד תורה ומלמדה מקוימת בו הוה הון ועושר
 ככיתו ופדקתו עומדת לעד על שטרס ללמד לתלמידים : זה הכותב וכו' דספרים
 קיומם לו שאיכס כלום ופדקתו עומדת לעד : לאינצויי מי קרוב וקודם לכתלה :

תצוה יום רביעי הלכה בנא מציעא דף ק"ו ע"ב

אמר רבי חנינא הכל בירי שמים חוץ מצנים פחים שנאמר
 צנים פחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם רבי
 יוסי בר חנינא אמר זו צואה דאמר מר צואת החוטם וצואת
 האוזן רובן קשה ומיעושו יפה רבי אליעזר אמר זו מרה תניא
 נמי הכי מחלה זו מרה ולמה נקרא שמה מחלה שהיא מחלה
 כל גופו של אדם ר"א מחלה ששמונים ושלשה חלאים תרויים
 במרה וכולן פת שחרית כמלח וקיתון של מים מבטלתן ת"ר
 י"ג דברים נאמרו בפת שחרית מצלת מן החמדה ומן הצנרה
 ומן הזיקין ומן הסויקין ומחכימת פתי וזוכה ברין ללמוד תורה
 וללמד ודבריו נשמעים ותלמודו מתקיים בידו ואין כשרו מעלה
 הכל ונוקק לאשתו ואינו מתאוה לאשה אחרת זהורגת כנה
 שבבני מעים יוש אומרים אף מוציא את הקנאה ומכניס את
 האהבה אמר ליה רבה לרבא בר מרי מנא הא מילתא דאמרי
 אינשי שיתין רהוטי רהוטולא מטו לנברא דמצפרא כרך ואמרו
 רבנן השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצננה אמר
 ליה דבתיב לא ירעבו ולא יצמאו ולא יכס שרב ושמש לא יכס
 שרב ושמש כיון דלא ירעבו ולא יצמאו אמר ליה את אמרת
 לי מהתם ואנא אמינא לך מהכא ועבדתם את ה' אלהיכם וברך
 את לחמך ואת מימך ועבדתם את ה' אלהיכם זו קרית שמע
 ותפלה וברך את לחמך ואת מימך זו פת במלח וקיתון של
 מים מכאן ואילך והסירותי מחלה מקרבך :

רש"י צנים פחים קור הכופה ולפי סונו רוח הקאמר שמואל דשמואל זקא כלל לוכה כמו מוקף : זו מרה שהמורה שם גדולה וכיכפת ומהפשתה כנידון וכעלמות : ויכול פת במלח מבטלתן כדלויף לקמן מקראי : וקיתון של מים למי שאין לו יין : ומן הויקין סויכו רוח האמר שמואל : מחביטת פתי שדעתו מיושבת עליו לפי שאינו מלטהר כעיוכו : וזוכה בדין * איש לו דין עם חכירו דעתו מיושבת ליושב דבריו ככות דין להטעים : ללמוד וללמד * מנחמת יושב הדעה : ודבריו נשמעין * לכרות שיש לו לב להטעומן : הבל * זיעה וזה : נזקק לאשתו * אם בעל הדבורים הוא ומתוך שלכו טוב כנקר שאלה קפת הוכב לפשתו וכלתו לשוק ורואה כשם אינו מהאוס להן : כנה שבכני מעים * חולעים : מוציא את הקנאה * ואת הקנה שכשאין לבו טוב עליו הוא כוח לבעוס : ואמרו רבנן השכם ואכול * כערכי פסקים כדכרום שמה רכי לכמו :

תצוה יום חמישי הלכה מנחות דף ס"ח ע"א

רב ושמואל דאמרי תרווייהו בזמן שביית המקדש קיים עומר מתיר * בזמן שאין בית המקדש קיים האיר מורה מתיר * מאי טעמא תרי קראי כתיבי כתיב עד יום הביאכם ונתיב עד עצם היום הזה * הא כיצד * כאן בזמן שביית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים * רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרווייהו אפילו בזמן שביית המקדש קיים האיר מורה מתיר * והכתיב עד יום הביאכם * למצוה * משקרב העומר הותר חדש מיד * למצוה * העומר היה מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש * למצוה * משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כלו אסור מאי טעמא מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו בהאיר מורה השתא נמי ניכול ולא ידעי דאשתקד לא הוה עומר האיר מורה מתיר והשתא דאיכא עומר עומר מתיר ואי סלקא דעתך למצוה משום מצוה ליקום וליגזור אמר רב נחמן בר יצחק רבן יוחנן בן זכאי בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר מן התורה אסור שנאמר עד עצם היום הזה עד עצומו של יום עד ועד בכלל * רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע אכלי חדש באורתא דשיחסר ננהי שיבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דרבנן ולספיקא לא חיישינן * ורבנן דבי רב אשי אכלי בצפרא דשיסבר קסברי חדש בחוצה לארץ דאורייתא * ורבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר וכי תקין ליום הנף לספיקא לא תקין * אמר רבינא אמרה לי אם אכורך לא הוה אכיל חדש

אלא

אלא באורתא דשיבסר ננהי תמניסר דסבר לה כרבי יהודה וחייש לספיקא :

רש"י האיר המורה * הכן חממה של ו'ו' אכל לילו אסור : עד עצם היום * עד מוקף היום וקסבר עד ולא עד בכלל : משקרב העומר * כל הכן משום פרכא קמיתו הש"ס לרבי יוחנן ורוש לקוס : הותר חדש * אלמא כעומר הלוי מלחא * ומשני למאוס * מ'אוס להמתין עד שיקרב העומר אכל כלתו לא עבר * והתנן כמתקיהו העומר מתיר חדש כמדויקה * לאוכלי ושתי הלחם שכעלמה מהקורין חדש כמקדש להכיף מנחות מן החדש אלמא כעומר תלוי מלחא * והתנן משחרב וכו' * ואמרינן מ"ט וכו' : אמר רב נחמן רבן יוחנן בשיטת רבי יהודה אמרה * דאמר מן התורה הוא אסור לאתר קורבן ולאו משום גזירה שמא יכנה : עצם * עלמו של יום : קסבר חדש בחוצה לארץ דרבנן * ולספיקא שמא למחר יהיה שם עשר לא חיישי : רבנן דבי רב אשי * כעיוכן לאמתוכי עד שאזיר מורה : בצפרא דשבסר * דאי כמני שיתק הוא הרי התיר הקור המורה : דקסבר חדש בחוצה לארץ דאורייתא * הולכך חיישינן לספיקא ולא אכלי מתורתא * וכפירא אכלי ליום ולא חיישינן לתקנת ריב"ז * משום דגזירה דרבנן היא שמא יכנה וכו' וקשו רבנן למגזר כיום הכן גופיה ולספיקא לא תקבו להמתין כל היום : וסבר לה כרבי יהודה * דאמר כל יום הכן אסור מן התורה וחדש בחוצה לארץ אסור דאורייתא הילכך חייש לספיקא להמתין כל היום :

תשא יום ראשון הלכה ברכות דף י"ד ע"ב

אמר עולא כל הקורא קרית שמע בלא הפילין כאלו מעיד עדות שקר בעצמו * אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן כאלו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים * ואמר רבי יוחנן הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלימה יפנה וישול ידיו ויניח הפילין ויקרא קרית שמע ויתפלל וזו היא מלכות שמים שלימה * אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנפנה ונוטל ידיו ומניח הפילין וקורא קרית שמע ומתפלל מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן דכתיב ארחץ בנקיון כפי ואסובכה את מוכחך ה' אמר ליה רבא לא סבר לה מר כאלו טבל דכתיב ארחץ בנקיון ולא כתיב ארחץ כפי אמר ליה רבינא לרבא חזי מר האי צורכא מרכנן דאתא ממערבא ואמר מי שאין לו מים לרחוץ ידיו מקנה בעפר ויבצרור ובקסמית אמר ליה שפיר קאמר מי כתיב ארחץ במים בנקיון כתיב כל מידי דמנכי דהא רב חסדא לייש אמאן דמהדר אמיא בעידן צלותא והני מילי לקרית שמע אבל לתפדה מהדר ועד כשת עד פרסה והני מילי לקסיה אבל לאחוריה אפילו

מיד

מיל אינו חוזר ומינה מיל הוא דאינו חוזר הא פחות ממיל חוזר :

רש"י כאלו מעיר ערות שקר לעצמו . לושבא מעלות : כאלו הקריב עולה בלא מנחה . שתיבנו סתקוב לסקריב עמה שכתב ועשירית האופה וכו' אף הקורא וחזרו מקיים אינו גומר את המילה : נסכים . הוא היום המתכסף ע"ג המזבח אחר העולה והזבח כדרכיב וכסביהם חזי סהין וכו' והוא סדין דמנף למומר כאלו הקריב עולה בלא מנחה וכסכים הוא עולה כמו עובד כסכים אלא לושבא דקרא כקט עולה ומנחה זבח וכסכים : יפנה . לנכביו : דכתיב ארחץ כנקיון . משמע ארחץ כל הנוף ולא כתיב ארחץ כפי לדרשא אהא לומר שמעלה עליו שגר רחוקת כפיס כאלו עכל כל גופו : קסמית . קיסס :

תשא יום שני . הלכה שבת דף קמ"ב ע"א

מעות שעל הכר . נוער את הכר והן נופלות . היתה עליו לשלשת טקנחו בסמרטוט . היתה של עור . נותנין

עליה מים עד שתכדה : אמר רב היא בר אשי אמר רב לא שני אלא בשוכה אבל במניח נעשה כסוס לדבר האסור . אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא לצורך גופו אבל לצורך טקיסו מטלטלו ועידן עליו . אמר רבי אושעיא שבת ארנקי בחצר מניח עליה ככר או תינוק ומטלטלה . אמר רבי יצחק שבת לבינה בחצר מניח עליה ככר או תינוק ומטלטלה . אמר רבי יהודה בר שילא אמר רבי אסי פעם אחת שכחו דסקיא מליאה מעות בסרטיא ובאו ושאלו את רבי יוחנן ואמר להם הניחו עליה ככר או תנוק ומטלטלה . אמר רב זושבא הלכתא בכל הני שמעתתא בשוכה רב אשי אמר אפילו שבת נמי לא ולא אמרו ככר או תינוק אלא למת בלבד אביי מנח כפא אכיפי רבא מנח סכינא אבר יונה ומטלטלה . אמר רב יוסף כמה חריפא שמעתתא דררדקי אימור דאמור רבנן בשוכה לכתחלה מי אמור אמר אביי אי לאו דאדם חשוב אנא כפא אכיפי למה לי הא חזו למונא עלייהו אמר רבא אנא אי לאו דאדם חשוב אנא סכינא אבר יונה למה לי הא חזו ליה לאומצא . טעמא דחזי לאומצא הא לא חזי לאומצא לא למיטרא דרביא כרבי יהודה סבירא ליה והאמר רבא לשמיעה טוי לי בר אווא ושדי מעיה לשונרא התם כיון דמסרת דעתיה עליויה מאתמול הכי נמי מסתברא דרבא כרבי יהודה סבירא ליה דדרש רבא אשה לא תכנס לבית העצים ליטול מהם אור . ואור שנשבר

אסור להסיקו ביום טוב לפי שמסיקין בכדים ואין מסיקין בשברי כלים שמע מינה :

רש"י לא שנו . דמנער . נעשה . הכר כסוס למעוה וף הכר אסור בטלטול : לא שנו . מנערס ואיכס מטלטלה כעודו עליה : אלא שצריך לגופו . של כר לשכב עליו הלכך כניעור סניא ושדי ליה כחתייוו : אבל צריך למקומו . של כר מטלטלה עם המעות למקום אחר : רסקיא מלאה מעות יגריסין : בסרטיא רשות הרבים : הניחו עליו ככר או תינוק . דלישתרו לטלטלה אפניויה הוה ארבע אמות וטלטליה פתח מארבע אמות או כמחיצה של כני אדם כדאמרן בעירובין : בשוכה . אכל כמכות מדעה מערב יום שבת לא התירו לו לטלטלה על ידי ככר או תינוק : אלא למת . משום כבוד סבריה כשמטול כחמה : אביי מנח כפא אכיפי . מכוח הרוד על העומרים לטלטלן אנה הרוד : אבר יונה . הו כלל מליח : חריפא שמעתתא דררדקי . סבורים הם שהם תרופים : אימור דאמור רבנן כדארכין ודסקיא מכוח עליו ככר או תינוק כשכתה וכמקום התרופה ומשום הפסד ממון : אמר אביי . אלא שפיר מטלטלכא כופי ואפילו כלל הרוד : אי לאו דאדם חשוב אנא . ואכא מתמור על עממי שלא ולמדו ממני להקל האיסורין : כפא אכיפי למה לי יכלאן כפא כמי שרי לטלטליהו דהא קוז למונא עליוהו : לאומצא . לאכולו הו כשכת שיש כני אדם שדעתן יפה ואוכלים כשר הו וקרו לה אומצא : הא לא חזי לאומצא לא . ואע"ג דחזו לשוכרא דאמרינן מוכן לאדם לא הו מוכן לכלבים : בר"י . כמסכת כופה : טוי לי בר אווא . כיוס טוב : ושדי מעיה לשונרא . אלמלא מטלטל להו משום שוכרא ואע"ג דהאידוכא לא חזי לאדם דלאו אורח ארעא למיכלא כיוס טוב ומיהו מאתמול לאדם הו קיימי : התם כיון דמסרת מעייהו חזי מכלכע ליה עד אורחא : מאתמול . דעיקה עילוייה לשוכרא וכוון השמעות כמי מוכן כחמה הו : אור . פור גון דתקס עליוס להסקס כתיבו ולא לטלטול כלו : ואור שנשבר . כו"ט : בשברי כלים . שנשברו היום דהו"ל כולל : ש"ס . דכר"י ס"ל דאיה ליה מוקפא :

תשא יום שלישי . הלכה כתיבות דף ס"ד ע"ב

המשרה את אשתו על ידי שלישי . לא יפחות משני קבין חטין או מארבעה קבין שעורים . אמר רבי יוסי לא פסק לה שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום . ונותן לה חצי קב קטנית . וחצי לוג שמן . וקב גרוגרות או מנה דבילה וכו' : וחצי לוג שמן ואילו יין לא קתני מסייעא ליה לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אין פוסקין יינות לאשה . ואם תאמר אלכרה אחרי מאהבי נוהני לחמי ומימי צמרי ופתיי ששני ושקויי דברים שהאשה משתוקקת עליהן ומאי נינהו תכשיטין . דרש רבי יהודה איש כפר נכיריא ואמרו לה איש כפר נפור חיל טנין שאין פוסקין יינות לאשה שנאמר ותקם חנה אחרי אכלה כשילה ואחרי שתה שתה ולא שחת מתיבי רגילה נותנין

לה רגילה שאני דאמר רב חננא בר כהנא אמר שמואל רגילה
כפני בעלה שני כוסות שלא בפני בעלה נותנין לה כוס אחר
אינה רגילה כפני בעלה אלא כוס אחר שלא בפני בעלה אין
נותנין לה כל עיקר תנא כוס אחר יפה לאשה שנים ניוול
הוא שלשה תובעת כפה ארבעה אפילו חמור תובעת בשוק
ואינה מקפרת אמר רבא לא שנו אלא שאין בעלה עמה אבל
בעלה עמה לית לן בה והא חנה דבעלה עמה הואי אכסנאי
שאני דאמר רב הונא מנין לאכסנאי שאסור כתשמיש המטה
שנאמר וישכימו בבקר וישתחוו לפני ה' וישוכו ויבואו אל ביתם
הרמתה וידע אלקנה וגו' השתא אין מעיקרא לא דביהו דרב
יוסף בריה דרבא אתאי לקמיה דרב נחמיה בריה דרב יוסף
אמרה ליה פסוק לי מונוני פסק לה פסוק לי חמרא פסק לה
אמר לה ידענא בהו בכני מחווא דשתו חמרא דביהו דרב
יוסף בריה דרב מנשיא מדוייל אתאי לקמיה דרב יוסף אמרה
ליה פסוק לי מונוני פסק לה פסוק לי חמרא פסק לה פסוק
לי שיראי אמר ליה שיראי למה אמרה ליה לך ולחברך
ולחברורך (ס"ח ע"ב) ואם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה
ידיה ומוסיפין לה על מונוניה : דרש רבי עולא רבא אפיתחא
דבי נשיאה אע"פ שאמרו אין אדם זן את בניו ובנותיו כשהם
קטנים אבל זן קטני קטנים עד כמה עד בן שש כדרכי אסי
קטן בן שש יוצא בעירוב אמו ממאי מרקתני היתה מניקה
פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מונוניה מאי טעמא
לאו משום דבעי למיכל בהרה ודילמא משום דחולה היא
אם כן ליתני אם היתה חולה מאי אם היתה מניקה ודילמא
הא קא משמע לן דסתם מניקות חולות ניהו אתמר אמר רבי
יהושע בן לוי מוסיפין לה יין שהיין יפה לחלב :

רש"י אין כ"ר פוסקין יינות לאשה שסוין מרגילה לתקות השמים : רגילה
שאני כיון דאינו לה תודע ככר דשם כי ואינו מוסיף לה : תובעת
כפה תשמיש ויבואו ל ביתם וסדר וידע אלקנה את חנה : לחברך ולחברורך
שלא תקבול על הכריות מכבודי הרגשון לא כפניך ולא כפני חביריך : יוצא בעירוב
אמו ערכה אמו לפני ואינו לדרוס אמו מוליכתו אלה וזין ואינו מוליכו אלו
שערות הוא לרין לאמו וכמה שדיוסו רכבן אלמא עד שם לרין סווע מאמו וכשם
שהקבל זן אותם כן זן אותה עמה :

אמר

תשא יום רביעי הלכה ככא כהנא דף ט' ע"ב

אמר רבי אלעזר גדול העושה צדקה כסתר יותר ממשה רבינו
דאילו במשה רבינו כתיב כי יגרתו מפני האף והחמרה
ואילו בעושה צדקה כתיב מתן כסתר יכפה אף ושומר בחיק
חמה עוה ופליגא דרבי יצחק דאמר רבי יצחק אף כופה חמה
אינו כופה שנאמר ושומר בחיק חמה עורה אף על פי ששומר
בחיק חמה עוה איכא דאמרי אמר רבי יצחק כל דיין שנוטל
שומר מביא חמה עוה לעולם ואמר ר' יצחק כל הנותן פרוטה
לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך באחת
עשרה ברכות הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות דכתיב
הלא פרום וגו' ועניים מרודים תביא בית וגו' כי תראה ערום
וגו' והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות שנאמר ותפק לרעב
נפשך ונפש נענה תשביע וזרח כחשך אורך ואפלחך כצהרים
ונחך ה' חמיד והשביע בצחצחות נפשך וגו' וכנו סמך חרכות
עולם מוסרי דור ודור תקומם וגו' ואמר רבי יצחק מאי דכתיב
רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד משום דרודף צדקה
ימצא צדקה אלא לומר לך כל הרודף אחר צדקה ממציא לו
מעוה ועושה בהן צדקה רב נחמן בר יצחק אמר הקב"ה
ממציא לו בני אדם המהוגנים לעשות להם צדקה כדי לקבל
עליהם שכרו לאפוקי מאי לאפוקי מדרדש רבה דרדש רבה
מאי דכתיב ויהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם אמר
ירמיה לפני הקב"ה רבונו של עולם כשעה שכופין את יצרן
ומבקשים לעשות צדקה לפניך הכשילם בכני אדם שאינם
מהוגנים כדי שלא יקבלו עליהם שכר רבי יהושע בן לוי אמר
כל הרגיל לעשות זוכה והויין לו בנים בעלי חכמה בעלי עושר
בעלי הנדה בעלי חכמה דכתיב ימצא חיים בעלי עושר
דכתיב צדקה בעלי הנדה דכתיב וכבוד כתיב הכא וכבוד
וכתיב התם כבוד חכמים ינחלו :

רש"י אף וחמה כ' לנגיכות קשים סן ליכרע מן הקומאים : אע"פ ששחר
בחיק שהוא עושה לרקס כסתל חומה עוה עדין הוה כהוקפה ור"ל
סכר דסאי שחר כחוק ארושא קאי ושומר כחוק וכסם חומה עוה : ותפק לרעב
נפשך סוף פיוס דכרו כוקומים : ימצא צדקה משמע זכא לירו עניות ומפלא
ככו

כני אדם שיעשו לו לזקק : ויהיו מוכשלים לפניך . את אשני עכבות סיה מקלל
ססוי מכקשין כעשו : ימצא חיים . וכתוב נכו חכמה כו מולאיו מלא חיים : בעלי
הגרה . מתוך סגן דרשכין ומושכין את הלכ סכל מככרין אוקס :

חשא יום חמישי . הלכה מנחות דף צ"ט ע"א

מנא לן דמעלין בקרש אמר רבי אחא בר יעקב דאמר קרא
את מחתות החטאים האלה בנפשותם ועשו אותם רקועי
פחים צפוי למוכח וגו' בתחלה תשמישי מוכח ועכשיו גופו של
מוכח אשר שברת ושמתם בארון תני רב יוסף מלמד שהלוחות
ושברי לוחות מונחין בארון מכאן לתלמיד חכם ששכח תלמודו
מחמת אונסו שאין נוהגין בו מנהג כויון אמר ריש לקיש פעמים
שביטולה של תורה וזו היא יסודה דכתיב אשר שברת אמר לו
הקב"ה למשה יישר כחך ששברת . ואמר ריש לקיש תלמיד
חכם שסרח אין מכויץ אותו בפרהסיא שנאמר וכשלת היום
וכשל גם נביא עמך לירה כסהו כלילה ואמר ריש לקיש כל
המשכח דבר אחד מלימודו עובר בלאו . שנאמר רק השמר
לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים וכדרכי אבין אמר
רבי אילעא דאמר רבי אבין אמר רבי אילעא כל מקום שנאמר
השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה רבינא אמר השמר ופן שני
לאוין נינהו . רב נחמן בר יצחק אמר בשלשה לאוין שנאמר
השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים יכור
אפילו מחמת אונסו תלמוד לומר ופן יסורו מלבבך במסירם
מלבו הכתוב מדבר . רבי דוסתאי בר ינאי אמר יכול אפילו
תקפה עליו משנתו תלמוד לומר רק . רבי יוחנן ורבי אלעזר
דאמרי תרווייהו תורה ניתנה בארבעים ונשמה נוצרה בארבעים
כל המשמר תורתו נשמתו משתמרת וכל שאינו משמר את
התורה אין נשמתו משתמרת . הנא רבי רבי ישמעאל משר
לארס שמסר צפור דרור לעברו אמר כמדומה אתה שאם אתה
מאברה שאני נוטל ממך איסר בדמיה נשמחך אני נוטל ממך
לפיכך כל המשמר את התורה נשמתו משתמרת :

רש"י אשר שברת ושמתם בארון . ששים השכרים בארון : שביטולה של
תורה . כגון שמכטל תורה להולאת המה ולהכנסה כלה זהו יסודה כלומר
מקבל שר קאלו יושב ומייקדם ועוסק בה שכתמר אשר שברת ולא אמר ליה כלשון
כעס

כעס שמע מוכח הסכימה עמו דעת השכינה כשכונל תורה ושוכרן ליון דכהיון
למוכח : תקפה . שלא יוכל להעמיד בירסקו : רק . מיעוט סוף . נוצרה
בארבעים . לורת סולר לארבעים וזו כמסכת ברה :

ויקהל יום ראשון . הלכה ברכות דף ט"ו ע"ב

תני רב עובדיה קמיה דרבא ולמדתם שיהא למורך תם שיתן
ריוח בין הרבקים . עני רבא בתריה כגון על לבכך על
לבככם ככל לבכך ככל לבככם עשב בשרך ואכרתם מהרה
הכנף פתיל אחכם מארץ . אמר רבי חמא בר חנינא כל הקורא
קרית שמע ומדקרק באותיותיה מצננין לו גיהנם שנאמר בפרש
שרי מלבים בה תשלג בצלמון . אל תקרי כפרש אלא כפרש .
אל תקרי בצלמון אלא בצלמות . ואמר רבי חמא כרבי חנינא
למה נסמכו אהלים לנחלים דכתיב כנחלים נטיו וגו' כאהלים
נטע וגו' לומר לך מה נחלים מעלין את הארס שטומאה לטהרה
אף אהלים מעלין את הארס סכף חובה לכף זכות . הקורא
למפרע לא יצא רבי אמי ורבי אסי הוו קא קטרין ליה גננא
דרכי אלעזר . אמר להו אדהכי והכי איזיל ואשעע מלתא מבי
מדרשא ואיתי ואימא לבו . אול אשכחיה לתנא דקתני קמיה
דרכי יוחנן קרא וטעה ואינו יודע להיכן טעה באמצע הפרק
יחזור לראש . בין פרק לפרק יחזור לפרק ראשון . בין כתיבה
לכתיבה יחזור לכתיבה ראשונה . אמר ליה רבי יוחנן לא שנו
אלא שלא פתח ברמטען ירכו ימיכם אבל פתח ברמטען ירכו
ימיכם סרכיה נקט ואתי . אתא ואמר להו אמרי ליה אילו לא
באנו אלא לשמוע דבר זה דיינו :

רש"י בפרש שרי . אם הפרש שרי ותכדיל היכות של מלכות שמים מלכים בה
תשלג ככלמון הקורא אשר כה מלכים ומלוכו תשלג וחלפן לך זה כל
המות : אהלים לנחלים . ככתלים כעניו כאהלים כעני . אף כהו מדרשות . אהלים
לשון כעניע כופלה כהם שכתמר ויטע אהלי אפרו : קטרין ליה גננא . קושרין לו
חופס להשיף אשה . יחזור לראש . כגון שהיה יודע שכתר זכ טעה וילג אכל
אינו יודע כאיזה מקום כו טעה : בין פרק לפרק . שיועד שגמר הפרשה ילרוך
לסתמיל פרשה אחרת ואינו יודע כאיזה מקום : יחזור לפרק ראשון . להפסק ראשון
והיה אם שמע : בין כתיבה לכתיבה . שיועד שפרק לומר וכתבם ואינו יודע
אם ראשון אם שני : ואר"י . להכף וכו' : סרכיה נקט . אין לטעות מאלו עד
למת ויזכר ואין לרוך לקורא אלא לאמר שהפרשה שגורה כפיו :

ויקהל יום שני • הלכה שכת רף קמ"ה ע"א

ית'ב רב חייא בר אבא ורבי אסי קמיה דרבי יוחנן וית'ב רבי יוחנן וקא מנמנס אמר ליה רבי חייא בר אבא לרבי אסי מפני מה עופות שבכבל שמנים אמר ליה כך למרבר עזה ואראך שמנים מהן • מפני מה מועדים שבכבל שמחים מפני שהם עניים • מפני מה תלמידי חכמים שבכבל מצויינין לפי שאינן בני תורה • מפני מה כותים מוזהמין מפני שאוכלין שקצים ורמשים • איתער בהו רבי יוחנן אמר להו דרדקי לא כך אמרת' לכס אמור לחכמה אחותי את אם ברור לך הרבר באחותך שהיא אסורה לך אמרהו ואם לאו לא תאמרהו • אמרו ליה ולימא לן מר איזה מהם מפני מה עופות שבכבל שמנים מפני שלא גלו שנאמר שאנן מואב מנעוריו ושקט הוא אר שמריו ובגולה לא הלך • והכא מנלן דגלו דתניא רבי יהודה אומר חמשים ושנים שנה לא עבר איש ביהודה שנאמר על ההרים אשא בכי ונהי וגו' מעוף השמים ועד בהמה נדרו הלכו • בהמה בגימ' נ"ב הוו • מפני מה מועדים שבכבל שמחים מפני שלא היו באותה קללה דכתיב והשכתי כל משושה חנה חדשה ושבתה וכל מועדה • מפני מה תלמידי חכמים שבכבל מצויינין לפי שאינן בני מקומן דאמרי אינשי במתא שמאי בלא מתא תותבאי • מפני מה כותים מוזהמין שרא עמדו על הר סיני שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא ישראל שעמדו על הר סיני פסקה וזהמתן אומות שלא עמדו על הר סיני לא פסקה וזהמתן • אמר ליה רב אחא ברבי רבא לרב אשי גרים מאי • אמר ליה אע"ג דאינהו לא הוו מזלייהו הוה דכתיב את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלהינו ואת אשר וגו' :

רש"י • מפני מה עופות שבכבל שמנים • משל חרץ ושראל • כלך • לכה לך חלף שקולר הלשון • למרבר עזה • והיא מל"ו • מועדים שבכבל שמחים • דגולס לשמוק כמועדים ויהר מל"ו • מפני שהם עניים • וכל השנס חין לקס שמקס כמא כל וכמשתק וחין לקס מרנוע ממלאכה לפיכך כמועדים כל שמקס • מצויינים • מלויכים עלמס כלבושים באים • מצויינין • מקושטום • שאינן בני תורה • כל כך לככרס כככי ח"י • מקמת קורתן מככדין חוהן מקמת לבושים שרדאין חסוכין • דרדקי • כחורים שלא הגיעו לסכרף • מפני שלא גלו • העופות כמו חוקן של ח"י כדאמר לקמן • שאנן מואב מנעוריו • קיפיה דקרא על כן עמד עומד

טעמו כו חלמא הגולין פגומין טעמן ושמן • נ"ב שנה • משגלו כומו דרקיטו בקרבות ורושלס עד שפסקרו כומו כורש וזו עלו מהם ליוסר את חכיה ו"ק שנים קודם גמר הכנין שהיא לסקוף ע' שנה כשנת שני לדריוש כדאמר במגילת • שאינן במקומם • שמא"י גלו לשם והגולה למקום ככרו מליון עלמנו כמלבושים שהיא חשיב • במתא שמאי • כעורו חוכו לרין להקכר חלף כשמו שאינו כיכר כו • בלא מתא • כמקום שאינה עירי • תותבאי • ככורו חלוי כשמלתי שמלקו מתרנמין חותכים • כשכא נחש על חוה • כשנתן לה עלם לחכיל מן העץ כף עליו וכתוב הכתש השיאכו לשון כוואלין • גרים מאי • שלא היו על הר סיני מהיכן פסקה וזממתן • מזלייהו הוה • כסיכי וכל שעמדו על הר סיני תקקשו וכטתרו וכתפתו מכל מוס וזף עורוס ופסחים שהיו כושראל כדתכתיב כספרי :

ויקהל יום שלישי • הלכה כחובות רף ס"ו ע"א

תנו רבנן יתום ויתומה שבאו להפרנס מפרנסין את היתומה ואח"כ מפרנסין את היתום מפני שהאיש דרכו לחזור על הפתחים ואין אשה דרכה לחזור • יתום ויתומה שבאו לינשא משיאין את היתומה ואחר כך משיאין את היתום מפני שבושתה של אשה מרובה משל איש • תנו רבנן יתום שבא לישא שוכרין לו בית ומציעין לו מטה וכל כלי תשמישו ואח"כ משיאין לו אשה שנאמר די מחסורו אשר יחסר לו • די מחסורו זה הכית • אשר יחסר זה מטה ושלחן • לו זו אשה וכן הוא אומר אעשה לו עור כננדי • תנו רבנן די מחסורו אתה מצווה עליו לפרנסו ואי אתה מצווה עליו לעשרו אשר יחסר לו אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו • אמרו עליו על הלל חוקן שלקח לעני בן טיכים אחד סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו פעם אחד לא מצא עבד לרוץ לפניו ורץ לפניו שלשה מילין • ההוא דאתא לקמיה דרבי נחמיה אמר ליה כמה אתה סועד אמר ליה בכשר שמן ויין ישן • רצונך שתגלגל עמי בערשים גלגל עמו בערשים ומת אמרו איי לו לוח שהרגו נחמיה אדרבבה איי לו לנחמיה שהרגו לוח מיבעי ליה אלא איהו הוא דלא איבעי ליה לפנוקי נפשיה כולי האי • ההוא דאתא לקמיה דרבא אמר ליה כמה אתה סועד אמר ליה בתרנגולת פשוטה ויין ישן אמר ליה ולא היישת לדוחקא דצבורא אמר ליה אטו מדירהו קאכילנא מדרחמנא קאכילנא דתנינא עיני כל אליך ישברו ואתה נוהן להם את אכילם כעתו בעתם לא נאמר אלא בעתו מלמד שלכל

אחר ואחר נותן לו הקדוש ברוך הוא פרנסתו בעתו אדהכי
אתאי אחתיה דרכא דלא חויא ליה תליסר שני ואתיא ליה
תרנגולת פטומה ויין ישן אמר מאי דקמא אמר לו נעניתי דך
קום אכול :

רש"י להתפרנס ממוכות של דקק : שבאו לינשא מכל דקק דאמרינן
לקמן אשר יחסר לו זו אשה : ההוא ראתא : עני המבקש פרנסה :
במה אתה סוער : מה אהם רגיל לאכול כסעורחך : בעתו : הכל לפי מה שהיה
כרוך כל יוקר ויוקר לפי לימודו : אמר רבא מאי דקמא : מה דכר זה שאירע לכפי
עתה שלא היתה רגיל בכך שאתה זי לכאן ותכנולת ויין ישן כידם : נעניתי לך .
דכתיב וותר מדאי :

ויקהל יום רביעי . הלכה כנא בהרא דף ד' ע"א

עושה כלים יוצא ומוכר בתוך השוק . אבל אינו יכול למחות
בירו . ודובר לו איני יכול לישן . לא מקול הפטישי .
ולא מקול הריחים . ולא מקול התינוקות : מאי שנא רישא ומאי
שנא סיפא . אמר אבבי סיפא אתאן לחצר אחרת אמר ליה רבא
אי הכי ליתני חצר אחרת מותר אלא אמר רבא סיפא אתאן
לתינוקות של בית רבן ומתקנת יהושע בן נמלא ואילך דאמר
רב יהודה אמר רב ברם זכור אותו האיש לטוב ויהושע בן
נמלא שמו שאלמלא הוא נשתכחה תורה מישראל שבתחלה
מי שיש לו אב מלמדו תורה מי שאין לו אב לא היה למד
תורה מאי ררוש ולמדתם אותם ולמדתם אתם התקינו שיהיו
מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים מאי ררוש כי מציון תצא
תורה . ועדיין מי שיש לו אב היה מעלה ומלמדו מי שאין לו
אב לא היה עולה ולמד התקינו שיהיו מושיבין בכל פלך ופלך
ומכניסין אותן כבן שש עשרה כבן שבע עשרה . ומי שהיה
רבו כועס עליו מבעט בו ויוצא עד שבא יהושע בן נמלא ותיקן
שהיו מושיבין מלמדי תינוקות ככל מדינה ומדינה ובכל עיר
ועיר ומכניסין אותן כבן שש כבן שבע . אמר ליה רב לרב
שמואל בר שילת עד שית לא תקביל מכאן ואילך קביל ואספי
ליה בתורא . ואמר ליה רב לרב שמואל בר שילת כי מחירת
לינוקא לא תמחי אלא בערקתא דמסנא דקרי קרי דלא קרי
ליהוי צוותא לחבריה ואמר רבא סך מקרי דרדקי עשרין וחמשה

ינוקי

ינוקי ואי איכא חמשין מותבינן תרי ואי איכא ארבעין מוקמינן
ריש רובנא ומסייעין ליה ממתא . ואמר רבא האי מקרי ינוקי
דגרים ואיכא אחרינא דגרים טפי מיניה לא מסלקינן ליה דילמא
אתי לאתרשולי רב דימי מנהרדעא אמר כל שכן דגרים טפי
קנאת סופרים תרבה חכמה ואמר רבא הני חרי מקרי דרדקי
חד גרים ולא דייק וחד דייק ולא גרים מותבינן ההוא דגרים ולא
דייק שבשתא ממילא נפקא . רב דימי מנהרדעא אמר מותבינן
דרייק ולא גרים שבשתא כיון דעאל עאל :

רש"י מאי שנא רישא . דקתני וכול לומר אינו וכול לישן מקול הככסין
ויסולאין וסיפא קתני אינו וכול לימ' לו אינו וכול לישן מקול התינוקות:
סיפא אתאן לתשב"ר . וזע"ג דקול סכא מתמתת אחרים לא מלי מהויא משום
הקנת ויושע בן נמלא אחר מן הכהנים הגדולים שעמדו בכות שני כדאית' כיכמות:
ולמדתם אהם . האך עלמנו מלווה ללמדו : פלך . הרבה מרוכות כפלך אחר וסוף
לשון אפרכיית : רב שמואל בר שילת . מלמד תינוקות הים : ואספי ליה .
האכיליה והסקיה הורה כעל כדתו כשור שנותנים עליו עול על אחרו : לא תימחי
אלא בערקתא דמסנא . כרצועות של מנעלים כלומר מכה קלם שלף ויוק :
ליהוי צוותא לחבריה . איכך זקוק ליוסרו וותר מדאי ולף לכלקו מלפניך אלא
ישכ עם האחרים כלייתא וסופו לתת לב : סך מקרי דרדקי . מכין תינוקות
הראויין למלמד אחר : ריש רובנא . שומע עם התינוקות מפי המלמד ודובר
ומשגברו כפי התינוקות ואתו ריש רובנא כועל סכר : ומסייעין ליה ממתא .
לשכור לו איתו ריש רובנא : דילמא אתי לאתרשולי . והתפלך כלבו שזין כמותו
ויתרשל מן התינוקות ולף יורא שמה וסלקיהו : כ"ש . כששכנותו והן לכ להוות
למד ופס שדולף מקצתא חכירו שסלקיהו מפסו שיוכיושכ ככנו העיר : דגרים ולא
דייק . שמואל הרבס ולף דייק כלימוד התינוקות שלף ושכסו :

ויקהל יום חמישי . הלכה טנחות דף כ"ט ע"ב

אמר רבא שבעה אותיות צריכות שלשה זיונין ואלו הן שעטני
גין . אמר רב אשי חוינא להו לספרי דווקני דבי רב
דחטרי להו לגניה דחית ותלו ליה לכרעיה דהי . חטרי להו
לגניה דחית כלומר הי הוא בדרומו של עולם ותלו ליה לכרעיה
דהי כדבעא מיניה ר' יהודה נשיאה מר' אמי מאי דכתיב בטחו
בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים אמר לו כל התולה בשחוני
בהקב"ה הרי לו מחסה כעו"הו ובעו"הב א"ל אנא הכי ק"ל
קשיא לי מאי שנא דכתיב כיהולא כתיב יה כדררש רבי יהודה
בר רבי אלעאי ארו שני עולמות שכרא הקב"ה אחד בה"י ואחר
כיו"ד ואיני יודע אם העולם הבא כיו"ד והעולם הזה בה"י אם
העולם

העולם הזה כיו"ד והעולם הבא כה"י כשהוא אומר אלה תולדות השמים והארץ בתבראם אל תקרי בתבראם אלא כה"י בראם ומפני מה נברא העו"ה כה"י מפני שרומה לאכסדרא שכל הרוצה לצאת יצא ומ"ט תליא כרעיה דאי הדר בתשובה מעיילי ליה וליעיילי בהך לא מסתייעא מלוא כרדיש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן בא ליטהר מסייעין אותו בא ליטמא פותחין לו ומאי טעמא אית ליה תאנא אמר הקב"ה אם חוזר אני קושר לו קשר ובפני מה נברא העולם הבא כיו"ד מפני שצדיקים שבו מועטים ומפני מה כפוף ראשו מפני שצדיקים שבו כפוף ראשיהם מפני מעשיהן שאינן רומין זה לזה :

רש"י שלשה זיונין . ב' תגום קטנים ככל אחת כשין רגל השמאלית וכן כעון כראש רגל הפנימי וכן כולם וזוה"ב נ' קנין ח' כוטה לומין וק' לשמאל וק' למעלה : שעטנז גו' . וה"ל לפד"י כפופה ולכ"ן פשוטה : רוקני . שמדקרקיס לעשות כתב מיושר : חטרי להו לנניה דחי"ת . לנגו של חי"ת עושין למעלה כעון קוטר כלומר הקב"ה חו שוכן כרומנו של עולם חי"ת סויכו קו' : ותלו לברעיה דחי"ת . רגל הפנימי של ה"ו תלוי כקוור וקוור דכוק לנגו : הרי לו מחסה . דהיינו ה"מ על שכתבו כס' עדי עד קו לרס כיה"ס נחסקה פור מעוז לעולמוס : אחת כה"י ואחת כיו"ד . חלק אה שמו וסטיף . מכל אה שלשה טופין ומאותן עושין כעשו מוס ואלו וקוור וכל העולם כולו וכן כחוק כס' ולירם : שרומה לאכסדרא . שפתח מהתקו : שכל הרוצה לצאת . ממנו לתרבות רעם וזוף : מעיילי ליה . כפתח העליון כיו רגל שכתבו לנגו : ולעיילי בהך . פתח התחתון דכפוק כיה : לא מסתייעא מלוא . דהכח לנטהר כעו סיועא מפכו יזר הרע הולכך עכדי ליה סיועא פתח ותיורא : הוא יליץ . אהו כלומר פותח לו להוות מליץ : מסייעין אותו : אלמא כעו סיועא : אית ליה הגא . לה"י כהך קטן ככוף נגו דס"ו : מעשיהם שאינן רומין . וכדורו של זה גדול משל זה משום הכי דאיהם כפופים דמתכונש מתכורו :

פקודי יום ראשון . הלכה ברכות דף ד' ע"א

אמר ליה רב פפא לאבבי מאי שנא ראשונים דמתרחיש להו ניסא ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא אי משום תנווי בשני דרב יהודה כולי תנווי בניוקין הוה ואנן קא מתנינן שיתא סררי וכי הוה מטי רב יהודה בעוקצין האשה שכובשת ירק בקדרה ואמרי לה זיתים שכבשן כטרפיהן טהורים אמר הויות דרב ושמואל קא חוינא הכא ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא ואילו רב יהודה כי הוה שליף חר מסאניה אתי מטרא

ואנן

ואנן קמצעדינן נפשין ומצוות קא צוחינן ולית דמשנח לן . אמר ליה קמאי הוה קא מסרי נפשיהו אקדושת השם אנן לא מסרינן נפשין בקדושת השם כי הא דרב אדא בר אבהה חוייה לההיא כותית דהוה לכישא כרבלתא בשוקא סכר דבת ישראל הית קס קרעיה מינה אנלאי מלתא דכותית היא שיימוה בארבע מאה זווי אמר לה מה שמך אמרה ליה מתון אמר לה מתון ארבע מאה זווי שויה . רב גידר הוה רגיל דהוה קא אויל ויתיב אשערי דטכילה אמר להו הכי טבלא והכי טבא אמרי ליה רבנן לא קא מסתפי מר מיצר הרע אמר להו דמיין באפאי כי קאקי חיוורי רבי יוחנן הוה רגיל דהוה קאויל ויתיב אשערי דטכילה אמר כי סלקן בנות ישראל ואתיין מטכילה מסתכלן בי ונהוי להו זרעא דשפירי כוותי אמרו ליה רבנן לא קא מסתפי מר מעינא בישא אמר להו אנא מורעא דיוסף קאחינא ד לא שלטא ביה עינא בישא דכתיב בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואמר רבי אבהו אל תקרי עלי עין אלא עלי עין . רבי יוסי כרבי חנינא אמר מהכא וירנו לרוב בקרב הארץ מה דניס שבים מים מסין עליהן ואין עין הרע שולטת בהם אף זרעו של יוסף אין עין הרע שולטת בהם ואי בעית אימא עין שלא רצתה לזון ממה שאינו שלו אין עין הרע שולטת בו :

רש"י בניוקין הוה . לא היו גדולים ככל גמ' של ארבע קדרים אלא כקלתא ככו שלכו והאי מולתא נקט הכא משום דמיוורי שמוקדין כפסס על קדושת השם ועד שהתא חיוורי כמו כמכוח עלמנו על קדושת השם לפשוט כלאים כסוק : האשה שכובשת ירק או זיתים שכבשן כטרפיהן . משנה הוה כמס' עוקצין : טהורים . שמוסקין וזיתים עם העליון כדי לאתון כהם דהווי להו עליון יד לזיתים להכינא להם טימאס כדאמרין כהעור והרוטב סקוד מכוח טימאס על האוכל ואם ככשן כטרפיהן כחימץ כעל תורת יד מן העליון לפי שהכניסה מרקבתן ומרובבתן וזקין דקוין שוכ לאתון כהן : הויות דרב ושמואל קא חוינן הכא . כלומר עעס כמשניות הללו קסע עליו ככל הקישויות שהיו שבי רכותי מהקשין כהן ככל הנמרא : בתליסר מתיבתא . כ"ג פנים יש כוכונו משנס וכריוהא וסדרים ומסקת עוקצין גס הוה כ"ג פנים כנון משנה רכי ורכי חיוף ומשנת כר קפרא ולווי ותכא דכי שמואל וקבו אמרוינן כמסקת כדרים ר' מהנו הלכתא כ"ג פנים : כרבלתא . שם לכוס חשוכ כמו פטשוהן וכרבלת הוין : מתון מתון . לשון מלתא ארבע מלתא שכי פעמים שכי מלתא כלומר השם נרס לוי לשון אחר מתון מתון לשון המהכה אס המתמתי סייתי משקבר ר' מלאת וזו : כי קאקי חיוורי . חווינן לכנס : ר' יוחנן ארס יפה חואר סוס דאמרוינן כאזכר אה הפועלים שפריס דרכי אכסי מעין

שופרים

שופרום וכו' : עולי עין . מנסולקום מן העין שאינם שולטת בהן : שלא רצתה לזון . ליתכונה מאשה ארוכיו :

פקודי יום שני . הלכה שבת דף קנ"ג ע"א

הנן התם רבי אליעזר אומר שוב יום אחד לפני מיתחך שאלו תלמידיו את רבי אליעזר וכי אדם יודע איזה יום ימות אמר להו וכל שכן ישוב היום שמא ימות למחר ונמצא כל ימיו בחשובה ואף שלמה אמר בחכמתו בכל עת יהיו בניך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר . אמר רבן יוחנן בן זכאי משר למלך שזימן את עבדיו לסעודה ולא קבע להם זמן פקחין שבהן קשטו את עצמן וישבו על פתח בית המלך אמרו כלום חסר לבית המלך טפשים שבהן הלכו למלאכתם אמרו כלום יש סעודה בלא טורח . כפתאום בקש המלך את עבדיו פקחין שבהן נכנסו לפניו כשרהן מקושטין ורהטפשין נכנסו לפניו כשהן מלוכלכין . שמח המלך לקראת פקחין וכעס לקראת טפשין אמר הללו שקישטו את עצמן לסעודה ישבו ויאכלו וישתו הללו שלא קשטו עצמן לסעודה יעמדו ויראו . חתנו של רבי מאיר משום רבי מאיר אמר אף הן נראין כמשמשין אלא אלו ואלו יושבין הללו אוכלין והללו רעבין הללו שותים והללו צמאים שנאמר כה אמר ה' הנה עבדי יאכלו ואתם תרעכו הנה עבדי ישתו ואתם תצמאו הנה עבדי ירונו מטיב לב ואתם תצעקו מכאב לב' ר"א ככל עת יהיו בניך לבנים זה ציצית ושמן על ראשך אל יחסר אלו תפירין :

רש"י וכל שכן . שמעתי שאיכו יודע איזה יום ימות טובה תזוכה יום אחד לפני מיתחו כמלא כל ימיו בתשובה ויהי : בניך לבנים . כשמחך טורח ויבוקה : כלום חסר בית המלך . כתמים הכל מוכן ושמן יכהולכו לבח פתאום ואלו ארוכין לזככם לטעור מקושטין : כלום יש סעודה בלא טורח . עדיין ולערכו לטורח של בית המלך לרכי סעודה ויש לבו שעות תרבה להקשע : יעמדו ויראו . ואף לעולם כהן לריקים ויטכין ואוכלין ורשעים עומדים ורואים : ר"מ אומר . אין עומדין ורואין שא"כ חף הן היו כראין מן הקרואים ולשמש שכן דרך המצותים עומדים ואין כהן כושה : זה ציצית . שמלוכין הכנר : אלו תפילין . שם שם משמן טוב דתקוב ואלו כל עמנו הארץ כי שם ס' נקרא עליו ותקא ר"א הנדול אומר אלו תפילין שכתש :

פקודי יום שלישי . הלכה כתובת דף ע"ב ע"כ

ואלו יוצאות שלא בכתובה . העוברת על דת משה ויהודית . ואיו היא דת משה . מאכילתו שאינו מעשר ומשמשתו נדה . ולא קוצה לה חלה . ונודרת ואינה מקיימת . ואיו היא דת יהודית יוצאה וראשה פרוע וטווה בשוק ומדברת עם כל אדם : ונודרת ואינה מקיימת . דאמר מר בעין נדרים בנינים מחים שנאמר אל תהן את פיך לחטיא את בשרך וגו' ואיו הן מעשה ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו רב נחמן אמר מהכא לשוא הכיתי את בניכם לשוא על עסקי שוא . חניא היה רבי מאיר אומר כל היודע כאשתו שנודרת ואינה מקיימת יחזור וידרנה . ידרנה כסאי מתקן לה אלא יחזור ויקניטנה כדי שתדור בפניו ויפר לה . אצרו לו אין אדם דר עם נחש בכפיפה חניא היה ר' יהודה . אומר כל היודע כאשתו שאינה קוצה לו חלה יחזור ויפריש אחריה אמרו לו אין אדם דר עם נחש בכפיפה . מאן דמתני לה אהא כל שכן . אהך אבל מאן דמתני לה אהך אבל הא זמנין דמקרי ואכיל . ואיוהי דת יהודית יוצאה והאשה פרוע ראשה פרוע דאורייתא היא דכתיב ופרע את ראש האשה ותנא רבי רבי ישמעאל אזהרה לבנות ישראל שלא יצאו כפרוע ראש דאורייתא קלתה שפיר דמי דת יהודית אפילו קלתה נמי אסור . א"ר אסי א"ר יוחנן קלתה אין בה משום פרוע ראש הוי ברה רבי זירא היכא אילימא בשוק דת יהודית היא . ואלא כהצר א"כ לא הנחת בת לאכרתם אבינו שיושבת תחת בעלה . אומר אכיו וא"ת רב כהנא מתצר לחצר ודרך מבוי :

רש"י ידרנה . משמע כעלמו קודם עליוך דבר פלוני : יחזור ויקניטנה : אין לי להיטול חלק כן ויקננה : בכפיפה . כהון כל אחד שכלא יזמר ישככו חף זה וכן לירי שהקלקלו : מאן דמתני לה אהא . דר' יהודה דכתיב הקנתה חתלה כ"ש אכדורים דלא שכימי : דאורייתא היא . ואמאי לא קרי לה דת משה : אזהרה . מדעבדין לה הכי לכוולס מדה כנגד מדה כמו שעתה להחזיקה על כועלה מכלל דאסור ח"כ מדכתיב ופרע מכלל דהסוף שעתה לאו פרוע הוה ש"מ אין דרך כיתו ישראל ללחא פרועה ראש וכן עיקר : קלתה . כל שיש לו מלמטה כית קיכול להולמו כראשה וכיה קיכול מלמעלה להח כו פלך ופשהן : הוי . לשון מקשה : א"כ . דכתב יש כס משום פרוע : ודרך מבוי . דלא שכימי רכוס :

פקודי יום רביעי * הלכה ככא בתרא דף ט' ע"א

אמר רב הונא בורקין למוזנות ואין בורקין לכסות אי בעית
אימא קרא ואי בעית אימא סכרא אי בעית אימא סכרא
האי קא מכוי והאי לא קא מכוי * אי בעית אימא קרא הווא
פרוש לרעב להסך בשי"ן כתיב פרש והרר הב ליה והחם
כתיב כי תראה ערום וכסיתו כי תראה לאלתר * ורב יהודה
אמר בורקין לכסות * ואין בורקין למוזנות אי בעית אימא סכרא
ואי בעית אימא קרא * אי בעית אימא סכרא האי קמצערא ליה
והאי לא קמצערא ליה אי בעית אימא קרא הכא כתיב הלא
פרוס לרעב להסך פרוס לאלתר וכדקרינן ואתם כתיב כי תראה
ערום וכסיתו כשיראה לך * תניא כוותיה רבב יהודה אמר
כסוני בורקין אחריו פרנסוני אין בורקין * אמר רב אסי לעולם
אל ימנע אדם עצמו משליש השקל בשנה שנאמר והעמדנו
עלינו מצות לתת ענינו שלישית השקל בשנה לעבודת בית
אלהינו * ואמר רב אסי שקודה צדקה כנגד כל המצות שנאמר
והעמדנו עלינו מצות וגו' מצוה אין כתיב כאן אלא מצוה *
(סימן גרול מקד"ש מש"ה) * אמר רבי אלעזר גדול המעשה
יותר מן העושה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום ועבודה
הצדקה השקט וכטח עד עולם זכה הלא פרוס לרעב להסך
לא זכה ועניים מרורים תביא בית * אמר רבא לבני מחווא
במטותא מנייכו עושו בהדי הדדי כי היכי דליהוי לכו שלמא
במלכותא אמר רבי אלעזר בזמן שבית המקדש קיים אדם
שוקל שקלו ומתכפר לו עכשיו שאין בית המקדש קיים אם
עושים צדקה מוטב ואם לאו באין אומות העולם ונושלין כורוע
ואף על פי כן נחשב להן לצדקה שנאמר ונוגשיך צדקה אמר
רבא האי מדתא אישתעיא לי עולא משנש ארחתיה דאימיה
משמיה דרבי אלעזר מאי דכתיב וילכש צדקה כשריון לומר לך
מה שריון זה כל קליפה וקליפה מצטרף לשריון גדול אף צדקה
כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול :

ר"ש' בורקין למוזנות * אם כף עכו וקמר פרכסוכו בורקין שלף וסוס רמאי :
ואין בורקין לכסות * כל ערום וקמר כסוכי לוקמין כסות מיד : פרוש *

דרג וקור חסולם : לכשיראה לך * שאיכו רמאי : מעשה הצדקה * טורח
המעשים אה חכיהם מדלף כתיב והיסק המדקה שלום : זכה * למזל טוב : עניים
מרורים * זו חרשות שלועקה תמיד הכו הכו שאכו לרוכים : מרורים * קופפל"וינט
כלעז כמו חרוד כשקו : עולא משנש ארחתיה דאימיה : לרכ שטק קלו לוס הכו
עולל המשנש דרכי אמו שגרם לסטות מדרך שאל כשום כדלקמן : משנש * לשון
מהומה ושנעון : קליפה * מני"לף כלעז :

פקודי יום חמישי * הלכה מנחות דף מ"ד ע"א

תניא אמר רבי נתן אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה
שאין מתן שכרה כעולם הזה ולעולם הבא איני יודע
כמה צא ולמד ממצות ציצית * מעשה באדם אחד שהיה זהיר
במצות ציצית שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ארבע מאות
זהובים כשכרה שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן
כשהגיע זמנו בא וישב על הפתח נכנסה שפחתה ואמרה לה
אותו אדם ששיגר לך ארבע מאות זהובים בא וישב על הפתח
אמרה היא יכנס * נכנס הציעה לו שבע מטות ששה של כסף
ואחת של זהב ובין כל אחת ואחת סולם של כסף ועליונה
של זהב עלתה וישבה על נבי עליונה כשהיא ערומה ואף הוא
עלה לישב ערום כנגדה * באו ארבע ציציותיו וטפחו לו על
פניו נשמת וישב לו על נבי קרקע ואף היא נשמתה וישבה
על נבי קרקע אמרה לו נפה של פרס שאיני מניחך עד שתאמר
לי מה מוס ראית כי אמר לה העבודה שלא ראית אשה יפה
כמותך אלא מצוה אחת צוננה' אלהינו וציצית שמה וכתוב בה
ב' פעמים אני ה' אלהיכם אני הוא שעתיד ליפרע ואני הווא
שעתיד לשלם שכר עכשיו נדמו עלי כארבע עדים אמרה לו איני
מניחך עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך ומה שם רכך ומה
שם מדרשך שאתה לומד בו תורה כתב ונתן בידה עמרה וחלקה
כל נכסיה שליש למלכות ושליש לעניים ושליש נטלה בידה
חויץ מאותן מצעות ובאת לבית מדרשו של רבי היא אמרה לו
דכי צוה עלי ויעשיני גורת אמר לה כתי שמה עניך נתת
באחד מן התלמידים הוציאה כתב מידה ונתנה לו אמר לה
לכי זכי במקחך אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו
כהיתר זה מתן שכרו בעו"הו ולעו"הב איני יודע כמה :

רש"י ציצית - מלוח קלס עשה כעלמאן : גפה של פרס : כשכעה כתיב המלך
סוף שרה של פרס ל"ף ע"ף . כפסוק חזרון של פרס כתיב כ' פעמים
אזי ה' אלהיכם אהר כראשו וחקר כסופו : שלישי למלכות : שינוקס להקניור :
אותן מצעות . לא מכרה וסכויאן וסוף הים מאן שכו כעולם הים : הוציאה כתב
מירה . וספרה לו כל המאורע שלש שנים הוה מקניורת לפי ששמה חס גדול
של קומר מליה שטפחו לו חרבע פליוות על כווי :

כל ג' ימים אונן יצא נים את כחמץ
לפי אפיאת וכן ששעש ואפיאת
במקור ה' ויקרא יום ראשון (כ"ב) א"ת
הלכה ברכות דף ה' ע"א ע"פ י"ג

אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש לעולם ירניו
אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר רגזו ואל תחטאו אם
נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר אמרו כלבבכם אם
נצחו מוטב ואם לאו יקרא קרית שמע שנאמר על משכבכם
אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ודמו
סלה . ואמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש מאי
דכתיב ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצורה אשר
כתבתי להורותם לוחות אלו עשרת הדברות : תורה זה מקרא
והמצורה זו משנה אשר כתבתי אלו נביאים וכתובים להורותם
זה גמרא מלמד שכולם ניתנו למשה מסיני . אמר רבי יצחק
כל הקורא קרית שמע על מטתו כאלו אוהו חרב של שתי פיות
בירו שנאמר רוממות אל בנרונם וחרב פיפות כידם . מאי
שמע אמר מר זוטרא ואי תימא רב אשי מרישא דענינא
דכתיב יעלוו הסידים בכבוד ירננו על משכבותם וכתיב בתריה
רוממות אל בנרונם וחרב פיפות כידם . ואמר רבי יצחק כל
הקורא קרית שמע על מטתו מויקין ברילין הימנו שנאמר וכני
רשף יגביהו עוף ואין עוף אלא תורה שנאמר התעף עניך בו
ואיננו ואין רשף אלא מויקין שנאמר מי רעב ולחמי רשף :

רש"י ירניו אדם יצר טוב . שיעשה מלקמה עם יצר הרע : ודמו סלה . יום
דיומנו הוה יום סמות סוף דיומנו עולמות : זה מקרא . קומט שמלות
לקרות כתורה : זו משנה . שיתעסקו כמשנה : זה גמרא . סכרת טעמי המשניות
שמנכו

שמנכו וולאס סיראס אכל סמוריס הוראס מן סמשנס כקראו מכלי סעולס כמסכת
סועס : כאלו אוהו חרב פיפות כירו . להרוג את סמויקין : מאי נמשע .
דכרות שמע : התעף עניך בו . אס תכפל וסגרת עניך כקורה הוה משתכחת
ממך : וכני רשף יגביהו עוף . סעוף מסתלקת ממך :

ויקרא יום שני . הלכה שבת דף קנ"ה ע"א

הניא נוחנין מוונות לפני כלב ואין נוחנין מוונות לפני חויר
ומה הפרש בין זה לזה . זה מוונותיו עליך וזה אין
מוונותיו עליך . אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא אין נוחנין
מיס לפני דבורים ולפני יונים שכשוכך אבל נוחנין לפני אווין
ולפני תרנגולין ולפני יוני הרדיוסות . מאי טעמא לאו משום
דהני מוונותן עליך והני אין מוונותן עליך ולטעמך מאי אריא
מאי אפי' חיטי ושערי נמי לא . לא שאני מיא דשכיחי באנמא .
דרש רבי יונה אפתחא דבי נשיאה מאי דכתיב יודע צדיק דין
דלים יודע הקדוש כ"ה ככלב שמוונותיו מועטין לפיכך שוהא
אכילתו כמעיו שלשה ימים כרתנן כמה תשהא אכילתו במעיו
ויהא טמא ככלב שלשה ימים מעת לעת ובעופות וכרניס כרי
שתפול לאור ותשרף . אמר רב המנונא שמע מינה אורח ארעא
למשרא אוסצא לכלבא . וכמה אמר רב מרי משח אורניה
וחוטרנא אכתריה הני מילי בדברא אבל כמתא לא דאתי
למסרך . א"ר פפא לית דעניא מכלבא ולית דעתיר מחוירא :

רש"י אין מוונותיו עליך . דשכיחי לסו כדכרנא : חויר אין מוונותיו עליך .
דלרוו וסודו סוגדל סווריס : מתניתין נמי דיוקא . דאפי' דרו קמיוסו
כמו לך : דשכיחי באנמא . אכל מוונות לך שכיחי לסו : שמוונותיו מועטים .
שאין אדם חס עליו להק לו מוונות הרבה : כמה תשהא במעיו . דהכלב שאכל
כשר מה ומה הכלב ככית חוד שלש ימים מטמא כהל אכל כחיוו אינו מטמא
דעומאס כליעס ככעלי קוים לך מוטמין כדאמרינן כהמס סמקס : שמע מינה .
מדקאמר סקפיד סקדוס כרוך הוה על מוונותיו : משח אורניה . מטע כמדת
אזני וסיעורא כקרוס יכוו כמקל מיד שלו יסא מרגילו אלו : אבל כמתא לא .
לך ליתוק לים מוירי אי דלאו דוידס הוה : משום דאתי למסרך . כקרוס ווסקודו :
לית דעתיר מחוירא . שכל מאכל דהווי לו ומיפא לאכול וקף מאכלילין לו סרכס :

ויקרא יום שלישי . הלכה כתובות דף כ"ב ע"ב

גירשה אין לה אלא כתובתה החוירה הרי היא ככל הנשים
ואין לה אלא כתובתה בלבד : החוירה מאי קא משמע
לן תנינא המגרש את האשה והחוירה על מנת כתובה ראשונה
מחוירה

מחורה' מהו דתימא אשתו הוא דאיהו כתב ליה כתובה מיניה
אבל יבמתו דלאו איהו כתב ליה היבא דגרשה ואהדרה אימא
כתובתה מיניה קא משמע לן אמר רב יהודה בראשונה היו
כוחכים לכתולה מאתים ולאמנה מנה והיו מוקינים ולא היו
נושאין נשים עד שבא שמעון בן שטח ותיקן כל נכסיו אחראין
לכתובתה' תניא נמי הכי בראשונה היו כוחכין לכתולה
מאתים ולאמנה מנה והיו מוקינים ולא היו נושאין נשים התקינו
שהיו מניחין אותה בבית אביה ועדיין כשהוא כועס עליה אומר
לה לכי אצל כתובתיך התקינו שהיו מניחין אותה בבית חמיה
עשירות עושות אותה קלתות של כסף ושל זהב עניות היו
עושות אותה עביט של מימי רגלים ועדיין כשכועס עליה אומר
טלי כתובתיך וצאי עד שבא שמעון בן שטח ותיקן שהיא כותב

לה כל נכסי אחראין לכתובתה :

רש"י מאי קא משמע לן כיומא : תניא . לה כהשקו ומאי חולמינן דכמתו
דאשתריך למתניה דליה לה כתיבה מנייה אלא ככסי כעלה דראשין :
היו כוחכין וכו' ולא היו משעבדין ככסיהם לאחריות סתומה : ולא היו נושאין
נשים . שלא היו רואים לכתובתהם אלא כמלא לנכות כלים
שהורשין ולכוננו מעות של ירושה : בבית חמיה . ככות כעלה : עשירות . שכתובתן
מרוכה : קלתות . כמנין של שמכתה על ראשה וכותבתה כה פלגיה לאחר שכתובתה
הפלת עווי : עביט . למימיה רגלים : טלי כתובתיך וצאי . לפי שהיתה מיוחדת
לכך : כל נכסי אחראין . ולא יתיר לה כתיבה כמטלטלין :

ויקרא יום רביעי . הלכה כנא כהרא דף נ"ז ע"כ

אמר רבי יוחנן משים רבי כנאה ככל שותפין מעבכין זה את
זה חוץ מן הכביסה שאין דרכן של בנות ישראל להתכבות
על הכביסה . ועוצם עיניו מראות ברע אמר רב חייא בר אבא
זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה . היכי
דמי אי דאיבא דרבא אחריתי רשע הוא אי דליבא דרבא
אחריתי אנוס הוא לעולם דליבא דרבא אחריתי ואפילו הכי
מבעי ליה למינס נפשיה . בעא מיניה רבי יוחנן מרבי כנאה
חלוק של תלמידי חכמים כיצד' כל שאין בשרו נראה מתחתיו
טלית של ת"ח כיצד כל שאין חלוקו נראה מתחתיו טפת .
שלחן של ת"ח כיצד שני שלישי גריל ושליש גלאי וערוי קערות
וירק ושבעתו מבחוץ . והתניא טבעתו מבפנים לא קשיא הא
דאיבא

דאיבא ינוקא הא דליבא ינוקא . ואי בעית אימא הא והא דליבא
ינוקא ולא קשיא הא דאיבא שמעא הא דליבא שמעא ואי בעית
אימא הא והא דאיבא שמעא ולא קשיא הא כיטמא הא כדירוא
ושל עם הארץ דומה למדורה וקדרות מקיפות אותה . מטה
של תלמידי חכמים כיצד כל שאין תחתיה אלא סנדלין בימות
החמה ומנעלין בימות הנשמים . ושל עם הארץ דומה לאוצר
בלום :

רשב"ם ככל שותפין וכו' . ככל השמיטין הקבועין כהר דומיא דהעמדת
כהמות תכור וכידים שממעטין אזור הסדר יכולין לעכב אס האחד
רואה לעשות לכדו וחקרוי און רואים לעשות כן : חוץ מן הכביסה . שהקנו לו
הקמנו יעשה כהר כעל כרחן של שותפין חכרוי : להתכבות . שפרוכות לעמוד
שם ותפוח לנלות זוק לעמוד כהר : שאין מסתכל . כשהוא הולך על שפת הכר :
היכי דמי . דמשחק כיה קרא אס עולם עיכוי דמשמע שאס לא יעלו עיכוי וכו' וכו'
לא לדוק ולא רשע : אי דאיבא דרבא אחריתי . ואזיל כסך : רשע הוא . ואע"פ
שעלם עיכוי שלא היה לו להקרב אלא להרחק מן העכירה דק"ל הרחק מן
הכיעור : אנוס הוא . אס מסתכל דרך הלכותו ואכוס דמכאן פטרוה ולמס מוקיקו
הכתוב לעלום עיכוי דמדמשחק כיה קרא שמעוכן דכריך לעלום עיכוי : למינס
נפשיה . להטות עיכוי לכד אחר והיכוי דמשחק כיה קרא דלי אכוס כפשיה חסיד
הוא : בעא מיניה ר"י מרבי כנאה . שמעתיך דרכי כנאה קשיב ואזיל אכב ברחא
דחך דלעיל : פל שאין בשרו וכו' . שהיא ארוך עד פוסת רגלו שלא יראה כשילך
וחף : טלית . מקטורין שמתקפה בו על כל כנודים שהיא לובת : שאין נראה וכו' .
וכ"ש דלי קאי עד להרו חלוק דאיבא כביעות טפי : שני שלישי גריל ושליש גלאי .
שכי שלישי רוחב השלחן מכוסה כמפה מלך האוכלין לקבת אה פוסן ולתת עליה את
הפת ושלוש התפין מנולה להכיה עליו קערות וכוסות שלא ילכלכו המפה ויתכנו
האוכלין ואות דמפרשי שלם גלאי כאמלע שכי שלישי גריל דהיכוי מפה מבחוץ
ומכפכים כל סביב השלחן ואמלעוהו מנולה גריל קרו המפה על שם שארונה
ולשון אה הוא : ושבעתו . של שלחן שהיו רבולין לעשות כשפחו לתלותו בו והיו
מכחוץ ולא מכפכים מלך האוכלין וכדמפרש ואזיל : מבפנים . כמד הסמוך
לו : היבא דאיבא ינוקא . שיושב אצל אכיו לאכול דרוך להושיב השלחן שהיא פד
שכי קבוע הטענה מבחוץ פן יאחוק הסובב כטענת ויכעזע השלחן : ואי ליבא
ינוקא . יעשה מכפכים ולא יתפככה מבחוץ פן יכשל כה השמש שהולך וכא סביב
השלחן : הא דאיבא שמעא . שמש יעשה מכפכים פן יכשל כה השמש : והא דליבא
שמעא . יעשה מבחוץ ולא מכפכים פן יזוקי כה האוכלין ומינה דאיבא שמעא
יעשה מכפכים מלך הוושכין ולא מבחוץ שיכולין להזכר מן הטענה יותר מן השמש
שהיא הולך והס וושכין : הא כיטמא . יהיה מבחוץ שיוכל השמש להזכר ולא
מכפכים דמוק לאוכלין שר להם המקום : למדורה . שמוקפת קדרוה והאש
כאמלע אף כאן המפה והלקס כאמלע והקערות סביב : כל שאין תחתיה וכו' .
דאמרו כפסוקים אוכלין החת המטה אפילו מן הים ככלי כדול רוח רעה שורק
עליהם . דרך לבעול מכעלים חממה וסכדלים כימות הנשמים כשכול הטעם :
אלא סנדלין בימות החמה . שמכוחין שם עד ימות הנשמים שילעך להם : לאוצר
בלום . כקמ"ך כמו עיקה כלוקה כמס' שכת כ"ג עיקה מעורכת ממויכים הרבה

וכן אולר כלום מוכין מרכה מעורב כחוכו כחוד וכן מטע עם סחרץ כל דבר מנחתין
התת מטען חילולין וכלום :

ויקרא יום חמישי • הלכה מנחות דף צ"ט ע"ב

תנו רבנן עשרה שלחנות עשה שלמה ולא היו מסדרים אלא
על של משה • שנא' ואת השלחן אשר עליו לחם הפנים
זהב • עשר מנורות עשה שלמה ולא היו מדליקין אלא כשר
משה שנאמר את מנורת הזהב ונרותיה לבער בערב • רבי
אלעזר בן שמוע אומר על כולם היו מסדרין שנאמר ואת
השלחנות ועדיהן לחם הפנים • ובכולן היו מדליקין שנאמר את
המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור •
רבי יוסי בר יהודה אומר לא היו מסדרין אלא על של משה
אלא מה אני מקיים ואת השולחנות אשר עליהם לחם הפנים
זהב אלו שלשה שולחנות שהיו במקדש שנים שהיו באולם
מכפנים לפתח הבית אחד של כסף ואחד של זהב על של כסף
נותן לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו שמעלין בקדש
ולא מורידין ואחד של זהב בפנים שעליו לחם הפנים תמיד
ומנא לן דאין מורידין א"ר דאמר קרא ויקח משה את המשכן
ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את כריתיו ויקס את עמודיו
ומנא לן דמעלין אמר רבי אחא בר יעקב דאמר קרא את
מחתות החטאים האלה בנפשותם ועשו אותם רקועי פחים צפוי
למזבח כי הקריבום לפני ה' ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל
בתחלת תשמישי מזבח ועבשיו גופו של מזבח • אשר שברת
ושמתם בארון תני רב יוסף מלמד שהלוחות ושברי לוחות
מונחין בארון מכאן לתלמיד חכם ששבח תלמודו מחמת אונסו
שאין נוהגין בו מנהג כיוון :

רש"י את השלחן • לשון יחוד : על כולם היו מסדרים • פעמים כזה פעמים
כזה : שנים שהיו באולם מכפנים • אכל פתח הסוכה א' של כסף וא' של
זהב והאין דקרו הכא כסף ובמחנותיו שיש משום דשם לכן ככסף : בכניסתו •
כשמגיעו לפתח מנחתין חתו עליו ועומדיו לפוש : ועל של זהב ביציאתו • ושם
היו מוכח עד שיוקטרו הסוכים כדקתני מהכיתות : שמעלין בקדש • כנון
ככנסתו מכותו על של כסף וכשמגיע להיכל מקדשו על של משה שמלוכה זהב הרי
עלוה ולא מורידין לכך כיוצאן מכותו על של זהב : ויקס משה את המשכן וגו' •
מורושים וקפוס דקרא כלשון סקמה דאפילו כלחות הלשון לא הויר שמע מיכה
אין

אין מורידין • ואין כמי דלא סויעיסו אקנו סהכוס כהקמת סעמודים והאדנים
שמע מיכה אין מורידין לפיכך לא כהעסקו כי אחרים • ל"א מעיקרא ויקס משה
את המשכן דסויעו ורועות סתתילס פירש סרועות ולא סורידן כהקמת סעמודים
והאדנים אלא אקנו סרועות כידו עד סהקיס כולן : אשר שברת ושמתם בארון •
שישים סהכוס כחרין :

צו יום ראשון • הלכה ברכות דף כ"ג ע"א

תנו רבנן הנצרך לנקביו אר' תפלל ואם התפלל תפלתו
תועבה • אמר רב זביד ואי תימא רב יהודה לא שנו אלא
שאני יכול לשהות בעצמו אבל אם יכול לשהות בעצמו
תפלתו תפלה ועד כמה אמר רב ששת עד פרסה איכא דמתני
לה אסתניתא כמה דברים אמורים כשאין יכול לעמוד על עצמו
אבל אם יכול לעמוד על עצמו תפלתו תפלה ועד כמה אמר
רב זביד עד פרסה • אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי
יונתן הנצרך לנקביו הרי זה לא יתפלל משום שנאמר הכון
לקראת אלהיך ישראל • ואמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי
יונתן סאי דכתיב שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים
שמור עצמך שלא תחטא ואם תחטא הבא קרבן לפני • וקרוב
לשמוע דברי חכמים אמר רבא הוי קרוב לשמוע דברי חכמים
שאם חוטאים מביאים קרבן ועושין תשובה מתת הכסילים אל
תהי ככסילים שחוטאים ומביאים קרבן ואין עושין תשובה •
כי אינם יודעין לעשות רע אי הכי צדיקים נינהו • אלא אל תהי
ככסילים שחוטאים ומביאים קרבן ואינם יודעים אם על הטובה
הם מביאים אם על הרעה הם מביאים • אמר הקב"ה בין טוב
דרע אין מבינים והם מביאין קרבן לפני • רב אשי ואיתימא רב
חנינא בר פפא שמור נקיבך בשעה שאחה עומד בתפלה לפני :

רש"י ועד כמה • יכול לסעמוד עלמי מנקביו סיהא מותר להקחיל כהפלה :
איכא דמתני • להאי כד"א כמהקיתא גופא ולא משמעתיא רחב זכיד ורב
יסודס וכי חוירי חוכו כסועורא סיה דחיורי : שמור עצמך שלא תחטא ותלעוך
רגלך ללכת אל בית סתלסס להכיף סתת : הוי קרוב לשמוע • טקוסה כהקתא
קריבך מתת חתן כסילוס כלל טקוסה : שמור נקיבך • מכין רגליך כמו להסך
את רגליו שמור כקבין סלף וסיעו :

צו יום שני • הלכה עירובין דף י"ז ע"ב

תנו רבנן מחנה היוצאת למחמת הרשות מותרין בגול עצים
יבשות

יבשות רבי יהודה כן תימא אומר אף חונים בכל מקום
ובמקום שנהרגו שם נקברים מותרים כגול עצים יבשות האי
תקנתא דיהושע הוה דאמר מר עשרה הנאים התנה יהושע
שהיו טרעין בחורשין ומלקטין עצים משרותיהן התם כחיומי
והני הכא בשאר עצים אי נמי התם במחוברין הכא בתלושין
אי נמי התם בלחין הכא ביבשין רבי יהודה כן תימא אומר
אף חונים בכל מקום ובמקום שנהרגים שם נקברים פשיטא מת
מצוה הוא ומת מצוה קנה מקומו לא צריכא אף על גב דאית
ליה קוברים דתניא אוהו מת מצוה כל שאין לו קוברין קורא
ואחרים עונים אותו אין זה מת מצוה ומת מצוה קנה מקומו
והתניא המוצא מת מוטל בסרטיא מפנהו לימין סרטיא או
לשמאל סרטיא שדה בור ושדה ניר מפנהו לשדה בור שדה
ניר ושדה זרע מפנהו לשדה ניר היו שתיהן נירורה ושזיהן
זרועות שתיהן בורות מפנהו לכל רוח שירצה אמר רב ביבי
הכא כמת מוטל על המצר עסקינן מתוך שניחנה רשות לפנותו
מן המצר מפנהו לכל רוח שירצה ופטורים מרחיצת ידים
אמר רב אביי לא שני אלא מים ראשונים אבל מים אחרונים חובה מפני
שמלח סרומית יש שמסמא את העינים אמר אביי ומשתכחא
בקורטא בכורא אמר ליה רב אחא בריה דרבא רב אשי
בייל מילחא מאי אמר ליה הא לא מבטיא

רש"י למלחמת הרשות קתם מלחמה רשות ממלחמת יהושע וזילך שזיא
היתה מלחמת מלוא : עצים יבשים וכל שכן לחוס : עשרה הנאים
ככח קמא פרק מרובה : שיהו מרעין בחורשין שיהא כל חד מוליד כמקומו
לרעה כיער של תכירו ולא יקפיד בעל היער משום דלא לקלרס קאי : הכא
בתלושין אע"פ שהלשום הטעום לפרכן לתקטק שיש כהם מ שום גול אלל אחרים
מוקר לאכסי מחכה : מת מצוה קנה מקומו אחר מעשרה תכאים שהתה והושע
הוא : ראית ליה קוברין שיש לו יורשין בסרטיא דרך כנוסה מפנהו
ואי ס"ד קנה מקומו סוכו מלי למשקלות מחכה : במה מושל על המצר שמישכ
כרוחב הדרך ממזל למזל מתוך שיתן רשות לפניהו מפני כהניס ועושי טהרות
שלא יקטלו עליו מפניו לכל רוח שירצה : שמלח סרומית יש בו ואומר רבין
אחר כל אכילתך אכול מלח ומשום מלח שטבל בו אכבעו תוקבו מים אחרונים :
כי קורטא בבירא כבור מלח יש מנע מאותו מלח סרומית כמין קורט קטן :
בייל מלחא מאי מדר מלח לאחרים דריך ליעול ודיו או לא כ"ש דלרין :

אמר

צו יום שלישי הלכה כתובות דף פ"ו ע"א

אמר אמיר משמיה ררב חמא האי מאן דאיכא עליה כתובת
אשה ובעל חוב ואית ליה ארעא ואית ליה זוו לבעל
חוב מסלקינן ליה כזוו לאשה מסלקינן לה כארעא האי כי
דיניה והאי כי דיניה ואי לא איכא אלא חר ארעא ולא חויי
אלא לחר לבעל חוב יהבינן לה לאשה לא יהבינן לה מאי
טעמא יותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא
אמר ליה רב פפא לרב חמא וראי דאמריהו משמיה דרבא
האי מאן דמסקי ביה זוו ואית ליה ארעא ואתא בעל חוב וקא
תבע מיניה ואמר ליה זיל שקול מארעא אמרינן ליה זיל זבין
את ואייתי הב ליה א"ל לא אימא לי נופא דעוכרא היכי הוה
אמר ליה חולה מעותיו בנכרי הוה הוא עשה שלא כהונן לפיכך
עשו בו שלא כהונן א"ל רב כהנא לרב פפא לדירך דאמרת
פריעת בעל חוב מצוה אמר לא ניחא לי דאעכיד מצוה מאי
אמר ליה תנינא כמה דברים אמורים במצות לא תעשה אבל
במצות עשה כגון שאומרים לו עשה סוכה ואינו עושה עשה
לולב ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו :

רש"י האי כי דיניה זה הלוא מעות וזו סמכה על שיעבוד הקרקע והוא לא
תתנה כלום ואם כשכיל ככסי אף כרזל הר יושמון ככתובה הוא וזה כסן
מור וזו פורקת עם הכתובה על שיעבוד הקרקע : ולא הויה אלא לחר : אין כה
אלא כרי לחתך מהן : לב"ה יהבינן שלא תבעול דלת : יותר משהאיש רוצה
וכי ולא קושינן לומר משום קינח ודוקא שהטרות ככתבי כיוס ח' אכל אס
קדמה זמן הכתובה הוא נוכח : ודאי דאמריהו וכי לשון שאלה הוא אמה ששמעתי
שקם אימורים דבר זה של תומה דמטרחין ליה ללוה למכרה וס' לא המלוה עוקר
סמך שלו על הקרקע : הולה מעותיו בנכרי הוה מעות הוה לו לכרוע ואומר של
ככרי הוה : לדירך דאמרת וכו' כמסכת ערכין כפ' שום היתומים : פריעת כ"ח
מצוה מלוא עליו לכרוע סוכו ולחמה דכריו דכתוב סין דק סתא סין שלך דק
ולאו שלך דק : בר"א דלוקא ארכעים : מכין אותו קורס שעכר על העשה
ויש כידו לקיים :

צו יום רביעי הלכה כבא בתרא דף ע"ה ע"ב

המוכר את החמור מכר את הסייח מכר את הפרה לא מכר
את בנה וכו' היכי דמי אי דאמר ליה היא ובנה
אפילו פרה ובנה נמי אי דלא אמר ליה היא ובנה אפילו חמור
נמי לא אמר רב פפא דאמר ליה חמור מניקה ופרה מניקה

אני

אני מוכר לך בשלמא פרה איכא למימר לחלבה בעי לה אלא חמור מאי קאמר ליה שמע מינה היא ובנה קאמר ואמאי קרי ליה סיח שמהלך אחר שיחה נאה אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן מאי דכתיב על כן יאמרו המושלים וגו' המושלים אלו המושלים ביצרים ביאו חשבון כואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה תבנה ותכונן אם אתה עושה בן תבנה בעו"הו ותכונן לעולם הבא עיר סיחון אם משים אדם עצמו כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה מה כתיב אחריו כי אש יצאה מחשבון וגו' תצא אש ממחשבין ותאכל את שאינן מחשבין להברה מקרית סיחון מקרית צריקים שנקראו שיחין אכלה ער מואב זה המהלך אחר יצרו כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה בעלי במות ארנון אלו גסי הרוח ראמר מר כל אדם שיש בו גסות הרוח נופל בגיהנם ונדרם אמר רשע אין רם אבר חשבון אבר חשבוננו של עולם ער דיבון אער הקדוש ברוך הוא המתן ער שיבא דין ונשים ער נפח ער שתבא אש שאינה צריכה ניפוח ער מירבא ער שחדאיב נשמתן ואמרי לה ער רעביר מאי רבעי אמר רב יהודה אמר רב כל הפורש מדברי תורה אש אוכלתו שנאמר ונתתי פני בהם מהאש יצאו והאש תאכלם כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן כל הפורש עצמו מדברי תורה נופל בגיהנם שנאמר אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים ינוח ואין רפאים אלא גיהנם שנאמר ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאור קרואיה :

רשב"ם היכי דמי סך מכירה דחמור ופרס דכתמור מכר סוף וכפרה לא מכר ככה ואי דלא א"ל היא ובנה והולכך לא מכר את ככה דס"ל להאי הניח דחין סוף כמכר ככלל האם משיס דנוסין מחילקין סוף ופאשר לכן להיות כלא האם אפילו חמור כמני לא ומכר סוף ככלל חמור : אר"פ כל היבך דוכון חמור ופרס פשוטא ליה לקבא דמהכיתון דחין סכסום מבוריו והכא כמני עסקינן דחמור ליה חמור מכוסה ופרס מניקה והולכך בשלמא פרס כדון סוף דלא מכר ככה כדון חמור פרס סתם דהא דחמור ליה מניקה לאו לפשווי ככה קאחי אלא להלכס קאחמור דאי לא ליסוי לה חלב לוסוי מקח טעוה הולכך מסתמא חין ככה מכור עד שיפרש : אלא חמור סוף לך לחלב כהווי מקח טעוה הולכך מסתמא חין ככה מכור ועם הולך מוכרה לו וכמאן דפרש כהווי סוף וככה דמי : סיחה נאה כקריאה ככתת וכדמוס הולך למקום שהאדם חפץ אכל וכן לריך מרדע : א"ר שמואל בר נחמני וכו' :

וכו' משיס דמיוירי לקאזה כסות כקט לך : מ"ר ע"כ יאמרו המושלים וגו' פשטוה דקרא מיוירי ששכלתם סיחון כמלך מואב הראשון ויקח אה כל ארזי מירד כהנכחו כלעס וקבריו שיכלת סיחון למואב ומיוירי פרשה יהירה סוף רמה לריך לוכתה זה אס להשמיעו דעמין ומואב עיקרו כסיחון הרי ככר כתיב והוא כלתם כמלך מואב הראשון ואין לריך יותר הולכך לדרשא כהנה מ"ר : המושלים ביצרים פדוקים כדכתיב ומושל כרומו מלוכד עיר לדיק מושל ורקה אלהים : הפסד מצוה שמתכשל מריוח כשכיל שעוסק כמלוא או כותן לרקה ומתקסר ממנו כנגד שכרה המרוכה לעתיד ושכר עבירה שלא להשתכר כעבירה עכשוו כנגד הפסדה שיפסיד לעתיד יותר ; אם אתה עושה בן לתשוב הפסד כנגד שכר : כעיר זה שמתקת כולרו וכדכתיב אפיקורוסים וקינו מושל כולרו : תצא אש מן המחשבים סדוקים ותאכל את שאינם מתאכלים כפרקין לעיל מי שגדול מתכירו ככיות חופקו של קטן מתופקו של חכורו הגדול ממנו : שנקראו שיחין חילוכה כדכתיב לדיק כחמר ופרה וגו' וכתיב וסוף עומד בין הסדסים וקר"י חין סדסים אלא סדוקים כדכתיב והיו חומן את הדסה וכתיב אמרתי אעלה כחמר וגו' וחמור רכנן חני אמרתי אעלה כחמר ולא עלתה כידו אלא סכסן ומכי סכסיה מושאל ועזריה תחת אחר סדוקים מתרגמינן תחת חר מן חילוכין וכתיב כמו וכל שיה סדס ערס ומתרגמינן וכל חילוכי קלף : ער מואב כעיר שמהלך אחר האותו : ואבלה נמי האש גסי הרוח המתכסין דעתן כמנוח חריון הללו : בעלי במות בעלי גסות דחמר מר המנוס דערו וכו' כפ"ק דע"ז ח"ל כל המתלוכך כופל כניהנס שחמור וד יסיר לך שמו וגו' וכל המתיוסר כופל כניהנס שחמור וד יסיר לך שמו עושה כעכרת דרון ואין עכרה אלא ניהנס שחמור ויס עכרה הווס סהיא : אבר חשבוננו של עולם כלומר לוק דין ולוק דיון : ער נופח כלומר אש שמכופת כעלמו וכו' : שתדאיב נשמתו כמו ודאכון נפש : ער רעביר קודשא ברוך סוף מאי דכעי למעכר לרשעו לעולם הכא דאילו כעולם סוף דרכס אלקה כרו לטורס לעולם הכא ער דרוש ליה ער רעביר ומירכא דרוש ליה מאי דכעו וכלאין קאר : מהאש יצאו מן הסוס פירוש דכתיב כס הלא כה דכרי כאש וגו' רפאים בעמקי שאור כפל לשון סוף :

צו יום חמישי הלכה מנחת דף צ"ט ע"ב

הניא רבי יוסי אומר אפילו סילק את הישנה שחרית וסירר את החדשה ערבית אין בכך כלום אלא אני מקיים לפני תמיד שלא ילין שרחן בלא לחס אמר ר' אמי מדבריו של ר"י נלמוד אפילו לא שנה אדם אלא פריק אחר שחרית ופרק אחר ערבית קיים מצוה לא ימוש ספר התורה הזה מפך אמר רבי יוחנן משום רשב"י אפילו לא קרא אדם אלא ק"ש שחרית וערבית קיים לא ימוש ורבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ ורבא אמר מצוה לאומרו בפני עם הארץ שאל כן רמה אחותו של רבי ישמעאל את ר' ישמעאל כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו לומר חכמת יונית קרא עליו המקרא הזה לא ימוש

ספר התורה הוה מפיך והנית בו יומם ולילה צא וברוק שערה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמת יונת ופליגא דרבי שמואל בר נחמני דא"ר שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן פסוק זה לא הובח ולא מצוה לא ברכה ראה הקב"ה את יהושע שדברי תורה חביבים עליו ביותר שנאמר ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל אמר לו הקרוש ב"ה יהושע כל כך חביבין עליך דברי תורה לא ימוש ספר התורה הוה מפיך תנא רבי רבי ישמעאל דברי תורה לא יהו עליך חובה ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהם אמר רבי חזקיה מאי דכתיב ואף הסיחך מפי צר רחב לא מוצק תחתיה בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת כשר ודם מדת כשר ודם אדם מסית את חבירו מדרכי חיים לדרכי מיתת והקב"ה מסית את האדם מדרכי מיתת לדרכי חיים שנאמר ואף הסיחך מפי צר מניהננס שפיה צר שעשנה צבור בתוכה ושנא תאמר כשם שפיה צר כך כולה צרה ת"ל העמיק הרחיב ושנא תאמר למך לא הוכנה ת"ל גם היא למך הוכנה ושנא תאמר אין בה עצים ת"ל מדורתה אש ועצים הרבה שנא תאמר זה הוא שכרה ת"ל ונחת שורחך מלא רשן :

רש"י הישנה מערכות שעמדו שם כשכתו זו ילין כלולה : מברכו של רבי יוסי . דאמר משום רעמד טושן שחוק מעט כשולקן והחדש ערכות מעט קרו לית תמוד שמע מיכה אפילו וכו' : אסור לאומרו . שלא ואמר כק"ש סני ולא ורגול ככיו עיר לתלמוד תירא : מצוה לאומרו . דקא סבר משום ק"ש כיטל שבר גדול כזה כי אז תלולת את דרכיך אש סיה עוסק כל היום כ"ש ששכרו גדול ומרגיל את ככיו לתלמוד תורה ל"א סכרו סנך רכנך דמלוי פטרו כפשוטו כק"ש ויתכיו כולי ומואן ונרסו ש"מ שבר גדול יש : צא וברוק וכו' . דבר שלא והא כעולם : ופליגא . סא דר' ישמעאל דאמר חובה ללמוד כל היום : כ"כ חביבין וכו' לא ימוש . הכטוחו שלא תשקת חורקו ממנו : לא יהו עליך חובה . כאדם שיש לו חובס ואומר מתו אפרעכו ואפטור כך לא ואמר אדם אשכס פרק א' ואפטור שאי אהה רשאי לפטור עצמך מן סתת אדם חובה אלף לרעה כמו כי וסיתן חתין כן אמר נגו' : ואף הסיחך . הקב"ה ללמוד תורה כדי ליככל מניוקס : שפיה צר . ולמנה פיה פר שיהא עשנה פכור כחובה ולף ואל חוץ כרו שידוכו רשעים רשע ובעשן : העמיק הרחיב . כיון שכל לעומק מוד מרחיב וכניוסנס משתעו דרוסיה דקרא כי ערוך מאתמול תפתה : למך לא הוכנה . לתלמוד שפורש מן סקורס לף הוכנס ניוסנס שלא והא כידון כה מלך קרו לה"ח דכתיב כי מלכים ומלכו : שנא תאמר זה הוא שכרה . שנא תאמר שמלכת מנוקסס אכל שבר אחר לא :

אמר

שמיני יום ראשון . הלכה ברכות רף כ"ר ע"א

אמר רבי יצחק טפח באשה ערוה למאי אילימא לאסתכולי בה והא אמר רב ששרת למה מנה הכתוב תכשיטין שבחויץ עם תכשיטין שבפנים דומר לך כל הסתכל באצבע קטנה של אשה כאלו מסתכל במקום התורף אלא באשתו ולקרירת שמע אמר רב חסדא שוק באשה ערוה שנאמר גלי שוק עברי נהרות וכתיב הגל ערותך וגם תראה חרפתך אמר שמואל קול באשה ערוה שנאמר כי קולך ערב ומראך נאות . אמר רב ששת שער באשה ערוה שנאמר שעריך כערר העוים . אמר רב חנינא אני ראיתי את רבי שתלה הפיליו מתיכי התולה הפיליו יתלו לו חיי דורשי המדות אמרו והיו חייך תלואים לך מנגד זה התולה הפיליו לא קשיא הא כרצועה הא בקציצה ואי בעית אימא לא שנא רצועה ולא שנא קציצה אסור וכי תלה רבי בכיסתא תלה אי הכי מאי למימרא מהו דתימא תבעי הנהרה כספר תורה קא משמע לן . וא"ר חנינא אני ראיתי את רבי שניתק ופיהק ונתעטש ורק וממשמש בכנרו אבל לא היה מתעטף וכשהוא מפהק היה מניח ידו על סנטרו מתיכי המשמע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אסנה המנכיה קולו בתפלתו הרי זה מנכיא השקר מנהק ומפרק הרי זה מנסי הרוח המתעטש בתפלתו סימן רע לו ויש אומרים ניכר שהוא מכוער הרק בתפלתו כאלו רק בפני המלך בשדמא מנהק ומפהק לא קשיא כאן לאינסו כאן לרצונו אלא מתעטש אמתש קשיא מתעטש אמתש נמי לא קשיא כאן מלמעלה כאן מלמטה דאמר רבי זירא הא מלחא איבעיא לי כי רב המנוא ותקילא לי כי כולי תלמודאי המתעטש בתפלתו סימן יפה לו כשם שעושיין לו נחת רוח מלמטה כך עושיין לו נחת רוח מלמעלה :

רש"י תכשיטין שבפנים . כמו דפוס של בית הרקס שמו עושיין לככותוסן וקבין כותלי בית הרקס כדרך שנוקבין את האזנים ותוחכין אותן כדי שלא יודקקו להן זכרים : עם תכשיטין שבחויץ . אצערס ולמוד סן סניולו חיתן על כפרת הרסור עכורה שנסתכלו בככות מדיון : לאשתו ולק"ש . אס טפח מנוולס כה לא יקרא ק"ש כגנדה : שוק . כאשה איש : ערוה . להסתכל וכן כאשתו לק"ש : גלי שוק . וכתיב סקרוס הגל ערותך : קולך ערב . מדמשכה לית קרא כנווס ש"מ תאוס סיק : התולה הפיליו . כותך וקלו חיוו : דורשי רשימות . קשרים וסמומים סכלוליס

הכלולים בתורה : דורשי ראשונה בראי' וקראו הוי' : זה התולה תפיליו . שהתורה
היווה של אדם ורמוך לך הכתוב שיהיו חיוו : ברצועה . וסקאלה למטה נכחו הוי'
למס אכל תולה הוי' איתם כקאלה והתא הקאלה מוכח על היתר והרצועה למטה :
בכיסתא תלה . כחך תיקו הוי' והלה התק : שניהק . רועי'ר כלעו פעמים אדם
מיואף מנופו לפיו כפיתה מהוך שיכעו וריתה כרית המאכל שאכל : פיתה . כאלו"ר
כלעו הוי' מלקוחיו פיתה להיואף רות הפה מלא כאדם שרואה לישן או שעמד
משיכה : מהעשש . שטרנד"ר כלעו ויש שדורשין גיהק בוטרקון גוי הקיס שטרנד"ר
פוסק פיו הקיס : ורק . ע"ג קרקע : וממשמש בכנרו : להעביר הכינה העוקאקו :
אבל לא וכו' . אם כפלה עלותו כשהוא מהפלל לא הוי' כוטלה ומתעטף שלא
להפסיק : על סנטרו . מכעו"ן כלעו שלא תראה פתחה פיו : הרי זה וכו' .
כאלו אין הקכ"ם שימע הפלה לקח ומנכים סרכם : ה"ו מנביאי השקר . דהקוב
ויקראו קקול גדול המנהק והמפתק הרי זה מנסי הרוח וי"א כוכר שהוי' מכווער
גרם : אלא וכו' קשיא . דאין עיטוש אלא לאוכסו : למטה . מפוס קקול :
ותקילא לי וכו' . שקולה עליו ותכיכה לפי שהוי' גדול להתעטש : בשם וכו' .
שהעטוש כחה רוח האדם : כך עושים וכו' . מן השמים למלאכה שאלתו :

שמיני יום שני . הלכה עירובין דף כ"א ע"ב

אמר רב יהודה אמר רב שמואל בשעה שמתקן שלמה ערובין
ונטלת ידים יצתה בת קול ואמרה בני אם חכם לךך
ישמח לבי גם אני ואומר חכם בני ישמח לבי ואשיבה חורפי
דבר . דרש רבא מאי דכתיב לכה דודי נצא השרה נלינה
בכפרים נשכימה לכרמים נראה אם פרחת הנפן פתח הסמדר
הנצו הרמונים שם אתן את דודי לך . לכה דודי נצא השרה
אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבוננו שד עולם אל תריני
כיושבי כרכים שיש בהם גול ועריות ושכועת שיא ושכועת
שקר נצא השרה כא ואראך ת"ח שעוסקים בתורה מתיך
הרחק נלינה בכפרים אל תקרי בכפרים אלא בכופרים כא
ואראך אותם שהשפעת להם טובה והם כפרו כך נשכימה
לכרמים אלו כתי כנסות ובתי מדרשות נראה אם פרחת הנפן
אלו בעלי מקרא פתח הסמדר אלו בעלי משנה הנצו הרמונים
אלו בעלי גמרא שם אתן את דודי לך אראך כבודי ונודרי
שבח בני ובנותי אמר עולא א"ר אלעזר בתחלה היתה תורה
דומה לכפיפה שאין לה אונים ער שכא שלמה ועשה לה אונים
קוצותיו תלתלים אמר רב חסדא אמר מר עוקבא מלמד שיש
לדרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות . שחורות כעורב
כמי אתה מוצאן כמי שמשכים ומעריב עליהן לביח המדרש

רבה אמר כמי שמשחרר פניו עליהם כעורב רבא אמר כמי
שמשים עצמו אכזרי על בניו ועל בני ביתו כעורב כי הא דרב
אדא בר מתנא הוה קאויל לבי רב אמרה ליה דביתהו ינוקי
דיך מאי אעביר להו אמר לה מי שלימו קורמי באנמי :

רש"י שלמה תקן ערובי תלדות וגזר שלא להוואף מר"הו לר"הו חכירו לעשות
סויב והתקנה לאיסור תורה שלא וכול לתקור מר"הו לר"הו והיוכו דהקוב
אין וחקר ותקן משלים שעשה אזכיר לתורה כלו כלי שאותיון איתן כס : וידים .
כטולה ידים לעשות סויב לתורה : כרכים . מקום שוקים הן וישוכ גדול ורנל
דובליו וקוראים מלויים שם לפיכך גזר ועריות כותב כס : השרה . כמי כנא
ועיכודי אדמם ועוסקין כחודם מהוך דוסק : סמדר . גדול מפרס כך משמש מפורשת
יותר מן המקרא : הנצו הרמונים . גדלו כל לרכן וככר הכן גדול סכוכותיו כעין
שומר שיש לאנזוים קטנים : משל . טעם : ועשה לה אונים . שתקן ערובין
וידים וגזר על השכינות לערוות כדמפרש כוכמות ועל ידי כן אוקוין ושראל כמלות
שנתקקו מן העבודה כדרך שכותב לקחו ככלי שיש לו בית יד מני משאין לו :
שמשכים ומעריב . שקורות ל' שקרית כעורב לשון ערכיה : עורב אכזרי על
בניו . כדכתיב לכני עורב אשר יקראו והקב"ה מנמיך להם והושיך וכנסתן לתוך
פיהן : קורמי . ידקות . לישכא אחריתא גמיו לה כי עקרת להסוף רכוכא דאית
כוס וטחמי ליה ועבדי רופקא . כאלף בית דרכי מכלי מלאותיו :

שמיני יום שלישי . הלכה כתובות דף ז' ע"א

אמר רבי יוסי בר חנינא באושא התקינו האשה שמכרה כנכסי
מלוג בחיי בעלה ונתתה הבעל מוציא מיר הלקוחות .
אשכחיה רב יצחק בר יוסף לרבי אבהו דהוה קאי באוכלוסא
דאושא אמר ליה מאן מאריה דשמעתא דאושא אמר ליה רבי
יוסי בר חנינא תנא מיניה ארבעין ומנין ודמי ליה כמאן דמנחה
ליה בכיסתיה . אשרי שומרי משפט עושה צדקה ככל עת
וכי אפשר לעשות צדקה ככל עת דרשו רבותינו שכיבנה ואמרו
לה רבי אלעזר זה הון בניו ובנותיו כשהם קטנים רשכ"ג אמר
זה המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו ומשיאן . הון ועושר בכיתו
וצדקה עומדת לעד רב הונא ורב חסדא חד אמר זה הלומד
תורה ומלמדה וחד אמר זה הכותב תורה נביאים וכתובים
ומשיאין לאחרים . וראה בנים לבניך שלום על ישראל א"ר
יהושע בן לוי כיון שכנים לבניך שלום על ישראל דלא אתו
לידי חליצה ויבום ר' שמואל בר נחמני אמר כיון שכנים לבניך

שלום על דיני ישראל דלא אתו לאנצויי :

רש"י שמכרה נכסיו מלוג . הקדן : הכעל מוציא . לשוויטו רכנן כלוקח
והוא לוקח ראשון : באובלוסא חסיפה כנו חרס : תנא מנייה . דרכו
יוסי כר נכסיה מרה סוף : זה הון בניו ובנותיו קטנים . שהגיד יום ולילה הן
עליו וסוף דרקס שאיכס חייב עליו כהם : הון ועושר בכיתו . שאין המגנון כלס
ואעפ"כ דרקתו עומדה לעד : זה הלומד תורה ומלמרה . מתקיימת בו הרו הון
ועושר ככחו ודרקתו עומדה לעד על שטרס ללמד לתלמידים : זה הכותב הספרים
קיימים לו שאיכס כלים ודרקתו עומדה לעד : לאנצויי . מו קרוב וקודס לנפלה :

שמיני יום רביעי . הלכה נבא כתרס דף צ"ח ע"א

אמר רב חי"א בר יוסף חמרא מולא דמריה גרים שנאמר ואף
כי היין בוגר נכר יהיר וגו' אמר רב מרי האי מאן דיהיר
אפילו אינישי ביתיה לא מיקבל שנאמר נכר יהיר לא יגוה מאי
לא יגוה כגוה שלו . אמר רב יהודה אמר רב כל המתנאה
בטלית של תלמידי חכמים ואינו תלמיד חכם אין מכניסין אותו
במחיצתו של הקב"ה כתי' הכא לא יגוה וכתו' חסם ל' נוה קרשך .
(ע"כ) לעשות בית התנות לבנו וכו' למה לי למתני בית התנות
לבנו ובית אלמנות לבתי ליתני בית התנות לבנו ולבתו ובית
אלמנות לבנו ולבתו . מלתא אנכ ארחיה קא משמע לן דלאו
דרכא דחתנא למידר בי חמוהי כרכתוב בספר בן סירא הכל
שקלתי בכף מאונים ולא מצאתי קל מסובין . וקל מסובין חתן
הר בכית חמיו . וקל מחתן אורח מכניס אורח . וקל מאורח
משיב דבר בטרם ישמע שנאמר משיב דבר וגו' אולת היא לו
ובלימה :

רשב"ם מולא דמריה . המוכר יין לקוירו והתנין לזו קקכוס דמוכר גרמו
אלא מולוס דלוקח שהוא כעלוו של יין גרים : שנאמר ואף כי היין
בוגר . כארס למס משום דנכר והיר וגו' גאיתו של חרס שמנים דעתו כדכר שאין
בו גורס שהיון כונד בו דסכור שהוא יין וכמלא קומץ מדה ככנר מדה וכו' אינישי
ביתיה . אשחו : לא מוקבל . שמכוס איתו : בטלית של תלמידי חכמים . דעכוד
כדאמרן כחוקת חתנים עולת של תלמידי חכמים כולך כל שאין חלוקו כאלס
מתקתו טפס ופכיעותא יהירחא הוא ונסוק הוא למני שאיכו תלמוד קכס . הכי
גרסינן לוקחי בית חתנות לבנו ולבתו וכתי' אלמנות לבנו ולבתו מילתא אנכ ארחוס
קמ"ל . מרלא חכא בית אלמנות לבנו ולא חכא כנוי בית חתנות לבתו משנתן וש
ללמד דלאו דרכא דתכתא וכו' וככר פרושיה לה כמתכותין : כי חמוהי . כדאמרין
כספקים היו זמיר וזיתא להא ומיטו הוא הדין לכל חתנים אלא שזמן הראשון פריך
מגנון וזיתא להא וזיתא להא ומיטו הוא הדין לכל חתנים אלא שזמן הראשון פריך
לזוטר תננו ויחר : קל מסובין . לאו דוקא אלא דכר גרוע ולהכי נקט סיבון ולא
כולס דפסילת הוא : אורח מכניס אורח . דיו אס והכס לו כעל הכת :

ככל

שמיני יום חמישי . הלכה מנחה דף ק"י ע"א

בכל מקום מוקטר מוגש לשמי ככל מקום סלקא דעתך אמר
רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן אלו ת"ח העוסקים
בתורה בכל מקום מעלה אני עליהם כאלו מקטירין ומגישין
לשמי . ומנחה טהורה זה הלומד תורה בטהרה נושא אשר
ואחר כך לומד תורה . שיר המעלות חנה ברכו את ה' כל עבדי
ה' העומדים בכית ה' כלילות מאי כלילות . אמר ר' יוחנן אלו
תלמידי חכמים העוסקים בתורה כלילה מעלה עליהם הכתוב
כאלו עוסקין בעבודה . לעולם זאת על ישראל אמר רב גידר
אמר רב זה מוכח בניו ומיכאל שר הנרול עומד ומקריב עריו
קרבן . רבי יוחנן אמר אלו ת"ח העוסקים בהלכות עבודה
מעלה עליהם הכתוב כאלו נכנה מקרש כימיהם . אמר ריש
לקיש מאי דכתיב זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם
כל העוסק בתורה כאלו הקריב עולה מנחה וחטאת ואשם .
אמר רבא האי לעולה למנחה עולה ומנחה מבעי ליה . אלא
אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא חטאת
ולא מנחה ולא אשם א"ר יצחק מאי דכתיב זאת תורת החטאת
וזאת תורת האשם כל העוסק בתורה חטאת כאלו הקריב חטאת
וכל העוסק בתורה אשם כאלו הקריב אשם :

רש"י זה הלומד תורה בטהרה . עליו הוא אימר לשמי ומנחה עהורס : לעולם
זאת על ישראל . מקרא הוא כדכרו הוינים כשלמים וכקרבנות משתעו
לדעולם הן עומדים והכי דמי מוכח כנוי כשמים ומיכאל עומד ומקטר עליו :
מאי דכתיב זאת התורה . ולא כתיב כס חוקס : עולה ומנחה מבעי ליה . דלסו
משמע זזת התורה היא עולה ומנחה וכו' : אין צריך לא עולה וכו' . דהכי משמע
זזת התורה לעולם כלומר כמקום עולה למנחה כשכיל המנחה כנון לכס כשכילכס .
כלומר התלמוד הורס מנכר על עובותיו : בתורת חטאת . כנין סדר קדשים
דמיווי כהלכות עבודה :

חזריע יום ראשון . הלכה ברכות דף כ"ה ע"ב

רב אחאי איעסק ליה לבריה כי רב יצחק בר שמואל בר
מתא עייליה לחופה ולא היה מסתייעא מלתא אול בתריה
לעיני הוא ספר תורה דמנח אמר להו איכו השתא לא אתאי
סכנתן לבדי דתניא בית שיש בו ס"ח או תפילין אסור לשמש

כו

בו את המטה עד שיוציאם או שיניחם כלי בתוך כלי אמר אכיו
לא שנו אלא בכלי שאינו כליין אבל בכלי שהוא כליין אפילו
עשרה מאני אחד מאנא דמי אמר רבא גלימא אקמטרא ככלי
בתוך כלי דמי אמר רבי יהושע בן לוי ספר תורה צריך לעשות
לו מחיצה עשרה מר וזטרא אקלע לבי רב אשי חוייה לרובתיה
דמר בר רב אשי דמנח ביה ספר תורה ועביד ליה מחיצה
עשרה אמר ליה כמאן כרכי יהושע בן לוי אימור דארישב"ל
דלית ליה ביתא אחרינא מר הא אית ליה ביתא אחרינא א"ל
לאו אדעתאי :

רש"י עייליה לחופה ולא הוה מסתייעא מלתא דכושאון שלף הוה וכול
לבעול : סכנתון לברי כמעט סכנתא חת ככי למה כעובש העון :
אפילו עשרה מאני וכולן כליין כהר מאכא דמי : אקמטרא ארנו של ספרים
וכמנולה קמטרו דספרי וכן הרגס וכתן וכנכו כרומיס אולמין דזמירין מתקין
קמטרוין וכן לאשר על המלקח לדעל קמטרא : ככלי בתוך כלי דמי דהא גלימא
לאו כלי הוה : מחיצה עשרה ואס לאו לא ושמש : לרובתיה כמקום מעתה :
לאו אדעתאי לא כקתי לכי :

תזריע יום שני הלכה עירובין דף ט"ל ע"א

ההוא בר טביא דאתא לבי ריש גלותא כיו"ט מחוץ לתחום
רב נחמן ורב חסדא אכול רב ששת לא אכל מאן
דאכל סבר הכא בשביד ישראל זה מותר לישראל אחר מאן
דלא אכל סבר כל דאתי לבי ריש גלותא אדעתא דכלהו רבנן
אתי ההוא ליפתא דאתי למחוזא כיום טוב נפק רבא חוייא
דכמישא שרא רבא למזבן מיניה אמר הא ודאי מאתמול
נעקרה מאי אמרת מחוץ לתחום אתיא הכא כשביד ישראל זה
מותר לאכול לישראל אחר וכ"ט האי דאדעתא דנכרי אתא כיון
דחוא דקא מפשי ומייתי להו אסר להו הנהו בני גננא דנוו להו
אסא כיו"ט ב' לאורתא שרא להו רבינא להורוחי כהו לאלתר
אמר ליה רבא בר תחליפא לרבינא ליסר להו מר טפני שאינן
בני תורה מתקיף לה רב שמעיה טעמא דאינן בני תורה הא
בני תורה שרי והא בעינן בכרי שיעשו אולו שילו לרבא אמר
דהו בעינן בכרי שיעשו :

רש"י בר טביא לבי : רב נחמן ורב חסדא אכול : ממנה נפשו חזקתא קול
הרי מותר ואזי אקמול קדש הרי היום חול יסרי המתכחו בכדי שיעשה :
לא

לא אבל : משום דקא סבר קדושה אהה סוף : דקא מפשו : ככרס ומייתי אמר הכי
ורזי אדעתא דישאל מפשו ומייתי וקטר לסו : בני גננא : קושרי כולות לתקנים
וכותבין סס הדס : לפי שאינן בני תורה וקתו לזולתי כיום טוב שני :

תזריע יום שלישי הלכה כהובות דף צ"ח ע"ב

איבעיא להו ניוונת תנן או הניוונת תנן ניוונת תנן וכאנשי
גליל ולא סני דלא יהבי לה או דילמא הניוונת תנן
וכאנשי יהודה ואי בעי לא יהבי לה הא שמע א"ר זירא אמר
שמואל מציאת אלמנה לעצמה אי אמרת בשלמא הניוונת תנן
שפיר אלא אי אמרת ניוונת תנן ניהוי כבעל מה בעל מציאת
אשה לבעל הכא נמי מציאת אשה ליורשיה לעולם אימא לך
ניוונת תנן טעמא מאי אמור רבנן מציאת אשה לבעלה דלא
תיהוי לה איבה הני תהוי להו איבה : אמר רבי יוסי בר חנינא
כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה אלמנה עושה ליורשיה חוץ
מזיונת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו : אמר
רבי יהושע בן לוי כל מלאכות שהעבד עושה לרבו תלמיד
עושה לרבו חוץ מהתרת לו מנעל : אמר רבא לא אסרן אלא
במקום שאין מכירין אותו אבל במקום שמכירין אותו לית לן
בה : אמר רב אשי ובמקום שאין מכירין אותו נמי לא אסרן
אלא דלא מנח תפילין אבל מנח תפילין לית לן בה : אמר רבי
חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המונע תלמידו מלשמשו
כאילו מונע ממנו חסד שנאמר למס מרעהו חסד : רב נחמן בר
יצחק אמר אף פורק ממנו יראת שמים שנא' ויראת שרי יעזוב :

רש"י אנשי גליל : סו כותבין אהה סוף וכתבין מנכסו כל ימי
מיגר ארמלוותיך ככותבי : כאנשי יהודה : סו כותבין עד שיראו סוורסוס
ליהן לין ככותבין לפיכך אס רבו סוורסוס כותבים לה ככותבין ופוערין אהה :
הניוונת תנן : וסני קקבי אלמנה כניוונת מנכסי ותומים מעשה ידית שלס כל זמן
שסס רוליס לזוכה : א"כ הניוונת תנן וססס לן חכן ככשני יסודס : שפיר : איכא
לאוקומוס להא דשמאל כשאיכס ניוונת : אלא אי אמרת ניוונת תנן וססס לן
ככשני גליל ולכא אלמנה שאיכס ניוונת אמאי מליאתס לעלמס : ניהוי : יורסוס
כבעל : תיהוי להו איבה : דעל כרסס זכיס אהתס אכל מעסס ידית סתקבי לבעל
התס מוונתס יסו לזורסוס : כל מלאכות : הסניוונת כפרק אע"פ טוחתס וליכס
וכו' : חוץ ממזינת הכוס וכו' : ססן מלאכות סמקרכות חוכס וסרגל דכר כדאמרינן
כמנו כהאי מסכתא שאין כדס עושס אהתס לבעלס : חוץ מהתרת מנעל : ססרוסס
אומר עבד ככעני הוה : מנח תפילין לית לן בה : שאין דרך עבדים להכות
תפילין : לכס מרעהו חסד : סממוס עלמו מרעסו ממנו ססדו וקית
דמסקא

דמפקא לה מדכתוב לעיל מייבוס ותושיס כדקס ממני וסאיך לוס למס מרעסו ססר :

תזריע יום רביעי . הלכה כבא בתרא רף ק"ו ע"ב

אמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן לוקח נוטל כחוש שבו
אמר ליה רבי חייא בר אבא לרבי יוחנן והא אנן משמנין
ביניהן תנן אמר ליה אראבלת כפנייתא בככל תרנימנא מסיפא
דקתני סיפא חציה כדרוס אני מוכר לך משמנין ביניהן ונוטל
חציה כדרוס ואסאי משמנין ביניהן והא חציה אמר ליה אלא
לדמי הכא נמי לרמי' מקבל עליו מקום גדר וכו' תאנא חריץ
מכחוץ וכן חריץ מכפנים וזה וזה אחורי גדר כדי שלא תהא
חיה קופצת . ולעביר חריץ ולא לעביר בן חריץ איירי דרווח
קיימא בנוויה וקפצה ולעביר בן חריץ ולא לעביר חריץ איירי
דקטין קיימא אשפתיה וקפצה וכמה בין חריץ לבן חריץ טפח :
רשב"ס לוקח נוטל כחוש יד סלוקת על סתקוקה לפיכך נוהג סמוכר
לליקק סמקוס הגרוע שבאוחו שדס דדילמא דמי סלי סדס אמר לוס
לפוכך כועל מן סכחוס יוחר מן סחלו כדי דמי סלי סדס כדמפרש לקמיה וכו' :
והא אנן משמנין ביניהן הנן . דמשמע יד סניסן סוס וכו' : אראבלת כפנייתא .
תמרים כככל סחיית מערן עלמך ולף סויה עוסק כתיסס ומקטרו סוס : תרנימנא .
מרושף לסופא : אמאי משמנין ביניהן . כלומר סס כדכתיב בן סוף דחלו סדס
לני מוכר לך ממש סוף למס משמנין ומתקו קו המדס ויעול סלוקת חלוס כדרוס
סן כתיס סן יסס וכו' : כדי שלא תהא חיה קופצת . על סגדר חלטיין חריץ וכן
חריץ : ולעביר חריץ . דססחא כמני לא קפלא ססחריץ מרחיקת מן הגדר : איירי
דרווח . ססס טפקוס ככססס לתוכו וכמשכת מעע לאחוריס וקופלא : קיימא .
אספקוס סחילוס : הכא נמי כמה בין חריץ לבן חריץ טפח . ומסקנא דכרווחא
סוף : (ח"ס עיין כפרש"ס כחורך) :

תזריע יום חמישי . הלכה טנחות רף ק"ו ע"א

אמר רבי יירא מאי קראה מתוקה שנת העובר אם מעט ואם
הרבה יאכל רב אדא בר אבהו אמר מהכא ברבורת
הטובה רבו אוכליה ומה כשרון לבעליו כי אם ראות עיניו תניא
אמר רבי שמעון בן עזאי בא וראה מה כתיב בפרשת קרבנות
שלא נאמר בהן לא אל ולא אלתים אלא לה' שלא ליהן פתחון
פה לבעל דין לחלוק . ונאמר בשור הנס אשה ריח ניחח ובעוף
הדק אשה ריח ניחח ובמנחה אשה ריח ניחח לומר לך אחד
המרבח ואחד הממעיש וכלכר שיכוין את לבו לשמים שמה
תאמר לאכילה הוא צריך תלמוד לומר אם ארעב לא אומר לך
כי

כי לי תבל ומלואה ונאמר כי לי כל חיתו יער בהמות בהררי
אלף ידעתי כל עוף הרים וזיו שדי עמרי האוכל בשר אבירים
ודם עתורים אשתה לא אמרתי אליכם זבחו כדי שהאמר אעשה
רצוני ויעשה רצוני לא לרצוני אתם זוכחים אלא לרצונכם אתם
זוכחים שנאמר לרצונכם תזבחו . דבר אחר לרצונכם תזבחו
לרצונכם זבחו לרעתכם זבחו בדבעא מיניה שמואל מרב הינא
מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר ושחט את בן הבקר
שתהא שחיטה לשם בן בקר אמר לו זו בירינו היא . לעכב מנין
תלמוד לומר לומר לרצונכם לרעתכם זבחו :

רש"י שנת העובר . עבודת קרבנות ומכילין למזבח מתקן שחט וזן ולא
ירא : אם מעט ואם הרבה יאכל . מהן זכרו : ברבות הטובה . קרבנות
רבו אוכלים כקנים : ומה כשרון לבעליו . להקפ"ס כי סס לוח עיניו סוס מתכוין
לעוכס : לבעל דין . לאומרים רשויות סרסס סן וסדכר מוכות סוס ססמו כך סוס
לסקריב לו מנחס וססמו כך סיה להקריב לו פרוס ווס חלוס לכך כחמר ככולס ריח
כוחס לס' : אחר המרבה . להכין קרבנות : כדי שתאמר אעשה רצוני . להקריב
לו קרבן ויעשה רצוני לפי ססוף סרוך לכך וססחדכו : לא לרצוני אתם זוכחים .
כלומר לא להכחשו סחינו רוסס להטריח חתכס לעסית על כרסס : לרצונכם .
לסורך עלמכס לקוים מלויות סססס כפרס לכס לכך : לרצונכם זבחו . סססס
כוכתכס לסחיט פרע למתעסק כסכין לחתוך דבר חקר ושחט כסמט קדשים
ססססל : מנין למתעסק . כדכר חקר ושחט כסמט קדשים ססוף פסול : זו בירינו
חיא . דמלוס לכיון דעתו : לרצונכם תזבחו . ססס עליו סתקוב לעכב :

מצורע יום ראשון . הלכה ברכות רף כ"ו ע"א

איבעיא להו טעה ולא התפלל מנחה מהו שיתפלל ערבית
שתיים אם תימצי לומר טעה ולא התפלל ערבית
מתפלל שזרית שתיים משום דחד יומא הוא דכתיב ויהי ערב
ויהי בקר יום אחד אבל הכא תפלה במקום קרבן היא וכיון
דעבר יומו בטל קרבנו או דילמא כיון דצלותא רחמי היא כל
אימת דכעי מצלי ואויל' תא שמע דאמר רב הונא בר יהודה
א"ר יצחק א"ר יוחנן טעה ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית
שתיים ואין בזה משום דעבר יומו בטל קרבנו . מתיבי מעוות
לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות מעוות לא יוכל לתקון
זה שכשר קרית שמע של ערבית וקרית שמע של שחרית או
תפלה של ערבית או תפלה של שחרית וחסרון לא יוכל להמנות
זה שנמנו חכיריו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם : א"ר יצחק א"ר

יוחנן

יוחנן הכא במאי עסקינן שבטל במזיד . אמר רב אשי דייקה
נמי דקתני בטל ולא קתני טעה ש"מ . תנו רבנן טעה ולא
התפלל מנחה בערב שבת מתפלל בריל שבת שמים . טעה
ולא התפלל מנחה בשבת מתפלל במ"ש שמים שר חול מבדיל
בראשונה ואינו מבדיל בשניה ואם הכריל בשניה ולא הכריל
בראשונה שניה עתה לו ראשונה לא עלתה לו :

רש"י אם תימצי לומר . כלומר אם תשיכנו כשאלתו ממה שאמרנו טעה ולא
התפלל ערכית וכו' : כיון דעבר יומו בטל קרבנו . ואינו מקריכו כיום
אחר אם זמכו קביע כנון מוספין של כל יום ויום : מבדיל בראשונה . פעם
השוכה מתפלל כשכול הפלה של עכשיו לפיכך אומר כם הדלם בחינן דרעת
והשכית הוה כשכול השלומי הפלה שכה אינו מבדיל כה : שניה עלתה לו . כשכול
הפלה מולאי שבת ורשוכה לא עלתה לו שאיכה כלום שאין לו להקדים הפלה שעבר
ומכאן להפלה שזמנכה עכשיו . והשכית כמו לא עלתה לו לשל שבת הוהיל והכריל כה
גולס דעתו שאיכה של שבת והוה תקשכ לשל ערכית :

מצורע יום שני . הלכה עירובי דף נ"ב ע"ב

אמר רבי חנינא רגלו אחת בתוך התחום ורגלו אחרת חוץ
לתחום לא יכנס דכתיב אם תשיב משבת רגליך רגרך
כתיב והתניא רגלו אחת בתוך התחום ורגלו אחרת חוץ לתחום
יכנס' הא מני אחרים היא דתניא אחרים אומרים למקום שרובו
הוא נוקר . איכא דאמרי אמר רבי חנינא רגלו אחת בתוך
התחום ורגלו אחת חוץ לתחום יכנס דכתיב אם תשיב משבת
רגליך רגליך קרינן והתניא לא יכנס' הא דאמר באחרים דתניא
למקום שרובו הוא נוקר . רבי אליעזר אומר שמים יכנס שלש
לא יכנס' והתניא רבי אליעזר אומר אחת יכנס שמים לא יכנס
לא קשיא הא דעקר חדא וקם אתרתי הא דעקר תרתי וקם
אתלת . והתניא רבי אליעזר אומר אפילו אמה אחת לא יכנס' .
כי תניא ההיא למודר התנן ולמודר שאמרו נותנין לו אלפים
אמה אפילו סוף מרתו כלה במערה :

רש"י הא מני אחרים היא למקום שרובו שם הוא נוקר . ורובו בתוך התחום
היא : נוקר . כלומר כתר רוכו שדיכין לים וכיון דלא הוה אלא רגלו אחת
תוך לתחום עדיין רוכו בתוך התחום הלכך יכנס : הוא דאמר . רבי תנאי :
מתניהוין דעקר חדא . שולא מן סאחד ועומד כשכוס והכי קאמר אם כשקום עומד
יכנס וכרייתא דקהי שקום לא יכנס שולא מכל השקום : למודר . ששכה לו וקאמר
שנתתו כמקומו ומודר אלפים פסיעות כיוכויות אינו יכנס לתחום סעור וכלו
אלפים

אלפים שלו אמה אחת חוץ לתחום לא יכנס שאפילו אלפים מוליכות אהו לתוכו
אינו מותר ללכת מאלפים כדחתן ולמודר שאמרו כותבין לו אלפים אפילו סוף
מדתו כלה כמעט לא יסלך להלן מאלפים דכיון שמדר אלפים לכר מקום שנתתו
שמן ארבע אינו יכול לעבור חוץ מאלפים :

מצורע יום שלישי . הלכה כתובות דף ק"ב ע"ב

הנושא את האשה ופסקה עמו כרי שיוזן את בתה חמש שנים
חייב לזונה חמש שנים . נשאת לאחר ופסקה עמו כרי
שיוזן את בתה חמש שנים חייב לזונה חמש שנים . לא יאמר
הראשון לכשתבא אצלי אזוננה . אלא מוליך לה מזונותיה
למקום (שהיא) אמה . וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה
כאחד . אלא אחד זנה . ואחר נותן לה דמי מזונות : לא יאמר
הראשון וכו' אמר רב חסדא ואת אומרת בת אצל אמה' ממאי
דבנדולה עסיקינן דילמא בקטנה עסיקינן ומשום מעשה שהיה
דתניא מי שמת והניח בן קטן לאמו יורשי האב אומרים יהא
נדל אצלנו ואמו אומרת יהא בני נדל אצלי מניחין אותו אצל
אמו ואין מניחין אותו אצל ראוי לירשו מעשה היה ושחטוהו
ערב הפסח אם כן ליתני למקום שהיא מאי למקום שאמר שמע
מינה בת אצל האם לא שנא נדולה לא שנא קטנה . לא יאמרו
שניהם וכו' ההוא נכרא דאמר ליה ריחייא לחבריה לטחיננה
לסוף איעתר זכין ריחייא וחמרא א"ל עד האינדא הוה טחיננא
גכך השתא הב לי אנרא א"ל מיטחן טחיננא לך סבר רבינא
למיטר היינו מתניתין' לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה
כאחד אלא אחד זנה ואחר נותן לה דמי מזונות א"ל רב עירא
מי דמי התם חד כרסא אית לה תרתי כרסתא לית לה' הכא
מצי אמר ליה טחון וזכין טחון ואותיבי ולא אמרן ארא דלית
ליה טחינה לריחייא אבל אית ליה טחינה לריחייא כנון זו כופין
אותו על מדה סרום :

רש"י זאת אומרת הבת אצל האם . דקתי למקום שאמס ולא קתי לכית
אחיה למדכו שכן הוה הדין שהגדל כהת אלל אמה וכה הכיוונה מן הכנס
זכין איהא ככית אמה ואין כופין איהא לדור אללם : דילמא בקטנה עסיקינן .
ומשום הכי לא קתני כה אלל אחין : משום מעשה שהיה . ואיכא למיחש כמו
שמן יחרגו כשכול לירש עושור ככסום שלה אכל גדולה דלא תוישוכן לרצונה אומא
לך דקש אלל אחין : אם כן . דיש תולוק כין גדולה לקטנה : ניהני מוליך לה
יח 18
מזונות

מוזנית למקום שהיא . דמשמע לגדולה כמקום שהיא ולקטטה כמקום שהיא : מאי למקום שאמה . דקתני מלתא ספקתא ש"מ כל כה חלל האם : דאמר ליה וכו' . לא תקנה שוכר לתת מעות למשכיר אלא שיעתון לו למוזכות כיון כשכרו : לסיף איעתר . משכיר : זבין ריהויא וחמרא . לעתון כה מוזכות כיהו : אחר זנה ואחר נותן לה דמי מוזכות . חייבוסו לתת דמיהס כשזש לה מוזכות ממקום פסק לה דמיהס מהחלס אלא מוזכות חייבוסו לתת דמיהס כשזש לה מוזכות ממקום אחר הכא כמו אע"פי שלא פסק אלא עתיכס עכשוו שאינו ארוך יתן דמיהס : שחון וזבין . כאוקסא שלקתס : שחון ואותיב : למוזכותך כאותן שאלני : ולא אמרן . דלא יסוכ דמי : אלא דלית ליה שחינה לריהויא . שחון שוכר מואל לעתון כשכר כל שעה לפיכך חומר לו אפי' יושב כעל אטון לך ולא אתן דמיהס : אבל כל זמן שמוציא לשחון . עותן כשכר וכותן לזס דמיהס : מרת סרוס . זס כססה זסס לא חסר לא היו עושין עוכס :

מצורע יום רביעי . הלכה בכא כתרס דף קט"ו ע"א

ת"ר בן אין לי אלא בן בן הבן או בת הבן או בן בת הבן מנין תלמוד לומר אין לו עיין עליו בת הבן וכן הבת וכת בן הבת מנין תלמוד לומר אין לו עיין עליו הא כיצד נחלה ממשמשת והולכת עד ראובן ולימא עד יעקב אמר אביי גמירי דלא כלה שכטא אמר רב הונא אמר רב כל האומר תירש בת עם בת הבן אפי' נשא שבישראל אין שימיעין לו שאינן אלא מעשה צדוקין דתניא בעשרים וארבעה כטבת תכנא לדיננא שהיו צדוקין אומרים תירש הבת עם בת הבן ניטפל להן רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שישים מנין זה לכם ולא היה אדם שהחזירו דבר חוץ מוקן אחר שהיה מפטפט כנגרו ואומר ומה בת בנו הבאה מכח בנו תירשנו בתו הבאה מכחו לא כל שכן קרא עדיו את המקרא הזה אלה בני שעיר החזרי וישבי הארץ לוטן ושובל וצבעון וענה וכתוב אלה בני צבעון ואיה וענה אלא מלמד שכא צבעון על אמו והוליד ענה ודילמא תרי ענה הוו אמר רבה אמינא מלתא דלא אמרה שכור מלכא וסנו שמואל ואיכא דאמרי אמר רב פפא אמינא מלחא דלא אמרה שכור מלכא וסנו רבה אמר קרא הוא ענה הויה ענה דמעיקרא אמר ליה רבי בכך אתה פוטרני אמר לו שוטה ולא תהא תורה שרימה שלנו כשיחה כטלה שרכס מה לבת בנו שכן יפה כחה במקום האחין תאמר בכחו שהורע כחה במקום אחין ונצחוס ואותו היום עשאוהו יום טוב :

רשב"ם

רשב"ם ובה הכן . כמקום שאין שם בן הכן וכן של כה הכן והיא חזין לכה של כה הכן אבל לויכא קלילא הוא דקטט וכו' : אין לו עיין עליו . של מה אס יש לו בן או הכא מכחו של בן כנון ויפאיי ורובו וי"ד יהורה קא דריש וכו' : עיין עליו . דהאי מת אס יש לו כה כלל כלל וכו' : הא כיצד . כלומר ודאי כי הוכי דאמריכון ע"ע למטה הכי כמו אמריכון עיין עליו למעלה וכו' : נחלה ממשמשת והולכת עד ראובן . שאס אין לו אב ולא אח ולא בן אב וכו' ואימא עד יעקב . שאס מה ראובן הוא וכל זרעו חזירון אלא יעקב וכו' : אמר אביי . ח"כ כמלא שכת אחר כלה מישאל ובמירו דלא כלה שכטס ורואיס לרכר כמלאכי כי אפי' ס' לא שכתי ואהס ככי יעקב לא כליקס כפירוש ר"ח ראובן דקטט לאו דוקא אלא מפני שהוא שכת ראשין קטטס : א"ר אונא א"ר כל ריין האומר . ופוסק דין שפירש הכה של מה עם כה הכן של מה מקל וחומר דלקמן אפילו הוא סדויין כשיא כישראל שכלל כמנין עמו לרון כמותו אין שומעין לו מפני שדין זה מעשה סדוקין הוא כדמפרש לקמן וכו' : כרתניא . כמגילת העכוים דקתשיב חלין וימיה דלא להעעכס כסון ומיורי כטבת וקתני ככ"ד כי תכנס לויכא שכאכו למשפטכו הרשון שהורו לכו סדוקין : עם בת הבן . ומיחו עם בן הכן מירו דלא תורה וכו' : קרא עליו מקרא . שאכו למדין ממכו שעה ככו של צבעון הויה וקרא ליה בן שעיר וכו' : וכתוב ואלה בני צבעון ואיה וזנה וכו' . אלמא ככו הויה ולעיל קרי לזס חקיו : אלא צבעון בני על אמו והוליד ממנה ענה . כמלא שהוא חקיו וככו וכו' : אמר רבא אמינא וכו' ומני שמואל . ולפי שהלכה כמותו כדכיס קרי ליה הכי והוא שס של מלך פרס : א"ר אמר רבא וכו' . רכס כמו קרי שכור מלכא משיס דהלבנת כמו כווקס לכר משדה עבין ומקלס דהלכתא כרכ יוסף : בכך אתה פוטרני . כחמיס הלל נס חכי מורה לך דכן הכן יורש את זקנו ואפילו כמקום כה אכל כה הכן אמריכון שהירש הכה עמה : ולא תהא תורה שלימה שלנו וכו' . אינו לרוך לדחותך כקס ומיחו מעיקרא לא הויה חפץ לנלות לו עעמנו של דכר דאסור לנלות להס עעמנו תורס : כשיחה כטלה שלכס . ק"ו שהתס דכין מעלמוכס וכו' : תאמר בכחו שהורע כחה אצל האחין . כסס שאינוס יורשע עם חקיה כככסי חקיה כך חוקס יורשע עם כה חקיוס וכו' : ואותו היום . שכלקוס כ"ד כטבת הויה : (ח"ס עיין כפי' רשב"ם כאורכ) :

מצורע יום חמישי . הלכה חולין דף כ"ו ע"ב

כל מקום שיש תקיעה אין הברלה . וכל מקום שיש הברלה אין תקיעה . יום טוב שחל להיות בערב שבת תוקעין ולא מבדילין . במוציא שבת מבדילין ולא תוקעין . כיצד מבדילין המכריל בין קדש לקדש . רבי דוסא אומר בין קדש חמור לקדש הקל : היכי תוקע אמר רב יהודה הוקע ומריע מתוך תקיעה ורב אסי אמר הוקע ומריע כנשימה אחת . אתקין רב אסי בהוצל כשמעתי . מתיבי יום טוב שחל להיות בערב שבת תוקעין ולא מריעין מאי לאו לא מריעין כלל רב יהודה מתרץ לטעמיה ורב אסי מתרץ לטעמיה . רב יהודה מתרץ לטעמיה

לא

לא מריעין בפני עצמה אלא מתוך תקיעה ורב אסי מתרץ לטעמיה לא מריעין בשתי נשימות אלא בנשימה אחת ובמוצאי שבת וכו' היבא אמר לה אמר רב יהודה מחתימתה וכן אמר רב נחמן כחתימתה ורב ששת ברירה דרב אידי אמר אף בפתיחתה ולית הלכתא כוותיה רבי דוסא אמר בין קדש חמור לקדש הקל ולית הלכתא כוותיה אמר רבי זירא יום טוב שחל להיות באמצע שבת אומר המכריל בין קדש לחול בין אור לחשך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה מאי טעמא סדר הברלות הוא מונה :

רש"י היכי הוקע . כיום עוב שבערב שבת כשהוא חוקע להכדיל בין קדש לחול דכעו שיכיו משאר ערכי שבתות שהיו חין קדושה הכבסה עמורה מקדושת דיואס כל כך : מתוך תקיעה קודם שיקיים התקיעה הוא מריע כקופס : בנשימה אחת ומ"מ מפסיק הוא כקפוס : היבא אמר לה להאי בין קדש לקדש : בחתימתה של הסדרה אכל כפיקתה הוא אומר בין קדש לחול וכך אבו כוסגניס : אף בפתיחתה מהחול המכדיל בין קדש לקדש וכיון אור לחשך ולית הלכתא כוותיה שהיו למנות סדר הברלות הוא כן כהחולה והכדיל דכתיבם באורייתא כקדש ותיל כהובא וכרבי דוסא כמו לית ליה הלכתא דלא מוזלוכין כו"ט לקרותו קדש קל : באמצע שבת אפילו הכי אמרינן בין יום השביעי חף על נכ דלא שוין יום ה' סכא כלל : סדר הברלות האמורות כהורס הוא מוכס ולמכדיל בין הקדש וגו' ויכדיל בין הקדש ובין החשך ופכדיל אהס מן העמים לטות לו ובין יום ה' וכו' שייכו בין קדש לחול ומשום דכעו למימר מעין התומתה סמך לתומתה :

אחרי מות יום ראשון . הלכה ברבות רף כ"ו ע"ב

אחמר רבי יוסי בר רבי חנינא אמר הפלות אבות תקנום רבי יהושע בן לוי אמר תפלות כנגד תמידין תקנום תניא כותיה דר' יוסי בר ר' חנינא ותניא כותיה דריב"ל תניא כותיה דרבי יוסי בר רבי חנינא אברהם תיקן הפלת שחרית שנאמר וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם ואין עמירה אלא תפלה שנאמר ויעמוד פינחס ויפרל יצחק תיקן הפלת מנחה שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב ואין שיחה אלא תפלה שנא' תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו יעקב תיקן הפלת ערבית שנאמר ויפגע במקום ואין פגיעה אלא תפלה שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע ב' ותניא כותיה דרבי יהושע בן לוי מפני מה אמרו הפלת השחר עד הצות שהרי המיד .

תמיד של שחר קרב והולך עד הצות ורבי יהודה אומר עד ארבע שעות שהרי תמיד של שחר קרב והולך עד ארבע שעות ומפני מה אמרו הפלת המנחה עד הערב שהרי תמיד של בין הערבים קרב והולך עד הערב רבי יהודה אומר עד פלג המנחה שהרי תמיד של בין הערבים קרב והולך עד פלג המנחה ומפני מה אמרו תפלת הערב אין לה קבע שהרי אכרים ופדרים שלא נתעכלו מבערב קרבין והולכין כל הלילה ומפני מה אמרו של מוספין כל היום שהרי קרבן של מוספין קרב כל היום רבי יהודה אומר עד שבע שעות שהרי קרבן מוסף קרב והולך עד שבע שעות :

רש"י אבות תקנום . כדקתני כגרויתא לקמן . כנגד תמידין תקנום . אכתי ככסה הגדולה : רבי יהודה . סכירא ליה שאין המיד של שחר קרב אלא עד ארבע שעות : איברים של עולות : ופדרים . של שחר קרבנות שזוק דמן קודם שקיעת השמש קרבין כל הלילה וכנגדן הקנו הפלת ערבית :

אחרי מות יום שני . הלכה עירובין רף נ"ג ע"ב

ברוריה אשכחתיה לההוא תלמידא דהוה קא גרים בחישה בטשה ביה אמרה ליה לא כך כתיב ערוכה ככל ושמורה אם ערוכה במאתים וארבעים ושמונה אכרים של אדם משתמרת ואם לאו אינה משתמרת תנא תלמיד אחר היה לו לרבי אליעזר שהיה שונה בלחש לאחר שלש שנים שכת תלמודו אמר ליה שמואל לרב יהודה שינא פתח פומך קרי פתח פומך הני כי היכי דתחקיים בידך ותוריק חיי שנאמר כי חיים הם למוציאיהם ולכל בשרו מרפא אל הקרי למוציאיהם אלא למוציאיהם כפה . אמר רבי אסי מאי דכתיב כי נעים כי תשמרם בכטנך יכוננו יחרו על שפתיך אימתי דברי תורה נעימים בזמן שתשמרם בכטנך ואימתי תשמרם בכטנך בזמן שיכוננו יחרו על שפתיך רבי זירא אמר מהכא שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה טוב אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה כפיו לישנא אחרינא אימתי שמחה לאיש במענה פיו בזמן שדבר בעתו מה טוב רבי יצחק אמר מהכא כי קרוב אליך הדבר מאד בפך וכלבכך לעשותו אימתי קרוב אלך בזמן שבפך וכלבכך לעשותו רבא אמר מהכא תאות לכו נתתה

נתתה לו וארשת שפתיו כל מנעת סלה אימתי תאות לבו
נתתה לו בזמן שארשת שפתיו כל מנעת סלה אמר רבי
אליעזר מאי דכתיב וענקים לגרנותיך אם משים אדם עצמו
בענק זה שרף על הצואר ונראה ואינו נראה תלמודו מתקיים
בירו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בירו וא"ר אליעזר מאי דכתיב
לחיו כערונת הכושם אם משים אדם עצמו כערונה זו שהכל
דשין בה וכבושם זה שהכל מתכשמין בה תלמודו מתקיים ואם
לאו אין תלמודו מתקיים רבא בר רב יוסף בר חמא הוה
ליה מלתא לרב יוסף בהריה כי מטא מעלי יומא דכפורי אמר
אזיל ואפייסיה אזיל אשכחיה לשמעיה דקא מויג ליה כסא אמר
ליה הב לי ואימוניה אנא יהב ליה מזניה כדשעמיה אמר רמי
האי מויגא למויגא דרבא בר רב יוסף בר חמא אמר ליה אנא הוה
אמר ליה לא תתיב אכרעיך עד דמפרשת לי הני קראי מאי דכתיב
ומדבר מתנה ונו' אמר ליה אם אדם משים עצמו כמדבר זה
שהכל דשין בו תורה ניתנה לו במתנה וכיון שניתנה לו במתנה
נחלו אל שנאמר וממתנה נחלתי וכיון שנחלו אל עולה לגרולה
שנאמר ומנחליאל כמות ואם מניס לבו הקב"ה משפילו שנאמר
ומכמות הניא ואם חוור בו תקרוש כרוך הוא מנכחו שנאמר
כל ניא ינשא :

רש"י כששא ביה כעטה בו כרגלות : תוריק חיו שהלך וימים : שחשמרם
בכשנך . שהן שמורים כיון שאינן משתכחין עמך : ובינו יחריו : שאתם
סודרן ומילוחין כפס ולח כנמנים וכלקיסה : אימתי שמחה וכו' : בזמן שירדע
לדרוש הלכות תנ כהן דבר אחר אימתי שמתה לאיש אימתי אדם שמת בתלמודו
בזמן שיש לו מענה כשואליו ממנו דבר הלכה : שארשת : ספורה שפתיו כל מנעת
סלה כשנתה בו דעת להוליא כשפתיו : שרף לצואר : שאינו ממוחלם כרוחק סביב
הצואר אלא שרפיו כרווח כך הוה כעים ומרוחם לכרווח : ונראה ואינו נראה :
כשמתנה ליארו כדאם מתתה וקבו ורוכ פעמים שסכטרו וזקבו ומסכן איתו כך אם
תלמיד תבס אינו רודף לפתח ולכוח כשוק אלא יושב ומחזר על תלמודו מתקיים
כירו : שהכל דשין אותו . שאין לו נסות : שהכל מתכשמין ממנו . שגלמד
תורה לתלמידים : מילתא . כעס : אמר : רבא חזייל אפייסיה לרב יוסף : מויג .
כמוס רב יוסף קני . כהיר הוה ולא הוה רוחה והכירו כעעס הוין שהוה מזנו לפי
שהוה מכיר רב יוסף כמזנו של רבא מחתילה שהוה כפי ליתן מוס כמרה : כל ניא
ינשא : אע"ג דלקו גבי הכי קראי כתיב דרשי ליה דמני שכל לידו גויא שהושפל
קוור ומתכשא :

אחרי מות יום שלישי . הלכה כתובות רף ק"י ע"א

מאי בודק כדשמואל דאמר שמואל שנוי וסת תחלת חולי
מעיס . כתוב בספר בן סירא כל ימי עני רעים והאיכ"ה
שבתות וי"ט כדשמואל דאמר שמואל שנוי וסת תחלת חולי מעיס
בן סירא אומר אף לילות כשפל גנים גנו ובמרום הרים כרמו מטר
גנים לגנו ומעפר כרמו לכרמים . הכל מעלין לאתווי מאי לאתווי
עברים ולמאן דתני עברים כהדיא לאתווי מאי לאתווי מנוה
היפה לנוה הרע ואין הכל מוציאין לאתווי מאי לאתווי עכר
שכרח מחוצה לארץ לארץ דאמרי ליה זכניה הכא וויל משום
ישיבת ארץ ישראל . הכל מעלין לירושלם לאתווי מאי לאתווי
מנוה היפה לנוה הרע ואין הכל מוציאין לאתווי מאי לאתווי
אפילו מנוה הרע לנוה היפה . ת"ר הוה אמר לעלות והיא
אומרת שרא לעלות כופין אותה לעלות ואם לאו תצא בלא
כתובה . היא אומרת לעלות והוה אמר שרא לעלות כופין
אותו לעלות ואם לאו יוציא ויתן כתובה . היא אומרת לצאת
והוה אמר שרא לצאת כופין אותה שלא לצאת ואם לאו תצא
בלא כתובה . הוה אמר לצאת והיא אומרת שלא לצאת כופין
אותו שלא לצאת ואם לאו יוציא ויתן כתובה :

רש"י שנוי וסת . אפילו לטיבס : במרום הרים כרמו . שאין כירו ממנין
לקנות כמקום טוב וקובס כדאש הסר וכל זכלוס שהוה מוואף לו כופל
וזכ לכרמים שחקיו : לאתווי עברים . אם הוה לו עכר עכרו ילך העכר אחריו
על כרתו : לעלות . מחופס לארץ לארץ וכן משאר גכולין לירושלם : לצאת .
מירושלם לגכולין או מארץ לחופס לארץ :

אחרי מות יום רביעי . הלכה ככא כהרא רף קמ"ד ע"א
וכן האשה שהשכיחה את הנכסים השכיחה לאמצע . אם
אמרה ראו מה שהניח לי בעלי הרי אני עושה ואוכלת .
השכיחה לעצמה : ואם אמרה וכו' השכיחה לעצמה . פשיטא
מהו דתימא כיון דשכיחה לה מלתא דאמרי קא טרחא קמי
יחמי אחורי אחלה קא משמע לן א"ר תנינא המשיא אשה לבנו
גדול בבית קנאו ורוקא גדול ורוקא בתולה ורוקא אשתו
ראשונה ורוקא שהשיאו ראשון פשיטא יחד לו אביו בית ועלייה
בית קנה עלייה לא קנה בית ואכסדרה מהו שני בתים זו לפני

מזו מהו תיקו מיתוכי ייחד לו אביו בית וכלי בית כלי בית קנה בית לא קנה א"ר ירמיה כגון שהיה אוצרו של אביו מונח שם נהרדעי אמר אפילו שובכא דינוני רב יהודה ורב פפי אמרי אפילו עציצא דהרסנא מר זוטרא אנסכיה לכריה ותלה ליה סנדלא רב אשי נסכיה לכריה ותלה ליה אשישא דמשחא אמר מר זוטרא הני תלת מילי שוינהו רבנן כהלכתא בלא טעמא חדא הא אידך דאמר רב יהודה אמר שמואל הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפיטרופא אידך דאמר רב מנה לי כידך הנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה:

רשב"ם אחולי אהלה וקורס כה ממס שאמרס החולס טריכו עושה ולולכת קמ"ל: קנאו. הכן לאחיו הכית דתקנת חכמים היא והולכתא כלל טעמא כדלקמן וכמס' גיטין מוקמינן לה כגון שיש לאביו כעור כות אחר לדור וכו': ודוקא גדול וכו'. דכתיב הוי נזכר כתיב ליה טפו ונמר ומקמי ליה: ייחד לי בית ועלייה. כלומר ויקר לו האז לכתיב בית שיש עליו על נכיו: אבסדרה. לפני הכית ופיתחין כה תלויה ודרך אכסדרא ככסוס לכית: שני בתים וכו'. אם המלאך לומר כית ואכסדרא קנה סייכו משום דאכסדרא משועבר לכית אכל שני בתים זה לפנים מזה מסו: אוצרו. כתובו הילכך כית לא קנס דכיון דמשחמט האז ככית לא הוליאן מתוקמי ולא מקמי ליה לככו: עציצא דהרסנא. כלו מלא דגים מעינכוס בשמן: אשישא דמשחא. כוס מלא שמן: שוינהו רבנן. אם תקבו את הדברים כך אע"פ שאיכו דין תורה כי מדה ומדה הם: חדא הא' המשיא אשה לככו ותקנת חכמים הוא לכבוד היתון שגבאן הדבר לשאף אשה ואין מקום לדור בו: אפטרופא. דאכן סהדי דלא עקר כתלס הככוס ולא כהכיון אלא שוככו הככוס מתוך שאולין על דם: במעמד שלשתן. כפקד ומפקיד ומקבל מתקם: קנה. כך תקנו חכמים לפי שהדבר הדור הוא כיון הכריות ולא חזקין חכמים להקנות כקנין וכעדים:

אחרי מות יום חמישי. הלכה חולין דף מ"ד ע"ב

ואומר אהה ה' אלהים הנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לירי טומאה כלילה ונבלה וטרפה לא אכלתי שלא אכלתי בשר כוס כוס ולא בא כפי בשר פגול שלא אכלתי מבחמה שהורה בה חכם משום רבי נתן אמרי שלא אכלתי מבחמה שלא הורמו מתנותיה. רבה שרא טרפתא וזבן מינה בשרא אמרה ליה בת רב חסרא אבא שרי בוכרא ולא זבן מינה בשרא אמר לה הני מילי בוכרא דאשימא מורבן הכא מתקלא מוכח מאי איכא משום אומצא מעלייתא כל יומא אומצא מעלייתא זכנו לי אמר רב חסרא איזהו תלמיד חכם זה

הרואה

הרואה טריפה לעצמו ואמר רב חסרא איזהו שונא מתנות יחיה זה הרואה טריפה לעצמו דרש מר זוטרא משמיה דרב חסרא כל מי שקורא ושונה ורואה טריפה לעצמו ומשמש תלמיד חכמים עליו הכתוב אומר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. רב זבד אמר זוכה ונוחל שני עולמות העולם הזה והעולם הבא אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. רבי אלעזר כי הווי משרדי ליה מכי נשיאה טירי לא שקיל וכי הווי מזמני ליה לא אויל אמר לא קא בעי מר דאחיה דכתיב ושונא מתנורת יחיה רבי זירא כי משרדי ליה לא שקיל כי הווי מזמני ליה אויל אמר אתייקורי הוא דמתייקרו בי:

רש"י הנה נפשי לא מטומאה. יתקאל קאמר ליה לק"ה לפי שהיה אומר לו קח לך חטים ושעורים וכו' ועונת שעורים האכלכה והוא כנללי לאת האדם וכו': לירי טומאה. קרי: כוס כוס. שקיע שקיע שלח קמית לפי שמסוכנת היא ככלה ממס לוכף למימר דאם כן מאן רכותיה: שהורה בה חכם. שכולד כה ספק וסיפך לשאל לתבס להקירו: מתנותיה. הודיע והלחיים והקיבס וזע"פ שהוא היה כהן וכלל הרמנה ויכול לאיכלה: שרי בוכרא. כשהיה כהן מכיון לפגיו כבוד לראות מומו והוא מקירו לא היה לוקח ממנו מכשר איתו כבוד כבוד כזה כז"ה וכשהוא חס איכו לאו לכלוס דשומע קרשים כחון: רב חסרא יתהן היה כדאמרו כנגטין כהנוקין פ' זוגים אהים כהכוס כשואוס פ' זוגים איתיה כהכוס: בוכרא. כבוד כמכר כאומר ולא כמשקל כדאמרו ככירות כל פסולי המוקדשין כשהטין וכמכרין כאוטלו וכמכרין כליטרא חין מן הכבוד והמעשר: מתקלא מוכח. שהכל רואין שהוא שוקל ליערף כדכיר כמותו לאתרים וכותן המעוה מיד: מאי איכא. כמה יכולין להשדכו משום אומצא מעלייתא ששוקלין לו הליטרא ממיטב הכשר: כל יומא נמי. חולקים לי כבוד ומוכרין לי מן המוטב: זה הרואה טריפה לעצמו. כשכולד בו טרפות ככהמהו כראס כו טעם לאיסקור וטעם לקיור ואינו חס עלים ואוסרם: הרואה טריפה לעצמו. ודאי שוכא מתכות אחרים הוא שאף על שלו איכו חומר להכריעו להיקר: ושימש ת"ח. גמרא לתרץ טעמו המשנה ומסכיות הסותרות זה את זה וסויכו גמרא: יגיע כפיך כי האכל. דכיון דעל שלו איכו חומר כל שכן שאיכו חומר כשל אחרים לנכוכ ולגזול: מזמני ליה. לאכול אכלס: אתייקורי מתייקרי כי. ככדון הס כמה שאינו טועד אכלס. והנאחס היא וקין זו מתקם:

קדושים יום ראשון. הלכה כרבות דף ק"י ע"ב

רב מקלע לבי גניכא וצלי של שבת בערב שבת והוה מצדי רבי ירמיה בר אבא לאחוריה דרב וסיים רב ולא פסקיה לצלותיה דרבי ירמיה שמע מינה תלת שמע מינה מתפלל אדם של שבת בערב שבת ושמע מינה מתפלל תלמיד אחורי רבו

ושמע

ושע מינה אסור לעבור כנגד המתפללין . מסייע ליה לרבי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי אסור לעבור כנגד המתפללין איני והא רבי אמי ורבי אסי חלפי רבי אמי ורבי אסי חוץ לארבע אמות הוא דחלפי . ורבי ירמיה היכי עבדי הכי והא אסר רב יהודה אמר רב לעולם אל יתפלל אדם לא כנגד רבו ולא אחורי רבו . והנייה רבי אליעזר אומר המתפלל אחורי רבו והנותן שלום לרבו והמחזיר שלום לרבו והחולק על ישיבתו של רבו והאומר רבך שלא שמע מפי רבו גורם לשכינה שחסדתק מִישראל שאני רבי ירמיה בר אבא דתלמיד חבר הוה והיינו דקאמר ליה רבי ירמיה בר אבא לרב מי בדלת אמר ליה אין בדילנא ורא אמר מי בדיל מר ומי בדיל והאמר רבי אבין פעם אחת התפלל רבי של שבת בע"ש ונכנס למרחץ ויצא ושנה לן פרקין ועדין לא חשבה אמר רבא ההוא הנכנס להויע וקודם גזירה הוה :

רש"י של שבת בערב שבת . שקיבל עליו שבת מבעוד יום : ש"מ . כרבי וקודם ס"ל דאמר מפלג המכתה אזל ליה זמן הפלג המכתה ועיול ליה זמן הפלג ערכות : ולא פסקיה לצלותיה . כלומר לא פסקיה בין רבי ירמיה ולכותל לעבור לפסוקו ולבטח כמקומו אלא עמד על עמדו : כנגד רבי . אלא רבי ומרחא כאלו הם שנים : אחורי רבי . כמו יוסראן הוא : שלום לרבי . כשאר כל אדם שלום עליך ולא אמר לו שלום עליך רבי : והיינו דקאמר ליה . איתו היום שהתפלל רב של שבת בערב שבת אמר ליה רבי ירמיה מי בדלת מן המלאכה שהולך וקבלת עליך שבת כהפלתך . ולא אמר ליה מי בדיל מר . שמע מינה תלמוד סדר סוס ליה : לבית המרחץ . סלקא דעתך לאתר שגזרו על הזויעה ועל הרקיעה שבת כדאמרינן במסכת שבת כפרק כירה אלמא אף על גב דללו לא כדיל מאיסורי שבת כדאמרינן רבא להויע . ככס שזויע מתקת סוס כות המרחץ ולא כהן עליו מים : וקודם גזרה . עד שלא גזרו על הזויעה וככל דוכתא דאמרינן כדאמר רבא להויע וכו' מסכת אמרינן :

קדושים יום שני . הלכה עירובין רף ס"ה ע"ב

אמר רב יהודה לא איברי ליליא אלא לשינתא . אמר רבי שמעון בן לקיש לא אברי סיהרא אלא דנירסא . אמרו ליה לר' זירא מחדרן שמעתתך . אמר להו דימסא אינון אמרת ליה ברתיה דרב חסרא לרב חסרא לא בעי מר מינס פורתא . אמר לה השתא אתו יומי דאריכי וקטיני ונינוס טובא . אמר רב נחמן בר יצחק אנן פועלי דימטי אנן . רב אחא בר יעקב

יוף ופרע' אמר רבי חנינא כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו שנאמר וירח ה' את ריח הניחח וגו' אמר רבי חייא בר המתיישב ביינו יש בו מדעת שבועים וקנים יין ניתן בשבועים אותיות וסוד ניתן בשבועים אותיות נכנס יין יצא סוד' א"ר חנין לא נכרא יין אלא לנחם אכלים ולשלם שכר לרשעים שנאמר תנו שכר לאוכד וגו' אמר רב חנין בר רב פפא כל שאין יין נשפך בחוץ כיתו כמים אינו בכלל ברכה שנאמר וברך ארץ לחמך ואת מימך מה לחם שניקח בכסף מעשר אף מים שניקח בכסף מעשר ומאי ניהו יין וקא קרי ליה מים' אמר רבי אלעאי בשלשה דברים אדם ניכר בכוסו בכיסו ובכעסו ואמרי לה אף בשחקו :

רש"י יומי דאריכי . ימים שהם כקבר אריכי לישן וקטיוני לעסוק כחוס וכמלכות : ונינוס טובא . ונינוס הלכה : יוף ופרע' . סוס קובע לו לשכית כך וכך פרקוס כיוס והוס רניל לעסוק כיוס ופעמים שהוס ערוד כמוזכותיו כיוס ופורע קביעות עתו כללם : המתפתה ביינו . שמפויסין אותו על דבר ומתקרב כשעוב לכו כיון : ריח הניחוח . ואמרן לעיל דריחא דוינא דמשתייה סיא וכתבו ויאמר אל לכו לא אריסוף וגו' דאריכי : המתיישב ביינו . שזוקס יין ואין דעתו מטרדה : ניתן בשבועים אותיות . כך חשכונו כנומטרויה : יצא סוד . ווס שהולך ולא ילא סודו שקיל הוא כסכהדרין של שבועים : לשלם בו שכר לרשעים . שזוקס ושמתיין ומקבלין עולמן כתייהס : לאוכד . רשע : אינו בכלל הברכה . לא קניע לסיף כרנה נמורה ואפילו הוא עשיר כדכרס אחרים : שניקח בכסף מעשר . שמתק ללוקטו בכסף מעשר כירושלם . הכל ניקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומלכת כפרק ככל מערכין : אדם ניכר' . אס הגין הוא : בכיסו . אס דעתו מיושבת עליו כיוכו : בכיסו . כשזוקס וכותן עם כנו אדם אס כאמונה הוא עושה : ככעסו . שאיכו קפרן יותר מדאי :

קדושים יום שלישי . הלכה קידושין רף ל' ע"א וע"ב

חנינא להא דתנו רבנן האב חייב בכנו למולו ולפרותו וללמדו תורה ולהשיאו אשה וללמדו אומנות ויש אומרים אף להשיאו במים רבי יהודה אומר כל שאינו מלמד את בנו אומנות מלמדו ליסדות' ליסדות סלקא דעתך אלא כאלו מלמדו ליסדות' למולו מנלן דכתיב וימל אברהם את יצחק בנו והיבא דלא מהלית אכונה מיחייבי כי דינא למימהלית דכתיב המול לכם כל זכר והיבא דלא מהלוהו כי דינא מיחייב איהו למימהל נפשיה דכתיב וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה לפרותו

לפרותו מנלן דכתיב כל בכור בניך תפדה והיבא דלא פרקיה
אבונה מיחייב איהו למיפרק נפשיה דכתיב פדה תפדה ללמדו
תורה מנלן דכתיב ולמדתם אותם את בניכם והיבא דלא
אנמרית אבונה מיחייב איהו לשומר נפשיה דכתיב ולמדתם
(ר"ד ב') להשיאו אשה מנלן דכתיב קחו נשים והולידו בנים
וכנות וקחו לבניכם נשים ללמדו אומנות מנלן אמר חוקיה
דאמר קרא ראה חיים עם אשה אשר אהבת אם אשה ממש היא
כשם שחייב להשיאו כך חייב ללמדו אומנות אי תורה היא
כשם שחייב ללמדו תורה כך חייב ללמדו אומנות ויש אומרים
אף להשיטו בנהר טאי טעמא חיותיה הוא רבי יהודה אומר
וכו' מאי בינייהו איבא בינייהו דאנמרית עיסקא :

רש"י אף להשיטו בנהר : טמא ופרוש כספיקה ותקבע ויסקחן אם אין יודע
לשוט : ליסתות סלקא דעתך והלא ושך ולא למדו כלום : כאלו
מלמדו ליספית : דכיון שאין לו אומנות ויסקר לחמו ולך כפרת דרכים וילקט
הכריות : מיחייב איהו : כשיגדל : תפדה - תפדה וכו' כלומר קרי ליה תפדה :
דכתיב ולמדתם : קרא חתוכא הוא ולמדתם אותם ושמתם לעשותם : ראה
חיים : אומנות שקחם כי עם אשה מקיש אומנות לאשה : אם אשה : האמור כאן
אשה ממש הוא כשם שזמניו שקייב אדם להשיאו אשה כך חייב וכו' : מאי בינייהו :
מאי קמיסיף ר' יהודה : עיסקא : אם למדו סתורם לת"ק סרי למדו חיים לר"י דאחי
לטעמא אומנות דוקא דכמה פעמים שאין לו כמה לעשות סתורם ועומר ומלכטם :

קדושים יום רביעי : הלכה כבא בתרא דף קס"ד ע"ב

ההוא מקושר דאתא לקמיה דרבי ואמר רבי אין זמן כזה אמר
ליה רבי שמעון בר רבי רבי שמא בין קשריו סובלע
פלייה וחזייה הדר הוא ביה רבי כבישות אמר ליה לאו אנא
כתבתיה רבי יהודה חייטא כתביה אמר ליה כלך מלשון הרע
הזה זמנין הוה יתיב קמיה וקא פסיק סידרא בספר תהלים אמר
רבי כמה מיושר כתב זה אמר ליה לאו אנא כתבתיה יהודר
חייטא כתביה אמר ליה כלך מלשון הרע הוה בשלמא התם
איבא לשון הרע אלא הכא מאי לשון הרע איבא משום דרב
דימי דתני רב דימי אחוה דרב ספרא לעולם אל יספר אדם
בטובתו של חבירו שמחוך טובתו בא לירי רעתו : אמר רב
עמרם אמר רב שלש עבירות אין אדם נצול מהם בכל יום
הרהור עבירה ועיון הפלה ולשון הרע לשון הרע סלקא דעתך

אלא

אלא אבך לשון הרע : אמר רב יהודה אמר רב רוב בגול
ומיעוט בעריות והכל בלשון הרע : בלשון הרע סלקא דעתך
אלא אבך לשון הרע :

רשב"ם כבישות : סבור שהיא כתבו וכלוכו לא היו עושין מקושר אלא פשוט
לפי שטועין בו אי כמו לפי שהיה מוכלע בין קשריו יותר מדאי שרבי
עלמו טעה בו : יהודה חייטא : כך שמו : כלך מלשון הרע הוה : כלומר לא הוה
לך להעיל אשמה עליו הוה לך לומר איני כתבתיו : מאי לשון הרע איבא : והלא
כשכתו של רבי יהודה קייטא דיוכר כשאמר יהודה קייטא כתיב : בא לירי רעתו :
לירי נכותו מחוך שמרכין כשכתו מוכרין סס נכות שבו : עיון הפלה : יש מפרשים
שלאחר שמחלל דן כלכו שישלם לו הקב"ה שכרו ויעשה הקב"ה לרבו וישמע הפלתו
לפי שהחלל כבודו : אבך לשון הרע : כגון דאמריו כורא כי פלגיוף כערכין :
רוב בגול : רוב כני אדם חסידין על הגול כעין גזל שמורין להשתקא כמאן ומאן
לעכב איש מריות שראוי לו לתכירו :

קדושים יום חמישי : הלכה חולין דף מ"ד ע"ב

תנו רבנן אשר יצור למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם
בשר אלא בהומנה הזאת : תנו רבנן כי ירחיב ה' אלהיך
את גבולך למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא
לתיאבון : יבול יקח אדם מן השוק ויאכל תלמוד לומר וזבחת
מבקרך ומצאנך יכול יזבח כל בקרו ויאכל כל צאנו ויאכל
תלמוד לומר מבקרך ולא כל בקרך מצאנך ולא כל צאנך :
מכאן אמר רבי אלעזר בן עזריה מי שיש לו מנה יקח לפסו
לישראל ירק : עשרה מנה יקח לפסו לישראל דנים : חמשים מנה
יקח לפסו לישראל בשר : מאה מנה ישפוחו לו קדירה בכל יום :
ואינך אימת מערב שבת לערב שבת : אמר רב צריכין אנו
לחוש לרבין זקן : אמר ר' יוחנן אבא ממשפחת בריאים הוה
אבל כגון אנו מי שיש לו פרוטה בתוך כיסו יריצנה לחנוני :
אמר רב נחמן כגון אנו לוויין ואוכלין : כבשים לכוושך מנו
כבשים יהי מלכוושך : ומחיר שדה עתודים לעולם ימכור אדם
שדה ויקח עתודים ואל ימכור אדם עתודים ויקח שדה : ודי
חלב עוים דיו לאדם שיתפרנס מתלב גדיים וטלאים שבתוך ביתו :
ללחמך ללחם ביתך לחמך קודם ללחם ביתך : וחיים דנערותיך
אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן תן חיים לנערותיך מכאן למדה
תורה דרך ארץ שלא ילמד את בנו בכשר ויין :

רש"י

רש"י אלא בחומנה הזאת • כאלו הוא כד שאינם מנומכת לו כלומר לא ואלו
כשר תדיר שלא יעמי • מבקרך • אם יש לו כעדרו וקח וקח לאו לא וקבה
כשוק • כל בקרו • אם אין לו חלף שור אחר וזכתי • לפסו • לקדיתו לשון
חילפס • משקל לישראל ירק • אכל כשר לא ואלו • דגים • היו כוול במקומו והר
מן הכשר • ישפות • כשנותנין קררה על הכירה קרו שפחה • ואיך אימת • אלו
האחרים שאמרו לישראל דגים ולישראל כשר אימת ואלו חס לא ככל יום • לחוש •
ולסתפק כמושיה קלים • אבא ממשפחת כרואים • רבי יוחנן קרו לרב חסא •
כיון אנו • שאין אלו כרואים • מי שאין לו אלא פרושה יריצנה לחנוני • ולא
וסגף עלמנו כעכו וואטרך לכריות יוקר • אמר רב נחמן כנון אנו • אמר רדו
של רבי יוחנן הים ותמיד העולם היה משהכס והולך • לא היה כרית כחותן שכומי
רבי יוחנן ולפיכך הוא אומר כנון אלו דאפילו אין לנו הפרושה עלינו ללוות ולאכול
כבשים ללבושך • מקרא הוא כספר משלי קנה לך און ויסא לך הניזון ללבוש •
ויקח עתורים • און שיש לו מהם חלב לפרנסה וניזון ללבוש • דיו לארס • הכי
משמע די חלב עזים די לך כחלבם ולא תשקטם ותאלס • תן חיים לנערהדיך •
לכני כותך למד דרכי חיים לסתפק כמוזכות קלים •

אמור יום ראשון • הלכה ברכות דף פ"א ע"ב

אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי אסור לארס שימלא
שחוק פיו בעולם הזה שנא' אז ימלא שחוק פינו ולשונונו
רנה • אימתי בזמן שיאמרו בנוים הנדיל ה' לעשות עם אלה •
אמרו עליו על ריש לקיש שמיטיו לא מלא שחוק פיו בעולם
הזה מבי שמעיה מדבי יוחנן רביה • תנו רבנן אין עומדין
להתפלל לא מתוך דין ולא מתוך דבר הלכה אלא מתוך הלכה
פסוקה ותיכי דמי הלכה פסוקה אמר אביי כי הא דרבי זירא
דאמר רבי זירא בנות ישראל החמירו על עצמן דאפילו רואות
טיפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים • תנו רבנן אין
עומדין להתפלל לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך
שחוק ולא מתוך שיחה ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים
בטלים אלא מתוך שמחה של מצוה וכן לא יפטר אדם מחבירו
לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא
מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר הלכה שכן מצינו בנביאים
הראשונים שסימו דבריהם ברברי שכח ותנחומין • וכן תנא
מרי בר בריה דרב הונא בריה דרבי ירמיה בר אבא אל יפטר
אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו •

רש"י הלכה פסוקה • שאינה ארוכה עיון שלא יקח מהרהר בה כחלקו • יושבות
עליה שבעה נקיים • לכד מאותו יום שפוסקת והתורה לא הלוכה שבעה
נקיים

נקיים חלף לוכס שאמרו ואם עתה מנוכה ואין זוכה חלף הרוקה שלש נקיים
רזופים כחוד ו"ח יום שכינ כרה לכרה • שיחה • ליזכות • מתוך קלות ראש • חילוף
של כוכד ראש מתוך זכות לב ועתק • אלא מתוך שמחה של מצוה • כנון דברי
התקומים של תורה כנון סמוך לנאולה מלרים או סמוך לתהלה לדוד שהיא של שבת
ותקומיין כנון רדון יראיו יעשה שומר ה' אה כל איתכו וכנון מקראות סדרות
הפלת ערכית כי לא יעוש ה' עמו וכיוצא בכן •

אמור יום שני • הלכה עירובין דף פ"ב ע"א

אמר רבי יהודה כמה דברים אמורים בעירובי תחומין • אבל
בעירובי חצרות מערבין לדעתו ושרא לדעתו לפי שזכין
לארס שלא בפניו • ואין חכין לארס שלא בפניו • גופא אמר
רבי יהושע בן לוי כל מקום שאמר רבי יהודה אמתו ובמה
במשנתנו אינו אלא לפרש דברי חכמים • ורבי יוחנן אמר אימתי
לפרש ובמה לחלוק • ואימתי לפרש הוא והא תנן ואלו הן
הפסולין המשחק בקוביא ומלוה בריבית ומפריחי יונים ומחרי
שביעית אמר ר' יהודה אימתי בזמן שאין לו אוטנות אלא הוא
אבל יש לו אוטנות שלא הוא הרי זה כשר ותני עלה בכרייתא
וחכמים אומרים בין שאין לו אוטנות אלא הוא ובין שיש לו
אוטנות שלא הוא הרי זה פסול • ההיא דרבי יהודה אמר רבי
טרפין היא דתניא אמר רבי יהודה משום רבי טרפין לעולם אין
א' מהן נזיר לפי שאין נזירות אלא להפלאה אלמא כיון דמספקא
ליה נזיר אי לא נזיר הוא לא משעביד נפשיה הכא נמי כיון
דלא ידע אי קני אי לא קני לא נמד ומקנה •

רש"י הפסולין • לעדות דכולן גולבין מדכריתן סן דאסמכתא לא קניא ומגול
גול לים • בקוביא • בעירובין • מפריחי יונים • אי תיקדמיס ויכך ליוכי •
סוחרי שביעית • דתמנא אמר לתכלה ולא לקטורה וזה שתומד ממון לעבור עכורס
על הממון רשע הוא וקטורה אמרה אל תשע רשע עד • בזמן שאין להם אוטנות
אלא הוא • דקסבר רבי יהודה אסמכתא שהיא כסמן על דעתו שהיא וכלתו ועל
איותס אסמכתא חוט מקבס קניא ולא גולבין כיכחו ופסוליותו לפי שאין עוקוין
כיוצכו של עולם דכיון דאין מכירין ובקיאין כעורס ורער כני ארס איכנ חסין על
קכריתן מלקסידן ממון • וחכמים אומרים וכו' • קס"ד הייכו ת"ק דמתכיתין אלמא
אימתו לחלוק • ההיא • כריותא משום רבי טרפין היא דאמר אסמכתא לא קניא אכל
כמתכיתין לא פליג ר"י אה"ק חלף מפרש לטעמיס • אין אחר מאין נזיר • שניס
שנשכין ורזו אהר כא ואמר אהר מן הריכוי כוור שס כוור ואמר כוור הריכוי כוור
שאין זה כוור • להפלאה • שיחא כדור מפורש על הודאיו ולא כקורה ספק אי כוור
איותו סכא ככגרו • אי קני • אי כלא •

אמור יום שלישי · הלכה ערוכין דף ט"ל ע"ב

רמי רב טובי בר רב קיסנא לרבא תנן כל העושה מצוה אחת
מטיבין לו עשה אין לא עשה לא ורמינהי ישב ולא עבר
עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה אמר ליה התם כגון שבא
דבר עבירה לידו וניצול הימנה כי הא דרבי חנינא בר פפי
תבעתיה ההיא מטרונתא אמר מילתא ומלי נפשיה שיחנא
וכיבא עבדה היא מלתא ואתסי ערק טשא בההוא בי בני דכי
הווי עיילי כחרין אפילו ביממא הווי מיתוקי למחר אמרו ליה
רבנן מאן נטרך אמר להו שני נושאי קיסר שמרנוני כל הלילה
אמרו ליה טמא דבר ערוה בא לירך וניצולת הימנו דתנינן כל
הבא דבר ערוה לידו וניצול הימנו עושין לו נס גבורי כח עושי
דברו לשמוע בקול דברו כגון רבי יצחק וחכיריו רבי צרוק
תבעתיה ההיא מטרונתא אמר לה חלש לי ליבאי ולא מצינא
איכא מידי למיכל אמרה ליה איכא דבר טמא אמר לה טאי
נפקא מינה דעביר הא אכיל הא שנרת תנורא קא מנחא ליה
סליק ויחיב כנוויה אמרה ליה מאי האי אמר לה מאן דעביר
הא נפיל כהא אמרה ליה אי ידעי כולי האי לא צערתוך רב
כהנא הוה קמובין דיקולי תבעתיה ההיא מטרונתא אמר לה
איזיל אקשוט נפשאי סליק וקנפיל מאיגרא לארעא אתא אליהו
קבליה אמר ליה אשרחתן ארבע מאה פרסי אמר ליה מי גרם
די לאו עניותא יהב ליה שיפא דדינרי :

רש"י התם שבא דבר עבירה לידו הסוף ישב ולא עבר עבודה דקאמר כוונת
עלום שבר כעבירה שכל לידו וכסה וברו ולא עבר און מזהו יקורס מנו :
תבעתיה · לזכות · טשא · כעמן · הווי מתוקי · שמלווין כו מוויקין · כגון רבי
צרוק · שלכס כח לכוף וברו להחנכר כחפלו קיבו · אמר מאי נפקא מינה · דהא
מולתא דלא כורמנו לו אלא מאכל עמא יס לו ללמוד מכאן דעביר הוי כוונעל ארמיות
דאין למאכל עמא · שנת תנורא · אותה ארמיות הסיקת את הקכור לללות דבר
הטמא סס ואשם גדולה היתה שאין יכול לופטר ממכה ומסור כודס להורנו · קא
מנחא ליה · לאתקו כלו כחוכו · נפיל כהא · כאור של ניקסס · אי ידעי · אולו
ידעתו שממור עליוס הדכר כל כך · דיקולי · סליס ששכוס כותכות סס פלכוסן ·
אשרחתן · שהייתו כמקוס אחר דתוק ארבע אמות פרסו · לאו עניותא · כהמיה אס
לא העניות לא הוירכתי להויה עעקי כמלאכת כסוס · שיפא · סס כלי · דינרי ·
וקוסוס :

כתיב

אמור יום רביעי · הלכה סנהדרין דף ז' ע"ב

כתיב לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב אלהי כסף ואלהי
זהב הוא דלא עבדי הא דעץ שרי · אמר רב אשי אלוה
הבא בשכיר כסף ואלוה הבא בשכיל זהב · רב כי הוה אתי
לבי דינא אמר הכי ברעות נפשאי לקטלא נפיק וצכי ביתיה
לית הוא עביר וריקן לביתיה עייל ולואי שתהא ביאה כיציאה
כי הוה חוי אמכוהא דספרי אבתריה אמר אס יעלה לשמים
שיאו ונו' כנללו לנצח יאבד ונו' · אמר רבי אלעזר מנין לדיין
שלא יפסע על ראשי עם קדש שנאמר ולא תעלה במעלות
וסמך ליה ואלה המשפטים · אשר תשים אשר תלמדס מיבעי
ליה אמר רבי ירמיה ואי תימא רבי חייא בר אבא אלו כלי
הדיינין רב הונא כי הוה נפיק לדינא אמר הכי אפיקו לי מאני
חנותאי מקל ורצועה ושופרא וסנדלא · שמוע בין אחיכס
ושפטתס אמר רבי חנינא אוהרה לב"ד שלא ישמע דברי בעל
דין קודם שיבא בעל דין חכירו ואוהרה לבעל דין שלא ישמע
דבריו לדיין קודם שיבא בעל דין חכירו קרי ביה נמי שמע בין
אחיכס : (דף ח') כתיב ואצוה את שופטיכס בעת ההיא וכתיב
ואצוה אתכס בעת ההיא אמר רבי אלעזר א"ר שמלאי אוהרה
לצבור שתהא אימת דיין עליהם ואוהרה לדיין שיסכול את
הצבור עד כמה אמר רבי חנן ואי תימא רבי שבחאי · כאשר
ישא האומן את היונק :

רש"י אלוה הבא בשכיל כסף · דיון שהעמידוהו על ודי שחן מעות למלך על
כך · לדינא · לדון · לקטלא · לישף עליו קטף ועל עממו הוה אומר ·
וצכי ביתיה לית הוא עביר · לרכי כיתו קיבו עושה כחן · וריקן לביתיה עייל ·
שאיכו משתכר כחן כלום · ולואו שתהא ביאה · שחשור לכיתו כולפאתו מכיתו
שיפאתו כלל קטף שלל אטעס ותעכס · אמבוהא · קועת אכסוס · אס יעלה
לשמים ונו' · כדי שלל חווק דעתו עליו הוה אומר כך · כנללו · גלל רעו · על
ראשי עם קדש · ששקיס המתורגמן דורס הווי הסכור וישכון לארץ והמספסוע
כוכוסן לולך וליכס כמקוטנו כרסא כמספסוע על ראשן ויוסמך ליה ואלה המשפטים
כלומר אף לשופטים אכיו מוסור · כלו הדיינים · דשייכא כסו שימס דכר המטלטל ·
רצועה · למלקות · מקל · למכת מדרות עד שיתור כו · שופר · לשמקא וכדו ·
סנדל · לחליס · שמוע בין אחיכס · כשיקו שכוס נקד שמעו דכרוס ולל קשמעו
דכרו זס כלל זס שמסדר דכרו שקר כדכרו אמת לפי שאין מבקושין ומכיון שלכ
סדיון כוונע לו לזכות שוב אין לנו מהסך לזכות השכי כל כך · שמע · דכרך כון
אחוס כשתהו שייכס נקד משמע · כתיב ואצוה את שופטיכס · משמע את
המקבס

תכמתכם הזסור להרדק לכור כמשפט והתקיס על כרסם : וכתוב ואצוה אתכם
ללכור עלמס הזסור ומס סולרך להזסורן :

אמור יום חמישי • הלכה חולין דף פ"ר ע"א

אמר רבי יוחנן הרוצה שיתעשר יעסוק בכמהה דקה • אמר
רב חסדא מאי דכתיב ועשתרות צאנך שמעשרות את
בעליהן • ואמר רבי יוחנן כסא דחרשין ולא כסא דפושרין • והני
מילי בכלי מתכות אבל בכלי חרש לית לן בה • ובכלי מתכות
גמי לא אמרן אלא דלא שרי בהו ציביא אבל שרי בהו ציביא
לית לן בה וכי לא שרי בהו ציביא גמי לא אמרן אלא דלא
ציץ אבל ציץ לית לן בה • ואמר רבי יוחנן מי שהניח לו אביו
מעות ורוצה לאכרן ילבש כלי פשתן וישתמש בכלי זכוכית
וישכור פועלים ואל ישב עשהן • ילבש כלי פשתן בכיתנא
רומיתא וישתמש בכלי זכוכית בוגיתא חוורתא וישכור פועלים
ואל ישב עמהן בתורי דנפיש פסירייהו • דרש רב עירא ומנין
אמר לה משמיה דרבי אמי ומנין אמר לה משמיה דרבי אסי •
מאי דכתיב טוב איש חונן ומלות יכלכל דבריו כמשפט לעולם
יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו וילבש ויתכסה במה שיש
לו • ויכבד אשתו ובניו ביותר ממה שיש לו • שהן תלוין בו
והוא תלוי במי שאמר והיה העולם :

רש"י כסא דחרשין ולא כסא דפושרין • טוב לשקות כוס של מכשפות ולק
לשקות כוס של מים פושרין שרעוס הס לנוף : ציביא • שרשי עשבים
והכלין : ציץ • סתית : מי שהניח לו אביו מעות • כלומר מי שלק ערק כממון
וקל בעיניו לקבדו וזו איבורו : ילבש כלי פשתן • שהן יקרים ולפי דרכו למדנו
שהעשש חלק מאלו ממנו ויותר קרס מהם : ביתנא רומיתא • יקר הים : בתורי •
ושכור פועלים וימסור להם שורוס שלו לקרוש וסא וכתשו הסורוס ויסקחוס
כיערות וככרמים והמלאכה לא העלה לכלוס שאיכין חיששין לכך : טוב איש חונן •
דלים ומלות אוקס וטוב המכלכל דבריו כמשפט לפי היכולת הוא עומד על דרכו
ולק ככל האות לכו : פחות ממה שיש לו • פחות מכדי היכולת וילבש ויתכסה
לפי היכולת שלק ותיכוש ויכבד אשתו יותר מכדי היכולת :

בהר סיני יום ראשון • הלכה ברכות דף ל"ב ע"ב

אמר רבי אלעזר גדולה תפלה יותר מן הקרבנות שנאמר למה
די רוב זכתיכם וכתוב ובפרשכם כפיכם • אמר רבי יוחנן
כל כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו שנאמר יריכם דמים
מלאו

מלאו ואמר רבי אלעזר מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי
תפלה שנאמר גם כי אועק ואשוע שתם תפלתי • ואף על פי
ששערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו שנא' שמע תפלתי
ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש • רבא לא גזר תעניתא
ביומא דעיבא משום שנאמר סכותה בענין לך מעבור תפלה •
ואמר רבי אלעזר מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל
בין ישראל לאכיהם שבשמים • שנאמר ואתה קח לך מחבת
ברזל ונתת אותה קיר ברזל בינך ובין העיר • אמר רבי חנין
אמר רבי חנינא כל המאריך בהפלתו אין תפלתו חוורת רוקס
מנא לן ממשא רבינו שנאמר ואחפלר אל ה' וכתוב בתריה
וישמע ה' אלי גם כפעם ההיא • איני והא אמר רבי חייה בר
אבא אמר רבי יוחנן כל המאריך בהפלתו ומעיין בה סוף כ"א
לידי כאב לב שנא' תוחלת ממושכה מחלה לב • מאי תקנתיה
יעסוק בתורה שנאמר ועץ חיים תאווה באה • ואין עץ חיים אלא
תורה שנאמר עץ חיים היא למחזיקים בה • לא קשיא ה"א
דמאריך ומעיין בה הא דמאריך ולא מעיין בה • אמר ר' חסא
בר ר' חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל
שנאמר קוה אל ה' חוק ויאמץ לכך וקוה אל ה' :

רש"י ובפרשכם כפיכם • ואי לקו דגדילת הפלה כיון דאמר למס לי רוב
זכתיכם למס לי תו ובפרשכם סא אפילו זכתיכם לא נוחא ליה : אל תחרש
מדלף כתיב את דמעתי תראם שמע מניס כראס סוף לפניו ואין לרין להספלל אלא
שהקכל לפניו : ונתתה אותה קיר ברזל • סימן למתלה ברזל המפסקת כינו
לכניס : ומעיין בה • מלפס שהעשש כקשתי על ידי הארכתו סוף שאינה כעשית
וכמלאכת תוקלת ממושכס חס ויקח כאב לב כשארס מלפס ואין האוהו כסא :
תוחלת • לשון סוליו והתנס : ועץ חיים תאווה באה • סופו של מקרא סוף : קוה •
והתחוק ואל תמשוך ירך אלא סודר וקוס :

בהר סיני יום שני • הלכה עירובין דף כ"א ע"א

דרש רבא מאי דכתיב הרודאים נתנו ריח אלו בחורי ישראל
שלא טעמו טעם חטא ועד פתחינו כל מנרים אלו בנות
ישראל שמגירות פתחיהן לבעליהן לישנא אחרינא שאונרות
פתחיהן לבעליהן • חרשים גם ישנים דודי צפנתי לך אמרה
בנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא רבנו של עולם הרבה
גירות גרתי על עצמי יותר ממה שגורת עלי וקיימתים • אמר

ליה רב חסרא לההוא מדרבנן דהוה קא מסדר אנדחא קמיה מי שמיע לך חרשים נס ישנים מהו אמר ליה אלו מצות קלות ואלו מצות חמורות אמר ליה וכי תורה פעמים פעמים ניתנה אלא הללו מדברי תורה והללו מדברי סופרים דרש רבא מאי דכתיב ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה וגו' בני הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה שדברי תורה יש בהם עשה ולא תעשה ודברי סופרים כל העובר על דברי סופרים חייב מיחה שמא תאמר אם יש בהם ממש מפני מה לא נכתבו אמר קרא עשות ספרים הרבה אין קץ ולהג הרבה יגיעת בשר אמר רב פפא כריה דרב אחא בר אדא משמיה דרב אחא בר עולא מלמד שכל האלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת מתקף לה רבא מי בתיב לענן להג כתיב אלא כל ההוגה בהם טועם טעם בשר :

רש"י שאוגרות קושרות פתחן לזורך כעליון שאינו כעלול לאחרים ל"א קוגרות לשון הגדה שמגודות פתיון כשרואה דם אומרת לבעל ויפרש הימנה : חרשים : דברי סופרים : ישנים : דברי תורה : דודי צפנתי : ושמרתי כל אלה לך לשמך : פעמים פעמים ניתנה : שתקף זו חרש וזו ישנה : דברי סופרים : חרשים שתקדשו ככל דור ודור לגדור גדר וקיונו : ויותר מהמה : לעול מוכות כתיב דברי חכמים כדרכיך אלו דברי תורה שנמסרו למשה על פה שכתבו כהן קמיו ושרף לאתר שכתבעה הלב ושכתו כדכתיב כסופים דקרא כתבו מרועה אחר זם משה וכתוב כתרים ויותר מהמה כפי הזמן שכתב ככתב שהו עוקר כפי הזמן כאלו שבעל פה שגם הם עוקר אלא לכך לא ככתבו שאין קץ לעשות ספרים הרבה ככל אלה : עשה ולא תעשה : יש כהן שאין כהן טובי מיתה אכל דברי סופרים טויבין מיתה על כולן כדכתיב ופירץ גדר ושכתו כקש : ולהג הרבה : המלענו עליון כונניות כשר נידון : כל ההוגה בהם : ככל שגם שאדם מקור דבריו תורה מופא כהן טעם :

בהר סיני יום שלישי • הלכה קירושין דף ע' ע"א

אמר רבה בר בר חנה כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו מעלה עריו הכתוב כאלו חרשו לכל העולם כולו וורעו מלח שנאמר אלה העולים מתל מלח תל חרשא אמר רבה בר רב אחא אמר רב כל הנושא אשה לשם ממון הויין ליה בניי שאינם מהוגנים שנאמר בה' בגדו כי בניי זרים ילדו ושמה האמר ממונס פלט תלמוד רומר עתה יאכלם חרש את חלקיהם וששא תאמר חלקו ולא חלקה ת"ל חלקיהם ושמה האמר לוננו מרובה

מרובה תלמוד רומר חרש מאי משמע אמר רב נחמן בר יצחק חרש נכנס וחדש יוצא וממונס אבד ואמר רבה בר רב אחא ואמרי לה אמר רב סלא אמר רב המנונא כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו אליהו כופתו והקדוש ברוך הוא רוצעו והנא על כלם אליהו כותב והקדוש ברוך הוא חותם אוי לו לפוסל את זרעו ולפונם את משפחתו ולנושא אשה שאינה הוגנת לו אליהו כופתו והקב"ה רוצעו (ע"ב) אמר רבי אבין בר רב אחא אמר רב כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו כשהקב"ה משרה שכניתו מעיד על כל השבטים ואין מעיד עליו שנאמר שבטי יה עדות לישראל אימתי הוי עדות לישראל בומן שהשבטים שבטי יה אמר רב חמא בר חנינא כשהקדוש ברוך הוא משרה שכניתו אין משרה אלא על משפחות מיוחדות שבישראל שנא בעת ההיא נאם ה' אהיה לאלהים לכל משפחות ישראל לכל ישראל לא נאמר אלא לכל משפחות והם יהיו לי לעם אמר רבה בר רב הונא זו מעדה יתירה יש בין ישראל לגרים דאלו בישראל כתיב והייתי להם לאלהים והם יהיו לי לעם ואלו בגרים כתיב מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאם ה' והיו לי לעם ואני אהיה להם לאלהים :

רש"י כאלו חרשו וכי • משום דלא יכלו לסגוד ותיס קרי להו חל מלח חרש לשון חרש : בניי זרים • מאשה פסולה לו ולשם ממון כסכה כדמסויס קרא יאכלם חרש את חלקיהם ממון שכשאת לשמו יאכלם כחרש אחר : וששא תאמר חלקי • כגון ככסי און כרול : ולא חלקה • כגון ככסי מלוג דסוף לסוף וסוף עבדן שחורה לוכשא למינות : שאינה הוגנת • פסולה לו : כופתו • הלוקה כליה דין כופין שקי ודיו על העמוד כמסקת מכות כופתו קושרו : רוצעו • מלקהו כדלפסא ועל כלם • כהכוס לויס וישראלים : אליהו כותב • מאי דקאמר ואזיל אוי לו לפוסל זרעו ולפונם את משפחתו כגון שכשא אשה שאינה הוגנת לו : עדות לישראל • אותן סתן ושרף סוף מעיד עליון סתן משלו : משפחות ישראל • משפחות שהם ישראלים גמורים : בישראל כתיב • והייתי להם לאלהים אע"פ שאינם לי לעם ומתוך שאני מקרבן הם יהיו לי לעם אכל גרים און מקרבין אותן מן שגמייס אלא אס כן הם מקרבין עלמס תלהם להות טובים :

בהר סיני יום רביעי • הלכה סנהדרין דף כ"א ע"א

וכותב לו ספר תורה לשמו תנא ובלבד שלא יתנאה בשל אבותיו אמר רבא אע"פ שהניחו לו אבותיו לאדם ספר תורה מצוה לכתוב משלו שנאמר ועתה כתבו לכם את

השירה אית' ביה אכ"י וכותב לו ספר תורה לשמו שלא יתנאה בשל אחרים מלך אין הרויט לא לא צריכא לשתי תורות וכדתנא וכתב לו את משנה התורה כותב לשמו שתי תורות אחת שהיא יוצאה ונכנסת עמו ואחת שמונחת לו בבית ננוי אותה שיוצאה ונכנסת עמו עושה אותה כמין קמיע ותולר בורועו שנאמר שויתי ה' לננדי תמיד כי מימיני כל אמוט אינו נכנס בה לא לבית המרחץ ולא לבית הכסא שנאמר והיתרה עמו וקרא בו מקום הראוי לקרות בו (רף כ"ב) ואירך האי שויתי מאירד'יש ביה ההוא מיבעי' לכרוב חנא בר ביונא דאמר רב חנא בר ביונא אמר רבי שמעון חסירא המתפלל צריך שיראה עצמו כאלו שכנינה כנגדו שנאמר שויתי ה' לננדי תמיד:

רש"י לשתי תורות. סא רש"י מלך ממדיונות דאילו הוה דרויט סני לוס כדאן ומלך ענו חרתי: כמו קמיע קטנה ככתב דק סה וא קלס לשאת: שויתי ה' וכו'. סיפוס דקרא כי מנימיכי כל אמינו דוד המלך על סס ספר תורה שזכורועו קאמר:

בהר סיני יום חמישי הלכה כרבות דף ע"א

רבי שמעון בן פוי רמי כתיב ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים וכתיב את המאור הגדול ואת המאור הקטן אמרה ירח לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד אמר לה לבי ומעטי את עצמך אמרה לפני רבוננו של עולם הואיל ואמרתי לפניך דבר הנין אפעט את עצמי אמר לה לכו ומשול ביום ובדילה אמר ליה מאי רבותיה דשרנא כטיהרא מאי אהני אמר לה זיל ולימנו כך ישראל ימים ושנים אמרה ליה יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה תקופות דכתיב והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים א"ל זיל ליקרו צדיקי בשמך יעקב הקטן שמואל הקטן דוד הקטן חוייה דלא קא מיתבא דעתה אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח והיינו דאמר רבי שמעון בן לקיש מה נשחנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו לה אמר הקב"ה שער זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח רב אסי רמי כתיב ותוצא הארץ רשא כהלת כשכתא וכתיב וכל שיח השדה טרם יהיה

יהיה בארץ כמעלי שבתא מלמד שיצאו רשאים ועמדו על פתח קרקע ער שבה אדם הראשון ובקש עליהם רחמים וירדו גשמים וצמחו ללמדך שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים רב נחמן בר פפא הו"א ליה ההוא גינתא שרי בירא ביורני ולא צמחי בעא רחמי אתא מיטרא וצמח אמר היינו דרב אסי:

רש"י כתיב הגדולים דמשמע שנסת גדולים וכתיב קטן: לך ומשול ביום ובדילה כחמס סוף: שרנא כטיהרא כר כלסרוס קיכו מאיר: יומא חמס: תקופות כמנין לקמס ועל תקופת מעברין את סכס כסכסרוס: יעקב הקטן מני וקום יעקב כי קטן הוא: דוד הקטן מקרא סוף כסמואל: שנאמר בו לה ככלהו גדולים כתיב ושעיר קטנה אחד ולא כתיב כסו לק: טרם יהיה בארץ עדיין לא הוה בארץ: ועמדו על פתח קרקע מתאווים למנו גשמים כדכתיב כולא סמטור עד שכתב אדם כשמו: ביורני: זרעיס: היינו רבב אסי: שקדוש כ"ס מתאוס לתפלתן של צדיקים:

בחקותי יום ראשון הלכה כרבות דף ע"ב

תנו רבנן ארבעה צריכין חווק ואלו הן תורה ומעשים טובים תפלה ודרך ארץ תורה ומעשים טובים מנין שנאמר רק חוק ואמץ מאד לשמור ולעשית ככל התורה חוק בתורה ואמץ במעשים טובים תפלה מנין שנאמר קוה אל ה' חוק ויאמץ לבך וקוה אל ה' דרך ארץ מנין שנאמר חוק ונתחוק בעד עמנו וגו' חסידים הראשונים היו שהיו וכו' סנא הני מילי אמר רבי יהושע בן לוי אמר קרא אשרי יושבי ביתך ואמר רבי יהושע בן לוי המתפלל צריך לשהות שעה אחת אחר תפלתו שנאמר אך צדיקים יורו לשמך ישבו ישראלים את פניך תניא נמי הכי המתפלל צריך שישהה שעה אחת קודם תפלתו ושעה אחת אחר תפלתו קודם תפלתו מנין שנאמר אשרי יושבי ביתך לאחר תפלתו מנין דכתיב אך צדיקים יורו לשמך ישבו ישראלים את פניך תנו רבנן חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחזורין ושוהין שעה אחת וכו' מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפלה תורתן היאך משתמרת ומלאכתן היאך נעשית אלא מתוך שחסידים הם תורתן משתמרת ומלאכתן מתכרבת:

רש"י צריכין חווק: שחוק אדם כסן סמיר ככל כסו: דרך ארץ: אס אומן כוס

כזה לאומנותו אם סוקר סוף לקורותיו אם איש מלקמה למלקמתו: יושבי ביתך .
והדר וסלליך : יורו לשמך . והדר ושכו ושרים את פניך : השע שעות . לשלש
תפלות : תורהן משתמרת . כהן לכה שתי תלמודם משתקת :

בחקותי יום שני . הלכה עירובי דף ק' ע"ב

אמר רמי בר אבא אמר רב אסי אסור לאדם שיהיה על נבי
עשבים כשבת משום שנאמר ואין ברנלים חוטא . תני
חרא מותר לילך על נבי עשבים כשבת ותניא אידך אסור לא
קשיא הא בלחים הא ביבשים . ואמר רמי בר חמא אמר רב
אסי אסור לאדם שיכוף אשתו לדבר מצוה שנאמר ואין ברנלים
חוטא . ואמר רבי יהושע בן לוי כל הכופה אשתו לדבר מצוה
הויין לו בנין שאינן מהוננים . אמר רב איקא בר חיננא טאי
קראה גם בלא דעת נפש לא טוב . תניא נמי הכי גם בלא דעת
נפש לא טוב זה הכופה אשתו לדבר מצוה . אמר רבי חייה
טאי דכתיב מלפנו מבהמות ארץ ומעוף השמים יחכמנו מלפנו
מבהמות זו פרדה שכורעת ומשתנת מים ומעוף השמים יחכמנו
זה תרנגול שמפייס ואחר כך כועל . אמר רבי יוחנן אלמלא
לא ניתנה תורה היינו למירין צניעות מחתול וגול מנמלה ועריות
מיונה דרך ארץ מתרנגול שמפייס ואחר כך כועל . ומאי מפייס
לה . אמר רב יהודה אמר לה ה"ק לה זביננא ליה זוגא דמטי
ליך כרעיך לבתר הכי א"ל לישמשתיה לכרבלתיה דההוא
תרנגולא אי אית ליה ורא זביננא ליה :

רש"י ואין ברנלים חוטא . אלמלא הלך כמי תעף קרו ליה וסבא איבא תעף
שקולש עשבים לחים וחסור דהוי תולש וכישיין כהלושין דמו : לדבר
מצוה . השמים : ברנלים : לשון השמים : דכתיב כון רגלים כרע כפל שכן :
גם בלא דעת . רש"י דסתי קרא אן ברנלים הוא : נפש לא טוב . לא טובים הנכים
הכעשים כלא דעת האשה שהיה כעלה אן ברנלים : מלפנו . מלמדנו : מבהמות
ארץ . שכן כסא חכמה לתורה לכו : שמפייס . הולך ופושט כפשו וסוף פיוס
כדקאמר לקמן שאומר לה לקבוק מלבוש שמגיע לארץ : צניעות מחתול . שאינו
מטיל רעי כפיו אדם ומכסה לוואתו : וגול מנמלה . דכתיב אגרה כקפז מאכלה
ואין אהת נוזלה מאכל חכמה : ועריות מיונה . שאינה כוקקת אלה בכה זוגה :
זוגא . מלבוש שקרון קועס : לבתר הכי . לאתר כעילס שמכענע וכופה ראשו לה
לארץ : אי אית ליה . כמה ליקת :

בחקותי יום שלישי . הלכה קידושין דף פ"א ע"א וע"ב
תנו רבנן כל שעסקו עם הנשים סורו רע . רבי מאיר אומר
לעולם

לעולם ירטר אדם לבנו אומנות נקיה וקלה ויבקש רחמים למי
שהעושר והנכסים שלו שאין עניות מן האומנות . ואין עשירות
מן האומנות . אלא למי שהעושר שלו שנאמר לי הכסף ולי
הזהב נאם ה' צבאות . תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר מימי
לא ראיתי צבי קיין וארי סבל ושוכל חנוני והם מתפרנסים
שלא בצער והם לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש
את קוני . ומה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא
בצער ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאחפרנסם שלא
בצער אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי . שנאמר
עונותיכם הטו אלה . תניא רבי נהוראי אומר מניח אני כל
אומניות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה שכל אומנות
שבעולם אין עומדות לו אלא בימי ילדותו . אבל בימי זקנותו
הרי הוא מוטל ברעב אבל תורה אינה כן עומדת לו לאדם
בעת ילדותו ונותנת לו אחרית ותקוה בעת זקנותו . בעת ילדותו
מהו אומר וקויי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים . בזקנותו מהו
אומר עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו :

רש"י סורו רע . מנחנו רע קרבתו רעה להשתדל עמו סוף סר אליו וכל לכנותו .
צבי קיין . מייבש קליעות כשרם : סבל . כושא משאוח : כל אומניות .
אין להם מתן שכן סמזיו להם כשעתן אכל תורה מתן שכהם כל מאליו לאורך ימים
ואף לחולה ולזקן שאינו יכול לעסוק בה עכשויו אופל מן הקודמות : שנאמר עוד
ינובון בשיבה . ולמתי למס ויתייסד שכן לעת שיכתן דשנים ורעננים יהיו וכו' :

בחקותי יום רביעי . הלכה סנהדרין דף כ"ד ע"א

אמר רבי אושעיא מאי דכתיב ואקח לי שני מקלות לאחד
קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים . נועם אלו תלמידי
חכמים שכארץ ישראל שמנעימין זה לזה בהלכה . חובלים
אלו תלמידי חכמים שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה . ויאמר
אלי אלה בני היצהר העומדים ונו' ושנים ויתים עליה . יצהר
אמר רבי יצחק אלו תלמידי חכמים שכארץ ישראל שנוחין
זה לזה בהלכה כשמן זית . ושנים ויתים עליה אלו תלמידי
חכמים שבבבל שמרדין זה לזה בהלכה כוית . ואשא עיני
וארא והנה שתיים נשים יוצאות ורוח כנפיהם ולהם כנפים
כנפיה החסירה ותשאנה את האיפה בין הארץ ובין השמים

ואומר אל המלאך הרובר כי אנה המה מוליכות את האיפה ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שנער אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי זו חנופה ונסות הרוח שירדו לבבל ונסות הרוח לבבל נחית והאמר מר עשרה קבין נסות ירדו לעולם תשעה נטלה עולם ואחד כל העולם כולו אין לבבל נחית ואישתרבוכי דאישתרבכ לעולם דייקא נמי דכתיב לבנות לה בית בארץ שנער שמע מינה והאמר מר סימן לנסות הרוח עניות ועניות לבבל נחית מאי עניות עניות דתורה דכתיב אחות לנו קטנה ושדים אין לה אמר רבי יוחנן זו עולם שוכתה דלמוד ולא זכתה ללמד מאי בכל אמר רבי יוחנן כלולה במקרא כלולה כמשנה כלולה בתלמוד :

רש"י טחבלים כלשון עז וקמם נקשים זה לזה וכי"ף כי יתין יקר ומעיונין יקר ומתקן זה חק דכרי זה והשמעה יולדת לאור : משמנין כוסין כשמן : איפה זה יקר הרע : שתי נשים : תקופה ונסות הרוח : ורוח כנפיהם לשון נסות הרוח : ככנפי החסירה : זו תקופה שמאלין עלמס חסירים : לבנות לה בית : ולא כתיב להם אלמא האתק לכהם תקיפיהם : עניות תורה : כעולם הוא רכושל כעולם הוה דכתיב וקבו היותי כשושן הכורה אשר כעולם המדינה ולא רכץ תורה : עורף הוה ככלל ולמד חק ומשפט כישראל :

בחקותי יום חמישי הלכה הולין דף פ"ט ע"ב

אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר ברבי שמעון כל מקום שאתח מוציא דבריו של רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי כאנדה עשה אונך כאפרכסת לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם וגו' אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל חושקני בכם שאפילו בשעה שאני משפיע לכם נדורה אתם ממעטים עצמכם לפני נתתי גדולה לאברהם אמר לפני ואנכי עפר ואפר למשה ואהרן אמר ונחננו מה לרוד אמר ואנכי תולעת ולא איש אבל אומות העולם אינן כן נתתי גדולה לנמרוד אמר הכא נכנה לנו עיר לפרעה אמר מי ה' לסנחריב אמר מי ככל אלהי הארצות וגו' לנבוכדנצר אמר אעלה על כמותי עב' לחירס מלך צור אמר מושב אלהים ישכתי בלב ימים אמר רבי אלעאי אין העולם מתקיים אלא כשכיר מי שבולס את עצמו בשעת מריבה שנאמר תולה ארץ על כלימה רבי אבהו אמר מי שמשים עצמו

עצמו כמי שאינו שנאמר ומתחת זרועות עולם אמר רבי יצחק מאי דכתיב האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם מה אומנותו של אדם בעולם הזה ישם עצמו כאדם יכול אף לדברי תורה ת"ל צדק תדברון יכול יגיס דעתו ת"ל מישרים תשפטו בני אדם :

רש"י אפרכסת ערמויף : לא מרובכם לפי שאין אדם מרכין עצמו על אלא ממעטים לפיכך חשק בכס כי אדם המעט ממעטין עלמס כענות : נמרוד מלך כדור הפלגה הוה ולכך קראו שמו כמרוד שהמרוד כל העולם כולו כמלכותו על הקדוש כ"ס : מושב אלהים ישכתי : שכנה לו שכנה רקיעים של כחשק ועלה וישב עליוס : תולה ארץ : על זכות איתן שכתבו לכלומה : שבולס עצמו : סוגר אה פיו ודומה לו ככבורות פיו כלים ורגליו מכולמות : ומתחת : מו סכרס חתה סכל הוה זרועות עולם : האמנם אלם : אומנות ופה הוה תלילוס אכל דק דקייכו דכרי תורה איתו תדכרין : מישרים : כמשור ארץ חלקס שכונת לידרס :

פרישת במדבר

הלכה כרבות דף ל"ג ע"ב

אפילו המלך שואל בשדומו לא ישיבנו ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק : אמר רב יוסף לא שנו אלא למלכי ישראל אבל למלכי אומות העולם פוסק מתיכי המהפלה וראה אנס בא כנגדו ראה קרון בא כנגדו לא יהא מפסיק אלא מקצר ועולה לא קשיא הא דאפשר לקצר יקצר ואם לאו פוסק תנו רבנן מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל בדרך בא שר אחר ונתגרו שלום ולא החזיר לו שלום המתין לו עד שסיים תפלתו לאחר שסיים תפלתו א"ל ריקא והלא כתוב בתורתכם רק השמר לך ושמור נפשך וכתיב ונשמרתם מאד לנפשותיכם משנתתי לך שלום למה לא החזרת לי שלום אם הייתי חותך ראשך כסיף מי היה תובע את דמך מירי אמר לו המתין די עד שאפיסך בדברים אמר ליה אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם וכא חכירך ונהן לך שלום היית מחזיר לו א"ל לאו ואם היית מחזיר לו מה היו עושים לך אמר ליה היו חותכים את

את ראשי כסיוף א"ל והלא דברים קל וחומר ומה אתה שהיית עומד לפני מלך בשר ודם שהיום כאן ומחר בקבר כך אני שהיית עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא חי וקיים לעד ולעולמי עולמים על אחת כמה וכמה מיד נחפיים אותו השר ונפטר אותו חסיד לביתו לשלום :

רש"י אבל למלכי אומות העולם פוסק שלא יסגנונו : האי דאפשר לקצר כגון שסמוך לנמיר תפלתו :

במדבר יום שני • הלכה ערובין דף ק"כ ע"ב

חנו רבנו רטיה שפירשה מעל גבי מכה מחזירין כשבת רבי יהודה אומר הוחלקה למטה דוחקה למערה למעלה דוחקה למטה ומגלה מקצת הרטיה ומקנה פי המכה וחוזר ומגלה מקצת הרטיה ומקנה פי המכה ורטייה עצמה לא יקנה מפני שהוא ממרח ואם מירח חייב חטאת אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהודה אמר רב חסדא לא שנו אלא שפירשה על גבי כלי אבל פירשה על גבי קרקע דברי הכל אסור אמר מר בר רב אשי הוה קאמינא קמיה אבא נפל ליה אבי סדיא וקא מהדר ליה אמינא ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב חסדא מחלוקת שפירשה על גבי כלי אבל פירשה על גבי קרקע אסור ואמר שמואל הלכה כרבי יהודה א"ל לא שמיעה לי כלומר לא סבירא לי :

רש"י רטייה שפירשה • שפלה וכמדוכה קא מוירי ובהכי כקט פירשה שהי לך כעלה מרעה : מחזירין • דמלתא דלא שכיחא הוא ולא גזרו בה רבנן : רי"א • אם כפלה אין מחזירין אבל אם הוחלקה דוחקה ומחלוקה למכה : שהוא ממרח • מחלוק גומה שברעיו ומירוח קויב משום ממתק : לא שנו • דתנא קמא שרי להחזיר : אלא שפירשה ע"ג כלי • על הכר או על הכסף : על גבי קרקע • כלחלקה דמי : אבי סדיא • כפלה לו על הכר שגמרה שהיו כמו שמתרגם מראשותיו ויסקדו : לא ס"ל מר להא דר"ח • דמוקיס לפלוגתו כשפלה על סבלי ואפ"ה אפר רבי יסודה ואמר שמואל הלכה כר"י : לא שמיעה לי • הא דר"מ דאנא ס"ל דכי פליג ר"י ככפלה ע"ג קרקע אבל ככפלה ע"ג כלי מודם דסוי כחולקת כעלמא :

במדבר יום שלישי • הלכה גשין דף י' ע"ב

אמר רב חסדא לעולם אל ישול אדם אימה יתירה בתוך ביתו שהרי פילגש בגבעה הטיל עליה בערה אימה יתירה והפילה

והפילה כמה רבנות משרא א"ר יהודה אמר רב כל המטיל אימה יתירה בתוך ביתו סוף הוא בא לירי שלש עכירות גילוי עריות ושפיכות דמים וחלול שבת אמר רבה בר בר חנה הא דאמרי רבנן שלשה דברים צריך אדם לוטר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה עשרתם ערבתם הדליקו אה הנר צריך למידיניהו בניחותא כי היכי דליקבלו מיניה אמר רב אשי אנא לא שמיעא לי הא דרבה בר בר חנה וקיימתיה מסכרא אמר רבי אבהו לעולם אל ישול אדם אימה יתירה בתוך ביתו שהרי אדם גדול הטיל אימה יתירה בתוך ביתו והאכילוהו דבר גדול ומנו רבי חנניה בן נמליאל האכילוהו סלקא דעתך השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידם צדיקים עצמן לא כל שכן אלא בקשו להאכילו דבר גדול ומאי ניהו אבר מן החי • שלח ליה מר עוקבא לרבי אלעזר בני אדם העומדים עלי וכירי למוסרם למלכות מהו • שרטט וכתב ליה אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום כעור דשע לנגדי אף על פי שרשע כנגדי אשמרה לפי מחסום שלח ליה קא מצערי לי טובא ולא מצינא דאיקים בהו שלח ליה דום לה' והתחולל לו דום לו לה' והוא יפילם לך חללים חללים השכם והערב עליהם לבית המדרש והם כלים מאליהם הרבר יצא מפי אלעזר ונתנהו לגניבא בקולר :

רש"י גילוי עריות • כשמנוע עה טבולתה כעה לוכס וסוף ורשע לומר לא טבלתי ומשמטתו כדס : שפיכות דמים • כי תנא או פעמים שבורחת מפניו וכופלק כאתה הפתחים או כגשר : וחילול שבתות • פעמים שמדלקת נר או מכשלק מששזוכס מפני אימתו והוא אינו יודע : עשרתם • פירות שזכרות למחר : ערבתם • עירוכי חלירות : בהמתן של צדיקים • כהכל שחטין : אבר מן החי • שאבר מהם אבר מן השקיעה ומפני אימתו חתכו עכדיו אבר מן החי והכילו חתקו שלא יוכן : העומדים עלי • לתורף ולגדף : וכירי למוסרם • כת כירי להלשון עליהם : לנגדי • מריבכי ומקכותני : גניבא • סוף חולק עליו : קולר • שלשלק של כרול שנותנים שם המוכתבין למלכות להריגה :

במדבר יום רביעי • הלכה סנהדרין דף ל"ז ע"א

סנהדרין היתה כחצי גורן עגולה כדי שיהו רואין זה את זה ושני סופרי הדיינים עומדים לפניהם אחד מימין ואחד משאל וכותבים דברי המוכים ודברי המחייבים : מנא הני

הני מילי אמר רבי אחא בר חנינא דאמר קרא שררך אנן הסהר
אל יחסר המזג וכו' שררך זו סנהדרין למה נקרא שמה שררך
שהיא יושבת בטבורו של עולם אנן שהוא מנינה על כל העולם
כלו הסהר שהוא דומה לסהר אל יחסר המזג שאם הוצרך אחד
מהם לצאת רואין אם יש עשרים ושלושה כנגד סנהדרין קטנה
יוצא ואם לאו אינו יוצא בטנך ערימת חטים מה ערימת חטים
הכל נהנים ממנה אף סנהדרין הכל נהנין מטעמיהן סוגה
בשוישנים שאפילו בסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות
והיינו דאמר ליה ההוא צדוקי לרב כהנא אמריתו נדרה שרי
לייחודי בהדי גברא אפשר אש כנעורת ואינה מהכהכרת אמר
ליה התורה העירה עלינו סוגה בשושנים שאפי' בסוגה בשושנים
לא יפרצו בהן פרצות ריש לקיש אמר מהכא כפרח הרמון
רקתך אפילו ריקנין שכך מלאים מצות כרמון רבי זירא אמר
מהכא וירח את כנריו תקרי כנריו אלא כנריו הנהו כריוני
דהוו כשביכותיה דרבי זירא דהוה מקרב להו כי היכי דנהדרו
להו כתובתא והו קפדי רבנן כי נח נפשיה דרבי זירא אמרי
ער האיירנא הוה קטין חריבא שקי דהוה בעי עלן רחמי השתא
מאן בעי עלן רחמי הרהור כלביהו ועבוד תשובה :

רש"י טנא הני מילי דכענולס הו וושכין : סהר ענול הו : בטבורו של
עולם שכיח המקדש כאמלעו של עולם : דומה לסהר כענולה :
מזג שכי חלקי מים ואתר יין : אל יחסר המזג אל יחסרו מתלק שלגויה שהו
כדי הרגו למזג : עשרים ושלושה שלוש של שכעוס : לצאת לעסקיו תוך
ללשכה : סיוג הו גדר : סוגה בשושנים נדורה כשזכנים כלומר כאזקרון
קלה וכהכדלה מועטת הס כפרשין מן הענורס ואין לרוד נדר אכנים להס סוק
שאפי' אין רחיקין מן הענורס אלא נדר שזכנים מפסוק כיניהם לא יפרצו כה פרבות
הנדר : מהכהכרת איתוה ודולקת כמו שקיפלה ולא הכהכס וכלעו פלמ"ד :
כריוני מרובים לשון כורוס : רבי זירא גולס הוה וכתרבו זקויו על ידי מעסה
דכריק כפשים כהנורס שגורף כהשוכר את הפועלים וקרו ליה קטין חריבא שקי :

במדבר יום חמישי הלכה חולין דף צ"א ע"א

אמר רבי יהושע בן רוי למה נקרא שמו ניר הנשה שנשרה
ממקומו וערה וכן הוא אומר נשתה גבורתם היו לנשים
אמר רבי יוסי בר חנינא מאי דכתיב דבר שלח ה' ביעקב ונפל
בישראל דבר שלח ביעקב זה ניר הנשה ונפל בישראל שפשט
איסורו

איסורו בכל ישראל ואמר רבי יוסי בר חנינא מאי דכתיב
וטבוה טבח והכן פרע להן בית השחיטה והכן טול ניר הנשה
כפניהם כמאן דאמר ניר הנשה נאסר לבני נח ויותר יעקב
לברו אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים מכאן
לצדיקים שחביב עליהם ממנום יותר מנופס וכל כך למה לפי
שאין פושטין ידיהם בנול ויאבק איש עמו עד עלות השחר
א"ר יצחק מכאן לתלמיד חכם שלא יצא יחידי כלילה רבי
אבא בר כהנא אמר מהכא הנה הוא זורה את גורן השעורים
רבי אבהו אמר מהכא וישכם אברהם בבקר וגו' ורבנן אמרי
מהכא דך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום וגו' רב אמר
מהכא וזרח לו השמש אמר רבי עקיבא שאלתי את רבן
גמליא ואת רבי יהושע באיטליו של אמאום שהלכו ליקח בהמה
למשתה בנו של רבן גמליאל כתיב וזרח לו השמש וכי שמש
לו לבד זרחה והלא לכל העולם זרחה אמר רבי יצחק שמש
הכאה בעבורו זרחה בעבורו דכתיב ויצא יעקב מכאר שבע
ויך חרנה וכתיב ויפנע כמקום כי מטא לחרן אמר אפשר
עברתי על מקום שתחפללו בו אבותי ואני לא התפללתי כד"היב
דעתיה למתדר קפצא ליה ארעא מיד ויפנע במקום כדצלי בעי
למתדר אמר הקב"ה צדיק זה בא לבית מדוני ויפטר בלא לינה
מיד בא השמש :

רש"י נשה ממקומו קפץ : נשתה גבורתם קפלה גבורתם : היו לנשים
חלשים ככסים : דבר הנשלח ביעקב נפל בישראל ככל ושראל : ופרע
להו בית השחיטה שלח ואמרו כשר הכתורה אכי איכל לפי שככי יעקב שומרי
מלות היו דאע"פ שלח כיהכס תורה מקובלים היו מאכותיהם : כמ"ד כמתכותין
ניר הכסה כאקר להס כעורס ככי כח : שנשתייר על פכין קטנים דכל כלום
התשוכים ומקנה ככר העכורין אה כחל יכך כדכתיב לעול מניכוס ויעכר את אשר לו
והוא כשאר על פכוס קטנים שלח הספיק להעכור ותשוכה לו מרקאמר עד עלות
השחר ש"מ לא ניתן רשות למזיק להזיק כיום ולפיכך לא הולדך שמיור : מכאן
לת"ח וכו' שסרו יעקב כשאר יחודי וחוזק : הנה הוא זורה וכו"ל כלעו וכתוב
ויסו כשככו וגו' אמרה לה דעו שאחר שגמור לזרות לא וכל לכותו לשככ שנכחו הוה
לת"ח לאקה כלילה וישככ כנורן : וישכם בבקר ולא קודם סיום ואע"ג דלאו
יקוד הוה וכו' שיתודי : דך נא ראה כעה שארס וכול לראיה : איטליו סוק
שמוכרין בו כשר : אמאום שם מקום : שמש הכאה בעבורו שקעה בעבורו
קודם זמנס ומפרס ואזול למס שקעה : כתיב וילך חרנה דמשמע דמטא לחרן
והדר כתיב ויפנע כמקום דסיונו בית אל דאכתו לא מטא לחרן : שהתפללו בו
אבותי

הוא כודק חילכך אין יפה לכדיקה : כעית מתוירא שלא וכעור אה סכית ואין
לכו על סכדיקה יפה : האי משיך נהוריה . חור סכר כמשך ומאריך כמקומו
ואיכו כוסה כקפולית אלא כח כמקום אחד : מיקטף איקטופי . כפסק וקוסן תמיד
לשון הקוטפים מלות :

נשא יום שלישי . הלכה גטין דף כ"ג ע"א

הכל כשרין לכתוב את הנש אפילו חרש שומה וקטן . האשה
כותבת את נשה והאיש כותב את שוברו . שאין קיום
הנש אלא כחותמו . הכל כשרים להביא את הנש חוץ מחרש
שוטה וקטן וסומא ונכרי : בשלמא חרש שומה וקטן דלאו בני
דעה נינהו נכרי נמי דלאו בר היתירא הוא אלא סומא אמאי
לא אמר רב ששת לפי שאינו יודע ממי נוטלו ולמי נותנו .
מתקיף לה רב יוסף היאך סומא מותר באשתו היאך בני אדם
מותרים בנשותיהם כלילה אלא בטביעות עינא דקרא הכא נמי
בטביעות עינא דקרא אלא אמר רב יוסף הכא כחוצה לארץ
עסקינן דבעי למימר בפני נכתב וכפני נחתם ולא מצי למימר
אמר ליה אביי אלא מעתה פתוח ונסתמא דמצי אמר הכי נמי
דכשר והא קתני פתוח ונסתמא וחור ונתפתח כשר חור ונתפתח
אין לא חור ונתפתח לא הוא הדין דאף על גב דלא חור ונתפתח
ואיירי דקתני שפוי ונשתתה וחור ונשתתה טעמא דחור ונשתתה
הא לא חור ונשתתה לא . תנא נמי פתוח ונסתמא וחור ונתפתח
אמר רב אשי דיקא נמי דקתני זה הכלל כל שתחלתו וסופו
בדעת כשר ולא קתני כל שתחלתו וסופו בכשרות כשר שמע
מינה . בעו מיניה מרבי אמי עכר מהו שיעשה שליח לקבל גט
אשה מיד בעלה אמר להו מדקא פסיל ליה לנכרי מכלל דעכר
כשר . אמר רבי יוחנן אין העכר נעשה שליח לקבל גט לאשה
מיד בעלה לפי שאינו כחורת גטין וקרושין . מתקיף לה רבי
אלעזר טעמא כמילתא דליתיה הא כמילתא דאיתיה כשר והא
נכרי והא כותי דאיתנהו כחורת תרומה דנפשיהו דתנן הנכרי
והכותי שתרמו משלהם תרומתן תרומה ותנן נכרי שתרם של
ישראל אפילו ברשות אין תרומתו תרומה . מאי טעמא לאו
משים דכתיב אתם גם אתם מה אתם ישראל אף שלוחכם
ישראל

ישראל אמרו דבי רבי ינאי לא מה אתם בני ברית אף שלוחכם
בני ברית :

רש"י דלאו בני דעת נינהו . ובני שליחות . איש כעיון ולא קטן דשליחות כפקא
לן מניקתו להם איש מה לכות אכות אחר לוקח לכלן . דלאו ברהיתירא
הוא . דאין להן קדושין ואין גטין כוהנים כהם וכמידו דלכפשים לא תזי לא מלכי
למעכב שליחותא לאתריכי : הא לא חור ונשתתה לא . דטעמא משום דעה הוא
ולריך להויה כן דעה לעשות שליחותו : דיקא נמי . דלגבי פתוח ונסתמא לא התא
דוקא חור ונסתתה : מרקתני סיפא וכו' . אלמא הובא דטעמא משום דעה הוא
כעיון התלה וסוף אכל סומא לא הוי טעמא משום דעה ולא כעיון התלה וסוף אלא
התלה לתודיה דלא מלי למימר כפני ככתב דאי כסומא כמו דוקא כהנו כל שתחלתו
וסופו ככשרות : מהו שיעשה שליח . לאשה עכר של כל אדם מהו שיעשה שליח
לאשה כעלמא : לקבל גט מיד בעלה . והתא מנורשה כקבלתו והוא הדיו נמי
לסולכה דכולה חדא טעמא הוא אלא כך היתה השאלה כיתה המדרש : מרקא פסיל
לנכרי . כמתנותיו כהכאה ולא התא עכר : מכלל דעכר כשר . וכי הוי דכשר
להכאה להויה שליח להקנה כן כשר לקבלה להויה שליח להקנה שאין חילוק טעם
כיוסוס : הא כמילתא דאיתיה . כגון תרומה שאסור לעכר לאכול טבל ואם יש לו
טבל שיתן לו על מנת שאין לרכו רשות בו מפרוש תרומה סימכו והרומתו תרומת
דעכר כאשה ככל המלות ואימא ממי דכשר להיות שליח לתרום : שתרמו את שלהם
תרומתן תרומה . ואסורה לזרים דסכר אין קנין לככרו כח"ל להפקיע מקדושת
מעשר והקדש הככרו הקדש כדילפינן מאז איש לרכות אה הככרים שכוודרים כדריס
ובדכות כושראל : אפילו ברשותו . של ישראל שעשאו שליח אין תרומתו תרומה :
מ"ט . אינה תרומה : לאו משום . דשליחות דתרומה דכהיב כן תרימו גם אהם
ודרשין מרמזי למיכתב אהם וכתיב גם אהם לרכות שלוחכם ואיתקש שליח לשולחו
כהאי קרא למימר דמה אהם בני ישראל אף שלוחכם ישראל ומהאי מיעוטא איובא
למעוטו כמו לעכר שקרס אה של ישראל כרשות : לא מה אתם בני ברית . מהולין
וכאי ככרות מלות : אף שלוחכם בני ברית . לאפקוי ככרו אכל עכר כן ככית הוא
דכתיב מחוטב עטיך וכו' :

נשא יום רביעי . הלכה סנהדרין דף מ"א ע"ב

אמר ר' אחא בר חנינא אמר רב אסי אמר ר' יוחנן עד כמה
מכריזין על החדש עד שתתמלא פנימיתה וכמה אמר
רבי יעקב בר אידי אמר רב יהודה עד שבעה נהרדעי אמרי
עד ששה עשר ותרווייהו כרבי יוחנן סבירא להו הא לטיהוי כי
יתירא הא למהוי כי נפיא . אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא
וליברייך הטוב והמטיב . אמר ליה אטו כי חסר מי מכריזין
דיין האמת דלברייך הטוב והמטיב וליברכינהו לתרווייהו כיון
דהיינו אורחיה לא מכריזין . ואמר רב אחא בר חנינא אמר
רב אסי אמר רבי יוחנן כל המברך על החדש בוטמו כאלו
מקבל פני שכינה כתיב הכא החדש הזה וכתוב התם זה אלי
ואנחה

בהעלותך יום ראשון

והיה מאריך יותר מדאי אמרו לו תלמידיו רבינו כמה ארכן
הוא זה אמר להם כלום מאריך יותר משה רבינו דכתיב ביה
את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה ונוי' שוב מעשה בתלמיד
אחר שירד לפני התיבה כפני רבי אליעזר והיה מקצר יותר
מדאי אמרו לו תלמידיו כמה קצרן הוא זה אמר להם כלום
מקצר יותר משה רבינו דכתיב אל נא רפא נא לה אמר רבי
יעקב אמר רב חסדא כל המבקש רחמים על חבירו אין צריך
להזכיר שמו שנאמר אל נא רפא נא לה ולא קסדרר שמה
דמריה :

ר"ש אין בהם סדר וקם דילג כרעה אהת וק"כ כזכר כה אומרה חף שלח
כמקומה : מתחלת הכרכה שטעה זה וממילא משקמט דנומר ממכה
וסלחם אלמא על סדרם צריך לחזור ולקומרה : חרא ברבתיא נינהו ודקחני
מתקתון מתקלת כרעה שטעה זס הויכו אהת חוכן : ינפטר . כועל רשות : אין
צריך להזכיר שמו . של חולה :

בהעלתך יום שני . הלכה פסחים דף ל' ע"ב

אמר ליה רבינא לרב אשי הני סכיני בפסחא היכי עבדינן להו
אמר להו דרידי חרתא קא עבירנא אמר ליה תינח טר
דאפשר ליה דרא אפשר ליה מאי אמר ליה אנא בעין חרתא
קאמינא קתייהו בטינא ופרזלייהו כנורא והדר מעילנא לקתייהו
ברותחין והלכתא אידי ואידי ברותחין וככלי ראשון . אמר רב
הונא בריה דרב יהושע עץ פרור מנעילו ברותחין וככלי ראשון
קסבר כבולעו כך פולטו . בעו מיניה מאמימר הני מאני דקיניא
מהו לאישתמושי בהו בפסחא ירוקא לא תבעי לך דוראי אסירי
כי תיבעי לך אוכמי וחיוורי מאי והיכא דאירא בהו קרטופני
לא תיבעי לך דוראי אסירי כי תיבעי לך רשיעי מאי אמר ליה
חוינא להו דמדייתי אלמא בלעי ואסירי והתורה העידה על כלי
חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם ומאי שנא לענין יין נסך
דדריש מרימר מאני דקוניא בין אוכמי בין חיוורי ובין ירוקי שרי
וכי תימא יין נסך דרבנן חמץ דאורייתא כל דתקין רבנן בעין
דאורייתא תקין אמר ליה זה תשמישו על ידי חמץ וזה תשמישו
על ידי צונן . אמר רבא בר אבא אמר רב חייא בר אשי אמר
שמואל כל הכלים שנשתמשו בהו חמץ בצונן משתמש בהן

מצה

בהעלותך יום שני

פח

מצה חוץ מן בית שאור הואיל שחימוצו קשה אמר רב אשי
ובית חרוסת כבירה שאור שחימוצו קשה דמי אמר רבא הני
אנני דמחוזא הואיל ותדירי למילש בהו חמירא בכית שאור
שחימוצו קשה דמי פשיטא מהו דתימא כיון דרויחא שליט בהו
אזירא ולא בלעי קא משמע לן :

ר"ש לדירי חרתא עכרו . לפורכי עושים סכינים קדשים : למר אפשר ליה .
שחרי עשיר אהת : קתייהו בטינא . להנין עליוסם שלח ושרפס האור :
והלכתא . לא צריך לאוקינסו ככורא אלא פרזוליהו כי קתייהו כמו סגי להו
כסגלעל כרוחחין : עץ פרור . שמניסין בו את הקדוים : כבולעו כך פולטו .
כבולעו מתוך כלי ראשון כך פולטו ככלי ראשון : קונייא . פלומ"ור כלעו ושל
חרס הוא ועוד ככר : ירוקי . עשוין מקרקע שחופרים ממנה לרוף אלוס כלעו
והוא עו וכולע לעולם ס"ג ירוקי לא תיבעי לך דוראי אסירי דמלרפי לרוף :
קרטופני . כקעים : כי תבעי לך רשיעי . שסם חלקים : דמדייתי . פולטים
המשקין מדוכן הקולון וכלעו ערשט"רטש וכיון דמדייתי ודאי כלעו והואיל
וכלעו שוכ חין פולטין שחפירס העידה על כלי חרס שכיון שכלעו אינו יורא מידי
דופיו לעולם שחרי ככלי עץ ומחכות כחך לך ישעף תעבירו כחך ומורק ושועף אכל
ככלי חרס ושכר : חמץ תשמישו . ע"ו חמוס כל השכס אכל ויין נסך לא כשחמש
כו אלא לוכן : בית חרוסת . כלי שכותכין בו חומץ וכל דבר שיש בו חומץ וכל
דבר שיש בו קיוסא ורגילין להן כו קמט ועשוו לעכל כו כשר כל ימות השכס והקמט
מתמחן מתמחם הקיסוי ול' חרוסת קיסוי אינוירוס כלעו :

בהעלתך יום שלישי . הלכה גטין דף ל"א ע"ב

רבי יהודה אומר בשלשה פרקים בודקין את היין . בקרים של
מוצאי החג . ובהוצאת סמדר . ובשעת כניסת מים בבוסר :
חנא בקרים של מוצאי החג של תקופה תניא רבי יהודה אומר
בשלשה פרקים מוכרין את התבואה . לפני הורע ובשעת הורע
ובפרוס הפסח ובשלשה פרקים מוכרין את היין בפרוס הפסח
ובפרוס עצרת ובפרוס החג ושמן מעצרת ואילך למאי הלכתא
אמר רבא ואיתימא רב פפא דשיתפין מכאן ואילך מאי אמר
רבא כל יומא פירקיה הוא . ויהי כורוח השמש וימן ה' אלהים
רוח קדים חרישית מאי חרישית אמר רבא בשעה שמנשבת
משתקת כל הרוחות מפניה והיינו דכתיב אשר בנדיך חמים
בהשקט ארץ מדרום אמר רב תחליפא בר רב חסדא אמר רב
חסדא אימתי בנדיך חמים בשעה שהשקט ארץ מדרום שבשעה
שמנשבת משתקת כל הרוחות מפניה . רב הונא ורב חסדא
הוו יתבי חליף ואויר גניבא עלייהו אמר חד לחבריה ניקום

מקמיה

מקמיה דבר אוריון הוא אמר ליה אירך מקמיה פלגתא ניקום אדהכי אתא איהו לנבייהו אמר להו כמאי עסקיתו אמרו ליה ברוחות אמר להו הכי אמר רב חנן בר רבא אמר רב ארבעה רוחות מנשבות בכל יום ורוח צפונית מנשבת עם כולן שאלמלא בן אין העולם מתקיים מפילו שעה אחת ורוח דרומית קשרה מכולן ואלמלא בן נץ מעמידה מחרבת כל העולם כולו מפניה שנאמר המבינתך יאכר נץ יפרש כנפיו לתימן אמר רבא הכי אמר רב אשה מפלת בו ושמואל אמר אפילו מרגלית שבים מרקבת בו רבי יוחנן אמר אפילו שכבת זרע שבמעו אשה ססרתת בו אמר רב נחמן בר יצחק ושלשתן מקרא אחר דרשו כי הוא בין אחים יפריא יבא קדים רוח ה' ממדבר עורה ויבוש מקורו וגו' יבוש מקורו זו מקורה של אשה דחרב מעינו זה שכבת זרע שבמעו אשה והוא ישסה אוצר כל כלי חמדה זו מרגלית שבים מאי כי הוא בין אחים יפריא אמר רבא אפילו שופתא בקופינא דמרא רפיא רב יוסף אמר אפילו סיבתא ברופנא רפיא רב אחא בר יעקב אמר אפי' קניא בכופתא רפיא :

רש"י של תקופה : אם כבר נכנסה תקופת תשרי אכל אם משכה תקופת תמוז עד כאן לא : לשותפין : שאין ספק וכול למכור שלא מדעת חכירו חזן לפרקים הללו אכל נרקיס אין אריך לימלך ואם מכר ונתקיימה השער לאחר זמן אין עליו כלום : פירקיה : זמנו למכור : משתקת כל הרוחות בפניה : כשהיא מנשבת כשעת החום והיא תמה מאד ומכעלת לוכת כל הרוחות ולכן כוכה הכתוב לקרוח הרוחית : כשמשקית ארץ : כשזוכת רוח ד רומית שוקקת ומנו היא המשקית רוח מזרחית השקקת כשעת שמנשבת רוח מזרחית משתקת כל הרוחות : פלגתא : כעל מריכה שהיתה לו מריכה עם מר עוקבא שהיה אכ נית דין כדאמר כפרק קמא כתי אדם העומדים עליו וכדו' למוסרם למלכות והוא חוס נביכה כדמס' הס : רוח צפונית : כוכה היא לאתמם ולא לוככח וממתקת חס שזר הרוחות : בן נץ : מלאך העשוו כנץ : מעמידה : ככפפו : יאכר : לשון אכרתו וגדול כנף : שכבת זרע : חוף שלש ימים : מקורה של אשה : עובר שכמעט : שופתא : כית יד : קופינא : חיר סכרלש המרס שקרין פשו' ויר ועל סס שדחוק כין סנו לדי חסור קרי לוס כין אחים שמדוכקים : סיבתא ברופנא : יחד סכרופן : רפיא : שמקיימת מתמת החום ודפס : קניא בכופתא : קקת הקרוג ככפופת : רפיא : כמו ופריח :

בהעלתך יום רביעי : הלכה סנהדרין רף מ"ג ע"כ

אמר רבי יהושע בן לוי כל הווכח את יצרו ומתורה עליו מעלה עליו הכתוב כאלו כבדו להקדוש ברוך הוא בשני

בשני עולמים העולם הזה והעולם הבא דכתיב זובח תודרה : יכברנני : ואמר רבי יהושע בן לוי בזמן שכית המקדש קיים ארם מקריב עולה שכר עולה בירו : מנחה שכר מנחה בירו : אבל מי שרעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות כלס : שנאמר וזחי אלהים רוח נשברה : ולא עוד אלא שאין תפלתו נמאסת שנאמר לב נשכר ונדכה אלהים לא תבוה : (דמ"ד ב') היערוך שועך לא בצר אמר רבי אלעזר לעולם יקדים אדם תפלה לצרה שאלמלא לא הקדים אברהם תפלה לצרה בין כית אל וכין העי לא נשתייר מרשעי ישראל שריר ופריט ריש לקיש אמר כל המאמץ עצמו בתפלה מלמטה אין לו צרים מלמעלה ר' יוחנן אמר לעולם יבקש אדם רחמים שיהו הכל מאמצין את כחו ואל יהו לו צרים מלמעלה :

רש"י זוכה את יצרו : לאתר שהקוה לתטוף חוס וזכרו והורגו ושכ כקשוכה ומתודה עליו שכי כוכו'ן דריס לשני ככודים : זכחי אלהים : לשון רכוס משמע : לא תבוה : חין דרכך לכזותו : היערוך שועך לא בצר : כך סיו אומרים חכרו לאיוב כלום הקדמה שועך לא כלר עד כאס הפרס חס היות עושה כן סיו הכל מאמלון חק כחך : כל המאמץ עצמו בתפלה מלמטה אין לו צרים : יכולים להשטיכו מלמעלה : לעולם יבקש אדם רחמים שיהו הכל מאמצים את כחו : שסיועו סיו מלאכי השרה לבקש רחמים ושלף וסו מסטוכים מלמעלה והכי משמע היערוך שועך חס כאת לערוך שוע כואת הערכו : לא כלר שלף וסו לך לרות ושסכל יסו כמאמלני כחך :

בהעלתך יום חמישי : הלכה חולין רף ק"ה ע"א

אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיין מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה מתיבי מים ראשונים ואחרונים חובה אמצעיים רשות מצוה לגבי רשות חובה קרי לה : גופא מים ראשונים ואחרונים חובה אמצעיים רשות ראשונים נוטלין בין בכלי בין על גבי קרקע אחרונים אין נוטלין אלא בכרי ואמרי לה אין נוטלין על גבי קרקע מאי בינייהו איכא בינייהו קינסא : מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן אחרונים אין נוטלין אלא בצונן מפני שחמין מפעפעין את הידים ואין מעבירין את הזוהמא (ע"כ) אמצעיים רשות אמר רב נחמן לא שנו אלא בין תכשיל לתכשיל אבל בין תכשיל לנבינה חובה אמר רב יהודה כריה דרב חייא מפני מה אמרו מים אחרונים חובה

שמלת סרומית יש ששסמא את העינים אמר אבי ומשתכח כי קורטא בכורא אמר ליה רב אחא בריה רבכא לרב אשי כל מלחא מאי אמר ליה לא מיבעיא אמר אבי מריש הוה אמינא האי דרא משי מיא כתראי על ארעא משום וזהמא אמר לו מר משום דשריא רוח רעה עלייהו ואמר אבי מריש הוה אמינא האי רכנשי נשווראה משום מנקירותא אמר לי מר משום דקשה לעניותתא תהוא נכרא דהוה מהרר עליה שרא דעניותתא וליג הוה יכיל ליה דקא וזהר אנשוורא טובא יומא חד כרך ליפתא איכלי אמר השתא ודאי נפל כידאי בתר דאכיל אייתי מרא עקרינהו ריבלי שדנהו לנהרא ששעיה דקאמר ווי דאפקיה ההוא נכרא מביתיה :

רש"י חיבה • עדיפא ממלוות ולקמיה מפרש מאי ריכותיהו : מצוה • לשמוע דכרי קממס : אמצעי • שטוליס כון חכסיל לתכסול כעלמא : מצוה לגבי רשות וכו' • משום דתכי אמטעוים בהדיוסו קרי לראשונים טובה דאף על פי שאין חלק מלוים משוכות סן אלא הרשות להקרותם טובה : בון כבלי • מתהקוהם לקבלס : קינסא • אס כותן שפאי עמוס וקסמין תתיוסן למאן דאמר כלי סקא לאו כלי סוף ולמאן דאמר אין כוטלון על נבי קרקע שפיר דמי ולקמן מפרש משום דרוח רעס שורה עליהן כשתן על נבי קרקע : ספעעין • אשטכ"ט מרכיין אף הידים ומכלועין כהס אף זהס סתכסול : שמלת סרומית יש • ואמרו סתמנו על כל אכילהך אכול מלת וכיון דנגע כמלה כי סרר יחויב ידיו לעינים מסמני להו ולפיקן דריך לכטלן : ומשתכח כי קורטא בכורא • איכה מלוים אלא קורט בכור : כל מלחא • מוד מלח כמנו וימודו בעומר וכלו כעומר : מאי • דריך לטול אחריו או לא : משום וזהמא • שריתן מסרית וכראות מאוסות : רכנשי נשווראה • שמכרין סירורי אכיליס מן הכיה : מנקירותא • לכקר הכיה כקיון : מהרר אבתריה שרא דעניותא • שר הממוכה על העכוות הוס רודף ללכרו ולהכניחו לודי עכוות : איכלי • על עשכוס שכאשר : נפל כידאי • שלג יוכל ללקט הפירורין מכוין העשכוס ויסו למדרס רגליס ואלכרכי ככך : שמעיה • הסוף נכרא להסוף שרף : דקאמר ווי דאפקיה מביתיה • סולאכי זה ממקום מכותתן :

שלח לך יום ראשון • הלכה ברכות דף ל"ד ע"א

תנו רבנן אלו ברכות שאדם שוחה בהן באבות תחלה וסוף בהוראה תחלה וסוף ואם בא לשוח בסוף כל ברכה וברכה ובתחלת כל ברכה וברכה מלמדן אותו שלא ישחה • אמר ר' שמעון בן פוי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא הריוט כמו שאמרנו כהן גדול בסוף כל ברכה וברכה והמלך תחלת כל ברכה וברכה וסוף כל ברכה וברכה • אמר רבי יצחק

יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי הריוט כמו שאמרנו כהן גדול תחלת כל ברכה וברכה המלך כיון שכרע שוב אינו זוקף שנאמר ויהי ככלות שדמה להתפלל קם מלפני מוכח ה' מכרוע על ברכיו • תנו רבנן קידה על אפים שנאמר ותקור בת שבע אפים ארצה כריעה על ברכים שנאמר מכרוע על ברכיו השתחוואה זו פשוט ידים ורגלים שנאמר הכא נכא אני ואסך ואחיק להשתחות לך ארצה אמר רב חייא בריה דרב הונא חוינא להו לאכיי ורבא דמצלו אצלווי תני חדא הכורע בהוראה הרי זה משובח ותניא אידך הרי זה מגונה לא קשיא הא בתחלה הא לבסוף רבא כרע בהוראה תחלה וסוף אמרי ליה רבנן אמאי קא עביד מר הכי אמר להו חוינא לרב נחמן דכרע וחוינא ליה לרב ששת דקא עבר הכי והתניא הכורע בהוראה הרי זה מגונה ההיא בהוראה שבתלל והתניא הכורע בהוראה ובהוראה של הלל הרי זה מגונה כי תניא ההיא בהוראה דברכת המזון :

רש"י תחלה וסוף • כמגיד ולך כאם לסודות : כ"ג בסוף כל ברכה • כל מה שחוק גדול כוונת דריך להכניע ולהשפיל עליו : אינו זוקף • עד שגמורו : קם מלפני מוכח ה' מכרוע • רויסו דקרא וויסו ככלות שלמה להקפלל והדר קם מכרוע : ארצה • לשון משתקטק משמע : דמצלו אצלווי • כשכופלים על פניהם אין פושטין ידוים ורגליים אלא מטין על ידיוסן : בתחלה • כורע : חוינא לרב נחמן דכרע • תהלה וסוף : בהוראה דהלל • סודו לס' כי טוב :

שלח לך יום שני • הלכה פסחים דף מ"ט ע"א

ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו • ולאכול סעודה אירוסין ככת המיו ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו • אם יכול לחזור ורבער ולחזור למצותו • יחזור ויבער • ואם לאו מבטלו בלבו : לאכול סעודת אירוסין תניא רבי שמעון אומר כל סעודה שאינה של מצוה אין תלמיד חכם רשאי ליהנות ממנה כגון מאי אמר רבי יוחנן כגון בת כהן לישראל וברת תלמיד חכם לעס הארץ דאמר רבי יוחנן בת כהן לישראל אין זיווגן עולה יפה מאי היא אמר רב חסדא או אלמנה או גרושה או זרע אין לה במתניתא תנא קיברה או קיברתו או מביאתו לירי עניות איני והא אמר רבי יוחנן הרוצה שיתעשר ידבק בורעו

בורעו של אהרן כל שבן שתורה וכהונה מעשרתן לא קשיא
הא בתלמיד חכם הא בעם הארץ רבי יהושע נסיב כהנתא חלש
אמר לא ניהא ליה לאהרן דאדבק בורעיה רהוי ליה חתנא כי
אנא רב אידי בר אבין נסיב כהנתא נפקו מיניה תרי בני סמיכי
רב ששת בריה דרב אידי ורב יהושע בריה דרב אידי אמר רב
פפא אי לא נסיבנא כהנתא לא איעתרית אמר רב כהנא אי לא
נסיבנא כהנתא לא נלאי אמרו ליה והא למקום תורה גלית לא
גלאי כרגלו אינשי אמר רבי יצחק כל הנהנה מסעודה הרשות
לסוף גולה שנא' אוכלי כרים מצאן ועגלים סתוך מרבך וכתוב
לכן עתה יגלו בראש גורים חנו רבנן כל תלמיד חכם המרבה
סעודתו בכל מקום סוף מחריב את ביתו ומאלמן את אשתו
ומייתם את גזוליו ותלמודו משתכח ממנו ומחלוקות רבות
באות עליו ודבריו אינם נשמעים ומחלל שם שמים ושם רבו
ושם אביו וגירם שם רע לו ולבניו ולבני בניו עד סוף כל
הדרות מאי היא אמר אבוי קרו ליה בר מחים תנורי רבא אמר
בר מרקיד כי כובי רב פפא אמר בר מלחך פינחי רב שמעיה
אמר בר מך רבעי חנו רבנן לעולם יממור אדם כל מה שיש
לו וישא בת תלמיד חכם שאם מת או גולה מוכטח לו שבניו
תלמידי חכמים ואל ישא בת עם הארץ שאם מת או גולה בניו
עמי הארץ חנו רבנן לעולם יממור אדם כל מה שיש לו וישא
בת תלמיד חכם וישא בתו לתלמיד חכם משל לענבי הנפן
בענבי הנפן דבר נאה ומתקבל :

רש"י בת כהן פרוכה להכשא לכהנים ולא לפגום משפחתם ולהכשא לישראל :
אין דיוונם עולה יפה כמזל טוב : מאי היא מה עולה כידן : או
אלמנה או גרושה או זרע אין לה כדכתיב וכת כהן כי הסיס לקוש ור וסמך לוס
וכת כהן כי הסיס אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו' : או קוברת : כלל זמן : ת"ח :
הוא שכת לו אכל עם הארץ ואינו כהן נכחי הוא לו לאהרן ובעכסום : לא גלאי :
רב כהנא גלה מכלל לארץ ישראל כדאמר כהנוזל ומאכול : לא גלאי כרגלו אינשי :
שאר תלמידים ופלאין מדעתן ואבי ופאתי על כהני מתנת מרדון ואומת מלכות :
ומאלמן את אשתו שמקש לממור ואי אפשר לו וגולם למוזכות וקרו אשתו
כאלמנות קיות : גזוליו : וקוימן : ותלמודו משתכח : שאינו עסוק לתור עליו :
ומחלוקות רבות באות עליו : מתנת שכת תלמודו או הקפות שמקיף מחכוכות
לקעודותיו : קרו ליה : לכנו : מרקיד כי כובי : כדרך הליכוס שמשקין ומרקדיט
כחיות להסקותן כשרן : מלחך פינחי קערות : טך רבע : מקבל לבנו
ורוכן

ורוכן וזמן כך דרך המשחקיו אינו מספיק לילך לביתו ולשכב על מנתו אלא מקבל
לבושו תחתיו וזמן : טך : כמו כר חמלא מוך שקיד ונכו :

שלח לך יום שלישי הלכה גטין דף ל"ה ע"א

אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה נמנעו
מלהשביעה התקין רבן גמליאל הוקן שתהיה נודרת
ליתומים כל מה שירצו ונוכה כתובתה : נמנעו מלהשביעה
מאי טעמא אילימא משום דרב כהנא דאמר רב כהנא ואמרי
לה אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחר בשני בצורת
שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה והניחתו בכד של קמח ואפאתו
בפת ונחתו לעני לימים בא בעל הדינר ואמר לה הכי לי דינרי
אמרה ליה יהנה סס המות בא' מכניה של אותה אשה אם
נהנית מדניך כלום אמרו לא הווי ימים מועטין עד שמת אחר
מכניה וכששמעו חכמים בדבר אמרו ומה מי שנשבע באמת
כך הנשבע על שקר על אחת כמה וכמה מאי טעמא איענשה
דאישהרשי לה מקום דינר ומאי מי שנשבע באמת כמי שנשבע
באמת אי ששים הא מאי איריא אלמנה אפילו גרושה נמי אלמא
אמר רבי זירא אמר שמואל לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה
משביעין אותה אלמנה שאני דבההיא הנאה דקא טרחא קמי
דיתמי אתיא לאורוי התירא אמר רב יהודה אמר ר' ירמיה בר
אבא רב ושמואל דאמרי תרויהו לא שנו אלא בכית דין אבל
חוץ לבית דין משביעין אותה איני והא רב לא מנבי כתובה
לארמלתא קשיא בסורא מתנו הכי כנהרדעא מתנו הכי אמר
רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בכית דין אבל חוץ לבית
דין משביעין אותה ורב אמר אפילו חוץ לבית דין נמי אין
משביעין אותה רב לטעמיה דרב לא מנבי כתובה לארמלתא
וליאדרה ולגיבייה בשני דרב קילי נידרי ההיא דאתת לקמיה
דרב הונא אמר לה מה אעביד לך דרב לא מנבי כתובה
לארמלתא אמרה ליה מירי הוא טעמא אלא דילמא נקיטנא
מירי מכתובתי חי ה' צבאות אס נהנית מכתובתי כלום אמר
רב הונא מורה רב בקופצת ההיא דאתאי לקמיה דרב רב
הונא אמר לה מאי אעביד לך דרב לא מנבי כתובה לארמלתא

ואבא מרי לא מנבי כתובה לארמלתא אמרה ליה הב לי מוני
אמר לה מוני נמי לית לך דאמר רב יהודה אמר שמואל
התובעת כתובתה בכית דין אין לה מוונות אמרה ליה הפכות
לכורסיה כבי תרי עכרת לי הפכות לכורסיה ותריציה ואפילו
הכי לא איפרק מחולשא :

רש"י דאשתרש לה מקום דינר . כשתכרה בו עיסה כעוכי הדוכר שאם לא הוה
הדוכר היתה כותבת עוד עיסה ככר : ומאי מי שנשבע באמת . הלא
לאו חמת הוה : כמו שנשבע באמת . דהא שונגת הוה ומכני שבעה כעושה מרוכס
כמעיו מלהשביעה : אחיא לאורויי היתירא . כדכר מועט וסכורה שאין פורטון
לה שכסבר עורקה כוולתו : הויץ לב"ר משביעיץ אותה . ששביעה דריוכין של הורס
היא וקניע ספר תורה כדורס או תפולין ומשכע לה כשם או ככיווי כדאשכחן כאלהרס
שם כל יודך וגו' ואשביעך כה' ועושה מרוכס וסוף לכות דין כעושה דרכן כקללת
ארוו ולא קניע מויו ואין עונסה כל כך : לא מנבי כתובה . משום דכמעיו
מלהשביעה ואם איתא לושכעה סוף לכות דין ולגביס כתובתה : ולואררה . כדתין
כודרת ליתומים כל מה שרלו : קילי נררי . קלים הוו כדורס כעוונסה לעכור
עלוסה הילכך לא סמכינן אהרסה לאגכויס : כקופצת . הויל קפסא כעוונסה הרי
כשכעה ונוכה : אין לה מוונות . מעתה דגליא דעתה דכעיו לאיכסוכי ואיפו לא
אחכי כהרס אלא כל ומי מוניר ארמלתין ככית שהיא אלמנה כשכול ככורו : הפכות
לכורסיה ותריציה . סככו כסא וזקפיתו כדו שהקויס קללה ככך פ"א הפכות
לכורסיה תספל גדולתו : כבי תרי עכרת לי . ככך דלא מנבי כתובה וכשמואל
להספיד מווכות ע"כ : לא איפרק מחולשא . לא כיוול מלכא לירי קולו :

שלה לך יום רביעי . הלכה כנהררין דף נ"ח ע"ב

אמר רבי חנינא גוי שהכה את ישראל חייב מיתה שנאמר ויפן
כה וכה וירא כי אין אישויך את המצרי ואמר ר' חנינא
הסוטר לועז שר ישראל כאילו סוטר לועז של שכינה שנאמר
מוקש אדם ילע קרש אמר ריש לקיש המנביה ירו על חבירו
אף ער פי שלא הכהו נקרא רשע שנאמר ויאמר לרשע למר
חכה רעך דמה הכית לא נאמר אלא למה חכה אף על פי שלא
הכהו נקרא רשע אמר זעירי אמר רבי חנינא נקרא חוטא שנא'
ואם לא לקחתי בחוקה וכתוב ותהי השאת הנערים גדולה מאד
רב הונא אמר תיקצץ ירו שנא' וזרוע רמה תשבר רב הונא קץ
ירא רבי אלעזר אומר אין לו תקנה אלא קבורה שנאמר ואיש
זרוע לו הארץ ואמר רבי אלעזר לא נתנה קרקע אלא לבערי
זרועות שנאמר ואיש זרוע לו הארץ ואמר ריש לקיש מאי דכתיב
עובר אדמתו ישבע לחם אם עושה אדם עצמו כעבר לאדמה
ישבע

ישבע לחם ואם לאו לא ישבע לחם . ואמר ריש לקיש כותי
ששבת חייב מיתה שנאמר ויום ודילה לא ישבותו ואמר מר
אזררה שלהן זו היא מיתתן אמר רבינא אפילו שני בשבת
ולישבה גבי שבע מצות כי קא חשיב שב ואל תעשה קום
עשה לא קא חשיב והא דינין קום עשה הוא וקא חשיב קום
עשה ושב אל תעשה ניהו ואמר רבי יוחנן כותי שעוסק בתורה
חייב מיתה שנא' תורה צוה לנו משה מורשה לנו מורשה ולא
להם וליחשבה גבי שבע מצות מאן דאמר מורשה מינול קא גויר
לה מאן דאמר מאורסה דינו כנערה המאורסה דכסקילה מתיבי
היה רבי מאיר אומר מנין שאפילו כותי ועוסק בתורה שהוא
ככהן גדול שנאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כהנים
דוויס וישראלים לא נאמר אלא האדם הא למדת שאפילו כותי
ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול התם בשבע מצות דידהו :

רש"י ויך את המצרי . משום דהסע איש עכרו : מוקש אדם ילע קרש . הכוקש
את האדם סויו ושראל שריוון אדם דכתיב ואתה אכני אלא מרעיתי
אדם אתם קרויים אדם וכו' : ילע קרש . כאילו לועז את הקדש כלומר סוטר
על לועז . סוטר מכס : ואם לא לקחתי בחוקה . ככני עליו כתיב שמו חקפוס
ככשר חוקפוס ואימרוס אם לא הוה לי אקת כחוקה דריוכו כמרוס ירו סויו
מגומוס להכותו : וזרוע רמה . הרגול לרוס ירו על חכורו : קץ ירא . מאדם אחד
שהוה רגול להכות את חכורו וקסו ככך כדאמר כפרקין דלעיל כית דין מכין
ועוכשין שלא מן התורה לעשות סויו וגדר לדכר : איש זרוע . איש שמכיף זרוע לו
הארץ מחוקקת לקבורה כלומר ראוי להמיתו ולקייכו : לא ניהנה קרקע . כלומר
אין ראוי לקנות קרקע אלא לכני זרוע מפני שהתגר רכס ע"י קרקע שכיתו כהמות
ומספידות ונככים כאיס ונוככין ועוררין עליו ולרין שיהא חוק לעמור כנגדן :
בעבר לארמה . לעסוק כה המיר לתרישה והשקאה וכיכוס ועודו : גוי ששבת .
ממלאכתו יום שלם חייב מיתה שנאמר ויום ודילה לא ישבותו וקא דרוס אם לא
ישבותו ממלאכתה דאכני אדם כמי קאי ולא הימא לא ישבותו אהך שעת עתוס דקרא
קאי כלומר לא יבעלו ולא יפסקו מלהיות פשיטא ל"כ דהא עיכא קא משמע לן
דאכני אדם קאי : אמר רבינא אפילו לשני בשבת . לא הימא שבוית דקאמר ריש
לקיש לשום חוכה קאמר דלא לכיון לשכית כגון כשבת שתי יום שבתה לישאל או
אחד כשבת שזוכים בו אלא מכותה כעלמא קא אהר לקו שלא יבעלו ממלאכתה
ואפילו יום שאינו כר שבתה שכי כשבת וימא קמא דלאו מווס כר שבתה כקע וס"ה
דסו מלי למכקע ג' ור' : קום עשה לא חשיב . והא לא ישבותו קום עשה מלאכתה
הוה : הא דינין קום עשה . משפט הוה וקא חשיב : ומשני קום עשה ושב ואל
תעשה הוה . קום עשה משפט ושב ואל תעשה עול אפילו אינו מוסר לעשות משפט
והוא יושב ובעל מיוסר הוה שלא לעשות עול ואזרתה לא תעשה עול איכה קום עשה
משפט אלא לתורה קיימא סכ והבעל מלא תעשה עול אכל אזרתה לא תשכח ע"כ
איכה אלא קום עשה : מורשה לנו . ולא להס ואיכא משום גול כדמפרש : מורשה
מאורסה

מאורסת. אמרתי איכא דרשמי להו נכי ע"ם כפרק אלו עוכרון : מיגול קא גול
לה : והא קא קשיב גול וכן כעדה סמאורסה דהא ככלל גילוי ערוות סוף : הארם :
ר"מ ליה ליה אהם קרוין ארם ואין סכותים קרוין ארם ור"ש סוף דרשם לה כמסקת
יכמות : כל מצות דירחו : עוסקין בהלכות אוחן שבע מצות לסויות בקיילין כסן :

שלח לך יום חמישי . הלכה חולין רף קל"ג ע"א

השוחט לבתן ורנברי פטור מן הסתנות אמר רבא ברק לן
רב יוסף האי כהנא רחטיף מתנתא חבוכי קא מחבב
מצוה או ודוליי קא מזולד במצוה ופשיטנא ליה ונתן ולא שיטול
מעצמו אמר אבוי מריש הוה חטיפנא מתנתא אמינא חבוכי קא
מחביבנא מצוה כיון דשמענא להא ונתן ולא שיטול מעצמו
מיחטיף לא חטיפנא מימר אמרי הבו לי וכיון דשמענא להא
דתניא ויטו אחרי הכצע רבי מאיר אומר בני שמואל חלקם
שאלו כפיהם מימר נמי לא אמינא ואי יהבו לי שקילנא כיון
דשמענא להא דתניא הצנועים מושכין את ידיהם והגרנגרין
חולקין משקל נמי לא שקילנא לבר מעלוי יומא דכפורי
לאחזוקי נפשאי ככהני ולפרוס יריה אנסיה ליה עידניה אמר
רב יוסף האי כהנא דאית ליה צורכא מרבנן בשבכותיה ורחיקא
ליה מילתא לזכי ליה מתנתא ואף על גב דלא אתי לידירה
במכרי כהונה ולויה רבא ורב ספרא איקלעו לבי מר יוחננא
בריה דרב חנא בר אחא ואמרי לה לבי מר יוחנא בריה דרב
חנא בר ביונא עבר להו ענלא תלתא אמר ליה רבא לשמעיה וכי
לן מתנתא רבעינא למיכל לישנא בחרדלא וכי ליה רבא אכל
ורב ספרא לא אכל אקריוה רב ספרא בחלמיה מעדה כנד
ביום קרה חומץ על נתר ושר כשירים על לב רע אתא לקמיה
דרב יוסף אמר ליה דילמא משום דעברי אשמעתא דמר אקריין
הכי אמר ליה כי אמרי אנא באחד שמעא בעל כרחיה מוכי
וכי אמרי אנא דמאן דלא אפשר ליה הא אפשר ליה אלא מאי
שמעא אקריין הכי כרפי רבא ודקריין לרבא רבא נוף הורה
אמר ליה אבוי לרב דימי ופשטיה דקרא במאי כתיב אמר ליה
בשיננה לתלמיד שאינו הגון דאמר רב יהורה אמר רב כר
השונה לתלמיד שאינו הגון נופל בניהגם שנאמר כל חושך
טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ירע שריד באהלו ואין
שריד

שריד אלא לתלמיד חכם שנאמר בשרידים אשר ה' קורא אמר
רבי יורא אמר רב כל השונה לתלמיד שאינו הגון כוורק אבן
למרקולים שנאמר כצורר אבן במרגמה כן נתן לכסיל ככור
וכתיב לא נאווה לכסיל תענונ :

רש"י ברק לן . מנכס אוקנו אס כדע להשיב ורכא כהן הוה : רחטיף מתנתא .
מתכיקות שנושאין אותם הסתנים : מי אמרינן חבוכי קא מחבב המצוה .
ויפס הוה עושה : ונתן . לכהן ולא שיטול הכסן מעצמו : מימר אמרי הבו לי .
היותי שאל כפה מלא שחוקי סבור שהיה חבוכ מלוה : חלקם שאלו כפיהם .
דמנכי להו קרא לככי שמואל ויטו אחרי הכלע אמר רבי מאיר שאל הוה עבודה גול
כירס אלא חלק לווה מעשר ראשון היו שאלים כפיהם : הצנועים מושכים את
ידיהם . כחלוק לחם סכנים קאמר כמסקת וימא כטרף כקלפי משמת שמעון .
הלדוק כשהלחם מורה כלקס סכנים : לאחזוקי נפשאי ככהני . שאל ושקתה הדבר
שאני כהן : ופרוך וליפרוס יריה . כיון שאינו עושה אלא שאל ושקתה סס כהן
מעליו ופרוס יריה לרובין כל השנה ומחזיק כפיהם ככהני : אנסיה ליה עידניה .
עתוס שקבע לתלמודיו היו עוררים אותו מלישא את כפיו שהיה עוסק לתלמודיו
כעה שהסבור כלספוס לכות הכנסת : ורחיקא ליה מלתא . להסוף צורכא מרבנן
והכהן רופא להסתותו והן לו חלק מהסתותו לקבל זרוע ולקיים מוכי העיר ששכיל
הכסן וסוף ואלכלס ופע"ג דלא אהוה לידו דכהן וכול לזכות לו : במכרי כהונה
ולויה . ככהן שהיה כוכר בעיר ורוב ככי ארם אוקסום וביקנים לו המהכות וקאותו
כסן אמרינן דויכול לזכות מעשרותיו לאחר פע"ג דלא אהי לידים מכרי לשון ארם
מאת מכרי : א"ל רבא לשמעיה . לשמשו של בעל הכות וכעל הכות כוחן לו
מהכותיו : וכי לי מתנתא . הן לי רשות ליקח מהכותיו לאוכלם מפני שהלשון עם
הלקיים כיהן לכהנים וכעוכן למיכל לישנא בחרדלא שהו דבר חשוב וכו' (ועיין
כרש"י) : רב ספרא לא אכל . משום דלא מעוף לידים דשמעא : מעדה כנד ביום
קרה . כנד כליו וכרקב כמו וכנד עדים כעה הקור איכו שוק כלום : וכמו
חומץ על נתר . שאינו אלא מפסידו כתר הוה מין פרוף אלו"מא כלעז : כן שר
בשירים על לב רע . כן האומר דבר הורה למי שאינו יודע להכין כס : משום
דעברי אשמעתא דמר . שאל סמכותי על שמעתהן שאמרת דמוחל לצורכא מרבנן
לקבלה פע"ג דלא אהי לידו דכהן : כי אמרי אנא אחר . היכא דמוכי ליה כהן
אחר שאינו כפוף לו אכל שמעא דבעל הכות על כרחו מוכי ליה לארם חשוב שהו
כא ככותי של בעל הכות אי כמי אימור דאמרי אהא דויכול לזכות מהכהן לאתק
פע"ג דלא אהי לודיה : דלא אפשר ליה . כלומר שהו ענין ודחוק אכל רבא
אפשר ליה ולא דקוקא ליה מולתא . כיון דלא עבר רב ספרא אשמעתיה דרב
יוסף מאי טעמא אקריין כחלמיה : בלפי רבא . כלומר על רבא שאל יודע להכין
כעצמו של רב יוסף הקרויה לרב ספרא כך : נוף הוה . אי שמעתי משום דהטות
דכרום כלפי מעלה כמס' תענית דכעיה מערל כלף צורך משום יקרא דאמיה דשכור
מלכא ואמרינן חס דאתקו ליה אכוס כחלמיה וק"ל מי איכא דמוערה קמי שמוא
אשכי דוכתיף אשכי דוכתיף למחר אשכתיף לפוריות דמרשם ככוכי שנועדו מלאכי
חכלס לסורבו כלילת ול"כ כוץ משום הוי מעשה : ירע שריד באהלו . למי שירע
שריד כהלו תלמיד רע : תאכלהו אש לא נופח . אשו של גוהנס : כוורק אבן
למרקולים . זו הוה עבודה כדאמרינן כמסקת ע"ז :

קרח יום ראשון • הלכה ברכות דף ל"ד ע"א

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנביאים כולן לא נתנבאו לא למשיא כחו לתלמיד חכם ולעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים ולמנהג תלמידי חכמים מנכסיו אבל תלמידי חכמים עצמן עין לא ראתה אלהים וולתך יעשה למחכה לו • ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא עין לא ראתה אלהים וולתך ופליגא דשמואל דאמר שמואל אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד שנאמר כי לא יחדל אכיון מקרב הארץ • ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא לבעלי תשובה • אבל צדיקים נמורים עין לא ראתה אלהים וולתך ופליגא דרבי אבהו דאמר רבי אבהו מקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים נמורים אינן עומדין שנאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב לרחוק ברישא והדר לקרוב ורבי יוחנן אמר לך מאי רחוק שהיה רחוק מדבר עבירה מעיקרא ומאי קרוב שהיה קרוב לדבר עבירה ונתרחק ממנו השתא מאי עין לא ראתה אמר רבי יהושע בן לוי זה יין המשומר כענביו מששת ימי בראשית רבי שמואל בר נחמני אמר זה ערן שלא שלטה בו עין כל בריה ששא תאמר אדם הראשון היכן היה כנן וששא תאמר הוא נן הוא ערן תלמוד לומר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן נן לחוד ערן לחוד :

רש"י לא נתנבאו בטובות וסנקמות : עין לא ראתה לך כרתייה ולא נגלות לשום ככיא : רחוק • סהים רחוק כל ימיו מן העבודה דסיכו לדיק מעוקרו :

קרח יום שני • הלכה פסחים דף ז' ע"ב

מקום שנהנו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין • מקום שנהנו שלא לעשות אין עושין : ערבי פסחים מאי איריא ערבי פסחים אפילו ערבי שבתות וערבי ימים טובים נמי דתניא העושה מלאכה בערבי שבתות וימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם • התם מן המנחה ולמעלה הוא דאסור סמוך למנחה לא הכא מחצות אי נמי התם סימן ברכה הא דלא חוי אבל שמותי לא משמתינן ליה

ליה הכא שמותי נמי משמתינן ליה • גופא העושה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה ובמוצאי שבת ובמוצאי יום טוב ובמוצאי יום הכפורים ובכל מקום שיש שם נרנוד עבירה לאחוי תענית צבור אינו רואה סימן ברכה לעולם • רבא רמי כתיב כי נרנוד עד שמים חסרך וכתיב כי נרנוד מעל שמים חסרך הא כיצד כאן בעושין לשמה וכאן בעושין שלא לשמה וכדרכ יהודה דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסיק אדם בחורה ובמצות אף על פי שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה • תנו רבנן תגרי סימטא ומגדלי בהמה דקה וקיצצי אילנות טובות ונותנים עיניהם בחלק יפה אינו רואה סימן ברכה לעולם מאי טעמא דתהו ביה אינשי • תנו רבנן ארבעה פרושות אין בהם סימן ברכה לעולם שכר כותבין ושכר מתורגמנין ושכר יתומים ומעות הבאות ממדינת הים בשלמא שכר מתורגמנין משום דמיהוי בשכר שבת ומעות יתומים נמי דלאו בני מחילה ניהו מעית הבאות ממדינת הים משום דלאו כל יומא מתרחיש ניסא אלא שכר כותבין מאי טעמא אמר רבי יהושע בן לוי עשרים וארבעה תעניות ישבו אנשי כנסת הגדולה על כותבי ספרים תפדין ומוזות שלא יתעשרו שאלמלא מתעשרין אין כותבין :

רש"י מאי איריא ערבי פסחים • דקתי עד חלות כמנהגא מכלל דמתחית ולהלן אסור ולמס ליה למיהכי חלית לאשמיעינן הך דיוקא סא כל ערבי ומים טובים אסורי : מן המנחה • השע שעות ומתקפה : סמוך למנחה • קודם לכן : נרנוד עבירה • רמו עבירה : תענית צבור • אסור כמלאכה כשקוי מתענות על הבשמים אכל שאר תענית צבור לא כדאמר שמואל חין חומר תענית צבור ככלל : במוצאי שבתות • משום כבוד שבת שמוסרין מקול על הקדש : עושין לשמה • מעל שמים ושלא לשמה עד לשמים דמילת מיהא קא עבד כדרכ יסודת : תיגרי סימטא • יושבין ומוכרים כסוק ועין שולטת כהן : ומגדלי בהמה דקה • הכל לוותין עלותן : וקיצצי אילנות טובות • למיכרן לעלים הכל המקוין ומלעווין עלותן ומתוך כך עין שולטת כהן ולעקה כתי אדם : ונותנים עיניהם בחלק יפה • כשחולקים עם אחרים תמיד מקפדין ליעול חלק יפה : מתורגמנין • שומדין לפני החכם כשנקות ושומעין מפיו ומשמיעין לרבים : ומעות יתומים • למתחית שכר : ממדינת הים • משלח ספיכותיו תמיד כמקום סכסא :

קרח יום שלישי • הלכה גטיין דף נ"ט ע"ב

ואלו דברים אמרו מפני דרכי שלום • כהן קורא ראשון ואחריו

לוי ואחריו ישראל מפני דרכי שלום : כהן קורא ראשון וכו' מנהני מילי אמר רב מתנה דאמר קרא וכתוב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי אטו אנא לא ידענא דכהנים בני לוי נינהו אלא כהן ברישא והדר לוי רבי יצחק נפחא אמר מהכא ונגשו הכהנים בני לוי אטו אנן לא ידענן דכהנים בני לוי נינהו אלא כהן ברישא והדר לוי רב אשי אמר מהכא ובני עמרם אהרן ומשה ויברל אהרן להקרישו קדש קדשים רבי חייא בר אבא אמר מהכא וקדשתו לכל דבר שבקדושה תנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולכרך ראשון וליטול מנה יפה ראשון אמר ליה אבבי לרב יוסף מפני דרכי שלום דאורייתא היא אמר ליה דאורייתא ומפני דרכי שלום כל התורה כולה נמי מפני דרכי שלום היא רכתיב דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום אלא אמר אבבי לכרמר דתניא שנים ממתינן זה לזה בקערה שרשה אין ממתינן הכוצע הוא פושט ידו תחלה ואם בא לחלוק כבוד לרבו או למי שגדול ממנו הרשות בידו ואמר מר ערף לא שנו אלא בסעודה אבל בכית הכנסת לא דאתו לאינצויי אמר רב מתנה הא דאמרת בכית הכנסת לא לא אמרן אלא בשבתות וימים טובים רשכתי רבים אבל בשני ובחמישי לא איני והא רב הונא קרי בכהנא בשבתות וימים טובים שאני רב הונא דאפילו רבי אמי ורבי אסי כהני חשיבי דארץ ישראל מיכף הוו כייפי ליה אמר אבבי נקטינן אין שם כהן נחפרדה חבילה ואמר אבבי נקטינן אין שם לוי קורא כהן איני והאמר רבי יוחנן כהן אחר כהן לא יקרא משום פנמו של ראשון לוי אחר לוי לא קרא משום פנם שניהם כי קאמרינן כאותו כהן :

רש"י ויתנה : שיקראו כהן כהנים וסדר ככו לוי : וקדשתו : כי את וגי' : לפתוח ראשון : ככל דבר כבוד בין כהנים בין כושבים הוא ידבר כדקא : ולכרך ראשון : כסעודה : וליטול מנה יפה ראשון : אס כף לחלק עם ישראל ככל דבר לחקר שיתלקו בשום אומנר לו כבוד ועול איוס שחרס : אמר ליה דאורייתא היא : ותורה אמרם כן מפני דרכי שלום : אלא אמר אבבי : דרכי שלום דקתני מהכתיב : לכרמר : אהך רבה כר כקמנו שהו רכו : אין ממתינן : אין לרובים להמתין : הכוצע : כגון בעל סכות שהו מוכר המזונות והפילו סוף קטן : הוא פושט ידו : בקערה תחלה ללפת כו את פרוקת המזונות : לא שנו : דחלק כבוד לרבו : אלא בסעודה

בסעודה . כדאמרו : אבל : לענין לקרות כהורה ככות סכסכה אין כסן חולק כבוד ללוי ולוי לשראל רלף ליתו שאלא לאכלווי ולמנימר אכא כמו קריבא כדשף וסויכו דקתני מהכתיב כסן קורא ראשון וכו' כמו שכתוב בתורה ואיכו רשף לחלוק כבוד דכר ולשכותו מפני דרכי שלום : רב הונא : ישראל הוה : נקטינן : מסורת מהכתיב : נחפרדה חבילה : פסקק הקשר ואכר הלוי את ככודו כשכיל חבילתו הכפרדה ואיכו קורא כלל כך אמר מורי סוקן ומורי רבי ולחק כן יסודס וכן סודר רב עמרם אכל מהלמדיו מורי רבי ולחק הלוי שמעתי משמו שאין סדר לדבר להקדים לוי לשראל ומי שרסס יקרוס : קורא כהן : כמקום לוי : מפני פנמו של ראשון . שלא יאמרו הרשון איכו כהן ולקמיו פרוך והו קתני דסליק ממכויכא : משום פנם שניהם . לא ידעו איכשו פנמא כמי מניכויסו ויאמרו ראשון איכו לוי למוכך חזר וקרא לוי חי כמי שני איכו לוי אלא ישראל ולקמיו פרוך נכי כהן כמי אמאי ליכא כמי פנם שניהם דאחי למנימר שני לאו כהן סוף אלא לוי : כאותו כהן : עלמו יתזור ויקרא כמקום לוי :

קרח יום רביעי . הלכה סנהדרין דף ע' ע"א

תרטימר בשר אמר רבי זירא תרטימר זה איני יודע מהו אלא מתוך שכפל רבי יוסי ביין נמצא כופל אף בכשר ונמצא תרטימר חצי מנה אמר רבי חנן בר מולדא אמר רב הונא אינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב וזול וסוכא ואמר רבי חנן בר מולדא אמר רב הונא אינו חייב עד שיאכל בשר חי וישתה יין חי איני והא רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו אכל בשר חי ושתה יין חי אינו נעשה בן סורר ומורה אמר רבינא יין חי מויג ולא מויג בשר חי בשיל ולא בשיל כבשר כיבא דאכלי גנבי . רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו אכל בשר מליח ושתה יין מנתו אינו נעשה בן סורר ומורה תנן התם ערב תשעה באב לא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא יין ותנא אבל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מנתו בשר מליח עד כמה אמר רבי תנינא בר כהנא כל זמן שהוא כשלמים . ויין מנתו עד כמה כל זמן שהוא תוסס ותניא יין תוסס אין בו משום גילוי וכמה חסיסתו שלשה ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא כשלמים נמי אית בהו שמחה הכא משום אימשוכי הוא וככל שהוא לא ממשיך ויין עד ארבעים יום א"ר חנן לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים ולשרם שכר לרשעים שנא' תנו שכר לאובר ויין למרי נפש א"ר יצחק מאי דכתיב אל תרא יין כי יתארס אל תירא יין

שמארים פניהם של רשעים בעולם הזה ומלכין פניהם לעולם
הבא רבא אמר אל תרא יין כי יתארם אל תרא יין שאחריתו
דס רב כהנא רמי כתיב תירוש וקרינן תירוש זכה נעשה ראש
לא זכה נעשה רש רבא רמי כתיב ישמח וקרינן ישמח זכר
משמחו לא זכה משמחו והיינו דאמר רבא חסרא וריחני פקחין:

רש"י מתוך שבפל רבי יוסי ביין . דקאמר הכא קמא חלו לוג והוא אמר לוג :
בופל נמי בבשר . והווי כמו דקאמר שכי חרטומר : יין כזול . אבל
כיוקד לא שכיח ליה מעיקר לנכוב כילי סאי ולא ממשיך : זוללי לשון זול ואסמכתא
למילתיה סוף : מולרא . סס אכיו : יין חי . ממשיך מפני שמזכר סוף ולקמן
מורקי לה כמוזב ולא מוזב אכל כתר ויין מוזב לא ממשיך : כשר חי . כדמפרש לקמן
כשיל ולא כשיל דזו סוף מודק נכב למחר אכל כשיל ספור לא ממשיך ומעבר כי סאי
גוופא לפי שמתוך סוף נכב ועושם כסתר חין לו סוף : אמר רבינא יין חי .
דקאמר רב סוף מוזב ולא מוזב לאפוקי היכא דתן כי מים סרסס ואפי"ן שרוב
כני ארס שיהיו כן : כשר כיבא דאכלי נגבי . כוויס כנפליס ודכוויס כעדוכין
וכוככין וכיכול וכוכוס לאפוקי כככא דלא : כשר מליח ויין מנתו : לא שכיכי
ולא ממשיך : כל זמן שהוא כשלמים . שלא עבר עליו זמן אכילת שלמים שכי
ימוס ויליה אחר עדין בלתקוותו סוף ולא אקרו מליח ומשמח זה הלכ דכתיב
וזכתה שלמים וזכלתה סס ושמתה אלמא כר שמחה סוף אכל כהר הכי סוי מליח
ובתקף עעמו כמלתו : כל זמן שהוא חוסס . סוף לושך כנרין מקמח סוף
מחמין : הכא . ככן סודר ומורה מאי עד כמה לא קריבין מליח למפטר כן סודר
ומורה : וכל שהוא לא ממשין . משעבר לילה אקח מפני עעמו ולא שכיכי :
לשלם שבר לרשעים . שמתעדכין כו כעו"ס ומקכלין כו שר מלות שעותין
כעו"ס : לאובר . היינו רשע שטרד והולך לו : למרי נפש . לאכלוס לפכותי
לעריסו : אל תרא יין . כלומר אל תתן עיניך לימשך אחריו : שאחריתו דם .
סופו וסרג עליו : כתיב יין ישמח לבב אנוש . כש"ן דמשמע לשון זומם שמשמחו
וכוטל חכמה לבו : וקרינן ישמח . לשון שמחה : זכה . כלומר אס זכה וידע
לקהר כעלמו מלשנות יוקר מרואי משמחו שמפקת את הלכ : פקחין . עשאונו
פקח :

קרח יום חמישי . הלכה חולין דף קל"ה ע"א

רבי דוסא בן הרכינס אימר חמש רחלות גווזות מנה (מנה)
ופרס חייבות כראשית הנו : וחכמים אומרים חמש רחלות
גווזות כל שהן וכמה הוא נותן לו משקל חמש סלעים כיהודה
שהן עשר סלעים בגריל . מלובן ולא צואי . כדי לעשות ממנו
בגד קטן . שנאמר תתן לו' שיהא בו כדי מתנה : וכמה נותן לו
וכו' תנא לא . שילבננו ויתננו לו אלא שילבננו כהן ויעמוד על
חמש סלעים כדי לעשות בגד קטן מנהני מילי אמר רבי יהושע
בן לוי אמר קרא דעמוד לשרת דבר שהוא ראוי לשירות מאי
ניהו

ניהו אכנט אימא מעיל חפשת מרובה לא חפשת חפשת מועט
חפשת ואימא כיפה של צמר דתניא כיפה של צמר היתה מונחת
בראש כהן גדול ועליה ציץ נתון לקיים מה שנאמר ושמת אותו
על פתיל תכלת אמר קרא הוא ובניו דבר השוה לאהרן ולבניו
אכנט נמי לא שוי הניחה למאן דאמר אכנטו של כהן גדול לא
זהו אכנטו של כהן הדיוט שפיר אלא למאן דאמר זהו אכנטו
של כהן הדיוט מאי איכא למימר שם אכנט בעולם לא הספיק
ליחנו וכו' איחמר גזו ומכר ראשונה רב חסרא אמר חייב רבי
נתן בר הושעיא אמר פטור רב חסרא אמר חייב דלא גזו' רבי
נתן בר הושעיא אמר פטור בעידנא דקא מלא שיעורא בעינן
צאנך וליבא חנן הלוקח גז צאנו של נכרי פטור מראשית הגז
הא צאנו לגזו חייב אמאי כל חד וחד בתר גיזה נפקא לה
מרשותיה תרגמא רב חסרא אליבא דרב נתן בר הושעיא כגון

שחקנן לו כל שלשים יום :

רש"י תנא . סא דקהני מתכני' חמש סלעים מלובן לא יוסף על ישראל מועט
ללכנו אלא אשיעורא קפיד דליחוי ליה כסכרע שכשולבן יוסף כו קמס
סלעים וכפטרות כל גוויס : אמר קרא לעמוד לשרת . כתר ראשית הגז כתיב כי
כו כתר ס' מכל שכטין לעמוד לשרת : מאי ניהו אכנט . סוף קטן שכנגדי כתיב
וקיס להו לרכבן שזכור לעשות מקמס סלעים למר שהרו חין כולו למר אלא כלאיס
סוף : חפשת מרובה לא חפשת . כדיוקא כ"ב נכי זכה ומוס רכיס ומוס סכוס
רכיס שלסס סאי איכוי אלא רכיס עשרה אמרת כל ששמעו מרובם ושמעו מועט חפשת
מרובה לא חפשת חפשת מועט חפשת וכו' (ועיין כרש"י) : ואימא כיפה של צמר .
שהיא מועטה מאכלת וחף היא ככלל שירות כדכתיב על פתיל תכלת והכלת עמרא
היא : כיפה . כוכע קטן פלג' ריו : ושמת אותו . כלץ : אמר קרא . נכי שירות
דראשית הגז : הוא ובניו . ולץ איכוי ככהן סדיוט :

חקת יום ראשון . הלכה ברכות דף ל"ה ע"ב

תנו רבנן ואספת דגנך מה תלמוד לומר לפי שנאמר לא ימוש
ספר התורה הזה מפיד יכול דברים ככתבן תלמוד לומר
ואספת דגנך הנהג בהן מנהג דרך ארץ דברי רבי ישמעאל רבי
שמעון בן יוחאי אומר אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע
בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה ורש בשעת דרישה וזורר
בשעת הרוח תורה מה תהא עליה אלא בזמן שישרף עושין רצונו
של מקום מלאכתו נעשית על ידי אחרים שנאמר ועמדו זרים
ודעו צאנכם וגו' ובזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום
מלאכתן

מלאכתן נעשית על ידי עצמן שנא' ואספת דגנך ולא עור אלא
שמלאכת אחרים נעשית על ידן שנאמר ועברת את אויביך וגו'
אמר אכ"י הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן כרבי שמעון
בן יוחאי ולא עלתה בידן אמר להו רבא לרבנן במטוהא מנייכו
ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחו קמאי כי היכי דלא תטרדו
כמונייכו כוליה שתא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן
משום רבי יהודה בר רבי אלעאי בא וראה שלא כדורות
הראשונים דורות האחרונים דורות הראשונים עשו תורתן קבע
ומלאכתן עראי וזו נתקיימה בידן אמר רבה בר בר חנה אמר
ר' יוחנן משום רבי יהודה ברבי אלעאי בא וראה שלא כדורות
הראשונים דורות האחרונים דורות הראשונים היו מכניסים
פירותיהם דרך מרקסמון כדי לחייבן במעשר דורות האחרונים
מכניסין פירותיהם דרך גנות דרך חצרות דרך קרפופות כדי
לפוטרין מן המעשר דאמר רבי ינאי אין הטבר מתתיב במעשר
עד שיראה פני הכית שנאמר בערתי הקדש מן הכית ורבי
יוחנן אמר אפילו הצד קובעת שנאמר ואכלו בשעריך ושבעו :

רש"י בזמן שעושים רצונו. הדגן שלהם וכשזין עושים לזכו כוונתו ומרחק
לסע סעוף שלו : רברים ככתבן . שלא ועסקו כדרך חרין : הנהג בהם .
עם דכתיב תורה : מנהג דרך ארץ . שאם תבא לזרז לזרז סכריות סוכך לזכעל
מדכתיב תורה : אפשר . כקמיה אפסר מדכתיב : ביומי ניסן . ימנו הקלור : וביומי
תשרי . דרובת הניתין והכרין : דרך מרקסמון . דרך שערי סתפר והכית : פני
הכית . פתח כניסה וזולתה : אין הטבר מתתיב במעשר . מן התורה אכל חכילת
קבע חסור לאכול מדרכן :

חקת יום שני . הלכה פסחים דף ס"ר ע"ב

הפסח נשחט בשלש כחות . שנאמר ושחטו אותו כל קהל
עדת ישראל . קהל . ועדה . וישראל : הפסח נשחט
אמר רבי יצחק אין הפסח נשחט אלא בשלש כחות של שלשים
שלשים בני אדם מאי טעמא קהל ועדה וישראל מספקא לן אי
בכת אחת אי כזה אחר זה הילכך בעינן שלש כחות של שלשים
שלשים בני אדם דאי בכת אחת הא איכא ואי כזה אחר זה הא
איכא הילכך בחמשין נמי סנייא דעיירי תלתין ועברי עיירי
עשרה ונפקי עשרה עיירי עשרה ונפקי עשרה נכנסה כתיב
ראשונה

ראשונה וכו' איחמר אכ"י אמר ננעלו תנן רבא אמר נועלין תנן
מאי בנייהו איכא בנייהו למסמך אניסא אכ"י אמר ננעלו תנן
כזה רעילו מעלו וסמכינן אניסא רבא נועלין תנן ולא סמכינן
אניסא ותא דתנן אמר ר' יהודה חס ושלום שעקביא בן מהללאל
נתנדה שאין עורה ננעלת על כל אדם מישראל בחכמה וביראת
חטא כעקביא בן מהללאל אכ"י מתרין לטעמיה ורבא מתרין
לטעמיה אכ"י מתרין לטעמיה אין בעורה כשעה שננעלת על
כל אדם מישראל בחכמה וביראת חטא כעקביא בן מהללאל
רבא מתרין לטעמיה אין בעורה כשעה שנועלין אותה על כל
ישראל בחכמה וביראת חטא כעקביא בן מהללאל . תנו רבנן
מעולם לא נתמעך אדם בעורה חוץ מפסח אחד שהיה בימי הלל
שנתמעך בו זקן אחד והיו קוראין אותו פסח מעובין . תנו רבנן
פעם אחת ביקש אנריפס המלך ליתן עינו באוכלוסי ישראל
אמר ליה לכהן גדול תן עיניך בפסחים נטר כוליא מכל אחת
ונמצאו שם ששים רבוא וזני כליות כפלים כיוצאי מצרים חוץ
מטמא ושהיה בדרך רחוקה ואין לך כל פסח ופסח שלא נמנו
עליו יותר מעשרה בני אדם והיו קוראין אותו פסח מעובין נטר
כוליא הא בעו אקטורא דהדר מקטיר להו והכתיב והקטירו
שרא יערב חלביו שר זה כזה דהדר מקטיר להו חדא חדא
והתניא והקטירם שיהא כולו כאחד אלא הפיסה בעלמא וישקול
מינייהו עד דיהבן ליה טירי אחרינא :

רש"י שלשים . ככל כת וכת קהל עשרה ועדה עשרה וישראל עשרה : מספקא
ליה . דילמא בכת אחת ליה לשוחטו ויהיו כה שלשים : או כזה אחר זה .
שלש כחות של עשרה עשרה : הילכך שלש כיתות בעינן . דילמא כזה אחר זה
קאמר וכל שלשים כעובין דילמא בכת אחת קאמר ואינו יכול לשוחטו כפחות
משלשים : בחמשין שני עיירי שלשים . כדושא ושוחטין פסחיהם וכפקי עשרה
מיכניהו ועיילו עשרה חדשים דאי כהרדי קאמר הו' איכא ואי שלש כחות קאמר הו'
איכא : ננעלין תנן . מאלוהם ומעשה כוסים : סמכינן אניסא . וכל זמן שאין
ככעלין מאלוהם מכותין אותם לזכעל ולק' תוישינן דילמא עיילי כוליהו ואין כאן
שלש כיתות : חס ושלום וכו' . כמסקת ערוות תנן ארכעה דברים העיר עקביא בן
מהללאל וכו' וקאמי הסם הוא היום אומר אין משקין לך את הגויה ולא את
המשוחררת אמרו לו מעשה ככרמית שפתה שהיתה כדושלם והסקוה שמעיה
ואכעליין אמר לסע דוגמא חקיקו דומין לה היו אותן שהסקוה וכדוהו אמר רבי
ישורא חס ושלום שעקביא כהכרה שאין עורה ככעלת וכו' כשהיתה ככעלת על כל
אדם כערכו פסחים שהקל גדול ורז ואין כס אחד כחכמה וביראת חטא כעקביא :

פסח מעובין על שם שנתמנע : פסח מעובין עכ על שם שהעם רכ : והקטירו .
משמע לכוון שלא יערכ חלבים של קרכן זה בחלבים של קרכן אחר : שיהא כולו
כאחד . כל האומרוין של קרכן : תפיסה בעלמא . תופס כולויו ומתאם לשלוק
וסוף נתון פול או אכן כנגדן :

חקת יום שלישי . הלכה גטין רף ס"ד ע"ב

נערה המאורסה היא ואביה מקבלין את נשה . רבי יהודה
אומר אין שתי ידים זוכות כאחת אלא אביה מקבל את
נשה בלבד . וכל שאינה יכולה לשמור את נשה אינה יכולה
להתגרש : הנו רבנן קטנה היודעת לשמור את נשה מתגרשת
ושאינה יודעת לשמור את נשה אינה מתגרשת ואיזו היא קטנה
שיודעת לשמור את נשה כל שמשמרת נשה ודבר אחר מאי
קאמר אמר ר' יוחנן הכי קאמר כל שמשמרת דבר אחר מחמת
גיטה מתקיף לה רב הונא בר מנחם הא שויטה בעלמא היא
אלא אמר רב הונא בר מנחם משמירה דרב אחא בריה דרב
איקא כל שמבחנת בין גיטה לדבר אחר אמר רב יהודה אמר
רבי אסי צרור וזורקו אנו ונוטלו זוכה לעצמו ואין זוכה לאחרים
חפץ ומחזירו לאחר שעה זוכה בין לעצמו ובין לאחרים כי
אמרינן קמירה דשמואל אמר לי דא ודא אחת היא מאי דא
ודא אחת היא אמר רב חסדא אחר זה ואחר זה זוכה לעצמו
ואין זוכה לאחרים מתיב רב חיננא וורדאן כיצד משתתפין
במכוי מניח את החבית ואמר הרי זו לכל בני המכוי ומזכה
להם על ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו העברים
האי שפחה היכי דמי אי דאתיא שתי שערות מאי בעיא נביה
אלא לאו דלא אתיא שתי שערות וקתני זוכה לאחרים שאני
שיתופי מכוואות דרבנן אמר רב חסדא השתיק וורדאן מאי הוה
ליה למימר כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון ואירך כי
אמרינן כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון במילתא דאירת
ליה עיקר מן התורה אבל מילתא דליה לה עיקר מן התורה לא :

רש"י אינה מתגרשת . דכתיב ושלטת מכיתו מני שמשלטת וקניס קוורת ואלא
זו שמשלטת וקוורת הכי דרשונן לה כוכמות כפ' תרש ששקן קולכך אפילו
כקבלת אחים אינה מתגרשת : כל שמשמרת דבר אחר מחמת גיטה . שאם אכרם
גוטם משמרת דבר אחר שאיכו דומה לו וסבורס שיהא גיטה : הא שויטה בעלמא
היא . ואין לך משלטה ומורת ויתר ממנה דמלכות קתני שמשמרת שטר אחר מלכל
דלאן

דלאו שטר הוא אלא מורי דלא דמי לים : צרור וזורקו . קטן שכותבים לו צרור
וזורקו וכשכותבין לו אנוז כותבו : זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים . אם זוכה
אדם לזכורו על ידי איתו קטן שמסר כדור הקטן ואמר זכא כחפץ זו לפלוני לא זכא
ואם כל הכותן לתור חזר : חפץ ומחזירו לאחר שעה . כשחוככו איתו ממכו :
זוכה אף לאחרים . ומדרבנן : רא ודא . שתי הקכות אלא דיכין טוס : מאי אחת
היא . שכיסה לזכות או שכיסה שלא לזכות : וורדאן . מאכשו ורדכיא מקוס :
משתתפין במכוי . להיות כל הספרות מופתין לתוכו ויעלעלו ככולן : את החבית .
שהיו כהוכה לשותף דתס שותף כיון : מאי בעיא נביה . הרי היא יושפת
כסומכין : שיתופי מכוואות דרבנן . דמדאורייתא אין איסור להכניס ולסולף אלא
מנשות סיקוד לרשות קרכוס : אשתיק וורדאן . האלם שלא הטיב תשובה על
תירוצו זה :

חקת יום רביעי . הלכה סנהדרין רף פ"א ע"ב

מי שנתחייב כשתי מיתות בית דין נדון בחמורה . עבר עבירה
שנתחייב שתי מיתות נדון בחמורה : נדון בחמורה פשיטא
אלא איתגורי איתגור אמר רבא הכא במאי עסקינן כנון שעבר
עבירה קלה ונגמר דינו על עבירה קלה וחזר ועבר עבירה
חמורה סלקא דעתך אמינא כיון דנגמר דינו לעבירה קלה האי
גברא קטילא הוא קא משמע לן . בעא מיניה אבוה דרב יוסף
בר חמא מרבה בר נתן מנא הא טילתא דאמור רבנן מי
שנתחייב בכל מיתות בית דין נדון בחמורה רכתיב והוליד בן
פריץ שופך דם אל ההרים אכל ואת אשת רעהו טמא ואל
הגידולים נשא עיניו והוליד בן פריץ שופך דם כסיף את אשת
רעהו טמא זו אשת איש בחנק ואל הגידולים נשא עיניו זו ע"ז
בסקילה וכתוב מות יומת דמיו בו יהיה כסקילה מתקיף ליה
רב נחמן בר יצחק אימא כדהו כסקילה והוליד בן פריץ שופך
דם זה בן סורר ומורה דכסקילה ואשת רעהו טמא זו נערה
המאורסה דכסקילה ואל הגידולים נשא עיניו זו ע"ז דכסקילה
אם כן מאי קא משמע לן יחוקאל דלימא תורה קא מהדר אם
כן איבעי ליה להרורי כי היכי דאהדרא משה רבינו דרש רב
אחא ברבי חנינא מאי רכתיב אל ההרים לא אכל . שלא אכל
בזכות אבותיו ועיניו לא נשא אל גילולי בית ישראל שלא הלך
בקומה זקופה ואת אשת רעהו לא טמא שלא ירד לאומנות
חבירו ואל אשה נדה לא קרב שלא נהנה מקופה של צדקה
וכתיב צדיק הוא חיה יהיה כשהיה רבן גמליאל מניע למקרא

חקת יום רביעי

הזה היה בוכה ואמר מאן דעביד לכרתו הוא רחמי בחדא מיניהו
לא אמר ליה רבי עקיבא אלא מעתה אל תטמאו בכל אלה
הכי נמי בכולהו אין בחדא מיניהו לא אלא באחד מכל אלה
הבא נמי באחד מכל אלה :

רש"י פשיטא דכחמורה כידון סהוי אף כה כחתיב דהיכי סליק אדעתין לידון
קבלה וכי איתגורו אהנור כמו שעבר שתי עבירות אלו לא עבר אלא על
החמורה חיה כידון כה ועכשוו שחסיף לעבור עמה עבירה אחרת כידון קבלה :
אמר רבא ודאי אי מקמי דתחא לקמן עבדיהו לתרווייהו לא אפטרין לאשמעוין
כי אפטרין למיטכנייהו כדון דנגמר דיכו תתלה לקלה סלקא דעתך אמינא וכו' :
מנא הא מלתא וכו' ודאי על גב דנגמר דיכו לקלה : בסקילה - דכל דמיסה כה
כסקילה דהיא חמורה ואי דלא נגמר דיכו קודם לכן לא אפטרין קרא לאשמעוין :
בן סורר ומורה - וקרו ליה שופך דם על שם סופו לשפיך דאמרינן שומר כפ'
דרכים וכו' : דאהרריה משה - כמשנה תורה : אל ההרים לא אבל - סיפיה דקרא
דיוק הוא חיה וקיה לומר זה דיוק נגמר ועל כרחך משום דלא עבר הכי לאו דיוק
הוא אלא עבר עבירות אחרות אלא לאו כמשמעותיה מדריג : אל ההרים לא אבל -
שלא כפטרך לזכות אבותיו מתוך שחא חסיד : שלא נהנה מקיפה של צדקה -
שחא דבר נכחי לאדם הגון :

חקת יום חמישי - הלכה חולין דף קמ"ב ע"א

תניא רבי רבי יעקב אומר אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה
שמתן שברה בצירה שאין תחית המתים תלויה בה
בכבוד אב ואם כתיב למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך
בשירות הקן כתיב למען ייטב לך זהארכת ימים הרי שאמר לו
אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות ועדה ושלח את האם ולקח
את הבנים ובחורתי נפל ומת הינן אריכות ימיו של זה והיכן
טובתו של זה אלא למען יאריכון ימיך בעולם שכולו ארוך
ולמען ייטב לך בעולם שכולו טוב ודילמא לא הוה הכי רבי
יעקב מעשה הוא ודילמא מתהרהר בעכירה הוה מחשבה רעה
אין הקב"ה מצרפה למעשה ודילמא מתהרהר בעבודת אלילים
הוה דכתיב למען הפושאת בית ישראל בלבם ואמר רב אחא
בר יעקב זו מחשבת עבודת אלילים הכי קאמר אם איתא דאיכא
שבר מצות בהאי עלמא תהני ליה ותנן עליה דלא ליתי לירי
הרהור וליתחוק אלא שבר מצות בהאי עלמא ליכא והאמר רבי
אלעזר שרוחי מצוה אינן נזוקים בחורתם שאני והאמר רבי
אלעזר שרוחי מצוה אינן נזוקים לא בהליכתן ולא בחורתן סולם
רעוע

חקת יום חמישי

צט

רעוע הוה ומקום דקביע היוקא שאני דכתיב ויאמר שמואל איך
איך ושמע שאול והרגני אמר רב יוסף אלמלא דרשיה אחר
להאי קרא בריבי יעקב בר ברתיה לא חטא מאי הוא איכא
דאמרי כי האי מעשה הוא ואיכא דאמרי לישנא דרבי הוצפית
הסתורגמן הוא דהוה מוטלת באשפה אמר פה שהפיק מרגליות
ילחוך עפר והוא לא ידע למען ייטב לך בעולם שכולו טוב
ולמען יאריכון ימיך בעולם שכולו ארוך :

רש"י שמתן שברה בצרה - כדון כבוד אב ואם ושלוח הקן שלא חובל להכין
מתן שברה שמתיון המהים להחיות : לעולם שכולו טוב - שאין בו לא
היזק ולא יסורין אלא טובה וכשילחי פ"ק דקידושין אמרינן דרבי יעקב עובדא חזא
כאחר שאמר לו חביו עלה לכורס וסכא לי גוזלות ועלה ושלח את האם וכעל את
הכנים וקיים כבוד אב ואם ושלוח הקן ובחורתי נפל ומת היכן טיבתו של זה והיכן
אריכות ימיו אלא הוה אומר למען ייטב לך בעולם שכולו טוב ולמען יאריכון ימיך
בעולם שכולו ארוך :

בלק יום ראשון - הלכה כריות דף ט"ל ע"ב

אתמר הכיאו לפנייהם פתיתין ושלמים אמר רב הונא מברך
על הפתיתין ופוטרי את השלמים ורבי יוחנן אמר
שלימה מצוה מן המוכתר אבל פרוסה של חטין ושלימה מן
השעורין דברי הכל מברך על הפרוסה של חטין ופוטרי את
השלימה של שעורין אמר רב נחמן בר יצחק וירא שמים יוצא
ירי שניהו ומנומר בריה דרבינא דמר בריה דרבינא מניח פרוסה
בתוך השלימה ובוצע תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק מניח
הפרוסה בתוך השלימה ובוצע ומברך אמר ליה מה שמך אמר
ליה שלמן אמר ליה שלום אתה ושלום משנתך ששמת שלום
בין התלמידים אמר רב פפא הכל מודים בפסח שמניח פרוסה
בתוך שלימה ובוצע מאי טעמא לחם עוני כתיב אמר רבי אבא
ובשבת חייב אדם לבצוע על שתי ככרות מאי טעמא לחם משנה
כתיב אמר רב אשי חוינא ליה לרב כהנא דנקיש דרתי ובצע
הדא רבי זירא הוה בצע אכולא שירוחא אמר ליה רבינא לרב
אשי והא קא מתחוי כרעכתנותא אמר כיון דכל יומא לא קא
עביד הכי והאי דנא קעביד לא מתחוי כרעכתנותא רב אמי ורב
אסי כי הוה מתרמי להו ריפתא דעירובא מברכין עליה המוציא
לחם

לחם מן הארץ אמרי הואיל ואתעביר ביה מצוה חרא נעביר
ביה מצוה אחריתי :

רש"י פתיתין ושלמין אמר רב הונאי אם ראה מדרך על ספקיתין ואם ספקיתין
גדולים מן שלמים לריך לכרך עליון : יוצא ירו שניהם : ודי מהלוקתו
של רב הונא ור"י : מניח הפרוסה תחת השלימה * וכמלאו סתוקן כידיו וכולע
או משתוקן או מן השלימה : לחם עוני כתיב * ודרכו של עני כפרוסה לפיכך לריך
שיראם ככולע מן הפרוסה : אכולא שירותא * פרוסה גדולה שקום רו לו לכל
סעודה כשכת : רופתא דערובא * שערבו כו אקמול עירוכו תלרות :

בלק יום שני * הלכה פסחים דף ס"ה ע"ב

אמר רבי אליעזר והלא רין הוא אם שחיטה שהיא משום
מלאכה * רוחה את השבת * אלו שהן משום שבות לא
ידחו את השבת וכו' : אמר רבי אליעזר ומה אם שחיטה וכו' *
רבי יהושע לטעמיה דאמר שמחת יום טוב נמי מצוה היא
דתניא רבי אליעזר אומר אין לו לאדם כיום טוב אלא או אוכל
ושותה או יושב ושונה רבי יהושע אומר חלקוהו חציו לאכילה
ושתיה וחציו לבית הסדרש ואמר רבי יוחנן ושניהם מקרא
אחד דרשו כתוב אחד אומר עצרת לה' אלהיך וכתוב אחד
אומר עצרת תהיה לכם רבי אליעזר סבר או כולו לה' או כולו
לכם ורבי יהושע סבר חלקוהו חציו לה' וחציו לכם אמר רבי
אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא יום
שניתנה בו תורה הוא אמר רבה הכל מודים בשבת דבעינן נמי
לכם מ"ט וקראת לשבת עונג אמר רב יוסף הכל מודים כפורים
דבעינן נמי לכם מ"ט ימי משתה ושמחה כתיב ביה מר בריה
דרבינא כוליה שתא הוה יתיב כתעניתא לבר מעצרתא ופוריא
ומעלי יומא דכפורי עצרת יום שניתנה בו תורה פוריא ימי
משתה ושמחה כתיב מעלי יומא דכפורי דתנא חייא בר רב
מרפתי ועניתם את נפשותיכם כתשעה לחדש וכי כתשעה הם
מתעניין והלא בעשירי מתעניין אלא לומר דך כל האוכל ושותה
כתשעה כו מעלה עליו הכתוב כאלו מתענה תשיעי ועשירי *
רב יוסף כיומא דעצרתא עברי ליה עגלא תלתא אמר אי לאו
האי יומא דקא גריס כמה יוסף איכא כשוקא רב ששת כל תלחין
יומין מהדר ליה תלמודיה ותלי וקאי בעיברא דרשא ואמר

חראי

ק

חראי נפשאי חראי נפשאי לך קראי לך תנאי איני והא אמר רבי
אלעזר אלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר אם לא
בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי מעיקרא כי
עביר איניש אדעתא דנפשיה קא עביר אמר רב אשי ולמאי
דקאמר רבי אליעזר נמי יום טוב רשות אית לה פירכא ומה יום
טוב שהתיר בו מלאכה של רשות לא התיר שבות שעמה שבת
שלא התיר בה אלא מלאכה של מצוה אינו רין שלא התיר

שבות שעמה ורבי אליעזר שבות דמצוה עדיף ליה :

רש"י דבעינן נמי לכם * שיטתו כו כמאכל וכמשתה להראות שבות ומקובל ווס
זה לישראל שכיחם תורה כו : כל האוכל ושותה וכו' * כפ"כ דיומא
מוקמינן להא דרשא לרביא דמ"ד אין אדם מנוהר על הוספת עיניו להסתובל
ולסתעבות מבעור ווס ופסולו למאן דקית ליה מוסיפין מקול על הקדש מקרא
אחריתא כפקא ליה מכחריש ובקצור חסבות הילכך כו אהא קאי כתשעה להכי אהא
וסכי קאמר מה שאתם עושים כתשעה דסויבו אכילה ושקיה אכי קורא עיכוו :
תלתא * שלוש לכטן ומוכר הוה : עברי ליה * הוה מלוה לאנשי ביתו להכין
לו סעודה : אי לאו האי יומא * שלמדתי תורה ובחריממתי הוה אכשום תרבה כשוק
שמן יוסף ומה כינוי לכונס : ותלי * כשען : חראי נפשאי * שנתו כפשו : לך
קראי לך תנאי * וכשכלך וללכך שנתו וקריתי : איני * כי אין הנאם כהלמוד
תורה אלא ללימודים לנד : אם לא בריתי * של יומם ולילה דסויבו תלמוד תורה
שכתוב בו והגיה בו יומם ולילה : אית ליה פירכא * למילקתו דאמר מלאכת ממוס
דוקא כ"ש שבות דמלוס שמיר מוסדר ליה רבי יקושע וי"ט ויכתיב מק"ו ומה שמחת
יו"ט סעודא רשות וסתרתה בו משום מלאכה לא התרתה בו משום שבות שכת של
סתרתה כה אלא מלאכת מלוס כגון שחיתת קרכות סכור אינו רין שלא התיר שבות
אפילו של מלוס : ור"א * אמר לך קאי לאו ק"ו הוה דשבות מלוס עדיפת משבות
דרשות הילכך וי"ט דשמחתו רשות גזרו על שבות שלם אכל שכת דרחה מלאכה שבו
משום מלוס הוה לא גזרו חכמים כה על השבות לרשות את המלוס :

בלק יום שלישי * הלכה גטין דף ס"ז ע"א

תנן החם פרוובול אינו משמט זה אחד מן הדברים שהתקין
הלל הזקן כשראה את העם שנמנעו מלהלוות זה את זה
ועברו על מה שכתוב בתורה השמר לך פן יהיה דבר עם לכבך
בליעל וגו' עמד והתקין פרוובול וזה הוא גופו של פרוובול
מוסרני לכם דיינים שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי אצל
פלוני שאנכנו כל זמן שארצה והדיינים חותמים למטה או
העדים * ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטה שביעית והתקין
הלל דלא משמטה אמר אביי בשביעית בזמן הזה ורבי היא
דתניא רבי אומר וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות

הכתוב

הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים בזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים ותקנו רבנן דתשמט וזכר לשביעית ראה הלל שנמנעו העם טדהלוות זה את זה עמד והתקין פרוובול ומי איכא מידי דמדאורייתא לא משמטא שביעית ותקנו רבנן דתשמט אמר אביי שב ואל תעשה הוא רבא אמר הפקר בית דין הפקר דאמר רבי יצחק מנין שהפקר בית דין הפקר שנאמר כל אשר לא יכא לשלשה ימים בעצת השרים והסננים יחרם הוא וכל רכושו איבעיא להו כי התקין הלל פרוובול לדריה הוא דתקין או דילמא לדרי עלמא נמי תקין למאי נפקא מינה לבטוליה אי אמרת לדריה הוא דתקין מבטלינן ליה אי אמרת לדרי עלמא נמי תקין הא אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין הכירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמנין מהו תא שמע דאמר שמואל לא כתבינן פרוובול אלא אי ככי דינא דסורא אי ככי דינא דנהרדעא ואי סלקא דעתך לדרי עלמא נמי תקין בשאר בי דינא נמי לכתבו:

רש"י אינו משמט מאחר שחכמ פרוובול אינו משמט קובו כשביעית: מוסרני לבם. אה עברותי שקתם הויו כונשים ואזי לא חגושו ולקמן מוקי דיש כח כידם להפקיע ממוכו של זה וליתן לזה כמקום שיש סיווג ותקבא: והתקין הלל. דלא תשמט ועקר דבר מן התורה: בשביעית בזמן הזה. והלל כרכי ס"ל דאמר שביעית להשמט מלוה כו"ה דרכבן הויו ואע"ג דהלל ככיה שכי הויו ס"ל לאכיו דככות שני הויל ולא הויו ויכל כוהב לא כקבו שמיטין מדאורייתא ודאמרינן בערכין מכו ויכלות לקדש שמיטין מדרכבן קאמר ומאקתו כחלמיו רכיו ילחק סלוי שכתב במסכת גיטין כירושלמי מכין שזין השמיטה כוהנת אלא בזמן שיוכל כוהב שכתב וזה דבר השמיטה שמוט אהת שמיטה היוכל ואהת שמיטה שביעית אכל כקורת כהניס ראיתי דשביעית כוהב כומן שאין יוכל כוהב ואומר אזי שהוה מקליקת: בזמן שאי אתה משמט קרקע. כנין עכשיו שבעלת קדושת הארץ: אי אתה משמט כספים. ואע"פ שהשמיטה כספים חובה הויו ואינה קלויה כהרץ ולפיו כהיקשא דלא כהנא: ואמור רבנן דתשמט. כומן הוה: זכר לשביעית. שלא השתתת תורת שביעית: ומי איכא מידי דמדאורייתא לא משמטא שביעית. כומן הוה כר"י ואמור רבנן דתשמט. וכמאלה הלות בזמן על פיהם: שב ואל תעשה. הלוה הוה יושב וכטל ואיכו עושה המלוה לפרוע את חובו ולא עקר ליה כידוס וכה"ג מוהר לעקור דבר מן התורה כנון שופר ולולב ודומיות כוכמות כהשאה רבא דלאו עקידת כידוס הויו: רבא אמר. לעולם כון לרכבן דפליגי אדרכי ואמרו שביעית להשמטת מלוה כומן הוה דאורייתא ותקין הלל דלא השמט כון לרכי דאמר לאו דאורייתא ואמור רבנן דתשמט לא תיקשי דבר דכדכר שכממון חין כאן עקידת דבר מן התורה כמקום סיווג ונדר דהפקר בית דין כממון הפקר: יחרם כל רכושו: כאכשיו ככ"ה

כתוב: לבטוליה. להשיב כ"ד הויו אכשור דרו שלא וקו מוכעין מלהלות ככטל את תקנת הלל שאפילו כתב פרוובול ישמט: לא כתבינן פרוובול. דלא חלוה לאפקועי ממנוכא: אלא כי דינא דסורא. רכ: כי דינא דנהרדעא. שמיאל דכי אמרם שמיאל לקד מילתא וכי אהשול קד שאלתא ככי מדרשא הוה כי דוכא דרכ אמנו ורכ אפי וסייגו דמשכו דילמא כי תקין הלל כמי לדרי עלמא לא תקין אלא כנון כי דוכא דרכ אמנו ורכ אפי:

בלק יום רביעי. הלכה סנהרין דף ק"ב ע"ב

הכה תכה את יושבי העיר וכו'. החמרת והנמלת העוברת ממקום למקום. הרי אלו מצילין אותה שנאמר החרם אותה ואת כל אשר בה וכו' מכאן אמרו נכסי צדיקים שכתובה אוברין. שכתובה לה פליטין. ושל רשעים בין שכתובה בין שכתובה לה הרי אלו אוברין: חנו רבנן החרם אותה ואת כל אשר בה פרט לנכסי צדיקים שכתובה לה ואת כל אשר בה לרבות נכסי צדיקים שכתובה שללה ולא של שמים ואת כל שללה לרבות נכסי רשעים שחוצה לה. אמר רבי שמעון מפני מה אמרה תורה נכסי צדיקים שכתובה יאכרו מי נרם להם שידורו בתוכה ממונס לפיכך ממונס אבד אמר מר ואת כל שללה תקבץ לרבות נכסי רשעים שכתובה לה אמר רב חסדא ובנקבצים לתוכה. אמר רב חסדא פקדונות של אנשי עיר הנדחת מותרים היכי דמי אלימא דעיר אחרת ואיתנהו בנווה פשיטא דמותרין לאו שללה הוא ואלא דירהו ואיתנהו בעיר אחרת אי דנקבצין לתוכה אמאי מותרין ואי אין נקבצין לתוכה הא אמרת חרא זמנא לא לעולם דעיר אחרת דמפקרי בתוכה והכא כמאי עסיקנין כנון דקביל עליה אחריות מהו דתימא כיון דקבל עליה אחריות כדיריה דמי קא משמע לן אמר רב חסדא בהמה חציה של עיר הנדחת וחציה של עיר אחרת אסורה עיסה חציה של עיר הנדחת וחציה של עיר אחרת מותרת מ"ט בהמה כמאן דלא פליגא דמיא עיסה כמאן דפליגא דמיא בעי רב ספרא בהמת עיר הנדחת מהו דתינהי בה שחיטה לטהרה מידי נכילה לפי חרב אמר רחמנא לא שנה שחטה משחט לא שנה קטלא מקטל או דילמא כיון דשחטה מהניא לה שחיטה מאי תיקו בעי רב יוסף שער נשים צדקניות מהו

אמר רבא הא דרשעיות אסור תקבוץ ושרפת כתיב מי שאינו מחוסר אלא קביצה ושריפה יצא זה שמחוסר תלישה וקביצה ושריפה אלא אמר רבא כפיאה נכרית היכי דמי אי דמחוסר בנופה כנופה דמיא לא צריכא דתלי כסיבתא בנכסי צדיקים שבתוכה דמי ואבר או דלמא כיון דעיילא ונפקא כלבושא דמי תיקו :

רש"י החרם אותה פרט לנכסי צדיקים שכחוצה לה . שאם היו לדיקים דרוס כחוצה היו להו ככסוי מושקדים כמקום אחר כיד אחרים ואין מחרימין אותן אלא ככסוי שיש להם כחיתה העיר מחרימין אותן ועממא משרש לקמן : אמר ר"ש מפני מה וכו' . ככל דוכתין דרוס ר"ש טעמא דקראי : ה"נ . אמר מר ואת כל שללה אשר כה לרכות ככסי רשעים שכתובה לה : א"ר חסרא ובנקבצים לתוכה . ככסי רשעים הקרוכים לעיר שיכולים לקבלם לחוד העיר כאותו יום עלמו שוכסין שלל העיר לרחוק לשורפן הן אכידין עמה אלא דקוקים דאין מנועין לעיר אכן אכידין ודוקא שכר היו לתוכה אלא שמעכשו היו מושקדין כיד אחרים אלא לא היו מעולם כתובה כנון דכפלה להם כידושא לא קריכא כיה שללה ואין הנימון אכר : אלא דירחו . דכני עיר הכרתה ומושקדים שם כעור אחרת : הא אר"ח ובנקבצין לתוכה . והא אין נקבצין : רקבל עליו אחריות . כני עיר הכרתה : כמאן דלא פליגא . אי אפשר לכזית כשר כלא שקיטא אפילו שקטס מושטט אין כשקיעתו כלום דלא לשקיעה קוימא אלא למותה ושקיעתה זו היא מותה הכתמה ואין הוהר אפילו הקפו של עיר הכרתה דכי שקט לקימן דעיר הכרתה אינו שוקט אלא ממות ולא מהכיוף כיה שקיעה : עישה . כל אימת דכעו פליג לה ואין חלק של עיר הכרתה מעורב בו : לא שנא שחטה משהט לא שנא קטלא מקטל . דכין כשקיעה וכין כהריגה קריכא כיה לפי חרב דאפילו שקטא מיתה כעלמא הוה ולא מהכי מירי אי דילמא לפי חרב הויכו שלא כדרך שקיעה אלא דרך שקיעה מהכיוף לא לטרתה מירי ככילה דכתי דלאכילה איתקרא ואיסור הכאה הוה אלא תימני לטרתה מירי ככלק : שער נשים צרקניות . שכעיר הכרתה מהו מי הוה ככלל וזה כל שללה תשרף אי לא : רשעיות . פשיעו לן דישרף עם שלל העיר : תלישה . שפריך לנלח : פאה נכרי . גדול של שערות דעלמא שעושיין לכוי קמעטין ליה לרכ יוסף אס של דרקניות הוה : מחובר בנופא . שנקשר כה : כנופא דמי . וכשם שאין שורפין מלבושין שעליהן שהיו לרקניות הן כך אין שורפין אותן גדול : דתלי בסכתא . הלה איתו גדול כיהר ואין קשורין כה עכשו : כיון דעיילי ונפקא הגולה לקשרה תדיר אע"פ שלא קשרה עכשו כל מקום שיהא שם כידון כמלכות שעליה דכל שעתה דעתה עליה וכשאר מלבושין דמי :

בלק יום חמישי . הלכה בנורות דף י"ב ע"ב

המפריש פדיון פטר חמור ומת . רבי אליעזר אומר חייבין באחריותו . כחמש סדעים של בן . וחכמים אומרים אין חייבין באחריותו כפריון מעשר שני . העיר רבי יהושע ורבי צדוק על פדיון פטר חמור שמת שאין כאן לכהן כלום . מת פטר

פטר חמור . רבי אליעזר אומר יקבר . ומותר בהנאהו של טלה . וחכמים אומרים אינו צריך להקבר . והטלה לכהן : רבי אליעזר אומר חייבים באחריותו אמר רב יוסף מאי טעמא דרבי אליעזר דכתיב אך פדה חפרת וגו' מה בכור אדם חייב באחריותו אף בכור בהמה טמאה חייב באחריותו אמר ליה אביו אי מה בכור אדם מותר בהנאה אף בכור בהמה טמאה מותר וכי תימא הכי נמי והתנן מת פטר חמור רבי אליעזר אומר יקבר . מאי יקבר לאו דאסור בהנאה לא . יקבר ככבור אדם אלא אדם בכור הוא דבעי קבורה פשוט לא בעי קבורה . ועוד תניא מודה רבי אליעזר בישראל שיש לו ספק פטר חמור בתוך ביתו שמפריש טלה עליו והוא שלו . אלא אמר רבא אמר קרא אך פדה חפרה לפדייה הקשתיו ולא לרבר אחר . תנן התם הערכין בשעתן ופריון הכן אחר שלשים יום פדיון פטר חמור לאלתר פדיון ופטר חמור לאלתר ודמיניה אין בערכין ובפריון הכן ובנזירות וכפטר חמור פחות משלשים יום ומוס' פין עד עולם א"ר נחמן דומר שאם פראו פדיון מכלל רבנו אם פראו אינו פדיון והא איתמר הפודה את בנו בתוך שלשים יום רב אמר בנו פדיון לאו איתמר עלה אחר רבא דכוירי עלמא מעכשיו אין בנו פדיון רב ששת אמר דומר שאינו עובר עריו מתיב רמי בר חמא מצותו כל שלשים יום מכאן ואילך או פודהו או עורפו מאי לאו מצוה לשהותו כל שלשים יום לא מצוה לפרותו כל שלשים יום אי הכי מכאן ואילך או פודהו או עובר עליו מיבעי ליה אלא אמר רבא לא קשיא הא ר' אליעזר דמקיש הא רבנן דלא מקשי :

רש"י חייב באחריותו . אס הפרוש פדיונו וכלכר . מותר בהנאה . קודם פדיונו : יקבר ככבור אדם . לא מניס דאסור כהכאה אלא מניס דאיהקש לכבור אדם והסם ככור אדם כיהן לקבורה : מורה ר"א . אע"ג דכירא פטר חמור סכירא ליה דכל כמם דלא מעי פטר חמור כיד כהן לא מופריש מודה הוה כספק שא"ל לה פדיון לכהן אלא מפריש וכו' ומדלריד לאפרושו עלה לאפקיעיה איסורית מכלל דס"ל פטר חמור אסור כהכאה : לפרייה הקשתיו . ככור כהמה עמאס לכבור אדם שיקטוי באחריות פדיונו ולא לדכר אחר להכאה : הערכין בשעתן . שאם הוה מכן חדש עד חמש שנים שאמר ערכי עלי והמתין שלא כהנו עד שיהא כן שש שיש לו ערך אחר כדקובי כפרשה ערכין אפילו הכי לא יסיב אלא כשעה שהעריך : אחר שלשים . כדקובי ופדיוו מכן קדש וגו' : ופריון פטר חמור לאלתר . כקמית :

אין בערכין פחות מבין שלשים. אינו כערך כדקחוב כפרס: ובגזירות. סהס
זוירות שלשים ויום כדקחוב קדש והיה ויהי' כנומטרוף שלשים סוי: ומוסיפין. שש
ערך לכל זמן סקוף עומד כו כדקחוב כפרס וכן כוזר כודס כנוזר ארבע וקמס סכיס
ולס המתיין מפרין ככו ומפריון פטר תמורו כמה סכיס עדין יכול לפרותו ואינו
קיהן יוקר: לומר שאם פראו פרוי. סף דקתני לעיל פדיון פטר תמור לקלקר
שסס פדיון לקלקר חכל עיקר מלות פדיוס לף מקוים: סכלל רבנו. מדאוקמת לוס
כדועבד וקתני סכן אחר שלשים מכלל דסס פדיון כדקחוב שלשים אינו פדיו: והא
איחמר. כפרק יש ככיר: דכ"ע מעכשיו. היכא דאמר לוס מעכשיו יתול פדיון זס
אינו פדיו כו פלוגי היכא דאמר עכשיו אינו כותן משות והפדיון לף ויתול עד לקלקר
שלשים: רב ששת אמר. לעולם מלות פדיון לקלקר והאי דקתני אין כערבין ופטר
קמור פקוק משלמים שאינו עוכר עליו עד שלשים ווס מכאן ויולך עוכר: מאי
לאו מצוה להשהותו. כר"ב וקשוף לר"ס: מצוה לפרותו. דמלקלקר עד שלשים
הוי זמן פדיוס ומכאן ויולך עוכר: אלא אמר רבא. לעולם מלות לשוקו ולפ"ס
כרב קתמן לף מתריפנת ולף קשוי סף דקתני שלשים ווס מלות לשוקו: רבי
אליעזר הוא. דמקוש ככור כהמה עמאס לככור ארס וסף דקתני לקלקר רכבן סוף
דמתניתין דלף מקשו:

פינחס יום ראשון. הלכה ברובה דף מ"ג ע"א

חנו רבנן ששה דברים גנאי לו לתלמיד חכם אל יצא כשהוא
מבושם לשוק ואל יצא יחירי ברירה ואל יצא במנעלים
הטטולאים ואל יספר עם אשה בשוק ואל יסב בחבורה של
עמי הארץ ואל יכנס באחרונה לבית המדרש ויש אומרים אף
לא יפסיע פסיעה גסה ואל יהלך בקומה זקופה. יצא כשהוא
מבושם לשוק אמר רבי אבא בר רבי חייא בר אבא אמר
רבי יוחנן במקום שחשורים על משכב זכור אמר רב ששת לא
אמרן אלא בכנרו אבל בנופו זיעה מעברת ליה אר רב פפא
ושערו בכנרו דמי ואמרי לה בנופו דמי ואל יצא יחירי ברירה
משום חשרא ולא אמרן אלא דלא קביע ליה עדנא אבל קביע
ליה עדנא מידע ידיע דלעידניה קאזיל ואל יצא במנעלים
הטטולאים מסייע ליה לרב חייא בר אבא דאמר רב חייא בר
אבא גנאי הוא לתלמיד חכם שיצא במנעלים הטטולאים איני
והא רבי חייא בר אבא נפיק אמר מר זוטרא ברין דרב נחמן
בטראי על גבי טלאי ולא אמרן אלא בפנתא אבל בנילרא לית
לן בה וכפנתא לא אמרן אלא באורחא אבל כביתא לית לן בה
ולא אמרן אלא בימות החמה אבל בימות הנשמים לית לן בה
ואל יספר עם אשה בשוק אמר רב חסדא ואפילו היא אשתו

תניא

חניא נמי הכי אפילו היא אשתו ואפילו היא בתו ואפילו היא
אחותו לפי שאין הכל בקיאיין בקרובותיו ואל יסב בחבורה של
עמי הארץ מאי טעמא דילמא אתי לאמשוכי בתרייהו ואל יכנס
באחרונה לבית המדרש משום דקרו ליה פושע ויש אומרים אף
לא יפסיע פסיעה גסה דאמר מר פסיעה גסה נוטלת א' מחמש
מאות ממאור עיניו של אדם מאי תקנתיה ליהדריה בקרושה
דבי שמי ואל יהלך בקומה זקופה דאמר מר המהלך בקומה
זקופה אפילו ארבע אמות כאלו דוחק רגלי שכינה דכתיב מלא
כל הארץ כבודו:

רש"י שחשורים על משכב זכור. מכשמיין עלמן כרו שיתאוו להס: ושערו
ככנרו דמי. דלא שכות כיה זיעה: ואמרי לה בנופו. דשכות כיה
זיעה: משום חשרא. סל זכות: דלא קביע ליה עירנא. סלף קבע לו רכו קביעות
ללמדו כלולה: כפנתא. חככו"כוף כלעז שעל גכי סרגל. גיל"דא. עקב שקרוין
סול"ף: בימות הנשמים. סעיט מכסו: אפילו היא אשתו. סאין סכל מכורין
כס וסודיין איתו: דקרו ליה פושע. מתעלל: בקרושה רבי שמי"ש שנתס
כוס סל קידוש כשכת כלולה:

פינחס יום שני. הלכה פסחים דף פ"ו ע"ב

שתי חבורות שהיו אוכלות בכית אחד' אלו הופכין את פניהם
היך ואוכלין. ואלו הופכין את פניהם היך ואוכלין.
והמחם באמצע. וכשהשמש עומד למוזג קופץ את פיו ומחזיר
את פניו עד שמגיע אצל חבורתו ואוכל. והכלה הופכת את
פניה ואוכלת: הכלה הופכת את פניה ואוכלת מאי טעמא אמר
רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מפני שהיא כושה רב הונא
בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק אמרו ליה מה
שטך אמר להו רב הונא אמרו ניתיב מר אפוריא יתיב יחבו
ליה כסא קבליה בחד זמנא ושתייה בתרי זמני ולא אהדר אפיה
אמרו ליה מ"ט קרית לך רב הונא אמר להו בעל השם אני
מ"ט כי אמרו לך ניתיב אפוריא יתבת אמר להו כל מה שיאמר
לך בעל הבית עשה חוץ מצא מאי טעמא כי יהבו לך כסא
קבלת בחד זמנא אמר להו מסרכין לקטן ואין מסרכין לגדול.
מאי טעמא אשתיתיה בתרי זמני אמר להו דתניא השוחה כוסו
בכת אחת הרי זה נגרנן שנים דרך ארץ שלשה מנסי הרוח מאי

טעמא

טעמא לא אהדרת אפך אמר להו כלה הופכת פניה תנן רבי ישמעאל ברבי יוסי אקלע לבי רבי שמעון ברבי יוסי בן לקוניא יהבו ליה כסא קבליה בחד זמנא ושחיה בחד זמנא אמרו ליה לא סבר לה מר השותה כוסו בכת אחת ה"ו נגרנן אמר להו לא אמרו בכוס קטן ויינך מתיק וכריסי רחבה אמר רב הונא בני חבורה נכנסין בשלשה ויוצאין אפילו באחד אמר רבה והוא דעייל בעידנא דרגילי למיעל והוא דרגש בהו דיילא אמר רבינא ונותנין שבר דמים וצריך האחרון להוסיף דמים ולית הלכתא כוותיה :

רש"י מפני שהיא כושח לאכול לעיני האכסוס על ידי שמקבלים בה יתיב ומעט מקום הסכ חסוכין הוא והקטנים יושבין על גבי ספקלים וכוונתו עלמנו כחשוכות : קבליה בחד זמנא * ולא סורכ עד שופלרו בו : ושחיה בתרי וימני * הסקיך בו : ולא אהרר אפיה * לדר אחר אלף שקל לעניוהו : בעל השם אני * מקטנותי כך קוראים לי רב סוכא : מ"ט כי אמרו לך ניתוב אפוריא יתבת * ולא ישבת על גבי קרקע ולא על גבי ספקל ולתניו כעו ליה שלף סיה מכהנס כך והמסא ליה : כל מה שיאמר לך בע"ה עשה * מקבילתא סוף כמס' דרך ארץ כפרק בן עוזאי : מסרבין לקטן * מלקבל דכרוו עד שופלרו בו : ואין מסרבין לדרול * שכן כמלקטים שאמרו לאברהם בן העשה ולא סורכו בו וללוב אמרו כי כרחיק כליו עד ויפאר כס מאד : כלה הופכת פניה תנן * ואינו דרך האיש להסין פניו : רבי ישמעאל ברבי יוסי * כריסו רחבה סוף כדאמר כהשכר את הפועלים : בני חבורה * לאו כפסק קאיו * בני חבורה * שמש המשמש כשערתן ככנסין בשלש להסכ ואם כן יתור או שנים והסכו אין על השמש לשמש עליוהו : יוצאין באחד * אחד כל מו סתים אכילתו קידם אס כף ללפת ולא אע"פ שקסא לשמש לשרק היתודים כשקרים : והוא דעיילי בעידנא דעיילי אינשי * שאין האחרון מאריך ויקר משעת סעודה : והוא דרגש בהו דיילא * סודויעו לשמש שזו דרכן ללפת אחר אחר לפי שעורה הוא לשמש היתודים : וצריך האחרון להוסיף דמים * לשמש :

לשמש

פינחס יום שלישי * הלכה גשין דף מ"ט ע"ב

תניא א"ר שמעון מפני מה אמרו הניזקין שמין להם בעירית מפני הנולדו ומפני החמסנין כרי שיאמר אדם למה אני נוול למה אני חומס למחר בית דין יורדין לנכסי ונוטלין שדה נאה שלי וסושכין על מה שכתוב בתורה מיטב שרהו ומיטב כרמו ישלם לפיכך אמרו הניזקין שמין להן בעירית ומפני מה אמרו בעל חוב כבינונית כרי שלא יראה אדם לחברו שדה נאה ודירה נאה ויאמר אקפוץ ואלינו כרי שאנכנו בחיובי לפיכך אמרו בעל חוב כבינונית אלא מעתה יהא בזכורית אם בן אתה נועל דלת

בפני
עלמנו
עלמנו
עלמנו

בפני לוויין כתובת אשה בזכורית דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר כבינונית אמר רבי שמעון מפני מה אמרו כתובת אשה בזכורית שיותר ממה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה לינשא דבר אחר אשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו מאי דבר אחר וכי תימא כי היכי דכי ספיק לה איהו תקינו לה רבנן כתובה מיניה כי נפקא איהו נמי ליחקנו ליה רבנן כתובה מינה תא שמע אשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו אפשר דמשהי ליה בנישא כתובת אשה בזכורית אמר מר זוטרא כריה דרב נחמן לא אסרן אלא מיתמי אבל מיניה דיריה כבינונית * מיתמי מאי איריא כתובת אשה אפילו כל מילי נמי דהא תנן אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזכורית אלא לאו מיניה לעולם מיתמי וכתובת אשה אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא משום חינוח אקילו רבנן גבה קא משמע לן :

רש"י גולן * לף נסוי דמנו חמסן נסוי דמנו : יוצאה לרצונה וכו' * על כרחם כעל מנרסס : מאי דבר אחר * סוכי סוף טעמא לבקוה למושקל בזכורית : וכי תימא * כלומר מילתא אקדיתו קאמר ולא טעמא לזכורית סוף : אפשר דמשהי לה * ולא נסוי לה ניעס וכיון דלא אשתי מדעתו נרסס : אלא מיתמי * כגון כתובת אלמנה : משום חינוח * סוף אכסוס נוסאוס קן כעניו סכסוס וינשאיו להס :

פינחס יום רביעי * הלכה סנהרין דף פ"ט ע"ב

נביא השקר המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו * מיתתו כירי אדם * אבל הכובש את נבואתו והמותר על דברי נביא * ונביא שעבר על דברי עצמו * מיתתו כירי שמים * שנאמר אנכי אדרוש מעמו : המותר על דברי נביא מנא ידע דאי'ענש דיהב ליה אות והא מיכת דלא יהב ליה אות ואיענש היכא דמוחוק שאני דאי לא תימא הכי אברהם בחר המוריה היכי שמע ליה יצחק אליהו בחר הכרמל היכי סמכי עלירה ועברי שחוטף חוץ אלא היכא דמוחוק שאני ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם אחר מאי אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא אחר דבריו של שטן דכתיב ויגדל הילד ויגמל וגו' אמר שטן לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם

לשמש
לשמש
לשמש

זקן זה חננתו למאה שנה פרי בטן מכל סעורה שעשה לא היה
לו תור אחד או נוול אחד להקריב לפניך אמר לו כלום עשה
אלא כשכיל בנו אם אני אומר לו זבח את בנך לפני מיד זבחו
מיד והאלהים נסה את אברהם ויאמר קח נא את בנך אמר רבי
שמעון בר אבא אין נא אלא לשון בקשה משל למלך כשר ורם
שעמדו עליו מלחמות הרבה והיה לו נבור אחד ונצחן לימים
עמד עליו מלחמה חזקה אמר לו בכקשה ממך עמוד לי במלחמה
זו שלא יאמרו ראשונים אין כהן ממש אף הקב"ה אמר לאברהם
ניסיתך בכמה נסינות ועמדת ככלן עכשיו עמוד לי בנסיין
זה שלא יאמרו אין ממש כראשונים את בנך שני בני יש לי
את יחידך זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו אשר אהבת תרנוייהו
רחימנא להו את יצחק וכל כך למה כרי שלא תטרף דעתו
עליו קרמו שטן לדרך אמר לו הנסה דברי אליך תלאה הנסה
יסית רבים וידים רפות תחוק כושל יקימון מליך כי עתה תבא
אליך ותלא אמר לו הלא יראתך כסתתך אמר לו זכר נא מי
הוא נקי אבר כיון דהוא דלא קא שמיע ליה אמר ליה ואלו דברי
ינוגב כך שמעתי מאחורי הפרגור שאל לעוללה ואין יצחק
לעולה אמר לו כך עונשו של בראי שאפילו אמר אמת אין
שומעין לו רבי לוי אמר אחר דבריו של ישמעאל ליצחק אמר
לו ישמעאל ליצחק אני גדול ממך במצות שאתה מלתה בן
שמנת ימים ואני בן שלש עשרה שנה אמר לו ובאבר אחר
אתה מנרה כי אם אומר לי הקדוש ברוך הוא זבח עצמך לפני
אני זובח מיד והאלהים נסה את אברהם :

רש"י מנא ידע • הלא נכרא זה ככיא אמת שהקב"ה עונשו והלא שמו סבור
שהוא ככיא שסך לפיכך מוותר על דכחו • היבא דהוחוק • שהוא לדיק
וככיא אמת • שאני • ולא כעו אוח • היכי שמע ליה יצחק • שהוא דבר אמת
שלא כחמר לשום אדם להקריב את בנו • שחושיו היו • שהרי כות המקדש היום
כיווסלם • הנסה דבר אליך תלאה • וכי הוה לאוסתך לכסותך כדברי שהוא תלאה
איתך ומכרית את זרעך • הנה יסרת רבים • למה וסקויות כל העולם כדברים
ועתה הנס כח להלואיתך ולכחלך :

פינחס יום חמישי • הלכה בכורות דף ל' ע"ב

חנו רבנן הבא לקבל דברי חכמות צריך לקבל בפני שלשה
חברים

קח

חברים ואפילו תלמיד חכם צריך לקבל בפני שלשה חברים
זקן ויושב בישיבה אינו צריך לקבל בפני שלשה חברים שכנ
קיבל עליו משעה שיושב אבא שאול אומר אף תלמיד חכם
אינו צריך לקבל בפני שלשה חברים ולא עוד אלא שאהרית
מקבלים לפניו • אמר רבי יוחנן בימי בנו של רבי חנינא בן
אנטיגנוס נשנית משנה זו רבי יהודה ורבי יוסי אסתפק להו
מילחא בטהרות שדרו רבנן לגבי בנו של ר' יוחנן בן אנטיגנוס
אזילו אמרו ליה לעיין בה אשכחוהו דקא טעין טהרות אותיב
רבנן מדריה לגבייהו זקאי איהו לעיוני בה אתו אמרו ליה
לרבי יהודה ורבי יוסי • אמר להו רבי יהודה אביו של זה ביוה
תלמידי חכמים אף הוא מבוה תלמידי חכמים אמר לו רבי
יוסי כבוד זקן יהא מונח במקומו אלא מיום שחרכ בית המקדש
נהנו כהנים סלסול בעצמן שאין מוסרין את הטהרות לכך אדם
תנו רבנן חבר שמת אשתו ובניו ובני ביתו הרי זה בחוקתן
עד שיחשדו וכן הצר שמוכרין בה תכלת הרי היא בחוקתה
עד שתיפסל :

רש"י נשנית משנה זו • דאפילו תלמיד חכם צריך לקבל • בטהרות • כסדר
טהרות לא נרטיבן כטהרות עלמן אורע לטן מעשה וכסתפקה טלכס •
שדרו רבנן • שדרו זב דרכן • אותיב רבנן מדריה • מתלמודיו שקבלו עליוס
דכרי טכרות איתויב כדרי סדן שלותין וקאי איהו לעיוני כשאלתם • אביו של זה
וכי • חנכ ריתתוס קאמר ולא הוה • כבוד זקן • סאכ וסכן • סלסול • מעלס •
רבי חנינא בן אנטיגנוס כסן הוה • בחוקתה עד שתיפסל • שמכרו כח קלא אילן
לשם תכלת :

מטות יום ראשון • הלכה בכורות דף מ"ז ע"א

רבי זירא חלש על נביה רבי אבהו קכיד עליה אי מחפח
קטינא חריך שקי עבידנא יומא טבא לרבנן אחתפ עבר
סעודתא לכחהו רבנן כי מטא למשרי אמר ליה לרבי זירא
לישרי דן מר אמר ליה לא סבר לה מר להא דרבי יוחנן דאמר
בעל הבית כוצע שרא להו כי מטא לכרוכי אמר ליה נכריך לן
מר אמר להו לא סבר לה מר להא דרב הונא דמן ככל דאמר
כוצע מכרך ואיהו כמאן סכירא ליה כי הא דאמר רבי יוחנן
משום רבי שמעון בן יוחאי בעל הבית כוצע ואורח מכרך בעל
הבית

מטות יום ראשון

ית בוצע כרי שיבצע בעין יפה ואורה מברך כרי שיברך
על הבית מאי מברך יהי רצון שלא יבוש בעל הבית בעולם
ה ולא יכלם לעולם הכא ורבי מוסיף בה דברים ויזלח מאד
בכל נכסיו ויהיו נכסיו ונכסיו מוצלחים וקרובים לעיר ואל
ישלוט שטן לא כמעשי ידיו ולא במעשי ידיו ואל יורקק לה
לפניו ולא לפנינו שום דבר הרחור חטא ועבירה ועון מעתה
ועד עולם .

רש"י קטינא וכו' כן הו קורין לרבי וזרע וטעמא מפ' ככא מביעא כהשוכר
אח ספועלים : כי משא למשרי לישא דשירותא כוזמא לפרוס כרכת
המזויא ולקובל : רב הונא רמכבל : סייכו רב הונא סתמא ולפי שעכשו הוה רבו
זרע כרץ ושראל כמקום רבו אכסו וסוף עלה מכבל קאמר סבי : קרובים לעיר
שיכול לראותן כעל הבית תמיד ולדעת מה הן פרוכין : נכסיו : קרקעותיו :

מטות יום שני : הלכה פסחים דף פ"ו ע"א

האשה בזמן שהיא בכית בעלה : שחט עליה בעלה ושחט
עליה אביה תאכל משל בעלה : הלכה רנל ראשון
לעשות בכית אביה : שחט עליה אביה : ושחט עליה בעלה :
תאכל במקום שהיא רוצה : תאכל במקום שהיא רוצה שמעת
מינה יש ברירה מאי רוצה בשעת שחיטה ורמינהי אשה רנל
הראשון אוכלת משל אביה מכאן ואילך רוצה אוכלת משר
אביה רוצה משל בעלה לא קשיא כאן בררופה לילך כאן
כשאינה ררופה דכתיב או הייתי בעיניו כמוצאת שלום : ואמר
רבי יוחנן ככלה שנמצאת שלימה בכית חמיה וררופה לילך
להניד שבחה בכית אביה כדכתיב והיה ביום ההוא נאם ה'
תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי אמר רבי יוחנן ככלה
בכית חמיה ולא ככלה בכית אביה : אחות לנו קטנה ושרים
אין לה אמר רבי יוחנן זו עילם שזכתה ללמוד ולא זכתה ללמד
אני חומה ושרי כמגדלות אמר רבי יוחנן אני חומה זו תורה
ושרי כמגדלות אלו תלמידי חכמים ורבי אמר אני חומה זו
כנסת ישראל ושרי כמגדלות אלו כתי כנסיות ובתי מדרשות
אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב מאי דכתיב אשר בנינו
כנטיעים מגדלים כנעוריהם כנותינו כוויית מחושבות תבנית
היכל אשר בנינו כנטיעים אלו כחורי ישראל שלא טעמו טעם

חטא

חטא כנותינו כוויית אל

לבעריהן וכן הוא אומר

אימא מהכא מווינו מלאים מפ

היכל ארו ואלו מעדה עלוהם הכר

רש"י שמעת מינה יש ברירה : קא סל

אכלה קאמר ואמריכון סוכר דשקוט

עלה דסאי אהתא : בשעת שחיטה : שאלכו

אני רופה : אוכל משל אביה : מן סתם : מת

לכית אכוס דכית בעלה כתיב לה הילכך כל שאר

ראשון ספק וכריתא ארדוסה הילכך רנל הראשון ודא

כמוצאת שלום : כהתכתי עליו וכמלאהו שלימ

מקובלה הוה בכית חמיה : ושרים : להניח אחרים

זו עילם : שהיו כה דניאל שחטא ואני דניאל הויה

זוכה ללמוד זלך רכץ תורה כישאל אכל ככל נודלם

לכנו לדרוש כחורת ה' וללמד חק ומשפט כישאל :

המכיקין אחרים כשרים הללו : כמגדלות : שמנוכוס

ויקחת שלא כהקלקלו עדיין ולא אירע כהן שכל : שאוגר

קוסמיה פתחוסן עד שמודקקית לכעליסן ואינן ככעלות

שמגידות פתחוסן של כוס לכעליסן לפרוש מהן וחק על פי שהיוותן רכ

אומר ומלאו כמורק כוויית מוכה : מן זווית דסתם כתיב ומלאו הכא כמי

כוויית על ידו שמתמלקות האוס ואין כזקקית אלא עד שיכחלו כעליסן : בא

בכנה היכל בימיהן : דהכי משמע מתועבות ככנין היכל תכנות לשון ככנין :

מטות יום שלישי : הלכה גטין דף צ' ע"א

בית שמאי אומרים לא יגרש אדם את אשתו : אלא אם כן
מצא בה דבר ערוה : שנאמר כי מצא בה ערות דבר
ובית הלל אומרים אפילו הקריחה תכשילו : שנאמר כי מצא
בה ערות דבר : רבי עקיבא אומר אפילו מצא אחרת נארה
הימנה : שנאמר והיה אם לא תמצא חן בעיניו : רבי עקיבא
אומר אפילו מצא אחרת כמאי קא מפלגי בררשי לקיש דאמר
ריש לקיש כי משמש מארבע לשינות אי דלמא אלא דהא
בית שמאי סברי כי מצא בה ערות דבר דהא מצא בה
ערות דבר : ורבי עקיבא סבר כי מצא בה ערות דבר אי
נמי מצא בה ערות דבר : אמר ליה רב פפא לרבא לא מצא
בה לא ערוה ולא דבר מהו אמר ליה מדגלי רחמנא גבי אוניס
לא יוכל לשלחת כל ימיו כל ימיו בעמוד והחור קאי התם הוא
דגלי רחמנא אבל הכא מאי דעבד עכד אמר ליה רב משרשיא

לרבא

היו ומשמשו מהו קרי

יושב לבטח אהך תניא

עוה במאכל כך רעות בנשים

כוסו וזורקו ואינו שותהו זו היא

על כפני אשתו ויוצא ויש לך אדם

קו ושיתהו וזו היא מרת כל אדם

יה ומניחה ויש לך אדם שזוכב נופל

כלו וזו היא מרת אדם רע שרואה את

ועו וטווה ופרומה משני צדדיה ורוחצת

ס סלקא דעתך אלא במקום שכני אדם

רה לנרשה שנאמר כי מצא בה ערות

רבי יהודה אומר אם שנאת שלה רבי

שלה ולא פרוני הא כוונת ראשון הא כוונת

לעור כל המנרש אשתו ראשונה אפילו מזכה

רבי דמעות שנאמר וזאת שנית תעשו כסות דמעה את

ה' כבי ואנקה מאין פנות אל המנחה ולקחת רצון מירכס

מרתם על מה על כי ה' העיר בינך ובין אשת נעורייך אשר

אתה בנרת בה והיא חברתך ואשת כריתך :

רש"י כי משמש בר' לשונות . במקום ארכע לשכות הללו נכתב כי כחורם

במקום אם במקום פן במקום אלא במקום אשר וכו' (ועיון כרש"י בגמרא

כאירך) : דהא מצא בה . מפני שמלאך בה הא לוי הכי לא נגרשכס וכו' כמו הפו

משמע להו לשון מפני שמלאך בה או ערוה או דבר ואם לאו נגרשכס הילכך

לא המלאך חן דקאמר קרא הויכו מפני שמלאך בה כדמפרש כיה ולא משיחן של כוונת

ור"ע . מפרש ליה להאי כי כלשון אס הילכך תרי מילי נוכחו אס לא המלאך חן של

כוונת כעווי ואם מלאך בה ערות דבר : לא מצא בה לא ערוה ולא דבר לב"ה ונירשה

מהו . מני כיופינן ליה לאהדייה או לא : נבי אונס . האונס אה הכערה כהולב :

לא יוכל לשלחה כל ימיו . ואמרונן כמסכת מכות דהאי כל ימיו קרא יתורה הוה

ובא ללמדך לא יוכל לשלחה ואם שלח לא יהא כשילוחה כל ימיו שניה דין כוסין איתו

להחזירה ואיכו ליקה על שילוחו שכתבו הכתוב לעשה של עמוד והחזרו מכלל דלכל

המנרשים איכס כעמוד והחזרו דאי כל מנרשו כזאתיהן כעמוד וחזרו למס לי לנלווי

כהאי : מהו . יש עובד כדבר או לא : שריעית במאבל . רעות כני אדם חלוקות

כאסטוכוסות של מאכל ומשקה יש שהו איסטוכוס וקן במאכל מתמת מיואוס מועט

וגם שאיכו איסטוכוס כל כך ויש שאיכו איסטוכוס כלל כך דעות כני אדם חלוקות

כפריות יש מקפיד על פריות מועט ויש שאיכו מקפיד כל כך ויש שאיכו מקפיד

כלל : פפוס בן יהודה . כעלה של אשה אהת היה וכשוואל לשוק כועל דלת כפכיה

שלא תדבר לכל אדם ומדה שאיכס הונכת היא זו שמתיך כך איכס כככסה כיניכס

ומזכר

מטות יום שלישי

קו

ומזכר התקו : ופרומה משני צדדיה . אלא אפילו ודום כדרך ארמונות שכלרפת
שכשרן כרקה מאריותן : עם בני אדם סלקא דעתך . אס כן רגלים לרבר שזוכה הוה
ואקורס לו : במקום שכני אדם רוחצים . והוא כללסה לעניכסה לקהר ופיתחן
כשסן לוכסין כגרוסן : כי שנא שלה . פסיק הוה ככחיותק מלאכי : אם שנאת שלה
בר"ע אס שכוחס הוה לפני המקום שלח ככ"ס והית דברסי שכוי המשלח וזו שמעתי
שלו המשלח לפני המקום ואפילו לכ"ס כהי דלא כיופינן שלח להויוא מויהו שכוי
הוה : זונג ראשון : אשה כעוריס וכס משתעי קרא כדכתוב בתרסו אשת כעורין
וכתיב וכשמרתס כרוכסס וכאשה כעורייך אל יכבוד :

מטות יום רביעי . הלכה מכות רף נ' ע"ב

אמר רב יהודה אמר שמואל האומר לחבירו על מנת שלא

תשטני שביעית שביעית משמטת לימא קסבר שמואל

מתנה על מה שכתוב בתורה הוא וכל המתנה על מה שכתוב

בתורה תנאו בטל והא אתמר האומר לחבירו על מנת שאין לך

עלי אונאה רב אומר יש לו עליו אונאה ושמואל אומר אין לו

עליו אונאה הא איתמר עלה אמר רב ענן לדירי מפרשא לי

מיניה דשמואל על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה

על מנת שאין בו אונאה הרי יש בו אונאה הכא נמי על מנת

א תשטני כשביעית אין שביעית משמטתו על מנת שלא

תשטני שביעית שביעית משמטתו תנא המלוה את חבירו

סתם אינו רשאי לתובעו פחות משלשים יום סבר רבה בר בר

חנא קמיה דרב למימר הני מילי במלוה בשטר דלא עכיר

איניש דטרח דכתב שטר בציר מתלתין יומין אבל מלוה על

פה לא אמר ליה רב הכי אמר חביבי אחר המלוה בשטר ואחר

המלוה על פה . תניא נמי הכי המלוה את חבירו סתם אינו

רשאי לתובעו פחות מל' יום אחר המלוה בשטר ואחר המלוה

על פה אמר דיה שמואל לרב מתנה לא חתיב אכרעיך עד

דמפרשת לה רהא שזעתא מנא הא מלתא דאמור רבנן המלוה

את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות מל' יום אחר המלוה

בשטר ואחר המלוה על פה אמר ליה הכתוב קרבה שנת

השבע שנת השמטה משמע שנאמר קרבה שנת השבע אינו

יודע שהיא שנת שמיטה אלא מה תלמוד לומר שנת השמיטה

לומר לך שמיטה אחרת שהיא כזו ואיזו זו המלוה את חבירו

סתם שאינו רשאי לתובעו בפחות משלשים יום דאמר מר

שלשים

שרשים יום כשנה חשוב שנה :

רש"י לירי מפרשא לי וכו' . אין לו עליו איכא סממנה על מס שכתוב
הקורא תכאף קיים ואם אמר לו על מנת שאין בו איכא אין זה מהם
שימחול לו איכאף אלף הוא התנה עמו שאינו מוכחו כמכר זה וקרי אבו רואים
שיש בו איכא וכהאי מורה שמואל דיש לו עליו איכא ספק כמו אם אמר ליה ליה
סלויכו על מנת שלא תשימטני אהם שכייעת תכאף הוא זה ואף על פי שהתנה על
מה שכתוב הקורא תכאף קיים אבל אם אמר לו על מנת שלא תשימטני שכייעת
השכייעת איכא מסורה כירו להקבות שלא תהא השכייעת משמעת לפיכך אין כאן
תכאף . הכיבי . תרניס של דודי רכי חייל אחי אכיו הים : שהיא כו' . שקרוים
שם :

מטות יום חמישי . הלכה בכורות דף כ"ר ע"א

הניא הלוקח בהמה מניקה מן הנכרי הבא אחריו בכור מספק
פני שרחמת אף על פי שאינה יולדת רבן שמעון בן
גמליאל אומר דבר בחוקתו וכן היה רבן שמעון בן גמליאל
אומר הנכנס לתוך עדרו כלילה וראה כעשר כחמש עשרה
מבכירות ושאין מבכירות יולדות למחר השכים ומצא זכרים
תלויין בשאין מבכירות ונקבות תלויות במבכירות אינו חושש
שלא בנה של זו בא לו אצל זו . איבעית להו דבר בחו
דקאמר רבן שמעון בן גמליאל דאינה מרחמת אלא אם
יולדתה איכא דאוליד חיישינן לרחמי או דילמא רידה מרחמא
דלא רידה לא מרחמא . למאי נפקא מינה למילקא עלה משום
אותו ואת בנו אי אמרת רידה מרחמא דלא רידה לא מרחמא
לקי ואי אמרת דלא רידה נמי מרחמא לא לקי . מאי תא שמע
רבן שמעון בן גמליאל אומר הלוקח בהמה מן הנכרי אינו חושש
שלא בנה של אחרת היה מי קתני הוא היה קתני הכי קאמר
אינו חושש שלא בנה של אחרת אלא אם כן היה לה ולר
מעיקרא תא שמע נכנס בתוך עדרו וראה את המבכירות
מניקות ואת שאין מבכירות מניקות אינו חושש שלא בנה של
זו בא לו אצל זו או שמא בנה של זו בא לו אצל זו אמאי
ליחוש דילמא רחומי רחים במקום רידה לא שבקה רידה
ומרחמא דלא רידה . תא שמע דבר בחוקתו ונו' מאי לאו רישא
דומיא דסיפא מה סיפא ודאי רידה אף רישא ודאי רידה מירי
איריא האי כדאיחא והאי כדאיחא ומאי וכן אפיטורא דבכורה :

רש"י

רש"י מרחמת . איסכה כן חכמה : ומצא זכרים . שנולדים עכשו תלויין
וכרוכין ויוקבין מן הזקבות שנפטרו כבר מן הסכורה ונקבות שכלרות
עכשו מאף תלויות במבכירות דהשתא אין כאן לכתן כלום דזכורים אין שום כבוד
שהו בני הזקבות סן ונקבות תלויות במבכירות אין דין ככורות כושינן סתן :
אין חוששין . להחמיר ולספקן כספק בכורות ולומר שמא ככה של זו כל לו אלל
זו וזכרים בני המבכירות שאינה מרחמת ולר כהמה אחרת : אלא אם כן יולדת .
אם הים לה ולר מתקילה לדאי ודאי אי כמו לא תוי האו ולר דורה פטורה מן
הכורה דהא סו"ל אחריות ומינהו הוכח דילרם תויסוכו לרקומי שמרחמת ולר כהמה
אחרתיה : למאי נפקא מינה . הא לעכו ככורה ממה כפסך פטורה דאי האו לאו
דירה סא סו"ל אחריות : למילקי עליה . דהאי שברוך אחרים משום אחרות ואת
ככו : לא לקי . דדילמא לאו דירה היא : אין חוששין וכו' . אלמא כודאי דולה
מתק ליה דלא מרחמא אלף דירה : מי קתני . אין חוששין שמא ככה של אחרת
היא : היה קתני . והכי קאמר ממה כפסך פטורה מן הסכורה דאין חוששין שמא
מרחמא כן חכמה אלף אם הים לה ולר אחר מעיקרא הילכך לעכו בכורה ודאי
פטורה לכל לעכו אחרותה ככו ספוקא הואי : דילמא רחומי רחים . סוף
ולכולן סו ולרות דהא אחרת כמקום דירה לא פטור . ומשכו כמקום
דירה וכו' : הרבר בחוקתו . וכן כלומר דקקיי סיפא וכן הים רש"י אומר הנכנס
וכו' : מאי לאו מרסיפא . דקתני וכן וכו' : ודאי רידה . דכל תרא ומתא סתלוי
כה דירה סוף דהא אחרת כמקום דירה לא ספקא דירה ומרחמא דלאו דירה רישא
דכל תרא ודאי סתלוי כה דירה סוף דהא אחרת כמקום דירה לא ספקא דירה
ומרחמא דלאו דירה רישא כמו דקתני סדכ כחוקתו כודאי דירה מתוקק לה ולעכו
אחרותה ככו כמילקי : הא כדאיחא . וסיפא ודאי רישא ספק : ומאי וכן .
סוף ולף דמו : ומשני לפיטורא . לסאי דמי דכי סיכי דסיפא פטורות ודאי דהא
ודאי כקבית תלויות במבכירות דלא ספקא דירה דקאין קמה ומרחמא דלאו דירה
רישא כמו פטורות מן הסכורה ודאי דאי כמו לאו דירה סוף וולרם אחריות ואיכא
מרחמא אלף ח"כ וולרם ולעולם לעכו אחרותה ככו ספק :

מסעי יום ראשון . הלכה בכורות דף מ"ז ע"ב

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב
אין המסוכין ראשין לאכול כלום עד שיטעום הבוצע
יתיב רב ספרא וקאמר לטעום איתמר למאי נפקא מינה שחייב
אדם לומר בלשון רבו . ת"ר שנים סמתינין זה לזה כקערה
שלשה אין סמתינין הבוצע הוא פושט ידו תחלה ואם בא לחלוק
כבוד לרבו או למי שנרול הימנו הרשית בידו רבה בר בר
חנה הוה עמיק ליה לבריה כי רב שמואל בר רב קטינא קדים
ויתיב וקמתי ליה לבריה אין הבוצע רשאי לבצוע עד שיכלה
אמן מפי העונים רב חסרא אמר מפי רוב העונים אמר ליה
רמי בר חמא מאי שנא רובא דאכתי לא כלויא ברכה מיעוטא
נמי לא כלויא ברכה אמר ליה שאני אומר כל העונה אמן יותר

מרא

מראי אינו אלא טועה תנו רבנן אין עינין לא אמן הטופה
ולא אמן קטופה ולא אמן יתומה ולא יורוק ברכה מפיו בן
עזאי אומר כל העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים חטופה
יתחטפו ימיו קטופה יתקטפו ימיו וכל המאריך באמן מאריכין
לו ימיו ושנותיו :

רש"י לטעום איתמר אין חילוק לדרך אלא שתיב לומר כלשון רבו : קדים
רכה כר כר חכם לישב על השלחן ולשכות לכבו הלכות סעודה לפי שהתן
רגול לכסוע וסיוס מלמדו היתך יעשה : לבצוע לפרוס ספרוסס מן הפה : עד
שיכלה אמן מפי העונים : אמן אחר ברכה המוילף דלף ענייה אמן מן הכרכס
הוא ואמרו כפרק כבוד מכרכין פריק שכלה ברכה קודם כלועה : חטופה
שקריין את השל"ק כחטף ולא כפהת ואומר אמן וסוף פריק לימר אמן : קטופה
שמחוק קריאה סב"ן שאינו מוילףס ככה שהתא כרת : יתומה : כלי ששמע
הכרכס אלא ששמע שיעיין אמן והא דאמרו כן כליל שבאלכסנדריהס של גלרוס
היו מכוסים כסודרוס כשהגוע עת לענות אמן אלמלא לא חטעו וקא עכו הסכו
מידע ידעו הסס עוכים אמן אחר כרכס ועל איזו כרכס הס עוכים אלא אלא הו
שומעים את הקול : ולא יורוק ברכה מפיו כמסורות שדומה עליו כמשא אלא
שחוק קביע הוא לו :

מסעי יום שני הלכה פסחים דף ק"ו ע"ב

תנו רבנן זכור את יום השבת לקדשו וזכרוהו על היין אין לי
אלא ביום בלילה מנין תלמוד לומר זכור את יום השבת
לקדשו בלילה מנין אדרבה עיקר קרושה בלילה הוא קדיש
דכי קריש תחילת יומא בעי לקדושי וחו בלילה מנין ת"ל זכור
את יום תנא מיהדר אליה וקא נסיב ליה קרא דיממא הכי
קאמר זכור את יום השבת לקדשו וזכרוהו על היין בכניסתו אין
לי אלא בלילה כיום מנין תלמוד לומר זכור את יום השבת
כיום מאי מברך אמר רב יהודה בורא פרי הנפן רב אשי
אי קלע למחוא אמרו ליה ליקדיש לן מר קידושא רבא הבו
ליה סבר מאי ניהו קידושא רבא אמר מכרי כל הברכות כולן
בורא פרי הנפן אמרי מרישא אמר בורא פרי הנפן ואניד ביה
חוייא לההוא סכא דנחין ושתי קרי אנפשיה החכס עיניו בראשו
אמרי בני רבי חייא מי שלא הכדיל כמוצאי שבת מכדיל
והולך ככל השבת כולו ועד כמה א"ר יורא עד רביעי בשבת
כי הא דיתיב רבי זירא קמיה דרב אסי ואמרי לה רב אסי קמיה
הרבי יוחנן ויתיב וקאמר לענין ניטין חרא בשבתא תרי ותלתא
בחר

שבתא ארבע וחמשה ומעלי יומא קמי שבתא אמר רבי יעקב בר
אדי אכל לא על האור א"ר ברונא אמר רב הנוטל ידיו לא
יקרש אמר להו רב יצחק בר שמואל בר מרתא אכתי לא נת
נפשיה דרב שכחתיהו לשמעתיהו זימנין סניאין הוה קאימנא
קמיה דרב זימנין דחכיבא עליה ריפתא מקרש אריפתא זמנין
דחכיבא ליה חמרא מקרש אחמרא :

רש"י לקדשו משמע משעת שמהקדש היום : אין לי אלא ביום לקמיא פריק
אדרבה עיקר קדישא כלילתו הוה דכניסוהו הוה קדושהו : קידושא רבה
כפ"ה ואהכי קרי ליה קידושא רבה דאכילתו קידושא אמרי לה : ואניד ביה הארין
כו : עד ד' בשבת אכל מרכיעו ולהלן גבי שבת סכא מהתשכ : לענין גישין
אמר ליה סרו זה גטך על מכה שהכני לו מאתוס זו אחר השבת הו
השבת שהכני לו : אבל לא על האור א"ר בורא מלירי השס כמוילף שבת
שוכ אינו מברך : נטל ידיו לא יקרש דקידושא מפסיק בין בטוילס לאכילת שבת
כהוסס הרעה וכעו כטוילס אחריו כחר קידושא : דחכיבא ליה ריפתא שהוס
דעכ מקרש אריפתא אלמלא לא כעו כטוילס אחריו אלא מקיערף משו ואכיל כחמא
דקידושא : דחכיבא ליה חמרא שהוס למא :

מסעי יום שלישי הלכה פסחים דף כ' ע"א ורף נ"ב

המקנא לאשתו רבי אריעור אומר מקנא לה על פי שנים
ומשקה על פי עד אחד או על פי עצמו רבי יהושע
אומר מקנא לה על פי שנים ומשקה על פי שנים : המקנא
דיעבר אין לכתחלה לא קסבר תנא דידן אסור לקנאות אמר
רב חסדא זונתא בכיתא כי קריא לשומשמא ואמר רב חסדא
הוקפא בכיתא כי קריא לשומשמא אידי ואידי באיתתא אבל
בנכרא לית לן בה ואמר רב חסדא בתחלה קודם שחטאו
ישראל היתה שכינה שירה עם כל אחד ואחד שנאמר כי ה'
אלהיך מתהלך בקרב מחניך כיון שחטאו נסתלקה שכינה מהם
שנאמר ולא יראה כך ערות דבר ושב מאחריך : (דנ"ב) דרש
רב עירא זמנין אמר לה משמיה דר' אמי וזמנין אמר לר'
משמיה דרבי אסי כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כארו בא
על אשה זונה שנאמר כי בעד אשה זונה עד ככר לחם אמר
רבא האי בעד אשה זונה עד ככר לחם בעד ככר לחם עד אשה
זונה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל הבא על אשה זונה לסוף
מבקש ככר לחם אמר רבי זריקה אמר ר' אלעזר כל המולול
בנטירת

בנטילת ידים נעקר מן העולם אמר רבי חייא בר אשי אמר רב
מיס ראשונים צריך שגיכה ידיו למעלה מיס אחרונים צריך
שישפיל ידיו למטה תניא נמי הכי הנוטל ידיו צריך שגיכה
ידיו למעלה שגא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטטאו ארת
הידים אמר רבי אבהו כל האוכל פת בלא נינוב ידים כאילו
אוכל לחם טמא שנאמר ויאמר ה' ככה יאכלו בני ישראל את
לחמם טמא ונו' :

רש"י אסור לקנאות . שמכיל עלמנו לידו הגד ואת אשה לידו כיוול ואפי' הוא
טוהרם : קריא . קולעת של שומשמן האוכלתן כך הזכות מתרבת את
הכית : תוקפא . כעס : אירי ואירי . תוקפא וזוהתא דאמרינן דמתרבת את הכית :
באיתתא . כשהשם תוכס או כעסקית לפי שהשם מתעסקת כזוכיות ואינה עושה
מלאכתה ולא משמרת כיתה ומפקרת את של כעלם למכאפס : קודם שחטאו
ישראל . כערוות : עם כל אחר ואחר . ככיתו : נסתלקה מהם . מלכא לכיתס
דאינו יכול לראות כעכירות שכתו : כי בער אשה זונה ונו' . שהתא דרוס ליה
מסופוס לרושק כשכול כבר לתם ארס מהקויב כעוכס של אשה זוכס . כמולקתס
דרכא גרסינן כעד כבר לתם עד אשה זוכס מיכעו ליה דמשמע כשכול כבר לתם רב
העוכס עד כרו עוכס אשה זוכס והוא הדיון כמו אי הוס כתיב עד אשה זוכס כעד
כבר לתם לא הוס קשיא לרבא מירו דוראי . מסופוס לרושק מדרוס קרא אלא עד
וכעד קא קשיא ליה דנכו כבר לתם הוס ליה למומר כעד ונכו אשה זוכס הוס ליה
למומר עד : המולול . שאוכל תמיד כלא כעולת ידוס : נעקר . דעוכר על דכרו
קכנסו קויב מותס דכתיב ופורץ גדר ושכנו כקס : מיס ראשונים . סלפני המון :
שיגיכה ידיו . ראשו אלכעווקו שוס המוס משפעין לבר זרועותיו ולקמן מפגש
קעמא : שגא יצאו המים חוץ לפרק וכו' . כדתנן כמס' ידוס שזריך ליתן מוס
על ידיו שכו פעמים הראשונים מטהרין את הידוס והשניים מטהרין את המוס
הטופסוס על ידיו כשעמאן כחלה מתמת ידוס וכו' (ועיין כרש"י כאורח) :
אחרונים . של אתר הסעודה שקויבו חכמים מפכו שאלק סדומות יש שמסמאן את
העוכוס : צריך שישפיל ידיו למטה . כרו שתרד הווסמאן של תכשול שכיד סטר
לסעכור הווסמאן הן : כל האוכל בלא נינוב ידוס . דכר מאוס הווא קאשכ כטימאס
שנאמר ככה ואלכלו ככו ושראל את לחמם עמאן אלמאן דכר מואוס קרו עומאס :

מסעי יום רביעי . הלכה מכות דף י' ע"א

אמר רבי יוסי בר חנינא מאי דכתיב תרב אל הברים ונואלו
חרב על צוארי שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבין
ועוסקין בתורה בר כבר ולא עוד אלא שמשפשין כתיב הכא
ונואלו וכתיב התם אשר נואלנו ולא עוד אלא שחוטאין שנאמר
ואשר חטאנו ואי בעית אימא מהכא נואלו שרי צוען רבינא
אמר כל האוהב ללמד בהמון לו תבואה והיינו דאמר רבי
הרבה תורה למדתי מרכותי ומחבירי יותר מהם ומתלמידי

יותר

יותר מכורן אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב עומדות היו
דגלינו בשעריך ירושלם מי גרם לרגלינו שיעמדו כמלחמה
שערי ירושלם שהיו עוסקים בתורה ואמר חבי יהושע בן לוי
מאי דכתיב שיר המעלות לדוד שמחתי באומרים לי בית ה'
נדך . אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע שמעתי בני אדם שהיו
אומרים מתי ימות זקן זה ויבא שלמה בנו ויבנה בית הכתירה
ונעלה לרגל ושמחתי א"ל הקב"ה טוב יום כחצריך מאלף טוב
לי יום אחד שאתה עוסק בתורה לפני מאלף עולות שעתיד
שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח ומכוונות להן דרכים
וכו' . תניא רבי אליעזר בן יעקב אומר מקלט היה כתוב על
פרשת דרכים כדי שיבור הרוצח ויפנה שם אמר רב כהנא מאי
קרא תכין כך הדרך עשה הכנת דרך . רב חמא בר חנינא
פתח לה פתחא להאי פרשתא מהכא טוב וישר ה' על כן יורה
חטאים בדרך אם לחטאים יורה קל וחומר לצדיקים . רבי
שמעון בן לקיש פתח לה פתחא להאי פרשתא מהכא ואשר לא
צדה והאלהים אנה לידו ונו' . כאשר יאמר משל הקרמוני
מרשעים יצא רשע ונו' כמה הכתוב מדבר בשני בני אדם
שהרגו את הנפש אחד הרג בשונג ואחר הרג כמור לורה אין
עדים ולזה אין עדים הקב"ה מזמנן לפינרק אחד זה שהרג כמור
יושב תחת הסולם וזה שהרג בשונג יורד כסולם ונופל עליו
והורגו זה שהרג כמור נהרג וזה שהרג בשונג גולה . אמר רבה
בר רב הונא אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב הונא אמר רבי
אלעזר מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים בדרך שאדם רוצה
ליך בה מוויכין אותו מן התורה דכתיב לא תלך עמהם
וכתיב קום לך אתם מן הנביאים דכתיב אני ה' אלהיך מלמדך
להועיל מדריכך בדרך תלך מן הכתובים דכתיב אם ללצים
הוא יליץ ולענוים יתן חן :

רש"י נואלו שרי צוען . כשאן שרי כוף אלמאן סכואל כשאן לתווא : ללמד
בהמון . מרכס הלמודים : לו תבואה . לפי שעל ידוס ירכס הפלסול
וכותן לכ לתרץ קוסיווקוס : בשעריך . כשכול שעריך : מאלף עולות וכו' .
מקרא כתיב אלף עולות ועלם שלמה ונו' : מקלט היה כתוב על פ"שת דרכים .
ככל מקום ששו שכו דרכים מפוללוס אתר פוכס לעור מקלט הוס ען הקוע כאותו
דך

מסעי יום חמישי

דרך וכחוכ כו מקלט : פתח לו פתחא * כשהיה רואה לדרוש כפרשת רולתים סוס
מזחול כן : והאלהים אנה לירו : וזו שאמר הכהוב באשר ואמר משל הקדמוני
מרשעים ולא רשע משל הקדמוני היה התורה שהיה משל הקב"ה שהיה קדמוני של
עולם והיה אמרה מרשעים ולא רשע וסיבן אמרה והאלקים אכס לירו וסוף הקב"ה
ממאזן ממשול לאדם לקטוף חלק על ידי שסיו שניהם רשעים הסורב והסתר הסורב
היה חייב גלות ואין עד כדבר וסוף לא גלה והסתר סוס חייב מיתה ואין עד כדבר
ולא כהרס לפיכך הקב"ה מומכן לפיכך אחד וכו' : כמה הכתוב מוכר * והאלקים
אכס לירו : נופל עליו והרגו * ויש עדים ויגלה על כרחו : בדרך תלך * כדרך
אשר תקטר לולך : אם ללצים * כל אדם להסתר : הוא יליץ * אין מעכבין סודו :

מסעי יום חמישי : הלכה בטרות דף ב"ט ע"א

הנוטל שכרו להיות רואה בכורות אין שוחטין (על פיו) אלא
אם כן היה מוססה באילא ביבנה : שהתירו לו חכמים
להיות נוטל איסרות בכחמה דקה * וששה בנסה בין חמים בין
בעל מום : הנוטל שכרו וכו' מאי טעמא האי נפיש טירחיה
והאי לא נפיש טירחיה בין חם וכין בעל מום בשלמא בעל מום
משום דקא שרי ליה אלא חם אמאי דאם כן אתי למיחשריה
ואמרי האי בעל מום חם הוא והאי דקא שריה ליה משום אנרא
אי הכי חם נמי אמרי בעל מום הוא והא דלא קשרי ליה סבר
כי היכי דלישקול אנריה זמנא אחריתי חד זמנ' תקינו ליה רבנן
תרי זימני לא תקינו ליה רבנן * הנוטל שכרו לרון וכו' מנהני
מילי אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא ראה למדתי אתכם
וגו' מה אני בחנם אף אתם בחנם תניא נמי הכי כאשר צוני ה'
אלהי מה אני בחנם אף אתם בחנם ומנין שאם לא מצא בחנם
שילמד בשכר תלמוד רומר אמת קנה ומנין שלא יאמר בשם
שלמדתי בשכר כך אלמדנה בשכר תלמוד רומר אמת קנה
ואל תמכור * להוות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה
ורמיניה המקדש במי חטאת וכאפר חטאת הרי זו מקודשת אף
על פי שהוא ישראל אמר אביי לא קשיא כאן בשכר הבאה
ומלוי כאן בשכר הואה וקידוש דיקא נמי דקתני הכא להוות
ולקדש והתם קתני המקדש במי חטאת וכאפר חטאת שמע
מינה :

רש"י מאי טעמא * לדקא חרכע איסרות ולגסס שסס גסס כפוש טורחוס להשליכו
לארץ לכפותו ולרקות מומנו : אלא חם * כי אמר להו מום עוכר סוף
חמאי שקול אגרא סף לא מסכו לוס מוידו דמיסר קאסר לוס : דאם כן * דלא שקול
אגרא

מסעי יום חמישי

קיא

אגרא חקו למוקדשים כי אמר כעל מום הוא : תרי זימני לא תקינו ליה רבנן -
דכי סוס אמר חם סוף סוף שקול אגריה וכי מויהי ליה לקמיס כמה זימנן לא שקול
מוידו סולכך לוכא * חשדא : סנא הני מילי * דאין כוטלון שכר על הורס והלמוד
הורס שילמד : אמת * הורס : הרי זו מקודשת * אלמא יכול ליהן שכר דאי לא
כמאי מקדש לה : אע"פ שהוא ישראל * ואפילו זה ושראל דכהנים רנולין כהנאם
וכקדוש : שבר הבאה * האפר שילך ממקום חקוק לירושלם להכניא האפר : ושכר
מילוי * המום מכו למשקל דאפר טורחוס שקול ולא חכר סממוס : כאן שכר
הואה וקידוש * שהיה סוף חכר מלות לא שקול : במי חטאת * דמשמע מילוי

המום וכאפר איכא לתוקימוס כסכתא חפר :

*אם יאמר חם סוף סוף שקול אגריה וכי מויהי ליה לקמיס כמה זימנן לא שקול מוידו סולכך לוכא * חשדא : סנא הני מילי * דאין כוטלון שכר על הורס והלמוד הורס שילמד : אמת * הורס : הרי זו מקודשת * אלמא יכול ליהן שכר דאי לא כמאי מקדש לה : אע"פ שהוא ישראל * ואפילו זה ושראל דכהנים רנולין כהנאם וכקדוש : שבר הבאה * האפר שילך ממקום חקוק לירושלם להכניא האפר : ושכר מילוי * המום מכו למשקל דאפר טורחוס שקול ולא חכר סממוס : כאן שכר הואה וקידוש * שהיה סוף חכר מלות לא שקול : במי חטאת * דמשמע מילוי*

פרישת דברים

אמר רבי ישמעאל בן אלישע שלשה דברים סח לי סורי"אל
שר הפנים * אל תטול חלוקך בשחרית מיד השמש
וחלכש ואל תטול ידיך סמי שלא נטל ידיו ואל תחזיר כוס
אספרגוס אלא למי שנתנו לך מפני שתכספיר ואמרי דה
איסתלגנית של מלאכי חבלה מצפין לו לאדם ואומרין אימתי
יבוא אדם לידי אחר מדברים הללו וילכד * אמר רבי יהושע
בן לוי שלשה דברים סח לי מלאך המות אל תטול חלוקך
שחרית מיד השמש ותלכש ואל תטול ידיך סמי שלא נטל ידיו
ואל תעמוד לפני הנשים בשעה שחוזרות מן המת מפני שאני
מרקד וכא לפניהן וחרבי בידי ויש לי רשות לחבל ואי פנע מאי
תקנתיה לינשוף מדוכתיה ארבע אמות אי איכא נהרא ליעכריה
ואי איכא דרכא אחרינא לזייל בה ואי איכא גורא ליקום אחורא
ואי לא ליהדר אפיה ולימא ויאמר ה' אל השטן יגער ה' כך
וגו' עד דחליפי מיניה אמר רבי זירא אמר רבי אבהו ואמרי לה
במתניתא תנא עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה טעון
הדחה ושטיפה חי ומלא עיטור ועיטוף נוטלו בשתי ידיו ונתנו
בימין ומנביהו מן הקרקע טפה ונותן עיניו כו' ויש אומרים אף
משנרו במתנה לאנשי ביתו * אמר רבי יוחנן אנו אין לנו אלא

ארבעה

ארבעה כלבד הרחה שטיפה חי ומלא :

רש"י סורי"אל. מלאך השוכ לבוא לפני המלך : אל השול חלוקך . שחרית מיד השמש אלא אהה בעלמך עלחו ממקום שהיא שם ותלכסו : הכספית . שם חכורת שדים : איפתלגנית . שם חכורת מלאכי חבלה : אימתי יבא . אדם לודו אחר מן הדברים הללו וילכד רבי ושמעאל עלה לרקיע על ידי שם ככריותא דמעשה מרכבה : נורא . כיתל : כום של ברבה . כרבה סמוון : הרחה ושטיפה וכו' . כולקו מפרש לקו וזאול : מן הקרקע . אס על גבי קרקע סכס ואס על גבי שלתן מנכסו מן השלחן : במחנה : דרך דורון ותשיכות : לאנשי ביתו . לאשתו : חי . סמוזנו כמים לאחר שכתבו ככוס חי אכל לכרך עליו חי הא אמרן כמתכותון חין מרכיני חי כמי חי כלעז פרוש"ק לסכיאוי מן הסכית לשמו :

דברים יום שני . הלכה פסחים רף קי"ז ע"א וע"ב

מזנו לו כום שלישי מברך על מזונו . רביעי גומר עליו את ההלל . ואמר עליו ברכת השיר . בין הנוסות הללו אם רוצה לשותת ישחה . בין שלישי לרביעי לא ישחה : מזנו לו כום שלישי וכו' . אמר ליה רב חנן לרבא שמע מינה ברכת המזון טעונה כום אמר ליה ארבע כסי תקינו רבנן דרך חירות כל חד וחד נעביד ביה מצוה . רביעי גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר . מאי ברכת השיר רב יהודה אמר יהלודך ה' אלהינו ורבי יוחנן אמר נשמת כל חי . תנו רבנן רביעי גומר עליו את ההלל ואומר הלל הגדול . אמר רב חסדא מאי דכתיב הודו לה' כי טוב הודו לה' שנוכה חיבתו של אדם בטובתו עשיר בשורו עני בשוויחוס בכיצתו אלמנה כחרנגולתה ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה כל המכזה את המועדות כאלו עובד עבודה זרה שנאמר אלהי מסכה לא תעשה לך וכתיב בתריה את חנ המצות חשומר וכו' מאחר דאיכא הלל הגדול אנן מאי טעמא אמרינן האי משום שיש בו חמשה דברים הללו יציאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה ותחיית המתים וחבלו של משיח . יציאת מצרים דכתיב בצאת ישראל ממצרים . קריעת ים סוף דכתיב הים ראה וינזם . מתן תורה דכתיב ההרים רקרו כאילים . תחיית המתים דכתיב אתהלך לפני ה' בארצות החיים . חבלו של משיח דכתיב לא לנו ה' לא לנו ואמר רבי יוחנן לא לנו ה' לא לנו וזו שעבוד מלכות : איכא דאמרי א"ר יוחנן לא לנו ה' לא לנו וזו מלחמת

גוג ומנוג רב נחמן בר יצחק אמר מפני שיש בה מלוט נפשות של צדיקים מניהנס שנאמר אנה ה' מלטה נפשי : (ע"ב) דרש רבא מאי דכתיב אהכתי כי ישמע ה' אמרה כנסת ישראל רבונו של עולם אימתי אני אהובה לפניך בזמן שתשמע קול תחנוני דלותי ולי יהושיע אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם אף על פי שרלה אני מן המצות לך אני ולי נאה להושיע :

רשב"ם ה"גת"ר . רביעית גומר עליו את ההלל ואומר עליו את ההלל הגדול : בטובתו . בטובה שהספיע לו והכי משמע כי טוב כל"ה חסד היא עושה לעולם כפי טוב כלומר בטוב שכתן לו : עשיר בשורו עני בשוויחוסידו ממנו ומכפר על גופו : כל המכזה את המועדות . שיעשה מלאכה כחילר של מועד דכתיב את חנ המלות השומר ונסקה לן כמסכת חגיגה אסור מלאכה כח"ט : וכו' מאחר דאיכא הלל הגדול . שמשוכת יותר כמו שפירש רבי יוחנן למעלה משום דכתיב כיום נותן לחם לכל כשר אכן מאי טעמא אמרי' האי הלולא על כל פרק ופרק ועל כל לרה שלא הכא על הסכור לכסנאלין : חמשה דברים . דמיוירי כמי כנאולס : ההרים רקרו כאילים . כשעת מתן תורה דכתיב למס תלדון הרים וגו' : אני אהובה לפניך . אהכתי משמע כמו אהכתי כלומר אהכתי איתו : לי נאה להושיע . יותר מכל הקומות שהרי נשאל ויתוך :

דברים יום שלישי . הלכה סוטה רף י"ז ע"א

רבי יהודה אומר כל עצמו אינו כותב . אלא יתן ה' אותך לאלה ולשבועה וגו' : במאי קא מיפרני כהאי קריא קמיפרני וכתב את האלות האלה כספר.ר' מאיר סבר אלות אלות ממש האלות דרבות קללות הבאות מחמת ברכות . אלה למעוטי קללות שבמשנה תורה האלה למעוטי צוואות וקבלות אמן ורבי יוסי כלהו כדקאמרת את לרבות צוואות וקבלות ורבי מאיר אתים לא דריש ורבי יהודה כוליהו במיעוטי דריש להו אלות אלות ממש האלות למעוטי קללות הבאות מחמת ברכות אלה למעוטי קללות שבמשנה תורה האלה למעוטי צוואות וקבלות . ורבי מאיר מאי שנא האי ה"י דמרכי ביה ומאי שנא האי ה"י דמעוטי ביה ה"י דנבי דריבוייא ריבוייא היא ה"י דנבי דמיעוטיא מיעוטיא והא לית ליה לרבי מאיר מכלל לאו אתה שומע הן אמר רבי תנחום הנקי כתיב : דרש רבי עקיבא איש ראשה וכו' שכינה כיניהם לא וכו' אש אוכלתן אמר רבא וראשה

עדיפה מראש מ"ט האי מצריך והאי לא מצריך . אמר רבא מפני מה אמרה תורה הכא עפר לסיטה זכתה יוצאה ממנה בן כאברהם אבינו דכתיב ביה עפר ואפר לא זכתה תחזור לעפרה דרש רבא בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר זכו בניו לשתי מצות אפר פרה ועפר סוטה והאיכא נמי עפר כסוי הדם התם הכשר מצוה איכא הנאה ליכא . דרש רבא בשכר שאמר אברהם אבינו אם מחוט וער שרוך נעל זכו בניו לשתי מצות חוט של תכלת ורצועה של תפלין בשלמא רצועה של תפלין דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ותניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפלין שכראש אלא חוט שר תכלת מאי היא דתניא היה רבי מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנא' ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לכנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא :

רש"י אלות ממש יתן ס' אותך וכו' וכו' : קללות הכאות וכו' . הנקי ממנו סמרים : אלה' מיעוטא הוא : שבמשנה תורה . דאי כתיב קרא וכתב את האלות כספר סום משמע אלות שבמשנה תורה וככה ס' כשפת דאלס איקרו דכתיב וקום כשמעו את דברי האלס סזאת ונומר : צוואות . והשכיב הכהן את האשה רלא תימא לא ודלג הולכך איטעריך למעוטיכסו : וקבלות אמן . ולקמס פרוך מ"ש הא' ס' דמרכה כום ומ"ש הא' ס' דממעיע כום : כולהו . ריכוויא כדקאמרה אלות אלות ממס האלות הקללות הכאות מתמה ככות אלה למעוטי שבמשנה תורה ושכתורת כהנים אכל ס' דהאלס לא תדרש למעוטי סוואות וקבלות דהא את ורכיכסו וס' דהאלס אירחיס הו' : ורבי יהורה כולהו . סה"ן דקרא מיעוטי דריש לסו : רלגבי רבוי . דהאלות דקאי איכתס : רלגבי מיעוטי . האלס דמיעוטא הוא אלה ולא אחרות : והא לית ליה לר"מ מכלל לאו אחא שומע הן דשמעוין לים דכעו תקאי פפול דתקן רמ"א כל תקאי שאיכו ככתאי ככו גד וככו ראוין איכו תקאי דכתיב כום אס ועכרו ואס לא ועכרו סא לא כפלות ממכלל לאו לא שמע הן : א"ר תנחום הנקי כתיב . כלל וי"ד דמשתמע הנקי אס לא שכב ותדרש סכי טומאס התח איש הנקי : וכו' . ללגה כדרך ושרה שלא יתא הוא כוואף ולא הו' נואפת : שכינה ביניהם : סהרי תלק את שמו וסויככו כיכוסס וי"ד כאיש וס' דכאשה : לא זכו אש אוכלתן . סהק"ס מסלק שמו מכיכוסס וכמלאו אש ואש : דשהוא עדיפה מראש . אש של אשה קשה וממחר לאכול ולוטרע משל איש : מ"ט האי מוצריך . אש של אשה כוטרע להדליק מחר שאין אות של סס מפסיק אלא מתוכר הוא וכקרא אש אכל של איש אין אותיות של אש מלטרפות יחד סהו"ד של שכינס מפסקת : הנאה ליכא . ואין זה קבול שכר אכל כאן יש סכאס כסועס לתק שלום ושלא ירכו ממורים כשארקל אס ווכס הו' ואס כקסס וכזרעס זרע ומכלת לעז מעל ככיס

ככיס : ואפר פרה . לטתון ולוכות את ישראל ממעשה העגל : בשכר אם מחוט וער שרוך נעל . סהכרות עלמנו מן הגול : חוט של תכלת . ככנר מחוט ורצועס של תפולין ככנר שרוך דסויכו רצועס : בשלמא רצועה של תפולין . קבול שכר סוף דאיכא סכאס כדכתיב וכו' . אכל חוט של תכלת שכלויות מאי סכאס איכא : מה נשתנה תכלת . סהוקיקו סכתוכ לליות : שהתכלת דומה לים וכו' . כא ללמדכו שכל המקוים מלות ליות סאלו סקבול פנו שכוסס וסכי תכיא לה כספרי דאיטעריכו כל סכי מסוס דלא אשכחן קראי אלא כרקיע שדומה לכסא הכבוד הולכך תכלת דומה לים וים דומה לרקיע . דתכלת לא דמו לרקיע כל כך אלא דומה לדומה כמו תכלת דומה למרחס הים ואכן קתווכן דים דומה למרחס סרקיע : ורקיע דומה לכסא הכבוד . קראי קדרוש דכתיב כרקיע כמעסס לכנת סספיר וכתיב ככסא הכבוד כמרחס אכן ספיר דמות כסא :

דברים יום רביעי . הלכה מכות דף כ"ג ע"א

כיצד מלקין אותו כופת שתי ידיו על העמוד הידך והילך וחזן הכנסת אוהו בכנריו . אם נקרעו נקרעו . ואם נפרטו נפרטו ער שהוא מנלה את לבו . והאבן נתונה מאחוריו . חזן הכנסת עומד עליה ורצועה של ענל בידו . כפולה אחת לשתיס . ושתיס לארכעה . ושתי רצועות עולות ויורדות כה : אוהו בכנריו וכו' . מ"ט משום נקלה א"ר ששת משום ראב"ע מנין לרצועה שהיא של ענל דכתיב ארבעים יכנו וסמך ליה לא תחסום שור כרישו . וא"ר ששת משום ראב"ע כל המכזה את הטוערות כאלו עע"ו דכתיב אלהי מסכה לא תעשה דך וסמך ליה את חנ המצות תשמור וא"ר ששת משום ראב"ע כל המספר ל"הר וכל המקבל ל"הר וכל המעיד עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתיב לכרב תשליכון אותו וסמך ליה לא תשא שמע שוא וגו' קרי ביה לא תשיא . ושתי רצועות וכו' . תנא של חמור כדרריש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא ידע שור קונהו וחמור אכוס בעליו ישראל לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אכוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אכוס בעליו מלקין אותו וכו' . מנא הני מילי א"ר כהנא דאמר קרא והפירו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו כמספר רשעה אחת מלפניו ושתי רשעות מאחוריו . ואינו מכה אותו לא עומד וכו' . א"ר חסדא א"ר יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת שנא' והפילו והא מכעי ליה לגופיה אס כן לכתוב קרא ישהו מאי הפילו שמע מינה תרתי . הסכה מכה בידו . ת"ר אין מעטדין חוננים

דברים יום רביעי

אלא חסירי כח ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסירי מדע ויתירי כח אמר רבא כוותיה דר"י מסתברא דכתיב לא יוסיף פן יוסיף אי אמרת בשלמא חסירי מדע היינו דצריך לאזהוריה אלא אי אמרת יתירי מדע מי צריך לאזהוריה ורבנן אין מרוזין אלא למזורו תנא כשהוא מנכיה מנכיה בשתי ידיו וכשהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי דליתיה מדידיה :

רש"י את המוערות קולו של מועד : חג המצות תשמור . מפ' כמנולא אם כראשון וכשכיעי סרו כבר אמור הא לא כלל כלל להוקיר אלא על קס"מ שאסור כעשיית מלאכה . אל תשה ירך עס' רשע להיות עד קמס היינו מועד עדות שקר : במספר . שתי רשעיות מאתרו אפילו יתירי כח ואפילו חסירי מדע . דאין להקפיד ככך : אי אמרת בשלמא . דאפילו חסירי מדע וכולין להעמיד כסן היינו דאלטרין וכו' מורו :

דברים יום חמישי . הלכה בכורות דף ל"ח ע"א

פעם אחת היו תינוקות משחקין בשרה . וקשרו זנבות טראים זה כזה . ונפסקה זנבו של אחד מהם . והרי הוא בכור . ונא מעשה לפני חכמים והתירוהו : פעם אחת היו וכו' וצריכא דאי אשמועינן נכרי דלא אתי למיסרך אבל קטן דאתי למיסרך אימא לא ואי אשמועינן קטן משום דלא אתי לאחלופי בגדול אבל נכרי דאתי לאחלופי בגדול אימא לא צריכא . אמר רב חסדא אמר רב קטינא לא שנו אלא דאמר לו אלא אם כן היה בו מום . אבל אם אמר לו אם נעשה בו מום כמאן דאמר ליה זיל עביר ביה מומא דמי אמר רבא מכרי סמילא הוא מה לי היה מה לי נעשה אלא נעשה נמי סמילא היא ולא שנא זרה הכלל כל שהוא לדעת אסור לאתויי מאי לאתויי נרמא שרא לדעת לאתויי מסיח לפי תומו היה בכור רדפו בעטו ועשה בו מום הרי זה שוחטין עליו . אמר רב פפא לא שנו אלא שבעטו בשעת רדיפה אבל לאחר רדיפה לא פשיטא מהו דתימא צעריה הוא דמדכר קא משמע לן אמר רב יהודה מותר להטיל מום בכבור קודם שיצא לאויר העולם אמר רבא גרייב באורניה אימרא בשפוטיה . איכא דאמרי אימרא נמי באורניה אימור דרך צדעיו נפק אמר רבא אכל ולא מיחוי פעי ומיחוי הוי מומא מאי קא משמע לן תנינא החושין החיצונות שפנמו ושננממו הפנימיות

דברים יום חמישי

קיר

הפנימיות שנעקרו מאי טעמא לאו משום דכי פעי מיחוי אמר רב פפא הכא נמי טעמא דמתניתין מפרש מאי נעקרו הוי מומא דכי פעי מיחוי :

רש"י דאי אשמועינן נכרי . דהתירו כבור ראשון על ודו משום דליכא למומר אחי חזי ככרו למסרך ללמד להטיל מום בקדשים דקורבן דככרו לא חיכפה לן שגרי כהני הוה כקוסות : ולא אתי לאחלופי בגדול . דמאן דתוי דהתירו חכמים כמיה ספק לו על ידי הניקות לא חזי למומר אי שדי גדול מומא משתרי בגדול כקטן לא מתקף : לא שנו . דמותר הכבור על ידי הככרו : אלא דאמרו ליה . לקטורו איכו נשקט אלא אם כן היה בו מום דמשמע שפיל בו מום ממולק דליכא למומר דמדכרוהם למד ככרו דכיתא להו שפול בו מום : נעשה . משמע על ודו אדם : מטייל הוא . שלא היה יודע הנוי שהא מותר על ודו ולא להקיר כחכוון : גרמא . אם הניח ככך ודכילה ע"ג איון הכבור כדי שיהא הכלל ויטלכו : מסיח לפני תומו . שלא שאלם קטור מה עיכו אלא הם עאמן מסיחין לפני תומם ואמריס ראש לא נשקט זה לעולם אלא ע"י מום ולא כחכוון לכך שיעור בו מום : היה בכור . קיל מנכס רורפו לאדם לכנתי ובעטו אדם לככור ועסק בו מום : שוחטין עליו . ואפילו כהן לפי שלהכלתו כחכוון : צעריה . מה שרדפו : קודם שיצא לאויר העולם . דככור אינו קודם עד שהקדשו דם : גרייב באורניה . גרייב איכו וקורס שיפא כל ראש כראון איכו ויכול להטיל בו מום דכל זמן שלא יפא כל ראש אינו כולור : אימרא בשפוטיה . שפוטיו כראון תהלא ואיכו קטורית ואיכו כראות עד שיפא כל ראש : צדעיו . טוכפל"ש : אכיל ולא מחוי . אם לככור וש לו מום כקוף פיו וכי אכיל לא מקווי אפילו הכי כי פעי מקווי הוי מום שכללו וכשקט עליו דאמרינן כפ' דלקמן דאיכו נשקט אלא על מום שכללו : פעי . פוטק ופיקת פיו הרכס : חושין החיצונות . ככי דאיכו שקורין וכו' כה קורבנות איתן שלככים ככור חוטמו שכוטל שפנמו מהן מעט : או שננממו שכתבו כרתקן מלמעלה כעומק ולא חוסרו כלום הוי מום הויל וכתבן איתם חושין : פנימיות . שהאיכוס הגדולות שקורין מיוסלי"ש קבועות כסן שבעקרו לגמרי הוי מום דמפרש ואזיל הויל וכי פעי מוקווי אכל פנימיה או כמיה איכו כיכר כסם שהרי תבואתה כסא מאי טעמא פיו פנימיות מום אפילו כעוקר :

ואתחנן יום ראשון . הלכה בכורות דף נ"א ע"א

תנא הרהה מכפנים ושטיפה מבחין אמר ר' יוחנן כל המכרך על כוס מלא נותנין לו נחלה ברא מצרים שנאמר ומלא ברכת ה' ים ודרום ירשה . רבי יוסי כרבי חנינא אומר וזכה וניחל שני עולמים העולם הזה והעולם הבא . עטור רב יהודה מעטרהו בתלמידים רב חסדא מעטר ליה בנטלי אמר רב חנן ובחי אמר רב ששת ובכרכת הארץ . עיטיף רב פפא מעטף ויתב רב אסי פריס סידרא על רישיה . נוטלו בשתי ידיו . אמר רבי חנינא בר פפא מאי קראה שאו יריכס קדש וברכו את ה' . ונתנו לימין אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן ראשונים שאלו

שאלו שמאר מהו שחסייע לימין א"ר אשי הואיל וראשונים
איבעיא להו ולא איפשט להו אנן נעביר לחומרא וזמנכיהו מן
הקרקע טפח אמר רבי אחא ברכי חנינא מאי קרא כוס ישועות
אשא ובשם ה' אקרא ונותן עיניו בו כי היכי דלא ניסח דעתיה
מיניה ומשנרו לאנשי ביתו כמתנה כי היכי דתתכרך דביתיהו
עולא איקלע לבי רב נחמן כרך ריפתא בריך ברכת מוונא יהב
ליה כסא דברכתא לרב נחמן אמר ליה רב נחמן לישדר מר
כסא דברכתא ליתא אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן אין פרי
בטנה של אשה מתכרך אלא מפרי בטנו של איש שנאמר וכרך
פרי בטנך פרי בטנה לא נאמר אלא פרי בטנך ארהכי שמעת
ילתא קמא בזיהרא ועלתה לבי חמרא ותברא ארבע מאה דני
דחמרא אמר ליה רב נחמן נשדר לה מר כסא אחרינא שלח
לה כל האי נכנא דברכתא היא שלחה ליה ממהדורי מילי
ומסמרטוטי כלמי א"ר אסי אין מסיחין על כוס של ברכה
במתניתא תנא האוכל ומהיך מברך מעומר וכשהוא איכר
מעומר מברך מיושב וכשהוא מיסב ואוכל יושב ומברך והלכתא
בכולהו יושב ומברך :

רש"י מעשרהו בתלמידים תלמידיו סוכנו חזקי כשהוא מברך : בנטלי .
כוסית : ובברכת הארץ : כשמגיע לברכה חרץ מוסק עליה : מעטף .
כעילתו : אנן נעביר לחומרא : שלח קטיוע שמאל לימין כשהוא מברך : שמעת
ילתא : שלח ישגר לה כוס של ברכה : קמה בזיהרא . עמדה ככסא : כל האי
נכנא דברכתא הוא . כל וון שכתובת ככוס של ברכה הוא שקי ממנו כנכא כוס
כמו כשקי מר אכנכא : ממהדורי מילי : ממקוורו כעוירות ורכו תמיד דכרוס :
ומסמרטוטי כלמי . וממשהקי כגדוס כלווס וממורעיס ורכו פכוס מתרגמוכין
כלמתא : אין מסיחין . משתחו עד שיכרך : מיסב . כמעה דרך סכסא . והלכתא
בכולהו יושב ומברך :

ואתחנן יום שני . הלכה הגינה דף ג' ע"א

ת"ר מעשרה ברכי יוחנן בן ברוקא ורבי אלעזר בן חסא
שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין אמר להם מה
הירוש היה בבית המדרש היום אמרו לו תלמידך אנו ומימך
אנו שותין אמר להם אעפ"כ אי אפשר לבית המדרש בלא
חידוש שבת של מי היתה שבת של ראב"ע היתה וכמה היתה
הגדה היום אמרו לו בפרשת הקהל ומה דרש בה הקהל אר

העם

העם האנשים והנשים והטף אם אנשים כאים ללמוד נשים כאות
לשמוע טף למה באין כדי ליתן שכר למביאייהו אמר להם
מרגלית טובה היתה כידכם ובקשתם לאברה ממנו ועוד דרש
את ה' האמרת היום וה' האמירך היום אמר להם הקב"ה
לישראל אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם אני אעשה אתכם
חטיבה אחת בעולם אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם דכתיב
שמע ישראל ה"א ה' אחד ואני אעשה אתכם חטיבה אחת
בעולם שנאמר ומי כעךך ישראל גוי אחד בארץ ואף הוא פתח
ודרש דברי חכמים כדרכונות וכמסמרות נטועים בעלי אסופות
נתנו מרועה אחד למה נמשלו דברי תורה לררובן לומר לך מה
דרכין זה מכויין את הפרה לתלמיה להוציא חיים לעולם אף
ד"ח מכוונין את לומדיהן מדרכי מיתה לררכי חיים א' מה דרכין
זה מטלטל אף ד"ח מטלטלין תלמוד לומר מסמרות אי מה
מסמר זה חסר ולא יתר אף ד"ח חסדין ולא יתירין תלמוד
לומר נטועים מה נטיעה זו פרה ורכה אף דברי תורה פריין
ורכין בעלי אסופות אלו תלמידי חכמים שיושבין אסופות אסופות
ועוסקין בתורה הללו מטמאין והללו מטהרין הללו אוסרין
והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין שם אמר אדם
היאך אני למד תורה מעתה תלמוד לומר כולם נתנו מרועה
אחד אל אחד נתנן פרנס אחד אמרן מפי ארון כל המעשים
ברוך הוא דכתיב וירכר אלהים את כל הדברים האלה אף
אתה עשה אונך כאפרכסת וקנה לך לב טבין לשמוע את דברי
מטמאין ואת דברי מטהרין את דברי אוסרין ואת דברי מתירין
את דברי פוסלין ואת דברי מכשירין כלשון הזה אמר להם אין
דור יתום שראב"ע שרוי בחיוב :

רש"י להקביל פניו . י"ט חס שקייב אדם לכבד את רבו כהקבלת פנים כדאמרין
כמסקת ר"ס מדוע את הולכה אליו היום לא חדש ולא שנה : תלמידך
אנו . ואין לדבר כפניך : האמרת . שכתה כמו יתאמרו כל פועלי און ושתכחו
סדרכן ללכת : חטיבה אחת . שנה אקר שנה מניסר לימר און כמוך לכך כהרכוך
לאלום : ואף הוא . רכ"ע : לתלמיה . שירות המענה : פוסלין ומכשירין .
שייך לומר לעכין פסול עדות ופסול כהוכה : כולן אל א' אמרן . אין לך מפני
המחליקה מכיח רחום מתורה אלום אתר אלף מתורה אלהוכו : פרנס א' אמרן .
אין לך מכיח רחום מדרכו ככיא חקל לקלוק על משה רכיו : עשה אונך כאפרכסת .
מאקר

מאחר שכולן לכן לשמים עשה אונך שומעת ולמוד ודע דכרו כולן וכשתדע להקנות
אי זה וכשר קבע הלכה כמותו אפרסכת ערומי יום שעל הריקים : מה מסמר זה .
כש:ועטלן איתו כותל סוף מקשרו וכול אף זה כן ח"ל כטועים כטועים שדרכה
לפרות ולרכות :

ואתחנן יום שלישי . הלכה פסחה רף כ"ב ע"א וע"ב

רבי יהושע אומר רוצה אשה בקב וחפלות . מתשעה קבין
ופרישות . הוא היה אומר . חסיד שוטה . ורשע ערום .
ואשה פרושה ומכות פרושין . הרי אלו מבלי עולם : אשה
פרושה וכו' . תנו רבנן בתולה ציילנית ואלמנה שוכבית הרי
אלו מבלי עולם . איני והאמר רבי יוחנן למדנו יראת חטא
מבתולה וקביל שכר מאלמנה יראת חטא מבתולה דרבי יוחנן
שעשה לה היא בתולה דנפלה אאפה וקאמרת רבוננו של עולם
בראת נן עדן ובראת גיהנם בראת צדיקים ובראת רשעים יהי
רצון מלפניך שלא יכשלו כי בני אדם . קיבור שכר מאלמנה
דה היא אלמנה דהואי כי כנישתא כשביכותה כל יומא הורה
אתיא ומצלה כי מדרשיה דרבי יוחנן אמר לה בתי לא ברת
הכנסת כשביכותך אמרה ליה רבי ולא שכר פכיעות יש לי
כי קאמר כנון יוחני בת רשיבי . ומכות פרושין וכו' . תנו רבנן
שבעה פרושין הן פרוש שכמי פרוש נקפי פרוש קזאי פרוש
מדוכיא פרוש מה חובתי ואעשנה פרוש מאהבה פרוש מיראה .
פרוש שכמי זה העושה מעשה שכס פרוש נקפי זה המנקף את
דגליו פרוש קזאי אמר רב נחמן בר יצחק זה המקוים דם
לכותלים פרוש מדוכיא אמר רבא בר שילא דמשפיע כי מדוכיא
פרוש מה חובתי ואעשנה הא מעליותא היא אלא דאמר מרה
חובתי תו ואעשנה פרוש מאהבה פרוש מיראה אמרו ליה אבוי
ורבא לתנא לא תתני פרוש מאהבה פרוש מיראה דאמר רבי
יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא
לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמרה . אמר רב נחמן בר
יצחק דמשמרא מטמרא ודמגליא מגליא כי דינא רבא ליתפרע
מהנו דחפו גונדי . אמר רה ינאי מלכא לרביתתו אל תתייראו
מן הפרושין ורא ממי שאינן פרושין אלא מן הצבועין שרומין
לפרושין שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס :

רש"י

רש"י ציילנית . כעלה הפלג : ואלמנה שוכבית . כעלה שככות הולכה
ואחכרת שככותה תמיד : הרי אלו מבלי עולם . שאינן אלא כואפות
ומכשפות ומנחות עלמן כדדקיותה של ויכרו אחריהן : וקביל שכר מאלמנה .
היתה טורחה עלמא יותר מן הטורח כדי לקבל שכר כדמפרש ואזיל למדכו שיטות
אדם עלמא במלות לקבל שכר יותר : בראת צדיקים . לכתול גן עדן : בראת
רשעים . לירש גיהנם : שלא יכשלו כי בני אדם . להפסיד חלקם ע"י מנ"ע
ולירש גיהנם : כי קאמר . מכלי עולם : כגון יוחני בת רשיבי . אלמנה מכשפה
היתה וכשמגיע עת לידה אשה היתה עופרת רחמם במכשפות ולאחר שמלמד הרבה
היתה אומרת אלך ואחפש רחמים אולי תשמע תפילתי הולכה וסותרת כקפיה והולך
יולף פעם אחת היה לה שכיר יום ככיתה והיא הלכה לבית האשה הולדת ושמע
השכיר קול הכשפים מקשקשים ככלו כמו שהולך מקשקש כמעט האם ובא ופתח את
מנופת הכלי והכשפים יאלו והולך כולך וידעו כי כעלה ככשים היא : פרוש שכמי
פרוש נקפי פרוש קזאי פרוש מדוכיא . כולתו מפרש להו : מעשה שכס . של
מלו לש"ש אף זה מעשויו להנאתו שיכבדו ככי אדם ולא לש"ש : המנקף רגליו .
מסלך עקב כד גורל ואינו מרים רגליו מן הארץ ומחוי כן מכקף אלכעוהו
כאכנים : מקוים דם לכתלים . עושה עלמא כעולם עיניו של וסחכל ככשים ומחוי
כך מכה ראשו ככותל והדם יולף : דמשפיע . שהולך כפיף : כי מדוכיא . כוכבא
עשו כמקפת וראשו ככוף : פרוש מה חובתי ואעשנה . למדוכי מה עלו לעשות
ואעשה : הא מעליותא הוא . אס אינו כקי כאיסורין ודקדוקי מלוס וכן ללמוד :
מה חובתי תו ואעשנה . מה לעשות עיד ולא עשיתי ומראש עלמא כאלו קיים את
הכל : פרוש מאהבה . מאהבה שכר המלות ולא להסתה מלות כיראיו : מיראה . של
דוכשין אלא מה על האדם לעשות מאהבה הש"י כאשר לוכי ה"א וסוף השכר לכך
דמשמרא מטמרא . הכשפות כשקרות מככי אדם והגלויות גלויות ומ"מ לכ"ד
הגדול כולם גלויות והוא ופרע מן המתקנים כגלויות ומראיו עלמן כפרושין
ואינן פרושין : אל תתייראו מן הפרושין . שהפרושין היו שוכחין איתו לפי שהרב
מן התקנים הרכה וכספך להיות לרוקי כדאמרו בקידושין וכשמת היתה אשה יראת
מהן של יעבירו המלוכה מכניה והיתה אומרת לו לבקש מלפניהם עליו וא"ל אל
התיראו מן הפרושין שדוקים הן ולא יגמלוך רעה ולא לכנין של חטאו להם :
ולא ממי שאינן פרושין . שסס איהו : אלא מן הצבועים . כלומר שאין מראיתם
כתולדותם אלא כזעין מכחיז ואינו הוכן ככרס : שמעשיהם כמעשה זמרי .
סן רשעים ומבקשין שכר כפנחס אומרין לכרויה לכדן כפונחס ואיכא דמפרש לה
לענין כזעוהא :

ואתחנן יום רביעי . הלכה שמועית דף י"ח ע"ב

בעא מיניה רבי יונתן בן יוסי בן לקוניא מרבי שמעון בן יוסי
בן לקוניא אוהרה לכוועל נדה מנין מן החורה שקל קלא
פתק ביה אוהרה לכוועל נדה ואל אשה בנדת טומאתה ל
תקרב אלא אוהרה למשמש עם הטחורה ואמרה לו נטמאתי
דלא ניפריש מיד מנא לן אמר חזקיהו אמר קרא ותהי נרתה
עליו אפילו בשעת נרתה תהא עליו . אשבחן עשה לא תעשה
מנלן אמר רב פפא אמר קרא לא תקרב לא תקרב נמי ל
תפרוש

תפרוש

לה תא שמע ואלו שכית דין מקנין להן מי שנתחדש בעלה או נשטתה או שהיה חבוש בכית האסורים ואי אמרת בעל שמחל על קנינו קנינו מחול עבדינו מירי דאתי בעל מחיל ליה סתמא דמלתא ארם מסכים על דעת בית דין תא שמע ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה כדרך ואי אמרת בעל שמחל על קנינו קנינו מחול לחליה לקניניה וליבעול מאי שני תלמידי חכמים דגמירי דאי בעי למיבעל אמרי ליה אחליה לקינוך ובעלה תא שמע דאמר ר' יאשיה שלשה דברים סח לי זעירא מאנשי ירושלם בעל שמחל על קנינו קנינו מחול וזקן מסר שרצו בית דין למחול לו מוחלין לו וכן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין וכשבאתי אצל חבירי שברדום על שנים הודו לי ועל זקן מסר לא הורו לי שלא ירכו מחלוקות בישראל שמע מינה בעל שמחל על קנינו קנינו מחול שמע מינה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר קודם סתירה מחול לאחר סתירה אינו מחול וחד אמר לאחר סתירה נמי מחול ומסתברא כמאן דאמר אינו מחול ממאי מדקא מהררי רבנן לר' יוסי דתניא ר' יוסי אומר בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בכרת בעלה נאמן עליה כושה שהיא בלאו לא כל שכן אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לו היתר תאמר כושה שאין לה היתר ואי אמרת לאחר סתירה מחול משכחת לה דיש לה היתר דאי בעי מחיל ליה לקניניה ובעיל אלא שמע מינה דלאחר סתירה אינו מחול שמע מינה :

רש"י שמחל על קנינוי . והשתא ס"ד דקבעו כון שמחל קודם סתירה כון שמחל לאחר סתירה והם תמלא לומר עובדת על דת שרפה לקיימם מקיימם הכי מילי כלן קיינוי חכל היכא דאיכא קיינוי וסתירה ורפה למחול מסו מו עקר כיוו ושירוף ליה חי לאו : עבדינו מירי דאתי בעל ומחיל . ואיכא זולתה דמי דניק : סתמא דמילתא ארם מסכים וכו' . וסמכין אסתם דעתה דאיכא ומסכין לס ואי אהי ומחיל מחול : מאי שנא ת"ח . הידולף הוא וסכי קאמר לעולם מחול ודיקא ליה ממחניקין מאי שכן דבעינן ת"ח משיב דגמירי דאמירא ליה כדלף מחיל קיינוי ופי אהא למיבעל אמרין ליה אהא לקיינויך : סח לי זעירא . שכיח מאכשו וירושלם : זקן מסר . סתמא על כ"ד של לשכה הגויה ומיתתו כחנק : שהיא בלאו . אחרי אשר היטמאם לרכות סועט שסתמא כפ"ק דוכמות :

עקב יום רביעי . הלכה שכועות דף ט"ו ע"ב
אחר הנכנס לעורה . ואחר הנכנס לתוספת העורה . שאין מוסיפין על העיר ועל העורות אלא במלך ונביא . ובאורים ותומים . ובסנהדרין של שכעים ואחר . ובשתי תורות ובשיר . ובית דין מהלכין . ושתי תורות אחריהם . וכל ישראל אחריהם . הפנימית נאכלת והחיצונה נשרפת . וכל שלא נעשה בכל אלו . הנכנס לשם אין חייבין עליה : ובשיר . תנו רבנן שיר של תורה בכינורות וכנבלים ובצלצלים על כל פנה ופנה ועל כל אכן גדולו שבירושלם אומר ארומסך ה' כי דליחני ונו' ושיר של פנעים ויש אומרים שיר של ננעים מאן דאמר דננעים דכתיב וננע לא יקרב באהלך ומאן דאמר פנעים דכתיב יפול מצרך אלף ואומר יושב כסתר עליון בצל שדי יחלונן עד כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך וחוזר ואומר מומור לדוד בכרחו מפני אכשלוס בנו ה' מה רבו צרי עד לה' הישועה על עמך ברכתך סלה . רבי יהושע בן לוי אמר להו להני קראי וגאני היכי עכיד הכי והאמר ר' יהושע בן לוי אסיר להתרפאות בדברי תורה להגן שאני ואלא כי אמר אסור דאיכא מכה אי דאיכא מכה אסור ותו לא והתנן הלוחש על המכה אין לו חלק לעולם הבא הא איתמר עלה אמר רבי יוחנן ברוקק שנו לפי שאין מוכירין שם שמים על הרקיקה . בית דין מהלכין ושתי תורות אחריהן וכו' למיטרא דבית דין קמי תורה אולי והכתיב וילך אחריהם הושעיה וחצי שרי יהודה הכי קאמר בית דין מהלכין ושתי תורות מהלכות ובית דין אחריהם' כיצר מהלכות רבי חייא ורבי שמעון ברבי חד אמר זו כנגד זו וחד אמר זו אחר זו מאן דאמר זו כנגד זו הפנימית הך דמקרבא לחומרה מאן דאמר זו אחר זו הפנימית הך דמקרבא לבית דין תנן הפנימית נאכלת והחיצונה נשרפת בשלמא למאן דאמר זו אחר זו אשטו להכי פנימיה נאכלת משום דאתיא חיצונה קמיה וקדשה לה אלא למאן דאמר זו כנגד זו תרווייהו בהרי הרדי קא מיקדשי ולטעמיך למאן דאמר זו אחר זו חדא מי מיקדשה את כל שלא נעשית בכל אלו תנן ואפילו למאן דאמר באחרת

עקב יום רביעי

מכל אלו הני תרווייהו חרא מצוח היא אלא אמר רבי יוחנן על פי נביא נאכלת ועל פי נביא נשרפת :

רש"י ת"ר שיר של תורה . סיו אומרים שם ככוכרות וכו' ומסו איר של תורה מומור לתורה : ארוממך ה' וכו' . הוא מומור שיר קבוצה סנות לכך אומר איתו : ושיר של פנעים . ויש כהר עליון ולפי שאמרו משה כהקמה משכן דקחוב ויכרך איתם משה ומה ככרך ית"ר שהורה שכינה כמעשה וירוב וסיו כועס ה' אלטהונו עליוכו והכי איתא כת"ב וסוף מי"א מומורים שאמר משה כהמר הקלים מהפלה למשה עד סוף מומור לתורה : פנעים . מווקין שפועים ככני ארס להזיק ואומר ה' מה רכו ארו . לפי שאמר כו רכוס אומרים לכפשו און ישועתה לוי כאלהים קלק שהיו מהלולאים כדרי יהודים וכימינו כשהיו כני הנולה כוכין את הקומה שחאמר מה יהודים האמללוים וכו' : להני קראי . איר של פנעים : ונאני . כשהוא הולך לישן כליה : ראיבא טבה . ולתש עלה מקראתה של תורה להקראתה ומקשינן ואי איבא מכה אסיר הוא דקאמר כה ריכ"ל והו לא : אין לו חלק . הלוחש על המכה ואומר כל המלה אשר שמתו כמארים וכו' : ברוק שנו . כרוק ואתר כך לוחש : שאין מוכרין ש"ש וכו' . וס"ק כי אכי ה' רופאך : זו כנגד זו . כני כהניס כושאים איתם זה אלל זה : הך דמתקרבא לחומה . סוף פנימית ממופעת כיון העם לקומה : הך דמתקרבא לב"ד . הולכה אחרונה : וקדשה לה . ראשונה קודם את המקים וכשכנסה אחרונה לשם לא כפסלה כיופא של עברה כמקים קול אלל כמקים מקורש : כי הרדי נונה . שהיו מקדשות יחד או שהיו יתכלו או שהיו ישרשו : חרא מי מקדשה : את המקים הא אכן הן כל שלל וכי אלמא כוללו כעיון : אפילו למ"ד . לקמן דכל אלו דמתכי אית מכולן קאמר או מלך או כהן גדול או כהן או כהדרינן או שקי תודות הכי שקי תודות מיהא תרווייהו כעיון התרווייהו חרא מלתא הוא : על פי נביא . חנו וכרוי ומלאכו סיו שם ועל פיהם כרוק הקדש עשו ואין עשם כדכר :

עקב יום חמישי . הלכה בכורות דף מ"ד ע"ב

אמר רבי אבא כרית דרבי חייא בר אבא משתינין מים בפני רבים ואין שותין מים בפני רבים ותני נמי הכי משתינין מים לפני רבים ואין שותין מים בפני רבים ומעשה באחר שביקש להשתין מים ולא השתין ונמצא כריסו צבה . שמואל אצטרך ליה כשבתא דרגלא נגרו ליה גלימא . אתא לקמיה דאבוה אמר ליה אתן לך ארבע מאה וזוי וזוי אהרר עובדא את דאפשר לך דלא אפשר ליה ליסתכן . מר בר רב אשי איצטרך אנידא דגמלא אשתין אמרו ליה חמחך קאתיא אמר להו באורנא ותיפוק לי משום עלקא בשותת . תנו רבנן שני נקבים יש בו בארס אחר מוציא שתן ואחר מוציא שכבת זרע ואין בין זה לזה אלא כקליפת השום בשעה שארס נצרך אם נקבו זה לתוך זה נמצא עקר אמר ריש לקיש מאי דכתיב לא יהיה כך עקר ועקרה

עקב יום חמישי

קד

ועקרה ובכחמתך אימתי לא יהיה כך עקר בזמן שכחמתך . א"ר יהושע בן לוי לא יהיה כך עקר מן התלמידים ועקרה שלא תהא תפלתך עקירה לפני המקום אימתי בזמן שאחה משים עצמך ככהמה . תניא רבן שמעון בן גמליאל אומר עמוד החזור מביא ארס לירי הדרוקן סידון החזור מביא ארס לירי ירקון . אמר רבה בר רב הונא אמר רב קטינא אמר ריש לקיש דם רבה שחין רבה שכבת זרע רבה צרעת רבה צואה רבה הדרוקן רבה מי רגלים רבין ירקות רבה רוח קצירת באה עליו מאי ניהו תנא רוח בן נפלים באה עליו :

רש"י ואין שותים מים . דרך תלמוד חכם להוות כזו ככילה וכשתים אכל להטול מים לא ליהוי כזו שמה ימתין ויסתכן : איצטרבא ליה . להטול מים : בשבתא דריגלא . שלשים יום קודם סגל דשולין ודורשין כהלכות סגל כדאמרינן כמגילה : נגרו ליה גלימא . פירש סידון כינו לכין העם : אהרר עובדא . דרוש שאסור להמתין ולהטול מים עד שיהא לו אנועי : את דאפשר לך . לפרוש סידון לפי שחזק אהם . וכי ליפטריך אינש אחרובא דלא אפשר ליה וימתין עד שילכו העם ויסתכן ויהא עקור : חמחך . תמותך : באורנא . אפילו כהן אונס הויקו מטול מים אם לא היה מקום אחר קידם אמתין וכ"ש כפניה : ותיפוק לי משום עלקא . דקתיב לעיל שכיקש להשתין ולא השתין וכמלא כריסו אכס ממאי דמשים המתנה סוף ליה דילמא עלקא שהם שקרין שכשו"א אש לפיכך אכס כריסו : בשותת . שאינו יכול להטול מים ופס לאתר כן אלל שותה עופין עופין דודאי מתמה עיובי שתן הוה ליה : בזמן שכחמתך . שהשים עמך ככהמה שלל תהא כזו כהטלה מים : שלא תהא תפלתך עקירה וכו' . כשתפלל תהא כשמעת תפלתך : ככהמה . שלל המתין מלהטול מים : עמוד . גדולים : הדרוקן . חולי מעיים : סידון . קענוס : דם רבה שחין רבה . כמלאה דם שאינו מקו מרכס שתן : שכבת זרע . מי שיש לו אשה ואינו משמש מטתו מרכס צרעת . כאלק רוח טעות על ידי שר וכו' כן כפלים כוויטון :

ראה יום ראשון . הלכה בכורות דף נ"ד ע"ב

אמר רב יהודה שלשה צריכין שימור ואלו הן חולרה חתן וכלה . כמתניתא תנא חולרה חיה חתן וכלה ויש אומרים אף אבל ויש אומרים אף תלמידי חכמים כדילה . ואמר רב יהודה שלשה דברים המאריך בהן מאריכין ימיו ושנותיו של אדם המאריך בתפלתו והמאריך על שולחנו והמאריך בכירת הכסא . והמאריך בתפלתו מעליותא היא והא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לירי כאב לב שנאמר תוחלת ממושכה מחלה לב ואמר רבי יצחק

יצחק שלשה דברים מזכירים עינותיו של אדם ואלו הן קיר נטוי
ועיון תפלה ומוסר דין על חבירו לשמים הא לא קשיא הנה
דמעין בה הא דלא מעיין בה והיכי עביר דמפיש ברחמי
המאריך על שולחנו דילמא אתי עניא ויהיב ליה דכתיב המזבח
עץ שדש אמות נכוח וכתיב וידבר אלי זה השלחן אשר לפני
ה' פתח במזבח וסיים בשלחן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי
תרווייהו כל זמן שב"הסק קיים מזבח מכפר על ישראל ועכשיו
שולחנו של אדם מכפר עליו :

רש"י שימור מן המזיקין : חולה . שסרע מזלו לפיכך חסד מהגרה בו וכן
קום חסד שילדה וכן חכל : החן וכלה ותלמידו חכמים . מקבלתו מתגרת
כסס : והמאריך על שלחנו . שמחוק כך עניינם כאיום ומתפרנסים : המאריך בכית
הכסא . רפואה הוא לו : מעיין בה . לומר כלבו שהעסק בקשתו לפי שהכלל
ככולה : כאב לב . שאין בקשתו כעשות : תוחלת . לשון הפלה כמו ויקל משם :
מזכירים עינותיו . שעל ידוקן מפשטין למעלה כמעשיו לומר כועט זה כזכותו
לראש מה הם : קיר נטוי . מקום סכסכ : מוסר דין . כועט הוא כזכותו שחברו
יסוס כעש על ידו . ה"ב הא דמעין הא דלא מעיין :

ראה יום שני . הלכה חגיגה דף כ"ז ע"א

כל הכלים שהיו במקדש טעוין טבילה חוץ ממזבח הורב
ומזבח הנחשת מפני שהן בקרקע ד"ר אליעזר . וחכמים
אומרים מפני שהן מצופין : וחכמים אומרים מפני שהן מצופין
אדרכא כיון דמצופין ניהו מטמו אימא וחכמים מטמאין מפני
שהן מצופין ואי בעית אימא רבנן לרבי אלעזר קאמרי מאי
דעתך משום דמצופין מיבטל בטיל ציפויין נבייהו א"ר אבהו
א"ר אלעזר ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהן קל וחומר
מסלמנדרא ומה סלמנדרא שתולדתה אש היא הסך מרמה אין
אור שולטת בו ת"ח שכל גופן אש דכתיב הלא כה דברי כאש
נאם ה' על אחת כמה וכמה אמר ריש לקיש אין אור של גיהנם
שולטת בפושעי ישראל קל וחומר ממזבח הוהב מה מזבח
הוהב שאין עליו אלא כעובי דינר והב כמה שנים אין האור
שולטת בו פושעי ישראל שזלאין מצות כרמון דכתיב כפלח
הרמון רקתך אל הקרי רקתך אלא ריקנין שבך על אחת
כמה וכמה :

רש"י אדרכא משום דמצופין ניהו נישמא . דאי לאו מלפיה יש להט למקדש
משום

ראה יום שני

משום כלו עץ טעמו לבחם : מאי דעתך . דילפס טעמא מדקריכוסו אדמה
הא לאו הכי טעמאין חף על גב דטעוין לבחם : מפני שהן מצופין . וכעני
למומר שהלפיו מבעלן וסו' לכו ככלי מתכות : מיבטיל בטיל ציפויין לגבייהו .
דכחמא קרא עץ לכלהו וכלאו סאי קרא כמו לא מקבלי טימאס : סלמנדרא . קום
הכרחת מן האור כשכוענין אש כמקום אחר שכעס שנים תמיד כלי הפסק : כעובי
דינר והב . דכר מועט לא חסד דהכס דכעסה בו כס :

ראה יום שלישי . הלכה סוטה דף ל' ע"ב

תנו רבנן דרש רבי יוסי הגלילי בשעה שעלו ישראל מן הים
נתנו עיניהם לומר שירה וכיצד אמרו שירה עולל מוטל
עד ברכי אמו ותינוק וינוק משדי אמו כיון שראו את השכינה
עולל הנביה צוארו ותינוק שמת דר מפיו ואמרו זה אלי ואנוהו
שנאמר מפי עוללים וינוקים יסרת עוו' היה רבי מאיר אומר
מנין שאפילו עובדים שבמעו אמן אמרו שירה שנא' במקהלות
ברכו אלהים ה' ממקור ישראל והא לא חזו אמר רבי תנחום
כרם נעשה להו כאספקלריא המאירה וראו' בו כיום דרש רבי
יהושע בן הורקנוס לא עבר איוב וכו' וליהוי האי לא אי בלמ"ד
אל"ף כתיב לא הוא אי בלמ"ד וי"ו כתיב לו הוא וכל היכא
דכתיב בלמ"ד אל"ף לא הוא אלא מעתה ככל צרתם לא צר
דכתיב בלמ"ד אל"ף הכי נמי דלא הוא וכי תימא הכי נמי
והכתיב ומלאך פניו הושיעם אלא לאו משמע הכי ומשמע הכי
תניא רבי מאיר אומר נאמר ירא אלהים כאיוב ונאמר ירא
אלהים כאברהם מה ירא אלהים האמור כאברהם מאהבה אף
ירא אלהים האמור כאיוב מאהבה ואברהם גופיה מנלן דכתיב
זרע אברהם אוהבי . מאי איכא בין עושה מאהבה לעושה
ביראה איכא הא דתניא רבי ששעון בן אלעזר אומר גדור
העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה שזה תלוי לאלף דור
וזה תלוי לאלפים דור הכא כתיב לאלפים לאוהבי ולשומרי
מצותי . והתם כתיב ולשומרי מצותיו לאלף דור . והתם נמי
כתיב לאוהביו ולשומרי מצותיו לאלף דור האי לדסמך ליה
והאיך לדסמך ליה . הנהו תרי תלמידי דהוה יתיב קמיה דרבא
חד אמר ליה אקריון בחלמאי מה רב טובך אשר צפנת ליראך
וגו' וחד אמר ליה אקריון בחלמאי וישמחו כל חוסי כך לעולם

ירננו ויעלצו כך אוהבי שמך אמר להו תרוויכו רבנן צדיקי
נמורי אחון מר מאהבה ומר מיראה :

רש"י עולל גדול מוונק כדכתיב מעולל ועד וונק ודרך המקרא לומר כן
כלומר כלל הכל מן השוכב עד הנרוע כמו משור ועד סה : במקהלות
כשנקבלו על הים : ממקור חף חוהם שכמקור : וליהיו האי לא וכו' : ותמלו אמר
הדבר עדיו שקול : ה"ג דלא הוא : וסבי קאמר קרא חוכו קושש לפרהם ולא כר כה :
באברהם : כי ירח חלסים חקס : תלוי : וכותו לדורתי להנני עליהם עד חלפים
דור : לאלפים לאוהביו : סמך חוהכו לחלפים וחודך קרא סמך לחלף דור אל
שומרו מלוהו דסיכו מירחם ופון חלו דומים לפרוש מאהבה לפרוש מירחם דהכחו
מאסה שר ומירחם שרעכות הקללת וסעוכשין והכא מאסה סמקום ומירחם
שמורכו גדול ומעול על הכרוה : וישמחו כל חוסי כך וגו' : סיפיה דקרא ויעללו
ויעללו כך חוהכי שמך :

ראה יום רביעי הלכה שכויעת דף כ"ט ע"א

אמר שמואל כל העונה אמן אחר שבועה כמוציא שבועה בפיו
רמי דכתיב ואשרה האשה אמן אמן : אמר רב פפא
משמיה דרבא מתניתין וברייתא נמי דיקא דתני שבועת העדות
נוהגת באנשים ולא בנשים ברחוקים ולא בקרובים כבשרים
ולא בפסולים ואינה נוהגת אלא בראויין להעיד וכפני בית דין
ושלא בפני בית דין מפי עצמו ומפי אחרים אינן חייבין עד
שיכפרו כהן בבית דין דברי רבי מאיר ותניא בכרייתא שבועת
העדות כיצר אמרו לעדים כואו והעידוני שבועה שאין אנו
יודעין לך עדות או שאמרו אין אנו יודעין לך עדות משכיע אני
עליכם ואמרו לו אמן בין בפני בית דין בין שלא בפני בית דין
בין מפי עצמו בין מפי אחרים כיון שכפר בה חייבין ד"ר מאיר
קשיין אהרדי אלא לאו שמע מינה הא דענה אמן הא דלא ענה
אמן שמע מינה : אמר רבינא משמיה דרבא מתניתין דהכא נמי
דיקא דקא תני שבועת ביטוי נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים
ובקרובים כבשרים ובפסולים בפני בית דין ושלא בפני בית דין
מפי עצמו אין מפי אחרים לא וקתני סיפא זה וזה מושבע מפי
אחרים חייב קשיין אהרדי אלא לאו שמע מינה הא דענה אמן
הא דלא ענה אמן ואלא שמואל מאי קא משמע לן דוקייא
דמתניתין קא משמע לן :

רש"י כמוציא שבועה מפיו לכל דבר כיון להקטוב מסוס כוונתו דעוכן שולח
כשפתיו כיון לעכין שכועת עדות דמחויב רכי מאיר מפי עצמו חף שלא
ככיה

ככות דין : מתניתין וברייתא נמי דיקא : מדמקשינן מתניתין וכרייתא אחריו ולא
מיתרין חלף כהכי : אלא בראויין להעיד : מפרס לקמן למעוטי מלך דתכן סמלך
לא מעויד : עד שיכפרו בו בבית דין : דכתיב חם לא וגו' כמקום הרחוי להגדה
הכתיב מדבר וקרא כמושכע מפי אחרים כתיב ושמצה קול חלם אכל מפי עצמו כיון
ככית דין כיון שלא ככית דין חייבין דולוף לזה ר"ל כפ' דלקמן כנוורה שזה : משכוע
חכי עליוכס וחמרו חמן כיון כככו כ"ד כיון שלא כככו כ"ד חייבין : ה"ג קשיין
אהרדי : דסא חכא מפי אחרים סוף ומחויב ר"מ שלא ככ"ד : דוקייא דמתניתין
קא משמע לן : אשמועינן דדוקא חכן מפי עצמו כשכועת כעווי אכל מפי אחרים
פגור ודקתני מתניתין סיפא אחר זו ואתר זו מושכע מפי אחרים חייב דדוקא כעכו
חמן דתכן דקתני וחמרו חמן דלא תימא אורחא דמולתא קתני :

ראה יום חמישי הלכה בכירות דף מ"ט ע"א

מת האב בתוך שלשים יום בחוקת שלא נפרה : עד שיביא
ראיה שנפרה : לאחר שלשים יום בחוקת שנפרה : עד
שיביא ראיה שלא נפרה : בחוקת שלא נפרה איתמר הפוררה
את בנו בתוך שלשים יום רב אמר בנו פרוי ושמואל אמר אין
בנו פרוי רבולי עלמא מעכשיו אין בנו פרוי לאחר שלשים יום
ואיתנהו למעות ודאי בנו פרוי כי פריני לאחר שלשים יום
ונתעכרו המעות : רב אמר בנו פרוי מידי דהוה אקדושי אשה
התם לאו אף על גב דנתעכרו המעות הווי קדושי הכא נמי לא
שנא ושמואל אמר לך התם בירו לקרשה מעכשיו הכא אין
בירו לפרותו מעכשיו ואע"ג דקיימא לן רכל היכא דפריני רב
ושמואל הילכתא כרב באיסורי וכשמואל כדיני הכא הילכתא
כוותיה דשמואל : תנן מת בתוך שלשים יום אע"פ שנתן לכהן
יחזיר לו חמש סלעים טעמא דמת הא לא מת בנו פרוי הכא
במאי עסקינן דאיתנהו למעות תא שמע בחוקת שלא נפרה עד
שיאמרו לו שנפרה התם נמי דאיתנהו למעות בעיניהו : תני
תנא קמיה דרב יהודה הפוררה את בנו בתוך שלשים יום בנו
פרוי אמר ליה שמואל אמר אין בנו פרוי ואת אמרת בנו פרוי
ואף על גב דקיימא לן כרב באיסורי וכשמואל כדיני הכא
הילכתא כוותיה דשמואל הוא לפרות ובנו לפרות הוא קודם
לבנו וכו' : תנו רבנן הוא לפרות ובנו לפרות הוא קודם לבנו
רבי יהודה אומר בנו קודמו שמצותו על אביו ומצות בנו עליו
א"ר ירמיה הכל מודים היכא דליכא אלא חמש סלעים הוי
קודם

קודם רכנו מאי טעמא דמצוה דיריה עדיף כי פליגי היכא דאיכא חמש משועבדות וחמש בני חורין רבי יהודה סבר מלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר דמאי וירידה אורז וטריף ממשעבדי וכהני חמש בני חורין פריק ליה לבריה ורכנן סברי מלוה הכתובה בתורה לאו ככתובה בשטר דמאי היילך מצוה דיריה עדיף :

רש"י רב"ע • אי אמר ליה מעבדו יהא ככו פדיון לאו פדיון הוא אלא מהכא בעלמא • דהא כהך שלשים לא שויכא פדיון ואי אמר כהך שלשים סרו לך המעות ולאחר שלשים יתול פדיון ככו ואימא סרו מעות כיד כהן כעין לאחר שלשים ודאי פדיון כמאן דהויכ לכו כהן ליה סתא : נתעבלו • שויכן כעין : אקדושי אשה • דאי ויכ ליה סתא מירי ואמר לה סתא שלשים יום סרו מקודשת כדאמרין כמסכת קידושין : ת"ש • ממאכתיין מת סתא כהך שלשים יום סרו מקודשת כדאמרין עד שויכא דהוה גרסינן ואי מניתי דהוה סרו פדיון וקשיא כחוקה שלם וירייה • קמא סלעים דיריה אורז כהן ועדיף ממשעבדי סהרי שעבדו של כהן קרם וסויכו דקאמר שמלחו על אביו כלומר שגאבו כשתעבדו איתן ככסין לכהן : ובהך חמש בני חרי פריק לבריה מיר • דאי ויכ ככו פדיון משים פדיון דיריה סרו לא מופדין ככו דשמא שעבדו סלקות קודם ללדת ככו : לאו ככתובה בשטר דמאי • ואי ויכ ככו פדיון ככו סרו לא מופדין דכהן לא ממי טריף לקושת :

שפטים יום ראשון • הלכה ברכות דף נ"ה ע"א

אמר רב יהודה שלשה דברים מקצרין ימיו ושנותיו של אדם מי שנותנין לו ספר תורה לקרות ואינו קורא • כוס של ברכה לברך ואינו מברך • והמנהיג עצמו ברכנות • ספר תורה לקרות ואינו קורא דכתיב כי הוא חייך ואורך ימך • כוס של ברכה לברך ואינו מברך דכתיב ואברכה מברכך • והמנהיג עצמו ברכנות • דאמר רבי חמא בר חנינא מפני מה מת יוסף קודם לאחיו מפני שהנהיג עצמו ברכנות • ואמר רב יהודה אמר רב שלשה צריכין רחמים מלך טוב שנה טובה וחלום טוב • מלך טוב דכתיב פלני מים לב מלך ביד ה' • שנה טובה דכתיב תמיד עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה • חלום טוב דכתיב ותחלימני והחיני • אמר רבי יוחנן שלשה דברים מכריו עליהם הקדוש ברוך הוא בעצמו ואלו הן רעב ושוכע ופרנס טוב • רעב דכתיב כי קרא ה' לרעב וגו' • שוכע דכתיב וקראתי אל הרגן והרבתי אוחו • פרנס טוב דכתיב וידבר

וידבר ה' אל משה לאמר ראה קראתי בשם בצלאל וגו' אמר רבי יצחק אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכין בצבור שנאמר ראו קרא ה' בשם בצלאל אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה משה הגון עליך בצלאל אמר לו רבנו של עולם אם לפניך הוא הגון לפני לא כל שכן אמר לו אעפ"כ לך אמור להם הדרך ואמר להם לישראל הגון עליכם בצלאל אמרו לו אם לפני הקב"ה ולפניך הוא הגון לפנינו לא כ"ש :

רש"י יוסף מת קודם לאחיו • דכהן וימת יוסף וכל אחיו : צריכין רחמים • לריכוס לכקש רחמים שויכא לפי שהם כידו של הקדוש כ"ס סוף ואין להם רשות לכא אלא כרשותו : ראה קראתי בשם • דאם משמע סוף כלכך הן עיניך כדכר :

שפטים יום שני • הלכה ביצה דף י"ד ע"ב

משלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין ואע"פ שי"ש בהן כלאים והן לצורך המועד אבל לא סגדל המסומר ולא מנעל שאינו תפור : בין תפורים וכו' • בשלמא תפורים חוו למלבוש שאין תפורים נמי חוו לכסויי אלא כלאים למאי חוו וכי תימא חוו למיטך תותיה והתניא לא יעלה עליך אבל אתה יכול להציעו תחתך אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא הכרך לו נימא על כשרו וכי תימא דמפסיק מידי דביני ביני והא אמר רבי שזעון כן פוי אמר רבי יהושע בן לוי אמר רבי יוסי בן שאול אמר רבי משום קהלא קדישא דבירושלם אפילו עשר מצעות זו על גב זו וכלאים תתיהן אסור לישן עליהם משום שנאמר לא יעלה עליך ארל כוילון והאמר עולא וילון טמא מפני שהשמש מתחמם כנגדו אלא כקשין וכי הא דאמר רב הונא בריה דרב יהושע האי נמטא גמרא דנרש שריא אמר רב פפא ערדליו אין בהן משום כלאים • רבא אמר הני צררי דפשוטי אין בהם משום כלאים דבורני יש בהם משום כלאים רב אשי אמר אחר זה ואחר זה אין בהם משום כלאים לפי שאין דרך ח'ימוס בכך :

רש"י למיטך • לכפיל : שמא הכרך לא נימא • ויש כומין גדולים ונסים כהן של קליפקרין שקורין קו"ט ומתחמם כמקומו ועובר משום לא תלבש שזענו אי כמו כומא בעלמא כיון דעיקר סגדל מהכחו ומתחמם מלמעט סוף ליה סוף

האי לכושא דקיה כה הכאה : רמפסיק מירי . שכותן כגד אקד כוכוס : אסור
לישן עליהם . מדרבנן . ביוליון . שראוי לפורשו כנגד הפתח : מפני מה אמרו
וילין שמה . מקבל טומאה ולא עשאוהו כאתר ממקולות הכית שאינם מקבלות
טומאה : מפני שהשמש מהחמם כנגדו . מהעטף כשוליו לפיכך יש הורה כלי עליו
וכיון דמתקממים כנגדו אסור לעשותו כלאים : בקשין . כגדוים קשים שאינם
מתקממים מותר לושב עליהם : נשמא . כגד שקירין פלטר"א כלעז : גמרא . קשה
כמו גמור מקלפי דבר שהוא כיון כעשה קשה : רגיש . מקום : שריא . לשיכס
שאינו מתמם : ערדליון . דקיהו כהשוכה הגאוכים שרגילין ללובשן הנה מבעלולם
וחולין עליוס עור של קושין מעוכרין הנה קרקעיותן וכנגד העקב של רגל יש עושין
חותן של למר וקירוס חיהם כמטו : צררי דפשיטי . כגד כלאים שרורים מעות
מותר להקן בחקיו שהמעות מקשין חותן ואיכו מתמם : רבורני . שרור כהס
זרעוס : יש בהם משום כלאים . ואסור להקן בחקיו : אין בהם משום כלאים .
דקשים סס :

שופטים יום שלישי . הלכה סוטה דף ט"ל ע"א

אמר רבא בר רב הונא כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר
אפילו בדבר הלכה שנאמר ובפתחו עמדו כל העם ואין
עמידה אלא שת"ק שנאמר והוחלתי כי לא ידברו כי עמדו
לא ענו עור . רבי זירא אמר רב חסרא מהכא ואוני כל העם
אל ספר תורה . שאלו תלמידיו את רבי אלעזר בן שמוע כמה
הארכת ימים אמר להם מימי לא עשיתי בית הכנסת קפנדריא
ולא פסעתי על ראשי עם קדש ולא נשאתי כפי בלא ברכה .
מאי מברך אמר רבי זירא אמר רב חסרא אשר קדשנו בקדושתו
של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה . כי עקר כרעיה
מאי אמר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתהא ברכה זו שצויתנו
לברך את עמך ישראל לא יהא בה מכשור ועין . וכי מהרר
אפיה מציבורא מאי אמר אדבריה רב חסרא רב עוקבא ודרשי .
רבנו של עורס עשינו מה שנורת עלינו אף אתה עשה עמנו
מה שהכטחחנו השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך ונו' .
אמר רב חסרא אין הכהנים רשאים לכוף קשרי אצבעותיהן עד
שיחזרו פניהם מן הצבור . אמר רבי זירא אמר רב חסרא אין
הקורא רשאי לקרות הכהנים עד שיכלה אמן מפי הצבור ואין
הכהנים רשאים להתחיל בכרכה עד שיכלה דבור מפי הקורא
ואין הצבור רשאים לענות אמן עד שחכלה ברכה מפי הכהנים
ואין הכהנים רשאים להתחיל בכרכה אחרת עד שיכלה אמן

מפי

מפי הצבור . אמר רבי זירא א"ר חסרא אין הכהנים רשאים
להחזיר פניהם מן הצבור עד שיתחיל שרוח צבור בשם שלום
ואין רשאים לעקור רגליהם ולידך עד שינמור שרוח צבור שים
שלום . אמר רבי זירא אמר רב חסרא אין הצבור רשאים לענות
אמן עד שחכלה ברכה מפי הקורא ואין הקורא רשאי לקרות
בתורה עד שיכלה אמן מפי הצבור . אמר רבי הנחום אמר
רבי יהושע בן לוי המפטר בנביא צריך שיקרא בתורה תחילה :

רש"י . ובפתחו . וכשהתחיל וכעורף כתיב : עמדו . שהקו : כמה הארכת ימים .
איוס זכות כיון שהארכת ימים : קפנדריא . לקלר דרכי דרך בית הכנסת
ליכנס כפתח זה וללכת כנגדו ול' קפנדריון מפרש ככרכות אדמקיפנא אדרי איעול
כהא עד שאני מקיף סביב השורות הללו ואכנס כזה ואקלר דרכי ודרי שורות בקום :
ולא פעסתי על ראשי עם קדש . שהיו יושבים התלמודים ככות המורש על גבי
קרקע והמהלך כניכוס כשהן יושבין וככנס לישב כמקומו מרחיק פסיעותיו כעל
כרחו והוא לשון מפסע וכראה כמפסיע על ראשית לפיכך לידן להקדים או ושכ
לו מכתיון : ולא נשאתי כפי . לכרך שכתן סוס : בלא ברכה . ברכה דמפרש ואזול
מאי מברך : וכי עקר כרעיה . כעבורה למיסק והוא מחזר פניו כלפי חובה מאן
אמר : וכי מהרר אפיה מציבורא . כשנימור כרכותיו מחזיר פניו ללד סתולה עד
שינמור שלוח לכור המנכר את עמו ישראל כשלוס : מה שהבטחנהו . שהכסוס על
ידיו כדרכיו ואינו אכרכס : לכוף קשרי אצבעותיהם . שפושטין אצבעותיהם
כשמברכין ולאחר שנמרו חוגרין חגרוף שלהם כשאר כני אדם קשרי אצבע סס
סתולות ככופסין ופושטין כהס : אין הקורא . שלוח לכור שקורא כהכוס שוקוורו
פניוס לכרך : אמן . של ברכה הודאה : דבור . כהכוס : לעקור רגליהם . מן הדוכן
אלף עומדין ככופסין לפני התיכס יש ללמוד מכאן סדר כשיאית כפוס כך הוא עוקר
רגליו כעבורה ממקומו וכא לפני התיכס ומחלל וסי רליון שהסא ברכה ונו' כדלעול
ומאריך כה עד שחכלה אמן של הודאה מפי לכור וש"ל קורא כהכוס אס שכוס סס
ואס יסוד הוא איכו קורא וסוף מחזיר פניו מאליו כדאכיו דאמר לעול לאחר אין
קורא כהכוס וכשכלס דבור אמפי קורא מברך אשר קדשנו וכופסין קשריטס אס רואיס
ככרכס וכשכלס אמן אחריו מפי לכור סן מתחילין פניוס וכופסין קשריטס אס רואיס
וש"ל מתחיל שים שלום וסכהכוס מקלללים רכוכו של עולס עשיכו מה שנורת עלינו
וכי' ומארכוכו כה עד שחכלה ברכה מפי שלוח לכור ועוקרין רגליהם וחולכין להס :
עד שחכלה אמן . של ברכה הקורס וכל הכי משום דתרי קלי לן משתממו :

שופטים יום רביעי . הלכה שכועות דף ל' ע"ב

תנו רבנן ועמדו שני האנשים מצוה לבעלי דינין שיעמדו
אמר רבי יהודה שמעתי שאם רצו להושיב את שניהם
מושיבין איזהו אסור שלא יהא אחד עומד ואחר יושב אחד
מדבר כל צרכו ואחר אומר לו קצר דבריך . אמר רבא בר רב
הונא האי צורכא מרבנן ועס הארץ דאית להו דינא כהדי הדרי

מותכיןא

מותכנא ליה לצורבא מרבנן ולעס הארץ נמי אמרי ליה תיב
ואי קאי לית לן בה רב בר שרביא הוה ליה דינא קמיה ררב
פפא אותביה ואותיב נמי לבעל דיניה אתא שליחא רבי דינא
בטש בה ואוקטמה לעס הארץ ולא אמר ליה רב פפא תיב תיבי
עביד הכי והא מסתחמן טענתיה אמר רב פפא מימר איהו
הא אותכן שליחא הוא דלא מפיס מינאי ואמר רבא בר רב
הונא האי צורבא מרבנן ועס הארץ דאית להו דינא כהרי הדרי
לא ליקרום צורבא מרבנן וליתיב משום דמיחוי כמאן דסדר
ליה לדיניה ולא אמרן אלא דלא קביע ליה עירניה אבל קביע
ליה עירניה לית לן בה מימר אמר בעירניה טריר ואמר רבה
בר רב הונא האי צורבא מרבנן דירע כסהרותא ווילא כיה
מילתא למיזל לבית דינא דזוטר מיניה לאסהורי קמיה לא
לזייל אמר רב שישא כריה דרב אידי אף אנן נמי תנינא מצא
שק או קופה ואין דרכו לישול הרי זה לא יטול הני מילי במטונא
אבל באיסורא אין חכמה ואין חכמה ואין עצה נדר ה' כל מקום
שיש בו חילול ה' אין חודקין כבוד לרב רב יימר הוה ידע ליה
סהרותא למר זוטרא אתא לקמיה דאמימר אותכינהו לכלרהו
אמר ליה רב אשי לאמימר והאמר עולא מחלוקת בבועלי דינים
אכל בעדים דכרי הכל בעמידה אמר ליה האי עשה והאי עשה

עשה רכבור תורה עדיף :

רש"י שלא יהא אחר עומר ואחר יושב שלף ורקא חכירו שמכדין חוקו וחקי
ממנו ווסקתמו דכרו : כשש . כעט : דלא איפייס מינאי ולא עשיתי
לו טובה ואיכו איתבי : לא ליקרום וליתיב . לפכו דריון קודם שובא בעל דוכו
ואפילו יושב ושוקק דמיחזי כמאן דמסדר ליה חקתיה ונורס שוקטו כמעשים
דכרו לדיון ועובד כלף קשא שמע שוף כרלקמן : קבע עירניה . שהדין רבו ויש לו
קביעות ללמוד : שאין דרכו לישול . אם הוה שבו : הרי זה לא יטול : איכו מווסר
עליו כלף חובל להקעלם שבאמר והקעלמת פעמים שזקם מהעלם : אבל באיסורא
כנון חסם הכסף לפכו חסם להקירם להכסף והלמוד זה יודע שבעלם חו אין חכמה
חשוב לכנר ס' : האי עשה . ועמדו : והאי עשה . אף ס' אלקין תורף לרכות
תלמודי חכמים :

שפטים יום חמישי . הלכה בכורות דף נ"ה ע"ב

תנו רבנן באיזה צד מעשר כונסין לדיר ועושה להם פתח קטן
כדי שלא יהיו שנים יכולין לצאת כאחד אמותיהם מבחון
והם

והם מבפנים ונועות ויוצאות לקראת אמן וליפקנהו אינהו יעבור
כתוב ולא שיעבירוהו ולשדי להו ירקא וליפקו לותיה אמר רב
הונא גזירה משום לקוח ומשום יתום ת"ר כל אשר יעבר תחת
השכט פרט לטרפה שאינה עוברת תחת השכט מצוה למנותן
בשכט לא מנאן בשכט או שמנאן רבוצים או עומדים מנין
תלמוד לומר עשירי קדש מכל מקום ואין לי אלא שקרא שמו
עשירי לא קרא שמו עשירי מנין תלמוד לומר והיה קדש מכל
מקום יכול היו לו מאה ונטל עשרה עשרה ונטל אחד יכול יהו
מעושרין תלמוד לומר עשירי ואין זה עשירי רבי יוסי כרבי
יהודה אומר הרי זה מעשר מאי טעמיה רבי יוסי כרבי יהודה
סבר ליה כאבא אלעזר בן גומל דתניא אבא אלעזר בן גומל
אומר ונחשב לכם תרומתכם כשתי תרומות הכתוב מרבר אחת
תרומת נדורה ואחת תרומת מעשר כשם שתרומה גדולה נטלת
באומר ובמחשבה אף תרומת מעשר נטלת באומר ובמחשבה
ומעשר קרייה רחמנא תרומה דכתיב כי את מעשר בני ישראל
אשר ירימו לה' תרומה נתתי לרוים לנחלה ואתקש מעשר בהמה
למעשר דגן מה מעשר דגן נוטל באומר ובמחשבה אף מעשר
בהמה נוטל באומר ובמחשבה :

רש"י יתום . שמעא חמו קודם שכולר והשתא קי הוה שרו ורקא הוה כפיק כמי
יתום דמופטר ואע"ג דאיכא יתום דמחייב כנין שכולר ופ"כ מהם חמו
והסוף לא כפיק אלא ע"י ורקא . מכל מקום כהן דמעמיד אמותיהן של חלו מבחון
ליהוי ליה סיכויא ווסוס כוכר סוקוס ולקית לאו ככו עשירי כוהכו : טרפה אינה
עוברת . כנין ששכרו רגליה מן הארבעים ולמעלה ולא מאי למיזל ס"ג יכול הוה לו
מחא וכו' : בשתי תרומות . ואף על גב דלא כתב האי קרא תרומותכם אלא
כתרומת מעשר כפקא לן דמגורו כתרומה גדולה מדכתוב דגון מן הנורן כלומר
כתרומה גדולה שכוטל ישראל מגרכו והשתא איתקש תרומת מעשר לתרומה גדולה
לחאי מלקח דמא תרומה גדולה וכו' : באומר . שמאמר כדעתו כך וכך יש שכרו
הוה ולפי אומרותיו כוטל תרומה : במחשבה . שמאשכ שכו לזנין שאזי עתיד
להפריש סרי סן תרומה כדאמרוכו לגבי לוקס וין מנין סבותים ולסבי קרי ליה
מתשכה משום דאינו מוכח אוקן אי כמי כיתן עיכוו כלר זה ואיכל כלר אחר תרומתו
אומר ומתשכה כפקא לן מוכתשכ :

תצא יום ראשון . הלכה בכרות דף נ"ה ע"א

רבי שילא נגריה לההוא נברא דבעל מצרית אול אכל בית
קורצי כי מלכא אמר איכא חד גברא כיהודאי רקא דיון

דינא כלא הורמנא דמלכא שדר עליה פריסתקא כי אתא אמר ליה מאי טעמא נגדתייה להאי אמר להו רבא על חמרתא אמרי ליה אית לך סהדי אמר להו אין אתא אליהו אדמי ליה כאיניש ואסהיד אמרי ליה אי הכי בר קטלא הוא אמר דהו אנן מיומא דגרינן מארעין לית לן רשותא למקטל אתון מאי רבעיתון עבדו ביה עד דטעיניי ביה כרינא פתח ר' שילא ואמר לך ח' הגדולה והנכורה וגו' אמרי ליה מאי קאמרת אמר להו הכי קאמינא בריך רחמנא דיהב מלכותא בארעא בעין מלכותא דרקיעא ויהב לנו שולטנא ורחמי דינא אמר הביבא עליה יקריא דמלכותא כולי האי יהבי ליה קולפא אמרו דון דינא כי הורה נפיק אמר ליה ההוא נברא עבד רחמנא ניסא לשקרי הכי אמר לו רשע לאו חמרי איקרו דכתיב אשר כשר חמודים כשרם חוייה רקאויל למיטרא להו דקרינהו חמרי אמר האי רורף הוא והתורה אמרה אם בא להרגך השכם להרנו מחייה בקולפא וקטליה :

רש"י ורחמי דינא • איסכוס משפט • קולפא • מקל לרדות • התורה אמרה אם בא להרגך השכם להרנו • אם כמתקרת וגו' לפי שכל על עסקי כפשות שורע הוא שם קמלאכו לך תעמוד עמך מלקחיל ממוך והוא כל לדעת כן שיקים עליך ויסרנד אמרם תורם ששם אתם והרנהו :

תצא יום שני • הלכת כיצת דף ט"ו ע"ב

יום טוב שחל להיות ערב שבת • לא יבשל אדם בתחלה מיום טוב לשבת אבל מבשל הוא ליום טוב ואם הותר הותר לשבת : לא יבשל וכו' • מנא הני מילי אמר שמואל ראמר קרא זכור את יום השבת לקדשו וזכרתו מאחר שבא להשכיחו מאי טעמא אמר רבא כרי שיכרור מנה יפה לשבת ומנה יפה ליום טוב רב אשי אמר כרי שיאמרו אין אופין מיום טוב לשבת קל וחומר מיום טוב לחול • הנן עושה תבשיל מערב יום טוב וסוּך עריו לשבת כשלמא לרב אשי ראמר כרי שיאמרו אין אופין מיום טוב לשבת היינו דמערב יום טוב אין כיום טוב לא אלא לרבא מאי אריא מערב יום טוב אפילו כיום טוב נמי אין הכי נמי אלא נזירה שמא יפגע ותנא מייתי לה מהכא את אשר

תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו מכאן אמר רבי אלעזר אין אופין אלא על האפוי ואין מבשלין אלא על המבושר • מכאן סמכו חכמים לערובי תבשילין מן התורה • (ד"ו ב') אמר רבי אבא אמר רב עירובי תבשילין צריכין כוית בין לאחר בין למאה אמר רב הונא אמר רב עירובי תבשילין צריכים דעת פשיטא דעת מיניה בעינן דעת מי שהניהו לו בעינן או לא בעינן ה"ל ששע ראבוה דשמואל מערב אכולה נהרדעא רבי אמי ורבי אסי מערבי אכולה טכריא מכריז רבי יעקב בר אירי מי שלא הניח ערובי תבשילין יבא ויסמוך על שלי ועד כמה אמר רב נחומי בר זכריה משמיה ראביי עד תחום שבת • ההוא סגיא התורה מסדר מתניתא קמיה דמר שמואל חוייה רהוה עציב אמר ליה אסאי עציבת אמר ליה דלא אותיבי ערובי תבשילין אמר ליה סמוך אירידי • לשנה חוייה רהוה עציב אמר ליה אסאי עציבת אמר ליה דלא אותיבי עירובי תבשילין אמר ליה פושע אתר לבולי עלמא שרי לדיך אסור :

ד"ש • מנה"ט • ללו דיקא מקרלי גליף דעירובי תבשילין דרכן וסכו קמכעיא לוס אחיבא חסמכות רכנן : זכור • חון זכירה חלף כדבר המשכתה : זכרהו מאחר שבא להשכיחו • כשנא וי"ט כע"ט קריב שבת להשכתה מתמח וי"ט שמרבה כקעודה היום ואינו מניח לשבת כדי כבודו והזוהר הכחוב לזכרו וכשמערכ עירובי תבשילין כמלא שזכרו שהיו אינו עושה חלף מתמח שבת : מ"ט • למא הקבו ערוב קרא ודאי לאו כערוב משמעו ולאו ערוב משתמע מניכוס ואסמכתא כעלמא הוא וכי חלף קרא לקדוש היום חלף כדחניא כפסחים וזכרו על היין וערובא מדרכן ומא דאי לקחן : אמר רבא כרי שיכרור וכו' • מתוך שמערכ זוכר את השבת ואינו מכלה את הכל לוי"ט וזכור מכה לזו ומכה לזו : רב אשי אמר • לא לכבוד שבת הקמסו חלף לכבוד וי"ט : כרי שיאמרו אין אופין מי"ט לשבת • חלף חס כן התחיל מבעוד יום דאינו חלף שנימך וסולך חלף חסולוי לך • קל וחומר דמיום טוב לחול • לנמרו לא : בשלמא לרב אשי • דאמר לכבוד יום טוב הקבוסו כדי שיאמרו אסור להשתחיל בשביל שבת כיום טוב היינו דמערכ וי"ט סולדך לעשותו : אלא לרבא • דאמר כדי שיכרור : אפילו כיום טוב היינו דמערכ וי"ט סולדך ויום טוב וש כן זכירה שבת לכרור מניחיו : שמא יפגע • ושלף ולף יערך משום דערורי : ותנא מייתי לה מהכא • כן דרך שוטה ה"ס כשמתחילין התמוראקים להוציא טעם מן המקדח ויש חלף של כרייהא למד איהו ממקום אחר כקט טבי כלומר התמוראקים למדוחו מכאן ותקח למד מכאן : את אשר תאפו אפו • הנה לית למכבך היום חלף וכשלו חלף רמז הוא שיש לך יום ששי חלף לזירך מקל : אלא על האופי • כתמושי כשבת : אופין • פת • מבשלין • תבשיל : בין לאחר בין למאה • דו להס ככונת : צריכים דעת • שידעו שלש כן כעשו ורב הוסיף לא פורש דעת מו ומפרשין לה חן ותמרינן סא ודאי פשוטא לן דכי אמר רב הונא דריכוס

לרכוס דעה דעתו דמכית מנהא כעו דאיהו עדיף שעושו לשם כך מנהו מכעו לן
דעה מו שהכינו ללרכו כנון שעשאו זה ללכוד חכירו כלום לרין שימלך בו הקלה
לעשותו על פיו : ער תחום שבת . ולעומדיו חוץ לתחום לא היה דעתו של מכית
עליהם ולא עלו על לבו לזכרון : מסדר מתניתא . שהיה יודע משכיות כנרסא
ומתור עליהן לכפו מר שמואל שהיו סדורות כפיו כעיקרן : סמוך ארירי . דמערכתא
אכולא כקודעא שהיה עירו : לשנה . לשנה אחרת וראש השנה היה שזין וכול
להכין ולהתקן : לרורך אסור . שזין העתה על המזוידין והפושעים שאינם תרדים
לרכו חכמים :

תצא יום שלישי . הלכה כמשה דף ל"ח ע"ב

ברכת כהנים כיצד . במדינה אומרים אותה שלש ברכות .
ובמקדש ברכה אחת . במקדש אומר את השם ככתבו
ובמדינה בכנויו . במדינה כהנים נושאים את יריהן כנגד כתפיהן
ובמקדש על גבי ראשיהן . חוץ מכהן גדול שאינו מגביה את ידיו
למעלה מן הציץ . רבי יהודה אומר אף כהן גדול מגביה ידיו
למעלה מן הציץ . שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם :
ברכת כהנים כיצד . אמר ר' יהושע בן לוי מנין שהקדוש ברוך
הוא מחאווה לברכת כהנים שנאמר ושמו את שמי על בני ישראל
ואני אברכם . ואמר רבי יהושע בן לוי כל כהן שמברך מחברך
ושאינו מברך אין מתברך שנאמר ואברכה מברכך . ואמר
רבי יהושע בן לוי כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה
עשה כה תברכו אמור להם ושמו את שמי . רב אמר הויששין
שמה בן גרושה או בן חלוצה הוא ולא פריגי הא דסליק לפרקים
הא דלא סליק לפרקים ואמר רבי יהושע בן לוי כל כהן שאינו
עולה בעבודה שוב אינו עולה שנאמר וישא אהרן את ידיו אל
העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים מה דהלך
בעבודה אף כאן בעבודה . איני והא רבי אמי ורבי אסי סלקי
רבי אמי ורבי אסי מעיקרא הוו עקרי כרעיהו מטטא לא הוו
מטו התם וכרתני רבי אושעיא לא שנו אלא שדא עקר ארת
רגליו אבל עקר את רגליו עולה ותנן נמי אם הכשתחי שנושא
את כפיו וחזור לתפלתו רשאי והוינן בה הא לא עקר אלא רגד
פורתא הכי נמי דעקר פורתא . ואמר רבי יהושע בן לוי אין
נותנין כיס של ברכה לברך אלא לטוב עין שנאמר טוב עין

הוא

הוא יבורך כי נתן מלחמו לרל אל תקרי יבורך אלא יברך .
ואמר רבי יהושע בן לוי מנין שאפילו עופות מכירין בצרי העין
שנא' כי חנם מוורה הרשת בעיני כל בעל כנף . וא"ר יהושע
בן לוי כל הנהנה מצרי העין עובר בלאו שנאמר אל תלחם את
רחם רע עין וגו' כי כמו שער בנפשו כן הוא אכור ושחה יאמר
לך וגו' . רב נחמן בר יצחק אמר עובר בשני לאוין אל תלחם
ואל תתאו . ואמר רבי יהושע בן לוי אין ענדה ערופה בארה
אלא בשביל צרי העין שנאמר וענו ואמרו ידינו לא שפכו את
הדם הזה וכי על לבנו עלתה שוקני בית דין שופכי דמים הם
אלא לא בא לירינו ופטרנוהו ודא ראינוהו והנחנוהו לא בא
לירינו ופטרנוהו בלא מוונות לא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה :

רש"י ושמו את שמי . הלה הכהן הדוכן כהן להיות כרכה זו שימת שמו על
עמו ולא עשה לורך ישראל אלא לורך מקום : ואברכה מברכך . דאילו
ואינו אברכה לורך ישראל קאי כר"ע דאמר כה"ע למדנו כרכה לישואל מפי כהנים מפי
הגבורה לא למדנו כשהוא אומר ואינו אברכה הוי אומר הכהנים מברכים את ישראל
והקב"ה מסכים עליו : לפרקים . כהנים וכמועדים : שאינו עולה בעבודה .
קורס שסויים שלח לביד רסא לורך לעלות על הדוכן : וירר מעשית . אלמא
כעור עבודה כורו כורך ואתר כך וירר מעשית אלמא שהחזיק דגמר : מעיקרא
היו עקרי כרעיהו . ממקימן בעבודה אכל רוקי הים מקומן מן הדוכן ולא מעו
עד דגמרא ברכת העבודה : והנן נמי . ככרכות אס הכשתחי וכי רישא הכי איתח
העובר לפני התיבה לא יעכה אמן אתר הכהנים מסכו העורף ואס חזין אס כהן
אלא הוא לא ישא את כפיו שלא היטרף דעתו כשוכי להפלתו ולא ידע להתקול מיד
כשיס שלום ואם הכשתחי שהוא מלומד כדכור ולא הערף דעתו כושא את כפיו ותקור
להפלתו : רשאי . לישא את כפיו : והא לא עלה . בעבודה אלא דעקר פורתא ושמע
מוכה סני כהכי שעוקר מעט רגליו לילך ללך הדוכן בעבודה אלא דעקר פורתא ושמע
לשוב עין . שוכאי ככע וגומלי חסד כמייכו : מכירין בצרי עין . ואין איכלים
משלחם : כי חנם מוורה הרשת . לעיל מוכה משתעי כלרו עין ככרכה לרס וגו' כל
הן יקר כמלאך וגו' . כי חנם מוורה הרשת . לשון וזורה על כוהן גפיה כך דרכם
של לויים לזרוק חטים ושעירים כרשק כדו שיכוואו העיפות לאכול ואלו לרי העין.
חכם מאכדין מוונות זיורים כרשק בעוכי כל בעל כנף שאף הן מכירין כהם
ואינם כהנים ממוונותיהם : כי כמו שער בנפשו . שער זה על כרתו לשון פעל
הוא וכקודמה מוכתה עליו שאלו קמץ וחלוי פתח וטעמו למטה כאילו זה האוכל
מורה והשעיר ככפשו של לוי וכך הוא לשון כהנים השוערים ומכחם כן סרוק
פירש לשון שיעור המיד הוא משער כמה ואכל זה ועד מהו : ופטרנוהו בלא
מוונות . כלומר למוונות הולך ולא היה לו וראש אחד כושא מוונות וכן לקוטעם
ממנו לזכר רעבו ועמד זה עליו ותרנו : בלא לוייה . תכורה שילך עממם :

תצא יום רביעי . הלכה שכועות דף ל"ח ע"ב

אנסת ופתית את בתי . והוא אומר לא אנסתי ולא פתיתי .

משביעך

משביעך אני ואמר אמן חייב רבי שמעון פוטרי שאינו משלם קנס על פי עצמו אמרו לו אף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו משלם כשת ופנס על פי עצמו : אנסת ופתית את בתי וכו' אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון הואיל ועיקר קנס הוא חובע אמר רבא משל דרבי שמעון למה הדבר דומה לאדם שאמר לחבירו תן לי חטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך אמר לו שבועה שאין לך בידי חטין ואשתכח דחטין הוא דלית ליה הא שעורין וכוסמין אית ליה דפטור רבי אשתבע אחטין אקושטא משתבע אמר ליה אביי מי דמי התם כחטין קא כפר ליה בשעורין וכוסמין לא קא כפר ליה הכא ככולא מילתא הוא דקא כפר ליה הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו תן לי חטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי כלל ואשתכח דחטין הוא דלית ליה הא שעורין וכוסמין אית ליה דמחייב אלא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן לרב רבי שמעון קנס הוא חובע ולא בושת ופנס לרב רבי חכמים אף בושת ופנס הוא חובע במאי קא מיפלגי אמר רב פפא רבי שמעון סבר לא שביק אינש מידי דקיץ ותבע מידי דלא קיץ ורבנן סברי לא שביק מידי דכי מודה ביה לא מיפטר ותבע מידי דכי מודה ביה מיפטר :

רש"י ועיקר קנס הוא חובע עיקר הכיעתו על הקנס הוא וקף על גב דבושת ופנס כמו בכלל כפורה כוכהו לך מקויב עליוסה כדמפרש וקוול : רבא ככולא מילתא כפר ליה : דהא לא חכתי קאמר וכושת ופנס בכלל כפורה : הא לא דמיא : קשיא דאביי סא דקמסיק למולקיה :

תצא יום חמישי הלכה ערבין דף ו' ע"א

הנו רבנן סלע זו צדקה עד שלא באתה ליד נכאי מותר לשנותה משבאתה ליד נכאי אסור לשנותה איני והא רבי ינאי יזיף ופרע שאני רבי ינאי דניחא להו לעניים דכמה דמשהי מעשה ומייתי להו : ת"ר ישראל שהתנדב מנורה או נר לבית הכנסת אסור לשנותה סבר רבי חייא בר אבא למימר לא שנא לרב רב הרשות ולא שנא לרב רב מצוח אמר ליה רב אימי הכי אמר רבי יוחנן לא שנו אלא לרב רב הרשות אבל לרב רב מצוח

יום ואוכלין אותו בקננת סעודה לא עשאוני בני תנא רביה רבבי מאיר טפני מה נתנה תורה לישראל טפני שהן עוין תנא רבי רבי ישמעאל מימינו אש דת למו אמר הקדוש ברוך הוא ראויין הללו שתנתן להם דת אש איכא דאמרי דתיהם של אלו אש שאלמלא לא נתנה תורה לישראל אין כל אוסה ולשון יכולין לעמוד מפניהם והיינו דאמר רבי שמעון בן לקיש שלשה עוין הן ישראל באומות כלב בחיות תרנגול בעופות ויש אומרים אף עו כבהמה דקה ויש אומרים אף צלף באילנות :

רש"י הפשט ונתוח פירש הכתוב כעולה שהיא אכילה נסה וסוף הדיון נס ללמוד לקלכוס כאכילה הדיוט : מאי קא משמע לך : דרך חרץ או חכור ולמומר דאסור לאכול ממנה עד שינתחנה שמה ומלא לה סימן טריפה כסור וסחויק לכו הכהמות כספק טריפה חף קודם שרחה כהן טריפה : אורח ארעא : ולא משום אסור טריפה : כרחניא : מליכו חף חתאים שמלמדים הלכות דרך חרץ שלא יראם חרם עלמנו על הכריות כרעכהן חף וס הממהר לאכול קודם הפשט כרחה כרעכהן : בעל : סיכו"לם : מעליו : מלך העליון : הצובא מקטע רגליהון רשיעיא : עשט שרשיו כקובין ויורדין כעומק ואין מהפשט ללדדין כלל וכוטעיס איהו כון גכולי שרות וכו חותס והושע לישראל את הארץ מקטע רגלי הרשעים ליום הדיון שכולין וחוססין ומקונין גכול ואין למדין ממנו : נטיעה מקטע רגליהון דקצבין : כעיעת ערלה שאמרה תורה להמתין שלש שנים מלאכול פירות מקטע רגלי הקלכוס הממהרין לאכול קודם הפשט וכויתו ופעמיים שמלאך טריפה וכן דכועלי כרות שממהרין ואיכס וכוליס להמתין עד שטכול : תורמוס : מין קטנית עגול כמו עדש ורחב כמעט קטנה וסוף מר מאד עד שזולקין איהו שבע פעמים וכעשט מתוק ועוב עד שיכל למטעמיים כקבות סעודה : מקטע רגליהון רשונאי ישראל דכתיבנו : ע"ז כהאי קרא ולכסוף ויעזבו את ה' התורמוס הזה לאחר שהטריה את בעליו שבע פעמים הוא חוזר למוטב והס הטריהו את כוראן להכוף עלוהס פורעניות ולהכעיסו כשכיעיות אלה ולא חזרו כהן : מאי ולא עברוהו : לשון קבלס הוא שסוף קיבל עליוסה הקדושה וקניעוכי שבע פעמים ככסול התורמוס וקתרו כל זאה לך כחשתי כעיוכהס : שהן עוים : וכתבה להן תורה שיעסקו וסוף מהשת כחס ומכענת לבס : רתיהון של אלו : מכהנס של אלו שסס עזיס כחש : מימינו אש דת למו : מימוכו כהן לבס התורה מפני שאש דת למנו והרבה מקרלות חקרים כוס : עוים : קאים להכאף אכדרי"ש כלעז : צלף באילנות : לך ידעתי מהו עזות שלו :

תבוא יום שלישי הלכה סוטה דף מ"ד ע"א

ורבנו השוטרים אל העם לאמר טי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ירך וישוב לביתו וכו' אחר הכונה בירת התכן בית הבקר בית העצים בית האוצרות אחר הכונה ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שניתן לו מתנה ומי האיש

אשר נטע כרם ולא חלרו וגו' אחר הנוטע כרם ואחר
 חמשה אילני מאכל ואפילו מחמשת מינין אחר הנוטע
 המכריך ואחר המרכיב ואחר הלוקח ואחר הירוש ואחר
 שניתן לו מתנה ומי האיש אשר ארש אשה וגו' אחר המאמר
 את הבתולה ואחר המאמר את האלמנה אפילו שומרת יבם
 ואפי' שמע שמה אחיו במלחמה חוור ובא לו כל אלו שומעין
 דברי כהן מעורכי המלחמה וחוזרין ומספיקין מים ומוזין ומתקנים
 את הדרכים מי האיש אשר ארש וגו' תנו רבנן אשר ארש
 אחר המאמר את הבתולה ואחר המאמר את האלמנה ואחר
 שומרת יבם ואפילו חמשה אחין ומת אחד מהם במלחמה כולן
 חוזרין לא לקח ולא לקחה פרט לאלמנה לכהן גדול גרושה
 וחלוצה לכהן הדיוש ממורת ונתנה לישאל כת ישראל לממור
 ולנתין לימא דלא כרבי יוסי הגלילי דאי רבי יוסי הגלילי הא
 אמר הירא ורך הלבב זה המתירא מעבירות שכידו אפי' תימא
 רבי יוסי הגלילי כדרכה דאמר רבה לעולם אינו חייב עד
 שיבעול מה טעם לא יקח משום לא יחלל משום הכי אינו לוקח
 עד שיבעול תנו רבנן אשר בנה אשר נטע אשר ארס לימדה
 תורה דרך ארץ שיבנה אדם בית ויטע כרם ואחר כך ישא אשה
 ואף שלמה אמר בחכמתו הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה
 לך אחר ובנית ביהחך הכן בחוץ מלאכתך זה בית ועתדה בשדה
 לך זה כרם אחר ובנית ביהחך זו אשה דבר אחר הכן בחוץ
 מלאכתך זה מקרא ועתדה בשדה לך זה משנה אחר ובנית
 ביהחך זה גמרא דבר אחר הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא
 ומשנה ועתדה בשדה לך זה גמרא אחר ובנית ביהחך אלו
 מעשים טובים רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר
 הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא ומשנה וגמרא ועתדה בשדה
 לך אלו מעשים טובים אחר ובנית ביהחך דרוש וקבל שכר :

רש"י ואפילו הוה לו שומרת וכס שלא קדשה הוה קלא מכא אחיו כאס לי :
 לקחה מדלף כתיב לקח מיעוט הוה למעוטי לקרות איסור : כדרכה
 דאמר אין עכורס בקדושין עד שיבעול סיכוי זרעו או חת השאש לירי קולול וממורת
 וכתיבה אין עכורס בקדושין דלא כתיב כנס לא יקח חלא לא יבא ולא תתחן חכל
 חלמנה כתיב כס לא יקח וקומס הויכו קידושין ואלטרין דרכס דלא קומא מקדושין
 עכר

עכר לוס איסור : ונתונה מן הכעוכים דכתיב כהו ויחכס יחושע לקוטכו עלום
 וחס משכס חומות : ועתרה כשרה לך . וכלכס כשרה מלאכתך לך : גמרא . לתת
 סכרף להכין כעעמנו סמסכס וסלכס כדכרו מו :

תבוא יום רביעי . הלכה שבועות דף ל"ה ע"ב

הנו רבנן שבועת הדיונין אף היא כלשונה נאמרה אומרים לו
 הוי יודע שכל העולם כולו נודעו בשעה שאמר הקב"ה
 בסניני לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא וכל עבירות שבתורה
 נאמר בהן ונקח וכאן נאמר לא ינקה וכל עבירות שבתורה
 נפרעין ממנו וכאן ממנו וממשפחתו שנאמר אל תתן את פיך
 לחטיא ארץ בשרך ואין כשרו אלא קרובו שנאמר ומכשרך
 לא תתעלם יכול עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו
 ומכל העולם כולו שנאמר אלה וכחש ואימא עד דעכיד להו
 לכולהו לא סלקא דעתך דכתיב מפני אלה אבלה הארץ וכתיב
 עד כן אבלה הארץ אומלל כל יושב בה וכל עבירות שבתורה
 אם יש לו זכות תולין לו שנים ושלושה דורות וכאן נפרעין ממנו
 לאלתר שנאמר הוצאתיה נאם ה' צבאות וגומר וכארה אל
 בית הנגב ואל בית הנשבע בשמי לשקר ולנה בתוך ביתו
 וכלתו ואת עציו ואת אבניו הוצאתיה לאלתר וכארה אל בית
 הנגב זה הנוגב דעת הבריות שאין לו טמון אצל חבירו ושוענו
 ומשביעו ואל בית הנשבע בשמי לשקר כמשמעו ולנה בתוך
 ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו הא למדת דברים שאין אש
 ומים מכלין אותן שבועת שקר מכלה אותן אם אמר איני נשבע
 פוטרין אותו מיד ואם אמר הריני נשבע העומדים שם אומרים
 סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וגו' וכשמשביעין
 אותו אומרים לו הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעין אותך
 אלא על דעת המקום ועל דעת בית דין שכן מצינו במשה רבינו
 כשהשביע את ישראל אמר להן דעו שלא על דעתכם אני
 משביע אתכם אלא על דעת המקום ועל דעתי שנא' ולא אתכם
 לכרכס וגו' כי את אשר ישנו פה וגו' :

רש"י כלשונה ככל לשון סהוף מכין כו : שכל העולם נודעו . לקמיה כעו
 ליה : את פיך . שבועת שקר : לחטיא את בשרך . את קרוביו : פוטרין
 אותו מיד : ואין משהין אותו כאן שלא יחזור כו ועל כך ושלס מו שקבל עליו ככ"ר :
 הרשעים

תבוא יום רביעי

הרשעים . מפרש לקמטוס : אלא על רעהנו . הא גדושאן טעמאן משום קניא דרבא כפרק שלישי : לא אתכם . כלומר לא כשאתכם כמתשבת לכנס :

תבוא יום חמישי . הלכה ערכין דף י' ע"ב

חנו רבנן אביב היה במקדש חלק היה דק היה של קנה היה ומימות משה היה צוה המלך וציפוהו והב ולא היה קולו ערב נטלו את ציפיו והיה קולו ערב כמות שהיה . צלצול היה במקדש של נחשת היה והיה קולו ערב ונפנס ושלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים ותקנוהו ולא היה קולו ערב נטלו את תקונו והיה קולו ערב כמות שהיה . מכתשת היתה במקדש של נחשת היתה ומימות משה היתה והיתה מפטמת את הכשמים נחפנמה והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים ותקנוהו ולא היתה מפטמת כמות שהיתה נטלו את תקינה והיתה מפטמת כמו שהיתה . אלו שני כלים נשתירו ממקדש ראשון ונחפנמו ולא היה להם ארוכה ועליהם אמר דוד נחושת ממורט נחשת ממורק ועליהם הוא אומר וכלי נחשת מוצהב שנים חמורות מזהב . רב ושמואל חד אמר כל אחד ואחד שקול כשנים של זהב וחד אמר שניהם שקולין כאחד של זהב . תניא רבי נתן אומר שניים היו שנאמר שנים אל תקרי שנים אלא שניים . חני רבן שמעון בן גמליאל אומר שילוח היה מקלח מים בכאיסר צוה המלך והרחיבוהו כדי שיתרבו מימיו ונחמטשו וחזרו ומיעטוהו והיה מקלח מים לקיים מה שנאמר אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הנכור בנכורתו וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר הרדולים לא היה במקדש מאי הרדולים אמר אביי טבלא נורדנא מפני שקולו ערב ומערב את הנעימה :

רש"י חלק . קלוף . דק . טיב"כש נילרו דקס : צלצל . שני כלים מכין זה על נכיו זה וקולה דקס וקורין לקן לכ"כש : מפטמת את הבשמים . שכה היו כותשין סגמנכי הקטורת והיה קולה ללול ומפטמת הבשמים יפה וכותקת כהן ריח דאמרינן בכריהות השולחן אומר היטב הדק הדק היטב שהקול יפה לכשמים : שני כלים . לללל ומכתש נחשת : ממורט . דק שיכולין לקבלו : ממורק . קלל . לוי"שנט : שניים . שני לללוים ושני מכתשת : בכאיסר . פי המעיין שהו כוכב שם רחב כאיסר : אל יתהלל חכם . שחכמהו איכה אלא מקלקלת לפי שכלי מקדש ראשון על פי הנכורה נעשו דקתוב הכל ככה מיד ק' עליו השכול כל מלאכה התכנית

תבוא יום חמישי קלא

התכנות : הרדולים טבלא נורדנא . זון ועיככל שקורין אישקלי"טא : ומערב את הנעימה . כשהיה קול זה מסיים :

נצבים יום ראשון . הלכה ברכות דף ס"ב ע"א

תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא לבית הכסא ולמדתי ממנו שלשה דברים למדתי שאין נפנין מורח ומערב אלא צפון ודרום . ולמדתי שאין נפרעין מעומר אלא מיושב . ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל . אמר לו רבי יהודה עד כאן העות פניך ברכך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך . רב כהנא עאל ננא תותיה פורייא דרב שמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו אמר ליה דמי פומיה דאבא כדלא שריף תכשילא אמר ליה כהנא הכא את פוק דלאו אורח ארעא אמר ליה תורה היא וללמוד אני צריך . מפני מה אין מקנחין בימין אלא בשמאל . אמר רבא מפני שהתורה ניתנה בימין שנאמר מימינו אש דת למו' רבה בר בר חנה אמר מפני שהיא קרובה לפה ורבי שמעון בן לקיש אמר מפני שקישר בה תפלין . רב נחמן בר יצחק אמר מפני שמראה בה טעמי תורה כתנאי רבי אליעזר אומר מפני שאוכל ברה' רבי יהושע אומר מפני שכותב בה רבי עקיבא אומר מפני שמראה בה טעמי תורה אמר רבי תנחום בר חנילאי כל הצנוע בכית הכסא נצול משרשה דברים מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקים ויש אומרים אף חלומותיו מיושבים עליו :

רש"י עד כאן . כלומר כל זה העות פניך כפני רבך שכתבת כלל אלו : רשח ושחק . עם אשקו שוקס כעלה של ריבוי השמים : ועשה צרכיו . ושימש מטתו : כדלא שריף תכשילא . כאדם רעב כמו שלא שמת מטתך מעולם שאתה כותב קלית ראש זה לתאוותך : שריף . הומי"ר בלעז : שקרובה לפה . רבולין להשיטה לפה : שקושר בה תפלין . כזרוע שמאלו : טעמי תורה . כניכות טעמי מקרא של תורה ככאוס וכתוכים כין ככוקוד של ספר כין כהנחת קול וכללול כעומות הכניכה של פשטא ודרגא ושופר מהוסך מוליך ידו לפי טעם הכניכה לחתו כקוראים סכאוס מא"י : מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקים . דמתוך לכניעותו מתקנה ככתב וכשקוקס ואין הכתשים מרגישים להתקלותו כו ואף המזיקין חסין עליו : חלומותיו מיושבין עליו . שאין המזיקין מכהולין לחתו :

נצבים יום שני . הלכה ביצה דף ל"ב ע"א

אין פוחתין את הנר מפני שהוא עושה כלי' ואין עושין פחמין ביום

(ביום טוב) ואין חותכין את הפתילה לשנים רבי יהודה
אומר חותכה באור (לשתי נרות) ואין עושין פחמין פשיטא
למאי חזי תני רבי חייא לא נצרכה אלא למוסרין לאולירין לכו
ביום וכו ביום מי שרי כראמר רבא להויע וקודם גורה הכא
נמי להויע וקודם גורה ואין חותכין את הפתילה לשנים מאי
שנא בסבין דלא דקמתקן מנא באור נמי קא מתקן מנא תני
רבי חייא חותכה באור כפי שתי נרות אמר רב נתן בר אבא
אמר רב מוחטין את הפתילה ביום טוב מאי מוחטין אמר רב
חנינא בר שלמיה משמיה רב לערוי חושבא תני בר קפרא
ששה דברים נאמרו בפתילה שלשה להחמיר ושלשה להקל
להחמיר אין גודלין אותה לכתחלה ביום טוב ואין מחכהבין
אותה באור ואין חותכין אותה לשנים להקל ממעכה ביד
ושורה כשמן וחותכה באור כפי שתי נרות ואמר רב נתן בר
אבא אמר רב עתירי ככל יוררי ניהנס הם כי הא דשבתאי בר
מרינוס אקלע לכבל בעא מיניהו עסקא ולא יהבו ליה מווי
מיון נמי לא ויניהו אמר הני מערב רב קא אתו דכתיב ונתן
לך רחמים ורחמך כל המרחם על הכריות בידוע שהוא מורעו
של אברהם אבינו וכל מי שאינו מרחם על הכריות בידוע
שאינו מורעו של אברהם אבינו ואמר רב נתן בר אבא אמר
רב כל המצפה על שלחן אחרים עולם חשך כעדו שנאמר נודד
הוא ללחם איה ידע כי נכון בידו יום חשך רב חסרא אמר אף
חיו אינס חיים תנו רבנן שלשה חיים אינס חיים ואלו הן
המצפה לשלחן חבירו ומי שאשתו מושלת עליו ומי שיסורין
מושלין בנופו ויש אומרים אף מי שאין לו אלא חלוק אחד ותנא
קמא אפשר דמעין במאניה :

רש"י לאולירין מחמין ומתקלףין ונע"ג דלגורן יום טוב הן עושין ;
מי שרי להסס והלף חזרו על החופה כמקנה שכן וקפילו הוקמו
מכבוד יום וכו"ש להסס קמין לא הוה מעולם להויע מכנסים הפחמים לקוב
וכנו אדם ככסין ומויעין וקירס שגורו על הויעה כשכית משכה זו : דקמתקן מנא
חזת היתה ועושה אותה שנים : כפי שתי נרות : כותן שני ראשית כהן שני כרות
אם לדין לסדליקן כחזת ומדליקן באמצע דלא מוכח דלפתקוין מכאן מכוון אלא
להדלקת כעלמא : לערוי חשבא כשהוא כעשות כראשה פתס מעכורה : לערוי
להקיר : חושבא פתס המקשיך אורה : נאמרו בפתילה ביום טוב : ממעכה ביד
הקין

הקין בלפתך וד הוא : יורשי גירנס הן : סאיכן מרחמין לעשות אדקה : עסקא
סחורס לסהכר למתקנה סכר : מוויני : שאל להס מנוכוח מיון כמו לא זייכותו :
וגהן לך רחמים : שחרסם על הכריות : כאשר נשבע לאבותיך : מי שיש לו רחמים
מורעו של אבות : בערו : ככנדו כמו סכה כעדו כלומר חשך פרוס לפכיו הכל עליו
כחשך : נכון בידו : מווימן אכלו : מי שאין לו אלא חלוק אחר : אין יכול לככסו
וככוס מלערוס אחרו : דמעין במאניה : משלף את כליו מן הכנים :

נצבים יום שלישי הלכה פסוקה דף מ"ח ע"א

משכטלה סנהדרין בטל השיר סבית המשתאות שנא' כשיר
לא ישחו יין וגו' : משכטלה סנהדרין וכו' וממא'
דמשכטלה סנהדרין כתיב א"ר הונא ברבי רב יהושע דאמר
קרא וקנים משער שבתו בחורים מנגינתם אמר רב אדנא
דשמצא זמרא תעקר אמר רבא זמרא בביתא חורבא כסיפא
שנאמר קול ישורר כחלון חורב בסף כי ארוה ערה מאי כו
ארוה ערה אמר רבי יצחק בית המסוכך בארזים עיר הוה
אלא אפילו בית המסוכך בארזים מתרועע אמר רב אשי שמע
מינה כי מתחיל חורבא כסיפא מתחיל שנאמר חורב בסף ואי
בעית אימא מהכא ושאינה יוכת שער אמר רב בר רב אשי
לדידי חזי לוימננח כי תורא אמר רב הונא זמרא דנגרי ודכקרי
שרי דגראי אסיר רב הונא כטייל זמרא קס מאה אווי כוואו ומאה
סאה חטי כוואו ולא איבעאי אתא רב חסדא זולל ביה איבעאי
אוואו כוואו ולא משתכח אמר רב יוסף זמרי נכרי ועני נשי
פריצותא זמרי נשי ועני נכרי כאש בנעורת למאי נפקא מינה
לכטילי האי מקמי האי אמר רבי יוחנן כל השוחה בארבעה
מיני זמר סביא חמש פורעניות לעולם שנאמר הוי משכימי
בכקר שכר ירדופו מאחרי כנשף יין ירליקס והיה כנור ונבל
ותוף ותליל ויין משתיהם ואת פועל ה' לא יכישו מה כתיב
אחריו לכן גלה עמי סבלי דעת שגורמין גלות לעולם וכבודו
סתי רעב שמיאין רעב לעולם והמונו צחא צמא שגורמין
לתורה שתשתכח מלומדיה וישח אדם וישפל איש שגורמין
שפלות לשונאי של הקדוש ברוך הוא ואין איש אלא הקדוש
ברוך הוא שנאמר ה' איש מלחמה ועיני נבוהים השפלנה
שגורמין שפלות של ישראל ומה כתיב אחריו לכן הרחיבה

שאל נפשה ופערה פיה לבלי חוק וירר הדרה וחמונה ושאונה ועלו בה :

רש"י אר"י ס"ק וכי בית המסוכך כחרום עור סוף שלף וסוף כוח ליתר : מתרועע לשון ערה כמו ערו ערו : כסיפא מתחיל מתקופת הכית ופתחו מתקול : ושאה' לשון בית השאיוס מאין וישכ ומתוך כך שערוס מרקדים סס ומכנתין וכותחין את שערו : זמרי רגרי . מושכו פסיוות כחכל שרו שאינו אלף לודוס כמלאכתה : ורבקרי . שמומרין כשעס שחורשין ואינו אלף לכיון את השורוס לקלמיה שהולכין לקול השיר דערב עליהם : דגראי . אינו אלף לשחק : בטל זמרא . גור על דורו שלף וימרו ככיתם וככית משתאות : ולא איבעי . ולא היו רואים לקנותם ככך : ולול בה . ולף הקפיד למחוק כידם : באש בנעורת . לפי שהעוכס מטה אינו לשמוע את המומר לעכות חקריו וכמלאו חכמים כוחים לכס לקול הכסים וקול כחש ערוס כדכתיב השמויעוני את קולך ומכעור את ולרו כחש ככעורה אלף זמרון נכרו ועכין כשו קפת פרופות וש דקול כחש ערוס אלף אינו מכעור ולרו כל כך שאין המומרים מנעוס אינם לקול העוכים : לבשולי האי מקמי האי . אס אין שומעין לנו לכטל את שניהם כקדים לכטל את זה שהוף כחש ככעורה : צחא צמא . למאין מתרגס לחותף : הרחיבה שאל נפשה . לאתר שהכינו קמש פורעניות הללו לעולם סיפו כופלים כנוחס :

נצבים יום רביעי . הלכה שנועית דף מ"ה ע"א

כל הנשבעין שכתורה נשבעין ולא משלמין . וארו נשבעין ונוטלין . השכיר . והננול . והנחבל . ושכננרו חשוד על השבועה . וחנוני על פנקסו : כל הנשבעין שכתורה נשבעין ורא משלמין מנא לן דאמר קרא ולקח בעדיו ולא ישלם מי שעליו לשלם לו שבועה . וארו נשבעין ונוטלין וכו' מאי שנא שכיר דתקינו ליה רבנן דמשחבע ושקיל . אמר רב יהורה אמר שמואל הלכות גדולות שנו כאן הלכות הני הלכתא נינהו אלא אימא תקנית גדולות שנו כאן גדולות מכלל דאיכא קטנות אלא אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות קבועות שנו כאן עקרות רבנן לשבועה מבעל הבית ושדויה אשכיר משום כרי חייו . ומשום כרי חייו דשכיר קנסין ליה לבעל הבית בעל הבית גופיה ניחא ליה דשחבע שכיר ושקיל כי היכי דאיתנרון ליה פועלין אדרבא שכיר ניחא ליה דלישחבע בעל הבית ונפקע כי היכי דליגריה בעל הבית בעל הבית על כרחיה אגר שכיר נמי על כרחיה מיתגר אלא בעל הבית טרוד כפועליו הוא וליתיב ליה בלא שבועה כרי להפוס דעתו של בעל הבית וליתיב ליה בעדים טרוחא . ליה מילתא וליתיב ליה מעיקרא שניהן רוצין בהקפה

כהקפה אי הכי אפילו קציץ נמי אלמא תניא אומן אומר שתיס קצצת לי והלה אומר לא קצצתי לך אלא אחת המוציא מחברו עליו הראיה . קציצה וראי מדבר דכיר ליה אי הכי אפילו עבר זמן נמי אלמא תניא עבר זמנו ולא נתן לו הרי זרה אינו נשבע ונוטל . חוקה אין בעל הבית עובר בכר תלין והאמרת בעל הבית טרוד כפועליו הוא הני מילי מקמי דלימטי זמן חיובא הוא כי מטי זמן חיובא רמי אנפשיה ומדבר :

רש"י ולקח בעליו . רשף דקרא שכועת ס' הקים כין שניהם ולקח בעליו את השכועה לא ושלם שתבע שוכ כלום : הני הלכתא נינהו . כתמיה וכי הלכה למטה מסיכו סס : ומשום כרי חייו וכו' . כתמיה : כי היכי דליתגרו להו פועלים . שאס ושבע הוף ויפסידו פועלים לא ימלא עור פועלים למלאכתו שגורו ממכו שהוף כופר כשכר פועליו : כי היכי דליגריה בעל הבית . שלף ותשדושו כחוכע שכרו אחר שקבלו : בעל הבית על כרחיה אגר . פועלים כשהוף לריך להם : שכיר נמי על כרחיה מיתגר . שהוף לריך למזונות : טרוד כפועליו הוא . שנתן שכר לכמה פועלים וכשכור שנתן לזה : וליתיב ליה בערים . ותקבו כתמיה שלף יתן ארס שכר לפועליו אלף כעדים ולף יכף לידו שכועה : וליתיב ליה מעיקרא . ליהקין רבנן שיתן ארס לפועליו שכרו שטרות עד שלף ותחילו כמלאכה ואס חכע כערכ לף ועול כלום ולף ההף שס שכועה : שניהם רוצים בהקפה . כע"כ פעמים שאין מלוות לו מעות שטרות ופועל שלף ויפוז המעות עד הלילס לפרכסחו : אי הכי . דמשום עוררף דבעל הבית שקלוס לשכועס מוכים : אפילו קציץ נמי . אפילו כחלקו על הקפילה לוחמכמה לשכיר כשכועה : המוציא מחבירו . סיכוו לזמן : עליו הראיה . לריך להכין עדום ולף וסוף כחמן כשכועה : אי הכי . דבעל הבית טרוד ושמת שכת אפילו חכעו שכיר לאתר שעבר זמן ככיותו המפורס ככ"מ פרק המקבל שכיר ווס גובה כל הלולס שכיר לילה גובה כל הווס לישכע כמו שכיר ולשקיל :

נצבים יום חמישי . הלכה ערכין דף י"ד ע"ב

כאונס ובמפתח להקד ולהחמיר כיצד . אחר שאנס ופתח את הגדולה שבכהונה ואת הקטנה שבישראל נותן חמשים סלע והכשת והפנס . הכל לפי המכייש והמתבייש . והכשת והפנס וכו' . אמאי אימא חמשים סלע אמר רחמנא מכל מילי אמר רב זעירא יאמרו בעל בת מלכים חמשים בעל בת הדיוטות חמשים אמר ליה אביי אי הכי נבי עבר נמי יאמרו עבר נוקב מרגלית שלשים עבר עושה מעשה מחט שלשים אלא אמר רב זעירא אילו באו עליה שנים אחד שלא כררכה ואחר כדררכה יאמרו בעל פנומה חמשים בעל שלימה חמשים א"ל אביי א"ה נבי עבר נמי יאמרו עבר כריא שלשים עבר מוכה שחין שלשים אלא

אלא אמר אביי אמר קרא תחת אשר ענה מכלל דאיכא בושת
ופנס רבא אמר דאמר קרא ונתן האיש השוכב עמה וגו' הנאת
שביכה חמשים מכלל דאיכא מילתא אחריתי ומאי ניהו בושת
ופנס :

רש"י מכל מילי ובושת ופנס לא ליתוב ליה : בעל בת הרושות וכו' . כחמיה
הכל השקא כי יתיב כושה יש חילוק בין בת מלכות לבת הדיוטות : אילו
באו עליה שנים אחר שלא כדרכה : תקלה ואת"כ כל עליוס זה כדרכה דאכתו הוא
בתולה וזית לה קנס ואמר זה שבעל פגומה דליכא כושה כולי האי ותיב חמשים
סלעים ואילו בעל בתולה שלימה לא ותיב כמו אלף חמשים אבל השקא נכי כושה
איכא חילוק דתיב דמי כושה לשלימה עפי מפגומה : טובה שחין . דהוי פגום
דומיא דכעלם שלא כדרכה : תחת אשר ענה . רזיסה דקרא וכתן האיש השוכב
עמם לאכי הכערה חמשים כסף וגו' דמשמע הכי חמשים כסף יתן כשכיל קנס העכו
ומדאעתיך למכתב הכי מכלל דמקויב מולי אחריותא כגון כושה ופנס דלאו קנסא
דעכו כיכסו דכלאו עכו כמו איכא כושה ופנס הייכו כוז ששים סתות מנתקלה :

וילך יום ראשון . הלכה ברכות דף ס"ג ע"א .

דרש בר קפרא איווהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין
בה . בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך . אמר
רבא אפילו בדבר עכירה . דרש בר קפרא לעולם ילמד אדם
את בנו . אימנות נקיה וקלה מאי היא אמר רב חסדא מחטא
דתלמיזתא . תניא רבי אומר לעולם אל ירבה אדם רעים בתוך
ביתו שנאמר איש רעים להתרועע . תניא רבי אומר אל ימנה
אדם אפטרופוס בתוך ביתו שאלמלא לא מינה פויטר אר
יוסף אפטרופוס בתוך ביתו לא בא לאותו דבר . תניא רבי
אומר למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לך שכל
הרואה סוטה בקלוקלה וזיר עצמו מן היין . אמר חוקיה בריה
דרבי פרנך אמר רבי יוחנן למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת
תרומות ומעשרות לומר לך שכל שיש לו תרומות ומעשרות
ואינו נותן דכהן סוף נצרך לכהן על ידי אשתו שנאמר ואיש
את קרשיו לו יהיו וסמך ליה איש איש כי השטה אשתו וכתוב
והביא האיש את אשתו וגו' ולא עוד אלא סוף שנצרך להם .
שנאמר ואיש את קרשיו לו יהיו . אמר רב נחמן בר יצחק ואם
נותן סוף מתעשר שנאמר איש אשר יתן לכהן לו יהיה לו יהיה
ממון הרבה :

רש"י

רש"י בכל דרכיך . אפילו לעבוד עבודה זרה . הן לכאס לזך מלוא סוף
כגון אליהו כהר הכרמל עבור עליו : מחטא דתלמיזתא . כרו"ש
שלנכו"ווש שהתפירות עשויות שורות שורות כחלמי מעבס : להתרועע . להקרוץ
אפטרופוס . מכניס ומזליף בכסו כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו כותבן
לכהן כוף שפריך לו על ידי אשתו שבעשה סוטה . ס"ג ואיש את קרשיו לו יהיו .
וקמך ליה איש איש כי תשטה אשתו וכתוב וסמך האיש את אשתו : איש את קרשיו
לו יהיו . שבעב קרשיו אללו ואינו כותבן לכסויס וללווס : סוף שנצרך להם .
שבעשה עכו ופריך לך לזוטל מעשר עכו : לו יהיו . לעלמו ולטרכו :

וילך יום שני . הלכה ביצה דף ל"ו ע"ב

כל שחייבין עריו משום שבות . משום רשות . משום מצוה
(בשבת) . חייבין עליו ביום טוב . ואלו הן משום שבות .
לא עולין באינן . ולא רוכבין על גבי בהמה . ולא שטיין עד פני
המים . ולא מטפחין . ולא מספקין . ולא מרקדין . ואלו הן משום
רשות . לא דנין ולא מקדשין . ולא חולצין . ולא מיכמין . ואלו
הן משום מצוה . לא מקדשין . ולא מעריכין . ולא מחרימין .
ולא מגביהין תרומה ומעשר . כל אלו ביום טוב אמרו . קל
וחומר בשבת . אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד :
לא עולין באינן . גזרה שמא יתלוש ולא רוכבין על גבי בהמה
גזרה שמא יצא חוץ לתחום שמע מינה תחומין דאורייתא אלא
גזרה שמא יתחך וזורח ולא שטיין על פני המים גזרה שמא
יעשה חבית של שייטין ולא מטפחין ולא מספקין ולא מרקדין
גזרה שמא יתקן כרי שיר . ואלו הן משום רשות לא דנין והא
מצוה קא עכיד לא צריכא דאיכא דעדיף מינה ולא מקדשין
והא מצוה קא עכיד לא צריכא דאית ליה אשה ובנים לא חולצין
ולא מיכמין והא מצוה קא עכיד לא צריכא דאיכא גדול ומצוה
בגדוד ליבס וכלהו טעמא מאי גזרה שמא יכתוב . ואלו הן
משום מצוה לא מקדשין ולא מעריכין ולא מחרימין גזרה משום
מקח וממכר ולא מגביהין תרומות ומעשרות פשיטא . תני רב
יוסף לא נצרכה אלא ליתנם לכהן בו ביום והני מילי פירי
דטבילי מאתמול אבל פירו דטבילי האידנא כגון עיסה לאפרושי
מינה חלה מפרשינן ויהבינן לכהן והני משום רשות איכא משום
שבות ליכא והני משום מצוה איכא משום שבות ליכא אמר רבי

יצחק

וילך יום שני

יצחק לא מבעיא קאמר לא מבעיא שכות גרירתא דאסור אלא אפילו שכות דרשות נמי אסור ולא מבעיא שכות דרשות דאסור אלא אפילו שכות דמצוה נמי אסור :

רש"י שמה יעלה ויתלוש . דהו אסורא מדאורייתא דהיינו קולר שקולג מן המוקד : שמה יצא חוץ לתחום . מתוך שאינו מהלך כנגליו אינו רואה סימני התחומין : ש"מ התחומין מדאורייתא . מדגזור רכיבה אטו התומין דאין מדרבנן לא הו אסרי מלקח אסרתי משום דידים : שמה יחתוך זמורה . להקדש והו קולר מן המוקד : חבית של שיישין . כלי של גומא שאורגין איתו ועושין כמין חבית ארוכה ולמדוין כו לשוט : הא מצוה קא עביר . ואמאי קרי ליה רשות : ולא מקדשין הא מצוה קא עביר . שמשא אשם לפרות ולרכות ואמאי קא קרי ליה רשות : דאית ליה אשה ובנים . שני זכרים לב"ש אף זכר ובקבה לב"ש ותו לא מפקד כולי האי כדאמרין כיכמות ומיתו קתה מלוה איובא כדאמרין ככקר זרע זרעך ולערב אל חתן ודך : מצוה בגדול . האקיס לוכס וכפקא לן מוסוס סכסור : שמה יכתוב . פסק דין לדיכין ושער ארוסין לקדושין ושער חלושה לחולפת ובתובה לוכמה : משום מקח וממכר . דלמקח וממכר דמי שהולא מרשותו לרשות הקדש ומקח וממכר אסור מן המקדש דכתיב ממלוף חפכך ודבר דבר אי כמו מקח וממכר איתו לידו כתיבת שערי מכירה וא"ל הויא לה גורם לגורם כולת חדא גורם הוא הני רב יוסף אפילו ליתנם לכהן בו כיום . דאיכא למומר לאו מוכחא מילתא הו דלקדונו עכלא מכיון דאין יודע שיהא הוא לריך לשיריון ורואים שמוליך הרומה לכהן ומתו רבולה מילתא משום שמתק ו"ט דכהן שרריך לה הוא אפ"ה אסור : והני משום רשות איבא משום שכות ליבא . אלאמלעיהא קאי דקאמר אלו סן משום רשות וכי אין כהן משום שכות והלא אסרוס כדאמרין כל שתייכוין עליו אלמא כלקו לאיסורא וסבי כקראי משום מלוה איבא כעשייתן ומשום שכות לוכא לאוקדס כשבת כקמיה והלא אסרוס והיכי פלגיהו תנא דמתקנתין דקאמאי אדרכ שכות ובקמלעו וכתראו לא אדרכ שכות : ה"ק לא מיבעיא וכו' . כלומר כולם משום שכות יש כהם והראשונים איסור יש כהן ואין כהן לחלות מלוה ואמלעיוס יש כהם שכות ואע"פ שיש כהן קתה מלוה והאקרוכיס מלוה נמורה סן ואע"פ כן גזרו עליהם שכות ולא זו אף זו והכי לב"ה קאמאי הוא דאסירס דהו ליה שכות גרודתא כלימר שעבר על השכות דאין עס עבירה זו סגן מלוה אלא אפילו אלמלעו דהו ליה שכות דאיבא רשות קרבות מלוה נכה כמי אסור :

וילך יום שלישי . הלכה גררים דף ז' ע"ב

אמר רבי חנין אמר רב השומע הזכרת השם מפי חבירו צריך לנדותו ואם לא נדהו הוא עצמו יהא בנידוי שכל מקום שהזכרת השם מצויה שם עניות מצויה ועניות כמיתה שנאמר כי מתו כל האנשים ותניא כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני . אמר רבי אבא הוה קאמינא קמיה דרב הונא שמעה להך אתתא דאפקה הזכרת השם לבטלה שמתא ושרא לה דאלתר באפה שמע מינה תלת שמע מינה השומע הזכרת השם

וילך יום שלישי קלה

השם מפי חבירו צריך לנדותו ושמע מינה נדהו בפניו אין מתיר לו אלא בפניו ושמע מינה אין בין נדוי להפרה ולא כלום . אמר רב נירל אמר רב תלמיד מנדה לעצמו ומיפר לעצמו פשיטא מהו דתימא אין חבוש מתיר עצמו מכית האסורין קא משמע לן היכי דמי כי הא דמר זוטרא חסידא כי מתייבב בר כי רב שמתא משמיה נפשיה ברישא והדר משמיה בר כי רב וכי עייל לביתיה שרי לנפשיה והדר שרי ליה . ואמר רב נירל אמר רב מנין שנשבעין לקיים את המצוה . שנאמר נשבעתי ואקיימנה לשמור משפטי צדקך . והלא מושבע ועומד מהר סיני הוה אלא הא קא משמע לן דשרי ליה לאניש לזרווי נפשיה . ואמר רב נירל אמר רב האומר אשכים ואשנה פרקוה אשנה מסכתא זו נדר גדול נדר לאלהי ישראל והלא מושבע ועומד הוא ואין שבועה חלה על שבועה מאי קמשמע לן דאפילו זרווי בעלמא היינו דרב גידל קמייחא הא קמ"ל כיון דאי בעי פטר נפשיה בקרית שעע שחרית וערבית משום הכי חייל שבועה עליה . אמר רב יוסי נידוהו בחלוס צריך עשרה בני אדם להתיר לו והוה דתנו הלכתא אבל מתני ולא תנו לא ואי ליבא דתנו הלכתא אפילו מתנו ולא תנו ואי ליבא לזיזר וליתיב אפרשת דרכים ויהיב שלמא לבי עשרה עד דמקלעי ליה עשרה דגמרי הלכתא אמר ליה רבינא לרב אשי ידע מה שמתיה מהו דלישרי ליה אמר ליה לשמותיה שויוה שליח למשרי ליה לא שויוה שליח . אמר ליה רב אחא לרב אשי שמתיה ושרו ליה בחלמיה מאי אמר לו כשם שאי אפשר לבר כלא תכן כך אי אפשר לחלוס בלא דברים בטלים :

רש"י הזכרת השם . שמואלא שם שמוס לכעלה . שנאמר כי מתו כל האנשים ואמרין סיינו דתן ואכירס שכלו כעניות : כל מקום שנתנו חכמים עיניהם . לאדם שזכו או מנה או כופל כעניות ולהכי לריך לכדותו כדי שיפול כעניות דהיינו כמיתה : אין בין נדוי להפרה ולא כלום . דלא לריך לקיות ווס אף וומיס כדדו דהא לאלתר שרף לה : היכי דמי . דמכנס לעלמו : ועייל לביתיה ושרי ליה . שלא כדשו כפכוו : קמ"ל דשרי ליה לאניש . לושבע כדי לזרו עלמו לקוים את קמלוס : והלא מושבע ועומד מהר סיני . דכתיב ושכנסת דלריך אדם לשכות כתורס לב"ה והלא מושבע ועומד מהר סיני דכתיב לא ימוש ספר התורס הזס וגו' : כיון דאי בעי פטר נפשיה מק"ש שהרית וערבית . דכיון דקרא ק"ש קוים לא ימיש דאמר ר"ש כן יוחאי כמקת מנתות כל הקורא ק"ש שקרית וערכית הרי זס קוים מלוה

וילך יום שלישי

מלות לא ימוש וכיון דלוי כעו פטר כפשיה מושכתה כק"ש דיולא כה ודי חוכתו
מאותה שבועה דהר קוכי משום הכי כי אמר אשכח פרוק זה אע"ג דלא הוי מושבע
כסכו דכר פטר כפשיה ולהכי קל עליה שבועה : מהנו . משנה : תנו גמרא :
יהיב שלמא לבי עשרה . וכדמתוכין ליה הוי מתירין ליה כדווי : כך אי אפשר
להלום בלא דברים בטלים . ושמן הא דשרו ליה דברים בטלים הו :

וילך יום רביעי . הלכה שבויעת דף מ"ו ע"א

נגזל כיצר היו מעדין אותו שנכנס לביתו למשכנו וכו' .
ודילמא לא משכנו מי לא אמר רב נחמן האי מאן דנקיט
נרנא בדיה ואמר איזיל ואיקטליה לנרנא דפלניא ואישתבח
דקטיל ושדי לא אמרינן דהוא קטליה אלמא עביד איניש דגוים
ולא עביד הכא נמי דגוים ולא עביד אימא ומשכנו וריחוי מאי
משכנו אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן בטענו כלים
הניטלין תחת כנפיו אמר רב יהודה ראותו שהטמין כלים תחת
כנפיו ויצא ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן ורא אמרן אלא
בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו אבל בעל הבית העשוי
למכור את כליו נאמן ושאיין עשוי למכור את כליו נמי לא
אמרן אלא דברים שאין דרכן להטמין . אבל דברים שדרכן
להטמין נאמן ושאיין דרכן להטמין נמי לא אמרן אלא איניש
דלא צניע אבל איניש דצניע היינו אורחיה ולא אמרן אלא זה
אומר שאולין וזה אומר לקוחין אבל כננובין לאו כל כמיניה
לאחזוקי איניש כננכי לא מחוקינן ולא אמרן אלא בדברים
העשויין להשאיל ולהשכיר אבל דברים שאין עשויין להשאיל
ולהשכיר נאמן דשלח רב הונא בר אבין דברים העשויין להשאיל
ולהשכיר ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן כי הא דרבא אפיק
זוגא דסרבלא וספרא דאנדתא מיתמי בדברים העשויין להשאיל
ולהשכיר אמר רבא אפילו שומר נשבע אפילו אשתו של שומר
נשבעת . כעי רב פפא שכירו ולקישו מאי תיקו . אמר ליה רב
יימר רב אשי טענו בכסא דכספא מאי חוינא אי איניש דאמיד
הוא או איניש דמהימן הוא דמפקדי איניש גביה משתבע ושקיל
ואי לא לא :

דש"י דקטיל ושדי : שקלון דקל ומשלך לארץ : דגוים . אומר לעשות דבר
גוזמא ושגגון ואיכו עושה : וליחוי מאי משכנו : חוקס שיעירו שמכנו
ועירו

וילך יום רביעי

קלו

יעירו מה משכנו ומה שבועה יש : בטוענו כלים תחת כנפיו . כעל הכה טוען
שנטל כלים קטנים שאדם יכול להסתיר תחת כנפיו ולא הכירו כהם עדים :
אמר רב יהודה . גרסינן וכו' דאמר : ואמר לקוחין הן בידי . וכו' סל אומר
השאלתים לו כדמפרש לקמן : אינו נאמן . אפילו כשבועה : אלא דברים שאין דרכן
להטמין . שאין אדם כוש לטעול כדורו בשוק כפרהסיף הילכך איכו נאמן דהא דאין
זה עשוי למכור את כליו ועוד מדאטמיכסו איכא למימר כוש הוא להודיע שהוא
לרין לשאול כלים משכנו דאי לקוחין הוי לא הוה מעמינן : נאמן . ואע"פ שאין
עשוי למכור כליו ומכין דמלטרכי ליה וזו ומזכין : היינו אורחיה . להטמין אפילו
שאמר כני אדם מוילאין כפרהסיף : ולא אמרן באדם בינוני דאינו נאמן . אלא זה
אמר לקוחין וזה אומר שאולין חבל אס אמר לו נככת חוקס לאו כל כמיניה ושבע
זה שלקוחין הם : ה"ג ולא אמרן אלא בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר . כהכחו
הוא דאמר דבי אמר לקוחין איכו נאמן אכל דברים שאין עשויים להשאיל שהכלים
חסים עליו לפי שמתקלקלים נאמן לישבע שלקוחין ואין כדאי דכרי האומר
השאלתים לו : דשלח רב הונא בר אבין וכו' . אלמא כעשויין להשאיל ולהשכיר
הוא דאיכו נאמן : זוגא דסרבלא . מספריו של סורקי כגדום : מיתמי . שהכח
החוקע עדים שכן שלו ואמר שהשאלים לאחי הוחמוס וכו' (עיון כרש"י) :

וילך יום חמישי . הלכה ערכין דף י"ה ע"ב

תנו רבנן שנה האמורה בקרשים שנה האמורה בכתי ערי
חומה שתי שנים בשרה אחוזה ושש שנים שבעבר עברי
וכן שבכין ושכבת כולן מעת לעת . שנה האמורה בקרשים מנא
לן אמר רב אחא בר יעקב אמר קרא כבש בן שנתו שנתו שלו
ולא של מנין עולם . שנת האמורה בכתי ערי חומה דכתיב עד
חום שנת ממכרו ממכרו שלו ולא שנת למנין עולם . שתי שנים
שבשרה אחוזה דכתיב במספר שני תבואות ימכור דך פעמים
שארם אוכל שלש תבואות בשתי שנים . שש שבעבר עברי
דכתיב שש שנים יעבר ובשביעית ומנין דכשביעית נמי יעבר .
ושבכין ושכבת כולן מעת לעת למאי הלכתא אמר רב נירר
אמר רב לערכין רב יוסף אמר לפרקין דיוצא דופן אמר ליה
אביי לרב יוסף מי פליגינא אמר ליה לא אנא אמרי דהא והוא
אמר דהא הכי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך פליגי סאן דאמר
לערכין לא אמר דיוצא דופן והאמר רב הלכתא ככולה פירקא
מעת לעת ואלא למאן דאמר לערכין מאי טעמא ליה אמר
דיוצא דופן דומיא דהנך מה הנך דכתיבא אף הנך דכתיבא
ואידך אי ס"ד דכתיבא האי שבכין ושכבת שבוכר ושכנקברה
מיבעי ליה ומאי שנא נקבה דכי מיוקנא קיימא אהילתא ומאי

שנא

שנא זכר דלא קאי אחילתא אמר חזקיה אמרי אינשי סבאי
בביתא פאחא בביתא סכתא בביתא סבאי :

רש"י שנה האמורה בקדשים . כגון ככשים כני שנה : ב' שנים שבשרה
אחווה . שהיא סמנוכה שהיא חזקה רשאי לנפול עד שהיא שתי שנים
כוד שלוקח דכתיב כמספר שני תכופות ומכיר לך מיעוט שנים שנים : ושכבן
ושכבת . שנים האמורים כבן וכבת ולקמן מפרש להו : מע"לע . אותו יום ואיתא
שעה לשנה הכא ולא חזיבין כתר מכין עולם דמי מעו השרי כותשוכ ליה שהא :
שני תבואות . כיון דהכא שני שנים תכופות כמשמע תכופות למס לי אלא ללמד
שכל תכופות שימלא כחותן כ' שנים ואלו ואפילו שלש כגון אם מכרו לו ככוסן מליאה
קמה ולא ינאלכע עד כ' שנים ככוסן כחותו יום ואם קדם וקרא הרי שאכל ג' תכופות
וכשופרסם מיכר וקשוכ שנים מיום שמכרה עד הויכל אם היו עשר שנים והוא מכרה
בעשר מנים מאלא שמכרה לכל שנה מנה שהרי כיוכל היתה עתידה לחזור הילכך
כשהוא פורס עכשיו כותן שמוכה מכין לק' שנים הכותרים וזה אכל שלשה תכופות
שוה כמה מנים ככ' שנים וחזלו הוה חזיבין כתר מכין עולם מתשרי הכא כשנה
האחרת הוה פריק ליה ולא הוה אכיל אלא שהו תכופות : לערכין . דלא חזיבין
כשנה ה' וד' וס' כתר מכין עולם : לפירקין ויוצא רופן . כמס' כרס כן י"ב שנה
כדריו כדכקין כן י"ג כדריו קיומין כה י"ח כדריה כדכקין כה י"ב כדריה קיומין וכן
הרכס שנות כן וכת שוכו סס וקאמר הכא דכלהו מע"לע שכולו : האמר רב .
התס כמס' כרס : הלכתא בבולה פירקין . דיואלא רופן מע"לע : ט"ט לא אמר
ליוצא רופן . הויאלא וס"ל כמו התס מע"לע : אמר לך . אפ"ה הכא לא קתבי להו
דרומיא דתנך שנה דקדשים ודעכד עכרי קתבי דכתוכי כחזויהתא וכתוה שנים דיואלא
דופן כללהו דרכין : שבוכר ושכנכה מבע"ל . כלשכא דקרא דכתוכי כערקין אם
זכר אם קקכה ולא כתיב כן וכת אכל ואלא דופן כוליה כן וכת תכין : ומ"ש .
כערקין דכקכה כיו מוקקת ויהר על ס' קיומא אחילהת דערך ולדה ל' שקל וערך זקנה
עשרת שקלים : ומ"ש זכר . דמי עכר על ס' לא קאי אחילהת דככיר ערך זקן טפי
מהילהת כערך ילך דילך שקלים וזקן ט"ו שקלים : פאחא . שר שאיכו אלא
למשל ל"א שתקא נרסינן לשון ערוס וערוס דמתקדמינן לערוס פתיה כהרגים של
כתיאוס : סימא . מעמון שיכולה לערות ולעשות מלאכה כזקנותה :

האזינו יום ראשון . הלכה ברכות דף ס"ג ע"ב

ועוד פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש . הסכת ושמע ישראל
היום הזה נהיית לעם וכי אותו היום נתנה תורה לישראל
והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה אלא ללמדך שחביבה
תורה על דומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני . אמר
רבי תנחום ברית דר' חייא איש כפר עכו תדע שהרי אדם קורא
קרית שמע שחרית וערבית וערב אחד אינו קורא דומה כמי שלא
קרא קרית שמע מעולם . הסכת עשו כתות כתות ועסקו בתורה
לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה . כדרכי יוסי ברכי חנינא
דאמר רבי יוסי ברכי חנינא מאי דכתיב חרב אל הבדדים ונאלו

חרב

חרב על שינאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד כבוד ועוסקים
בחורה ולא עוד אלא שמתפשים כתיב הכא ונאלו וכתוב התם
אשר נואלנו ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר ואשר הטאנו ואי
בעית אימא מהכא נואלו שרי צוען . ד"א הסכת ושמע ישראל
כתתו עצמכם על דברי תורה כדאמר ריש לקיש דאמר ריש
דקיש מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא כמי ששמית עצמו
עליהם שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל :

רש"י הסכת עשו כתות כתות . דרוש סס כמו עשו כתתו עלמכם ודרשו כמו
סס כמו עשה . עשו עלמכם כתותם להטעור על דברי תורה : זאת
התורה . סיכין מלויה . כדאם שימות כאהלי תורה :

האזינו יום שני . הלכה מועד קטן דף ו' ע"ב

צדין את האישות ואת העכברים משרה האילן ומשרה הלבן
שלא כדרכו כמועד וכשביעית . וחכמים אומרים משרה
האילן כדרכו . ומשרה הלבן שלא כדרכו . ומקריין את הפרצה
כמועד וכשביעית בונה כדרכו : צדין את האישות . מאי אישות
אמר רב יהודה ברית שאין לה עינים . אמר רבא בר ישמעאל
ואיתימא רב יימר בר שלמיא מאי קרא כמו שכלול תמס יהרך
נפל אשת כל חזו שמש . ת"ח צדין את האישות ואת העכברים
משרה הלבן ומשרה האילן כדרכו ומחריבין חורי נמרים כיצד
מחריבין רשב"ג אומר מביא עפר מחור זה ונותן לתוך חור זה
והן חונקין זה את זה אמר רבי יימר בר שלמיא משמיה דאביי
והוא דקאי בתרי עברי נהרא והוא דליכא נשרא והוא דליכא
גמלא והוא דליכא מצרא עד כמה עד פרסה רבי יהודה אומר
משרה האילן כדרכו ומשרה הלבן שלא כדרכו . תנו רבנן
כיצד כדרכו חופר גומא ותולה בה מצודה כיצד שלא כדרכו
נועץ שפוד ומכה בקררוס ומרדה הארמה מתחתיה . תניא ר"ש
בן אלעזר אומר כשאמרו משרה רבן שלא כדרכו לא אמרו
אלא בשדה רבן הסמוכה לעיר . אבל בשדה רבן הסמוכה
לשדה האילן אפילו כדרכו . שמא יצאו משרה הלבן ויחריבו
את האילנות :

רש"י בריה שאין לה עינים . וקופר כקרקע : מאי קרא . דאישית כריס שאין
לה עינים דכתיב כמו שכלול תמס והלך . שכלול שקורין לימ"לון תמס
לה 35 יסלוק

והלך כלומר כשיואל חן מנרהקו ריחה כופלה ממנו עד שהוא כינוח ומה חמס כמו וכמס : נפל אשת כל חזו שמש . כלומר כך אישות כופלות פתאים לארץ ומתים דלחו חו : וחונקים זו את זו . מפני שמריקין זה העפר ואין מכירין כאותו עפר : והוא דקאי בתרי עברי נהרא . דכיון דאיכא הפסק מים בין הכי תהי חורי כמלים און מכירין הכי כעפר דהכי : גשר : גמלא . שאין לו גשר אלף מכסר אחר : ומצרא . עדיין קטן מנמלא און וכול להלך עליו אלף כשקושרים חכל אחר משכני עברי הכהר כשכי יתידות וקוזוין כו והולכין על אוחו גשר אר אכל אי איכא חד מהן מכירין הכי כקורי דהכי : וער במה . מרוקין הכי תרי קורי כמלים דכי איכא כהרא כיווהו וליכא גשרא דאון מכירין הכי כקורי דהכי : ער פרסה . אי איכא פרסה כיווהו אף על גב דאיכא כהרא וליכא מעבר מכירין הכי כקורי דהכי : נועץ שפיר . כמקום שון מלויין ומרדה האדמה וממעך איתן :

האיזנו יום שלישי . הלכה נררים דף ד' ע"א

וחכמים אומרים פותחין להן פתח מסקים אחר ומלמדן אותן כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים : וחכמים אומרים פותחין לו פתח וכו' תניא לעולם אל תהי רגיל בנדרים שסופך למעול בשבועות ואל תהי רגיל אצל עם הארץ שסופו להאכילך טבלים אל תהי רגיל אצל כהן עם הארץ שסופו להאכילך תרומה ואל תרכה שיחה עם האשה שסופך לכא לירי נאוף . רבי אחא ברכי יאשיה אומר כל הצופה בנשים סיפו בא לירי עבירה וכל המסתכל בעקבה של אשה הויין לו בניס שאינן מהוננים אמר רב יוסף ובאשתו נדה . תניא בעבור תהיה יראתו על פניכם זו בושח לבלתי תחטאו מלמד שהבושה מביאה לירי יראת חטא מכאן אמרו סימן יפה באדם שהוא ביישן . אחרים אומרים כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חוטא ומי שאין לו בושח פנים בידוע שלא עמדו אכותיו על הר סיני . אמר רבי יוחנן כן דהבאי ארבעה דברים סחו לי מלאכי השרת . הגרין מפני מה הויין מפני שהופכים את שולחנם אלמים מפני מה הויין מפני שמשקין על אותו מקום . חרשים מפני מה הויין מפני שמשפריים בשעת תשמיש . סומים מפני מה הויין מפני שמשתכלין באותו מקום ורמינהי שאלו את אימא שרום מפני מה בניך יפיין ביותר אמרה להן אינו מספר עמי לא בתחלת הדילה ולא בסוף הדילה אלא בחצות הדילה וכשהוא מספר מגלה טפח ומכסה טפח ורומה עליו כמי שכפאו שר ואמרתי לו מה טעם ואמר לי כדי שלא אתן את עיני באשה אחרת

ונמצאו

ונמצאו בני באין לירי מסורות לא קשיא הא כמילי דתשמיש הא כמילי אחרניתא ולא תתורו אחרי לבככם מכאן אמר רבי אל ישתה אדם בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר . אמר רבינא לא נצרכה אלא דאפי' שתי נשוי . וברותי מכם המורדים והפושעים כי א"ר לוי אלו בני השע מדות בני אסנ"ת משנע"ח בני אימא בני אנוסה בני שנואה בני נדוי בני תמורה בני מריבה בני שכרות בני גרושת הלב בני ערבוכיא בני חצופה איני והאמר רבי שזואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו תובעתו הויין לו בניס שאפירו ברורו של משה רבינו לא היו כמותן שנאמר הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב ואקח את ראשי שבטיכם ולא כתיב נבונים וכתוב יששכר חמור גרם וכתוב מכני יששכר יורעי בינה לעתים ההיא דמרציא ארצווי :

רש"י שסופך למעול בנדרים . אס תרכה לנדור : שהופכין . פנים כנגד עורף שפאין על כשתיסן שלח כדרכן : שהופכין שלחנם . הוי למעלה ומוף למטה : אינו מספר . אינו משמש : מגלה טפח . מכסה : איתו טפת מכסה וכן עושה עד שיכא עליו : ורומה כמי שכפאו שר . שכל אלוה ככת ורומה כמי שגר כפאיו וקית דאמרי שמתקסה כולו כאדם שמתפר מן השד : בני אסנ"ת משנע"ח . סימן הוא : שנואה . שלכו על אחרת כשעת תשמיש ואמרו כשכא עליו לאו כיוסא גמורה הוי הוייל וכל כך שינאס אלף כזכות כעלמא הוא : בני נדוי . שהכעל בידורו וכא עליו ומתעכרת הימנו : בני תמורה . שיש לו שתי כסות וכסבור כא על זו וכא על אחרת . ל"א כני תמורה שהוא סבור לכא על אשה אחרת וכמלא שיהא אשתו וקרוכין לממורות שהיו נהכיון לכיווף : בני מריבה . שמשמש כמריבה : בני שכרות . שמשמש כשכרות דכיתו לאו כיוסא גמורה אלף ככיוסא זכות הוא שאין מתכוין אלף לכעול כעלמא : בני ערבוכיא . שכל על אשה אשת כין הכשים ואין יודע על אינו מהן כא . ל"א שכלו עליו חכשים הרסו ואין יודע כן מן הוא . ל"א כני ערבוכיא ספק כן ט' לראשון חו ז' לאחרון : יששכר חמור גרם . חמור גרם ליששכר שכולד איתו . חמור שסיה יעקב רוכב שסכה לאהל לאה : דמרציא ארצווי . איכס תוכעת כפס אלף דמראית קמיה מראה לו מתוך דבריה כגון לאה דמהקית כפקו כני מעליא :

האיזנו יום רביעי . הלכה עבירה זרה דף נ"ה ע"א

שאל אנריפס שר צבא את רבן נמליאל . כתיב בתורתכם כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא כלום מתקנא אלא חכם כחכם וגבור כגבור ועשיר בעשיר אמר לו אמשור לך משל למה הדבר דומה לאדם שנשא אשה על אשתו חשובה ממנה אין מתקנאה בה פחותה ממנה מתקנאה בה אמר לו וזנו לר"ע

לבי

לכי ולכך ירעי דע"א לית בה מששא והא קחזינן נכרי דאורי
 כי מתבררי ואחו כי מצמדי מ"ט א"ל אמשור לך משל למה ד' לאדם
 נאמן שהיה בעיר וכל בני עירו היו מפקדין אצלו שלא בעדים
 ובא אדם אחד והפקיד לו בעדים פעם אחת שכח והפקיד אצלו
 שלא בעדים אמרה לו אשתו בוא ונכפרנו אמר לה וכי מפני
 ששומטה זה עשה שלא כהוגן אנו נאכר את אמונתנו אף כך
 יסורין בשעה שמשנרין אותן על האדם משביעין אותן שלא
 תלכו אלא ביום פלוני ולא תצאו אלא ביום פלוני ובשעה פ'
 ועל יד פ' וע"י סס פ' כיון שהגיע זמנו לצאת הלך זה לבית
 ע"א אמרו יסורין דין הוא שלא נצא וחזרין ואומרים וכי מפני
 ששומטה זה עושה שלא כהוגן אנו נאכר שבועתנו והיינו דאמר
 רבי יוחנן מ"ד וחלאים רעים ונאמנים רעים בשליחותן ונאמנים
 בשבועתן אמר ליה רבא בר יצחק לרב יהודה האיכא בית ע"א
 באתרין דכי מצטריך עלמא למטרא מתחוי להו בחלמא ואומר
 להו שחטו לי נכרא ואייתי מטרא שחטו לה נכרא ואחי מטרא
 אמר ליה השתא אי הוה שכיבנא לא אמרינן לכו הא מלתא
 דאמר רב מאי דכתיב אשר חלק ה"א אותם לכל העמים מלמד
 שהחליקן בדברים כדי לטורדן מן העולם והיינו דאמר ריש
 לקיש מאי דכתיב אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן בא לטמא
 פותחין לו בא ליטהר מסייעין אותו :

רש"י אנריפס שר צבא - ככרו סוס ממנוכה על ראשו גיוסות וכינוי המלך
 אנריפס סוס : אין מתקנא בה : אשהו סראשוכה איכה מקפדת לשכח את
 בעלה : זונג : ישראל סוס : דאולי כי מתכרי - פסקוים סהולכין לע"א שכתפרקו
 אכריתון מקמה סולין וסורין כלכרין מלומדין : רעים בשליחותן : שמיסורין
 את סניף : שהחליקן בדברים - מכילן לטעות :

האזינו יום חמישי הלכה ערכין דף ט"ו ע"ב

הנא דבי רבי ישמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עינות
 כנגד שלש עבירות עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות
 דמים כתיב הכא לשון מדברת גדולות וכתוב בעבודה זרה
 אנה חטא העם הוה חטאה גדולה בניריו עריות כתיב ואיך
 אעשה הרעה הגדולה הזאת כשפיכות דמים כתיב גדול עוני
 מנשוא גדולות אימא תרתי הי מינייהו מפקת במערכא אמרי
 לשון

לשון תליתאי קטיל תליתאי הורג למספרו ולמקבלו ולאומר
 אמר רב חמא בר חנינא מאי דכתיב מות וחיים ביד לשון וכי
 יש יד ללשון לומר כך מה יד ממתה אף לשון ממתה אי מה
 יד אין ממתה אלא בסמוך לה אף לשון אינה ממתה אלא
 בסמוך לה תלמוד לומר חץ שחוט לשונם אי מה חץ שחוט
 עד ארבעים וחמשה אמה אף לשון עד ארבעים וחמשה אמה
 תלמוד לומר שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך כארץ וכי
 מאחר דכתיב שתו בשמים פיהם חץ שחוט לשונם למה לי הא
 קא משמע לן דקטיל כהן וכי מאחר דכתיב חץ שחוט לשונם
 מות וחיים ביד לשון למה לי לכדרכא דאמר רבא דבעי חיים
 בלישניה רבעי מיתה בלישניה היכי דמי לישנא בישא רבא
 אמר כנון דאמר איכא נורא כי פלניא אמר ליה אכיי מאי
 קא עכיד גרויי מילתא בעלמא הוא אלא דמפיק כלישנא בישא
 דאמר היכא משתכחא נורא אלא כי פלניא אמר רבא כל
 מילתא דמתאמרה באפי מרה לית בה משום לישנא בישא א"ל
 כל שכן חוצפא ולישנא בישא אמר ליה אנא כרבי יוסי סכירא
 לי דאמר רבי יוסי מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי אמר
 רבה בר רב הונא כל מילתא דמתאמרה באפי תלתא לית בה
 משום לישנא בישא מאי טעמא חכרך חכרא אית ליה וחכרא
 דחכרך חכרא אית ליה כי אתא רב דימי אמר מאי דכתיב
 מכרך רעהו בקול גדול בכקר השכם קללה תחשב לו כנון
 דמיקלע לאושפיזא ושרחו קמיה שפיר למחר נפיק יתיב בשוקא
 ואמר רחמנא ניברכיה לפלניא דהכי טרח קמאי ושמעני אינשי
 ואולין ואנסין ליה חני רב דימי אחוה דרב ספרא לעולם אל
 יספר אדם כטובתו של חבירו שמתוך טובתו בא לידי רעתו
 איכא דאמרי רב דימי אחוה דרב ספרא חלש עאל רב ספרא
 לשוליה ביה אמר להו תיתי לי דקיימית כל דאמור רבנן אמרי
 ליה הא מי קיימת לעולם אל יספר אדם כטובתו של חבירו
 שמתוך טובתו בא לידי ננותו אמר להו לא שמיעה לי דאי הוה
 שמיעה לי קיימתא :

רש"י הי מינייהו מפא' ה' ככולהו כחכ גדולות סולכך כלקו אפי' לישנא תליתיא . זה לשון הרבול שהיו שבוטות כיון אדם לתכירו לגלות לו סוד : לאומרו . לרבול ע'מנו שמתוך מריבם שבוטלת כיון השכים וסורנון זה את זה סורנום גוזלי הדם את הרבול שהרגו כף על ידו : רבעי מיית בלישניה . יעסוק כדכרו שעות וככלה : רבעי חיי בלישניה . יעסוק כקורה : נורא כי פלנייא . דמשמע עשיר הוא וכל שעה מ'מיו אש ככיהו לכשל תכשילין : גלויי מילהא בעלמא הוא . סוקיל וזכור אומרה כל"הר אלא מנלה לאותן שמכקשים אור לכו לכית סלובי : דטהמרה באפי מרה . שהמרגל אומרה כפכו הקומר עליו : וחזרתו לאחורי . לראות מו יעמוד אחרו שקף כפכו הסעלים אפי' אומרה אלמנן לאו לישכא כושא קשיכא * ל"ף שאם באו הסעלים וקמרו למא אומרה כן לא חזרתו כי לאמר לא אומרה אלא כפכוסה סודיקו : דמתאמרא באפי הלתא . שהסעלים אומרה כפכו נ' המנלה אומרה אינו לשון הרע שזה גילם הסלה דעתו שאם מנלה אוקו אינו קושש דמידע ידע דסופס להגלות דקברך ככרא איה ליום וזה מנלה לתכירו עד שידע : מכרך רעהו בקול גדול וגו' . קללה החשכ לו אומרה ככרה קללה הוה לו לתכרו : ושמעו אינשי . אלמנש שהוה עשיר וזולו אכסי ליה לממוכות * ל"ף אכסי ליה שמתאכסכים אכלו אורקוס עד שמכלנו ממנוכו : בא לירי רעתו . שכשהוה מספר כעוכהו ויתר מרקי הוה ע'מנו אומר . חוץ ממדה דעס זו שכו אף אוקוס השומעוס שזה משכחו אומרוס הלא מדת כך וכך כידו :

הברכה יום ראשון . הלכה ברכות דף ס"ג ע"ב

פתח רבי נחמיה בכבוד אכסניא ודרש מאי דכתיב ויאמר שאלו אל הקיני לכו סורו רדו מתוך עמלקי פן אוסף עמו ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל והלא דברים קר וחומר ומה יתרו שלא קרב את משה אלא לכבוד עצמו כך המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה . פתח רבי יוסי בכבוד אכסניא ודרש לא חתעב אדומי כי אחיך הוא ולא תתעב מצרי כי גר היית בארצו והלא דברים קר וחומר ומה מצריים שלא קרבו את ישראל אלא לצורך עצמן שנאמר ואם ידעת ויש כם אנשי חיל ושמחתם שרי מקנה על אשר לי כך המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה . פתח רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי בכבוד אכסניא ודרש ויברך ה' אלהי עובר ארום הגתי כעבור ארון האלהים והלא דברים קר וחומר ומה ארון שלא אכל ושתה אלא כבד ורביץ לפניו כך המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה .

(דס"ד א') ואמר רבי אבין הלוי כל הנהנה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזוי השכינה שנאמר ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכול לחם עם חותן משה לפני האלהים וכי לפני האלהים אכרו והלא לפני משה אכלו אלא לומר דך כל הנהנה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזוי השכינה . אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא כוניך . שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול . יהי שלום בחיך שלווה בארמנותיך . למען אחי ורעי אברכה נא שלום בך . למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך . ה' עוו לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום :

רש"י עשית חסד . שהאכילם שכאמר ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכול לחם וגו' :

הברכה יום שני . הלכה מועד קטן דף י"ב ע"ב

רבי יהודה נשיאה נפק בחומרתא דמדושא ואשתי מיא דאחים קפילא ארמאה שעע רבי אמי איקפד אי משום חומרתא דמדושא הא חניא השירין הנומים והטבעות הדין ככל הכלים הניטלין בחצר אי משום דאשתי מיא דאחים קפילא ארמאה הא אמר שמואל בר יצחק אמר רב כל שנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי נכרים אדם חשוב שאני . אמר רב חנמאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אע"פ שאין צריך אלא לנסורת שלו לייט עלה אכיי . רב אשי הוה ליה אבא בשלנייא אזר למיקציייה כחולא דמועדא אמר ליה רב שילא משלנייא לרב אשי מאי דעתך דקאמר רב חנמאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אף עד פי שאין צריך אלא לנסורת שלו הא לייט עלה אכיי אמר ליה לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי אישחמיט נגנא בעי למיסקיה לשקיה שבקיה והדר אתא רב יהודה שרא למעקר ביתנא ולמקטל כשותא ולמעקר שומשמי אמר ליה אכיי לרב יוסף בשלמא ביתנא חזי לחפיפה כשותא חזי לשיכרא אלא שומשמי למאי חזי לנוי דאית בהו . רבי ינאי הוה ליה ההוא פרדסא דמטא זמניה כחולא דמועדא קטפיה לשנה שהיוה

שהיה כולי עלמא לפרדיסייהו בחולא דמועדא אפקריה רבי
ינאי לפרדיסיהו ההיא שתא :

רש"י נפק : כחלר נשכת : כחומרתיא דמרושא : טבעת סוף של מהכתה וחותמה
של חלמוג : שירין : כיסקי"ף כלעזו : כל שהוא נאכל כמות שהוא חי :
ומנא שתי איכסי כמותה סהן : אדם חשוב שאני : וש לו להקמור על עלמו ויתר
ולא תוס ליה למויעק כחומרתיא דמועדא ולא למויעקי מנא דחוקים קיילא ככרו :
לנסורת : עלים דקים שנופלין מן החתיכה : אבא : יער : בשלנייא : פירוש שם
העור כלומר היה לו יער כחותו מקום : אישחמיט נרגא פעי למיפסקיה לשקיה :
דרכ אשי משום דעבר אדאכיו : שבקיה : לאכא דלא קלפוס כמועד שהרגוס משום
דעבר אדאכיו כפל ליה כרגא : למיעקר כיתהא : כחולא דמועדא : למיקטל -
לחתוך : כשותא : הומליון : לחפיפה : לכסות כו מאכל כגון האכוס והמרים
לצורך המועד : לנווי : כמו כווייתא דשוכרא לכזוי נרעובין דאיה כהו כשוממין
דקזו למעכד כמו משתא : אפקריה ר' ינאי לפרדיסיהו : משום דעל ידו סיס תקלה
לעלמא דסהו עד לקולא דמועדא וקטפו :

הכרחה יום שלישי • הלכה נררים דף ל"ב ע"א

ופלוגא דרבי אליעזר דאמר ר' אליעזר גדולה תורה שאלמלא
תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר אם לא בריתי
יומם ולילה חקתי שמים וארץ לא שמתי א"ר אבהו אמר רבי
אליעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעברו בניו במצרים
מאתים ועשר שנים מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים
שנאמר וירק את חניכיו ילידי ביתו ושמואל אמר מפני שהפריו
על מדותיו של הקב"ה שנאמר במה ארע כי אירשנה ורבי
יוחנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה
תן לי הנפש והרכוש קח לך • וירק את חניכיו ילידי ביתו • רב
אמר שהוריקין בתורה • ושמואל אשר שהוריקין בזהב י"ח וג'
מאות • א"ר אמי בר אבא אליעזר כנגד כולם • איכא דאמרי
אליעזר הוא דחושבניה הכי הוי' א"ר אמי בר אבא בן ג' שנים
הכיר אברהם את כוראו שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי
חושבניה מאד ושבעין ותרין • ואמר רמי בר אבא השטן
בחושבניה תלת מאה ושיתין וארבעה • ואמר רמי בר אבא
כתיב אברם וכתיב אברהם כתחלה המליכו הקב"ה על רמ"ג
אברים ולכסוף המליכו על רמ"ח אברים • ואלו הן שתי עינים
ושתי אזנים וראש הנוייה • ואמר רמי בר אבא מאי דכתיב עיר
קטנה ואנשים וגו' • עיר קטנה זה הנוף ואנשים בה מעט אלו
אברים

אברים ובא אליה מלך נרול וסבו
עליה מצורים וחרמים אלו עונות ומ
יצר טוב ומלט הוא את העיר בהכמתו וזו תשובת
ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא רבשעת יצר הו
דמדבר ליה ליצר טוב והחכמה תעזו לחכם מעשרה ש
והחכמה תעזו לחכם זו תשובה ומעשים טובים מעשרה ש
שתי עינים ושתי אזנים ושתי ידים ושתי רגלים וראש הנויה ופ
אמר רבי זכריה משום רבי ישמעאל בקש הקב"ה להוציא
כהונה משם שנאמר והוא כהן לאל עליון • כיון שתקדים כרכת
אברהם לכרכת המקום הוציאה מאברהם שנאמר ויברכרו
ויאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ וברוך אל עליון
אמר לו אברהם וכי מקדימין עבר לכרכת קונו מיד נתנה
לאברהם שנאמר נאם ה' לאדוני שכ לימיני עד אשית אויביך
הדום לרגליך • ובתריה כתיב נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן
לעולם על דברתי מלכי צדק • על דברו של מלכי צדק והיינו
דכתיב והוא כהן לאל עליון הוא כהן ואין ורעו כהן :

רש"י שהפריו על מדותיו • שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה שאמר כמה
אדע : תן לי הנפש והרכוש קח לך • ולא סיס לו לעשות כן סהיס לו
לגוויס : שהוריקן בתורה • שלומדת תורה כאדם שמרוק מכלו זה לתוך זה כך הוא
למדן תוים : שהוריקן • לשון פוסק שכתמר ואכרותיו כדקרקס כרוץ שפתן לקס
וזכ סרסס : אליעזר • סוס שקיל כנגד כולן סוס קושכוס דאליעזר כנימע' שמוכס
עשר ושלש מאות שלא סיס עמו אלא חלועה לקוד : מאה ושבעים ותרתיין • דקני
משמע עקב כמכין עק"ב שנים שמע אברהם בקולו וכל שכותיו היו קע"ה חלמא כן
שלש שנים הכיר את כוראו : שם"ד ימים אית ליה וכו' • וימני השכס שס"ה ימים :
המליכו • השליטו : אלו הן שתי עינים • ולחקר שמל סוס שלם ככל אכריו : ראש
הנוייה • סוף חכר : מעשרה שליטין • סהן מועיליון לגוף ווקר מעשרה שליטון
ואלו סן וכו' : הוציאה • לכחוס : על דיבורו של מלכי צדק • כועלס ממנו
סכחוס :

הכרחה יום רביעי • הלכה ע"ד דף ע"ה ע"ב

הנא וכולן צריכין טבילה כמ' סאה מנהני מילי אמר רבא
דאמר קרא כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר
הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת • תני בר קפרא מתוך שנאמר
במי נדה שומע אני שצריך הואה שלישי ושביעי ת"ל אך חלק
א"כ מה ת"ל כמי נדה מים שנדה טובלת בהן הוי אומר ארבעים

ה יום רביעי

יש מן הנכרי דברים שלא נשתמש
 ברים שנשתמש בהן ע"י ציגן כגון
 וצלוחיות מדיחן ומטבילין והן טהורין דברים
 כהן ע"י חמין כגון היורות הקומקומים ומחמי חמין
 לין ומטבילין והן טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י האור
 השפירין והאסכלאות מלבנן ומטבילין והן טהורין וכולן
 שחמש בהן עד שלא יטביל ושלא יגעיל ושלא ילכין חני
 חרא אסור יהי' אירך מותר לא קשיא הא כמאן דאמר ניתן
 טעם לפגם אסור הא כמאן דאמר נותן טעם לפגם מותר גיעולי
 נכרים דאסור רחמנא היכי משכחת לה אמר רב תיא בריה דרב
 הונא לא אסרה חורה אלא קדירה בת יומא דלאו נותן טעם
 לפגם הוא מכאן ואילך לישתרי גזירה קדירה שאינה בת יומא
 משום קדירה בת יומא :

רש"י תנא וכולן חף הנגעלים והמלוככים : כל דבר אשר יבא באש
 ששחמטו בו כני מדין על ידו האור שעכורו כאש קעין כולעו לאסור
 ופלוטו כדאמרן כולעו בך פולטו : ושחר קרא ותורף הוא הקו וטקד : כמי
 נרה יחטא : ככלי מדין כתיב : גיעולי נכרים דאסור רחמנא : כמדון וכתיב
 שעכורו כאש וטקד דכתיב הנגעל הוכי כהן קה : בת יומא : שניצל מה ככרו
 היום חבל בישל מה שתמול ככר הפוג מה טעמו כליפת לולה וזכר כשפולטו כהקשול
 חסר חייבו חלף לפגם : מכאן ואילך לישתרי חף לכתחלה :

הכרחה יום חמישי הלכה ערכין דף כ"ג ע"א

כיוצא בו אמר רבן שמעון בן גמליאל אף הערב לאשרה
 בכתובתה והיה בעלה מנרשה ידיר הנאה שמא
 יעשה קנוניא על נכסיו של זה ויחזיר את אשתו : וכן הירא
 רשב"ג אומר וכו' משה בר עזרי ערבא דכלתיה הוה ורב
 הונא בריה צורבא מרבנן הוה ודחיקא ליה מילתא אמר אבוי
 ליבא דנסבי עצה לרב הונא דליגדש דרבייתהו ותיבע כתובתה
 מאכזה וליהדרא מיהדרי א"ל רבא והאנן ידור הנאה חנן ואבוי
 אטו כל המגדש כבי דינא מגדש לסוף איגלאי מילתא דכהן
 הוה אמר אבוי בחד עניא אולא עניותא ומי אמר אבוי הכי
 והאמר אבוי איהו רשע ערום זה המשיא עצה למכור כנכסים
 כר"ג בריה שאני וצורבא מרבנן שאני ותיפוק לי דערב דכתובה
 לא